

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

[Vol. ~~XXXVII~~.]

ANNA COMNENA.
VOLUMEN I.

& BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI .

MDCCCXXXIX.

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI XV.

GRAECA AD CODD. FIDEM NUNC PRIMUM RECENSUIT, NOVAM
INTERPRETATIONEM LATINAM SUBIECIT, CAR. DUCANGII
COMMENTARIOS SUASQUE ANNOTATIONES

ADDIDIT

Ludwig
LUDOVICUS

SCHOPENUS.

VOLUMEN I.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIX.

ΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ

Α Δ Ε Ξ Ι Α Σ.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΣΥΝ ΘΕΩ.

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΝΑΚΤΑ ΚΤΡΟΝ ΑΛΕΞΙΟΝ
ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ

ΠΟΝΗΘΕΝ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΤΡΙΑΣ

ΑΝΝΗΣ

ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ,
Ο ΚΑΙ ΕΚΛΗΘΗ ΑΛΕΞΙΑΣ ΠΑΡ' ΑΤΤΗΣ. *)

SYNTAGMA

DEO IUVANTE

RERUM AB IMPERATORE ALEXIO COMNENO

GESTARUM,

AB EIUSDEM FILIA ANNA PORPHYROGENITA PRINCIPE

FACTUM ET ALEXIAS INSCRIPTUM.

1. *Ῥίπῳ ὁ χρόνος ἀκίθρακα καὶ αἰεὶ τι κινούμενος πα-* Par. 1
ρασύρει καὶ παραφέρει πάντα τὰ ἐν γενέσει καὶ ἐς βαθὺ ἀφα- Ven. 1
ρείας καταποντοῦ, ὅπου μὲν οὐκ ἄξια πράγματα, ὅπου

*) Hunc titulum habet A, quo omisso, Possinus novum sibi finxit inscripsitque ΠΡΟΛΟΓΟΣ. 2. τὰ add. Fr. ἐς βυθὸν ἀπωλείας Fr. 3. ἄξια λ.^{οῦ} A, unde Hoeschel. conii. λίθου, ego λόγου. Fr. ὅσα μὲν οὐκ ἄξια μνήμης, ὅσα δὲ καὶ ἄξια καὶ τὰ τε. vid. annotat.

1. Tempus praecipiti et assiduo cursu fluens fert agitque secum omnia quae fiunt, et in profundum oblivionis immergit, modo levia, modo magna et memorabilia, in lucem, ut in tragodia est,

δὲ μεγάλα τε καὶ ἄξια μνήμης, καὶ τὰ τε ἄθλα φύων κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ τὰ φανέντα κρυπτόμενος. ἀλλ' ὁ γὰρ λόγος τῆς ἱστορίας ἔρῳμα καρτερώτατον γίνεται τῇ τοῦ χρόνου ρεύματι καὶ ἴσῃσι τρόποις τινὰ τὴν ἀκάθεκτον τοῦτου φοῖον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεγόμενα πάντα, ὅποσα ὑπερέλιπε, 5 ξυνέχει καὶ περισφίγγει καὶ οὐκ εἴ διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθούς. ταῦτα δὲ διεγνωκυῖα ἐγὼ Ἄννα, θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καὶ Εἰρήνης, πορφύρας τιθήνημά τε καὶ γέννημα, οὐ γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνίζειν ἐς ἄκρον ἐσπουδακυῖα, καὶ ῥητορικῆς οὐκ ἀμελετήτως 10 ἔχουσα καὶ τὰς Ἀριστοτελικὰς τέχνας εὖ ἀναλεξαμένη καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους, καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πυκάσασα, (δεῖ γὰρ ἐξορχεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα, ὅσα ἢ φύσις καὶ ἢ περὶ τὰς ἐπιστήμας σπουδὴ δέδωκε, καὶ ὁ θεὸς ἄνωθεν ἐπεβράβευσε, 15 καὶ ὁ καιρὸς συνεισηνεκε,) βούλομαι διὰ τῆσδέ μου τῆς P. 2 γομφῆς τὰς πράξεις ἀρηγήσασθαι τοιμοῦ πατρός, οὐκ ἀξίας σιγῇ παραδοθῆναι, οὐδὲ τῷ ρεύματι τοῦ χρόνου παρασυσφηναι καθάπερ εἰς πέλαγος ἀμνημοσύνης, ὅσας τε τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένους κατεπράξατο καὶ ὅσας πρὸ τοῦ διαδήματος 20 ἔδρασαν, ἐτέροις βασιλεῦσιν ὑπηρετοῦμενος.

2. ἀποκρυπτόμενος Fr.

Hoeschel. ξυνάγει dedit.

9. οὐ add. Fr.

13. καθάπερ ταυτολογία A, Hoeschel. ceni. et kai περιαντολογία,

Jacobs. ad Achill. Tat. p. 710 κἂν περιαντολογία. quod ego dedi, habet Fr.

6. ξυνέχει Fr., ξυνάγει A, unde

7. δὲ add. Fr. τῶν add. Fr.

11. καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους om. Fr.

protrahens occulta et illustria tenebris-obruens. sed rerum gestarum narratio, velut moles ἄρρασις temporis torrenti opposita, inhibet quodammodo praecipitem eius lapsum, ac quaecunque gesta sunt, quorum quidem memoriam accepit, retinet servatque nec oblivione deleri sinit. haec cum reputassem ego Anna, Imperatorum Alexii et Irenes filia, in purpura nata et educata, quae non solum non experta sum litterarum, verum etiam perfectae graeci sermonis facultati studui, nec rhetoricas exercitationes neglexi, et Aristotelis artes Platonisque dialogos diligenter legi, ac mentem disciplinarum quadrivio excolui, (res enim poscit, nec gloriandi causa facio, ut palam ea commemorem, quae vel ingenio et litterarum studio debeo, vel divinitus accepi, vel rerum opportunitate nacta sum,) decrevi res a patre meo gestas, quae sane non merentur, ut silentio damnatae temporis fluminis in oblivionis velut mare ferantur, hisce libris exponere, tum quas imperium adeptus peregit, tum quas ante principatum aliorum imperatorum auspiciis gessit.

2. Ταύτας δὲ λέξουσα ἔρχομαι, οὐχ ὡς ἐπίδειξιν τινος
 τῆς περὶ λόγους ποιουμένη ὑσκήσεως, ἀλλ' ὡς ἂν μὴ πρῶ-
 γμα τηλικούτο τοῖς ἔπειτα γενησομένοις καταλειφθεῖν ἀμάρ-
 τυρον· ἐπεὶ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων, εἰ μὴ πως ἄρα
 5 διὰ πῶν λόγων φυλαχθεῖν καὶ τῇ μνήμῃ παραδοθεῖν, τῷ
 τῆς σιωπῆς ἀποσβέννυται σκότῳ. ἦν γὰρ ὁ ἐμὸς πατήρ, ὡς
 αὐτὰ τὰ πράγματα ἔδειξεν, ἐπιστάμενος ἄρχειν καὶ ὑπέι-
 κειν, ἕς ὅσον χρῆ, τοῖς ἄρχουσιν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκεί-
 νου πράξεις προσελομένη συγγράφειν, δέδοικα τὸ ὑφορμῶν
 10 τε καὶ ὑποτρέχον, μὴ ποτε λογίσαιτό τις τὰ τοῦ ἐμοῦ
 πατρὸς συγγράφουσαν τὰ ἐναντῆς ἐπαινεῖν, καὶ ψεῦδος
 ἅπαν δόξῃ τὸ τῆς ἱστορίας πρῶγμα καὶ ἐγκώμιον ἄντι-
 κρυσ, εἴ τι τῶν ἐκείνου θαυμάζοιμι· εἰ δὲ πον αὐτὸς
 ἐνέγκοι καὶ τὸ πρῶγμα βιάζοιτο, ὥστε καθάπτεσθαι τι καὶ
 15 τῶν ἐκείνου, οὐ δι' ἐκείνον, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων
 φύσιν, δέδοικα πάλιν τοὺς φιλοσκώμμονας, μὴ μοι τὸν
 τοῦ Νῶε Χαμ' ἐπενέγκοιεν ἐποχ' . . αλμ' . . ἅπαντες πρὸς
 ἅπαντα, καὶ οὐ καθορῶντες τὸ καλῶς ἔχον ὑπὸ βασκανίας
 καὶ φθόνου, καὶ τὸν ἀναίτιον καθ' Ὀμηρον αἰτιῶν-
 20 ται. ὅταν γάρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνῃ, ἐπι- P. 3
 λαθῆσθαι χρῆ εὐνοίας καὶ μίσους καὶ πολλάκις κοσμεῖν τοὺς

1. *λε* . . . *σα* A, λέξουσα suppl. Crusius, λέξασα male Hoeschel.
 15. *ἐκεῖν* *διὰ τὴν* A, suppl. Hoeschel. 17. *Ita* A, non
 αλμ' ut Hoeschel. edidit. fortasse leg. ἐποφθαλμιώσαντες πρὸς
 ἅπαντα. 18. ἅπαντα A, non ἅπαντας, ut apud Hoeschel.
 ἔχον *νίας καὶ φθόνου* A, suppl. Hoeschel. 20. γὰρ εἰς
 τὸ A, em. Hoeschel. totus locus ὅταν — ἐγὼ δὲ desumptus est
 ad verbum e Polyb. I, 14.

2. Haec autem non eo consilio scriptura sum, ut eruditionis
 meae specimen aliquod edam, sed ne tantarum rerum memoria po-
 steri careant, cum vel maxima facinora, nisi litteris tradita memo-
 riae commendentur, in silentium tenebrasque abeant. erat enim pa-
 ter meus, ut ex rebus ipsis apparuit, et imperandi peritus et impe-
 rantibus, quatenus fas est, obsequendi. sed cum facta illius enar-
 randa mihi sumserim, offensionem reprehensionemque vereor: ne
 quis forte patris res enarrantem domesticae me gloriae gervire putet,
 ac historiam plane pro commento habeat et manifesta laudatione, si
 quid ab eo gestum admirata fuero. sin autem ipse adegerit resque
 postulaverit, ut reprehenderem nonnihil, non illius quidem causa,
 sed ob rerum indolem, rursus vereor, ne maledici in me Chami,
 Noe filii, exemplum impingant, invidia quidvis insectantes, nec
 quid deceat prae livore obtrechandique libidine animadvertentes,
 etiam culpaе expertem, ut Homerus ait, culpent. etenim qui histo-

ἐχθροὺς τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο, πολλάκις δὲ ἐλέγχειν τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσι. διόπερ
 V. 2 οὕτα τῶν φίλων καθάπτεσθαι, οὕτε τοὺς ἐχθροὺς ἐπαινεῖν ὀκνητέον. ἐγὼ δὲ καὶ τούτους κἀκείνους, καὶ τοὺς πληττο- 5
 μένους ὑφ' ἡμῶν καὶ τοὺς ἀποδεχομένους ἡμᾶς, παραμυθη-
 σαίμην ἂν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐσοκότεων
 τὰ πράγματα, αὐτοὺς τε καὶ τὰ πράγματα μαρτυραμένη.
 ἐνίων γὰρ τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων οἱ μὲν πατέρες, οἱ δὲ
 πάπποι ἐγένοντο οἱ τούτων συνίσταρες. 10

3. Μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν ἐλήλυθα τῶν τοῦ πα-
 τρός πράξεων ἐκ τοιαύδε αἰτίας. ἐμοὶ ἀνὴρ ἐγένετο κατὰ
 νόμους συναφθεὶς ὁ Καῖσαρ Νικηφόρος, εἰς τὴν τῶν Βρυ-
 γεννίων σειρὰν ἀναγόμενος, ἀνὴρ καὶ κάλλους ὑπερβολῇ καὶ
 συνέσεως ἀκρότητι καὶ λόγων ἀκριβεῖα μακροῦ τοὺς κατ' αὐτὸν 15
 ὑπερβάλλων. θαῦμα γὰρ ἦν ἀντικρυς καὶ ὁρώμενος καὶ
 ἀκροώμενος. καὶ ἵνα μὴ ὁ λόγος τῆς λεωφόρου ἐκτρέπεται,
 τὸ παρὸν τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. ἦν μὲν οὖν ἐν πᾶσιν ἐπι-
 φανεστάτος, συνεστράτευσε δ' Ἰωάννη τῷ αὐτοκράτορι ἐμῷ
 P. 4 ἀδελφῷ καὶ κατ' ἄλλων μὲν βαρβάρων ἔχοντι 20
 τὴν Ἀντιόχου πόλιν. ἀλλ' ὃ γε Καῖσαρ οὐκ εἰδὼς ἀμελεῖν

2. δὲ ἐλέγχειν A cum Polybio, δ' ἐλέγχειν Hoeschel. 3.
 τοῦ καθ' ὑποδεικν. A, unde Iacobsius l. l. τὸ τοῦ καθ' ὑποδεικν.,
 rectius Hoeschel. τοῦθ' ὑποδεικν. quod Polybii est. 6, ἐφ'
 ἡμῖν A, em. Hoeschel. 8. μαρτυρομένη Hoeschel., μαρ-
 τυραμένη A. 17. καί: an ἀλλ'? 20. indicavi lacunam.

rici partes suscepit, eum oportet, odii pariter ac studii immemorem, hostas saepe maximis laudibus ornare, ubi id facta eorum exigunt, saepe etiam reprehendere necessitate coniunctissimos, cum admissa in rebus susceptis peccata iubent. quapropter et accusandi sunt amici et inimici sine cunctatione laudandi. ego vero utrosque, et offensos a me et quibus placuero, acquiescere iubeo in rerum ipsarum easque spectantium testimonio, quo usa sum. aliquot enim, qui nunc sunt, hominum vel patres vel avi suis illa oculis viderunt.

3. Maxime autem, ut patris mei res gestas conscribendas suscipere, haec me causa impulit. maritus mihi fuit legitime coniunctus Nicophorus Caesar, e Brygeniorum stirpe oriundus, vir et formae praestantia et consilii vi et accurata doctrina aequalibus antecellens. mirificus prorsus homo erat, sive spectabatur sive audiebatur. sed ne oratio a via deflectat, iam quod propositum est, dicamus. is igitur cum inter omnes tantopere praestaret, imperatori Iohanni, fratri meo, operam navavit in expeditionibus, quas cum in alios barbaros, tum adversus illos, qui Antiochiam tenent, suscepit. at Caesar, qui

τοῦ λόγου καὶ ἐν κόποις καὶ πόνοις, συνέγραψε μὲν καὶ ἄλλ' ἅττα συγγράμματα μνήμης καὶ λόγου ἄξια, προσέλατο δὲ μάλιστα τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξιον τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἑμὸν πατέρα συγγράψαι ἐξ ἐπιταγῆς τῆς βασιλίδος, καὶ ἐν βίβλῳ 5 ἐνδεῖναι τὰς πράξεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν ᾧπερ ὁ καιρὸς ἐδίδου τοῦτῳ, τῶν ἔκλων καὶ τοῦ πολέμου βραχὺ τι ἀπαλλαγέντι, ἐπιβλέψαι πρὸς συγγραφὰς καὶ λογικοὺς τινὰς πόρους. καὶ δὴ καὶ ἤρξατο τῆς συγγραφῆς, εἰς τοὺς ἀνεκάθεν ἀνεπέχκας χρόνους τὸν λόγον, τῷ τῆς δεσποίνης ἡμῶν κἂν 10 τοῦτῳ ὑπέκων προστάγματι, ἀπὸ Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων ἀρξάμενος καὶ καταβαίνων εἰς αὐτὸν ἐκείνον, περὶ οὗ τὴν πρόθεσιν ἐποιήσατο, τότε γὰρ καὶ ἀνθρῶν εἶχεν ὁ χρόνος τὸν ἑμὸν πατέρα μειράκιον παραγγείλαντα. τὰ γὰρ πρὸ τοῦδε οὐδὲ μειράκιον ἦν καὶ οὐδὲν ὅ τι καὶ ἄξιον συ- 15 γραφῆς αὐτῷ πέπρακτο, εἰ μὴ τις ἐγκωμίον λόγον καὶ τὰ παιδικὰ αὐτῷ θῆσοιτο. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῷ Καίσαρι τοιοῦτος, ὥς ἡ τούτου συγγραφὴ βούλεται. οὐ μὴν τὰ τῆς ἐλπίδος ἐκβέβηκεν, οὐδὲ τὴν ἱστορίαν πᾶσαν ἐτελεύσατο, ἀλλὰ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτα- 20 κειῖτου τὸν λόγον ἀφελκυσάμενος, ἐκείσε τοῦ συγγράφειν

1. ἄλλα τὰ συγγράμματα A, corr. Crusius. 5. lege ἐκεί-
 να. 6. βρα . . τι A, suppl. Hoeschel, praesente Crusio.
 10. ἀπὸ διο . . . τοῦ αὐτοκρ. A, nomen suppl. Crusius. 11.
 ἐκείνοις A, corr. Hoeschel. 12. πρόθεσιν A, non quod Hoes-
 schel. dedit πρότασιν. lege ὑπόθεσιν. 13. τὸ γὰρ Hoeschel.
 τὰ γὰρ A. 15. ἐγκωμιου λόγον A, quod Hoeschel. male mu-
 tavit in ἐγκώμιον λόγου. 16. θῆσατο A, corr. Hoeschel.
 19. Βοτανιάτου A, correpti.

ne inter belli quidam labores litteris carere posset, cum alia nonnulla scripsit luce laudque digna, tum potissimum, iubente Augusta, Alexii imperatoris Romanorum meique patris gesta enarrare litterisque tradere constituit, siquando, armorum bellicae contentione paulisper intermissa, animum ad scribendum litterasque tractandas convertere liceret. iamque rem aggressus erat, et altius a Diogene, Romanorum imperatore, initio repetito, (nam hac quoque in re voluntati dominae nostrae obsecutus erat,) ad illum ipsum descendebat, de quo scribere sibi proposuerat. illo nimirum imperante, pater meus primam adolescentiam ingressus est. nam antea ne adolescens quidem erat, neque quidquam memoratu dignum gesserat; nisi quis laudandi argumentum etiam e puerilibus nugis petendum existimet. hoc igitur Caesaris consilium erat, ut eius historia significet. verum spes eventus caruit, nec opus absolvit; sed narratione ad tempora Nicephori Botanistae perducta, ibi scribere desit. nam ultra progressi eum

- P. 5 ἐπαύσατο, περαιτέρω τοῦ καιροῦ μὴ διδόντος προκόψαι τὴν
 συγγραφὴν, ζημίαν μὲν τοῖς ὑπὸ τὴν συγγραφὴν πρῶγμισιν
 περιποιησαμένου, ἡδονὴν δὲ ἀποστερήσαντος τοῖς ἀναγινώ-
 σκουσι. διὰ τοῦτο αὐτῇ, ὅσα τῷ ἐμῷ πατρὶ πέπρακτο, συγ-
 γράψασθαι προσιλόμην, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἔργα τοὺς ἐς ὕστε- 5
 ρον παραδράμη. εἴαν μὲν γὰρ εἶχον τὴν ἀρμονίαν, ὀπόσην
 δὲ τὴν χάριν οἱ τοῦ Καίσαρος λόγοι, ἴσασιν ἅπαντες οἱ τοῖς
 ἐκείνου ἐντετυχημέτες συγγράμμασιν. ἀλλὰ μέχρι τούτου
 ἐλθόν, καθάπερ εἶπον, καὶ τὸ σύγγραμμα σχεδιάσας καὶ
 V. 3 ἡμιτελὲς ἐκ τῆς ὑπερορίας κομίσας ἡμῖν, συναπεκόμισεν, 10
 οἴμοι, καὶ θανάσιμον νόσημα, τάχα ἐκ τῆς ἀκείρου κακοπα-
 θείας, τάχα ἐκ τῶν συχνωτέρων στρατηγημάτων, τάχα ἐκ
 τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀφάρτου μερίμνης· μέριμνα γὰρ ἐμφυτος
 καὶ πόνοι ἀνένδοτοι· πρὸς δὲ καὶ ἀέρων ἀνωμαλίαι τε καὶ
 κακότητες ποιήριον αὐτῷ θανάσιμον ἐκεράσαντο. ἐνθεν μὲν 15
 γὰρ εἰς Σύρους καὶ Κιλικίας δεινῶς νοσῶν ἐξεστράτευεν· εἶτα
 κάκειθεν Συρία τοῦτον μὲν ἀπέδωκεν ἀρρωστοῦντα Κιλιξί,
 Κιλικίας δὲ Παμφυλίους, Παμφύλιοι δὲ τοῖς Λυδοῖς καὶ ἡ
 Λυδία τῇ Βιθυνίᾳ καὶ ἡ Βιθυνία τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων
 καὶ ἡμῖν, ἐξωθηκότα ἤδη τὸ σπλάγχχον ἐκ τῆς πολλῆς κακο- 20
 P. 6 παθείας. καίπερ δὲ οὕτως ἔχων ἀσθενείας καὶ θάλασσαν τὰ
 συμπεσόντα οἱ ἐκτραγηθεῖν, τὸ μὲν ὅτι νοσῶν οὐκ ἠδύνατο,

14. ἀνένδοτοι: A, em. Crusius.

schel.

16. ἐξεστράτευον A, em. Hoeschel.

17. Κιλιξί: add. Hoeschel.

22. ὅτι: lege εἶτε.

tempus non sivit: quod et rebus, quas tractaturus erat, detrimento fuit, et lectores voluptate privavit. quamobrem ipsa, quae pater meus gesserit, conscribere suscepit, ne tantae res posteros fugiant. nam quanta concinnitate quantaque suavitate futurae fuissent Caesaris historiae, omnes norunt, qui scripta illius legerunt. verum cum eo pervenisset quo dixi, et exaratos imperfectosque libros peragere nobis adferret, simul, heu mihi, mortiferum adferebat morbum, sive ex innumeris miseriis contractum, sive ex crebrioribus militiae muneribus, sive ex incredibili cura nostri cura enim ea penitus inhaerebat, nec a laboribus remissio dabatur. praeterea etiam coeli inaequalitas atque intemperies letale ipsi poculum miscebant. illinc enim, licet graviter aegrotans, ad bellum adversus Syros et Cilices profectus est. Syria autem infirmum valetudine eum reddebat. Cilices Pamphyliis, Pamphylii Lydis, Lydia Bithyniae et Bithynia reginae urbium atque nobis, tumefactis iam ex multa miseria visceribus. in tanta autem valetudinis infirmitate cum nihilominus vellet, quae in expeditione sibi acciderant, miserabiliter describere, tum morbo fra-

τὸ δὲ ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ἐκωλύετο, ὥς μὴ τὸ τραῦμα ἀνοί-
ξοι διηγουμένους.

4. Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα . . . μέση, σκοτοδίνης ἐμπίπλα-
μαι τὴν ψυχὴν καὶ ῥεΐθροις δακρύων περιτέγγω τοὺς ὀφθαλ-
5 μούς. ὦ ὅσον ἡ Ἑρμαίων ἀπόλωλε βούλευμα· ὦ πείρας μὲν
ἀκριβεστάτης περὶ τὰ πράγματα καὶ ὄσην ἐκείνος συνειλοχε-
λόγων δὲ ἐπιστήμης, ποικίλης δὲ σοφίας, λέγω δὴ τῆς Θυραϊαί-
καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς· ὦ καὶ χάριτος ἐπιτροχούσης τοῖς μέ-
λεσι καὶ εἶδους οὐκ ἀξίου τυραννίδος, ὥς τινες λέγουσιν, ἀλλο-
10 καὶ θειοτέρας καὶ κρείττονος. ἔγωγ' οὖν πολλοῖς ἄλλοις προσ-
ωμλήκειν δευνοῖς ἐκ μέσων τῶν πορφυρόθεν σπιργάνων, ὡς
οὕτως εἶπεν, καὶ τύχαις ἐχρησάμην οὐκ ἀγαθαῖς, εἰ μὴ τι
θεῖτο τύχην οὐκ ἀγαθὴν καὶ προσμειδιώσάν μοι τὴν τε γει-
ταμένην αὐτὴν καὶ τὸν τεκόντα τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ τῆ-
15 πορφύραν ἐφ' ἧς ἐβλάστησα· τὰ γὰρ ἄλλα φεῦ τῶν κυμιά-
των, φεῦ τῶν ἐπαναστάσεων. Ὀρφεὺς μὲν οὖν ἄδων κα-
λίθους ἐκίνει καὶ ξύλα καὶ τὴν ἄψυχον ἀπλῶς φύσιν, Τιμό-
θεος δὲ ὁ αὐλητῆς τὸν ὄρθιον ποτε Ἀλεξάνδρῳ αὐλήσας
εἰς τὰ ὄπλα παραχρῆμα καὶ τὸ ξίφος ἐκίβη τὸν Μακεδόνα
20 τὰ δέ γε κατ' ἐμὲ διηγῆματα οὐ τοπικὴν τινα κίνησιν, οὐδ'
πρὸς ὄπλα καὶ μάχην, ἀλλ' ἐς δάκρυα τὸν ἀκροατὴν συγκι-

1. ἀνήξος A, ἀν ἠήξος conl. Hoeschel., ego ἀναρρήξος, lenissim
Naekius ἀνοίξος, quod restitui. 3. supple γενομένη. vid
annotationes. Hoeschel. conl. τούτων μεμνημένη. 15. ἀφ' ἧ
conl. Hoeschel.

ctus id exsequi non poterat, tum quia a nobis prohibebatur, ne vul-
nus narrando renovaret.

4. Mibi vero, cum in narratione huc progressa sum, caligin
obdicitur animus et lacrimarum vi oculi opplentur, o qualem re-
publica Romana perdidit consiliorum suctorem! o quam accuratar-
rerum experientiam ille et quantam sibi paraverat! quanta litterarum
cognitione erat variaque eruditione, et externam dico et nostratem
quanta denique gratia toto corpore diffusa, et forma non rege modo, u-
aiunt, digna, sed divinam adeo spirante maiestatem! multis equider-
alib calamitatibus a mediis, ut ita dicam, incunabulis regibus conflictat
sum et rebus usa adversis; modo ne quis pro adversa mihi que no-
aridente fortuna ducat, quod et genitrice ipsa et patre imperatori-
bus in purpura nata sum. reliqua quod attinet, vae mihi, quam
malorum fluctus impetusque subeundi erant! Orpheus quidem cau-
tando et saxa movit et silvas et sensu prorsus carentem naturam
Timotheusque tibicen, cum orthium quod vocant coram Alexandr
quondam modularetur, adeo commovit Macedonem, ut arma confe-
stim et gladium arripere: calamitatum autem mearum enarratio no

νήσει, καὶ οὐκ αἰσθητικὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄψυχον φύσιν εἰς πάθος καταναγκάσῃ. τὸ μέντοι πάθος τὸ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ ὃ κατ' αὐτὸν ἀνέλπιστος θάνατος αὐτῆς μου καθίκετο τῆς ψυχῆς καὶ ἐς βιάθος τὸ τραῦμα εἰργάσατο. καὶ ἔγοῦμαι τὰς προειληφύιας συμφορὰς πρὸς ταύτην τὴν ἄπληστον συμφορὰν πεκάδα ὡς ὄντως πρὸς ὕλον Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἢ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους τὰ κύματα· μᾶλλον δέ, ὡς ἔοικεν, ἦσαν ἐκεῖναι τούτων προοίμια, καὶ με προκατελάμβανεν ὁ καπνὸς τοῦ καμινιαίου τούτου πυρὸς καὶ ὁ κάσων ἐκεῖνος τῆς ἀρρήτου ταύτης φλογώσεως καὶ τὰ κατ' 16 ἡμέραν πυρὸς τῆς ἀφάτου πυρκαϊῆς. ὦ πυρὸς ἄνευ ὕλης ἀποτεφροῦντος, πυρὸς ἐν ἀπορρήτοις δαδουχομένου καὶ V. 4 κατόντος μὲν, μὴ καταφλέγοντος δέ, καὶ τὴν καρδίαν μὲν περιφρύγοντος, δόξαν δὲ παρέχοντος, ὅτι οὐ συνεφρύγημεν, καίτοι μέχρις ὀστέων καὶ μυελῶν καὶ μερισμοῦ ψυχῆς τὰς 15 πυρκατωσεις δεξάμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἔμμαντῆς αἰσθάνομαι διὰ ταῦτα παρενηνεγμένης τοῦ προκειμένου, καὶ ὁ Καῖσάρ μοι ἐπιστάς καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος πένθος πένθος μοι ἐπέσταξεν διωλύγιον. ἀποψήσασα οὖν τὸ δάκρυον τῶν ὀμμάτων καὶ P. 8 ἔμμαντῆν ἀναλεξαμένη τοῦ πάθους, τῶν ἐξῆς ἔξομαι, διπλῶ 20 κατὰ τὴν τραγηδίαν κερδαίνουσα δάκρυα, οἷον ἐπὶ συμφορῆ

2. καταναγκάσαι? 6. ὄντας A, em. Hoeschel. 13. καρδία . . . περιφρ. A, suppl. Hoeschel. 18. τὸ : τῆ A, corr. Hoeschel. 19. ἀποψ . . . αση A, suppl. Crusius.

e loco quidem ullo modo, nec ad arma pugnamve, sed ad lacrimas audientem commoveat, neque solum sensu praeditam, verum etiam suanimatam naturam ad misericordiam adigat. at vero ille de Caesare dolor et inopinata eius mors ipsum animum meum tetigit et altum vulnus inflixit. priora mala, huic ingenti casui collata, praefecto guttae instar habeo ad totum Atlanticum Oceanum vel Adriatici maris fluctus. quinimo ea, ut videtur, huius miseriae prolusio fuit, moque ante corripuit fumus huius quasi fornacalis ignis, ardor ille infandae huius flagrantiae, atque immensi incendii flamma quotidiana. o ignem sine materia flagrantem, ignem arcana face subditum, et urentem quidem, non consumentem tamen, qui que conficit plane cor nostrum, sed tamen ita, ut confecti non videamur, licet ad ossa medullasque flamma penetrarit et animam a corpore paene divellerit. at sentio me vi doloris ab eo, quod institui, abreptam esse. Caesaris enim recordatio luctuosa luctum mihi instillavit gravissimum. abstersis igitur lacrimis animoque revocato a moestitia, in viam redeam, duplices, ut in tragoedia est, lacrimas lucrans, quippe quae uni miseriae mentionem alterius addam. nempe cum talis imperatoris tam-

συμφορᾶς μεμνημένη. τὸ γὰρ εἰς μέσον προθεῖναι τοιοῦτον βασιλέως ὑπόθεσιν καὶ τοσούτον πρὸς ἀρετὴν ἀνάμνησις ἐστὶ καὶ τῶν κατ' ἐκείνον θαυμάτων, ἅπερ καὶ πρὸς δάκρυα θεηρότατα καταφέρει, μετὰ πάσης τῆς οἰκουμένης διακρύου-
 5σαν. τὸ γὰρ ἐκείνου μεμνησθαι καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς μέσον ἄγειν ἐμοὶ μὲν θρήνων ὑπόθεσις, τοῖς ἄλλοις δὲ ζημίας ἀνάμνησις. ἀρκτέον τοίνυν ἐνθένδε τῆς ἱστορίας τοῦ-
 μῦ πατρὸς, ὅθεν καὶ ἄρχεσθαι ἄμεινον· ἄμεινον δὲ ὅθεν σαφέστερός τε καὶ ἱστορικώτερος ὁ λόγος γενήσεται.

que praeclara indole vitam in medium profero, redit etiam admirabilem eiusdem virtutum memoria, quae mihi lacrimas fervidissimas affert, toto terrarum orbe collacrimante. nam illius meminisse et imperii eius imaginem exhibere non solum mihi lamentandi causam praebet, verum etiam reliquos communis iacturae admonet. sed inchoanda historia patris mei hinc est, unde inchoare praestat; praestat autem, unde certior atque ad cognitionem aptior narratio futura est.

ΑΛΕΞΙΑΣ Α.

ALEXIADIS LIBER I.

ARGUMENTUM.

Alexius quatuordecim annos natus, Diogenis Romani contra Turcas expeditioni interesse cupit. sub Michaelē Duca cum imperio ad Urselium debellandum proficiscitur (1). is a Tutacho captus, Alexio traditur, qui Amasenos rogat, ut pactam proditionis mercedem solvant (2). turbas inde ortas callide componit Urseliumque Cpolin adducit (3). Nicephorus Bryennius imperium affectat. miserimus status militias romanas. Alexius ab imp. Nicephoro Botaniate contra illum mittitur (4). utriusque ducis comparatio. proelium ad Calauram (5). Bryenniani fusi, dux ipse capitur (6). Basilacio regnum itidem appetente, belli cura Alexio committitur (7). proelium nocturnum (8). Basilacius Thessalonicam fugit, ubi paullo post Alexio deditus, a Botaniatae ministris excaecatur. Alexius Sebasti titulo auctus (9). Robertus Normannus bellum adversus Romanos molitur. eiusdem patria, genus, mores (10). e latrone fit gener Gulielmi Mascabelis, quem in vincula missum oculis privat (11). eius ditiois potitus, dux fit Longibardiae atque ipsum imperium appetit. ne belli causa deesset, Pseudomichaelē monachum subornat (12). papa cum Henrico Germaniae rege dissidens, foedus cum Roberto init (13). eius filius Boēmundus Aulonem occupat. interim ipse naves et milites parat (14). Raul legatus Dyrrachium solvit. Corypho urbs capta. Georgius Monomachus, dux Illyrici, Alexio rerum iam potito auxilia denegat (16).

P. 3 1. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ καὶ πρὸ τοῦ τῶν
V. 7 σκήπτρων ἐπειλήφθαι τῆς βασιλείας μέγα ὄφελος ἤ. β. α. ι.

ΑΛΕΞΙΑΣ Α om. A. 1. Ὁ om. A.

1. Imperator Alexius, pater meus, etiam ante susceptum imperium magno rebus Romanis praesidio fuit. etenim stipendia facere

λεία Ῥωμαίων γεγένηται. ἤρξατο μὲν γὰρ στρατεύειν ἐπὶ
 Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους. θαυμαστός τις γὰρ ἐφαίνετο ἐν τοῖς
 κατ' αὐτὸν καὶ φιλοκινδυνότατος. οὗτος γὰρ τεσσαρεσκαίδε-
 κάτου ἔτους ὧν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνεστρατεύειν ἠλείγετο
 5 τῷ βασιλεῖ Διογένει κατὰ Περσῶν βαρυστάτην ἄγοντι στρα-
 τίαν, καὶ ἀπό γε τοῦδε ὀρμήματος ἀπειλὴν κατὰ τῶν βαρβά- B
 ρων ἐμφαίνων καὶ ὡς εἰ συμπλακῆσται τοῖς βαρβάροις, τὸ
 ξίφος αὐτοῦ μεθύσει ἀφ' αἵματος· οὕτως ἦν φιλοπόλεμος
 ὁ νεανίσκος. ἀλλὰ τότε οὐκ ἐπεχώρησεν ὁ αὐτοκράτωρ Διο-
 10 γένης αὐτῷ ξυνέπεσθαι, ἅτε πάθους καταλαβόντος τὴν μη-
 τέρα βαρυστάτου. ἐθρήνη γὰρ τὸ τρηικαῦτα θάνατον τοῦ
 πρωτοτόκου νιοῦ Μανουήλ, ἀνδρὸς μεγάλα καὶ ἀξιάγαστα
 ἔργα ἐνδοδειγμένου τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ· καὶ ἵνα μὴ
 ἀπαρამύθητος εἴη ἐκείνη, τὸν μὲν τῶν υἱῶν μηκέτι γινώ-
 15 σκουσα οὐ κατορύξεις, τὸν δὲ ἀποστέλλουσα ἐν πολέμοις καὶ C
 δεδοικυῖα, μὴ τι ἀπαισίον συναντήσῃ τῷ νεανίσκῳ καὶ οὐδ'
 οἱ γῆς πεσεῖται ἐπιγνώσεται, διὰ ταῦτα ὑποστρέψαι πρὸς
 τὴν μητέρα τὸ μειράκιον Ἀλέξιον κατηγάκασε. καὶ τότε μὲν
 ἀπελείφθη καὶ ἕκων τῶν συστρατενομένων, ἀλλ' ὁ γε ἐφεξῆς
 20 καιρὸς πέλαιος ὑπανάφξεν αὐτῷ τῶν ἀνδραγαθημάτων. ἐπὶ
 γὰρ τοι τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Δούκα μετὰ τὴν τοῦ

1. γὰρ om. A. 2. τις add. G, θαυμαστόν τε γὰρ ἐγένετο A.
 3. τεσσαρεσκαίδεκα ἔτων G, ἔτος τεσσαρεσκαίδεκατον γὰρ ἄγων
 A. 6. ὀρμήματος A, μηνίματος P, μήματος G. 8. αὐτοῦ
 om. G. 9. ἐπεχώρησεν G, ἐξεχώρησεν PA. 15. πολέμῳ G.
 16. συναντήσῃ A, συναντίσοι P, συναντήσοι G. 20. τῶν add.
 A, αὐτῷ ἀνδραγαθημάτων G.

Diogene Romano imperante coepit. mire enim inter aequales excelle-
 bat et ad pericula promptissimus erat. namque decimum quartum eo
 tempore annum agens, imperatorem Diogenem, expeditionem in Per-
 sas gravissimam suscipientem, comitari cupiebat, vel hoc ipso desiderio
 terribilem barbaris animum prodens significansque, se, ubi pugnae
 copia foret, gladium sanguine eorum madefacturum esse. adeo flagrabat
 pugnandi cupiditate adolescens. verum tum ei non permisit imperator
 Diogenes, ut se comitaretur; quippe matrem Alexii dolor affligerat
 gravissimus. legebat enim ea tum casum filii natu maximi Manuelis,
 qui rebus praeclare gestis de imperio Romano optime meruerat. ita-
 que ne omni solatio mater destitueretur, si filiorum alterum ubi
 sepeliret adhuc incerta, alterum in proelia dimittere vererique de-
 beret, ne quid ei accideret et, ubi locorum perlisset, ne rescisceret
 quidem: eam igitur ob causam Diogenes Alexium puerum ad ma-
 trem redire coegit. ac tum quidem is, licet invitus, commilitones
 valere iussit; tempus autem insequens amplissimum ei campum

Διογένους βασιλέως καθάρσει, ὅσος ἦν εἰς ἀνδρείαν, παρέ-
 δειξε τὰ κατὰ τὸν Οὐρσέλιον πράγματα. ἦν μὲν γὰρ οὗτος
 D Κελτὸς ἀνέκαθεν τῇ στρατιᾷ Ῥωμαίων κατειλεγμένος, εἰς δὲ
 μέγα τύχης ἐξογκωθείς καὶ δύναμιν συναθροίσας ἀμφ' αὐτὸν
 καὶ στρατιάν ἀξιόλογον, τῶν μὲν ἐκείθεν ὄντων ὄθεν καὶ 5
 αὐτὸς ὄρητο, τῶν δὲ καὶ ἐξ ἄλλου γένους παντοδαποῦ,
 βαρῦς ἦν αὐτόθεν τύραννος· πολλὰς δὲ ταλαντεύσεις λαβού-
 σης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας καὶ τῶν Τούρκων καθυπερ-
 τερησάντων τῆς τύχης Ῥωμαίων, τῶν δὲ εἰς τὸ κατόπιον
 ὑπαχθέντων, ὡσπερ ψάμμου ποδῶν ὑποσπασθείσης, τηρι- 10
 P. ἡ καῦτα καὶ οὗτος τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἐπέθετο. καὶ ἄλλως
 μὲν ὢν τυραννικώτατος τὴν ψυχὴν, τότε δὲ καὶ μᾶλλον ἐξα-
 φθείς πρὸς καθαρὰν τυραννίδα διὰ τὸ κατηφές τῶν τῆς βα-
 σιλείας πραγμάτων, τὰ τῆς ἐφίας πάντα σχεδὸν ἐλήϊσται.
 πολλῶν δὲ πιστευθέντων τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον ἐπ' ἀνδρείᾳ 15
 διαβεβοημένων καὶ πείραν εἰσενεγκαμένων πλείστην πολέμου
 καὶ μάχης, οὗτος ὑπερβαίων ἐφαίνεται καὶ τὴν ἐκείνων πο-
 λυπειρίαν, πῆ μὲν αὐτὸς προσβάλλων καὶ τρέπων καὶ καθά-
 περ πρηστήρ ἐμπίπτων τοῖς ἀντικαθισταμένοις αὐτῷ, πῆ δὲ
 καὶ συμμαχίαν λαμβάνων ἀπὸ τῶν Τούρκων. ἀνυπόστατος 20
 ἦν ταῖς ὀρμαῖς, ὥστε καὶ τῶν πάντων μεγιστάνων τινὰς κατα-
 Βσχεῖν καὶ τὰς ἐκείνων κλονῆσαι φάλαγγας. ὅτε δὴ καὶ ὑπὸ

8. τῶν ante Τούρκων om. A. 10. ὡσπερ: ὑπὲρ P. 11. τῶν
 Ῥωμαίων G. 17. αὐτὸς P.

aperuit rerum bene gerendarum. nam Michaele Duca post remotum
 Diogenem imperante, quanta esset fortitudine, rebus in Urselium edi-
 tis probavit. is, Gallus genere, in Romanorum exercitu olim mili-
 taverat, sed fortuna admodum elatus, copiis haud exiguis partim
 ex eadem gente, unde ipse oriundus erat, partim ex alia quavis na-
 tione collectis, gravem iam exercebat dominationem. ac Romano-
 rum imperium vehementer vacillans, cum Turcae superiores essent
 et ipsi, tanquam arena sub pedibus fallente, retrorsum laberentur,
 etiam ab isto homine haud leviter lacebatur; nam cum alioqui do-
 minandi cupidissimus esset, tum propter imminentem Imperii Romani
 ruinam ad capessendam tyrannidem magis etiam incensus, orientales
 provincias omnes fere infestabat. quique adversus eum missi erant
 viri bellica laude insignes rei que militaris peritissimi, eos omnes lon-
 ge superabat, cum nunc suis ipsius copiis fretus, turbinis iustar eos
 invaderet inque fugam coniceret, nunc Turcarum auxilio usus: susti-
 nerique adeo eius vis non poterat, ut ex ipsis proceribus nonnulli
 caperentur, copiis eorum terga vertentibus. quo tempore pater quo-
 que meus Alexius auspiciis fratris, qui universis tam Orientis quam

τάδελεφῷ ἐτάττετο ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος καὶ ἄντικρυς ὑπε-
 στρατήγει τούτῳ, τὰ στρατεύματα πάντα ἐφάσ καὶ ἐσπερίον
 λήξεως ἐγκειρισμένῳ. ἐπεὶ δὲ ἐν ἀμηχάνοις ἦν τὰ πράγματα
 τηρικῶτα Ῥωμαίοις, τοῦ βαρβάρου τούτου δίκην κεραινοῦ τὰ
 5 πᾶντα ἐπερχομένου, εἰς ἀξιόμαχον ἀντικατάστασιν ἐπινοεῖται
 ὁ ἀξιόμαχος οὗτος Ἀλέξιος, στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ V. 8
 βασιλέως Μιχαὴλ ἀναδεσμιγμένος. ὃς δὴ καὶ πᾶσαν ἀνακι-
 νήσας φρόνησίν τε καὶ κολυπείριαν στρατηγικὴν τε καὶ στρα-
 τικωτικὴν, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ ταύτην συλλεξάμε-
 10 νος, (ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ πάνυ φιλόπονον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ παν-
 ταχόθεν ἐγρηγορὸς εἰς ἄκρον ἐληλυθέναι στρατηγικῆς ἐμπει- C
 ρίας τοῖς τῶν Ῥωμαίων λογάσις ἔδοξεν, οἷος Αἰμίλιος ἐκεῖ-
 νος ὁ Ῥωμαῖος, ὁποῖος ὁ Σκηπίων, οἷος Ἀννίβας ὁ Καρχη-
 δόνιος· νεώτατος γὰρ ἦν καὶ ἄρτι πρώτως ὑπηνήτης, ὃ
 15 φασαι,) τὸν τε Οἰθροέλιον ἐκεῖνον εἴλε τὸν πολὺν κατὰ τῶν
 Ῥωμαίων ἔχοντα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἔω κατέστησεν, οὐ
 πολλῶν δεηθεὶς ἡμερῶν. ἦν γὰρ καὶ ὄξυς φωρᾶσαι τὸ ζυμ-
 φέρον καὶ ὄξύτερος καταπράξασθαι· τίνα δὲ τὸν τρόπον
 εἴλεν ἐκεῖνον, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐν τῇ δευτέρῃ τῆς
 20 κατ' αὐτὸν ἱστορίας βίβλῳ πλατύτερα, δηλώσομεν δὲ καὶ
 ἡμεῖς, ὅφ' ὅσον εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱστορίαν συνήνεγκεν.

2. Ἄρτι γὰρ τοῦ βαρβάρου Τουτάχ ἐκ τῶν βαθυτέρων D

1. ἐπιστρατήγει A. 7. καὶ om. A. 10. τὸ ante πανταχόθεν
 add. A. 12. Αἰμίλιος A. 20. πλατύτερον GA.

Occidentis exercitibus praeerat, militabat ac plane legati munere fun-
 gebatur. iam vero cum res Romana in tali discrimine esset, barbaro
 isto omnia fulminis pernicitate incursante, ad eum fortiter propul-
 sandum eligitur praeclarus ille Alexius summusque exercitus dux ab
 imperatore Michaelae declaratur. adhibita igitur omni animi sollertia
 et rei bellicae experientia, quam et militando et imperando, licet
 non ita longo tempore, nactus erat summam, (etenim mira animi
 alacritate et industria effecerat, ut perfectam imperatoris facultatem
 primoribus Romanorum consecutus videretur, quemadmodum Romanus
 ille Aemilius vel Scipio vel Hannibal Carthaginienensis, licet admodum
 adolescens et vix barbatus esset,) Urselium istum, Romanorum
 fines magna vi incursantem, paucorum dierum spatio cepit Orien-
 temque pacavit. erat enim ad ea, quae opus erant, perspicenda
 promptus, promptior ad eadem perficienda. sed qua Alexius ratione
 eum cepit, tum Caesar secundo historiae suae libro narravit fusius,
 tum nos quoque, quatenus ad nostram id historiam pertinere vide-
 tur, narrabimus.

2. Moverat enim Tutachus barbarus ex interioribus Orientis

τῆς ἀνατολῆς μερῶν κατεληλυθότος μετὰ βαρυτάτου στρατεύ-
ματος, ἐφ' ᾧ τὰ τῶν Ῥωμαίων ληΐζεσθαι, ὁ Οὐρσέλιος πολ-
λύκις ὑπὸ τοῦ στρατοπεδάρχου στενοχωρούμενος καὶ ἄλλα
ἐπ' ἄλλοις φρούρια ἀφαιρούμενος, καίτοι στρατιὰν πολλὴν
ἐπαγόμενος καὶ πάντας λαμπρῶς καὶ γενναίως καθωπλισμέ- 5
νους, εὐμηχανίᾳ παρὰ πολὺ ἤττατο τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου.
τέως δ' οὖν ἐπ' ἐκεῖνο καταφυγεῖν ἔδοξεν. τελευταῖον τοῖς
πᾶσιν ἐξαπορούμενος ξυμμίγνυσι τῷ Τουτάχ καὶ φίλον ποιεῖται
P. 5 καὶ εἰς συμμαχίαν αὐτὸν καταλιπαρεῖ. ἀλλ' ὁ στρατοπεδάρχης
Ἀλέξιος ἀντιστρατηγεῖται πρὸς ταῦτα καὶ ὀξύτερον οἰκισθῆναι 10
τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπισκᾶται πρὸς ἑαυτὸν καὶ λόγοις καὶ
δῶροις καὶ πᾶσι τρόποις καὶ μηχανήμασιν. ἦν γὰρ εἴπερ τις
ἄλλος ἐφευρετῆς καὶ πόρους ἐν τοῖς ἀπορωτάτοις ξυμμηχανώ-
μενος. ὁ γοῦν δυνατώτατος αὐτῷ τῶν τρόπων τοιοῦτός τις
ἦν, ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν, δεξιώσασθαι τὸν Τουτάχ· καὶ φησι 15
“φίλοι μὲν ἄμφω ἀλλήλοις ὁ τε σὸς σουλτάνος καὶ ἐμὸς βα-
σιλεύς. ὁ δὲ βάρβαρος οὗτος Οὐρσέλιος καὶ πρὸς ἄμφω ἀν-
Β ταιρεῖ τὰς χεῖρας, καὶ ἐχθρὸς καὶ ἀμοφοτέροις καθίσταται
φοβερώτατος, ἐκείνου μὲν κατατρέχων καὶ αἰεὶ τι τῆς μερίδος
Ῥωμαίων κατὰ μικρὸν ὑποσπώμενος, ἀποστερίσκων δὲ τῆς 20
Περσίδος ἄπερ ἂν καὶ ἐξῆν κἀκεῖνῃ περιγενέσθαι. τέχνη δὲ
τὸ ἄπαν μετέρχεται, νῦν μὲν ἐμὲ παρασκιάζων διὰ τῆς σῆς

7. lege κείνον. 20. τῆς Περσίδος Α, τῆ Περσίδι PG. 21.
καὶ om. A. lege ἀποστ. δὲ καὶ τῆς Π. β. ἂν ἐξῆν. περιγενέ-
σθαι: an παρελίσθαι? 22. ἐπέρχεται P. παρασκιάζων: an
ἀποσκευάζων? vid. annot.

partibus cum exercitu validissimo, Romanorum fines populandi causa. interim Urselius saepe ab Alexio in angustias reductus est et, aliis atque aliis privatus castellis, quamvis magna et idonea militum copia instructus, consiliis patris mei Alexii longe inferior apparuit. itaque dudum confugere ad Tutachum meditatur; tandem rebus destitutus omnibus, adit barbarum eiusque amicitia comparata, ut foedus secum iniret, enixe rogat. cui consilio Alexius imperator occurrens, animum Tutachi praeoccupat iaque partes suas verbis, donis, modis denique et artibus omnibus eum trahit. erat enim, si quis alius, consilii plenus ac facile se ex angustiis vel difficillimis expedire poterat. quae autem ad Tutachi gratiam conciliandam ratio plurimum valuit, ea eiuscemodi fere fuit. “amicitiam, inquit, inter se colunt tuus sultanus et imperator meus. barbarus vero hic Urselius vim utrique intentat et animo adversus ambos infestissimo est. nam et illius regiones vastat Romanumque imperium paulatim carpit, et Persidi detrahit quaecunque etiam hic rapere licet. callide autem totam rem aggreditur. siquidem nunc me amoliri studet adiutore te, mox, ubi occasio

δυνάμεως, αὐθις δὲ τοῦ καιροῦ τούτῳ συμπνεύσαντος, ἀφήμενος
 ἐμοῦ ὡς ἤδη ἐν ἀκινδύνῳ καθεστηκώς, πάλιν ἐξ ὑποστροφῆς
 κατὰ σοῦ ἀρεῖται τὰς χεῖρας. ἀλλ' εἴ τι ἐμοὶ κείθῃ, πειδὺν
 καὶ αὐθις ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς, χρημάτων πολλῶν κρατήσαι
 5 τὸν Οὐρσέλιον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξαποστεῖλαι δεσμώτην. τρία C
 γὰρ ἐντεῦθεν" φησι "κερδανεῖς, ἐν μὲν χρημάτων πλήθος
 ὅσον καὶ οἶον οὐδεὶς πω πρότερον, ἕτερον δὲ τὴν εὐνοίαν τοῦ
 αὐτοκράτορος συνεπιπάσῃ, ἀφ' οὗπερ εἰς ἄκρον εὐδαιμονίας
 φθάσεις ἐληλυθώς, τρίτον δὲ ὅτι καὶ ὁ σουλτάνος τὰ μεγάλα
 10 ἡσθήσεται, ἐχθροῦ τηλικούτου ἐκποδῶν γεγονότος καὶ τὰς χεῖρας V. 9
 ἀσκούντος καθ' ἑκατέρων κατὰ τε Ῥωμαίων καὶ Τούρκων."
 ταῦτα διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν ἄνωθεν εἰρημένον Τουτᾶχ
 ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς ἀρχηγὸς κατ' ἐκεῖνο
 καιροῦ, καὶ ἅμα καὶ ὁμήρους πέμψας τῶν ἐνδοξοτάτων τι-
 15 νᾶς ἐπὶ συγκειμένῳ χρόνῳ καὶ χρημάτων ποσότητι, πείθει
 τοὺς ἀμφὶ τὸν Τουτᾶχ βαρβάρους κατασχεῖν τὸν Οὐρσέλιον. D
 καὶ τούτου ταχὺ γεγονότος, ἀποστέλλεται εἰς Ἀμάσειαν τῆ
 στρατοπεδάρχῃ. ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐχρονοτρίβει τὰ χρήματα·
 αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ εἶχεν ὀπόθεν ἀποπληρώσειε, τὰ δ' ἐκ
 20 βασιλέως ἠμέλητο· καὶ οὐχ ὅτι βραδεῖ ποδὶ κατὰ τὴν τραγυρ-
 δίαν ἔστιχεν, ἀλλ' οὐδαμοῦ κατεφαίνετο. οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ
 τὸν Τουτᾶχ ἐνέκειντο, τὸν τῶν χρημάτων ἀπαιτοῦντες ὄγκον
 ἢ τὸν ἐωνημένον ἐξόπισθεν λαμβάνειν καὶ παλινδρομεῖν ἐξ

9. καὶ om. P. 14. καὶ alterum om. A. 17. πέμπεται A.
 20. οὐχ ὅτι A, οὐκ ἐπὶ PG. 21. μὲν γὰρ: δὲ A.

obvenerit, me omisso, utpote ab hac parte iam securus, rursus in
 te se convertet bellumque tibi inferet. quare si me audis, cum ite-
 rum Urselius ad vos venerit, eum capies et magna mercede nobis
 vinctum trades. inde tria tibi commoda evenient; primum pecunias
 tibi parabis, quantas nemo lucratus est unquam; deinde gratiam
 apud imperatorem inibis, a quo in summam felicitatem mox prove-
 heris; postremo sultanus ipse magnopere laetabitur, subfato tam
 potenti hoste quique dudum arma exercet contra utrosque, Romanos
 atque Turcos." haec cum per legatos Tutacho pater meus exercitusque
 Romani dux significasset, obsidibus ex primorum civitatis numero
 missis, qui de pecunia suo tempore solvenda caverent, persuadet
 Tutacho barbaro Urselium capere. quo celeriter facto, mittitur is
 Amaseam ad imperatorem. sed iam pecunia desiderabatur, cum nec
 ipse unde solveret haberet, et imperator rem negligeret. neque etiam
 tardo, ut in tragoedia est, incedebat pede, sed plane nusquam ap-
 paruit pecunia. interim instabat Tutachus, ut aut pretium solveretur
 aut Urselius restitueretur et unde adductus fuisset, rediret. at ille

τούτον ὄθαι κατείληπτο· ὁ δὲ οὐκ εἶχεν ὄθαι ἀποδοίη τὴν
 P. 6 τοῦ ἐωνημένον τιμὴν. τοῖς ὄλοις οὖν δι' ὄλης νυκτὸς ἐξαπο-
 ρούμενος, ἐρανίσασθαι παρὰ τῶν οἰκητόρων Ἀμασειᾶς ἐλογί-
 σατο τὴν τιμὴν. καὶ ἀναζούσης ἡμέρας, κἄν ἀργαλέον ἐδό-
 κει, ἀλλ' ὅμως συνεκαλεῖτο ἅπαντάς τε καὶ μᾶλλον τοὺς τὰ 5
 πρῶτα φέροντας καὶ χρημάτων εὐποροῦντας. πρὸς οὓς μῦλ-
 λον θευσάμενος ἔφη. "ἴστε πάντες, ὅπως ὁ βάρβαρος οὕτως
 τὰς τοῦ Ἀρμενιακοῦ διέθετο πόλεις ἀπάσας, ὄσας τε κομο-
 πόλεις ἐπέρθησε, καὶ δπόσους κακῶς διέθετο συμφοραῖς ἀφο-
 ρητοῖς ὑποβαλῶν, ὅποσα τε χρήματα ἀφ' ὑμῶν ἐκομίσαστο. 10
 B ἀλλὰ καιρὸς ἤδη πάρεστι τῶν ἐξ αὐτοῦ ὑμᾶς ἀπαλλάττειν
 κακώσεων, εἰ βούλεσθε. δεῖ τοιγαροῦν μὴ προέσθαι τούτον.
 ὁρᾶτε γὰρ ὡς δεσμώτης ἡμῖν ὁ βάρβαρος νεύσει πάντως θεοῦ
 καὶ ἡμετέρας υπουδῆ. ὁ δὲ τούτον ζαωρήσας Τουτάχ ἐξ ἡμῶν
 αἰτεῖ τὴν τιμὴν. ἡμεῖς δ' ἀποροῦμεν παντάπασιν, ἐπ' ἄλλο- 15
 σαπῆς τε ὄντες καὶ συχνὸν ἤδη χρόνον μετὰ τῶν βαρβάρων
 μαχόμενοι καὶ τὰ προσόντα δεδαπανηκότες. εἰ μὴ γοῦν πόρρω
 ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ καιρὸν ἀναμονῆς ἐδίδοσεν ὁ βάρβαρος, ἔσπευ-
 σα ἂν ἐκεῖθεν κομισθῆναι τὰ τῆς τιμῆς. ἐπεὶ δ', ὡς ἴστε
 καὶ αὐτοί, οὐδὲν τούτων ἐξεστί πράττειν, δέον ὑμᾶς συνεισ- 20
 ενεγκεῖν τὴν τιμὴν, καὶ λήψεσθε πάντα δι' ἡμῶν ἐκ βασι-

5. post ἅπαντας add. τε G 6. χρήματα G. 7. θευσάμε-
 νος: ἐνατενίσας A. 9. συμφοραῖς: ποιναῖς A, ut Niceph.
 Bryenn. p. 88, 7, quem ad verbum expressit conlux. 13. ὑμῖν
 A. an νυνί? Bryennius p. 88, 11 ὁρᾶτε νῦν δεσμώτην. 15.
 δ' om. P.

cum emtionis mercedem numerare nullo modo posset, tota nocte
 deliberando consumpta, tandem ab Amasenis pecuniam exigere con-
 stituit ac primo mane, licet difficilis res videretur, populum convo-
 cavit, maxime eos, qui auctoritate et opibus plurimum pollebant.
 atque ad hos potissimum conversus, "nostis" inquit "omnes, quo-
 modo hicce barbarus habuerit cunctas Armeniaci civitates, quot oppida
 vastaverit, quot cives malis non ferendis affecerit, quantam pecuniae
 vim a vobis extorserit. sed tempus iam adeat, quo, si volueritis, liberare
 vos ab eius iniuriis possitis. nimirum hunc non dimitti oportet,
 quem divino plane consilio et nostra diligentia vincitum cernitis.
 verum qui illum cepit Tutachus mercedem a nobis postulat; nos
 autem, quoniam et peregre sumus et diuturno cum barbaris bello
 facultates nostras exhausimus, solvendo prorsus non sumus. quodsi
 a rege non ita procul abessem et barbarus pateretur differrī, pecu-
 niam inde celerrime afferendam curarem. nunc quoniam nihil, ut
 scitis ipsi, harum rerum fieri potest, vos pecuniam conferre oportet;
 imperator vobis per me, quaecunque praestiteritis, restituet." quae

λέως ὅποσα παράσχητε." εἶπε ταῦτα, καὶ ἐξεκρούσθη πα-
 ραυτικά καὶ θόρυβον ἀνήψε σφοδρότατον, τῶν Ἀμασειανῶν
 εἰς ἀπεστασίαν κεινημένων. ἦσαν γὰρ οἱ τούτους εἰς θυμὸν
 καὶ θόρυβον ἠρέθιζον ἄνδρες κακουργότατοί τινες καὶ ῥέκται
 5 ππραγμαίων, εἰδότες δτρύνειν δῆμον εἰς ταραχὴν. θόρυβος
 τοῖνον ἤρτο πολὺς, τῶν μὲν βουλομένων σώζεσθαι τὸν Οὐρ-
 σέλιον καὶ τὸ πλῆθος ἀντιλαβέσθαι τούτον ἐρεθιζόντων, τῶν
 δὲ ἐκταραττομένων (τοιούτων γὰρ τὸ συρφετώδες πλῆθος,) καὶ τὸν Οὐρσελίον ἀρκάσαι θελόντων καὶ τῶν δεσμῶν ἀπο-
 10 λύειν. δῆμον οὖν ὁ στρατοπεδάρχης τοσοῦτον ὄρων μαινό-
 μενον, ὡς ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐγγνώκει, κατεπε-
 πτώκει μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐπιρρώσας ἑαυτὸν κατσειγάξε τῇ
 χειρὶ τὸν θόρυβον. ὁπὲρ δὲ καὶ μόλις τούτους καταπαίσας
 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸν λόγον μετενεγκὼν ἔφη. "Θαυμάζειν V. 10
 15 ἔπεισί μοι, ἄνδρες Ἀμασειανοί, ὅπως τὴν συσκευὴν τούτων
 τῶν ἐξαπατώντων ὑμᾶς παντάπασιν ἤγνοήσατε, τὴν σφῶν
 αὐτῶν σωτηρίαν τῷ ὑμετέρῳ αἵματι ἐξωνουμένων καὶ μεγί-
 στην ὑμῖν τὴν βλάβην προξενούντων αἰεί. ποία γὰρ ὑμῖν τῆς
 τοῦ Οὐρσελίου τυραννίδος ἢ ἀφέλεια, εἰ μὴ σφαγαὶ καὶ πη- P. 7
 20 ρώσεις καὶ ἀκρωτηριασμοὶ μελῶν; οὔτοι δὲ οἱ τῶν τοιούτων
 ὑμῖν πρόξενοι ἔνθεν μὲν τὰ οἰκεῖα ἀσινῇ διετήρουν τὸν βάρ-

1. ὄσα A. παράσχετε PG, alterum A cum Bryennio. 3.
 θυμὸν καὶ om. G. 11. καταπεπτώκει AG. 14. ἀνενεγ-
 κων PG, alterum A. 15. ὅπως: ὅτι P. ταύτην PG, κατα-
 συσκευὴν τούτων A. 18. ποία A, ποῦ P, π. . . G. 19.
 εἰ om. P, εἰ μὴ A, ἐς μὴ G.

ubi dixit, illico explosus est vehementemque concivit tumultum, Ama-
 senis defectionem molientibus. non deerant enim, qui populum ad se-
 ditionem cierent, homines quidam pessimi turbarumque machinatores,
 qui plebis concitandae erant periti. tumultus igitur ortus est ingens,
 dum alii servatum Urselium cupiunt populumque ad opem ei ferendam
 incitant, alii, quale est vilis plebeculae ingenium, tumultuantur, Ur-
 selium e custodia liberaturi. multitudinem igitur tantam ubi Alexius
 furentem vidit, rei difficultate perspecta, nequaquam tamen diffidere
 sibi coepit, verum animo confirmato, silentium manu iudixit. quod
 cum tandem aegre impetrasset, ad multitudinem iam conversus,
 haec dixit. "mirari subit, viri Amaseni, quod consilia istorum homi-
 num, qui vos decipere student, plane ignoretis, cum suam ipsorum
 salutem vestro quaerant sanguine gravissimamque semper calamitatem
 vobis parent. quis enim ex Urselii dominatione in vos fructus redun-
 davit, nisi caedes, excaecationes truncationesque membrorum? isti
 vero, qui talium rerum vobis auctores sunt, partim rei familiari bene
 prospexerunt barbarum demerentes, partim in praemia ab imperatore

βαρον θεραπεύοντες, ἐκεῖθεν δὲ αὖθις τῶν ἐκ βασιλέως ἐνε-
φοροῦντο δωρημάτων, χαριζόμενοι τούτῳ, ὅτι μὴ ὑμῶν τε
καὶ τῆς πόλεως Ἀμασείας παρεχώρησαν τῷ βαρβάρῳ, καὶ
ταῦτα μηδένα λόγον ὑμῶν ποιησάμενοι πώποτε. διὰ τοῦτο
καὶ τὴν τυραννίδα συνίστασθαι βούλονται, ἵνα τῷ μὲν τυ- 5
ράνῳ χρηστὰς ὑποσείνοντες ἐλπίδας, αἰσινῇ τὰ οἰκεία διατη-
ρωσίν, ἐκ βασιλέως δὲ αὖθις ἀπαιτῶσι τιμὰς τε καὶ δωρεάς.
ἣν δὲ τι καὶ νεωτεριοθείῃ, αὐτοὶ μὲν πάλιν ἑαυτοὺς τοῦ
δράματος ἐξάγωσιν, τὸν δὲ βασιλέως θυμὸν κατ' ἑμῶν ἐξά-
ψωσιν. εἴ τι οὖν ἐμοὶ πεῖθεσθε, τούτους μὲν ὑμᾶς πρὸς θό- 10
ρυβον ἐρεθίζοντας τὸ παρὸν ἐρρωσθαι ἐάσατε. ἕκαστος δὲ
ὑμῶν οἰκαδὲ ἀπελθὼν τὰ λεχθέντα σκοπέτω, καὶ εἴσοσθε
ὁποῖος ὑμῖν τὸ ξυμφέρον βουλεύεται."

3. Τούτων ἀκούσαντες τῶν ἐρημάτων, ὥσπερ δοστράκου
μεταπεσόντος τὴν γνώμην μεταβαλόντες οἰκαδὲ ἀνεχώρουν. ὁ 15
δὲ στρατοπεδάρχης γινώσκων τὸν δῆμον ἐν ῥοπῇ τὰς γνώμας
C μεταβάλλειν εἰωθότα, καὶ μᾶλλον εἰ ὑπὸ χαιρεκάκων ὀτρύνε-
ται, δείσας μὴ διὰ τῆς νυκτὸς κατ' αὐτοῦ μελετήσαντες
ἐπέλθωσι καὶ τὸν Οὐρσέλιον ἐξαγαγόντες μὲν τῆς φρουρᾶς,
λύσαντες δὲ τῶν δεσμῶν ἀφῶσιν, ἐπεὶ μὴ ἀποχρώσας εἶχε 20
δυνάμεις πρὸς τοσοῦτους ἀντικαταστήναι, μηχανᾶται τὸ ἐν-

1. βασιλέων hic et infra P. 4. ταῦτα μηδὲν οἱ πολλοὶ ὑμῶν
P, ταῦτα μ. . . . οἱ πολλοὶ ὑμῶν G, ταῦτα δένα λό-
γον ὑμῶν A, correxi. 5. καὶ τὴν: an καὶ νῦν τὴν? Bryennius
p. 89, 20 καὶ αὖθις. βούλονται ἵνα τῷ A, βουλούμενοι τῷ PG.
11. ἐρεθίζονται P, fortasse οὗ ὑμᾶς — ἐρεθίζονται. ἔρρειν
A cum Bryennio. 16. ὄχλον A. 17. διρύνοντο A.

missa rursus se ingurgitavere, huius gratia factum iactantes, quod vos-
que et Amaseam urbem barbaro non tradidissent, vestri ne ulla qui-
dem unquam ratione habita. quapropter etiam tyrannidem restitutam
volunt, ut et barbaro commoda spe subblandientes, rem familiarem
intactam servent, et ab imperatore rursus honores et praemia expe-
tant. et si qua seditio orta fuerit, semet ipsos e periculo subducent,
imperatoris autem in vos iram vertent. itaque istis, qui ad tumul-
tum vos incitant, si quid mihi creditis, valere iussis, domum quis-
que suam abite et quae dixi perpendite. ita facile intelligetis, utri
melius vobis suadeant.

3. Quibus auditis, velut conversa testula, sententiam mutant
domumque abeunt. imperator autem, qui plebis in ipso discrimine
inconstantiam nosset, praesertim si a malitiosis hominibus incitaretur,
verebatur, ne insequente nocte iterum infesto se animo aggrederen-
tur et Urselium e custodia eductum vinculisque liberatum dimitte-
rent. quoniam autem tantae multitudini reprimendae copiae, quibus

τεῦθεν Παλαμῆδειόν τι μηχανήματα. ἐς μὲν τὸ φανερὸν ἀπο-
 τυφλοῖ τὸν Οὐρσελίον· καὶ ἤπλωτο μὲν τῇ γῆ, ὃ δὲ δῆμιος
 ἐπῆγε τὸν σίδηρον, ὃ δὲ ἐπωδύρετό τε καὶ ἔστεινε καθάπερ
 5 ἀποστερησίως, παρήγγελλτο δὲ καὶ ὃ τῷ δόξαι τυφλούμενος D
 βοῶν τε καὶ κεκραγένοι, καὶ ὃ μέχρι τοῦ δοκεῖν τοὺς ὀφθαλ-
 μούς ἐξορύττων δριμύ τε ἔνορᾶν πρὸς τὸν ἐκκείμενον καὶ μα-
 νιώδη τὰ πάντα δρᾶν, μᾶλλον δὲ σχηματίζεσθαι τὴν ἀποτύ-
 φλωσιν. καὶ ὃ μὲν ἀπετυφλοῦτο μὴ ἀποτυφλούμενος, ὃ δὲ
 10 δῆμος ἐκρότει καὶ πανταχόθι τὴν τοῦ Οὐρσελίου τύφλωσιν
 διεβόμβει. ταῦτα ὡσπερ ἐν σκηνῇ δραματουρηθήντα πέπεικε
 τὸν ὄχλον ὅλον, ὅσος ἐγγώριος καὶ ὅσος ἐξῶθεν, εἰς ἔρανον
 κατὰ τὰς μελίσσας συλλέγεσθαι. τοῦτο γὰρ ἦπαν τὸ σκέμμα
 15 τῆς Ἀλεξίου φρονήσεως, ἵνα οἱ πρὸς τὸ δοῦναι χρήματα δυσ-
 15 χερῶς ἔχοντες καὶ ἀφελέσθαι τὸν Οὐρσελίον ἐπιβουλεύοντες P. 8
 ἐκ τῶν χειρῶν Ἀλεξίου τοῦμοῦ πατρός, ἀποκαταδοκίησώσι τε,
 ὡς ἐντεῦθεν αὐτοῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνωφελοῦς καθεστηκνίας,
 καὶ ταχὺ πρὸς τὸ βούλημα τοῦ στρατοπεδάρχου τράπωνται,
 20 τῆς πρώην ἀστοχοῦντες βουλῆς, αὐτόν τε φίλον ποιούμενοι
 20 καὶ ὄργην βασιλέως ἐκκλίνοντες. τοῦτον τοίνυν οὕτω κατα-
 σχῶν τὸν Οὐρσελίον ὃ ἀξιμάστος στρατηγός, εἶχεν ὡς ἐν
 ζωργεῖω τὸν λέοντα, ἔτι ἐπικαλύμματα τοῖς ὀφθαλμοῖς φέ-

5. τὸ δόξαν A.

7. ἐκκείμενον A.

8. ἀποτυφλωσίαν G.

10. πανταχόθεν G.

12. ὅλον om. A.

14. πρὸ τοῦ P.

22. ζωργεῖω A, ζωργεῖω PG.

ἔτι om. P.

instructus erat, non sufficerent, Palamedeum quendam excogitavit
 dolum. simulat excaecare Urselium; humi resupinato carnifex ferrum
 admovet; lamentatur ille atque eiulat, ut leonem rugire crederes.
 omnia excaecandi speciem prae se ferebant; iussus enim erat Urse-
 lius, qui excaecari fingebatur, clamores tollere, et qui oculos eruere
 videbatur, torvo prostratum vultu adspicere ac saeva illa omnia per-
 ficere, vel potius ita agere, ac si revera excaecaret. sic excaeca-
 tus est ille non excaecatus; vulgi autem rumoribus ubique incre-
 bruit, Urselium excaecatum esse. haec velut in scena acta omnem
 multitudinem eo adducebant, ut et indigenae et peregrini, apium
 more, symbolas darent. hoc enim erat Alexii consilium, ut qui pecu-
 niam detrectaverant Urseliumque emittere de manibus Alexii patris
 mei moliti erant, cum id conamen iam inane futurum esset, con-
 quiescerent et illico sibi dicto audientes essent, prioris consilii spe
 frustrati; qua quidem re et Alexium sibi conciliarent, et regis ira-
 cundiam evitarent. tali modo cum Urselium in vinculis admirabilis
 imperator retinisset, custodivit eum tanquam in cavea leonem; at-

ροντα, τὰ σύμβολα τῆς δῆθεν ἀποτυφλώσεως. οὐ μὴν ἤρκαίτο
 V. 11 οἷς εἰργασται, οὐδὲ ὡς μέγα κῦδος ἀράμενος πρὸς τάλλα τῶν
 Βπραγμάτων ἀναπεπτώκει, ἀλλὰ πόλεις τε ἄλλας πολλὰς καὶ
 φρούρια κατεκτήσατο καὶ ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἐξουσίαν
 πεποίηκεν, ὅσα ἐπὶ τῶν Οὐρσελίου καιρῶν πονηρῶς προπέ- 5
 πραχεν. ἐντεῦθεν οὖν τὰς ἡνίας στρέψας, εὐθὺ τῆς βασι-
 λίδος πόλεως ἤλαυνε. γενόμενος δὲ ἐν τῇ πακπῶν πόλει καὶ
 μικρὸν ἀναπαύων τῶν πολλῶν καμάτων ἐαυτὸν τε καὶ τὴν
 σύμπασαν στρατιάν, πρῶγμα ἐντεῦθεν ὄπτο πεποικῶς, ὅπερ
 Ἡρακλῆς ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀδμητοῦ Ἀλκῆσιτιδι. ὡς γὰρ 10
 εἶδεν ὁ Δοκειανὸς ἐκεῖνος, ὁ τοῦ προβεβασιλευκότος Ἰσαα-
 κίου Κομνηνοῦ ἀδελφιδοῦς καὶ τούτου ἐξάδελφος, (ἀνὴρ δὲ
 οὗτος τῶν ἐπιδόξων καὶ γένει καὶ ἀξιώματι,) τὸν Οὐρσελίον
 Cτὰ τῆς τυφλώσεως σύμβολα φέροντα καὶ ὑπὸ του χειραγω-
 γούμενον, βυθιδίον τι στεναῖξας καὶ ἐπιδακρύσας τῆ Οὐρσελίῳ, 15
 ἀμότητα κατηγορῆκει τοῦ στρατηγοῦ καὶ μέμψιν αὐτῷ ἐπή-
 γαγε, τούτου καταβωόμενος ὡς τοιοῦτον ἄνδρα γεννάδαυ τε
 καὶ ἄντικρυς ἤρωα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφελόμενον, ὃν ἐχρῆν
 ἀτιμώρητον διασώσασθαι. ἀλλ' ἐκεῖνος τότε μὲν "τὰς αἰτίας
 τῆς ἀποτυφλώσεως εἰσαῦθις ἐπακούσειας," ἐπεικῶν "φίλιτατέ 20
 μοι," μετὰ βραχὺ δ' εἰς οἰκίσκον ἀγαγὼν αὐτὸν τε καὶ τὸν
 Οὐρσελίον, ἀνακαλύπτει τὸ πρόσωπον καὶ δείκνυσιν Οὐρσε-

2. μέγα add. A. 3. ἐπεπτώκει A. τε om. P. 9. ἐκε-
 θε G. πεποικῆναι G. 16. κατηγορεῖ A. ἐπήγαγε A,
 ἐπήγε PG. 17. γεννάδα καὶ A. 21. δ' add. A.

que oculi etiam obtecti erant fasciis, quae excaecationis scilicet indi-
 cio essent. neque tamen quae gesserat satis ille putabat, nec tan-
 quam abunde parata gloria, in ceteris rebus supinus erat; immo alias
 urbes multas arcesque recipiebat, et omnes regiones, quae Urselii
 temporibus defecerant, imperio restituebat. tum demum reversus, in
 urbem regiam contendit; cumque in oppidum pervenisset, uado avus
 eius oriundus erat, ibique se atque exercitum universum a multis
 laboribus paulisper recrearet, miraculum edidit, quale Hercules ille
 in Admeti coniuge Alceste. nam cum Doceanus, Isaacii Comneni,
 qui antea imperator fuerat, ex sorore nepos, Alexii patruelis, vir et
 genere et dignitate in primis clarus, Urselium conspiceret caecatio-
 nis signa oculis gestantem et manu a quodam ductum, graviter sus-
 spirans et illacrimans eius casui, crudelitatis Alexium arguit, atque
 invectus in eum exprobrat, quod homini tam generoso ac plane
 heroi oculos effoderit, quem servasse incolumem oportuisset. cui tunc
 quidem ille "huius," inquit "carissime, supplicii causas propediem ex
 me audies," mox autem in aediculam deduxit eum cum Urselio, ubi

λίον τοὺς ὀφθαλμοὺς πυρῶπὸν ὑπαστρούπτοντας. ἔξεπλάγη
 ταῦτα ὡς ἐθεάσατο, καὶ ἐθαύμασεν ὁ Δοκειανὸς καὶ οὐκ
 εἶχεν ὅ τι καὶ χρήσαιτο τῷ πλήθει τοῦ θαύματος. καὶ θαυμά
 5 ταῖς ὄψεσι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλε, μὴ που καὶ ὄναρ ἐστὶ τὸ
 5 θεώμενον ἢ τις μαγικὴ τερατεία ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἄρτι
 πρῶτως καινοτομούμενον. ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ φιλαν-
 θρωπίαν τοῦ ἑξαδέλφου κατειμάνθανε καὶ μετὰ τῆς φιλαν-
 θρωπίας τὴν τέχνην, περιχωρῆς γεγονῶς ἐνηγκαλιζέσθαι τε
 αὐτὸν καὶ καταφιλεῖ πολλύκις τὸ πρόσωπον, εἰς ἡδονὴν τὸ
 10 θαῦμα μεταβαλὼν. ταῦτ' οὖν παρόνθ' αὖτις καὶ οἱ περὶ
 τὸν βασιλεῖα Μιχαὴλ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς καὶ πάντες.

4. Ἐντεῦθεν πάλιν ἐπὶ τὴν ἑσπέραν πέμπεται παρὰ P. 9
 Νικηφόρου τοῦ αὐτοκράτορος ἤδη τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα κα-
 15 τεσχηκότος κατὰ Νικηφόρου τοῦ Βρυενίου, τὴν δύσειν δὴν
 15 κλονοῦντος καὶ τὸ διάδημα ἑαυτῷ περιθεμένον καὶ βασιλεῖα
 Ῥωμαίων ἀνακηρύττοντος. ἄρτι γὰρ τοῦ αὐτοκράτορος Μι-
 χαὴλ τοῦ Λούκα τοῦ θρόνου καθαιρεθέντος καὶ ἀντὶ ταινίας
 τε καὶ χλαμύδος τὸν ποδήρη καὶ τὴν ἐπωμίδα τὴν ἀρχιερατι-
 κὴν ἐνδεδυμένον, ὁ Βοτανειάτης ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνον
 20 καθίσας καὶ τὴν βασιλῖδα Μαρίαν, ὡς προῖὼν ὁ λόγος σα-
 φέστερον παραστήσει, μνηστευσάμενος, τὰ τῆς βασιλείας Β
 δίδυνην πράγματα. ἀλλ' ὁ Νικηφόρος Βερένκος τὴν δουκι-

4. ἐπέβαλε PG, alterum A. 5. θεώμενον G, θεωρούμενον P,
 φαινόμενον A. 6. πρῶτον G. 10. ταῦτ' οὖν A. 13. Ῥω-
 μαῖα P. 14. Βρυενίου P ubique. 18. χλαμύδος A, σιέμ-
 ματος PG. 21. παραστήσει P.

fasciis amotis, velut igne micantes Urselli oculos ei monstravit ob-
 stupuit, ubi hoc vidit, Doceamus atque admiratione correptus est,
 nec habuit, quid de tanto miraculo sentiret; simul frequenter oculos
 manibus contrectat, si forte somnium esset quod cerneret, aut ma-
 gicæ præstigiæ aut alia quaedam id genus fraus nova. sed postquam
 humanitatem et sapientiam Alexii perspexit, eum opere lætatus, eum
 complexus osculatusque sæpius est, admiratione in gaudium versa.
 idem accidit illis, qui circa imperatorem Michaelē erant, et impera-
 tori ipsi et ceteris omnibus.

4. Inde rursus in Occidentem Alexius mittitur a Nicephoro im-
 peratore, qui principatum iam nactus fuerat, adversus Nicephorum
 Bryennium, qui occiduas provincias perturbabat omnes et, diade-
 mate sumto, regem se Romanorum proclamarat. modo enim, ubi impe-
 rator Michael Ducas imperio pro diademate chlamydeque ta-
 larem et epomidem episcopalem induit, Botaniates solio occupato re-
 gio et imperatrice Maria, ut accuratius postea narrabimus, in ma-
 trimonium ducta, imperii administrationem susceperat. sed Nicephorus

κὴν περιεζωσμένους ἀρχὴν Συρραχίου ἐπὶ τοῦ βασιλέως Μιχαήλ, καὶ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Νικηφόρον βασιλεῖα ἢ τε ἤρξατο καὶ ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Μιχαήλ ἐμελέτησε. τὸ μὲν ὄθεν καὶ ὅπως, οὐκ ἀναγκαῖόν· ἐστὶν ἡμῖν διηγεῖσθαι· φθά-
 νει γὰρ ἢ τοῦ Καίσαρος ξυγγραφή τὸ αἷτιον τῆς ἀποστασίας 5
 ἐξιστορῆσαι· τὸ δ' ὅτι ἐκείθεν ὡσπερ ἐξ ὀρητηρίου τινὸς
 τῆς πόλεως Συρραχίου πάντα τὰ τῆς ἐσπέρας κατέδραμεν
 καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ἐποίησατο, καὶ ὅπως οὗτος εἴλω, τοῦτο τῶν
 C ἀναγκαιοτάτων ἐστὶν ἐν βραχεῖ διηγήσασθαι. τὸ γὰρ ἀκρι-
 V. 12 βές τῆς ἱστορίας τὸν βουλόμενον μαθεῖν ἐς τὸν Καίσαρα πα- 10
 ραπέμπομεν. κράτιστος γὰρ ὁ ἀνὴρ τὰ πολέμια καὶ ἄμα καὶ
 γένος ὦν τῶν ἐπισημοτάτων καὶ ἀναδρομῇ σώματος καὶ κύλ-
 λαι προσώπου κοσμούμενος, καὶ ἐμβριθεῖα φρονήματος καὶ
 βραχιόνων δυνάμει τῶν κατ' αὐτὸν διαφέρων ἀνδρῶν, ἐπά-
 ξιον ἦν βασιλείας τὸ χρῆμα, καὶ τοσοῦτο ἦν εἰς πειθῶ 15
 δυνατὸς καὶ πάντας ἐφέλκειν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ
 ὁμιλίας δυνάμενος, ὥστε πάντες πανδημίαι καὶ στρατιῶ-
 D ται καὶ ἰδιῶται τῶν πρωτείων αὐτῆ ζυγεώρουσαν καὶ βασι-
 λεύειν ἠξίουν ἀπάσης ἐφίας καὶ ἐσπερίας λήξεως. καὶ γὰρ
 ἐπιόντα τοῦτον αἱ πόλεις ἅπασαι ὑπταίαι χειρὶν ὑπεδέχοντο, 20
 καὶ ἄλλη πρὸς ἄλλην μετὰ κρότον παρέπεμπεν. ταῦτα ἐτά-
 ρατε μὲν τὸν Βοτανειάτην, ἐξεκύνκα δὲ καὶ τὸ περὶ αὐτὸν

2. βασιλείαν P. 8. ἐποίησε PG, alterum A. 12. γένους AG.
 14. βραχιόνος G. 14. scripsit fortasse ἐπάξιος ἦν βασιλείας
 αὐτόχρημα. vid. annotat. 15. τοσοῦτο G, τοσοῦτος PA.

Bryennius, ad ducatum Dyrrhachii imperante Michaelē proventus, cum Nicephorus nondum regno potitus esset, imperium affectare coeperat et a Michaelē deficere meditatus erat. cuius incepti quae causa fuerit quaeque ratio, quoniam in Caesaris historia ea res iam per scripta est, nihil attinet exponere. verum ut Dyrrhachio tanquam ex arce omnes Occidentis regiones invaserit sibi subiecerit, utque ipse captus sit, enarrare breviter vel maxime est necessarium. nam qui accuratius ea nosse cupit, eum ad Caesarem remittimus. fortissimus enim cum is esset et nobilissimo simul genere ortus, ac proceritate corporis facieque pulchritudine insignis, et gravitate consilii non minus quam lacertorum robore aequalibus antecellens, dignissimus sane imperio erat. tantum etiam eloquentia valebat omnesque vel primo aspectu et alloquio ita sibi conciliare poterat, ut omnes omnino et milites et privati summam rerum ei concederent, atque occidentalis orientalisque limitis imperio dignum eum haberent. nam quascunque adibat urbes omnes et venientem supinis manibus excipiebant, et abeuntem alia alio cum plausu ac pompa prosequébantur.

στράτευμα καὶ εἰς ἀμηχανίαν τὴν βασιλείαν ὄλην ἐνέβαλλε. πέμπειν οὖν διεγνώκεισαν τὸν ἐμὸν πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον κατὰ τοῦ Βρυεννίου, δομῆστικον τῶν σχολῶν ἄρτι προχειρισθέντα, μετὰ τῶν ἐνοουσῶν δυνάμεων. εἰς γὰρ τὸ 5 μέρος τοῦτο ἡ βασιλεία Ῥωμαίων εἰς τοῦσχατον ἐληλύθει. τὰ τε γὰρ ἔφα τῶν στρατευμάτων ἄλλο ἄλλαχού διεσκέδα- στο, τῶν Τούρκων ὑφραπλωθέντων καὶ πάντα σχεδὸν περι- P. 10 σχόντων, ὅσα Εὐξείνου πόντου ἐστὶ μεταξύ καὶ Ἑλλησπόντου καὶ Αἰγαίου τε καὶ Συριακοῦ πελάγους κόλπων τε τῶν ἄλ- 10 λων καὶ μάλιστα ὀπόσοι Παμφυλίαν τε καὶ Κίλικας παρα- μείβοντες ἐς τὸ πέλαγος ἐκπίπτουσι τὸ Αἰγύπτιον. τὰ μὲν οὖν ἔφα στρατεύματα οὕτως ἔσχον· τὰ δὲ τῆς ἐσπέρας ἐς τὸν Βρυέννιον συρρεύσαντα εἰς στενὸν κομιδῆ καὶ ὀλίγον στρατεύμα τὴν βασιλείαν ἀφῆκε Ῥωμαίων. ἀθάνατοί τε γὰρ 15 τινες αὐτῇ κατελείφθησαν χθὲς καὶ πρώην ξίφους ἡμέμνοι καὶ δόρατος, καὶ τινες ἐκ τοῦ Χώματος στρατιῶται ὀλίγοι, B καὶ Κελτικὴ τις στρατιὰ εἰς ὀλίγους τινὰς περισταμένη. τούτους δὴ τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ διδώσαι, καὶ ἅμα συμμά- χους ἀπὸ τῶν Τούρκων προσκαλεσάμενοι, ἐξέλαι οἱ περὶ 20 τὸν βασιλέα προσέταττον καὶ ζυμίζαι τῷ Βρυεννίῳ, οὐ μᾶλ- λον εἰς τὴν ἐφεπομένην στρατιὰν θαρροῦντες ἢ εἰς τὸ φρό-

9. πελάγους σύρτες καὶ τῶν ἄλλων G, Αἰγαίου καὶ Συριακοῦ πελάγους καὶ τῶν ἄλλων κόλπων ὀπόσοι A. 11. ἐκπίπτου- σι PG, ἐκπίπτουσι A.

haec terrorem Botaniati incutiebant, conturbabant etiam exercitum, quo instructus erat, et universum imperium in discrimen adducebant. visum est igitur Alexium Comnenum patrem meum, dignitate magni domestici scholarum nuper auctum, adversus Bryennium mittere cum tanta quanta licuit militum manu. nam rem militarem quod attinet, Romanorum imperium ad extremum devenerat; orientales siquidem exercitus alii alio loco dispositi erant, ut Turcis resisterent, qui fines paulatim protulerant et omnes fere regiones tenebant, quae mari Euxino Hellepontoque et Aegaei Syriacique maris cinguntur sinibus cum aliis, tum praesertim iis, qui Pamphyliam Ciliciamque tangentes in mare Aegyptium delabuntur. orientales igitur exercitus ita se habebant; occidentales autem legiones ad Bryennium confluerant, ut exillis admodum parvusque exercitus imperatori remanserit. nam et immortales nonnulli reliqui erant, qui nuper admodum gladios hastasque tractare coeperant, et pauci quidam qui e Chomate erant milites, et Gallicae copiae ad exiguum numerum redactae. has igitur copias patri meo Alexio imperator tradidit, simulque auxilium a Turcis expetitis, ingredi expeditionem et confligere cum Bryennio eum iubet, non tam exercitu qui eum sequebatur fretus, quam con-

νημα τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἐν πολέμοις καὶ μάχαις δεινότητα. ὁ δὲ τὴν ξυμμαχίαν μὴ περιμείνας, ὁξέως ἐπερχόμενον τὸν ἐχθρὸν ἀκούων, κἀντεῦθεν καλῶς καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ξυνο-
πομένους φραζάμενος, ἐξιεισι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, καὶ
κατὰ τὴν Θράκην γεγωνῶς περὶ τὸν Ἀλμυρὸν ποταμὸν στρα- 5
C τοπεδεύει ἄνευ τάφρων καὶ χάρακος. μανθάνων γὰρ τὸν
Βρυέννιον ἐν τοῖς Κηδοκτου πεδίοις αὐλιζόμενον ἐβούλετο
ἐκάτερα τὰ στρατεύματα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐναντίων ἀξιόλο-
γον ἀπέχειν διάστημα. οὐ γὰρ εἶχεν ἀντιμείωπος ἐπιστήναι
τῷ Βρυεννίῳ, ἵνα μὴ κατάφωρα ἴγένοιτο τὰ τῆς δυνάμεως καὶ 10
μὴ δοίη, ὅπόσος τίς ἐστι τὴν στρατιάν, αἰόθησιν τῷ ἐχθρῷ.
μετ' ἑλίγων γὰρ πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ἀπειροπολέμων πρὸς
ἐμπειροπολέμους ἔμελλε ξυμβαλεῖν, καὶ τοῦ θαρρεῖν ἀφήμενος
καὶ ἀναφανδὸν ἐμπίπτειν, κλωπιτεύειν τὴν νίκην ἐβούλετο.

5. Ἐπεὶ δὲ ἄνδρας καὶ ἀμφοτέρους γενναίους εἰς πό- 15
λεμον ὁ λόγος καταστήσατο, τὸν τε Βρυέννιον καὶ τὸν ἐμὸν
D πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον, (οὐδὲν γὰρ ἕτερος τοῦ ἐτέ-
ρον πρὸς ἀνδρείαν ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τὰ τῆς ἐμπειρίας
V. 13 ἕτερος ἐτέρου πικρ' ἔλαττον εἶχεν,) ἀξιὸν ἐστι καταστησαμέ-
1
ρους τούτους εἰς φύλαγγας καὶ ἀντιπαρατάξεις, ἐκεῖθεν ἀπο- 20
σκοπήσῃ τοῦ πολέμου τὴν τύχην. τὼ μὲν γὰρ ἄνδρες τούτοις
καὶ ἄμφω ἦσθη καλῶ καὶ γενναίως καὶ τὰ γὰρ εἰς χεῖρας καὶ

12. μετ' alterum add. Hoeschel.

14. κλωπιτεύειν A, κλωπε-
τεύειν PG.

15. εἰς πόλεμον om. P.

18. τὰ : τι G.

silio et bellica virtute hominis. qui cum celeriter adventare hostem audisset, illico se suosque instruxit et auxiliarium adventu non expectato, ex urbium regina in Thraciam profisciscitur ibique circa Halmyrium fluvium castra sine fossa et vallo posuit. quoniam enim Bryennium in Cedocti campis consedissee certior factus erat, utrumque et suum et hostium exercitum satis magno distare intervallo voluit. nam ex adverso copias collocare non licuit, ne earum conditio hosti patefieret et quantus sibi exercitus esset, cognosceretur. erat enim cum paucis contra plurimos, cum tironibus contra exercitissimos decertaturus. itaque audendi et aperto invadendi tempus Alexius non esse ratus; furari victoriam volebat.

5. Iam vero cum narratio virum utrumque generosum, Bryennium et patrem meum Comnenum Alexium, (neque enim virtute nec rei bellicae experientia alter alteri quidquam concedebat,) ad certamen composuerit, operae pretium est, acie utrimque instructa, qualis proelii fortuna fuerit, cognoscere. erant enim ambo duces speciosi ac nobiles, et si fortitudinem experientiamque spectas, pares velut aequato examine; quare fortuna utram in partem inclinaverit, viden-

πείραν ἴσοι ὡσπερ ἐπὶ τρυάνης ἰστάμενοι · ὄραν δὲ ἡμᾶς
 χρεῶν, ὅπου τὰ τῆς τύχης ἐπέβρισεν. ὁ μὲν γὰρ Βρυέννιος
 μετὰ τοῦ θυροεῖν ταῖς δυνάμεισι καὶ τὴν πείραν προϋβύλλετο
 καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς παρατάξεως · ὁ δ' Ἀλέξιος ἐκ τοῦ ἐπέ- P. 11
 5 ρου ὀλίγας μὲν ἐλπίδας καὶ πάνυ ἀφέλεις εἶχεν ὅσον ἐπὶ
 τῷ στρατεύματι, ἀντιπροβύλλετο δὲ τὴν ἀπὸ τῆς τέχνης
 ἰσχὺν καὶ τὰς στρατηγικὰς μηχανάς. ἤδη γὰρ ἀλλήλοις
 αἰσθόμενοι καὶ ἐπὶ πολέμων ἤδη καιρός, ὁ μὲν Βρυέννιος,
 ἐπειδὴ τὰς ἐφόδους αὐτοῦ προϋποθέμενος τὸν Κομνηνὸν
 10 Ἀλέξιον μεμαθήκει καὶ περὶ Καλαυρὴν στρατοπεδεύσειν, οὕτω
 ζυγασάμενος ἀντεπῆρχετο. εἰς τε γὰρ δεξιὸν κέρασ καὶ εὐώ-
 νυμον τάξας τὸ στράτευμα, τοῦ μὲν δεξιοῦ κακῶρχειν τὸν
 αὐτάδελφον Ἰωάννην ἐπέταττε · πεντακισχίλιοι δ' ἦσαν οἱ
 15 τοῦτο τὸ μέρος συμπληροῦντες, Ἴταλοί τε καὶ τῆς τοῦ Μα-
 νιάκου ἐκείνου ἀποσπάδος, καὶ μὴν καὶ ἐκ Θετταλίας ἄνδρες
 ἰπκεῖς καὶ μοῖρά τις τῶν ἀπὸ τῆς ἐταιρείας οὐκ ἀγεννῆς. θά-
 τερον δὲ τὸ εὐώνυμον κέρασ ὁ Ταρχανειώτης εἶχε Κατακα-
 λῶν, Μακεδόνας τε καὶ Θρακίας ἐξωπλισμένους εἰς τρισχιλίους
 τοὺς ζύμπαντας συναριθμουμένους. αὐτὸς δ' ὁ Βρυέννιος τὸ
 20 μέσον κατεῖχε τῆς φάλαγγος, ἐκ τε Μακεδόνων καὶ Θρακῶν
 συντεταγμένον καὶ τοῦ ἀρχοντικοῦ σύμπαντος ὅσον ἐπίλεκτον.
 πάντες δὲ ἐφ' ἵπποις Θετταλοῖς ἐποχοῦμενοι καὶ τοῖς σιδη-
 ροῖς θώραξι καὶ τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν κράνεσιν ἐξυστρέ-

5. ἀφανρός A, ἀφρ . . . G. 8. an πολεμεῖν? 10. με-
 μαθήκει A. 14. Μανιάκη A. 16. ἐταιρείας A, ἐταιρίας
 PG. 22. Ἰππου Θετταλῆς AG.

dum nobis est. Bryennius igitur, praeterquam quod copiis fideret,
 et belli usu protegebatur et acie bene instructa; Alexius contra,
 qui in copiis parvam exiguamque plane spem collocabat, praesidium
 a solertia ac belli arte habebat. cum enim alter alterum adventasse
 sensisset et decertandi tempus iam adesse, Bryennius, qui Alexium,
 intercluso itinere, ad Calauram castra posuisse percepit, in ipsum
 movit, acie ita instructa. copiis in dextrum ac sinistrum cornu divi-
 sis, dextro cornu Iohannem fratrem praeposuit, idque quinque milli-
 bus constabat Italorum et qui e Maniaci illius copiis supererant.
 his additi erant equites Thessali et haud exigua pars eorum, qui
 sodales appellantur. sinistro cornu Tarchaniotes Catacalo praefuit;
 ibi Macedones atque Thraces stabant numero admodum tria millia
 armorum. Bryennius ipse mediam aciem tenebat, e Macedonibus
 Thracibusque et quotquot ex universa nobilitate selecti erant, con-
 stantem. omnes autem equis Thessalis utebantur, et ferreis loriceis
 galeisque late fulgebant; cumque equi arrigerent aures et clipei con-

πιοτες, τῶν τε ἵππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὐς καὶ τῶν
 ἀσπίδων πρὸς ἀλλήλας παταγουσῶν, πολλή τις αὐγὴ αὐτῶν
 τε καὶ τῶν κορυθῶν ἐκείθεν ἐξέπιπτε μετὰ δειματός. ὁ δὲ
 εἰς μέσους κυκλούμενος ὁ Βρυέννιος καθάπερ τις Ἄρης ἢ
 Γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἄλλων πάντων ὑψού- 5
 μενος, καὶ αὐτόχρομα θάμβος ἦν καὶ φόβος τοῖς θεωμέ-
 νοις. ἔξωθεν δὲ τοῦ τάγματος ὅλου, ὥσπερ δύο ἑκα-
 τὰ μίλια διάστημα, Σκύθαι τινὲς ἦσαν σύμμαχοι βαρβάρικοις
 κεκοσμημένοι τοῖς ὅπλοις, παρήγγελτο δὲ, ἐπειδὴν οἱ πολέ-
 μοι προφανέειν καὶ ἡ σάλπιγξ πολέμιον ἀλαλάξειεν, εὐθύς 10
 κατὰ νότων ἐμπίπτειν καὶ βάλλειν τοὺς Σκύθας τοῖς πολε-
 μίοις καὶ θλίβειν αὐτοὺς τοῖς πυκνοῖς καὶ συνεχέσι το-
 ξεύμασι, τοὺς δὲ λοιποὺς πυκνὰ συνασπισαμένους ἐμπί-
 πτειν κατὰ τὸ καρτερώτατον. οὕτω μὲν οὕτως τοῖς ἀμφ'
 Δαυτὸν διετάξατο· ὁ δὲ γε ἐμὸς πατὴρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος 15
 τοῦ τόπου τὴν θέσιν κατασπεσάμενος, τὸ μὲν τοῦ στρατεύ-
 ματος κατέστησεν ἐν τισὶ κοιλάσι, τὸ δ' ἀντιμέτωπον ἔστησε
 τῆς στρατιᾶς Βρυεννίου. ἄμφω δὲ παραταξάμενος καὶ τὸ
 ὑποκαθήμενον καὶ τὸ προφανές, καὶ πτερώσας λόγοις ἄνδρα
 ἕκαστον καὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπάρας, τῷ μὲν ἐπέσκηπτε τῷ προ- 20
 λοχιζοντι τάγματι, ἐπειδὴν κατὰ νότου γένοιτο τῶν πολε-
 μίων, ἐξ αἰφνιδίου προσπίπτειν καὶ μετὰ ῥύμης ὅτι πολλῆς

2. πρὸς : εἰς A. αὐγὴ τῶν τε κορυθῶν καὶ αὐτῶν ἐξέ-
 πιπτε A. 7. τάγματος G, σχήματος P, εὐωνύμου κέρατος A.
 15. ὁ πατὴρ P. 17. κατέκρυψε ταῖς κοιλάσι A. 18. ἄμφω κα-
 θεπλάσας καὶ τὸ ὑποκαθ. A, unde καὶ ascivi. 21. γένωται
 A. 22. ῥύμης A, ὄρμης PG.

cuterentur, et hominum et galearum splendor oculos praestringebat
 iniiciebatque terrorem. ipse in mediis versans Bryennius, veluti
 Mars aut Gigas quidam, paene cubitum supra reliquam turbam
 omnem eminebat, ut et admirationem plane et terrorem intuentibus
 moveret. extra totam aciem, intervallo fere duorum stadiorum, Scy-
 thae nonnulli auxiliaries positi erant, barbaris instructi armis; quos,
 simulatque hostes apparerent et classica canerent, a tergo aggredi
 seque in hostium copias immittere et crebra assiduaque iaculatione
 eas atterere iussit, dum ceteri denso agmine quam vehementissime
 arma inferrent. sic ille exercitum instruxit; pater meus Comnenus
 Alexius, explorata loci opportunitate, partem exercitus in faucibus
 collocavit, partem adversa fronte Bryennio opposuit. instructis utris-
 que, quique subsidebant quique in aperto stabant, cum unumquem-
 que oratione erexisset atque ad virtutem adhortatus esset, praecepit
 iis, quos in insidiis collocarat, ut cum primum in tergo hostium
 essent, subito impetum in eos facerent et quam vehementissimo

καὶ σφοδρᾶς ἐπαράττειν κατὰ τοῦ δεξιῦ κέρματος. τοὺς δ' ἀθανάτους λεγομένους καὶ τένας ἀπὸ τῶν Κελτῶν ἑαυτῶ πα- P. 12
 ρακατέσχε καὶ τούτων προῦτίετατο· τῶν δὲ Χωματηνῶν καὶ
 Τούρκων ἔξαρχον τὸν Κατακαλῶν κατέστησε καὶ πρὸς τὸ
 5 Σκυθικὸν ἄπαν ἔχειν τὸν νοῦν καὶ τὰς διεκδρομὰς αὐτῶν
 ἀπελάττειν παρεκελεύσατο. ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε· καὶ ἐπεὶ
 κατὰ τοὺς κοιλώδεις τόπους τὸ τοῦ Βρυεννίου γέγονε στρά-
 τευμα, εὐθὺς σύνθημα δεδωκότος τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου, V. 14
 μετὰ βοῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ ἐμπηδῆσαν τὸ περὶ τὴν ἐνέδραν
 10 στράτευμα τῷ τε αἰφνιδίῳ κατέπληξαν τοὺς πολεμίους, ἕκα-
 στος τῶν παρατυχόντων πλήττων τε καὶ φονεύων, καὶ εἰς
 φυγὴν κατηγάκασαν. ἀλλ' ὁ Βρυένιος Ἰωάννης καὶ τοῦ
 ἡγεμόνος ἀπτάδελφος μνησθεὶς ἐνταῦθα θούριδος ἀλκῆς καὶ B
 θυμοῦ, τῷ ψαλλίῳ στρέψας τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐπιόντα στρα-
 15 τιώτην ἀθάνατον πληγῇ μιᾷ καταβαλὼν, ἔστησέ τε κλονου-
 μένην τὴν φάλαγγα καὶ οὕτω συντάξας ἀπῶσε τοὺς πολεμίους.
 οὕτως οἱ ἀθάνατοι προτροπάδην μετὰ τινος ἀκοσμίας ἔφρευ-
 γον, ὑπὸ τῶν κατόπιν ἀεὶ στρατιωτῶν ἀποκτειννόμενοι. ὁ δὲ
 γε ἐμὸς πατὴρ εἰς μέσους ἑαυτὸν ἐμβαλὼν τῶν πολεμίῶν
 20 καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος, ἐκλόνει μὲν καὶ οὗτος τὸ μέρος,
 ἐφ' ᾧπερ ἂν παραγίνοιτο, πλήττων ἕκαστον τὸν πρὸς αὐτὸν
 ἴοντα καὶ εὐθὺς καταβάλλων, ἐλπίζων δὲ ξυνέπεσθαι καὶ τι-

3. Χωματικῶν P. 6. ἀπελάττειν PG, φυλάττειν A. vid. anno-
 tat. 11. τὸν παρατυχόντα A. 14. ψελλίῳ A. τρέψας P.
 18. στρατ. ἀεὶ ἀποκτεινόμενοι A. 19. τοὺς πολεμίους A. 21.
 πλήττων : πηρώσκων τε τὸν εἰς χεῖρας ἴοντα A.

in cornu dextrum invehentur. immortales qui dicuntur et quosdam
 e Gallis circa se retinuit, iisque ipse praefuit. Chomatensis ac Tur-
 cis Catacalonem praefecit, eumque ad Scythas animum advertere et
 incursiones eorum propulsare iussit. his ita dispositis, ubi ad fau-
 ces exercitus Bryennii progressus est, repente signo ab Alexio patre
 meo dato, ingenti clamore irrunt qui in insidiis positi erant, im-
 prudentes hostes turbant, caesisque qui cuique obvii erant, in fu-
 gam vertunt. tunc vero Bryennius. Iohannes ducis frater, virtutis ac
 fortitudinis memor, verso equo, instantem sibi a tergo militem ex
 immortalium numero plaga una occidit, fugam suorum sistit, prae-
 lioque restituto hostes repellit. quo factum est, ut immortales in
 effusam et inconditam fugam se conlicerent, hostibus semper terga
 caedentibus. at pater meus in medios illatus hostes et strenue pu-
 gnans, perturbabat et ipse eam aciei partem, in quam incurreret;
 omnes enim, qui contra veniebant, caedit atque illico prosternit,
 eamque nonnullos de suis subsequi sibi adesse putaret, certa-

νας ἀμύνειν αὐτῷ στρατιώτας, ἀκαπασχέτως εἶχετο τοῦ ἀγῶ-
 Cνος. αἰσθόμενος δὲ διαρραγεῖσαν τὴν ἑαυτοῦ φάλαγγα καὶ
 ἤδη πολλαχοῦ σκεδασθεῖσαν, τοὺς εὐψυχοτέρους (ἔξ δὲ ἦσαν
 οἱ σύμπαντες) συλλεξάμενος, ἐβουλεύσατο σπασαμένους τὰ
 ξίφη, ἐπειδὴν ἐγγίσειεν τῷ Βρυεννίῳ, κατ' αὐτοῦ χωρεῖν 5
 ἀνωισχύοντως, κἄν δέοι κἀκείνους αὐτῷ συναποθανεῖν. ἀλλ'
 ἀπαῖρξε τοῦ τοιοῦτου βουλευματος Θεόδωτός τις στρατιώτης
 ἀνὴρ τοῦμῦ πατρὶ παιδόμενος ὑπηρετήσας, ὡς ἀντικρὺς παρα-
 βόλου τοῦ ἐγχειρήματος ὄντος. τὴν ἐναντίαν οὖν τραπούμενος
 ὁ Ἀλέξιος ὀλίγον μὲν ὑπεξάγειν ἑαυτὸν τῆς τοῦ Βρυεννίου 10
 στρατιᾶς ἐβούλετο, γνωρίζοντας δὲ τινὰς τῶν διασκεδασθέντων
 ἐπισυλλέξας καὶ συστησάμενος, αὐθις τῷ ἔργῳ ἐπέκειτο. μή-
 Bπω δὲ τοῦμῦ πατὴρ ἐκείθεν ἑαυτὸν ὑπεξαγαγόντος, οἱ Σκυ-
 θαὶ τοὺς περὶ τὸν Κατακαλὼν Χωματηνοὺς ἐκλόνον βροῆ
 πολλῇ καὶ ἀλαλαγμαῖ ἠρώμενοι, καὶ ἐπειδὴ καὶ τούτους ἀπώ- 15
 σαντο καὶ εἰς φυγὴν ἐκόλωσ ἐτρέψαντο, πρὸς λαφύραγωγίαν
 ἀπέβλεψαν καὶ φυγὴν, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀνεζήτησαν διατριβάς.
 τοιοῦτον γὰρ τὸ ἔθνος τὸ Σκυθικόν· μήπω καθαρῶς τρεψά-
 μενοι τὸν ἀντίκαλον καὶ τὸ κράτος ἀναδησάμενοι, διαφθεί-
 ρουσι τὴν νίκην τῇ λαφύραγωγίᾳ. τὴν γὰρ οὐραγίαν τοῦ 20
 Βρυεννικοῦ στρατεύματος καταλαβὼν ἅπαν τὸ θητικὸν ταῖς
 τάξεσιν αὐτῶν ξυνεμίγνυτο φόβῳ τῶν Σκυθῶν, τοῦ μή τι

1. τοῦ ἀγῶνος: τῆς δρμῆς A. 5. ἐγγίσει A. κατ' αὐτὸν
 G. 6. ἑαυτῷ A. 8. τοῦμῦ πατὴρ A. lego τῷμῦ. ἐξυ-
 πηρετήσας A. 9. τραπούμενος A, τραπομενος PG. 17. καὶ
 φυγὴν om. A. 21. Βρυεννίου P. καταλαβὼν P.

mine non destitit. sed ubi fractam suorum aciem et iam multifa-
 riam fuga dispersam vidit, fortissimos quosque (erant autem
 omnino sex,) celeriter colligit, strictisque gladiis, si forte Bryennius
 prope accederet, invehī in eum sine mora statuit, etiamsi omnes
 simul occiderent. sed ab hoc eum consilio, utpote prorsus temerario,
 revocavit Theodotus quidam miles, qui a pueris minister patris mei
 fuerat. itaque reversus Alexius subducere se paulisper ex Bryennii
 acie voluit; sed nobilioribus quibusdam eorum, qui dispersi fuerant,
 collectis et in ordinem redactis, operi iterum institit. nondum autem
 pater meus inde se subduxerat, cum Scythae Chomatenois, qui sub
 Catalone erant, multo clamore aggrediuntur et his quoque pulsīs
 facillie negotio fugatis, ad praedandum se vertunt et domum aufu-
 giunt. talis enim est Scytharum gens, ut priusquam adversariorum
 vim penitus frugerunt superioresque evaserunt, praedando victoriam
 irritam reddant. nam qui in novissimo Bryennii agmine erant lixae
 calonesque, ne quid a Scythis paterentur, ordinibus ipsis se immi-

παθεῖν ἔνεκα παρὰ τούτων· αἰεὶ δέ τι συρρέον ἐπὶ τούτους, P. 13
 ὅσον ἐξέφυγες τὰς χεῖρας τὰς Σκυδικάς, σύγχυσιν οὐ μικρὰν
 ταῖς τάξεσιν ἐνεποίησε, τῶν σημαιῶν ἀναμιχθεισῶν ἀλλήλαις.
 ἐν τούτοις δὲ ἐναπειλημμένος ὢν οὐμὸς πατήρ Ἀλέξιος, ὡς
 5 καὶ πρόσθεν ἔλεγομεν, περιχορεύων ἐντὸς τοῦ στρατεύματος τοῦ
 Βρυεννικοῦ, ὁρᾷ τῶν ἵπποκόμων ἓνα τοῦ Βρυεννίου ἵππον τιτὰ
 τῶν βασιλικῶν ἐπισυρόμενον, τῇ τε ἀλουργῇ ἐφροστρίδι κεκο-
 σμημένον καὶ κατάχρυσσα τὰ φάλαρα ἔχοντα, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 κατέχοντας τὰς ἐξ ἔθους τοὺς βασιλεῦσι παρεπομένας ὄμο-
 10 φαίας ἐγγύθεν αὐτῷ παραδέοντας. τοῦτο οὖν θεασάμενος,
 καλύπτει μὲν τὸ πρόσωπον τῷ θωρακιδίῳ, ὃ τῆς κόρυθος
 κύκλῳ ἐξήρητο, σφοδρῶς δὲ κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας σὺν τοῖς B
 ἐξ στρατιωταῖς, οὓς ἄνωθεν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, καταβάλλει
 μὲν καὶ τὸν ἵπποκόμον, αἰρεῖ δὲ καὶ τὸν βασιλικὸν ἵππον,
 15 συναφαιρεῖται δὲ καὶ τὰς ὄμοφαίας, καὶ λάθρα ὑπέξεισι τοῦ
 στρατεύματος. ἐν τῷ ἀκινδύνῳ δὲ καταστάς, τὸν τε χρυσο-
 φάλαρον ἐκεῖνον ἵππον ἐξέπεμψεν καὶ τὰς παρ' ἑκάτερα τοῦ
 βασιλικοῦ σώματος στρεφομένας ὄμοφαίας καὶ κήρυκά τινα
 μεγαλοφωνότατον, παρακλευσάμενος ἀπανταχοῦ τοῦ στρα- V. 15
 20 τεύματος διαθέοντα βοᾷν ὡς ὁ Βρυέννιος ἐπεπῶχει. τοῦτο
 γεγόμενον πολλοὺς τῶν σκεδασθέντων τοῦ στρατεύματος τοῦ
 μεγάλου δομestikῶν τῶν σχολῶν καὶ ἐμοῦ πατρὸς ἀπανταχό- C
 θεν ξυνέλεγε καὶ παλιμφορέτους ἐποίει, τοὺς δὲ καὶ ἐπειθεν

4. τούτῳ A.
 πομένας A.

ὁ ἐμὸς A.
 11. θωρακισίῳ A.

5. ἐν τῷ τοῦ G.

9. παραπεμ-

scabant. quos cum semper sequerentur quicumque e barbarorum ma-
 nibus effugerant, factum est, ut non exigua ordinum perturbatio
 oriretur et signa inter se confunderentur. interea pater meus Alexius,
 qui, ut supra diximus, interclusus versabatur in ipso Bryennii exercitu,
 videt quendam ex equisonibus regium Bryennii equum ducere, purpureo
 stragulo ornatum et phaleris aureis; quin etiam iuxta currebant, qui
 romphaeas, ad imperatorum latera portari solitas, gestabant. qui-
 bus conspectis, Alexius lorica, in fronte galeae pendente, faciem
 operuit, summaque vi cum sex quos dixi militibus invasit et deiecto
 equisone, non solum equo regio, sed etiam romphaeis potitus, clam
 se acie subduxit. cum in tuto constitisset, phaleris aureis instru-
 ctum equum et romphaeas, quae ab utroque latere imperatoris ge-
 stari solebant, misit qui per exercitum ubique ostentarent; simul
 praeconem, maxima voce praeditum, Bryennium cecidisse renuntiare
 iussit. quo facto, multi ex magni domestici scholarum patris mei
 exercitu, qui fuga dispersi erant, undique conveniebant in proelium-

ἐγκατερεῖν. οἱ δὲ ἐστήκεσαν ἀτρεμοῦντες, ἵνα ἕκαστος ἔτυχε, καὶ εἰς τοῦπίσω τὰς ὄψεις στρέψαντες, ἐξεπλήττοντο ἐφ' οἷς παρ' ἐλπίδα ἑώρων. καὶ ἦν ἰδεῖν ἐπ' αὐτοῖς καινόν τι γινόμενον, τῶν ἵππων ἐν οἷς ἐπωχοῦντο τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τὸ πρόσω θρώσας, τὰ δ' αὐτῶν πρόσωπα εἰς τοῦπίσω ἐστραμμένα, καὶ μῆτε ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦντας, μῆτε εἰς τοῦπίσω στρέψαι τοὺς χαλινούς ἐθέλοντας, ἀλλ' ἐκθάμβους ὄντας καὶ ἐξυπορουμένους οἷον ἐπὶ τοῖς ξυμπεσοῦσιν. οἱ τε γὰρ Σκύθαι νόστου μνησάμενοι καὶ οἴκαθε ἀπιόντες, οὐκ ἔμελλον εἶτι ἐπιδιώκειν, ἀλλὰ πόρρω τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν γεγυγότες μετὰ τῆς λείας αὐτοῦ που περιπεπλάνητο. τό τε διακηρυκευόμενον, ὡς ἄρα ὁ Βρυέννιος εἶλω καὶ κατενήνεκτο, ἐθαρσοποιεῖ τοὺς τέως δειλοὺς καὶ φρυγάδας, καὶ τὸ κηρυττόμενον αὐτόθεν εἶχε τὸ πιθανόν, ἐνδεικνυμένον πανταχόθι μετὰ τῶν βασιλικῶν παρασῆμων τοῦ ἵππου καὶ τῶν ῥομφαιῶν μονουοχι διαγγελλουσῶν, ὡς ὁ φυλατιόμενος ταύταις Βρυέννιος χειρὸς πολεμίας γέγονεν ἔργον.

6. Ἐῖτα ἡ τύχη ξυνέβαλε καὶ τι τοιοῦτον. ἀπόμοιρά τις ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Τούρκων καταλαμβάνει τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν Ἀλέξιον, καὶ ὡς καθειστήκει τὰ τοῦ πο-
 P. 14 λέμου μαθόντες καὶ τοὺς πολεμίους ὕπου καὶ εἶεν ἐπιζητήσαντες, ἐπὶ λόφου τινὸς συνελθυσότες τῷ Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ καὶ ἐμῶ πατρὶ, ἐκείνου δεικνύντος τῇ χειρὶ τὴν στρατιάν,

16. ταύτας P.

que redibant, alii ut sustinerent confirmabantur. qui autem constitere, quo quisque loco forte erat, oculis retro versis, obstupesciebant iis, quae praeter expectationem videbant. ac novum quoddam praebebant spectaculum. dum enim equorum, quibus insidebant, capita recta spectant, ipsi retorquebant oculos, ac neque porro vehebantur, neque equos convertebant, percussi ob id quod acciderat. nimirum Scythae, de reditu cogitantes domumque iam abeuntes, non amplius persecuturi erant, sed procul ab utroque exercitu, praeda onusti, palabantur. atque nuntius de capto caesoque Bryennio ignavis hucusque et fugientibus animos reddebat, praesertim cum nuntiatum fidem adderent ostentatus ubique imperatorio ornato equus et romphaeae tantum clamantes, Bryennium, cui custodiendo illae erant, hostili manu interentum esse.

6. Cum in hoc loco res essent, peropportune ad Alexium domesticum scholarum advenit cohors auxiliarium Turcorum. qui cum proelium restitutum audivissent et hostes ubi essent sciscitarentur, Alexius Comnenus pater meus iis de collo, quem una ascenderant,

ἔθεωντο τούτους ὡσπερ ἀπὸ τινος σκοπιᾶς. εἶχε δὲ ὧδε τα
καὶ αὐτούς. συγκεχυμένοι τε γὰρ ἦσαν μῆπω συντάξαντες
ἑαυτούς, καὶ ὡς τὴν νίκην ἤδη ἀράμενοι καταφρονητικῶς
εἶχον καὶ ἔξω κινδύνων ἑαυτούς ᾤοντο· μάλιστα δὲ ἀναπε-
5 πτώκεισαν, τῶν τῷ ἐμῷ πατρὶ ξυνεπομένων Φράγγων προσ-
κεχωρηκότων τῷ Βρυεννίῳ διὰ τὴν προγεγενημένην τροπήν.
καὶ γὰρ τῶν ἵππων ἀποβεβηκότων τῶν Φράγγων καὶ δεξιᾶς Β
διδόντων αὐτῷ, καθάπερ δὴ πατριόν ἐστι δίδοναι τὰς πίστει,
ἄλλος ἀλλαχόθεν πρὸς τούτους ξυνέρρεον, θεασόμενοι τὸ γι-
10 νόμενον. διεσάλπιξε γὰρ ἡ φήμη τὸ στρατεύμα, ὡς ἄρα καὶ οἱ
Φράγγοι τούτοις προσέθεντο, τὸν ἀρχιστράτηγον καταλελοι-
πότες Ἀλέξιον. οὕτω δῆτα συγκεχυμένως ἔχοντας τούτους οἱ
ἀμφὶ τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ τοὺς νεήλυδας Τούρκους θεασά-
μενοι, εἰς τρεῖς μοίρας ἑαυτούς διενείμαντο, καὶ τὰς μὲν
15 δύο ἄλλοχεῖν αὐτοῦ που διέταττον, τὴν δὲ τρίτην μερίδα χω-
ρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκέλευον. καὶ τὸ ξύμπαν τῆς τοιαύ-
της διαταγῆς ἐς τὸν ἐμὸν πατέρα Ἀλέξιον ἀνεφέρετο. οἱ ὀ
μέντοι Τούρκοι οὐ κατὰ φάλαγγα συντεταγμένως ἐπήεσαν
ἅμα πάντες, ἀλλὰ μεμερισμένως κατὰ τινὰς ὀμίλους, ἀπ'
20 ἀλλήλων διεστηκότες ἕκασταχοῦ· εἶτα προσβάλλειν ἐκάστην
ἕλην, τοὺς ἵππους ἐπὶ τούτους ἐλαύνοντας, καὶ πυκνοῖς ἀπο-
χρηῆσθαι τοξέμμασι. συνείπετο δὲ τούτοις καὶ ὁ τὴν ὄλην
στρατηγίαν ἀναδησάμενος ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, συλλέξας ἀπὸ

19. μεμερισμένως καὶ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τινὰς ὀμίλους διεστη-
κότες AG. 21. ἐλαύνοντας A. 23. ἀναδεξάμενος A.

velut e specula hostium exercitum monstravit. et hi quidem ita se
habebant. temere erant permixti, ordinibus nondum restitutis, et
tanquam victoria iam potiti, in summa securitate degebant seque
extra periculum arbitrabantur. maxime vero supinos eos Francorum
defectio reddidit, qui, nostris iunitio, ut diximus, in fugam versis,
a patre meo ad Bryennium desciverant. cumque equis desilirent
et, qui patrius ipsis fidem dandi mos est, dextram offerrent, alii
aliunde ibi confluxere, spectaturi, quid ageretur. percubuit enim
toto exercitu fama, etiam Francos, relicto duce suo Alexio, ad
Bryennianos transiisse. cum igitur et pater meus et qui modo ad-
venerant Turci ita confusos hostes cernerent, trifariam copiis suis
distributis, duas partes in insidiis alicubi subsistere, tertiam in ho-
stes impetum facere placuit; idque consilium a patre meo Alexio
profectum erat. sed Turci non acie omnes simul adoriebantur, sed
separatim singulis turmis, spatio inter se distantes. quarum turma-
rum quaeque iussa est incitatis equis in hostes irruere telaque plu-
rima conicere. sequebatur Alexius pater meus, qui universi exerci-

τῶν σκεδασθέντων ὄσους ὁ καιρὸς ὑπηγόρευε στρατιωτάς.
 V. 16 ἐνταῦθά τις τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον ἀθανάτων, θρασύσπλαγ-
 χνός τις ὢν καὶ τολμητίας, προεξελεύσας τὸν ἵππον καὶ τῶν
 Δάλλων προεκδρομῶν, ἀντικρυς κατὰ τοῦ Βρυεννίου ὄλους
 χαλάσας ῥυτῆρας ἐφέρετο. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ δόρυ μάλᾳ 5
 σφοδρῶς ἐρείδει κατὰ τῶν στέρνων ἐκείνου, ὁ δὲ γοργῶς τοῦ
 κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐλκύσας, μήπω φθάσαντος τοῦ δόρατος
 κραταιότερον ἐρείσθηται, τοῦτό τε ἀπέκοψεν αὐτίκα καὶ τὸν
 τρώσαντα κατὰ τῆς κλειδὸς πλήξας, ὄλω βραχίονι κατενεγκῶν
 τὴν πληγὴν, ἅμα τὴν χεῖρα πᾶσαν ἐξέτεμεν αὐτῇ θώρακι. 10
 οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι ἄλλος ἐπ' ἄλλω καταλαμβάνοντες, τοῖς
 συνεχέσι βέλεσι τὸ στράτευμα κατεσκίαζον. οἱ δὲ γε περὶ
 τὸν Βρυέννιον ἐπλήγησαν μὲν τῷ αἰφνιδίῳ, ὁμως συλλέξαν-
 P. 15 τες ἑαυτοὺς καὶ εἰς τάξεις καταστησάμενοι, τὸ τοῦ πολέμου
 βῆρος ἐδέξαντο, ἄλλος ἄλλον παρακαλοῦντες ἀνδρίζεσθαι. 15
 οἱ μέντοι Τοῦρκοι καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ βραχὺ τι πρὸς τοὺς
 πολεμίους ἀντικαταστάντες, ἐξῆς φεύγειν ἐσχηματίζοντο, κατ'
 ὀλίγον ἐφέλκοντες εἰς τὰς ἐνέδρας τοὺς πολεμίους καὶ τεχνι-
 κῶς ὑποσύροντες. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν πρώτην γεγόνασιν ἐν-
 ἔδραν, ἐξ ὑποστροφῆς κατὰ μέτωπον τούτοις εἰστήκεσαν. καὶ 20
 συνδημάτων τινος γεγονότος, εὐθύς καθάπερ σφηκίαι τινες
 ἄλλος ἀλλαχόθεν διεξιπνάζοντο τῶν ἐλλοχιζόντων, καὶ ἀλα-
 λαγμῶ πολλῶ καὶ βοῇ καὶ τοῖς ἐπαλλήλοις τοξούμασι τὰ τε

5. χαλώσας P. 7. κουλεοῦ G, κολεοῦ PA. 9. κατενεγκεῖν P.
 17. ἐξ. φεύγειν : ἐκφεύγειν P.

tus dux erat, collectis circa se ex dispersorum numero, quotquot tempus suggesserat. ibi unus eorum, qui circa Alexium immortales erant, summae audaciae homo, concitato equo ultra ordines progressus, ipsum Bryennium, habenis immissis, recta peliit hastaque quam vehementissime in pectore percussit. verum torvo is vultu, priusquam hasta thoraci insingeretur altius, gladio e vagina educto, et hanc statim fregit, et hominis humero percusso, cum summa vi ictum infligeret, brachium totum abscidit cum ipsa lorica. ac Turci alius alii succedentes, sagittarum quasi nube agmen Bryennii paene inumbrant; contra quos Bryennii milites, licet repentino impetu perterriti, tamen mox ordinibus restitutis, cum alius alium ad virtutem adhortaretur, proelium sustinent. Turci autem et pater meus, ubi aliquamdiu hostibus restiterunt, alius post alium fugere simulant ac paulatim ad insidiarum locum necopinantes eos callide ducunt. cumque eo perventum esset, ubi primae collocatae erant insidiae, versa acie, a fronte hosti insistunt, et qui subsederant, signo dato, statim tanquam vesparum examen irruunt et multo clamore atque perpetua iaculatione et aures

ἄτα κατέκροτα τῶν ἀμφὶ τὸν Βρυέννιον ἐποιήσαντο, καὶ τὰ
 ὄμματα ξυνεζόφωσαν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν ἀπαταχόθεν B
 διεκπιπτόντων. ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀντιστῆναι δυνάμενον τὸ τοῦ
 Βρυεννίου στρατεύμα, (ἤδη γὰρ πᾶς κατετέτρωτο καὶ ἵππος
 5 καὶ ἄνθρωπος,) πρὸς τροπὴν ἀπέκλινε τὴν σημαίαν καὶ τὸν
 νῶτον παίειν παρέσχε τοῖς ἐναντίοις. ἀλλ' ὃ γε Βρυέννιος,
 καίτοι πολλὰ βαρυνόμενος ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ σὺν βίᾳ
 αἰσθόμενος, ἐδείκνυ τὸ ἀνδρεῖον καὶ εὐψυχον, αἰεὶ μὲν ἐπι-
 στροφάδην τύπτων τὸν ἐπιόντα, αἰεὶ δὲ τὰ τῆς φυγῆς καλῶς
 10 καὶ ἀνδρείως διοικονομούμενος. συνήραντο δὲ τούτῳ καὶ ὁ
 ἀδελφὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ὁ υἱός, καὶ κατ' ἐκεῖνο και-
 ροῦ θάυμα τοῖς πολεμίοις ἐδείχθησαν ἥρωϊκῶς ἀνταγωνισά- C
 μενοι. ἤδη δὲ τοῦ ἵππου καμόντος καὶ μὴ δυναμένου φεύ-
 γειν ἢ καὶ διώκειν, (ἐγγὺς γὰρ ἦν τοῦ ἀποπεπνευκέναι διὰ
 15 τοὺς ἐπαλλήλους δρόμους,) ἀνασειράσας τοῦτον ὁ Βρυέννιος,
 καθάπερ τις ἀθλητῆς γενναῖος, εἰσπήκει πρὸς τὰς λαβὰς καὶ
 πρὸς ἑαυτὸν δύο τῶν Τούρκων γενναίους ἐξεκαλέσατο. ὧν δ'
 μὲν εἷς παίει τῷ δόρατι, ἀλλ' οὐκ ἐφθῆ δούναι βαρεῖαν
 πληγὴν, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τάνδρὸς βαρύτεραν.
 20 φθάνει γὰρ ἀποκόψας τοῦτον τὴν χεῖρα ὁ Βρυέννιος τῷ
 ξίφει, ἢ μετὰ τοῦ δόρατος πρὸς τοῦδαφος ἐξεκυλίσθη. ἄτε-
 ρος δὲ τούτων τοῦ ἰδίου ἵππου καταπηδήσας, καθάπερ τις
 πάρδαλις ἤλατο ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ Βρυεννίου, ἐναρμόσας D

2. ὄμματα A, σώματα PG. 8. ἔμψυχον P. 11. τοῦ add. A
 ante μέρους. 14. καὶ om. A. 23. ἤλλατο codices, corr.
 Diesterweg.

Bryennii militum obtundunt, et oculos telorum involvunt tenebria.
 itaque cum omnes et equi et homines vulneribus iam essent operti,
 resistere diutius Bryennii copiae non poterant, versisque signis terga
 dabant. at Bryennius, licet admodum fatigatus pugna cedere coa-
 ctus, quam fortis et strenuus esset, ostendit. non enim destitit, quo-
 quo versus instantes caedere et fugam suorum egregie ac praesenti
 animo ornare. in quo adiutores utrimque habuit et fratrem et filium,
 quorum emimia virtus hostibus eo die miraculo erat. sed cum equus
 Bryennii deficeret et neque fugere posset, nec vero etiam persequi,
 (non multum enim ab expirando aberat ob assiduam currendi mo-
 lestiam) retraxit hunc ille loro ac, velut gladiator generosus, ad
 certamen paratus constitit duosque Turcorum ferociorem ultro provo-
 cavit. quorum cum alter hasta eum peteret, priusquam perferret
 ictum, gravius ipse percussus est. abscidit enim Bryennius eius manum
 gladio, quae una cum hasta in humum decidit. alter, relicto suo equo,
 velut pardalis in Bryennii equum transiliit lumbisque insedit. cum-

ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς ὀσφύος. καὶ ὁ μὲν εἶχετο τούτου ἀπρὶξ καὶ
 ἐπιβαίνειν ἐπειράτο τοῦ νότου, ὁ δὲ καθάπερ θηρίον ἐπι-
 στρέψας ἑαυτὸν, ἐκκεντεῖν διὰ τοῦ ξίφους ἐβούλετο. οὐ μὲν-
 τοι κατὰ νοῦν ἐχώρει αὐτῷ τὰ πράγματα, αἰεὶ τι τοῦ κατὰ
 νότον Τούρκου λυγίζομένου καὶ τὰς τρώσεις ἐκφεύγοντος. 5
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῷ ἀπειρήκει κενεμβατοῦσα καὶ ἀπέ-
 πεν ὁ ἀθλητής, ἐνταῦθα πρὸς ἅπασαν χεῖρα πολεμίων ἐνδέ-
 δωκεν ἑαυτὸν. οἱ καὶ συλλαβόμενοι τούτον καὶ ὥσπερ μέγα
 κῦδος ἀράμενοι, κομίζουσιν Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, οὐ πάνυ
 μέντοι πορρωτέρω καθεστηκότι τῆς τοῦ Βρυεννίου ἀλώσεως, 10
 ἐκτάττοντι δὲ τὰς τε τῶν βορβάρων καὶ τὰς ἑαυτοῦ φάλαγ-
 V. 17 γας καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐρεθίζοντι. καὶ πρότερον μὲν διὰ
 P. 16 τιων κηρόκων τὴν ἄλωσιν τοῦ ἀνδρός διεπέμψαντο, ἔπειτα
 δὲ καὶ αὐτὸν παριστάσιν τῷ στρατηγῷ, θέαμα ὄντως φοβερὸν
 καὶ πολεμοῦντα καὶ ἀλίσκόμενον. οὕτω μὲν ὄν τὸν Βρυν- 15
 νιον εἰς χεῖρας ἔχων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, δορυκῆτον τῷ
 βασιλεὶ ἐκπέμπει Βοτανειύτη, μηδὲν μέντοι λυμηνάμενος τὰ
 ὄμματα ὅλως ὁ ἀνήρ. οὐ γὰρ ἦν τοιοῦτος ὁ Κομνηνός, ὥστε
 μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπεξέρχασθαι τοῖς ἐπ' αὐτὸν κατασταῖσιν,
 ἀλλ' εἰς τιμωρίαν αὐτάρκη ἐνόμιζε τὴν τοῦ πολεμίου ἄλωσιν. 20
 τὰ δ' ἐντεῦθεν φιλανθρωπίαί τε καὶ φιλοφροσύναι καὶ φι-
 B λотиμία πολλή. ὅπερ κἀν τῷ Βρυεννίῳ ἐνεδείξατο. καὶ γὰρ
 ἱκανὸν αὐτῷ μετὰ τὴν ἄλωσιν συμπορευθεὶς διάστημα, ἐπᾶν

4. τι Α, τοι Ρ, om. G. 5. νότου G. λυγίζομένου Ρ. 18.
 ὅλως om G, μηδὲν τι λυμηνάμενος ἑαυτῷ τοῦ σώματος ὁ ἀνήρ
 Α. an τῷ ἀνδρὶ?

que firmiter ibi adhaeresceret et tergum inscendere niteretur, Bryennius ut belua sese convertens, perfodere eum gladio voluit; neque tamen ex sententia res cessit, cum Turca pone tergum semper ictus, inclinato corpore, evitaret. denique lassata dextra iactandis in vanum ictibus, cum Bryennius desperaret, in mediam se hostium turbam iniecit; qui comprehensum hominem, velut magnam gloriam adepti, ad Alexium Comnenum ducebant, qui haud procul aberat et suos Turcorumque ordines instruebat atque ad pugnam incitabat. iamque praemissis nuntiis illi de capto Bryennio certiorum eum fecerant; mox ipsum adducebant, qui terribilis sane adspectu et pugnant et vincus erat. tali modo captum Bryennium Alexius ad imperatorem duxit Botaniam, nihil omnino afflictis oculis eius. non enim is erat pater meus, qui captis hostibus insultaret, sed ad poenam satis captivitatem ducebat; quin immo post victoriam magna in eos erat humanitate et benignitate et munificentia. idque etiam in Bryennio ostendit. nam absoluto iam cum eo satis longo itinere, ubi ad locum

τὸν οὕτω καλούμενον τόπον κατέλαβεν, ἀνακτήσα-
 σθαι τῆς λύπης χρησταῖς ἐλπίσι τὸν ἄνδρα βουληθεῖς, πρὸς
 αὐτὸν ἔφη “ἀποβάντες τῶν ἵππων καθελώμεθα μικρὸν ἑαυ-
 τοὺς διαναπαύσοντας.” ὁ δὲ τὸν περὶ ψυχῆς δεδιῶς κίνδυνον,
 5 μεμηρόσιν ἔρκει καὶ οὔτε φραστώνης ἐν χρεῖα ἦν· πῶς γὰρ
 ὁ καὶ αὐτὴν ἀπολεγόμενος τὴν ζωὴν; ἀλλ’ ὅμως τῷ τοῦ στρα-
 τηγοῦ εὐθύς ὑπετάγη βουλήματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ δοῦλον
 πρὸς ἅπαν τὸ ἐπιταττόμενον ῥαδίως ὑπέειπον, καὶ μᾶλλον εἰς
 δορυάλωτον ἄγοιτο. ἀποβάντες τοίνυν οἱ δημαγωγοὶ τῶν ἵππων,
 10 ὁ μὲν ἔνθεν ὡς ἐπὶ στιβάδος ἐπὶ πόας εὐθύς ἀνέκειτο χλο-
 ρᾶς, ἐκείθι δ’ ὁ Βρυένιος, ῥίξῃς ὑπερθεῖν ὑψικλόνου δρυὸς
 τὴν κεφαλὴν ἀνέχων. κἀκεῖνος μὲν ἐκάθευθε, τὸν δ’ οὐκ
 ἔχε νήδυμος ὕπνος, τοῦτο δὴ τὸ τῆς γλυκείας ποιήσεως.
 ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνατείνας καὶ τὸ ἀπηωρημένον τοῖς πτόρ-
 15 θοῖς ξίφος θεασάμενος, ἐπεὶ μηδένα μηδαμοῦ τότε παρόντα
 εἶδρα, ἀνακτησάμενος τῆς ἀθυμίας ἑαυτὸν, κρείττονος γίνεται
 λογισμοῦ καὶ ἀποκτείνει τὸν ἐμὸν πατέρα βουλεύεται. καὶ
 τάχα ἂν εἰς ἔργον ἀπέβη τὸ βούλευμα, εἰ μὴ τις ἄνωθεν
 20 θεία τοῦτον δικαίωσσε δύναμις, τὸ ἄγριον τοῦ θυμοῦ ἐξη-
 γωμέσασα καὶ ἱλαρὸν τῷ στρατηγῷ ἐνατενίζειν παρασκευά-
 σασα. ταῦτα ἐγὼ ἐκείνου διηγουμένου πολλάκις ἤκουον.
 ἔνεστι δὲ τῷ βουλομένῳ ἐντεῦθεν κατανοεῖν, ὅπως τὸν Κο-
 μνηγὸν ἐς μελίζονα ἀξίαν παρεφυλάττετο ὁ θεὸς καθάπερ τι

3. καθεδούμεθα A.

5. οὔτε: οὔτε γε?

11. ἐκείθεν A.

ὑψικλόνου: lego ὑψικόμου.

13. εἶχε AG.

16. ἀναστησά-

μενος A.

17. βούλεται A.

18. βούλημα G.

dictum venit, hominis moerore levandi adque spem erigendi causa,
 “age” inquit “descendamus ex equis, ut paulisper ab itinere con-
 quiescamus.” verum ille vitae suae timens, furenti similis erat nec
 quietem admodum requirebat. quid mirum? omnem salutis spem ab-
 iecerat. tamen imperatori statim dicto audiens fuit. nam tale est in-
 genium servorum, ut in quavis re dominis facile obediunt, praeser-
 tim si qui bello capti sunt. itaque ubi desilierunt duces ex equis,
 Alexius statim in viridi herba, velut toro, recubuit, Bryennius
 autem, capite in alta quercus radice imposito, dum ille obdormit,
 non dulci, ut in suavissimo poemate est, inclinat lumina somno; sed
 ubi resupinus, sublatis oculis, pendentem e ramis gladium Alexii
 conspexit neque ullum circa arbitrum vidit, moerore in audaciam
 mutato, patris mei interficiendi consilium capit. et perfecisset sane,
 nisi divina quaedam obstitisset vis, quae eius saevitiam mitigavit
 atque ut comiter imperatorem adspiceret, effecit. haec ego ex ipso
 saepe audire memini. unde perspicere cuivis licet, Commenum a deo

χρῆμα τίμιον, τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα δι' αὐτοῦ ἐπανακαλέσασθαι θέλων. εἰ δέ τι μετὰ ταῦτα συμβέβηκε τῷ Βρυεννίῳ τῶν ἀβουλήτων, αἰτία τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα τιτῶν, ὁ ἐμὸς πατὴρ ἀναίτιος.

7. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Βρυέννιον οὕτω διήνυστο. ὁ 5
 P. 17 δὲ μέγας δομέστικος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ οὐκ ἔμελλεν ἀτρεμήσειν, ἀλλ' ἔξ ἀγῶνων εἰς ἀγῶνας μεταχωρεῖν. ὁ γὰρ Βορῆλος τῶν ἀμφὶ τὸν Βοτανειάτην οἰκειότατος βάρβαρος ἐξεληθὼν τῆς πόλεως καὶ ὑπαντήσας τῷ μεγάλῳ δομοστικῷ καὶ ἐμῷ πατρὶ, τὸν Βρυέννιον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ παραλαβὼν ἔδρασεν 10 ὃ τι δὴ καὶ ἔδρασεν· ἐπισκῆπτει δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως τῷ ἐμῷ πατρὶ χωρεῖν ὡς ἐπὶ τὸν Βασιλάκιον, ἥδη καὶ τοῦτον βασιλείας περιθέμενον διάδημα καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ γε τὸν Βρυέννιον ἀκατασχέτως κυμαίνοντα. ὁ γὰρ τοι Βασιλάκιος οὗτος ἀνὴρ μὲν ἦν τῶν πάνυ θαυμαζομένων ἐπ' 15 Βάνδρειά τε καὶ Θυμῷ καὶ τόλμῃ καὶ ῥώμῃ· ἄλλως δὲ ἀνδρῶπος τυραννικὴν ψυχὴν ἔχων, ἐφείλκεν εἰς ἑαυτὸν τὰς V. 18 ὑπερῆράνους τιμὰς, καὶ ἀναρρήσεις τὰς μὲν ἐπενοεῖτο, τὰς δὲ προσέταττε. τοῦ γὰρ Βρυεννίου καθαιρεθέντος, οὗτος καθάπερ ἐκείνου διάδοχος γεγονὼς τὴν πᾶσαν εἰς ἑαυτὸν ἀνε- 20 δέξατο τῆς τυραννίδος ὑπόθεσιν. καὶ ἀπὸ τῆς Ἐπιδάμου ἀρξάμενος, (μητρόπολις δὲ αὕτη προκαθήμενη τοῦ Ἰλλυρι-

1. τῶν add. A ante Ῥωμαίων. 4. αἰτία P. 8. βορῆλος A.
 10. ἔδρασεν ὁ, τι G, ἔδραμεν ὁ, τι A, ἔδραμεν πρὸς ὁ, τι P. 12.
 ὡς om. A. 15. μὲν post ἦν add. P.

velut carum caput ad maiora servatum esse; nempe eius opera rem Romanam restituere volebat. ceterum si quid postea Bryennius passus est mali, id culpa quorundam factum est, qui circa imperatorem erant, pater meus culpa caret.

7. Hunc exitum expeditio adversus Bryennium habuit; magno autem domestico Alexio patri meo nulla remissio laborum dabatur, sed nova semper pericula subeunda erant. etenim Borilus barbarus, Botaniatae admodum familiaris, Cpoli egressus et magno domestico patri meo obviam factus, postquam Bryennium ex manibus eius accepit et infandum facinus perpetravit, imperatoris nomine patrem meum iubet contra Basiliacium proficisci, qui et ipse diadema sumserat et occidentem, ut paullo ante Bryennius, vehementissime miscebat. erat autem hic Basiliacius vir ea tempestate inter omnes prae cellens virtute, animo, audacia atque robore; cumque praeterea dominandi cupidus esset, summa ad se munera rapiebat et honores alios ambibat, alios poscebat. Devicto enim Bryennio, ille quasi eiusdem successor rerum potitus, ab Epidamno, quod est Illyrici caput, usque ad Thes-

καὶ) μέχρι τῆς τῶν Θετταλῶν πόλεως ἤκα πάντα καταστρε-
 ψάμενος, αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ χειροτονήσας εἰς βασιλέα καὶ
 εὐφημήσας καὶ τὸν πλάνητα τούτου στρατὸν ὅποι καὶ βούλοιο
 μεταφέρειν. ἦν γὰρ καὶ ἄλλως μὲν θαυμαζόμενος ὁ ἀνὴρ C
 5 ἐπὶ τε μεγέθει σώματος καὶ κράτει βραχιόνων καὶ προσώπου
 σεμνότητι, οἷς μᾶλλον ἀλίσκεται τὸ ἀγροικικὸν τοῦτο καὶ
 στρατιωτικὸν ἔθνος. οὐ γὰρ διορᾷ εἰς ψυχὴν, οὐδ' ἐνατενί-
 ζει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μέχρι τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν ἴστα-
 ται, τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ δρόμον καὶ μέγεθος θαυμάζον
 10 καὶ ταῦτα κρῖνον ἄξια ἀλουργίδος καὶ διαδήματος. ὁ δὲ καὶ
 ταῦτα ἔχων οὐκ ἀγεννῆ, καὶ τὴν ψυχὴν εἶχεν ἀνδρείαν καὶ
 ἀκατάπληκτον· καὶ ὄλωσ οὗτος ὁ Βασιλάκιος τυραννικὸν τι
 καὶ ἔπνει καὶ ἔβλεπε. φθέγμα τε γὰρ αὐτῷ βροντωῶδες καὶ
 οἶον καταπλήξαι στρατιὰν ὄλην, καὶ ἐμβόημα ἱκανὸν συστεῖλαι
 15 ψυχῆς θράσος. καὶ ἄμαχος ἐν λόγοις ἐπίσης ἐπιχειρῶν ἐπα- D
 ραί τε καὶ συστεῖλαι τὸν στρατιώτην εἰς πόλεμον καὶ φηγῆν.
 μετὰ τοιούτων πλεονεκτημάτων στρατευόμενος ὁ ἀνὴρ καὶ
 περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος ἄμαχον στρατιάν, τὴν Θετταλῶν
 πόλιν καταλαμβάνει, καθάπερ ἔφημεν. ὁ δὲ γε ἐμὸς πατήρ
 20 δ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ὡς πρὸς Τυφῶνα μέγαν ἢ ἑκατοντά-
 χειρα Γίγαντα ἀντιπαρατάξάμενος καὶ πῦσαν ἑαυτῷ ἀνεγείρας
 στρατηγικὴν μηχανὴν καὶ φρόνημα γενναῖον ὡς πρὸς ἀντί-

1. ἦλθε Α. 21. ἀναγείρας Α. 22. στρατιωτικὴν Α.

salorum urbem omnia in potestatem redigit, a semet ipso Imperator et creatus et acclamatus. milites Bryennii sine duce ceteroquib errantes eum, quocunque vellet, sequebantur, cum etiam ceteroquib ob corporis magnitudinem et lacertorum robur et oris dignitatem in maxima admiratione esset. his enim rebus agrestes et bellicosi homines magis capiuntur: nam ad animum non penetrant, neque virtutis rationem habent, sed in corporis praestantia subsistentes, audaciam, robur, celeritatem, magnitudinem admirantur easque dotes purpura ac diademate dignas iudicant. at ille non solum his virtutibus excellebat, verum etiam forti et intrepido animo erat praeditus. omnino regiam plane speciem Basilacius prae se ferebat; vox eius erat ingens quaeque totum exercitum percelleret; clamore sublato audacissimum quemque perterrefaciebat, et ut in fugam ipsa voce vertere poterat, ita ubi ad pugnandum accendere vellet, invictus in dicendo erat. his ornatus virtutibus et egregiis copiis instructus, Thessalorum urbem occupat, ut diximus. sed pater meus Comnenus Alexius velut cum Typhone magno vel centimano Gigante pugnaturus, omnem exprospicit militarem industriam ac fortitudinem seque ita ad certamen paravit, ut adversarii virtus exigere videretur. nondum igitur prioris

Ρ. 18 παλον ἀξιόμαχον παρεσκευάστο. καὶ μήπω τὸν ἐκ τῶν προ-
 τέρων ἄθλων κονιορτὸν ἀποτιναξάμενος, μηδὲ τὸν λύθρον
 τοῦ ξίφους καὶ τῶν χειρῶν ἀποπλυνάμενος, ὥσπερ λέων
 ἐχώρει βλοσυρὸς πρὸς τὸν χαυλιόδοντα τοῦτον σὺν Βασιλιά-
 κιον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀνεγείρας. καὶ καταλαμβάνει δῆτα 5
 τὸν ποταμὸν Βαρδάρων· οὕτω γὰρ ἐγχωρίως αὐτὸν ὀνομά-
 ζουσιν· ῥεῖ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἐγγύθεν τῆς Μυσιάς
 ὄρων, παραμείβων δὲ πολλοὺς μεταξὺ τόπους καὶ διορίζων
 πρὸς τε τὴν ἑω καὶ τὴν ἐσπέραν τὰ τε Βερροία καὶ Θεσ-
 σαλονίκη προσήκοντα, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς καὶ νοτίαν 10
 Β θάλασσαν. πάσχουσι δὲ οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν τοιοῦτόν
 τι. ἐπειδὴν διὰ τῆς προσχώσεως ἀνάστημά τι ἀξιόλογον ἐπι-
 φορήσωσι γῆς, τότε δὴ ἐπὶ τὰ κατάρροπα ῥέουσιν, ὥσπερ
 δὴ μεταμείβοντες τὰς πρώτας κοίτας αὐτῶν, καὶ τὴν μὲν πα-
 λαιὰν καταλείπουσι πάροδον διάκενον ὕγρου καὶ χηρεύουσαν 15
 ὕδατος, ἣν δὲ νῦν διοδοῦσιν, ἐμπιπλῶσι ῥευμάτων πολλῶν.
 τούτων οὖν τῶν δυεῖν παρόδων, τῆς τε παλαιᾶς χαράδρας
 καὶ τῆς ἄρτι γενομένης πορείας, τὸ μεταξὺ Θεασάμενος δ
 στρατηγικώτατος οὗτος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατήρ, καὶ τὸν μὲν
 ὄλκον τοῦ ποταμοῦ ὡς ἀσφάλειαν θέμενος ἐκ θατέρου, τῇ δὲ 20
 C παλαιᾷ διόδῳ ἤδη φάραγγι γεγονυῖα ἐκ τῆς τοῦ ῥεύματος
 ἐπιρροίας καθάπερ αὐτοφυεῖ ἀποχρησάμενος διώρυχι, ἐστρα-
 τοπέδευσεν, οὐ πλεον τῶν δυεῖν ἢ τριῶν σταδίων ἀλλήλων
 ἀποδιεστηκότων. καὶ εὐθύς ἐν παραγγελίᾳ πάντες ἦσαν,

2. τὸ Α. 6. Βαρδάριον Α. 9. τὰ ante Θεσσ. add. PG, om. A.
 17. δυοῖν hic et infra P.

certaminis excusso pulvere, neque etiam cruore ab ense et manibus
 abluto, ut leo torvus in freudentem istum aprum, animi firmatus,
 procedit. iamque ad fluvium, quem Bardarum incolae vocant, per-
 venit; oritur is e Mysiæ vicinis montibus, multasque regiones prae-
 terfluens, et quae Berrhoeam et Thessalonicam adiacent, in duas partes
 occidentalem et orientalem divisas, influit in mare nostrum australe.
 facere autem solent fluvii maiores, ut cum alluvione terram satia
 multam invexerint, in loca declivia fluant et, veteribus relictis al-
 veis aquaque destitutis, novas sibi vias aperiant et aqua impleant.
 quod igitur inter utrumque novum veteremque alveum erat interval-
 lum ubi Alexius pater meus, qua erat sagacitate, conspicatus est,
 fluvii tractum ab altera parte pro munitione habens et veteri ab
 altera parte alveo, quem iam in faucium altitudinem fluminis vis
 excavaverat, tanquam fossa nativa usus, castra posuit. distabat autem
 uterque alveus non plus tribus stadiis. ac statim iussit omnes inter-

ἡμέρας μὲν ἀναπαύσασθαι καὶ παραμυθῆσαι ὕπνῳ τὸ σῶμα
 καὶ τοῖς ἵπποις τροφήν δοῦναι τὴν ἀρκοῦσαν· μέλλοναι γὰρ
 τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀγρυπνήσαι τε καὶ ἐλπίζειν ἀθό-
 κητὸν τι παρὰ τῶν πολεμίων ἐπισυμβῆναι. ταῦτα δέ, οἶμαι,
 5 διφρονόμητο ὁ ἑμὸς πατήρ κίνδυνον ὑφορώμενος κατὰ τὴν
 ἐσπέραν ἐκείνην παρὰ τῶν πολεμίων. ἐπιθήσεσθαι γὰρ ἐναντῷ D
 τούτους ἤλπιζεν, εἴτ' ἐκ πολυπειρίας τοῦτο προμαντευόμε- V. 19
 νος, εἴτε ἄλλως εἰκάσας. οὐ μὴν τὰ τῆς προφητείας αὐτῷ
 εἰς μακρὰν ἐληλύθει, οὐδὲ προέγνω μὲν, οὐ τὸ δέον δὲ διφ-
 10 κῆσατο. ἀλλ' ἀπάρας τῆς τούτου σκηνῆς ἅμα τοῖς ἀμφ'
 αὐτὸν στρατιώταις σὺν ὄπλοις καὶ ἵπποις καὶ πᾶσι τοῖς πρὸς
 μάχην ἐπιτηδεύουσιν, ἀπέστη μὲν τῆς σκηνῆς λαμπάδας τε κα-
 ταλειποῦς ἐκείθι πανταχόθεν φαινούσας καὶ τινα τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν οἰκέτον Ἰωαννίκιον πάλαι τὸν μοναχικὸν ἐλόμενον
 15 βίον, τὴν σκηνὴν καταπιστεύσας καὶ ὅσα ἐπεφέρετο εἰς τε
 τράπεζαν χρειώδη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν. αὐτὸς δὲ
 πορρωτάτω ἀπὸ τῆς ἐκείθι μετὰ τῆς ἐνόπλου στρατιᾶς τὸ
 μέλλον καταδοκῶν, τοῦτο τεχναζόμενος, ἵν' ὁ Βασιλακίος
 ἀνημμένως πανταχόθεν πυρκαϊὰς ἰδὼν καὶ λαμπαδοχομένην
 20 τὴν τοῦμοῦ πατρὸς σκηνὴν, οἰήσαιο ἐκείθι τοῦτον εἶναι
 διαναπαυόμενον, ὡς ἐντεῦθεν ἐκείνῳ τοῦτον ἀλώσιμον εἶναι P. 19
 καὶ ὑποχείριον.

12. λαμπάδας καταλειποῦς τοῖς ἐκείθι PG, alterum A. 16.
 τ' ἄλλην P. 18. παραδοκῶν P. 19. lege λαμπαδοχου-
 μένην.

diu quieti indulgere somnoque corpus reficere et iumentis pabulum
 dare; nam inumbrante vespera fore, ut vigilare debeant et improvi-
 sum hostium impetum expectare. idque, arbitror, pater mens man-
 daverat, quod periculum sibi hoc vespere ab hostibus timebat. nam
 eos se aggressuros esse sperabat, sive rerum bellicarum usu, sive
 aliunde edoctus. neque praesagium eius intra longinquam spem hae-
 sit, nec praesagivit modo, quod antem facto opus erat neglexit.
 immo copias e castris cum armis et equis omnibusque, quae ad pu-
 gnam necessaria sunt, eduxit, ignibus in castris relictis late lucen-
 tibus et uno ex familiaribus monacho veteri Iohannicio, cui castra
 commisit et commeatum, quem secum portabat, reliquumque appara-
 tum. ipse longissime a castris cum armato exercitu subaedit, exspe-
 ctans, quid futurum esset; idque eo consilio fecit, ut Basilacium,
 cum accensos undique ignes et splendens patris mei tabernaculum
 conspexisset, requiescere hunc ibi securum arbitraretur ac facili ne-
 gotio capi posse.

8. Οὐκ εἰς μίτην δέ, καθάπερ εἰρήκειμεν, ἡ μαντεία τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου ἐγεγόνει. ἐπῆλθε γὰρ τῷ προσδοκωμένῳ στρατοπέδῳ ἀθρόον ὁ Βασιλάκιος σὺν ἵππευσι τε καὶ πεζοῖς, μυριάδρον στρατιὰν ἐπαγόμενος. καὶ τὰς μὲν κλισίας ἐφευρῶν ἑκασταχοῦ ἀναλαμπούσας πυρὶ, ἐξαστράπτουσαν δὲ καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκηνὴν θεασάμενος, ὡς εἶχε ῥύμης εἰς ταύτην εἰσεληλύθει, πολυτάραχόν τι καὶ θορυβῶδες βοῶν. ὡς δ' οὐκ ἦν οὐδαμοῦ ὁ προσδοκώμενος, οὐδέ τις ἀνέπτυ στρατιώτης ἐκείθεν τὸ παραπάνω ἢ στρατηγός, εἰ μὴ πού τινες καταλειμμένοι τῶν θητευνόντων εὐκαταφρόνητοι, ἔτι μᾶλλον ἐβόα καὶ ἐκεκράγει "ποῦ ποτέ ἐστιν ὁ τραυλός;" οὕτως καὶ τοῖς ῥήμασιν εἰς τὸν μέγαν δομέστικον ἀποσκώπτων. ἦν γὰρ τᾶλλα μὲν οὗτος ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος εὐστομος καὶ οὐδέεις οὕτω ῥήτωρ ἦν αὐτοφυῆς ἔν τε ἐνθυμήμασι καὶ ἐπιχειρήμασι, μόνον δὲ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ ῥῶ ὑπωλιόσθαινέ τε μετριῶς καὶ ἀσυμφανῶς διώκλα ἢ γλωττα, καίτοι κατὰ τᾶλλα στοιχεῖα τὸν ῥοῦν ἀκάθεκτον ἔχουσα. ἀλλ' ὁ μὲν οὕτως ὀνειδίζων ἐβόα, καὶ διηρενῆτο καὶ ἀνέτρεπε πάντα καὶ κιβώτια καὶ σκίμποδας καὶ σκεύη καὶ αὐτὴν C δὴ τὴν τοῦμοῦ πατρὸς κλίνην, μὴ πως ὁ στρατηγός ἐν τινι τοῦτων κέρυπτο. καὶ θαμὰ πρὸς τε τὸν μοναχὸν οὕτω καλούμενον Ἰωαννίκιον ἐνέβλεπε. καὶ γὰρ διὰ σπουδῆς ἐπε-

1. δὲ add. A. 2. ἐγεγόνει add. A. 5. ἐφεῦρε AG. πανταχοῦ A. 7. πολυτάραχόν τε καὶ G. 8. οὐδαμῆ A. 12. καὶ om. A. 15. τοῦ ῥῶ ὡς G, τοῦ ὡς P, recte A. 16. διέκλα coni. Hoeschel. 21. τε om. A.

8. Nec fessellit patrem meum, ut diximus, praesagium. Basilacius enim hostes, quorum adventum exspectaverat, cum omnibus equitibus et peditibus (decem millium numerum implebant) repente adortus, cum tentoria undique lucentia invenisset et resplendens etiam imperatoris tabernaculum videret, quanto impetu potuit eo irruit, ingenti clamore sublato. nusquam vero apparente Alexio, quem ibi deprehensurum speraverat, neque milite omnino ullo nec duce prodeunte, nisi siquis calones viles relictis erant, etiam vehementius, ubi tandem esset balbus iste, clamabat, vel ipsis dictis magnum domesticum cavillans. utebatur enim pater meus ceteroquin linguae volubilitate neque quisquam natura ad disserendum et argumentandum magis comparatus erat; in canina tantum littera leviter haesitabat et aliquantum balbutiebat, quanquam in reliquis optime fluebat oratio. hinc igitur illudendi occasione Basilacius sumpta, clamitabat pervestigabatque omnia et subvertebat arcas, mensas, vasa, ipsum denique patris mei lectum, ne forte imperator alicubi lateret.

ποίητο ἢ μήτηρ ἐν ὑπάραις τὰς αὐτοῦ ἐκστρατείας δμῶσκη-
 von ἔχειν τῶν τιμιωτέρων τινὰ μοναχόν, καὶ ὁ εὖνους οὗτος
 νιὸς ὑπέειπε τῷ μητρικῷ θελήματι οὐ τὰ ἐν βρέφει μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐς μείρακας παραγγείλας καὶ μέχρις ἂν γυναικὶ συνηρ-
 5 μῶσθη· καὶ τὰ τῆς σκηρῆς ἅπαντα ὁ Βασιλάκιος διηρηνύατο
 καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐρεβοδιφῶν οὐκ ἀνίει,
 πυρθανόμενος ἅμα καὶ τὸν Ἰωαννίκιον περὶ τοῦ δομεστικῶν. D
 τοῦ δὲ πρὸ ὥρας ἐξίνατι ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι δισχυριζο-
 μένου, γγούς ὅτι πολὺν τὸν πλάνον ὑπέμεινε, καὶ τοῖς ἅπασιν
 10 ἀπειπάμενος, ἄλλας ἐκ ἄλλων φωνὰς μεταμείβων ἐβόα "ἄνδρες
 συστρατιῶται, ἡπατήμεθα· ὁ πόλεμος ἐξῶθεν." οὐπω τέλος
 ἔσχεν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ ἐξιούσι τοῦ στρατοπέδου ἐφίσταται
 τούτοις ὁ ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, προπηδήσας τῆς V. 20
 στρατιᾶς σὺν ὀλίγοις τισὶ μετὶ σφοδρότητος. καὶ τινὰ εἰς P. 20
 15 τᾶξιν συνιστῶντα τὰς φάλαγγας θεασάμενος, (καὶ γὰρ οἱ
 πλείους τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὸν Βασιλάκιον εἰς τὴν λείαν
 ἑαυτοὺς ἐπιδεδωκότες καὶ τὰ λάφυρα — τοῦτο γὰρ καὶ πάλαι
 τοῦμῷ πατρὶ ἐμεμηχάνητο — οὐπω ἐφθῆσαν συνελθεῖν καὶ
 εἰς παρᾶταξιν καταστῆναι, καὶ ἐπέστη αὐτοῖς ἀθρόον κακὸν
 20 ὁ μέγας δομέστικος,) ἰδὼν δὲ τὸν καθιστῶντα τὰς φάλαγγας
 καὶ νομίσας εἴτε ἀπὸ τοῦ μεγέθους εἴτε ἀπὸ τῆς τῶν ὄπλων
 λαμπρότητος (καὶ γὰρ ἀντίστιλβε τούτῳ τὰ ὄπλα πρὸς τὴν

12. αὐτοῦ G. 18. lege τῷμῷ.

quod dum facit, identidem monachum Iohannicum adspiciebat. et
 enim studiose id egerat mater Alexii, ut quoties in bellum is profi-
 cisceretur, contubernalem haberet ex venerabilioribus unum mona-
 chis; cui maternae voluntati pius filius non solum cum puer esset,
 verum etiam iuvenum numero adscriptus atque adeo donec uxorem
 duxit, obsecutus est. totum igitur tabernaculum Basilacius perscruta-
 batur et, ut Aristophanes dicit, ἐρεβοδιφῶν non desinebat, inter-
 rogans simul Iohannicum de magno domestico. is cum Alexium ante
 horam cum universo exercitu egressum castris asseveraret, quanto in
 errore esset, sensit, sibi que prorsus desperans ac multum vociferatus,
 "commilitones" exclamat "decepti sumus; bellum extra est." necdum
 loqui desierat, cum copias e castris exeuntes pater meus Comnenus
 Alexius adoritur, agmen cum paucis suorum praecurrens maxima
 cum vehementia. ibi unum quendam aciem instrumentem cum animadver-
 teret, (pleroaque enim Basilacii milites — id enim pater meus praestrux-
 erat — praedae ac rapinarum studio palantes, antequam in ordinem
 redierant, oppressit repentina pernicie magnus domesticus,) eum igitur
 cum aciem instrumentem videret et vel ex proceritate corporis vel
 ex armorum splendore (nam ea astrorum lumine fulgebant) ipsum Ba-

ἀστράψαν βολήν,) δεικνόντων εἶναι τοῦτον τὸν Βασιλάκιον, συν-
 Βαντήσας αὐτῷ γοργῶς παίει κατὰ τῆς χειρός· ἢ δ' εὐθύς
 μετὰ τοῦ Ξίφους εἰς γῆν ἔρριπτο, ὅπερ μεγάλως τὴν φάλαγγα
 συνετάραξεν. οὐ μὴν ὁ Βασιλάκιος ἦν, ἀλλὰ τις τῶν περὶ
 τὸν Βασιλάκιον γέννησιότατος, οὐδὲν τοῦ Βασιλακίου ὄσον γε 5
 τὰ εἰς ἀνδρείαν λειπόμενος. βαρὺς οὖν τοῦ λοιποῦ κατ' αὐτῶν
 κυλινδούμενος καὶ τοξεύμασι βάλλον καὶ δόρατι τιτρώσκων
 καὶ ἀλαλαγμοῖς ἔμβοῶν καὶ νυκτὶ συγγέων καὶ πάντα καὶ
 τόπον καὶ χρόνον καὶ ὄργανον εἰς νίκην λαμβάνων καὶ τοῖ-
 τοις προσφυσῶς ἀποχρώμενος ἀκλονήτῳ φρονήματι καὶ ἀσυγ- 10
 C χύτῳ τῇ διανοίᾳ καὶ ἄλλον ἄλλοσε φεύγοντα προλαμβάνων,
 πάντα διέκρινε καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν φίλον. ἀλλὰ καὶ τις
 ἀνὴρ Καππαδόκης Γούλης τὸ ἐπώνυμον, εὖνους Θεράπων
 τοῦμοῦ πατρός, τὴν χεῖρα γενναῖος, τὸν θυμὸν ἐς πολέμους
 ἀκάθεκτος, τὸν Βασιλάκιον Θεασάμενος καὶ ἀκριβῶς ἐγνω- 15
 κῶς, παίει κατὰ τῆς κόρυθος. ἀλλὰ τὸ τοῦ Μενέλεω πρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον πέπονθε. τὸ γὰρ Ξίφος αὐτοῦ τριχθᾶ τε
 καὶ τετραχθᾶ διατρυφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρός, τῆς λαβῆς κα-
 ταλειφθείσης ἐν τῇ χειρὶ. ὃν ὁ στρατηγὸς Θεασάμενος εὐθύς
 διελοιδορεῖτο, ὅτι μὴ κατάσχοι τὸ Ξίφος καὶ ἄνανδρον ἀπε- 20
 D κάλει τοῦτον. ἀλλ' ὁ στρατιώτης τὴν καταλειφθεῖσαν τοῦ
 Ξίφους λαβὴν παραδεικνύς, πραότερον ἐποίει τὸν μέγαν δο-

4. τῶν add. A.

12. φίλον G.

13. Γούλης P.

14. ἐν

πολέμοις P.

18. διατρυφθὲν G, διατριφθὲν PA.

20. κα-

τάσχη A.

22. ὄπλον add. A post παραδεικνύς.

illacium esse suspicaretur, atroci impetu irruit manumque percutit; quae statim una cum gladio in terram decidit. magnopere hostes ea re perturbati sunt. quanquam Basilacius non erat, sed eius comitum unus nobilissimus nec ipso Basilacio virtutis laude inferior. iamque vi Alexius invehitur, sagittis petit, ferit hasta, clamoribus terret, noctis miscet tenebris, denique ex omni et loco et tempore et re opportunitatem victoriae capit eaque commode utitur intrepido ac praesenti animo. atque in summa trepidatione, cum alius alio fugeret, omnes tamen et hostes et suos discernebat. erat etiam Cappadox quidam Gules nomine, fidus patris mei famulus, manu promptus et animo in proeliis audacissimo: qui conspicatus Basilacium ac probe agnoscens, galeam percussit; sed idem quod Menelao contra Paridem pugnantem accidit, ensis in terna quateraque fragmina ruptus manu excidit, capulo solo relicto. quem ubi vidit imperator, reprehendit statim, quod gladius deesset, ignaviaeque insinulat; sed miles capulum, quem adhuc tenebat, ostendens, magnum domesticum placavit.

μέστικον. καὶ τις ὁ ἄλλος Μακεδῶν, Πέτρος τὴν κλησὶν
 Τορνίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, μέσον τῶν πολεμίων ἐμπεσῶν,
 πολλοὺς τούτων ἀνῆρει. ἡ γὰρ φάλαγξ εἶπετο ἀγνοοῦσα τὰ
 δρώμενα· ἐν σκότει γὰρ τῆς μάχης καθισταμένης, οὐχ οἶοί
 5 τε ἦσαν ἄπαντες τὰ γινόμενα ὄραν. ὁ δὲ Κομνηνὸς ἐπὶ τὸ
 μήπω διασπασθὲν τῆς φάλαγγος ἴστο παίων τοὺς ἀντικαθι-
 σταμένους, καὶ ἀνθυποστρέφων αὐθις εἰς τοὺς ἰδίους, σπεύ-
 δων καὶ τὸ ἔτι συνιστάμενον τῆς τοῦ Βασιλακίου παραλῦσαι p. 21
 φάλαγγος καὶ διαπεμπόμενος εἰς τοὺς ὀπισθεν καὶ παρακί-
 10 λευόμενος μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐπεσθαί οἱ καὶ καταλαμβάνειν
 ταχύτερον. ἐν τσοσούτῳ δὲ ἀνῆρ τις Κελτὸς τῶν ἀμφὶ τὸν
 δομέστικον, ἔν' ἐν βραχεὶ τὰ πάντα διηγῆσωμαι, γενναῖος
 στρατιώτης καὶ Ἄρεως ὄλος ἔμπλεως, τὸν ἐμὸν πατέρα ἰδὼν
 μεσόθεν τῶν πολεμίων ἔρτι ἐξιόντα ἔσπασμένον τὸ ξίφος θερ-
 15 μὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀναπέμπον αἵμῳ, καὶ τῶν πολεμίων
 νομίσας ἕνα, ἀθρόον αὐτῷ ἐμπεσῶν παίει τῷ δόρατι περὶ
 τὸ στέρον, καὶ τάχα ἂν ἐξεδρον τὸν στρατηγὸν ἐσπεοιῆκει,
 εἰ μὴ αὐτὸς ἅμα τε πρὸς τὸ ἐδραιότερον ἑαυτὸν ἐφηδράσα-
 το καὶ ὄνομαστί τοῦτον ἐκάλεσεν, ἀποκόψειν ἀπειλησάμενος B
 20 διὰ τοῦ ξίφους παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν. ὁ δὲ ἐπειδὴ πως V. 21
 τὸν ἀγνοοῦντα προὔβαλλετο καὶ τὴν νύκτα καὶ τὸ συγκεχῶ-
 σθαι περὶ τὴν μάχην, μετὰ τῶν ζώντων ἠρίθμητο.

3. γὰρ: δὲ? vid. Bryenn. p. 153, 3. 5. ἄπαντα rectius Bryen-
 nius. 10. ἀλλ' add. G. 12. διηγῆσομαι P. 16. ἕνα :
 εἶναι A. 18. ἐφιδρούσατο A. 22. περὶ om. A.

et alius quidam Macedo Petrus nomine, cognomento Tornicius, me-
 dios in hostes illatus, multos ex iis trucidavit. interea phalanx seque-
 batur ignara eorum, quae fiebant; quia enim noctu pugnabatur, non
 poterant omnes, quae fiebant, cernere. at Comnenus in aciei partem
 nondum inclinatam irrumpit caesisque obviis, cum qui e Basilacii exer-
 citu adhuc locum obtinebant, deiicere festinaret, proelio rursus ex-
 cessit suosque post tergum, ne cessarent, sed sequerentur et cele-
 rius accederent, missis nuntiis, hortabatur. tum Gallus quidam e do-
 mesticis copiis, ut breviter cuncta perstringam, miles strenuus Mar-
 temque spirans, qui patrem meum ex mediis hostibus, stricto et de
 recenti caede fumante gladio, ad suos regredientem conspiceret, ra-
 tus hostium unum esse, vehementi impetu, hasta ferit circa pectus;
 nec multum abfuit, quin imperatorem equo deiiceret, nisi is et fir-
 mius insedisset, et nominatim hominem compellasset, illico caput ei
 abscissurum se esse minitans. ille cum ignorantiam quandam excusa-
 ret seque nocte ac pugna perturbatum asseveraret, incolumis evasit.

9. Τὰ μὲν νυκτὸς ἔργα τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν
 σὺν ὀλίγοις τοιαῦτα· ἡμέρας δὲ ἄρτι διωγελώσης καὶ τοῦ
 ἡλίου τοῦ ὄριζοντος ὑπερκύψαντος, οἱ τοῦ Βασιλακίου φα-
 λαγγάρχαι ἔσπευδον ὅλη γνώμη ἐπισυλλέγειν τοὺς περὶ τὴν
 λείαν ἔσπουδακότας καὶ ἀπολειφθέντας τῆς μάχης. ὁ δὲ μέ- 5
 γας δομestικός τὸ ἴδιον καταστήσας στράτευμα κατὰ τοῦ
 C Βασιλακίου αὐθις ἔειτο. πόρρωθεν δὲ τινας αὐτῶν οἱ τοῦ
 δομestίκου θεασάμενοι καὶ κατ' αὐτῶν σφοδρῶς ἐξορμήσαν-
 τες ἐτρέψαντο καὶ τινας αὐτῶ ζωογρίαν ἐπανεληλυθότες προσ-
 ῆγον. ὁ δὲ τοῦ Βασιλακίου ἀδελφὸς Μανουὴλ ἐπὶ λόφου 10
 τινὸς ἀνελθὼν ἐπερρώννε τὸ στράτευμα μέγα φωνῶν ὥδε
 “τοῦ Βασιλακίου ἡ σήμερόν ἐστιν ἡμέρα καὶ νίκη.” εἷς δὲ
 τις Βασίλειος τὴν κλησιν Κουρτίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, γνωστὸς
 καὶ συνήθης τοῦ Βρυεννίου ἐκείνου Νικηφόρου, περὶ οὗ ὁ
 λόγος ἐμνήσθη, καὶ τὰ εἰς πολέμους ἀκάθεκτος, προθέων 15
 τῆς τοῦ Κομνηνοῦ παρατάξεως ἄνεισι πρὸς τὸν λόφον. ὁ δὲ
 D Βασιλάκιος Μανουὴλ τοῦ κευλευῖ τοῦ ξίφος σπασάμενος, ὄλας
 ἡνίας χαλάσας σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ ἔειτο· ὁ δὲ Κουρτίκιος
 οὐ διὰ ξίφους, ἀλλὰ τὴν ἀπρωρημένην τῇ ἐφεστρίδι ῥάβδον
 ἐφελκύσας, παίει τοῦτον κατὰ τοῦ κράνουσ καὶ παραχρῆμα 20
 καταβάλλει τοῦ ἔκρον καὶ δεσμώτην τοῦτον ἐπισυρόμενος κα-
 θάρπερ τι λάφυρον τῶμψ πατρὶ προσῆγεν. ἐν τοσούτῃ δὲ καὶ
 τὸν Κομνηνὸν μετὰ τῶν ἰδίων ἀναφανέντα ταγματῶν τὸ ἐκ-

9. αὐτῶν G. 11. ἐπερῶννε P. μεταφωνῶς F. 17. κε-
 λευῖ A. 22. τῶ ἔμψ A.

9. Atque haec quidem per noctem domesticus scholarum cum paucis suorum gessit. postero autem die, ut primum lux orta est, Basilacii centuriones toto animo contendabant milites, qui, pugna ommissa, praedabantur, in ordinem cogere; magnus autem domesticus et ipse acie denuo instructa, Basilacium adoritur; cumque procul hostium nonnullos Alexii milites conspexissent, summa vi irruentes, in fugam eos coniciunt, nonnullos etiam capiunt, quos ad imperatorem adducunt. interim Basilacii frater Manuel, colle ascenso, animos suorum erigit magna voce exclamans “hic dies, haec victoria Basilacii est.” sed Basilius quidam, Curticius cognomento, familiaris et comes Bryennii illius Nicephori, cuius mentionem fecimus, vir bello strenuus, ex acie Comneni in collem procurrit; contra quem cum Manuel, stricto gladio et habenis immisis, ferociter rueret, Curticius non ense, sed baculo, quod e sella pendebat, capite percusso, eum statim ex equo deiecit captumque, velut spoliū, ad patrem meum rapat. interim etiam Comnenus cum copiis suis accedit: quo conspecto, quod reliquum erat Basilacii agmen, postquam paulisper ste-

λειπόμενον τοῦ Βασιλακίου στρατεύματα θεασάμενον, μικρὸν ἀντισχὸν εἰς φυγὴν ἐξώρμησε. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος πρόσθεν ἔφρουγεν, ὁ δὲ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἐδίωκε. καταλαβόντων δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, εὐθὺς οἱ Θεσσαλονικεῖς τὸν Βασιλάκιον ἐδέξαντο, τῷ στρατηγῷ ἐπιζυγώσαντες παραχορῆμα τὰς πύλας. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνῆκεν ὁ ἐμὸς πατήρ, οὐδ' ἀπεδύσατο θώρακα, οὐδὰ τὸ κράνος ἀπέθετο, οὐδὰ τὴν ἀσπίδα τῶν Ρ. 22 ὤμων παρεῖτο, οὐδὰ τὸ ξίφος ἀπέριψεν, ἀλλὰ στρατοπεδεύσας ἠπέρισε τειχομαχίας τῇ πόλει καὶ πόρθησιν ἄντικρυς. καὶ 10 ἐθέλων διασῶσαι τὸν ἄνδρα, διὰ τοῦ συνεφερομένου αὐτῷ μοναχοῦ Ἰωαννικίου (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἐπ' ἀρετῇ διαβόητος) τὰ περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν Βασιλάκιον ἤρώτα, ὥστε τὰς πίστις λαβόντα μηδὲν δεινὸν πείσεσθαι, ἐγχειρίζειν αὐτῷ ἑαυτὸν τε 15 δμοῦ καὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος ἀπειθήσῃ ἦν, οἱ δὲ Θεσσαλονικεῖς δέει τοῦ μὴ ἀλῶναι τὴν πόλιν καὶ δεινὸν τι παθεῖν, παρεχώρουν τῷ Κομνηνῷ τῆς εἰσόδου. ἀλλ' ὁ Βασιλάκιος αἰσθόμενος τοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ πληθους, ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν μεταβαίνει καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἐκείνην ἐφάλλεται. καὶ οὐδ' ὡς ἐπιλανθάνεται πολέμου καὶ μάχης, καί- 20 τοι τοῦ δομεστικῆς πίστις αὐτῷ διδόντος μηδὲν τι παθεῖν ἀνῆκεστον. ἀλλ' ὠρᾶτό γε ὁ Βασιλάκιος καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐν οἷς ἐστενοχωρεῖτο λίαν ἀνῆρ. οὐδὰ γὰρ ὑφείναι τι τοῦ ἀνδρώδους καὶ τοῦ γενναίου ἠβούλετο, ἕως ἐκεῖθεν αὐτὸν

5. τῷ στρατηγῷ: τῷ μῶ πατρι A. 6. ὁ ἐμὸς πατήρ: οὗτος A.
7. τὸν θώρακα? 8. ἀνέριψεν G. 23. αὐτὸν om. A.

tit, terga vertit. Basilacium Alexius Comnenus persequitur. cum Thessalonicam venissent, statim Thessalonicenses, Basilacio admisso, Alexio portas claudunt. sed ne sic quidem pater meus destitit, immo nec lorica exuit, nec galeam deposuit, nec clypeum ab humeris removit, nec enses abiecit; sed castrametatus, urbem oppugnatum ac statim dirutum iri comminabatur. quoniam autem servare Basilacium malebat, per Iohannicum monachum, comitem suum, spectatae virtutis hominem, de pace cum eo egit, ea conditione, ut si seque et urbem dederet, nihil incommodi pateretur. abnunte Basilacio, Thessalonicenses veriti, ne, urbe capta, graviter ipsi affligerentur, Alexium intromiserunt. Basilacius ubi quod a multitudine factum erat cognovit, in arcem se recepit. ac ne sic quidem ab armis recessit, licet domesticus nihil eum indigni passurum esse, fide data, polliceretur. nam in adversis quoque rebus et cum premebatur, Basilacius strenuum se praestitit; neque quidquam de virtute et animi magnitudine remisit, donec arcis incolae et custodes eum vi inde pulsum, magno domestico tradidere. missis statim ad impera-

οὐ τῆς ἀκροπόλεως οἰκήτορες καὶ φύλακες ἐξελεύσαντες ἅπαν-
 τες ἄκοντα καὶ βία τοῦτον τῷ μεγάλῳ δουρατικῷ παρέδωκαν.
 εὐθύς δὲ πρὸς τὸν βασιλέα τὴν τοῦτον ἄλωσιν διαμεμνη-
 κώς, αὐτὸς ἐπ' ὀλίγον τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐγκαταστήσας καὶ τὰ
 C ἐν αὐτῇ καταστησάμενος, λαμπρὸς στεφανίτης ἐπαγγεί. οἱ 5
 δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως πεμφθέντες μεταξὺ Φιλίππων καὶ
 Ἀμφιπόλεως τῷ πατρὶ συναντήσαντες, τὰς περὶ αὐτοῦ
 ἐγγράφους προστάξεις βασιλικὰς αὐτῷ ἐγχειρίσαντες, παρα-
 λαβόντες τὸν Βασιλάκιον περὶ τι χωρίον Χλεμπίναν καλού-
 V. 22 μενον ἀπαγαγόντες, ἐγγὺς τῆς ἐν αὐτῷ πηγῆς τοὺς ὀφθαλ- 10
 μούς αὐτοῦ ἐξορύττουσιν· ἔξ οὗ καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ἡ
 πηγή Βασιλαίου κέκληται. τοῦτο τρίτον ἄθλον πρό γε τῆς
 βασιλείας καθάπερ τινὶ Ἡρακλεὶ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξίῳ γεγένητο.
 ἂν γάρ τις Ἐρυμάνθιον κάπρον τὸν Βασιλάκιον τοῦτον καλέ-
 D σειεν, Ἡρακλέα δὲ τινα καθ' ἡμᾶς γενναϊότατον τὸν ἐμὸν 15
 πατέρα Ἀλέξιον, οὐκ ἂν ἀμάροικο τῆς ἀληθείας. ταῦτα μὲν
 ἔστω πλεονεκτήματα καὶ πρὸ τοῦ θρόνου κατορθώματα τῷ
 Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ, ὧν ἀπάντων γέρας ἀπέλαβε παρὰ τοῦ
 αὐτοκράτορος τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀξίαν, σεβαστὸς ἀναρρηθεὶς
 ἐκ μέσης συγκλήτου.

10. Καθάπερ, οἶμαι, τὰ πονηροῦμενα τῶν σωμάτων
 πῆ μὲν ταῖς ἐξωθεν αἰτίαις κακοῦνται, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὰ
 αἴτια τῶν νοσημάτων ἀφ' ἑαυτῶν ἀναβλύζουσι, καὶ αἰτιώ-

1. ἅπαντες om. A. 2. παρέδωσαν A. 14. καλέσῃ A. 16.
 ἀμάροικῃ τῆς A. lege ἀμάροικοι τὸ τῆς ἀληθείας. vid. annotationes.

torem, qui Basilacium captum nuntiarent, ipse Thessalonicae mansit, unde mox, rebus constitutis, triumphans Cpolim revertebatur. at qui obviam patri meo ab imperatore missi erant, cum Philippus inter et Amphipolim occurrissent, litterisque illius redditis, Basilacium acciperent, ad vicum quandam, Chlempinam dictum, abduxerunt eum ac prope fontem, qui ibi est, oculis privarunt; unde adhuc fons ille Basilacii appellatur. tertius hic fuit labor ante imperium a patre meo velut ab Hercule quodam exantlatus. siquis enim Erymanthium aprum Basilacium istum dixerit, patrem vero meum generosissimum Herculem quendam huius aetatis, a vero non aberret. et hactenus de iis, quae ante principatum Alexius Comnenus praeclare gessit; quorum omnium laborum hunc fructum tulit, ut augusti dignitate ab imperatore auctus, augustus in medio senatu renuntiaretur.

9. Ut corpora modo extrinsecus male afficiuntur, modo ipsae morborum causae existunt, ac saepe ab aëris intemperie victuque insalubri, nonnunquam etiam a corruptis humoribus febrium originem

μεθα πολλάκις μὲν τὰς τοῦ περιέχοντος ἀνωμαλίας καὶ τινὰς
 τροφῶν ποιότητος πυρετῶν γενέσεις, ἐνίοτε δὲ καὶ χυμῶν
 σηπεδόνας· οὕτω δῆτα καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων κακότης κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ χῦν μὲν ἀνεβλάστησε θαναταΐδεις κῆρας τοὺς
 5 προσηρημένους ἄνδρας ἐκείνους, λέγω δὴ Οὐρσελίους καὶ Βα-
 σιλακίους καὶ ὅσοι τὸ τυραννικὸν συνεπλήρουν πλῆθος, νῦν P. 23
 δὲ ἔξωθεν τινὰς καὶ ἐπεισάκτους τυράννους τὰ τῆς τύχης
 ταύτης ἐπεισηγάγετο ἀπρόσμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνίατον νόση-
 μα, καθὰ γε καὶ τὸν ἐπὶ τυραννικῇ γνώμῃ διαβόητον Ῥομπέρ-
 10 τον ἐκείνον τὸν ἀλαζόνα, ὃν Νορμανία μὲν ἤνεγκε, φανλό-
 της δὲ παντοδαπῇ καὶ ἐθρέψατο καὶ ἐμαίευσεν. ἡ δὲ Ῥω-
 μαίων ἐχθρὸν τηλικούτων ἐφ' ἑαυτῆς εἴλκυσε, πρόφασιν δε-
 δωκυῖα τῶν ἀπ' ἐκείνου πολέμων τοῖς πρὸς ἡμᾶς κῆθος ἔτε- B
 ρόφυλόν τε καὶ βάρβαρον καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀπροσάρμοστον,
 15 μᾶλλον δὲ ἀπροσεξία τοῦ τότε κρατοῦντος Μιχαῆλ τοῦ τὰς
 τοῦ γένους σειρᾶς πρὸς τοὺς Δούκας ἀνάπτοντος. εἰ δὲ καὶ
 καθαρτοίμην τινὸς τῶν καθ' αἰμά μοι προσηκόντων, (καὶ
 γὰρ κάμοι τὰ πρὸς μητρὸς ἐκεῖθεν καταρρεῖ,) νεμεσάτω μη-
 20 φειν καὶ ὅσον ἐπὶ τούτῳ τὰς ἐξ ὑπάντων μέμψεις ἀνεστειλά-
 μην. ἐκεῖνος γὰρ ὁ εἰρημένος αὐτοκράτωρ ὁ Δούκας Μιχαῆλ
 τὴν τοῦ βαρβάρου τούτου θυγατέρα εἰς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν κα-
 τηγγύησατο Κωνσταντῖνον, κάπτεῦθεν ἀνερράγη τὰ τῶν πολε- C

1. ἀνωμαλίας A, ὀμιλίας PG. 3. κακότης om. A. 5. δὲ G.
 18. μητέρας P.

repetimus, ita Romana etiam res affecta tunc temporis nunc ipsa le-
 tificera sibi fata peperit, Urselios dico et Basilacios, de quibus supra
 exposui, et si qui alii tyrannidem affectabant, nunc externis et pere-
 grinis tyrannis accitis, fortuna eam in mala praecipitavit, quae sanari
 nequeunt. in quorum numero Robertus ille fuit, immodica vir domi-
 nandi cupiditate ac iactantia, cui genitrix Normania, improbitas omnis
 generis obstetrix alitrixque erat. hunc in se hostem res publica Romana
 proritavit, bellorum causam ex affinitate peregrina et barbara ac
 nobis quidem parum digua ipsi offerens: vel potius accessivit eum
 imprudentia, qui tum rerum potitus erat, Michaelis e Ducarum gente
 oriundi. ceterum si quem eorum, qui sanguine mecum coniuncti sunt,
 (nam ego quoque maternum inde genus repeto,) reprehendendum
 existimo, id nemo aegre ferat; nam veritatem usque quaque tradere
 mihi proposui et quantum ad illum attinet, nihil amplius dixi, quam
 necesse erat. hic igitur imperator Michael Ducas filiam istius barbari
 filio suo despondit Constantino; unde bellum illud profectum est.
 de quo imperatoris filio Constantino eiusque nuptiis et omnino de

μίωv. καὶ περὶ μὲν τῶν υἱέωv τοῦ βασιλέωv τούτωv Κων-
 σταντίνου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν γαμικῶ συλλαγμάτωv καὶ
 ὄλωv τοῦ βαρβαρικῶ κήδουv, καὶ δὴ καὶ ὅπωv εἶχε κάλλουv
 τε καὶ μεγέθουv ὁ ἀκὴρ καὶ ὁποῖοv ἦν τὴν φύσιν καὶ παθε-
 πῶv, κατὰ καιρὸν ἔροῦμεν, ἐπειδὴ ἀπολοφυροῖμην καὶ τὰς
 ἐμὰv συμφορὰv μικρὸν μετὰ τὴν τοῦ κήδουv ταύτωv διήγη-
 σιν καὶ τὴν ἤταν τῆv βαρβαρικῆv ἀπάθηv δυνάμειωv καὶ τὴν
 ἀπαύλειαν τῶν Νορμανῶν τευράνκων, οὓv δὲ ἀλογίαι κατὰ
 D τῆv τῶν Ῥωμαίων ἐθρόνωτω. ἀλλὰ πρῶτερον δεῖ ἄνωθέκου
 V. 23 τὸν λόγον ἀναγαγοῦσιν τὰ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου τούτωv διη- 10.
 γήσασθαι, ὅπωv τε εἶχε γένουv καὶ τύχηv, καὶ εἰς ὅον κρῆ-
 τωv καὶ ὕπωv ἢ φορὰ τῶν πραγμάτωv τούτωv ἀκήνευε, μᾶλ-
 λον δὲ, ἐν εὐσεβέτερον φαίην, οὐ παρεχώρησε τούτω ἢ πρό-
 νοια προσελθεῖν, ἐνδοῦσα πρὸς τὰς ἐκείνου κακοτρόπωv ἰσ-
 μάv τε καὶ μηχανάv. ὁ δὲ Ῥομπέρτωv οὗτωv Νορμανῶv τὸ 15
 γένουv, τὴν τύχην ἄσημοv, τὴν γνώμην τυραννικῶv, τὴν ψυχὴν
 πανουργότατωv, τὴν χεῖρα γενναίωv, ἐπιθέσθαι μὲν δευνοτάτωv
 P. 24 πλοῦτω καὶ περιουσίᾳ μεγάλωv ἀνδρῶν, καταπραῖξαι δὲ ἀφυ-
 κτότατωv, ἐς τὸ ἀναντίρρητω τὰ τοῦ σκοποῦ περιγῶν. τὰ
 δὲ τοῦ σώματοv τοσοῦτωv εἰς μέγεθωv, ὡv καὶ τῶν μεγίστωv 20
 ἔπερανέχειν, πυρρὸv τὸ χροῖμα, τὴν κόμην ξανθῶv, τοῖv
 ὤμωv εὐρύv, τοῖv ὀφθαλμοῖv ἀλλὰ πῦρ ἀπ' αὐτῶν μονο-
 ουχὶ ἀπεσπικθηρίζετω, καὶ ὅπωv μὲν ἔδει διοργανῶσαι τὴν

1. υἱέωv P.
 2. ἄνωθεκου G.
 3. annotationes.

9. ἐθρόνωτω?

13. οὐπερ ἐχώρησε P, alte-
 rum G. 22. fortasse leg. ὀφθαλμοῖv χαροπῶv καὶ πῦρ. vid.

barbara hac affinitate, et qua pulchritudine atque proceritate corpo-
 ris, qua indole quibusque moribus fuerit, suo loco exponam, ubi et
 meas miserias lamentabor, brevi post affinitatis huius narrationem et cla-
 dem universi barbarorum exercitus ac tyrannorum e Normania exitium,
 quos imprudenter in imperium Romanum ille verterat; nam antea paulo
 altius repetendum et de Roberto isto exponendum est, quo genere
 ortus quaque fortuna usus sit, et ad quod potentiae fastigium eum tem-
 porum extulerint casus, vel potius, ut religiosius loquar, quo usque
 provehi eum divina providentia siverit, improbis consiliis et conati-
 bus eius indulgens. erat Robertus hic Normanus genere, fortuna
 obscura, dominandi cupidus, summa vafricie, manu fortis, opibus
 inhians virorum potentium inque parandis iis pervicacissimus neque
 ulla ratione a proposito revocandus. corporis magnitudine vel maxi-
 mos superabat, colore erat rubro, coma flava, latis humeris, oculis
 caeruleis quique tantum non scintillarent, et ubi dilatari a natura
 corpus oportet, non carebat facilitate, ubi in angustum cogi, specie

φύσει τὸ πλάτος, εὐμήχανον ἦν, ὅπου δὲ ἀπρωτηγῶσαι τοῦτο, εἰς τὸ εὐρυθμον διωμάλιστο. οὕτως ἐξ ἄκρας κεφαλῆς ἐς πόδας ὁ ἀνὴρ κατερρῦθμιστο, ὡς πολλῶν λεγόντων πολλῶν ἀκήκοα. τὸ δὲ φθῆγμα, "Ὀμηρος μὲν περὶ Ἀχιλλέως ἐποίη- B
5 σεν, ὡς ἄρα φωνήσαντος ἐκείνου, φαντασίαν ἐσχέκεσαν οἱ ἀκούοντες πολλῶν θορυβούντων, τούτου δὲ τοῦ ἀνδρός, ὡς φασι, τὸ ἐμβόημα πολλὰς ἐτρέπετο μυριάδας. οὕτως ἔχων καὶ τύχης καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς, ἀδούλωτος ἦν, ὡς εἰκός, μῆδενὶ τῶν ἀπάντων ὑποταττόμενος. τοιαῦται γὰρ αἱ μεγά-
10 λαι φύσεις, ὡς φασι, κἄν τύχης ὦσιν ἀφανροτέρας.

11. Τοιοῦτος δὲ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ ἄγεσθαι ὄλωσ μὴ ἀνε-
σχόμενος, ἀπὸ Νορμανίας ἀπύρας μετὰ τινων ἰππέων, πέντε δὲ ἦσαν ἰππεῖς καὶ πεζοὶ τριάκοντα οἱ πάντες, ἐξελθὼν τῆς
κατρίδος περὶ τὰς ἀκρολοφίας καὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ ὄρη τῆς C
15 Λογγιβαρδίας διέτριβε, χειρὸς ληστρικῆς κατάρχων καὶ τοῖς ὀδίταις ἐπιτιθέμενος, ὅπου μὲν ἵππους, ὅπου δὲ καὶ πρό-
γματα ἄλλ' ἄττα καὶ ὄπλα προσεπικτώμενος. καὶ τὰ προσίμια τοῦ βίου τούτῳ αἱμάτων ἦσαν ἐκχύσεις καὶ ἀνδροφονίαι
πολλαί. χρονιστριβῶν δὲ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Λογγιβαρδίας,
20 οὐκ ἔλαθε Γελέλμον τὸν Μασκαβέλην, ὃς κατ' ἐσίτην και-
ροῦ μέρος μεγίστου τῶν παρακειμένων τῇ Λογγιβαρδίᾳ ἤγε-
μὸν ἐτύγγαεν ὢν. ὅθεν τὰς εἰσόδους δαψιλεῖς ἀν' ἔτος ἐλάμβανεν, καὶ τεῦθεν δυνάμεις ἱκανὰς ἀπαγόμενος ἐπιφανῆς D

10. ἀφανροτέρας G in margine.
τινα A, ἀλλὰ τα PG, cetera.

12. τῶν: τῶν P.
ἐπεκτίσατο A.

erat aequabili et concinna. adeo a summo vertice usque ad talos formosus erat, ut e multis saepe audire memini. vocem quod attinet, Achillis quidem, Homero auctore, tanta fuit, ut qui eum audirent, percipere sibi viderentur tumultuantis multitudinis strepitum; et huius, ut perhibent, clamor sexcenta milia in fugam vertit. sic et fortuna et natura et animo comparatus, servitotis, ut facile intelligitur, impatiens erat nec cuiusquam imperiam ferebat; quales esse dicunt, in quibus animus excelsior est, licet humili fortuna utantur.

11. Talis cum esset et obedire plane non posset, Normania patria eum equitibus quinque et pedibus omnino triginta relicta, circa Longibardiae saltus et loca avia commorabatur, ubi latrociniiis cum praedatoria manu in viatores exercendis equos, arma, alia sibi parabat. atque ita vitam a caedibus ac sanguine auspicabatur. cumque in Longibardiae finibus diutius versaretur, non latuit Guilelmum Mascabelem, qui per ea tempora finitimarum regionum maximam partem in ditione habebat; tunc cum largos quotannis redditus caperet, satis magnum sibi exercitum aiebat et dux erat nobilissimus. is ubi Robertum, qualis corpore

ἦν ἀρχηγός. μεμαθηκώς δὲ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου ὁποῖός ἐστι κατ' ἄμφω, ψυχὴν καὶ σώμ' ἔφημι, προσήκατό τε ἀβούλωσ τὸν ἄνδρα καὶ μίαν τῶν θυγατέρων τούτῃ καταγγυήσατο. καὶ πληρώσας τὸ κῆδος, θαυμάσας αὐτὸν τῆς τε φύσεως καὶ τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐμπειρίας, σὺμμενοῦν τὰ κατὰ γνώ- 5
μην. ἠτύχησεν. καὶ γὰρ καὶ πόλιν καθάπερ εἰ τι ἔδνον αὐτῷ ἐδεδώκει καὶ ἄλλ' ἅττα προσεπεφιλοτιμήσατο. ὁ δὲ περὶ αὐτὸν δύσνομος γενόμενος καὶ ἐπανάστασις κατ' αὐτοῦ μελε-
τήσας, τὰ μὲν πρῶτα τὸν εὐνοὺν ὑπεκρίνετο καὶ τὰς δυνά-
P. 25 μεις προσετίθει τριπλασιώσας μὲν τοὺς ἵππους, εἰς δὲ διπλα- 10
σίους τοὺς πεζοὺς ποιησάμενος. καὶ τοῦντεῦθεν ὑπέρρει τα
τῆς εὐνοίας καὶ κατὰ μικρὸν παρεγγυμνοῦτο ἢ κακοήθεια. καὶ
V. 24 οὐ διελίμπανε προφάσεις καθεκάστην σκανδάλων διδοὺς καὶ
λαμβάνων καὶ τρόπους συνεχεῖς μηχανώμενος, ἀφ' ὧν ἔρι-
δές τε καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι εἰώθασι τίκτεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ 15
ῥηθείς Γελέλιμος ὁ Μασκαβέλης πλούτῳ καὶ δυνάμει κατὰ
πολὺ διέφερεν αὐτοῦ, ἀπογνοὺς ὁ Ῥομπέρτος τὴν κατὰ πρός-
ωπον πρὸς αὐτὸν μάχην, βουλὴν βουλευέται πονηράν. καὶ
B προβάλλεται μὲν τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ μεταμέλον πλάττεται, καὶ
ὑπορῦνται δόλον αὐτῷ δεινὸν καὶ δυσφώρατον, τὰς τε πόλεις 20
αὐτοῦ κατασχεῖν καὶ κύριος γενέσθαι τῶν προσόντων ἀπάντων
τῷ Μασκαβέλη. καὶ πρῶτα μὲν τὰ πρὸς εἰρήνην ἐπερωτᾷ
καὶ συνελθεῖν εἰς λόγους αὐτοπροσώπως διαπραβεύεται, ὁ

6. εὐτύχησεν G. καθάπερ τι A. 7. ἄλλ' ἅττα correcti, codices ut supra. προσεφιλοτιμήσατο A, προσεπιφιλοτ. PG, correcti. 9. τὸν: τὸ A. 10. τριπλασιᾶσαι P. 23. τὰ εἰς PG, τὰ om. A.

et animo esset, cognovit, accessivit hominem imprudenter et filiarum unam ei despondit. quippe eum cum ob ingenium, tum ob rei bellicae experientiam summopere admirabatur. verum ea res longe aliter ac speraverat, evenit. cum enim genero praeter alia munera etiam urbem tanquam in dotem dedisset, is brevi post socio infensus seditionem molitur. ac primum quidem amore pietatemque simulat copias augendi causa; mox ubi peditum numerum duplicavit, equites in triplum auxit, iam voluntas illa elabatur et improbitas eius apparuit. neque interimis iniuriarum quotidie causas et dare et accipere, denique omnia tentare, quibus simultates, proelia bellaque oriri solent. sed quoniam Guilelmus Mascabeles opibus atque potentia longe eum superabat, Robertus aperto certamini diffusus, pravum consilium excogitavit. simulata enim pietate ac poenitentia, dolum ei pessimum nec facile detegendum struxit, quo eius et urbe caperet et fortunis omnibus potiretur. ac primum quidem de pace cum eo egit et colloquium per

δὲ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην ἀσπάζεται φιλῶν τὴν θυγατέρα
 ἐξόχως, καὶ συντίθεται τὴν ὀμιλίαν ἐς νέωτα. ὁ δὲ Ῥομπέρ-
 τος καταγγέλλει τόπον αὐτῷ, ἐν ᾧ συνελθόντας διαλεχθῆναι
 προσήκει καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους συνθέσθαι σπονδὰς. ἀχρο-
 5 λοφίαι δὲ ἦσαν δύο ἐξ ἴσου τῆς πεδιάδος ἐξυπανέχουσαι κατὰ
 διάμετρον τὴν θέσιν λαχοῦσαι, τὸ δὲ μεταξὺ τούτων ἐλώδες
 ἦν καὶ κατάσχιον δένδροις παντοδαποῖς καὶ φυτοῖς. ἔνθα
 καὶ λόχον ἐστήσατο ὁ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος τέσσαρας ἄν- C
 θρας ἐνόπλους γενναιοτάτους, παρεγγησάμενος πανταχόσως
 10 παπταίνειν τὰ ὄμματα· ἐπειδὴν δὲ ἴδοιεν αὐτὸν μετὰ τοῦ
 Γελέλμου συμπλεκόμενον, εὐθύς πρὸς ἐκεῖνον ἀναδραμεῖν,
 μηδὲν τὸ παράπαν μελήσαντας. ταῦτ' οὖν προκατασκευάσας
 ὁ κακουργότατος ἐκεῖνος Ῥομπέρτος, τὴν μὲν τῶν ἀχρολοφίων
 εἰς τὴν μετὰ τοῦ Μασκαβέλη ὀμιλίαν χρησιμεύουσαν κατέ-
 15 ληψε, φθάσας ταύτην ὑποδείξαι αὐτῷ, θατέραν δὲ οἶον ἰδιο-
 ποιησάμενος, πεντεκαίδεκα ἰππέας καὶ πεζοὺς ὥσει ἕξ καὶ
 πενήτηντα μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος, ἀνελθὼν ἐν αὐτῇ
 συνέταξε, τὴν βουλὴν πᾶσαν τοῖς ἀξιολογωτέροις τούτων ἐξορ-
 20 γησάμενος, καὶ ἐνὶ τούτων παραγγείλας τὰ αὐτοῦ ὄπλα βυ-
 σταζέειν, ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ ἀκινάκην, ὡς ῥαδίως διὰ
 τούτων ἐξοπλισθεῖν, καὶ τοῖς λοχῶσι τέσσαρσιν ἐπισκήψας,
 ἐν' ὀπηγίκα τῷ Μασκαβέλη συμπλακέντα τοῦτον θεάσοιντο,

2. καὶ που τίθεται G.

P.

21. λοχῶσιν P.

12. lege μελήσαντας.

14. κατέλοιπε

17. μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος add. G.

ἀνελθεῖν P.

legatos petiit. Mascabeles, qui ob eximium erga filiam amorem pacem cum genero restitutam cuperet, colloquii diem brevem dixit. locum designavit Robertus, quo congressi colloquerentur, et de pacis conditionibus agerent. colles erant duo pari fere in planitie altitudine editi, e regione sibi oppositi, inter quos vallis palustris et fragens arboribus omnis generis fruticibusque. ibi nefarius iste Robertus in insidiis collocavit quatuor viros fortissimos armis instructos; quibus mandavit, ut quoquo versus dispicerent, et simulac manus cum Mascabele conferentem se cernerent, rebus omnibus relictis, statim accurrerent. his ita dispositis, fraudulentissimus iste Robertus alterum collem, quem tanquam colloquio commodissimum Mascabeli designaverat, missum fecit; alterum sibi quodammodo vindicavit eoque cum equitibus quindecim, peditibus fere quinquaginta sex consensu, milites ibi disposuit et cum primis eorum consilium communicavit. uni eorum mandaverat, ut sua ipsius arma, clypeum, galeam acinacemque secum ferret: quæ facile, cum opus foret, indueret. quatuor illis in valle subsidentibus imperaverat, ut quam primum natus se cum Mascabele conferentem cernerent, celerrime auxilio sibi

ἄπτον ἀναδράμωσι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ Γελέλιμος κατὰ τὴν
 συγκεκριμένην ἡμέραν ἤρχετο πρὸς τὴν ἀκρώσειαν εἰς τὸν τό-
 πον, ὃν φθάσας αὐτῷ ὁ Ῥομπέρτος ὑπέδειξε, τὰς μετ' αὐτοῦ
 συνθήκας πληρώσων. ὃν ἰδὼν ἐγγύθεν ἐκείνος γενόμενον,
 αὐτῷ τε ἰππότης προσυπατήκει, καὶ ἀσπασάμενος ἐδέξιοῦτο 5
 μάλα εὐθύμως. ἔστησαν οὖν ἄμφω εἰς τὸ πρᾶνὲς μικρὸν
 τῆς ἀκρολοφίας ὑποκλίναντες, ὁμιλοῦντες ἅττα καὶ ἔμελλον
 P. 26 ποιεῖν. ὁ δὲ δεινὸς ἐκείνος Ῥομπέρτος λόγους ἐκ λόγων συν-
 εῖρων ἔτριψε τὸν καιρὸν, εἰτά φησι πρὸς τὸν Γελέλιμον “Ἔνα
 τί τοῖς ἵπποις ἐποχοῦμενοι κοπιῶμεν; ἀποβάντες καθεδού- 10
 μεθα εἰς τοῦδαφος καὶ ἀφροντίστως περὶ ὧν χρῆ ὁμιλήσο-
 μεν.” πείθεται ὁ Μασκαβέλης νῆπιος ἀγνοήσας τὸν δόλον
 καὶ οὐ κακοῦ φέρεται, καὶ ἀποβαίνοντα τὸν Ῥομπέρτον τοῦ
 ἵππου θεασάμενος, πεζὸς καὶ αὐτὸς τηνικαῦτα εἰστήκει καὶ
 τῇ γῇ τὸν ἀγκῶνα διερεισιάμενος αὐθις λόγων κατήρχετο. ὁ 15
 δὲ Ῥομπέρτος δουλείαν ὠμολόγει τοῦ λοιποῦ τῷ Μασκαβέλη
 καὶ πίστιν, εὐεργέτην αὐτὸν καὶ κύριον ὀνομάζων. Θεασά-
 B μνοι δὲ τούτους οἱ τοῦ Μασκαβέλη τῶν ἵππων ἀποβάντας
 καὶ λόγων ἄλλων ὥσπερ καταρχομένους, καμόντες ἀπὸ τε
 τοῦ καύσωνος ἀπὸ τε τοῦ δεηθῆναι καὶ τροφῆς καὶ ποτοῦ, 20
 (ᾧρα γὰρ θέρουσ ἦν, ὀπηνίκα τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος κατὰ κο-
 ρυφὴν εἴωθε βάλλειν,) καὶ τῆς ἀλέας ἀφορήτου γινομένης,
 οἱ μὲν τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες τοὺς χαλινούς περὶ τοὺς

οὐς

1. αὐτόν G.

4. πληρώσας P.

ἐκείνος ἐγγύθεν γενόμε-

νος G. 5. lege προσυπηγῆκει.

13. lege οἱ κακοῦ. 21.

κατὰ κορυφὴν om. G.

accurrerent. Guilelmus constituta die in designatum sibi a Roberto locum processit, foederis sanciendo gratia; quem ubi alter adventantem conspexit, obviam vehitur et amantissime eum excipit. cumque in proclivitate collis paullum infra verticem constitissent et de rebus ordinandis colloquerentur, nefarius iste Robertus sermonibus tempus terere coepit, dein “quid” inquit “incommodo nostro equis insidemus? quin descendimus et humi accumbentes, quae opus sunt, se cure transigimus?” concedit Mascabeles imprudens, nulla suspicione doli et periculi imminentis. atque ut desilientem equo Robertum videt, et ipse descendit, cubitoque caput innisus sermonem continuat. Robertus obsequium Mascabeli fidemque in posterum pollicetur, benefactorem eundem saepius et dominum appellans. quos equis descendisse et novum iam sermonem inceptare Mascabelis comites conspicati, cum et ipsi aestu et fame ac siti laborarent, (nami aestatis tempus erat, quo radios in verticem sol iacere solet,) calore intolerando, equis alii desiliunt frenisque ad arbores ligatis, humi

πτόρθους τῶν δένδρων ἀναδεσμοῦντες, εἰς τοῦδαφος κατα-
 κλίοντο, τὰς ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ τῶν δένδρων σκιαῖς ἀνα- V. 25
 ψυχόμενοι, οἱ δὲ οἴκαδε ἐχώρουν. ἀλλ' οὗτοι μὲν οὕτως.
 ὁ δὲ τὰ πάντα θεινός Ῥομπέρτος οὕτω ταῦτα προκαταστή-
 5 σας, ἄθρόον ἐπιφύεται τῇ Μασκαβέλῃ, καὶ τὸ ἡμερον ἀφείς
 βλέμμα πρὸς τὸ ὀργιλώτερον μεταβάλλεται, καὶ φόνιον αὐτῷ
 ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα. καὶ συμπλακεῖς ἀντισυνεπλέκετό τε καὶ C
 εἶλε καὶ εἶλετο, καὶ ἐκυλίωντο ἀμφω κατὰ τοῦ πρηνοῦς.
 τοῦτους δὲ οἱ λοχῶντες τέτταρες ἐκείνοι ἄνδρες θεασάμενοι,
 10 ἀναδύντες τοῦ ἔλθους ἐπέθραμον ἤδη τῷ Γελιέλμῳ, καὶ ξυν-
 δήσαντες ἀπανταχόθεν ἀνέτρεχον ὡς πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἐτέ-
 ραν ἀκρώρειαν ἰσταμένους ἵππους τοῦ Ῥομπέρτου, ἤδη καὶ
 αὐτῶν ὑποκαλιζόντων κατὰ τοῦ πρηνοῦς πρὸς αὐτούς·
 ὀπισθεν δὲ εἰδῶκον οἱ τοῦ Γελιέλμου. ὁ δὲ γὰρ Ῥομπέρτος
 15 ἐπιβὰς τοῦ ἵππου, κράνος τε καὶ δόρυ λαβὼν καὶ γοργῶς
 ἀναγκασίαισάμενος καὶ ἀσπίδι περιφράξας ἑαυτόν, ἐπιστραφεὶς D
 πληττει ἕνα τῶν τοῦ Γελιέλμου διὰ δόρατος, ὁ δ' ἄμα τῇ
 πληγῇ καὶ τὴν ψυχὴν συναφῆρητο. ἐν τοσοῦτῃ τὴν φορὰν
 τῶν ἀμφὶ τὸν πενθερόν ἱππέων ἀναγκασίαισας καὶ τὴν ἀπὸ
 20 τοῦτων βοήθειαν ἀνακόψας, (οἱ δὲ γὰρ λειποὶ τοὺς ὑπὲρ κεραι-
 λῆς αὐτῶν καταβαίνοντας ἱππότητας τοῦ Ῥομπέρτου ὡς καὶ
 ἀπὸ τοῦ τόπῳ βοηθουμένους θεασάμενοι, παραχορῆμα τὰ
 πῶτα διδόασιν,) οὕτω γούτ τὴν φορὰν τῶν τοῦ Μασκαβέλη

2. τῶν alterum om. G. 9. τέσσαρες P, alterum GA. 13.
 ὑποκαλιζόντων P. 16. περιφραξάμενος A. 22. βοηθουμέ-
 νου G.

recumbunt et ex equorum arborumque umbra frigus captant, alii
 domum repetunt. ita illi; at veterator ille Robertus, rebus hoc
 modo praeparatis, subito vim Mascabeli adhibet et, blando mutato
 vultu, atrociter eum adspicit mortiferamque manum infert. ille cum
 vim vi propulsaret, lucta coorta, uterque proclivi colle devolveba-
 tur. quo cognito, qui latebant in insidiis viri quatuor, e palude
 emersi advolant, Guillelmoque vinculis constricto, recurrunt ad equi-
 tes alterum collem insidentes, qui iam et ipsi per collis proclivitatem
 solutim adequitabant. a tergo insequabantur Guillelmi equites. at Ro-
 bertus, equo conscenso, induta galea, summa hasta et vibrata ferociter,
 instructusque clypeo, conversus unum ex Guillelmi comitibus
 hasta percutit, qui protinus animam reliquit. refrigerato interim im-
 petu soceri equitum eorumque auxilio discusso, (ceteri enim, ubi ap-
 properantes desuper Roberti equites conspexere, ipsa loci opportunitate
 adiutos, celeriter terga dederunt,) tali igitur modo Mascabelis equitum
 impetu discusso, captivus vincustusque hic in arcem ducitur, quam

ἰπέων ἀνακόψαντος τοῦ Ῥομπέρτου, ἄγεται τῆρκαῦτα ὁ Μασκαβέλης δέσμιος καὶ αἰχμάλωτος εἰς ὅπερ δέδωκεν αὐτῷ εἰς προῖκα φρούριον, ὄτε τὴν θυγατέρα τούτῳ κατηγγυήσατο. καὶ εἶχεν ἄρα τότε τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἢ πόλις ἔμφρουρον, φρούριον ἐντεῦθεν εἰκότως προσαγορευομένη. οὐδὲν δὲ χεῖρον καὶ 5
 P. 27 τὴν ἀμότητα τοῦ Ῥομπέρτου διηγῆσαι. ἐπειδὴ γὰρ ἅπαξ ἔγκρατὴς ἐγγόνει τοῦ Μασκαβέλη, τὰ πρῶτα μὲν τῶν ὀδόντων ἀπάντων ἀποστερεῖ, ἐφ' ἑκάστῳ τούτων προσκαπιτῶν πολυτάλαντον ὀλκὴν νομισμάτων καὶ πνυθανόμενος, οὗ ταῦτα ἐναπέθετο. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔληγεν ἀπαράσσωσιν ἔστ' ἂν ἅπαντα 10
 ἔλαβε, καὶ ἅμα οἱ τε ὀδόντες ἐξέλιπον καὶ τὰ χεῖματα, ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Γελιέλμου ἐπιβάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ῥομπέρτος, καὶ φθονήσας τούτῳ τῶν ὄψεων ἀποστερεῖ τῶν ὀμμάτων.

12. Πάντων οὖν ἔγκρατὴς γενόμενος ἠξάνετό τε τὸ 15
 ἐντεῦθεν ὀσημέραι, καὶ εἰς τὸ τυραννικώτερον ἀποκλίνων ταῖς Β πόλεσί τε προσετίθετο πόλεις καὶ τοῖς χεῖμασι χεῖματα. καὶ ἐν βραχεῖ πρὸς τὴν δουρικὴν περιωπὴν ἀναβεβηκώς, δοῦξ Λογγιβαρδίας ἀπάσης ὠνομάζετο. ἐντεῦθεν οὖν ἅπαντες πρὸς τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον ἠρεθίζοντο. ὁ δὲ φρενήρης ὢν ἀνὴρ 20
 ὄπου μὲν θωπεΐαις χηρσάμενος πρὸς τοὺς ἀντικαθισταμένους αὐτῷ, ὄπου δὲ καὶ δωρημασι, τοὺς μεταξὺ τοῦ πλήθους θωρυβούς ἐξωμαλίσαστο καὶ τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον τῶν μεγιστάνων εὐμηχάνως κατέστειλεν, ἔστι δ' οὗ καὶ ὀπλοῖς χε-

9. νομισμ. ὀλκὴν, πνυθανόμενος A.
 μμάτων G.

13. ἀποστερεῖται ὀμ-

dono Roberto dederat, cum filiam ei collocaret; habuitque tum ipsum dominum suum urbs in custodia, unde merito φρούριον i. e. custodia ei nomen est. non autem ab re fuerit, etiam crudelitatem Roberti enarrare. nam postquam Mascabelem semel cepit, primum dentibus eum privavit omnibus, immensam pro singulis nummorum summam poscens et ubi reperiri posset, quaeritans. sed cum non prius desineret evellere, quam omnia exhausisset, et dentes simul et opes deficerent, ad oculos animum convertit ipsamque lucem invidens, eum excaecavit.

12. Itaque rebus omnibus potitus, crescebat in dies, auctaque dominandi cupiditate, urbes urbibus, opibus opes addebat. ac brevi in ducale provectus fastigium, dux universae Longibardiae nominabatur. unde omnium concitata invidia est; sed qua erat prudentia, modo blanditiis adversus adversarios usus, modo largitionibus, et multitudinis tumultus sedavit et invidiam potentiorum restinxit;

ρωσάμενος, ἤπαν τὸ κράτος Λογγιβαρδίας τε καὶ τῆς ἁμο-
 ρούσης χώρας εἰς ἑαυτὸν ἀνεδήσατο. αἰεὶ δέ τι ὁ Ῥωμαίετος
 οὗτος ἐπινοῶν τυραννικώτερον καὶ φανταζόμενος τὴν βασιλείαν
 Ῥωμαίων, προφάσεως, ὡς ἔφην, τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μι-
 5 χαῖλ συμπενηδερίας ἐπιδραζόμενος, τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀνερ-
 ρίπισε πόλεμον. ἔφθημεν γὰρ εἰρηκότες, ὅτι Μιχαῖλ δ'
 αὐτοκράτωρ οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν τοῦ τυράννου τούτου θυγατέρα
 (Ἑλένη δὲ αὕτη προσηγορεύετο) τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ κατηγ-
 10 γυήσατο. πάλιν δὲ μεμνημένη τοῦ νεανίσκου τούτου, πα-
 θαίνομαι τὴν τε ψυχὴν καὶ τοὺς λογισμοὺς συγχέομαι· ἀνα-
 κόπομαι δὲ τὴν ἀμφὶ τούτου διήγησιν, φυλάττουσα πάντα
 καιρῷ τῷ προσήκοντι. τοῦτο δὲ μόνον οὐχ ὑπομένω μὴ λέ-
 15 γειν, κἄν ἔξω τοῦ καιροῦ λέγοιμι, ὡς ἄγαλμα φύσεως ἦν
 ὁ νεανίας ἐκείνος καὶ θεοῦ χειρῶν, ὡς ὄντως εἶπειν, φιλοτί-
 15 μημα. εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐθεάσατό τις αὐτὸν, εἶπεν ἂν ὡς
 τοῦ παρ' Ἑλλήσι μυθευομένου χρυσοῦ γένους ἀπορροή·
 οὕτως ἀμήχανον εἶχε τὸ κάλλος. ἐγὼ δὲ μετὰ τοσοῦτους
 ἐνιαυτοὺς μεμνημένη τοῦ νεανίου τούτου, δακρύων ἐμπύπλα-
 20 μαί· ἐπέχω δὲ ὁμως τὸ δάκρυον καὶ ταμιεύω πρὸς τοὺς ἐπι-
 καιροὺς τῶν τόπων, ἵνα μὴ τὰς μοναχίας τῶν ἐμῶν ἀναμι-
 γνύσῃταις ἱστορικαῖς διηγήσεσι, τὴν ἱστορίαν συγχέοιμι.
 οὗτος γὰρ ὁ νεανίσκος, περὶ οὗ κἀνταῦθα καὶ ἀλλαχόσε εἰρή-

5. ἀνεβδῖπιζε PG, alterum A. 10. λογισμοὺς: ὀφθαλμοὺς A.
 14. malim οὕτως. 18. νεανίσκου G. ἐμπύπλαμαι G.

interdum etiam vi adhibita, totam Longibardiam et finitimas regio-
 nes in potestatem redegit. hinc cum semper altiora appeteret et
 ipsum Romanorum imperium somniaret, bellum commovit, cui illam
 cum imperatore Michaele affinitatem, ut dixi, praetendit. supra enim
 exposuimus, imperatorem Michaelem, nescio quo consilio, tyranni
 istius filiam, Helenam nomine, Constantino filio despondisse. iterum
 autem mentione illius iuvenis facta, vehementer equidem commoveor
 ac perturbor; sed quae de eo dicenda habeo, praetermittam, suo
 loco totam rem narratura. illud unum silere non possum, etsi alieno
 loco dicam, specimen naturae fuisse iuvenem illum et dei manuum,
 vere dico, opus excellentissimum. quem qui adspiciebat tantummodo,
 non potuit, quin aurei saeculi, quod fabulis Graecorum celebratur,
 progeniem eum haberet: adeo erat mirifica pulchritudine. mihi certe
 tantos post annos cum iuvenis illius meminerim, lacrimae oboriun-
 tur. tamen eas cohibeo et in locos magis aptos reservo, ne privata
 lamentatio, rerum narrationi immixta, historiam turbet. hic igitur
 Constantinus, cuius et hic et alibi mentionem fecimus, natu nobis
 aliquanto maior, priusquam lucem adspexissemus, sponsus erat He-

P. 26 κειμεν, προχρόνιος πρὸ ἡμῶν καὶ πρὸν ἡμεῖς τὸν ἥλιον ἴδοι-
 μεν, μνηστικῆ ἀγεγόνει τῆς τοῦ Ῥομπέρτου Ἑλένης καθαρὸς καὶ
 ἀμύλωντος, καὶ τὰ ἔγγραφα συναλλάγματα ἐπ' αὐτῇ ἐγεγράφη-
 σαν, κἄν ἀτέλεστα καὶ ἐν ἐπαγγελίαις μόνον, ἀτελοῦς τὴν ἡλι-
 κίαν ὄντος τοῦ νεανίσκου· διεσπάσθη δὲ ἅμα τῇ τῆς βασιλείας 5
 ἐπιβῆναι τὸν βασιλέα Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην. ἀλλ' ἐξετρα-
 πόμην τοῦ λόγου, ἐπανελεύσομαι δ' αὐθις ἀφ' οὐραρ ἐξετραπό-
 μην. ὁ γὰρ τοῖ Ῥομπέρτος ἐκεῖνος ἔξ ἀφανοῦς πάνυ τύχης
 περιφανῆς γεγὼνὸς καὶ πολλὴν δύναμιν ἀδραύσας περὶ αὐτόν,
 B ἐπεβύλλετο καὶ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ γενέσθαι. καὶ προφάσεις 10
 σιλόγους δῆθεν ἐπλάττετο τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσμενείας
 καὶ τῶν πολέμων. διττὸς δὲ ἐντεῦθεν φέρεται ὁ λόγος. ὁ
 μὲν γὰρ φημιζεται ἰς καὶ διαρρεῖ καὶ μέχρι τῆς ἡμετέρας
 ἀκοῆς ἐφθασεν, ὅτι τις μοναχὸς Ραίκτηρ ὀνομαζόμενος ὑπε-
 κρίθη τὸν βασιλέα Μιχαῆλ καὶ πρὸς τὸν Ῥομπέρτον τοῦτον 15
 καὶ συμπένθερον αὐτομολήσας τὰς οἰκείας συμφορὰς ὠλοφύ-
 ρετο. οὗτος γὰρ μετὰ τὸν Διογένην τῶν σκήπτρων Ῥωμαίων
 ἐπειλημμένος καὶ βραχύν τινα χρόνον διατρέψας τὴν βασι-
 λείαν, παρελύθη μὲν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Βοτανειάτου ἐπα-
 C ναστάτιος αὐτῷ, τὸν δὲ τῶν μοναχῶν ὑπέδυσεν βίον, μετὰ δὲ 20
 ταῦτα τὸν ἀρχιερατικὸν ποδῆρη καὶ τὴν κίδαριν ἠμφιέσατο,
 εἰ βούλει δέ, καὶ τὴν ἐπωμίδα. τοῦτο δὲ συνεβούλευσεν ὁ
 καῖσαρ Ἰωάννης ὁ πρὸς πατρός αὐτῷ θεῖος, τὸ κούφον εἰδὼς

1. ἴδομεν A. 3. ἐγγεγράφεισαν P. 12. ὁ prius add. A.
 13. καὶ ὁ διαρρεῖ P. 18. τῇ βασιλείᾳ A. an ἐνδιατρίψας τῇ
 βασιλείᾳ? vid. annotat.

Ienae Roberti filiae purus et integer, confectaeque iam erant tabulae dotis, quanquam incassum nec nisi promisso tenus. nam immatura pueri aetas erat; Nicephoro autem Botaniate imperium adepto, tota res disiecta est. sed aberravit oratio; redeamus, unde defleximus. Robertus igitur ille, ex humili loco ad summa fortunae euectus, multis opibus copiisque paratis, etiam Romanorum imperator fieri concupivit ac causas inimicitiae cum Romanis et belli probabiles scilicet excogitavit de qua re duplex fama fertur. altera enim vulgata et obtinet atque ad aures nostras pervenit, monachum quendam Raectoris nomine imperatorem Michaelē simulasse, et ultro ad Robertum, quippe consocerum suum, venisse fortunamque suam deplorassee. Michael enim, post Diogenem imperium Romanorum adeptus, postquam brevi summam rerum administravit, regno pulsus est a Botaniate in ipsum rebellante; ex quo primum monachi vestem induit, dein episcopalem talarem et infulam, addo etiam epomidem; huius enim rei auctor ei fuerat caesar Iohannes eius patruus, qui levitate eius, qui

τοῦ τηρικαῦτα κρατοῦντος καὶ μὴ τι πάδη δουρότερον δε-
 διῶς, τοῦτον ὑπεκρίθη ὁ εἰρημῆνος μοναχὸς ἐκεῖνος Ῥαίτωρ
 ἢ καὶ ὡς οὕτως εἰπεῖν ῥέκτης τῶν ἀπανταχοῦ τεληρηότατος.
 πρόσσειί τε τῷ Ῥομπέρτῳ ὡς δῆθεν συμπευθέρη καὶ τὰ τῆς
 5 ἀδικίας ἐκτραγηδαί, ὡς καθαιρεθεῖη μὲν τῶν βασιλικῶν θρό-
 νων, καὶ εἰς ὅπερ νῦν σχῆμα τοῦτον ὄρᾳ περιελθεῖν. καὶ D
 διὰ τούτων πάντων εἰς ἄμυναν ἐξεκαλεῖτο τὸν βάρβαρον. τὴν
 γὰρ καλὴν φησι μείρακα τὴν αἰτοῦ νύμφην Ἑλένην ἀπερί-
 στατον καταλείψαι καὶ χήραν ἄντικρυς τοῦ νυμφίου. τὸν
 10 γὰρ υἱὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὴν βασιλῖδα Μαρίαν προσρῦναι
 τῷ Βοτανιιάτῃ καὶ ἄκοντας διὰ τὴν τυραννίδα ἐβόα. ταῦτα
 λέγων παρωξύνε τε τὸν θυμὸν τοῦ βαρβάρου καὶ πρὸς πόλε-
 μον κατὰ Ῥωμαίων ἐξώπλιζε. τοιοῦτος μὲν λόγος περιρραῖ V. 7
 15 ῥήματαί τιςας τῶν ἐπὶ δόξης καὶ γένους εὐγενοῦς ὑποκρίνον- P. 29
 ται. ἕτερος δέ με περιβομβεῖ πιθανώτερος λόγος ἐτέρωθεν
 φημιζόμενος, ὡς οὗτε μοναχὸς τις τὸν βασιλεῖα Μιχαὴλ ὑπε-
 κρίνατο, οὗτε τοιοῦτόν τι τὸν Ῥομπέρτον πρὸς τὸν κατὰ Ῥω-
 μαίων ἐκίνησε πόλεμον, ἀλλ' αὐτὸς ὁ βάρβαρος πολυτροπώ-
 20 τατος ὢν τὰ τοιαῦτα ῥαδίως ἐπλάττετο. ἔχει γὰρ ὧδε τὰ
 ἐφεξῆς. αὐτὸς μὲν, ὡς φασιν, ὁ Ῥομπέρτος ἐραδιουργότατος

1. πάδη A, πάθος PG. 2. καὶ Ῥαίτωρ PG, alterum A. 6.
 νῦν add. A. ὄρη PG, ὄρη A. 8. αἰτοῦ A. 13. διαρῥῆι
 PG, alterum A. 14. μοι G. γε om. A. 15. τοῦς PG, τῶν A.
 16. πιθανώτατος G. 17. ἐπιφημιζόμενος A. ὑπεκρίνατο A.
 18. οὗτε τι ἕτερον τὸν A. 19. ἀλλὰ P.

tum regnabat, perspecta, ne quid gravius pateretur, verebatur. hunc
 igitur simulans, monachus ille Raector vel, ut ita dicam, ῥέκτης i. e.
 fraudum machinator, omnium audacissimus, adit Robertum ut conso-
 cerum scilicet suum, et quid iniuriae passus sit, lamentabili voce
 exponit. regno expulsum, ad eam, quam nunc cerneret, condi-
 tionem redactum se esse. proinde postulat, ut auxilium sibi barbarus
 ferat. pulchram enim puellam Helenam, merum suam, relictam a se
 esse sine tutela et sponso plane orbatam. nam Constantinum filium et
 imperatricem Mariam vel invitos in Botaniatis partes abstractos esse
 vociferatur. talia locutus, irritavit animum barbari et ad bellum Ro-
 manis inferendum quasi armavit. talis, ut dixi, fama aures meas
 circumfundit, nec mirum videtur, humillimo loco natos nobilissimo-
 rum ac summorum hominum personam sumsisse. verum alia me ali-
 uade eaque credibilior fama circumsonat, nec monachum quendam
 imperatorem Michaellem egisse, nec talem quendam ob causam Ro-
 bertum bellum Romanis intulisse. sed ipsam barbarum, summam cal-

ὧν καὶ τὴν κατὰ Ῥωμαίων ᾠδίνων μάχην καὶ πρὸ πολλοῦ
 πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευαζόμενος, ἐκωλύετο μὲν ὡς ἀδί-
 κων πολέμων ἄρχων καὶ κατὰ Χριστιανῶν εὐτρεπιζόμενος
 Β παρὰ τινων τῶν περὶ αὐτὸν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν καὶ αὐτῆς
 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γαίτης καὶ ἀνεκτόπειτο πολλάκις ἐπιχει- 5
 ρήσας τῆς τοιαύτης ὁρμῆς· βουλόμενος δὲ πιθανὴν τὴν πρό-
 φασιν τοῦ πολέμου ποιήσασθαι, πέμπει τινὰς ἄνδρας εἰς
 Κοτρῶνην τὰ ἀπόρρητα καταπιστεύσας αὐτοῖς τῶν βεβουλευ-
 μένων καὶ ἐπισκῆπτει τοιαῦτα· ὡς εἴ τινα μοναχὸν εὐροίεν
 βουλόμενον ἐκείθεν ἐνθάδε διαπερᾶσαι εἰς προσκύνησιν τοῦ 10
 νεῶ τῶν κορυφαίων καὶ πολιούχων τῆς Ῥώμης ἀποστόλων,
 ἕξ αὐτῆς ὕψεως μὴ πάνυ τὸ δυσγενὲς ἐμφαίνοντα, τοῦτον
 ἀσμένως ἐναγκαλίσασθαι καὶ οἰκειωσαμένους πρὸς αὐτὸν
 C ἀγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸν προσιρημένον ἐφεῦρον Ῥαίκτωρα, ἄν-
 δρα ποικίλον τε καὶ πρὸς πανουργίαν ἀπαράμιλλον, δηλοῦσι 15
 τῷ Ῥομπέρτῳ διὰ γραμμάτων κατὰ τὸ Σαλερηνὸν ἐνδιατρί-
 βοντι, ὅτι περὶ “ὁ σὸς κηδεστὴς Μιχαὴλ ὁ τῆς βασιλείας ἕξ-
 σωθεὶς κατέλαβε, τὴν ἀπὸ σοῦ ἔξαιτούμενος βοήθειαν.” οὕτω
 γὰρ αὐτοῖς ὁ Ῥομπέρτος ὑπέθετο τὰς πρὸς αὐτὸν ἐκδεῖναι
 γραφάς. ὁ δὲ ἐν χερσὶ ταύτας λαβὼν, παρευθὺς μὲν τῇ 20
 ὁμυνητίδι ὑπαναγινώσκει, εἶτα συναγαγὼν τοὺς κόμητας
 ἅπαντας, ὑποδείκνυσι καὶ τούτοις τὰ γράμματα, ὡς μηκέτι
 D κωλύεσθαι παρ’ αὐτῶν, εὐλόγου τύχα αἰτίας δραζάμενος.

4. αὐτὸν : αὐτῶν P. 14. Ῥαίκτωρα P. 16. σαλερινὸν A.
 διατρίβοντι P. 17. ἀξιωθεὶς A. lege ἔξωσθεὶς.

luditate hominem, talia facile excogitasse. etenim cum bellum Roma-
 num animo moliretur et iam pridem parasset, tamen quoniam iniu-
 stum videbatur nec adversus Christianos suscipiendum, nobilissimi
 qui circa eum erant viri nonnulli et ipsa coniux Gaïta obstabant et
 impetum eius saepe cohibebant. itaque ut idoneam belli occasionem
 nancisceretur, Crotonem misit, quibus arcana sua consilia crediderat
 mandaveratque, ut si quem monachum reperissent, qui inde ad apo-
 stolorum summorum patronorumque Romae religionis causa profectur-
 us esset, nec ipso vultu ignobilitatem generis proderet, eum fami-
 liariter exceptum sibi conciliarent ad seque adducerent. qui cum
 Raectorem, quem dixi, veratissimum et mira astutia hominem, im-
 venissent, Roberto Salerni commoranti per litteras nuntiarunt, affi-
 nem eius Michaellem, imperio pulsum, advenisse, ut auxilium
 imploraret. ita enim a Roberto iussi erant litteras perscribere.
 quas ubi accepit, coniugi statim praelegit; dein etiam comiti-
 bus convocatis omnibus epistolam monstravit, ne diutius ab ipsis
 impediretur, tanquam iustam belli causam nactus. approbantibus cun-

συντιθένται ἅπαντες παραχρῆμα τῇ τοῦ Ῥομπέρτου βουλῇ,
 καὶ οὕτως προσήκατό τε αὐτὸν καὶ εἰς ὀμιλίαν ἐλήλυθεν. ἐν-
 τεῦθεν τὰ πάντα δραματούργει καὶ σκηνὴν περιτίθουσιν, ὡς
 ὁ βασιλεὺς εἶη Μιχαήλ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, ὡς καθαιρεθεῖη
 5 τῶν θρόνων, ὡς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα καὶ τὰλλα πάντα
 πρὸς τοῦ Βοτανειάτου ἀφαιρεθεῖη τυράννου, καὶ ὡς τοῦτον
 ἀδίκως καὶ παρὰ πάντα δίκαιον λόγον τῆς ταινίας τε καὶ
 τοῦ διαδήματος τὸ μοναχικὸν περιέθεντο σχῆμα, καὶ “νῦν
 10 ἐκέτης ἤκε” φησι “πρὸς ἡμᾶς.” ταῦτα εἰς μέσους ἐδημηγό-
 ρει ὁ Ῥομπέρτος, τὴν τε βασιλείαν αὐτῷ διὰ τὸ κῆδος ἐπα-
 νασωθῆναι πρεσβύων καὶ ἀξιῶν ἐκάστης ἡμέρας τὸν μονα- P. 30
 χὸν ἐκεῖνον, ὡς δῆθεν τὸν βασιλέα Μιχαήλ, καὶ προεδρίας
 καὶ θρόνων ὑψηλοτέρων καὶ τιμῆς ὑπερβαλλούσης, καὶ ἄλ-
 15 λοτε ἄλλως τὰς δημηγορίας πλαττόμενος, νῦν μὲν ἐλειονολο-
 ροῦ φειδόμενος ἐφ’ ὅσοισι κακοῖς περιπέπτωκεν, νῦν δὲ προσ-
 παροξύνων τε καὶ διεγείρων πρὸς πόλεμον τὸ περὶ αὐτὸν
 βάρβαρον, ποικίλως ἐπαγγελλόμενος τούτοις χρυσῶ ἠμῶνας,
 οὓς ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἔχειν τούτοις καταπηγγέλλετο. ἐντεῦθεν V. 28
 20 πάντας ἐλκυσόμενος τῆς ἕνός καὶ πλουσιωτέρους καὶ πνευ- B
 στέρους, ἀπάρας τῆς Λογγιβαρδίας, μᾶλλον δὲ πᾶσαν αὐτὴν
 ἐλκυσόμενος, καταλαμβάνει τὴν Σάλερρον μητρόπολιν οὖσαν
 Μέλφης, ἐν ἧ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας θρυγατέρας αὐτοῦ πάντα

7. ante τῆς excidit ἀντι.

9. ἦλθε Α.

14. ἐλειονολογόμε-

νος P. 17. προπαροξύνων P.

ctis, accessit hominem et colloquium cum eo init. iamque totam
 rem comminiscitur et quasi fabulam fingit, imperatorem Michaelem
 esse hunc monachum, eum imperio esse pulsum, ad hoc uxore et filio
 et reliquis fortunis omnibus a Botaniate tyranno orbatum, postremo
 praeter omne ius fasque taenia ac diademate detractis, monachi veste
 indutum esse; nunc supplicem ad se eum venisse. ita Robertus coram
 omnibus dictitabat regnumque se huic propter affinitatem resti-
 tuturum esso pollicebatur. ac quotidie monacho, quippe imperatori
 Michaeli, et locum principem et altiore sedem concedebat praecipuo-
 que eum honore habebat. concionabatur etiam alias aliter, cum modo
 quae propter filiam passus esset, conquereretur, modo, ne laederet sci-
 licet consocerum, commemorare nollet, in quantam is calamitatem in-
 cidisset; interdum etiam ad bellum suos incitaret et impelleret, tan-
 tum non auri montes callide promittens. tali modo ubi locupletes
 iuxta atque inopes vana spelactavit, Longibardia relicta vel potius
 cuncta secum abrepta, Salernum contendit, quae Melphae metropolis

καταπράξας καλῶς, ἐντεῦθεν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξαρτέ-
 ται. δύο δὲ ἦσθην αὐτῷ· τὴν γὰρ τρίτην ἢ βυσιλὶς τῶν πό-
 λεων εἶχεν ἐξ αὐτοῦ θαλάμου δυστυχῆ. ὁ γὰρ νεανίας ἐκεῖ-
 νος ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς οὐπω ἔφηβος ὢν ἀπεστρέφετο τουτὶ τὸ
 κῆδος καθάπερ τοὺς μορμολυττομένους τὰ βρέφη. τούτων 5
 C δὲ τὴν μὲν Ῥαϊμούντῳ τῷ υἱῷ κόμητος Βραχενῶνος κατηγ-
 γυήσαιο, τὴν ἑτέραν δὲ συνέλευσε τῷ Εὐβούλῳ ἐπιφανεστάτῳ
 καὶ τούτῳ κόμητι. οὐδὲ ταῦτα τὰ συναλλαγματα πρὸς τὸ
 ἀσύμφορον ἑώρα Ῥομπέρτῳ· ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ συνεκε-
 κρότητο καὶ συνηθροίζετο ἑαυτῷ δύναμιν, ἐκ γένους, ἐκ τυ- 10
 ραννίδος, ἐξ ἀγχιστίας, ἐξ ἄλλων τρόπων παντοδαπῶν, ὧν
 ἂν τις οὐδὲ ἐπινοήσαιο.

13. Ἐυμπίπτει δὲ μεταξὺ καὶ τι τοιοῦτον, ὅπερ ἄξιον
 ἀφηγήσασθαι. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο εἰς εὐφημίαν τούτου καὶ
 εὐτυχίαν ἀναφερόμενον. καὶ γὰρ καὶ τοὺς τῆς δύσεως ἅπαντας 15
 D ἀρχηγούς ἀναχαιτίζεσθαι τῆς πρὸς τοῦτον φορᾶς σφόδρα
 τῆς τῶν πραγμάτων εὐροίας τῷ βαρβάρῳ λογιζομαι, ἅπαν-
 ταχόθεν τῆς τύχης αὐτῷ συνεργούρης καὶ ἐπαιρούσης εἰς τυ-
 ραννίδα καὶ πᾶν τὸ ἐπωφελὲς περριουμένης. ὁ γὰρ τοι πά-
 πας τῆς Ῥώμης (γενναία δὲ αὕτη ἀρχὴ καὶ στρατεύμασι 20
 παντοδαποῖς περιφραττομένη) μετὰ τοῦ ῥηγὸς Ἀλαμανίας
 Ἐνερίχου διαφορὰν ἐσχηκώς, ἐβούλετο πρὸς συμμαχίαν ἐλκῦ-
 P. 31 σαι Ῥομπέρτον ἤδη περιφανέστατον γεγονότα καὶ πρὸς με-

10. ἑαυτῷ om. P. 12. ἐπινοήσαιο P. 14. εἰς εὐτυχίαν τού-
 του ἀναφερόμενον GA. 15. an καὶ τὸ τῆς? 22. ἠβούλετο A.

est. ibi postquam ceterarum filiarum res ordinavit, quas ad bellum
 pertinebant parabat. erant autem ei duae filiae; nam tertia in re-
 gina urbium commorabatur, ex ipsis nuptiis infelix. iuvennis enim
 ille statim a principio, cum nondum pubes esset, has nuptias aversa-
 batur, quemadmodum formidines infantuli. illarum autem alteram
 Raimundo despondit, comitis Barcinonensis filio, alteram Eubulo col-
 locavit, illustrissimo et ipsi comiti. nec in his nuptiis Robertus non
 commodi sui rationem habuit; immo undique opes colligebat, ex ge-
 nere, ex tyrannide, ex affinitate, ex innumeris denique aliis rebus, de
 quibus vix cogitaveris.

13. Interim accidit aliquid, quod silentio praetereundum non est.
 nam id quoque ad felicitatem, qua usus est Robertus, pertinet.
 quod enim Occidentis principes omnes impediti erant, quominus eum
 aggredierentur, id admodum ad rerum prosperitatem barbaro profuisse
 censeo, quem quidem fortuna ab omni parte adjuvit in regnumque extul-
 lit et qualibet opportunitate auxit. etenim cum papa urbis Romae
 (est is principatus valens omnique copiarum genere munitus,) cum

γάλας ἀρχῆς ἀκμάσαντα. ἧ δὲ διαφορὰ ῥηγός τε καὶ πάπα
 τοιαύτη τις ἦν. ὁ μὲν γὰρ κατηγιᾶτο τὸν ῥήγα Ἐνέριχον ὡς
 τὰς ἐκκλησίας οὐ προῖκα δίδόντα, ἀλλὰ δωρημάτων ἀποδιδό-
 μενον καὶ πον καὶ ἀναξίους ἀνδράσι τῆν ἀρχιερωσύνην κατα-
 5 πιστεύοντα, καὶ τοιούτων ἐγκλημάτων ἐδίωκεν. ὁ δὲ γε ῥήξ
 Ἀλαμανίας τυραννίδος τὸν πάπαν ἐγράφετο, ὡς ἄτερ γνώ-
 μης αὐτοῦ τὸν ἀπαστολικὸν ἐξαρκάσοι θρόνον. καὶ πον καὶ
 ἀπηναισχυνητῆει πρὸς τοῦτον καὶ ἰτακωτέροις ἐχρήσατο λό-
 γοις, ὡς εἰ μὴ ἐκαταίῃ τῆς ἀνθαιρέτου προεδρίας, μεθ'
 10 ὕβρεως ἐκεῖθεν ἀπελαθῆσεται. τοῦτων οὖν ἀκούσας ὁ πάπας Β
 τῶν λόγων, κατὰ τῶν πρέσβεων εὐθύς ἐμεμήρει, καὶ αἰκι-
 σάμενος πρότερον ἀπανθρώπως, εἶτα καὶ κείρας τὰς κηφα-
 λὰς καὶ ἐπικείρας τοὺς πώγωνας, τὰς μὲν ψαλίαι ξυφῶ δὲ
 τοὺς πώγωνας, καὶ ἄλλο τι προσεργασάμενος ἀτοπώτατον καὶ
 15 βαρβαρικὴν ὕβριν ὑπερφαῦνον, ἀφῆκεν· εἶπον ἂν καὶ τῆν
 ὕβριν, εἰ μὴ με καὶ γυναικεία καὶ βασιλικὴ ἐπέιχεν αἰδώς.
 ἐκεῖνο γὰρ οὐχ ὅπως ἀνάξιοι ἀρχιερέως τὸ παρ' ἐκείνου πρα-
 χθέν, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἀνθρώπου Χριστιανικὸν ἐπιφερομένου V. 29
 τοῦνομα, καὶ ἐβδελυξάμηκ καὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ βαρβάρου, C
 20 μῆτοι γε τοῦργον, ἐπεὶ καὶ τὸν γραφεὰ κάλαμον καὶ τὸν
 χάρτην ἐμόλυνα ἄκ, εἰ τὸ πραχθέν κατὰ μέρος διεξήειν.
 ἀλλ' εἰς παρούσασιν καὶ βαρβαρικῆς ὕβρεως καὶ ὅτι ὁ χρὸ-

3. δωρήματα G. 4. πον: πάντα A. 14 προσεργασόμε-
 ρος P. 18. ἐπιφερ. καὶ τοῦνομα ἐβδελυξάμηκ PA, ἐπιφερ.
 ὄνομα G, ego καὶ transposui.

Germaniae rege Henrico dissideret, adiungere sibi Robertum Illustrem iam et viribus pollentem cupit. dissidium autem, quod inter regem et papam intercessit, eiusmodi fere erat. accusabat ille regem Henricum, quod ecclesias non gratia conferret, sed donis acceptis, interdum etiam indignis hominibus episcopatus committeret. talium eum facinorum arguit; Germaniae autem rex papae crimini dabat, quod ecclesiae principatum invasisset, quippe qui sine suo consensu in apostolicum se thronum intrusisset. in qua diuersione etiam insolenter se gerebat et paulo ferocius, nisi pontificatu, quem occupasset, sponte cederet, ignominiose eo electum iri, comminabatur. quibus papa auditis, iram in legatos vertit. verberibus eoa misere caesos, capita forficibus barbas navaculia rasos, alio insuper genere immanis et plus quam barbarae contumeliae affectos dimisit. quam contumeliam, quominus diuertius significem, pudor prohibet, qui et feminam et principem decet. nam quod ille perpstravit, non modo pontifice, sed ne ullo quidem homine dignum, qui Christi nomen proficitur, atque ipsum etiam consilium barbari a hominor, nedum

νος ῥέων ἤδη ἀνδρῶν παντοδαπὰ πρὸς κακίαν ἀναφύει καὶ πάντολμα, ἀρκέσει αὐτὸ τοῦτο τὸ μηδὲ μικρὸν τι τοῦ πρᾶχθέντος ἀνασχέσθαι ἡμᾶς παρεμφῆναι ἢ διηγῆσασθαι, καὶ ταῦτα ἀρχιερέως, ὃ δίκη, καὶ ταῦτα πρώτου ἀρχιερέως, καὶ ταῦτα προκαθήμενου τῆς οἰκουμένης ἀπάσης γενομένου, 5 ὡσπερ οὖν καὶ οἱ Λατίνοι λέγουσί τε καὶ οἶονται· ἔστι γὰρ D καὶ τοῦτο τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν. μεταπεπτωκότων γὰρ τῶν σκῆπτρων ἐκεῖθεν ἐνθάδε εἰς τὴν ἡμεδαπὴν τε καὶ ἡμετέραν βασιλίδα πόλιν καὶ δὴ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ ἅμα πάσης τῆς τάξεως, μεταπέπτωκε καὶ ἡ τῶν θρόνων ἀρχιερατικὴ 10 τάξις. καὶ δεδώκασιν οἱ ἀνεκάθεν βασιλεῖς τὰ πρεσβεῖα τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος εἰς περιωπὴν πρωτίστην τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἀναβιβασαμένη, τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην διοικήσεις ἀπάσας ὑπὸ τοῦτον ἐτάξατο. μήποτε οὖν ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς 15 P. 32 πρέσβεας ὕβρις ἀνεφέρετο πρὸς τὸν πεπομφότα οὖσα, οὐ μόνον ὅτι τοῦτους ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι καὶ καινὴν τινα τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην ὕβριν αὐτὸς πρώτος ἐξέυρατο. ἤνιττετο γὰρ δι' ὧν ἐποίει τὸ τοῦ ῥήγος, ὡς οἶμαι, εὐκαταφρόνητον, ὡσπερ τις ἡμίθεος ἡμίονῳ διαλεγόμενος διὰ τῶν καθυβρι- 20 σμένων τουτωνῶν πρέσβεων. ὃ μὲν οὖν πάπας ἐπειδὴ ταῦτα

1. ἀνθρώπων A. 4. δίκαιον A. 5. γενομένου G in margin, γερόμενον GP.
 9. καὶ τῆς ὅλης βασιλικῆς τάξεως A.
 12. τῆς add. A. 15. ἐτάξατο: ἐποίησε A. 16. πεπομφότα * οὖσα G. 18. αὐτὸς add. G. ἐφεύρατο G.

factum, quod si distinctius referrem, calamum hunc chartamque polluerem. verum ut appareat, quo progredi usque barbara impotentia queat et quam scelesti nonnunquam et nefarii hominum mores decursu temporum existant, hoc unum sufficiat dicere, nullo modo a me impetrari posse, ut vel tantillum enuntium facinoris commissi. et commissi ab episcopo, pro deo, atque adeo a summo episcopo qui que universo orbi terrarum praeest: ita certe Latini et perhibent et credunt, neque id a cetera arrogantia eorum abhorret. nam cum imperium in nostram urbem regiam transiret, senatu et omnibus ordinibus inde huc traductis, transit etiam episcopatus dignitas primaria. quem honorem cum imperatores pridem Cpolitano throno tribuerint, tum maxime synodus Chalcedonensis in amplissimum fastigium Cpolitanae sedem evexit eique omnes orbis terrarum subiecit dioeceses. sed illa quam dixi legatorum contumelia, dubitari nequit, quia ad regem ipsum pertinuerit, non ideo solum, quod eos pulsavit, verum etiam quod novum quoddam, quo illos afficeret, iniuriae genus excogitavit. voluit enim eo, ut opinor, significare, quanto regem despectui haberet, quem quasi quidam semideus semiasinum, tanto in

πεπραγὸς καὶ τοὺς πρέσβεις οὕτως, ὡς εἶπον, ἀποπεμφθῆ-
 νος πρὸς τὸν ῥήγα, μέγιστον πόλεμον ἀνηρέθισεν ἵνα δὲ μὴ
 τῷ Ῥομπέρτῳ προσθήμενος ὁ ῥήξ ἀφορητότερος γένοιτο,
 φθάνει τὰ πρὸς εἰρήνην τῷ Ῥομπέρτῳ διακηρκευσάμενος,
 5 οὐδὲ πρότερον φιλιῶς διακείμενος πρὸς αὐτόν. πυθόμενος B
 γὰρ τὸν δοῦκα Ῥομπέρτον κατειληφῶτα τὴν Σάλερνον, ἀπά-
 ρας ἐκεῖνος τῆς Ῥώμης εἰς Βενεβενδὸν παραγίνεται. καὶ διὰ
 πρέσβειων πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, εἰθ' οὕτως καὶ αὐτο-
 προσώπως ἐντετυχηκότες ἀλλήλοις· καὶ γὰρ ὁ μὲν τῆς Βε-
 10 νεβενδοῦ μετὰ τοῦ οἰκείου ζυγτάγματος, ὁ δὲ τῆς Σαλέρνου
 μετὰ στρατιᾶς ἐξιόντες, κἄθ' οὕτως τῶν στρατευμάτων γεγο-
 νότων ἐκ διαστήματος ἱκανοῦ, ἐκάτερος τοῦ οἰκείου τάγματος
 ἀποστάς, συνηλθέτην τε τὸ ἄνδρες καὶ πίστιεις παρ' ἀλλήλων
 καὶ ὄρκους λαβόντες ὑπέστρεψαν. οἱ δὲ ὄρκοι, ἔν' ὁ μὲν
 15 πάπας τὴν τε τοῦ ῥηγὸς ἀξίαν περιθειῆ αὐτῷ καὶ συμμαχίαν C
 δοιῆ καιροῦ καλοῦντος κατὰ Ῥωμαίων· ὁ δὲ δοῦξ ἀνθορ-
 κίζετο τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖν ὅποι βούλοιο. μάταια δ' ἄρα
 ἦσαν τὰ τῶν ὄρκων παρ' ἀμφοτέρων τελούμενα. ὃ τε γὰρ
 πάπας κατὰ τοῦ ῥηγὸς εὐ μάλα παρωξύντο καὶ ὁ πρὸς ἐκεῖ-
 20 νον πόνος κατήπειγεν, ὃ τε δοῦξ Ῥομπέρτος τῇ Ῥωμαίων
 ἐπωφθαλμία καὶ ὡσπερ τις κἄρκρος ἄγριος τοὺς ὀδόντας κατὰ
 σούτων ἐτετρίγει τε καὶ τὸν θυμὸν ἔδηγεν, ὥστε μέχρι λόγων
 οἱ ὄρκοι τούτων. καὶ ὁμνύντες ἀντίκα τὸ πρὸς ἀλλήλους οἱ V. 30

16. δοῦξ τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖν A. lege ἀνθορκίζετο. 17.
 ἔπη A. 18. τῶν om. P. 19. παρωξύνετο A. 20. κατήπειγεν P.
 21. ἐπωφθαλμία P. 23. ἀντίκα τὸ om. A.

legatos scelere edito, tractavit. papa igitur, ubi ista perpetravit ac
 legatos ita ut dixi dimisit, cum magnum sibi bellum imminere in-
 telligeret, veritus, ne rex, inita cum Roberto societate, etiam validior
 fieret, occupat de pace ad Robertum mittere, licet antea non amico
 erga eum animo fuisset. cumque certior esset factus, Salerni Robertum
 ducem degere, Roma Beneventum profectus est. primum per legatos
 transigebant, dein ipsi conveniunt. atque ille Benevento, hic Salerno
 cum militum manu egressi, postquam utriusque exercitus, quantum
 satis videbatur, appropinquarunt, ad colloquium ambo prodeunt ac
 fide invicem data et iureiurando firmata, revertuntur. foedus ita
 pepigerant, ut papa regiam dignitatem Roberto tribueret et, ubi
 opus esset, auxilium contra Romanos ferret; Robertus autem pa-
 pae adesset quacunque vellet. at frustra fides utrimque data est.
 siquidem papa regi vehementer offensus, toto animo bellum adver-
 sus eum agitabat; et Robertus, qui Romanorum regno oculos ad-
 iecisset cupiditatis, velut aper ferus dentes animumque adversus hos

Δ βάρβαροι, τὸ παραυτίκα καὶ παρεσπόνδον. ὁ μὲν δούξ
 Ῥομπέρτος συστρέψας τοὺς χαλινοὺς ἐπὶ τὴν Σάλερνον ἔσπευ-
 δεν, ὁ δὲ κατάπτυστος οὗτος πάπας (οὐδὲ γὰρ ἔχω τί ποτ'
 ἂν ἄλλο τοῦτον ἐπονομάζειν, τὴν ὑπάνθρωπον ἐκείνην ὕβριν
 ἐνθυμηθεῖσα τὴν εἰς τοὺς πρέσβεις,) μετὰ πνευματικῆς χά- 5
 ριτος καὶ εὐαγγελικῆς εἰρήνης ἐπὶ τὸν πόλεμον ὁ δεσπότης
 ἔχωρει ὅλη γνώμη καὶ ὅλαις χερσὶ τὸν ἐμφύλιον, ὁ εἰρηני-
 κὸς ταῦτα καὶ τοῦ εἰρηνικοῦ μαθητῆς. τοὺς γὰρ Σάξονας
 αὐτίκα καὶ τοὺς Σαξόνων ἡγεμόνας Λαντοῦλφόν τε καὶ Οὐέλ-
 P. 33 κων μεταπεμψάμενος καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐν ὑποσχέσε- 10
 σιν ὑποτίνας καὶ ῥήγας ποιήσειν τῆς ἐσπέρας ἀπίσης ἐπαγ-
 γειλάμενος, εἰς ἑαυτὸν ὑποσύρει τοὺς ἄνδρας. οὕτως ἐκεῖ-
 νος εὐκόλον εἶχε τὴν δεξιὰν εἰς χειροθεσίαν ῥηγῶν, τοῦ Παύ-
 λου παρακούων, ὡς εἶοικε, "χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει"
 λέγοντος· ὁ δὲ τὸν δούκα Λογγιβαρδίας ἑταιρίου καὶ τοὺς 15
 Σάξονας τούτους ἔστρεψε. συναγγοχότος τοίνυν ἑκατέρου πὰς
 δυνάμεις αὐτῶν, τοῦ τε ῥηγὸς Ἀλαμανίας Ἐνερίχου καὶ τοῦ
 πάπα, καὶ πρὸς ἀλλήλους παραταξαμένων, ἧ τε κεραιτὴν σάλ-
 πιγῆ τὸ ἐνδόσιμον ἐδεδώκει καὶ συνερρήγησαν εἰς θύς αἱ φά-
 B λαγγες καὶ μάχη εἶς ἑκατέρων ἀνεργισίῳ μεγάλῃ καὶ παρα- 20
 μόνιμος. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ εἶς ἑκατέρου μέρους ἠνδρίσαντο
 καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν δοράτων τρώσσει καὶ τοξευμάτων βολαῖς
 ἐνεκαρτέρησαν, ὡς ἐν βραχεῖ χρόνῳ πᾶσαν τὴν ὑποκειμένην

4. ἐπονομάσαιμι A.
 ὑπαγγειλάμενος A.
 ὡκει P.

5. εἰς: πρὸς A.
 13. εὐκόλως G.

8. γὰρ: δὲ G.

11.

19. εὐδόσιμον ἐδεδι-

acuebat. ita verbo tantum tenus barbari iurarunt, fidem mox vio-
 laturi. quorum quidem Robertus admissio equo Salernum contendit,
 papa isto detestabilis (non enim habeo, quo alio eum nomine de-
 notem, cum atrocis illius in legatos crudelitatis recordor.) spiritalem
 gratiam ac pacem evangelicam prae se ferens, toto pectore ad bel-
 lum fertur civile, quanquam idem pacificum se et pacifici discipulum
 esse iactat. accitus enim e vestigio Saxonum duces, Ladulphum et
 Velcum, cum aliis pollicitationibus cepit, tum vero maxime, quod
 universi occidentis illos se reges facturum promisit. adeo promptus
 erat ad reges inaugurandos, parum, ut videtur, Paulum curans, qui
 ne cuiquam facile manum imponamur vetat. at iste et Longibar-
 diae duci taeniam et Saxonibus hinc coronam donabat. cum igitur
 Germaniae rex Henricus et papa copias coactas in acie collo-
 casset, signo dato, concurrunt legiones atque ingens et diutinum
 coortum est proelium. nam tanta utrimque fortitudine pugnabatur
 atque hastae et tela adverso pectore excipiebantur, ut brevi tota pla-

πεδιδάδα ὑπὸ τῶν αἱμάτων τῶν ἀπὸ τῶν φόνων θρυπαλαττεύ-
 σθαι καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἄνδρας ἐμπλέοντας τῇ πολλῇ λύ-
 θρῃ μάχεσθαι· ἔστιν ὅπου καὶ τοῖς νεκροῖς σώμασι συμπο-
 διζομένους διαπίπτειν καὶ τῇ ποταμῷ τῶν αἱμάτων ἐμπνίγε-
 5 σθαι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἄνδρες κατ' ἐκείνην
 τὴν μάχην, ὥς φασιν, ἐπεπτώκεισαν, πόσος ἦν οὗτος αἵματος κα-
 10 τερρύη, πόσον διάστημα γῆς τῇ λύθρῃ πεκάλακτο! εἶχον οὖν,
 ὥς οὕτως εἰπεῖν, ἴσας ὕσμίνῃ τὰς κεφαλὰς καὶ ἑκατέρω
 μερίς, ἕως ὃ τῶν Σαξόνων ἡγεμῶν Λαντούλφος διεῖπε τὸν
 15 πόλεμον. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος καιρίαν ἐβλήθη καὶ αὐτίκα τὴν
 ψυχὴν ἀφῆκεν, ἔκλινεν ἢ φάλαγγ τοῦ πάπα καὶ τὰ ῥῶτα
 τοῖς ἐχθροῖς ἐδεδώκει, οὐκ ἀναιμάκτως, οὐδ' ἄνευ τραυμά-
 των φεύγοντες. ἔφραπε δὲ τούτους κλονίον ὁ Ἐνέριχος καὶ
 20 μάλα θαρρήσας τὴν μεταδίωξιν, ἐξότον καὶ τὸν Λαντούλφον
 ἐπίθετο πεπτωκότα καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον γεγεννημένον.
 ἀλλ' ἔστη τοῦ δρόμου καὶ ἀναπνεῖν ἐπέταττε τὰ στρατεύμα-
 τα. καὶ ἐξοπλισάμενος ἀθθίς ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔσπευδε, πο-
 25 λιορκήσειν αὐτὴν προθυμούμενος. ἐνθύμιον ἐνταῦθα λαμβά-
 νει ὁ πάπας τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους τοῦ Ῥομπέρ-
 30 του καὶ διαπροσβύεται πρὸς αὐτόν, εἰς συμμαχίαν ἀποπει-
 ρώμενος. καὶ δὴ κατὰ ταῦτόν καὶ ὁ Ἐνέριχος συμμαχίαν
 εἰζήτει πέμψας, κατὰ τῆς προσβυτιάτης Ῥώμης ὀρμώμενος.
 ἀλλ' ἄδοξεν ἑκάτερος τότε Ῥομπέρτου λήρος τοιαῦτα ἐπιζητῶν·
 ἐκεῖνος δὲ πρὸς μὲν τὸν ῥῆγα ἄλλον τρόπον καὶ ἀγράφως ἀπε-

6. ἐπεπτώκεισαν A. 7. γῆς om. G. 8. ὕσμίνῃ PG, recto

9A. 12. οὐκ ἀναιμάκτως: ἦσαν δ' οἱ αὐτοῦ οὐκ ἀναιμάκτως A.

16. τῇ στρατεύματι A.

nitius sanguine redundaret, quique supererant milites multo cruore
 perfusi niterentur: quin erant etiam, qui ad mortuorum cadavera
 prolapsi, sanguinis flumine submergerentur. nam si verum est quod
 dicunt, plus triginta millia hominum eo proelio cecidisse, quantum
 sanguinis profusum est, quantum campi spatium cruore inquinatum!
 sed ancipiti Marte ab utraque parte pugnabatur, quamdiu Ladul-
 phus Saxonum dux suis praeerat; at ubi vulnere accepto animam
 statim efflavit, papae acies in fugam inclinatur, terga hostibus ma-
 gna strage caedentibus. Henricus enim cognito, Ladulphum etiam
 occubuisse, persquebatur insistebatque alacriter; denique contulit
 suos et respirare iussit. ubi autem rursus ad bellum se paravit,
 ad oppugnandam Romam confert. ibi papa foederis atque iuris-
 iurandi Roberti memor, misit ad eum qui auxilia poscerent;
 eodem tempore etiam Henricus subsidia per legatos petit, Romam
 veterem expugnaturus. sed utrosque Robertus irridens, regi quidem

κρίνατο, πρὸς δὲ τὸν πάπαν ἐπιστολὴν διαχάραξεν. εἶχε δὲ
 D τὰ τῆς ἐπιστολῆς ὡδὲ πως. "τῇ μεγάλῃ ἀρχιερεῖ καὶ κυρίῃ
 μου Ῥομπέρτος δοῦξ ἐν Θεῷ." τὴν γεγενημένην κατὰ σοῦ
 τῶν ἐχθρῶν ἔφοδον διακηκῶς, οὐδὲ πᾶν τι τῇ ἀκοῇ προσε-
 θέμην, εἰδὼς ὡς οὐκ ἂν τις τολμήσειεν ἀντᾶραί σοι χεῖρας. 5
 τίς γὰρ κατὰ τοσοῦτου πατρὸς ἐπιχειρήσειεν, εἰ μὴ μαίνοιτο;
 ἐμὲ δὲ ἴσθι πρὸς πόλεμον βαρύτερον ἐξοπλιζόμενον καὶ πρὸς
 P. 34 ἔθνος δυσκαταγώνιστον. Ῥωμαῖοι γὰρ εἰσι πρὸς οὓς ὁ πό-
 V. 31 λεμος, οἱ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίων ἐπέπλησαν. σοὶ
 δὲ ἀλλ' ἀπὸ ψυχῆς βαθείας πίστιν ὀφείλω, ἣν καὶ καιροῦ 10
 καλοῦντος παράσχοιμι." οὕτως ἐκεῖνος καὶ ἀμφοτέρων τῶν
 εἰς συμμαχίαν καλούντων τοὺς πρέσβεις, τοὺς μὲν τῇ ἐπι-
 στολῇ ταύτῃ, τοὺς δὲ πιθανοῖς τισὶ λόγοις διακρουσάμενος
 ἀπέπεμψατο.

14. Ἀλλὰ μὴ παρῶμεν τὰ κατὰ Λογγιβαρδίαν αὐτῷ 15
 διαπεπραγμένα πρὶν ἤκειν εἰς τὸν Αὐλῶνα σὺν τῷ στρατεῦ-
 ματι. ὁ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἦν τυραννικός ἀνὴρ καὶ πικρό-
 Βρατος, τότε δὲ καὶ Ἡρώδου μιμεῖται μανίαν. μὴ γὰρ ἀρ-
 κούμενος τοῖς ἀνεκαθεν ἐστρατευμένοις ἀνδράσι καὶ πρὸς μά-
 χην ἐπισταμμένοις ὀπλιζέσθαι, νεοσύλλεκτον ποιεῖται στρατεῦ- 20
 μα, μηδεμιᾶς φειδύμενος ἡλικίας· ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωρον καὶ
 τὴν ἄωρον πανταχόθεν συναγροχῶς Λογγιβαρδίας τε καὶ
 Ἀπουλητίας εἰς ἑαυτὸν ἐφειλκύσατο. καὶ ἦν ἰδεῖν καὶ παῖδας

3. δοῦξ: ῥήξ Α.

23. ἀφειλκύσατο P.

7. ἐξοπλιζόμενον P.

10. ἀλλ' om. G.

alio modo nec per litteras respondit; papae autem epistolam misit, quae his fere verbis conscripta erat. "summo pontifici et domino meo Robertus dux in deo. incursionem in te hostium fieri cum audirem, diu famae fidem non habui. quippe mihi persuasum erat, neminem ausurum in te insurgere. quis enim, nisi furore amens, arma adversus tantum patrem capiat? me vero scias gravissimum apparare bellum cum gente fortissima. etenim cum Romanis mihi res est, qui terras et maria omnia trophaeis impleverunt. tibi autem fidem ex intimo animo me debere profiteor, quam, cum opus erit, praestabo." sic utrumque auxilia petentem, alterum hisce litteris, alterum verborum fallacia elusit.

14. Sed ne omittamus, quae in Longibardia gessit, antequam Aulonem cum exercitu traiceret. is enim cum alioquin animo imperioso et saevo esset, tum vero Herodis immanitatem aemulatus, quoniam milites veterani armorumque periti non sufficerent, in novo delectu habendo nulli plane aetati pepercit, sed emeritos aequae atque immaturos per universam Longibardiam et Apuliam in militiam coegit.

καὶ μεираκίσκους καὶ γέροντας ἀνθρώπους οἰκτρούς, οὐ μὴδ' ὄσον ἐν ὄνειροις ὄπλον ἐθέσαντο, τότε δὴ ἐνδεδυμένους θώρακα καὶ ἀσπίδα κρατοῦντας καὶ τόξον ἀφυῶς πάντη καὶ πλημμελῶς τείνοντας καὶ κατὰ στόμα πίπτοντας, ἐπειδὴν 5 βαδίζειν ἐξῆν. ταῦτα δὴ ταῦτα θορύβου μὲν πρόφασις ἦσαν C τῇ χώρᾳ Λογγιβαρδίας ἀκαταπαύστου, καὶ πανταχοῦ κλανθμός ἀνδρῶν καὶ ὀλολυγμός γυναικῶν, καὶ ἐμερίζετο ταύταις τὰ τῆς συγγενείας. ἡ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀστράτευτον ἄνδρα ἐθρήνει, ἡ δὲ ἀπειροπόλεμον παῖδα, ἄλλη δὲ ἀδελφὸν γεωργόν 10 ἢ πρὸς ἄλλα ἔργα ἡσχολημένον. καὶ ταῦτα μὲν ἄντικρος, καθάπερ εἶπον, μανίας ἦσαν Ἡρώδου ἢ καὶ πλεον Ἡρώδου. ἐκεῖνος μὲν γὰρ κατὰ τῶν βρεφῶν ἐμεμήνει μόνον, οὗτος δὲ καὶ κατὰ παίδων καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἐχόντων τούτων ἀνασκήτως, ὥς οὕτω γε φάσαι, ἐγύμναζέ τε 15 καὶ ἡμέραν ἐκάστην καὶ συνεκρότει τὰ τῶν νεοσυλλέκτων D σώματα. ταῦτα μὲν ἐν Σαλέρνῳ συνεπεπιτόκει Ῥομπέρτω, πρὶν εἰς Ὑδροῦντα παραγενέσθαι. ἐκεῖνος γὰρ προεξέπεμψε στρατεύμα ἰκανώτατον, αὐτὸν ἀπεκδεχόμενον, ἐπειδὴν ἅπαντα καταστήσειε τὰ κατὰ τὴν χώραν Λογγιβαρδίαν καὶ πρὸς 20 τοὺς πρέσβεις τὰς προσηκούσας ἀποκρίσεις ποιήσαιτο. τοσοῦτον μέντοι τῷ πάμπαν προσέθετο, ὅτε τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ῥοζέρῳ, ὃν Ἀπουλητίας ἀπάσης κειροτόνηκεν ἄρχοντα καὶ Βο-

9. γεωργόν A, νέον PG. 10. καὶ add. G. 14. ἀνασκήτως A, ἀνασκέπτως PG. οὕτως P. 16. σωματίων G. 17. Ἑδροῦντα GA. 21. ὅτι? 22. ἄρχοντα om. G. Λορμύλαν τὸν ἀδελφιδῶν conl. Ducangius.

ibi cerneret et pueros et adolescentulos et senes miseros, qui ne per somnium quidem arma viderant, lorica indutos gestare clypeum arcumque inscite prorsus et imperite tendere ac, si ingredi oporteret, corruiere. ea res, dici non potest, quanto luctu Longibardiam compleverit; ubique virorum siebant fletus et lamentationes mulierum, suorum fortunam miserantium, audiebantur. alia enim maritum emeritum, alia belli rudem puerum, alia fratrem agro colendo aut aliis negotiis occupatum ad signa cogi conquerebatur. haec sane, ut dixi, crudelitas erat Herodis vel etiam Herode maior. siquidem ille in pueros tantum saeviit, hic et in pueros et in senes grassabatur. qui licet ita se haberent, ut nihil exercitatione profici posse videretur, tamen quotidie recens scriptos milites exercuit ac bello idoneos reddidit. haec Salerni gessit, priusquam Hydruntem se conferret. ibi enim satis magnus exercitus, quem praemiserat, subsidere iussus erat, donec ipae Longibardiae res ordinasset et legatis, quae oporteret, respondisset. ceterum papae eatenus rationem habuit, ut Rogerio filio et Ro-

ριτύλαν τὸν ἀδελφόν, ἐπέσκηψεν, ἐπειδὴν ὁ τῆς Ῥώμης
 Θρόνος πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ προσκαλοῖτο κατὰ τοῦ Ἐνερί-
 χου ῥήγος, προθυμότητα πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι καὶ τὴν δυ-
 νατὴν εἰσενεγκεῖν συμμαχίαν. τὸν μὲντοι Βαϊμοῦντον, τὸν
 νεώτερον τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα παρεμφερῆ τῷ 5
 πατρὶ καὶ τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ γενναιότητα καὶ θυμὸν
 ἀκατάσχετον, (ὅλως γὰρ οὗτος τοῦ πατρὸς ἀποσφράγισμα ἦν
 καὶ τῆς ἐκείνου φύσεως ἔκψυχον ἔκμαγεῖον,) μετὰ βαρυτά-
 P. 35 του στρατεύματος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀποστέλλει χωρίοις, τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Ἀλῶνα τόποις ἐκικηδήσοντα. ὁ δὲ αὐτίκα ζὺν 10
 ἀπειλῇ καὶ ἀκατασχέτῃ ῥύμῃ καθάπερ τις ἐπιρρυνεὶς κεραυ-
 ρὸς τῶν τε Κανίνων καὶ Ἰερίχῳ καὶ τοῦ Ἀλῶνος παντὸς
 ἐπελάβετο καὶ αἶε τι τὰ ξυμπαρακείμενα ἤρει καὶ ἐπυρπόλεο
 μαχόμενος. καὶ ἦν ὡς ἄληθῶς πρὸ τοῦ πυρὸς καπνὸς δρι-
 μύτατος καὶ πρὸ τῆς μεγάλης πολιορκίας πολιορκίας προσί- 15
 μιον. βρούχους ἄντικρυς καὶ ἀκρίδας εἶπεν ἂν τις αὐτοῦς,
 τὸν κατέρα καὶ τὸν υἱόν· τὰ γὰρ κατάλοιπα Ῥομπέρτου ὁ
 τούτου υἱὸς Βαϊμοῦντος προσεπενείματο καὶ κατέφαγεν. ἀλλὰ
 Βμήπω γε τοῦτον εἰς τὸν Ἀλῶνα διαπερώσωμεν· προσεξε-
 ταξέσθω δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον αὐτῷ πεπρα- 20
 γμένα.

15. Ἀπάρας γὰρ ἐκεῖθεν γίνεται κατὰ τὸν Ὑδροῦντα,
 V. 32 εἴτ' ἐκεῖθι διακαρτερήσας ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὴν γυναῖκα

4. Βαϊμοῦνθον Α.

8. Ἐμφυλον Ρ.

11. τῷ ἀκατασχέτῳ Ρ.

12. Καννίνων Α.

16. ἄντικρυς add. Α.

19. προξεταξέσθω

coni. Diesterweg.

ritylae fratri, quos universae Apuliae praefecerat, mandaret, si pon-
 tifex Romanus auxilia adversus Henricum regem flagitaret, promptis-
 sime succurrerent et quantum possent opitularentur. Boëmundum
 autem filium natu minorem, qui patri simillimus erat et audacia et
 robore et fortitudine et animo effrenato, (omni enim ex parte hic pa-
 trem referebat et ingenii illius quasi viva imago erat,) hunc igitur
 cum validissimo exercitu in fines nostros praemisera, ut regionem
 circa Aulonem vexaret is minitabundus et fulminis instar impetu
 haud sustinendo irruens, Canina et Hiericho Aulonemque adeo uni-
 versum occupat, dum igni ferroque regiones adiacentes vastat. erat
 re vera ignis secutari fumus molestissimus et imminentis oppugna-
 tionis magnae quasi exordium. ac filium patremque apte quis bruchio
 et locustae comparaverit; nam quae intacta Robertus reliquerat, ea
 filius eius Boëmundus absumsit et comedit. sed priusquam Robertum
 traiciamus Aulonem, pergamus in enarrandis iis, quae in adversa
 continente gesit.

15. Salerno igitur profectus, Hydruntem venit, ubi cum paucos dies

Γαίαν ἀπεκδεχόμενος, (καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ξυνοστράτευε τῷ ἀνδρὶ καὶ χρῆμα ἦν ἡ γυνὴ φοβερόν, ἐπειδὴν ἐξοπλίσαιτο,) ὡς ἀνηγκυλίσατο ταύτην ἐπελθοῦσαν, ἄρας ἐκείθεν κάλιν ὄλη στρατεύματι τὸ Βρεντησίον καταλαμβάνει· ἔστι δὲ τοῦτο 5 ἐπίγειον τῆς ὄλης Ἰαπυγίας εὐλιμενώτατον. ἐνταῦθα δὲ καταπατὰς ἐκαραδόκει τε τὸ στρατεύμα πᾶν ἐνταῦθα συναθροισθῆναι καὶ τὰς νῆας ἀπάσας, ὅσαι τε φορτίδες ἦσαν καὶ ὅσαι μακρὰ καὶ πολεμιστήρει· ἐκείθεν γὰρ ἐπὶ ταῦτε τὸν 10 ἀπόπλων ἐδόκει ποιεῖν. καὶ ἅμα ὁπότεν κατὰ τὴν Σάλερρον ἦν, πρέσβυν ἐξαποστέλλει τινὰ τῶν ἀμειβ' αὐτὸν μεγιστάνων 'Ρουὸλ ἐπονομαζόμενον πρὸς τὸν βασιλέα Βοτανειύτην, ἥδη μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Δούκαν τῶν σκηπτρῶν ἐπειλημμένον ἐκαραδόκει καὶ τούτου τὰς ἀποκρίσεις. αὐτῇ τε γὰρ ἐπεπόμεφαι 15 μέμψεις τινὰς καὶ προφάσεις δῆθεν εὐλόγους τοῦ προκειμένου πολέμου, ὅτι τὴν θυγατέρα μνηστευθεῖσαν τῇ βουσιλεῖ Κωνσταντίνῃ, ὡς ἡ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, τὴν μὲν ἀπέστρεψε τοῦ νυμφίου, τοῦ δὲ τὴν βουσιλείαν παρείλητο, καὶ ὡς ἡδίκηκός τις πρὸς ἄμυναν αὐτὸς εὐτρεπίζοιτο. τῇ δὲ τῆν-20 καῦτα μεγάλῃ δομοστικῇ καὶ ἐξάρχῃ τῶν δυτικῶν στρατευμάτων (οὗτος δ' ἦν ὁ ἐμὸς πατήρ Ἀλέξιος) δῶρῶν τε τινα ἐπεπόμεφαι καὶ γράμματα φίλων ἐπαγγελόμενα. ταῦτα καραδοκῶν ἠτρέμει τῷ Βρεντησίῳ. ἐπεὶ δὲ, μήπω τῶν στρατευμάτων συλλεγέντων ἀπάντων καὶ τῶν νηῶν ἀποσθεισῶν

1. αὐτῇ P.
correcti.

11. ὀνομαζόμενον G.

23. ἀπωθεισῶν PG,

commoratus esset, uxorem Gaïam expectans, (nam et ipsa paritum in bellum comitabatur, et cum arma induisset, horrenda sane res haec mulier erat,) hanc igitur adventientem postquam amplexatus est, omnibus copiis Brundisium movit, qui est portus universae Iapygiae commodissimus. quo cum celeriter descendisset, expectabat, donec universa eodem exercitus navesque omnes tam onerariae quam longae et bello idoneae convenirent; inde enim traicere in has terras constituerat. simul etiam, Salerni etiam tum degens, legatum miserat unum quendam ex nobilibus, Raulum nomine, ad imperatorem Botaniam, qui expulso Duca rerum potitus erat: eius igitur responsa itidem expectabat. imperatori enim ut belli suscipiendi causas, satis scilicet probabiles, indicaret, Raulum spolita questum miserat, quod filiam suam quendam imperatori Constantino desponsatam supra docuimus, orbaverit sponso, Constantino autem imperium abstulerit: ad quas iniurias ulciscendas se iam paratum esse. praeterea magno tunc temporis domestico et copiarum Occidentalium ducl, qui pater meus Alexius erat, munera miserat cum litteris, quibus de amicitia eidem pollicebatur. utriusque

τῶν πλειόνων εἰς θάλασσαν, ἦκε Βυζαντόθεν καὶ ὁ Ῥαοὺλ
 μηδεμίαν ἀπόκρισιν πρὸς τὰ μεμηνυμένα ἐπενεγκῶν, εἰς θυ-
 μὸν ἀνερρίπισε πλέω τὸν βάρβαρον, καὶ μᾶλλον ὄτι καὶ δι-
 κμιολογίας ἤπτετο πρὸς τοῦτον τοιαύτης τῶν πρὸς τοὺς Ῥω-
 μαίους πολέμων ἀπαγούσης. πρῶτα μὲν ὅτι ὁ ἐφεπόμενος 5
 P. 36 αὐτῷ μοναχὸς ἐποκριτὴς ἐστὶ καὶ γόης ἀνὴρ καὶ ὑποδύεται
 τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ, καὶ ὅλως πλάσμα ἐστὶ τὸ κατ'
 αὐτόν. ἐκεῖνον γὰρ ἰδεῖν φησὶ μετὰ τὴν ἀπὸ θρόνου καθαι-
 ρεσιν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει φαιὸν ἐνδεδυμένον τριβώνιον καὶ
 ἐν μοναστηρίῳ διάγοντα, ἐπιμελὲς ποιησάμενος τὸ αὐταῖς 10
 ὄψει τὸν καταβεβλημένον βασιλέα θεάσασθαι. ἔπειτα προσ-
 ετίθει καὶ τοῦτο, ὃ καὶ κατὰ τὴν ὑποστροφὴν συμπεπτωκὸς
 ἠκηκόει. ὁ γὰρ ἐμὸς πατὴρ τῆς βασιλείας ἐπιδραξάμενος,
 ὡς ὕστερον διηγῆσομαι, τὸν Βοτανειάτην τῶν βασιλείων ἐξή-
 B λασε καὶ τὸν τοῦ Λούκα υἱὸν τὸν περιφανέστατον Κωνσταν- 15
 τῖνον ἐκεῖνον ἐν τοῖς ὕψ' ἠλίον προσηκόμενος, μετεδίδον αὐδὶς
 τῆς βασιλείας. τοῦτο κατὰ τὴν ὁδὸν ἀκηκὼς ὁ Ῥαοὺλ, εἰς
 πειθῶ καὶ ταῦτα προσῆγε, παραλύνειν πειρώμενος τὴν τοῦ
 πολέμου σκευήν. "τίνοι γὰρ δικαίῳ λόγῳ πρὸς Ἀλέξιόν" φησε
 "πολεμήσομεν, τοῦ Βοτανειάτου τὴν ἀρχὰς δεδωκότος τῆς ἀδι- 20
 κίας καὶ τὴν θυγατέρα τὴν σὴν Ἑλένην τῶν Ῥωμαϊκῶν σκῆ-

1. ὁ om. G. 4. τῶν: τοῦ P. 5. lege ἀπαγούσης. 6.
 ἀποδύεται G. 8. φημί G. 10. ποιησάμενον G. 14.
 ἐξήλασεν P.

igitur responsa exspectans, Brundusii morabatur. ubi vero, nondum
 copiis omnibus collectis et navibus plerisque deductis, Byzantio
 reversus Raul nullum ad mandata responsum retulit, magis etiam
 iram barbari acuit, praesertim cum absurdas illas rationes, quibus
 ad probandam belli cum Romanis aequitatem utebatur, adversus ipsum
 exagitaret. primum, quem secum haberet monachum, simulatorem
 esse et hominem fraudulentum, qui imperatoris Michaelis personam
 subierit, ac totam rem merum commentum esse, nam Michaelium illum,
 amisso regno, pulla indutum veste et in monasterio degentem, vidisse
 se Cpoli, cum sedulo id egisset, ut suis ipse oculis imperatorem re-
 gno pulsum conspiceret. his addidit, quod, cum domum rediret, ac-
 cidisse audierat. pater enim meus, exacto Botaniate, ut infra narra-
 bimus, rerum potitus, Constantinum Ducae filium, omnium, quos
 terra sustinuit, illustrissimum arcessiverat regniue rursus participem
 fecerat, quas cum in reditu Raul accepisset, his quoque usus est, ut
 persuaderet Roberto eumque a bello apparando abduceret. "nam
 quo, inquit, iure Alexio bellum inferemus, cum Botaniates auctor
 fuerit iniuriae et filiam tuam Helenam imperio Romano privaverit?"

πιρῶν ἀποστερήσαντος; τὰ γὰρ παρ' ἄλλων εἰς ἡμᾶς γινόμενα, οὐκ ἂν ἑτέροις τοῖς μὴ προσκεκροκόσι κατὰ δίκην ἐνέγκοι πόλεμον. μὴ ἔχοντος δὲ τοῦ πολέμου δικαίαν πρό- C
φασιν, τὰ ξύμπαντα φροῦδα, καὶ νῆες καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες
5 καὶ παρασκευὴ πᾶσα πολεμιστήριος." ταῦτα ρηθέντα ἐξώρτισεν
ἐπὶ πλέον Ῥομπέρτον· ἐμεμῆνει γὰρ καὶ ἐμελλε τῷ χεῖρι τούτῳ
ἐπιβαλεῖν. ἐκ θατέρου δὲ καὶ ὁ πεπλασμένος ἐκείνος Δούκας V. 33
καὶ ψευδοβασιλεὺς Μιχαήλ, ὃν καὶ Ῥαίκτωρα ὠνομάκαμεν,
ἐσχετλίαζέ τε καὶ ἐδυσφόρει καὶ οὐκ εἶχεν, ὅπως κατάσχοι
10 τὴν ὀργήν, οὕτω σαφῶς ἐξελεγχόμενος, ὥς οὐκ εἶη βασιλεὺς
ἐκείνος ὁ Δούκας ἀλλὰ ψευδεπίπλαστος βασιλεὺς. ὦν δὲ καὶ
ἄλλως ἐξωργισμένος ὁ τύραννος κατὰ τοῦ Ῥαούλ, τοῦ ἀδελ- D
φῶ Ῥογέρη πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντος καὶ διαμεμη-
τυκότος ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν παρασκευαζόμενον πόλεμον, ἤβου-
15 λήθη κακὸν τι δράσαι τῷ Ῥαούλ, τὸν παραντίκα θάνατον
ἀπειλήσας. ὁ δὲ μὴδ' ὄλωσ πρὸς τὴν φυγὴν ἐρραθυμικῶς,
πρὸς τὸν Βαϊμοῦντον ἐδραπέτευσεν, ὥσπερ τι κρησφύγετον
ἐκ τοῦ σχεδὸν αὐτὸν ἐφενεράμενος. ἐτραγῶδει δὲ καὶ ὁ Ῥαί-
κτωρ τὰς καλαμναιοτάτας ἀπειλὰς τὰδελφῶ τοῦ Ῥαούλ τῷ
20 πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντι, μεγάλα τε κεκραγῶς καὶ τὸν
μῆρον τῆ δεξιᾷ πλήττων καὶ ἐξαιτούμενος τὸν Ῥομπέρτον καὶ
λέγων "ἐν τούτῳ καὶ μόνον αἰτῶ, ὥς εἰ τῆς βασιλείας ἐπι-
δραξαίμην καὶ ἀποκατασταίην τοῖς Θρόνοις, παραδοῦναί μοι
τὸν Ῥογέρην, καὶ εἰ μὴ τοῦτον οἰκτιρίστῳ θανάτῳ παραδοίην

9. ἐσχετλίαζετο καὶ G.
μην P.

15. δράσας P.

22. ἐπιδραξοί-

etenim propter aliorum in nos commissa, iniuste agas, si eos, qui nihil offenderunt, bello persequi velis. iniusto autem bello suscepto, vereor, ne cuncta perdideris, et naves et arma et viros et totum apparatus belli." quibus dictis, Robertus ira magis etiam incensus, adeo furebat, ut paene vim ei inferret. ab altera parte falsus ille Ducas et Pseudomichael, quem etiam Raectorem diximus, graviter ferre, indignari, nec habere, quo iracundiam reprimeret, quippe luculentissimo testimonio fraudis convictus. cumque Robertus etiam eam ob causam in Raulum exacerbatus esset, quod eius frater Rogerius ad Romanos transfugerat omnemque belli rationem prodiderat, gravi eum illico poena afficere voluit ac necem minatus est. at ille nequaquam ad fugam segnis, ad Boëmundum se tanquam in asylum proripuit. iactabat etiam Raector in Rauli fratrem, qui ad Romanos transfugerat, minas horrendas nec sine magna vociferatione, ferre manu tundens, "id unum" Robertum appellans inquit "expeto, simul imperium adeptus inque regnum restitutus fuerò, Rogerium

αὐτίκα ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀνασταυρώσας, τὰδε καὶ τὰδε περὶ
 P. 37 σομαι ἐκ θεοῦ." ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διηγῆσεων τούτων γελῶν
 ἐπεισὶ μοι ταὺς ἄνδρας τούτους καὶ τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς
 κουφότητος, μᾶλλον δὲ τῆς καὶ ἀλλήλων ἀλαζονείας. ὁ μὲν
 γὰρ τοῖ Ῥομπέρτος πρόφασιν εἶχε τὸν ἀπατεῶνα τούτον καὶ 3
 δέλεαρ καὶ οἷόν τι κρόσχημα τοῦ συμπενθέρον καὶ βασιλέως,
 καὶ διεδείκνυε τοῦτον ταῖς πόλεσι καὶ πρὸς ἀποστασίαν ἐκῆ-
 ρεν, ἐφ' οὓς ἂν παραγένοιτο καὶ συμπεῖθειν ἡδύνατο, ἐν κῆ-
 ῖχων, ἐπειδὴν κατὰ ῥῶσιν αὐτῷ τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τύχης
 ἐπέλθοι, ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἔπιπτας ἀποπέμψαι σὺν γέλωτι· 10
 μετὰ γὰρ τὴν Θῆραν καταγελαῖται τὸ δέλεαρ. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς
 B ἐλπίσιν ἠπατημέναις ἐτρέφετο, εἴ ποιν συμβαίῃ καὶ μετὰσχοι
 κρείτους τινός, οἷα φιλεῖ πολλάκις γίνεσθαι παραλόγως. ἀλλ'
 ἐκεῖνος μὲν τῆς βασιλείας ἀπρὶξ ἐπιδράζοιτο, ὡς οὐκ ἂν τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον προσηκαμένου εἰς βασιλείαν τοῦ Ῥωμαῖ- 15
 κοῦ δήμου καὶ τοῦ στρατεύματος, αὐτῷ δὲ τῇ τέως ἀποχρῆτο
 καθάπερ ὄργανῳ εἰς τὴν ὅλην τῆς σκευωρίας οἰκονομίαν.
 ταῦτα ἐνθυμουμένη μοι μειδιᾷν ἐπέρχεται καὶ γέλωτος ἐπιτρέ-
 χαι τοῖς χεῖλεσι πρὸς λύχρον ἐπισυροῦσθ τὸν κάλαμον.

16. Ὁ μόντοι Ῥομπέρτος πᾶσαν δύναμιν συναγροχῶς 20
 κατὰ τὸ Βρετηήσιον τάς τε ναῦς αὐτῷ καὶ τοὺς στρατιώτας,
 C (αἱ μὲν γὰρ νῆες εἰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συνηρίθμητο,

5. εἶχεν P. 6. καὶ οἷόν : εἰς οἷόν G. 9. ἐπειδὴ P. 19. ἐπισυροῦσι P.

mihī dedas, quem nisi cruci media in urbe suffixum acerbissima morte afficiam, quidvis a deo perpeti paratus sum." quae dum narro, ridere subit homines istos eorumque amentiam et levitatem, vel potius iactantiam, qua sibi invicem illudebant. nam Robertus fraudulentum monachum recessiverat, ut belli praetextum haberet eoque uteretur tanquam esca et simulacro quodam consecrari atque regis ostentabat eum per urbes, et ad seditionem commovebat quoscunque adiit et inducere potuit, si prospere bellum successisset, praecipitem eum ignominiose ac cum ludibrio abactus; nam venatione finita, esca proiici solet. ipsum falsa spe lactabat, fore ut potentiam aliquam consequeretur; qualia plerumque evenire solent inopinato. at ille prorsus non dubitabat, quin regni potiretur. nam barbarum Robertum nullo modo ad imperium a populo exercituque Romano admissum iri; ceterum Roberto veluti instrumento ad consiliorum suorum fraudem perficiendam utebatur. quae cum considero, risus mihi oboritur vultuque diffunditur, ad lucernam haec exaranti.

16. Robertus igitur cum Brundusii omnes et naves et milites coegisset, (naves erant ad centum quinquaginta numero, militem

οὐ δὲ στρατιώται εἰς τριάκοντα χιλιάδας ζύμπαντες ἐτύγχα-
 ρον συμποσούμενοι, ἐκάστης νηὸς ἄνδρας ἀπολαμβάνουσης
 διακοσίους μεθ' ὄπλων καὶ ἵππων,) καὶ οὕτως ἐχόντων πα-
 ρασκευῆς, ἐπειδὴν οἷς προσοκείλειαν, ὀπλισμένοις τούτοις
 5 καὶ ἵπποταῖς περιτυχεῖκ, ἐμελλε διαφεῖναι πρὸς τὴν Ἐπίδα-
 μνον πόλιν, ἣν Δυρράχιον κατὰ τὸ νῦν ἐπικρατῆσαν ἔθος
 προσονομάζομεν. ἐδόκει μὲν γὰρ ἐξ Ὑδρουντος πρὸς τὰς
 Νικοπόλεις διαπερᾶν καὶ τὴν τε Νάυακτον καὶ τὰ ζυμπα-
 ρακείμενα χωρία καὶ φρούρια πάντα κύκλῳ περιλαβεῖν. ἀλλ'
 10 ἐπιδήπερ εἰς πολὺ πλάτος ἠνέφκτο τὸ ἐκεῖθεν ἐνθάδε πέλα- D
 γος ἢ τὸ ἀπὸ Βρεντησίου πρὸς τὸ Δυρράχιον, προεἴλετο
 μᾶλλον τοῦτον τὸν κατάπλου ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν τα-
 χίστην κέλευθον προαιρούμενος, ἅμα δὲ καὶ τὴν θαστώνην τῆ
 στόλῳ περιποιούμενος. καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος V. 34
 15 πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαννόμενος καὶ τῷ αἰγυκῆ-
 ρωτι πλησιάζων ὑπετέμνετο τὰ ἡμερησια διαστήματα. ἔν'
 οὖν μὴ ἐξ Ὑδρουντος ἄφεις ἀρχομένης ἡμέρας, νυκτοπλοή-
 σαι καὶ κλύδωσί τισι προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ Δυρράχιον δε
 Βρεντησίου ὅλοις ἰστίοις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὰ μήκη
 20 γὰρ τοῦ διαστήματος τῆς ὁδοῦ ἐνταῦθα συντέμνετο, ἐπιστε-
 νουμένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖθε. οὐ μέντοι οὐδὲ
 τὸν υἱὸν Ῥογῆρην κατόπιν ἀπέλιπε, καθάπερ βεβούλητο πρό-

2. ἐπιλαμβάνουσης G. 3. παρασκευῆς P. 11. παρεἴλετο P.
 12. τοῦτον κατέλκτο ἐκείνου G. 16. ἡμεράσια CG. 17.
 ἀφεις Iac. Gronovius, ἀφ' ἧς codices. ναυπλοήσεις PG, νυ-
 κτοπλοήσεις FC. 18. προσπελάσειεν ἐπὶ τὸ Βρεντησίον P. 20.
 τῆς ὁδοῦ om. CG, add. PF. 21. οὐδὲ : γε P.

triginta ferme millia, singulis navibus ducentos milites exclpientibus
 cum armis equisque,) militibus ita instructis, quoniam ad quos appul-
 suri erant, in armis eos et equitatu paratos essent inventuri, traicere
 Epidamnum in animo erat, quam urbem hodie Dyrrhachium appellare
 consuevimus. antea quidem Hydrunte Nicopolis transmittere ac Nau-
 pactum quaeque circumiacent loca et castella omnia occupare statue-
 rat; sed cum latius ea patere mare quam Brundisium inter Dyrrha-
 chiumque animadvertisset, hic traiectus prae illo placuit, quippe qui
 et brevior et tutior esset. nam hibernum erat tempus et sol, ad cir-
 culos australes vergens et capricornum appropinquans, diei spatium con-
 traxerat. itaque ne Hydrunte oriente sole profectus, in noctem con-
 iiceretur et in tempestates incideret, Dyrrhachium Brundisio plenis
 velis navigare statuit. ita enim celerius propter Adriatici maris angus-
 tias traicere licuit ceterum nec Rogerium filium in Italia reliquit,
 quemadmodum cum Apuliae eundem praeficeret, destinaverat; sed mu-

P. 38 τερων, Ἀπουληΐας αὐτὸν χειροτονηκῶς κύριον, ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως μεταδόξαν αὐτὸν πάλιν συνεφεπόμενον εἶχε. μεταξὺ δὲ τοῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον κατάπλου τὴν τε Κορυφῶ πόλιν ὀχυρωτάτην καὶ ἄλλ' ἅττα ἡμέτερα φρούρια ἐξ ἀποστολῆς κατέσχε. καὶ δμηήρους ἐκ τε Λογγιβαρδίας καὶ Ἀπου- 5 ληΐας ἀναλαβόμενος καὶ τὴν χώραν ἀργυρολογήσας ἄπασαν καὶ φορολογήσας, προσδοκῆσιμος ἦν τῷ Δυρραχίῳ προσεσχκέαι. δοῦξ δὲ τηνικαῦτα ἐτύγγανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ B Γεώργιος ὁ Μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βοτανειάτου ὑποσταλείς. καίτοι γε πρότερον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμ- 10 πειτο καὶ οὐδ' ὄλως ἦν εὐπειθῆς πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύτην, ἀλλ' οἷ γε βάρβαροι δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτορος (Σκυθαί γὰρ ἦσαν Βορῖλος τε καὶ Γερμανός,) ἐνεκόντου τε τῷ Μονομαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινότερον κατ' αὐτοῦ ἐννοοῦντες κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συρράψαντες ὅποσα γε καὶ 15 βεβούλοιντο, καὶ τοσοῦτον ἀνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν, ὡς ἐπιστραφέντα ποτὲ πρὸς τὴν βασιλίδα Μαρίαν ἐρεῖν “ἐχθρὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας τὸν Μονομαχάτον τοῦτον ὑπάπτευκα.” τοῦτο ἀκροασάμενος Ἰωάννης ὁ Ἀλανός, φίλος ἐς τὰ μάλιστα ὦν τοῦ Μονομαχάτου, γινώ- 20 C σκων δὲ καὶ τὴν τῶν Σκυθῶν πρὸς αὐτὸν μῆνιν καὶ τὰς συχνὰς κατ' αὐτοῦ εἰσηγήσεις, ἅπαντα τὰ τε τοῦ βασιλέως

1. ἀλλ' F, ἐπεὶ PG. 2. οἶδ' F, οἶδα P, οἶδα πῶς G. μετα-
δόξαντα πάλιν αὐτὸν P, μεταδόξαν C, recte F. 4. ἄλλα τὰ
codices, correxi. 10. γε om. F. 13. Βορῖλος F, Βουργύ-
λος P, βουργύλος G. ἐνεκόντου τε FC, ἐστηκότες PG. 14.
αὐτὸν PG, αὐτοῦ F. 15. ὅποσα γε FC, ὅπου τε PG. 18.
τῆς G, τῶν P. 20. ἐς τὰ μάλιστα FC, ἐστάμενος PG.

tata nescio qua de causa sententia, expeditionis comitem habuit. in-
terea, dum Dyrrhachium navigavit, Corypho urbem munitissimam et
alias quasdam arces nostras misit qui occuparent. ac receptis ex Lon-
gibardia Apuliaque obsidibus tributisque per totam ditionem suam
exactis, Dyrrhachium eum appulsurum esse, exspectabant. tum totius
Illyrici dux erat Georgius Monomachus ab imperatore Botaniate de-
legatus. is initio quidem illud munus detrectaverat; sed servi impe-
ratoris barbari (Borilus enim et Germanus Scythae genere erant,) in-
videbant Monomachato, cui ut perniciem molirentur, crimina apud
imperatorem in eum iaciebant, quidquid volebant fingentes. denique
tantopere regis animum irritaverant, ut ad Mariam conjugem ali-
quando conversus, hostem sibi imperii Monomachatum videri, dice-
ret. quibus auditis Iohannes Alanus, summus amicus Monomachati,
qui Scytharum in eum invidiam et crebras criminationes cognos-

ῥήματα τὰ τε τῶν Σκυθῶν πρὸς τὸν Μονομαχάτον ἀπελθῶν
 ἐξορχεῖται καὶ περὶ τοῦ συμφέροντος βουλευσασθαι συμβου-
 λεύει. ὁ δὲ (νοννεχῆς γὰρ ἦν,) καὶ τῷ βασιλεῖ προσελθῶν
 προαρπάξει τὴν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον λειτουργίαν, λόγοις κολα-
 5 κευτικοῖς καταθέλλας αὐτόν. καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐπίδαμνον
 συνταξάμενος καὶ τὰς ἐπὶ τῇ δουρικῇ ζώνῃ προστάξεις ἐγγρά-
 φως ἀνειληφώς, ἐπισπευδόντων εὖ μάλα πρὸς τοῦτο τῶν
 Σκυθῶν ἐκείνων Γερμανοῦ καὶ Βορίλου, εἰς δευτέραν ἡμέραν
 τῆς βασιλίδος πόλεως ἔξεισι, τὴν Ἐπίδαμνον ἀφορῶν καὶ τὴν D
 10 Ἰλλυρίδα χώραν. ἀλλὰ περιτυγχάνει περὶ πού τὴν λεγομένην
 Πηγὴν, ἔνθα καὶ ναὸς ᾠκοδόμηται τῆς ἐμῆς δεσποίνης παρ-
 θένου καὶ Θεομήτορος ἐν τοῖς ἀνὰ Βυζαντίδα πόλιν ναοῖς πε-
 ριβόητος, τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ. οἱ δὲ εἶδον ἀλλήλους, καὶ
 ὁ μὲν Μονομαχάτος ἄρχεται λόγων πρὸς τὸν μέγαν δομέστι-
 15 κον περιπαθῶν καὶ ὡς ὑπερόριος γίνεται δι' ἐκείνον καὶ τὴν
 πρὸς τοῦτον φιλίαν, καὶ ὅτι οἱ Σκύθαι οἱ πᾶσιν ἐποφθαλ-
 μιῶντες Βορίλος καὶ Γερμανὸς ὅλον τοῦ φθόνου τὸν τροχὸν κατ'
 αὐτοῦ ἐξεκύλισαν, καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῆς φιλάτης ταύτης
 πόλεως εὐπροσώπως ἐξορίζουσι. καὶ πάντα κατὰ μέρος ἐκτρα-
 20 γωψήσας, ὅσα τε πρὸς τὸν βασιλέα συκοφαντηθεῖη καὶ πάθοι
 παρὰ τῶν δούλων, ἤξιοντο παραμυθίας ὅτι πλείστης παρὰ

2. ἐξηγεῖται GC.

ἐξαιεῖται om. F.

11. δεσπότιδος F.

περιπαθῆ G.

FP. ἐκείνων F.

τῶν F. lege καὶ δῆ.

3. προσελθῶν ἐξαιεῖται. προαρπάξει PG,

6. δουρικῆ G, δουλικῆ P.

13. εἶδον F, ἦδη PG.

πρὸς: περὶ CG.

16. ἀποφθαλμιῶντες GC.

οἰκιῶν G.

8. Βορίλα G.

14. λόγοις —

15. γίνεται GC, γένοιτο

18. καὶ δὲ

φίλης CF.

set, Monomachatum convenit eique omnia et regis et Scytharum
 dicta referens, ut saluti suae consuleret, suavit. hic, ut erat con-
 siliis plenus, ultro imperatorem adiit Dyrhachique praefecturam
 praecepit, ira blanditiis mitigata. itaque cum imperatorem salutas-
 set ut Epidamnum discessurus, et litteras, quibus de munere edo-
 cebatur, accepisset, Scythis illis Borilo et Germano ad iter urgenti-
 bus, postero iam die Cpoli Epidamnum et Illyricum proficiscitur.
 ead haud procul a loco qui Pege dicitur, ubi aedes quoque in ho-
 norem dominae meae Virginis deiparae inter Cpolitanae celeberrima
 aedificata est, Alexio patri meo obviam fit. qui ut se conspicati sunt
 invicem, Monomachatus statim lamentari incipit adversus magnum
 domesticum fortunam suam. exulandum sibi esse propter magnam
 quam cum eo gesserit amicitiam. Scythas istos, qui in omnes ma-
 levola mente essent, tota invidiae quasi rota in se acta, et domo et
 carissima hac urbe honoris specie se expellere. cumque singillatim
 lacrimans edocuisset, quantae servorum istorum apud imperatorem
 fuissent calumniae et qualia perpressus ab ipsis esset, eum quam be-

τοῦ δομῆστικοῦ τῆς δύσεως, οἷος ἐκεῖνος ψυχὴν ἐπικουφίσαι
 P. 39 βαρυνομένην ταῖς συμφοραῖς. καὶ τέλος ἐπειπόντος ὡς ἄρα
 θεὸς εἶη τῶν τοιούτων ἐκδικητῆς καὶ ὡς μεμνησθαι φιλίας
 τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπομνήσαντος, ὁ μὲν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ὄρμα,
 τὸν δ' ἀφῆκεν εἰσδύναί τὴν βασιλεύουσαν πόλιν. ὁ δὲ Μο- 5
 νομαχάτος καταλαβὼν τὸ Δυρράχιον καὶ ἀμφοτέρων τὴν πα-
 ρασκευὴν ἀκηκόως, τὴν τε τοῦ τυράννου Ῥομπέρτου καὶ τὴν
 V. 35 ἐπανάστασιν Ἀλεξίου, ἐν ζυγῷ καὶ σταθμῷ τὰ κατ' αὐτὸν
 διετίθειτο. καὶ πρὸς μὲν τὸ φανερὸν ἀντίξως εἶχεν ἐν ἀμφοτέ-
 ροις, εἶχε δὲ τι τὰ τῆς προδήλου μάχης καὶ τοῦ φαινομένου 10
 Ββαδύτερον. ὁ μὲν γὰρ μέγας δομῆστικός γράμμασιν αὐτῷ
 μεμηνύκει τὰ συμπεσόντα, ὅτι τε τῶν ὀμμάτων ἀποστέρησις
 τούτῳ ἠπειλήτο καὶ ὡς ἄρα διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν
 μελειτωμένην τυραννίδα τοῖς τυραννοῦσιν ἀντεπιτίθεται. καὶ
 χρῆ τοῦτον διαναστήναι ὑπὲρ τοῦ φίλου καὶ πρὸς αὐτὸν 15
 εἰθελῆσαι πέμψαι ὅθεν δήποτε χρῆμα τούτῳ συνειλεγμένον.
 δεῖ δὲ γάρ, φησι, χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γο-
 νέσθαι τῶν δεόντων." ὁ δὲ χρήματα μὲν οὐκ ἐπέμψε, φι-
 λοφρονησάμενος δὲ τοὺς πρέσβεις, γράμματα τούτοις ἐπιτίθη-
 σιν ἀντὶ χρημάτων, τοιόνδε νοῦν περιέχοντα, ὡς αὐτὸς μὲν εἰς 20
 C τὴν τήμερον τὴν ἀρχαίαν φιλίαν διαφυλάττει καὶ εἰς τὸ ἕξῃς
 φυλάττειν κατεπαγγέλλοιτο· περὶ δὲ τοῦ ἐπιτεταγμένου χρυ-

2. ὡς ἄρα: ἀλλὰ G, ὡς om. C. 8. ἐν add. F. 9. dele ἐν.
 10. τὰ G duobus punctis superimpositis, acsi deleri oporteret.
 vid. annotat. 15. διαστήναι CG. 17. δὴ om. CG. 21.
 διαφυλάττειν G. καὶ add. F. 22. κατεπαγγέλλεται G.

nignissima consolatione dignatus est magnus domesticus Occidentis, quo nemo ad erigendum animum afflictum efficacior erat. postremo ubi deum talium iniuriarum ultorem pollicitus, Monomachatum rogavit, ut amicitiae, quae ei secum intercederet, ne oblivisceretur, hic Dyrrhachium abiit, Alexius in urbem reversus est. at Monomachus cum Dyrrhachium pervenisset, nuntio hinc de Roberti apparatu, illic de Alexii seditione accepto, caute suis rebus prospexit. ac palam quidem inimicum se ferebat utrique, sed altius animo consilium agitabat. etenim magnus domesticus litteris ei nuntiavit, quae evenissent. excaecationis periculum sibi insitisse. propter hanc necessitatem et affectatum ab inimicis imperium insurrexisse se adversus tyrannos. debere illum pro amico arma capessere et, quantum posset, pecuniae vim sibi mittere; nam pecunia, inquit, opus est, qua deficiente perfici non possunt, quae necessaria sunt." at ille opes non misit; sed legatis bene exceptis, litteras pro pecunia tradidit, iisque amicitiam et servasse se semper et in

σίου σφόδρα μὲν καὶ αὐτὸν γλίχθῃαι πέμπειν ὅποσα γε βού-
 λοιτο χρήματα. ἀλλὰ γὰρ ἐπέσχε με πρῆγμα δίκαιον. καὶ
 γὰρ πρὸς τοῦ βασιλέως Βοτανιάτου πεμφθεὶς καὶ τὰς πί-
 στις τῆς δουλείας αὐτῷ δεδωκώς, οὐ καλὸς ἂν οὐδέ σοι
 5 δόξω καὶ εὖνος τὰ εἰς βασιλέας ἀνήρ, εἶγε τοῖς σοῖς ἐπιτά-
 γμασιν ἐκ τοῦ σχεδὸν ὑπεῖξομαι. εἰ δὲ τὴν βασιλείαν σοι
 ἐπιβραβεύσειεν ἢ ἄνωθεν πρόνοια, ὡς πρῶτον φίλος ἐγὼ
 πιστὸς ἦν, καὶ μετὰ ταῦτα δοῦλος πιστότατος ἔσομαι." ταῦτα
 τοῦ Μονομαχάτου πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα σχεδιάσαντος καὶ
 10 ἐν ταῦτῃ αὐτὸν τε ἅμα, λέγω δὴ τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ τὸν D
 Βοτανιάτην ὑποποιουμένου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον γυμνότερους ποιησαμένου λόγους καὶ
 εἰς λαμπρὰν ἀποστασίαν ἀναρρηγνυμένον, πολλὰ κατηγορεῖν
 ἔχω. ἀλλ' εἰκὲ πως τὰ τοιαῦτα ἦθῃ τῶν ἀνθρώπων πα-
 15 λίμβολα καὶ πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνοντα κατὰ τὰς τῶν
 πραγμάτων μεταβολάς, καὶ τῷ μὲν κοινῇ οἱ τοιοῦτοι πάντες
 ἀξύνφοροι, ἑαυτοῖς δὲ εἰσιν ἀσφαλέστατοι τὰ κατ' αὐτούς
 καὶ μόνους ζυμφέροντα διοικονομούμενοι, καὶ ὡς τὰ πολλά P. 40
 ἀποτυγχάνοντες. ταῦτα μὲν οὕτως ὁ τῆς ἱστορίας ἔπος τῆς
 20 λεωφόρου ἐξέδραμε· πάλιν δὲ τοῦτον εἰς τοὺς προτέρους
 δρόμους ἐπυαγύγωμεν, καὶ γεγονότα ἐξήγιον. ὁ γάρ τοι
 Ῥομπέρτος καὶ πρότερον σφαδάζων πρὸς τὴν καθ' ἡμῶν πε-

2. με om. CG, add. PF. 5. εἰς τὰ βασίλεια G. 8. ἦν PF,
 εἶην CG. 11. τούτοις om. G. 12. γυμνότερον CG.
 13. ἀπορρηγνυμένου CG. 15. χρήματα καταλαμβάνοντα G.
 17. ἑαυτοῦς P. 18. διακονούμενοι G.

posterum servaturum significavit; pecuniam autem imperatam quod
 attineret, cupivisse se ipsum, quantum poposcisset, mittere; sed iusta,
 inquit, causa me detinuit. nam cum in nomen imperatoris Bo-
 taniatae, qui me huc delegavit, iuraverim, me tibi quidem iustus et
 bono erga imperatores animo esse viderer, si mandatis tuis statim
 obsecutus essem. quod si incepta tua deus fortunaverit, ego, ut
 fidus primum amicus fui, ita servus deinceps ero fidissimus." haec
 Monomachatum patri meo scripsisse et eodem tempore utriusque, et
 Alexii et Botaniatae, gratiam aucupatum esse, praeterea etiam cum
 Roberto egisse apertius ac palam defectionem attemptasse, id non pos-
 sum, quin graviter reprehendam. verum ita solent homines incon-
 stantes quique fidem mutant, prout mutantur tempora. rei publi-
 cae eiusmodi omnes parum prosunt; sibi ipsis nunquam de-
 sunt, privata tantummodo commoda sequentes. quanquam plerumque
 falluntur. sed aberravit historiae quasi equus a via; itaque rursus in
 priorem cursum convertendus est, licet effrenatus. Robertus igitur
 cum iam antea mira flagraret traiciendi cupiditate et Dyrrhachium

ραίωσιν καὶ τὸ *Λυρράχιον* φανταζόμενος, τότε δὴ καὶ μᾶλλον ἐξεφλέγετο, καὶ χεῖρας καὶ πόδας ἀκάθεκτος ἦν πρὸς τὴν ναυστολίαν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπέσπευδε καὶ λόγοις παρορξυντικοῖς παρεθάρρυνεν. ὁ δὲ *Μονομαχάτος* ταῦτα καταισκευάσας, καὶ ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσφάλειαν ἑαυτῇ ἐπι- 5 κλομεῖτο. τὸν τε γὰρ *Βοδῖνον* καὶ τὸν *Μιχαηλᾶν* τοὺς *Βῆζάρχους* τῶν *Δαλματιῶν* διὰ τινων γραφῶν ἑαυτῷ ὑπεποιήσατο φίλους καὶ δωρεαῖς προκατεῖληψε τὰς γνώμας αὐτῶν, θύρας παντοδυσίας ἑαυτῷ ὑπανοίγων. εἰ γὰρ τοῦ τε *Ρομπέρτου* καὶ *Ἀλεξίου* ἀστοχήσεις καὶ ἀμφοτέρων ἀποκριθεῖν, 10 εὐθὺς *Δαλματίας* ἐλάσεις, πρὸς τε *Βοδῖνον* καὶ *Μιχαηλᾶν* αὐτόμολος γενησόμενος. ἐχθρῶν γὰρ τούτων ἀναφανέντων, λοιπὸς ἄρα ὁ *Μιχαηλᾶς* κατηλπίζετο τούτῳ καὶ ἐτέρωθεν ὁ *Βοδῖνος*, πρὸς οὓς καὶ φυγεῖν παρεσκεύαστο, τῶν ἀπὸ τοῦ

V. 36 *Ρομπέρτου* δηλονότι καὶ *Ἀλεξίου* ἀντιπνευσάντων αὐτῷ. 15 ταῦτα μὲν ἐχέτω ταῦτα. καιρὸς δὲ ἤδη τραπέσθαι πρὸς τὴν *Βασιλείαν* τοῦ ἐμοῦ πατρὸς καὶ ὅπως καὶ ἐξ οἶων ἀφορμῶν εἰς τὸ βασιλεύειν ἐλήλυθε, διηγήσασθαι. οὐ γὰρ τὰ πρὸ τῆς βασιλείας αὐτῷ ἐσκεψάμην εἶρεν, ἀλλὰ καὶ ὅσα βασιλεύων κατώρθωκεν ἢ ἐξήμαρτεν, εἴτε τέως σφαλέντα τούτον εὐρή- 20 σομεν ἐν ἅπασι δι' ὧν βυδιούμεθα. οὐ γὰρ ὡς πατρὸς φεισαιμην, εἰ γέ μοι παρασταίῃ τι τῶν ἐκείνῳ μὴ καλῶς πεπραγμένων· οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν ὑποψίαν, ὅτι πα-

5. τοιαύτην add. F.

10. εἰστοχήσεις CG.

13. τοῦτο G.

16. lege ἐχέτω ταύτην.

18. ἐλήλυθεν P.

19. εὐρεῖν CG.

22. περισταίῃ CG.

ἐκείνου CG.

semper cogitaret, tum magis etiam incensus, manibus pedibusque expeditionem urgebat, et milites oratione confirmabat impellebatque. Monomachus autem, rebus ita paratis, etiam aliud sibi perfugium ita prospexit. nam Bodinum et Michaelam, Dalmatiae exarchos, litteris muneribusque missis, sibi conciliavit, quo plures sibi salutis quasi ianuae paterent. si enim spe et in Roberto et in Alexio posita excideret et ab utroque reiiceretur, in Dalmatiam statim ad Bodinum et Michaelam transfugere placuit. nam illorum ubi animum hostilem cognovisset, reliquam spem cum in Michaela tum in Bodino collocabat; ad quos etiam fugiturus erat, Roberto et Alexio adversantibus. sed haec hactenus. iam enim tempus monet, ut ad patris mei imperium transeamus et quomodo quibusve de causis ad principatum evectus sit, exponamus. nam non solum, quae ante imperium egerit, referre nobis proposuimus, verum etiam, quae imperio potitus bene aut male gesserit, etiamsi in omnibus, quae enarranta nobis sunt, offendisse eum inveniamus. non enim parcam ut

τῆς ἐσσι, περὶ οὗ συγγράφομεν τὰ κατορθώματα, τοῦτο πα-
ραδραμονόμεθα. ἐν ἑκατέροις γὰρ ἀδικήσομεν τὴν ἀλήθειαν.
ἐμοὶ γὰρ τοῦτον ἐχούση σκοπὸν ἄνωθεν, καθάπερ πολλῶν
εἶρηται, ὑπόθεσις δὲ πατήρ καὶ βασιλεὺς ὑποβέβληται. τὸν
5 οὖν Ῥομπέρτον ἐκείσε καταλειπότες, οὐδὲρ δὲ λόγος αὐτὸν
ἠγάγετο, τὰ κατὰ τὸν βασιλέα σκοπῶμεν ἤδη· τοὺς τε πο-
λέμους καὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἐν ἑτέρῳ
λόγῳ ταμιευσόμεθα.

1. τούτῳ F. 3. ταύτην F. 4. ὁ βασιλεὺς G. 5. ἐκείσε
FP, ἐκείνον CG. 6. τοὺς δὲ? 8. ταμιευσόμεθα G.

patri, si quid cognovero, quod minus bene ab eo gestum sit; nec ut
suspicionem evitem, patrem esse, cuius res bene gestas conscribam,
id omittam. utraque enim ratione veritatem contaminarem. hoc ego
consilio, quemadmodum saepius significavi, res ab imperatore patre
meo gestas scribere aggressa sum. Roberti igitur historia illic quo
eam perduximus relicta, ad imperatorem Alexium iam animum con-
vertam, bella et proelia adversus Robertum alio libro enarratura.

ΑΛΕΞΙΑΣ Β.

ALEXIADIS LIBER II.

ARGUMENTUM.

Comneni tres, Manuel, Isaacius, Alexius, rerum gestarum gloria insignes. Isaacii et Alexii apud imperatorem Botaniatem gratia ab invidia Borili et Germani tutatur Maria Augusta, quae Alexium adoptat (1). Synadenus quidam designatur regni successor, Constantino Mariae filio neglecto. matris inde moerorem Comneni levant foedusque cum ea ineunt (2). capta a Turcis Cyzico, Alexius operam suam imperatori pollicetur (3). Comnenorum excaecationem Germanus et Borilus moliuntur. quo illi cognito, rebellare statuunt. nocturna secessio (4). Anna Dalassena Comnenorum mater in monasterio Petriorum includitur imperatoris iussu (5). coniurati Tzurulum conveniunt. Caesar Iohannes Ducas ad Comnenos deficit, cuius hortatu Cpolin tendunt (6). deliberatio Schizis habita, uter Comnenorum eligendus imperator. Alexio repugnanti Isaacius ipse purpuram defert (7). Melisseni, imperium in Oriente affectantis, legatio artibus Manganis scribae ducitur (8). interea Cpolis velitationibus tentata. Botaniatis desperatio de rebus suis. immortales et Barangi fidissimi (9). Comnenorum ad Melissentum responsum. Cpolis capitur proditione (10). Botaniates Melissenum arcessit. Georgius Palaeologus ne id fiat impedit (11). eius pater Nicephorus, Botaniatae ad extremum fidus, de pace Comnenos frustra adit. patriarcha Botaniatae persuadet, ut imperio cedat (12).

P. 43 1. "Ὄθεν μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὄρμητο καὶ ἐξ
V. 39 οἴου γένους, τὸν βουλόμενον εἶδέναι εἰς τὰς τοῦμοῦ Καίσα-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Β Γ. 1. μὲν om. CG.

1. Unde et quo genere imperator Alexius ortus fuerit, qui nosse cupit, eum ad Caesaris mei historias remitto; indidem quae

ρος συγγραφᾶς παραπέμπομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ περὶ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου ἐκείθεν ἐκλύσται. Μανουὴλ μὲν οὖν τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν Ἰσαακίου καὶ Ἀλεξίου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ 5 πρὸς πατρὸς ἐμοῦ πάππου καταγομένων, στρατηγὸν αὐτοκράτορα ἢ Ἀσία εἶχεν ἅπασιν, τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένης τοῦτον προχειρισαμένου, αὐτῆς δὲ καὶ τὸν Β Ἰσαάκιον δοῦκα ἢ Ἀντιόχου ἐκλήρωσατο, πολλοὺς πολέμους καὶ μάχας ἀγωνισαμένους, πολλὰ δὲ καὶ τρόπαια κατὰ τῶν 10 ἀντικειμένων στήσαντας. καὶ μετ' αὐτοὺς οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος στρατηγὸς αὐτοκράτωρ προὔβεβλητο κατὰ τοῦ Οὐρσελίου παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα ἀποσταλείς. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Νικηφόρος περιδέξιον τοῦτον περὶ τὰ πολεμικὰ ἐθεάσατο, ἀκηκῶς δὲ καὶ ὅπως περὶ 15 τὴν ἑω συνῶν τὰδελφῶ Ἰσαακίῳ ὑπὲρ τὸν αὐτοῦ χρόνον ἐν διαφόροις ἀγῶσιν ἐμπέπτωκεν ἀριστεὺς ἀναφανεῖς καὶ ὅπως τὸν Οὐρσελίον κατετροπώσατο, διαφερόντως ἡγάπα καὶ τοῦ C Ἰσαακίου οὐκ ἔλαττον. καὶ ἐνστερνιζόμενος ἅμφω τὰδελφῶ ἰλαρὸν ἐνηπένιζεν, ἔστιν οὖν καὶ αὐτῆς τῆς τραπέζης ἀξίων. 20 ἀνέφλεγε τοῦτο τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον καὶ μᾶλλον τῶν εἰρημένων δύο βαρβάρων Σθλαβογενῶν, τοῦ τε Βορίλου φημί

2. ἐκεῖθεν : ἐκείνου C.	3. οὖν om. C.	4. τῶν prius add. GA.
Ἰωάννη A.	5. κατηγμένων A et in iargine CPG.	6.
πᾶσα εἶχε AG.	8. δοῦκαν G.	9. ἀγωνισάμενον CG, ἀγω-
νισαμένου A.	πολλὰ καὶ P.	10. στήσαντα CG.
τῶ ἀδελφῶ A.	τοῦ αὐτοῦ χρόνου A.	19. τῆς αὐτῆς τρ. P.
20. αὐτὸν A.	21. Βορίλα G.	

ad Nicephorum Botaniatem imperatorem pertinent, petenda sunt. Manuel igitur, frater Isaacii et Alexii ceterorumque Iohannis Comneni, avi mei paterni, filiorum natu maximus, summa potestate Asiae universae praefuit: quam provinciam qui antea regno potitus erat Romanus Diogenes ei demandaverat; Isaacius autem dux Antiochiae erat. uterque multa proelia et pugnas commisit, multasque de hostibus reportavit victorias. post hos Alexius pater meus imperator summus adversus Urselium a Michaele Duca, qui tunc rebus praeerat, missus est. cuius ubi in rebus bellicis dexteritatem imperator Nicephorus cognovit audivitque, Alexium in Oriente sub Isaacii fratris auspiciis supra aetatem in variis certaminibus fortem se praebuisse, eiusdemque consilio Urselium oppressum esse, in praecipua eum nec minore quam Isaacium gratia habuit. cumque fratrem utrumque in sinu gestaret, benigno vultu eos adspiciebat, interdum ipsi mensae adhibebat. excitabat ea res cum aliorum in eos invidiam, tum maxime barbarorum, quos supra commemoravimus, Slavonici generis, Borilum

καὶ τοῦ Γερμανοῦ. ὀρῶντες γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἐς αὐτοὺς
 εὐμένειαν καὶ ὅτι καθ' ὥραν ταῖς τοῦ φθόνου τοξείαις βαλ-
 λόμενοι ἄτρωτοι διαμένουσιν, ἐξετήκοντο, τὸν γὰρ Ἀλέξιον,
 καὶ οὐπω τὸν Ἰουλον ἐπανθούντα εἶχεν, ἐν πᾶσιν εὐδοκι-
 μούντα ὀρῶν ὁ βασιλεὺς, στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς ἐσπέ- 5
 ρας ἀναδείκνυσι, τῇ τῶν προέδρων τετιμηκῶς ἀξιώματι. ὅσα
 μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν οὗτος ἀνέστησε τρόπαια, καὶ
 ὀπόσους ἀποστάτας καταγωνισάμενος ζωγρίας ἦγε τῷ βασιλεῖ,
 ἀρχοῦντως προέλεκεται. ἀλλὰ ταῦτα τοῖς φθονοῦσιν οὐκ
 ἤρεσκεν, ἐξέκειε δὲ μᾶλλον αὐτῶν ἀναφλέγοντα τὸν φθόνον. 10
 οὐ καὶ πολλὰ μὲν ὑπετονθόρυζον βυσσοδομοῦντες κατ' αὐτῶν,
 πολλὰ δὲ καὶ κρύφια λέγοντες τῷ βασιλεῖ, τινὰ δὲ καὶ εἰς
 P. 44 τοῦμφανές, ἄλλα δὲ καὶ δι' ἑτέρων, μεθ' ὁδύαις τισὶ χρώμε-
 νοι, ἐκποδῶν τούτους γενέσθαι παντοίως ἐσπούδαζον. ἀπο-
 ρία γοῦν συνεχόμενοι οἱ Κομνηνοί, δέον ἐλογίσαντο τοὺς 15
 περὶ τὴν γυναικωνίτιν ὑποποιήσασθαι καὶ δι' αὐτῶν τὴν τῆς
 βασιλίδος ἐπὶ πλέον εὐμένειαν ἐπισπύσασθαι. ἐπαγωγὸν γὰρ
 οἱ ἄνδρες καὶ λιθίνην καταμαλάξαι ψυχὴν δυνάμενοι καὶ
 παντοίοις ἐπιχειρήμασι. τοῦτο ἤδη κατώρθου ὁ Ἰσαάκιος,
 V. 40 πάλαι πρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἐξαδέλφῃ εἰς κῆδος προσλη- 20
 φθεῖς, ὁ γενναϊότατος ὢν ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τὰ πλεῖ-
 στα τοῦμῦ πατρὶ ἐμπερής. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ αὐτὸν καλῶς

7. καὶ prius om. G. 8. ζωγρίαν A. 9. φθονοῦσιν: δούλοις A.
 11. αὐτοῦ C, αὐτὸν A. 13. καὶ om. AF. 17. εὐμένειαν
 ἐπὶ πλέον G. 20. αὐτὸν CG. ἀδελφῇ A. 22. τῷμῦ?
 περὶ: πρὸς A.

dico et Germanum. qui cum Comnenos imperatoris gratia florere et,
 licet quavis occasione telis obtreactionis petitos, incolumes perma-
 nere animadverterent, contabescebant. quoniam enim Alexium, im-
 berbem adhuc iuvenem, imperator feliciter gerentem vidit,
 Occidentis exercitiis summo imperio eum praefecit, dignitate prae-
 sidis iam ornatum. qui quam multa in Occidente constituerit tropaea,
 quot tyrannos debellarit captosque ad imperatorem duxerit, abunde
 narravimus. ea res nequaquam inimicis placebat, sed ardentem
 eorum invidiam magis etiam inflammabat itaque clandestinis eos op-
 pugnabant consiliis, multa imperatori secreto deferebant, quaedam
 palam, alia etiam per alios, artibusque variis usi, ad perniciem eorum
 incumbabant. in tali periculo Comneni eos, qui gynaecei curam habe-
 bant, conciliandos sibi duxerunt, quo se magis in gratiam Augustae
 insinarent. persuadendo enim isti valent et vel saxeum animum
 flectere possunt idque variis modis. Isaacio eo melius res cessit, quod
 Augusta ei dudum ipsam ex sorore neptem in matrimonium dederat,

προκεχώρηκε, πολλά φροντίζων ἦν περὶ τὰδελφοῦ, καὶ ὅσον Β
 ἐκεῖνος τούτῳ εἰς τὴν τοῦ κήδους τότε συνήρητο ὑπόθεσιν,
 τοσοῦτον οὗτος ἐσπουδάκει μὴδ' αὐτὸν τῆς βασιλίδος πορρω-
 5 τέρω καθεστάναι. Ὀρέστην μὲν οὖν καὶ Πυλάδην φίλους
 ὄντας τοσοῦτον τὸν πρὸς ἀλλήλους πόθον ἔχειν φασίν, ὡς ἐν
 καιρῷ μάχης ἀμελεῖν μὲν ἑκάτερον τῶν καθ' ἑαυτοῦ πολε-
 μίων, ἀμύνειν δὲ τοὺς ἐπιφερομένους θάτερον, καὶ προαρ-
 πάξειν ἄτερον τὰς πρὸς θάτερον ἐρχομένας τῶν διστῶν βολάς,
 τὰ στέρνα ὑπέχοντας. τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τούτοις ἦν συνορᾶν.
 10 ἄμφω γὰρ τὰδελφῶ καὶ τοὺς κινδύνους προαρπάξειν ἐβού-
 λοντο, καὶ τὰς ἀριστείας καὶ τὰς τιμὰς καὶ ἀπλῶς τὰγα-
 θὸν θυτέρου ἴδιον ἄτερος ἐλογίζετο, καὶ αὐτὸ θάναυτιόν. το-
 σοῦτον τὸν πόθον πρὸς ἀλλήλους εἶχον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὸν Ἰσαάκιον οὕτως ἐκ θείας ὠκονόμητο προνοίας· οὐ πολὺ
 15 τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οἱ περὶ τὴν γυναικωνῆτιν ταῖς τοῦ Ἰσαακίου
 ὑποθημῶσύναις παραπέιθουσι τὴν βασιλίδα υἰοθετήσασθαι
 τὸν Ἀλέξιον. πείθεται τούτοις, κάπειδ' ἡ περὶ τὰ βασιλεία
 κατὰ τινα κυρίαν ἡμέραν καὶ ἄμφω γεγόνατον, ἡ βασιλεὺς
 υἰοθετεῖ τὸν Ἀλέξιον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα περὶ τῶν
 20 τοιούτων πάλαι τύπον. ἀνέσφηλε γοῦν τοῦ λοιποῦ τῆς πολλῆς Δ
 φροντίδος ὁ μέγας τῶν ἐσπερίων στρατευμάτων δομῆστικός.
 κακτοτε θαμὰ ταῖς βασιλείοις ἄμφω φοιτῶντες καὶ τὴν τοῖς

1. τ' ἀδελφοῦ AF, τοῦ ἀδελφοῦ PG. 8. πρὸς τὰς εἰς θάτερον
 CG. 9. ὑπέχοντα A. 10. ἀδελφῶ A. ἡβούλονται A.
 11. τε καὶ τιμὰς A. 12. θυτέρους P. 16. πείθουσι A.

quippe qui pacis bellicae artibus unus omnium maxime floeret et
 pleraque patri meo similis esset. hanc igitur conditionis felicitatem
 nactus, ut frater se olim in impetrandis nuptiis adiuverat, ita ipse omni
 ope annitebatur, ne ille minore apud imperatricem in gratia esset.
 Orestem ferunt et Pyladem amicos tanto in se amore fuisse, ut in
 proelio alter alterum, suo quisque periculo neglecto, ab hostium
 impetu defenderet ac tela, quae alterum peterent, alter exciperet,
 suo oblato pectore. tale quid etiam in his cernere licuit. nam uter-
 que frater cum pericula alterius praecipere paratus esset, tum prae-
 mia et honores et bona denique omnia alterius alter habebat sua,
 et vice versa: tanto in se invicem flagrabant amore. atque Isaacii
 quidem rebus divina providentia ita constitutis, brevi post gynaecoi
 administri, Isaacio auctore, imperatrici suasere, ut Alexium adoptaret.
 quibus illa obtemperans, die constituto, cum ambo in palatio ades-
 sent, Alexium adoptat more solenni. idque in posterum maxima certe
 sollicitudine magnum occidentalium exercituum domesticum liberavit.
 frequenter exinde ad domum regiam uterque ventitabat et salutato.

βασιλευσί προσήκουσαν ἀποπληροῦντες προσκύησιν καὶ μικρὸν ἐγκαρτεροῦντες, τῇ βασιλίδι προσήρχοντο. ταῦτα ἐπὶ πλεον τὸν κατ' αὐτῶν φθόρον ἐξέκαε. τοῦτο δὲ διὰ πολλῶν οἱ Κομνηνοὶ βεβαιούμενοι, δείσαντες, ἵνα μὴ ἀμφοτέρωι ταῖς πάγαις αὐτῶν ἀλόντες οὐδένα τὸν ἐπαρῆγοντα ἔχουσι, τρόπον 5 ἐζήτουν, δι' οὗ τὸ ἀσφαλὲς Θεοῦ συλλαμβανομένου ἑαυτοῖς περιποιήσαιντο. πολλοὺς οὖν λογισμοὺς σύναμα τῇ μητρὶ P. 45 ἀνελίξαντες καὶ πολλὰ πολλάκις διασκεψάμενοι, μίαν ἔδρον κατὰ ἀνθρώπων σωτηρίας ἐλπίδα. ἣ δὲ ἦν τῇ βασιλίδι προσελθεῖν, δηρῶτα αἰτίαν τινὰ εὐπρόσωπον πρὸς τοῦτο σχοῖεν, 10 καὶ τὸ ἀπόρητον ἐξιπεῖν. εἶχον δὲ ὅμως ὑποβρύχιον τὴν βουλὴν καὶ οὐδενὶ τὸ παράπαν τὸ σκοπούμενον ἐξεκάλυπτον. προσεῖχον δὲ καθάπερ οἱ Θαλάττιοι, μὴ τὸ θῆραμα προσβήσωσιν. ἀποδρᾶναι μὲν γὰρ ἐμελέτων, ἐπεφόβητο δὲ ἄρα τοῦτο πρὸς τὴν βασιλίδα εἰπεῖν, μὴ πως ἐκεῖνη φθῶσῃ τὰ 15 κατ' αὐτοὺς παραδηλώσαι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀμφοτέρωι κηδομένη καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀνδρῶν. τούτου τοίνυν κατεγνώκατες τοῦ σκέμματος, ἄλλοσε τρέπουσι τὴν βουλὴν. δεινοὶ γὰρ τοῖς παραπετωκόσι καιροῖς ἀποχρησασθαι.

2. Ἐπεὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τεκνογονεῖν διὰ τὸ γῆρας οὐκ ἐπε- 20 φύκει, δεδιώς δὲ καὶ τὸ ἄφυκτον τῆς τοῦ θανάτου τομῆς, περὶ τοῦ διαδεξιμένου δισκοπεῖτο. ἦν δὲ τῆνικαῦτα Συναδηνός τις

1. ἀναπληροῦντες G.	3. κατ' om. G.	4. ἵνα om. A.	5. οὐδὲ τὸν PA.
14. μὲν om. GA.	15. τῷ βασ. παραδηλ. τὰ κατ' αὐτοὺς P.	16. δηλώσαι A.	19. περιπετωκόσι A.
21. τε και G.	22. διαδεξιμένου C, διαδεξαμένου PGA.		

ut decet, imperatore, mox Augustam adibant. ea res inimicorum invidiam auxit. quod cum a multis Comneni rescivissent, veriti, ne si ambo circumventi essent insidiis, auxilio prorsus carerent, consultabant, quomodo incolumitatem deo iuvante servarent. postquam, multis deliberationibus cum matre habitis, varia dispexerunt, haec una humane aestimantibus salutis via visa est, ut imperatricem occasione oblata adirent et quid consilii ceperint, indicarent. tamen rem pectore reconditam servabant neque ulli omnino credebant, sed ut piscatores cavebant, ne praedam antea porterrefacerent. etenim fugae capessendae consilium ceperant; quod tamen cum Augusta communicare verebantur, ne imperatori renuntiaret, utpote de utrisque et viro et Comnenis sollicita. itaque hoc consilio omisso, alio se vertunt. nam ita comparati erant, ut temporum opportunitate optime uti possent.

2. Imperator procreando exacta aetate impar, cum mortem nemini non certam reformidaret, successorem imperii quaesivit. erat autem Synadenus quidam ex Oriente profectus, illustri genere, forma

ἐξ ἀνατολῶν ὄρμώμενος, ἐκ γένους λαμπροῦ, τὸ εἶδος ὄρατος,
 τὴν φρένα βαθύς, ῥωμαλός τὴν χεῖρα, τὴν ἡλικίαν εἰς μαι-
 ράκιον παραγγέλλων καὶ ἄλλως δὲ προσήκων αὐτῷ κατὰ γέ-
 νος· τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐσκέπτετο διάδοχον αὐτὸν τῆς βα- C
 5 σιλείας καταλιπεῖν, καθάπερ τινὰ πάτριον κληρὸν τὸ κράτος
 αὐτῷ διδούς, κακῶς βουλευόμενος. ἐξὸν γὰρ αὐτῷ τὸ ἄσφα-V. 41
 λές μέχρι τέλους περιποιήσασθαι, ἅμα δὲ καὶ δίκαιόν τι
 σκοπεῖν τὴν αὐτοκράτορος ἐξουσίαν τῷ τῆς βασιλίδος υἱῷ
 Κωνσταντίνῳ καταλιπεῖν καὶ ὡς οἶόν τινα κληρὸν πρὸς πάπ-
 10 που καὶ πατρὸς αὐτῷ διαφέρουσαν, καὶ τὴν βασιλίδα μᾶλλον
 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ θαρρεῖν καὶ τὸ εὖνον ἐπαυξῆσαι, λέλη-
 θεν ἑαυτὸν ὁ γηραλός ἄδικά τε καὶ ἀξύνφορα διασκοπούμε-
 νος καὶ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τεκταίνων κακῶς. τούτων
 ὑποψιθυριζομένων ἦσθετο ἡ βασιλὶς καὶ περίλυπος ἦν, τὸν D
 15 τοῦ παιδὸς κίνδυνον ὑφορομένη. καὶ ἦν ἀθυμοῦσα μὲν,
 οὐδενὶ δὲ τὴν λύπην ἐξορχουμένη. τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ
 διέλαθεν. εὐκαιρίαν οὖν, ἣν ἐζήτουν, εὐρηκότες, τῇ βασι-
 λίδι προσελθεῖν ἐβουλεύσαντο. τῆς δὲ πρὸς αὐτὴν ὀμιλίας
 τὴν καταρχὴν ἡ μήτηρ τῷ Ἰσαακίῳ ἐπέτρεψε, συμπαρόντος
 20 αὐτῷ τᾶδελοφῶ Ἀλεξίου. τῶν δὲ προσελθόντων τῇ βασιλίδι,
 ὁ Ἰσαακίος φησι πρὸς αὐτὴν “οὐχ ὡς χθὲς καὶ πρότεριτα
 ὄρωμέν σε, θέσποινα, ἔχουσαν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ λογισμῶν ἀνεκ-

2. ἐξ Α. 4. μᾶλλον τοῦτον ἐσκ. διαθ. αὐτοῦ Α. 11. ἔπ' αὐτῷ
 δ' αὐτὸ τοῦτο Α. ἐπάξειν C. 13. κατὰ om. P. 17. οὖν ἀνα-
 καλύπτουσα ἐζήτουν καὶ εὐρηκότες G, οὖν ἐζήτουν καὶ εὐρηκότες
 A, ἀνακαλύπτουσαν P in margine. 22. ὡ θέσποινα Α.

eximia, alto animo, manu fortis, aetate adolescentulus. huic, etiam neces-
 situdine sibi iuncto, prae ceteris imperii tanquam paternam hereditatem
 tradere in animo erat, quanquam imprudenti consilio. cum enim in-
 columitate usque ad supremum diem frui licuisset et, sicut aequum
 erat, regnum Constantino imperatricis filio relinquere, ad quem pa-
 tris avicque quasi hereditate pertinebat: quo facto, ipsa quoque Augu-
 sta maiorem et fiduciam et benevolentiam erga maritum habuisset:
 senex, iniquo illo ac parum utili consilio inuito, sicut ipse capiti per-
 niciam imprudens struxit. id ubi rumore imperatrix accepit, maximo
 dolore afflicta est, de filii salute timens. ceterum quamvis animo
 esset sollicito, nemini doloris causam detexit. nequaquam tamen Co-
 mnenos res fugit, qui opportunitatem quam expetiverant nacti, adire
 imperatricem statuunt. Isaacius sermonem, praesente Alexio, ordiri
 a matre iussus, cum Augustam convenissent, “quid est, inquit, do-
 mina, quod te non ut heri ac nudius tertius hilarem cernamus, sed
 tacitis curis anxiam, quasi neminem habeas satis fidum, quocum con-

φόρων δακρυμένην καὶ σκεπτομένην, ὡς μὴ θυρεεῖν ἔχου-
P. 46 σαν, πρὸς ὃν ἂν ἐκκαλύψειας τὸ ἀπόρητον.” ἡ δὲ τέως
μὲν ἐμφαίνειν οὐκ ἤθελε, βύθιον δὲ τι στεναίξασα “οὐ χρῆ”
φησι “τοὺς ἀλλοτρίαν οἰκοῦντας ἐπερωτᾶν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο
εἰς λύπην αὐτοῖς ἀξιοχρεων. ἐμὲ δέ, φεῦ, οἶα ἐξ οἶων διε- 5
δέξατο καὶ ὁποῶ μοι, ὡς ἔοικε, μετ’ οὐ πολὺ ταμεύεται!”
οἱ δὲ ἀποστάντες πλείω μὲν ῥήματα οὐ προσέθεντο· ἐς γῆν
δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπερείσαντες καὶ περιστείλαντες ἄμφω
τῷ χεῖρι, σύννους πρὸς μικρὸν εἰστήκεσαν, εἶτα τὴν συνήθη
προσκύνησιν ποιησάμενοι, οἵκαδε ἀπήσαν ἀγωνιώντες. τῆ δ’ 10
ὑστεραία πάλιν προσερησόμενοι ἤκουσιν. ἰλαρώτερον δὲ ἢ
B πρῶν ἀτειζούσαν τούτοις ὀρῶντες, προσίασιν ἄμφω καὶ φα-
σιν “σὺ μὲν δεσπότις, ἡμεῖς δὲ δοῦλοι εὐνούστατοι, πᾶν ὀτι-
οῦν ἐτοιμῶς ἔχοντες ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας παθεῖν. καὶ
μῆ σε λογισμὸς τις διαταραττέτω, εἰς διψυχίαν ὅλως εἰσάγων.” 15
ἐκ τούτων οὖν τῶν λόγων τὰ πιστὰ δεδωκότες τῆ βασιλίδι
καὶ ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ὑποψίας ἀπάσης, τὸ ἀπόρητον ἦδη
συνέσαν. ὄξεις δὲ ὄντες καὶ ἀγχίνοι καὶ δεινοὶ θηρῶσαι
ἀνθρώπων ἐξ ὀλίγων ῥημάτων βαθέως ἐγκειμένην γνώμην καὶ
τέως ἀπόρητον, καὶ αὐτίκα μάλα προσετίθεντό τε τῆ βασι- 20
C σιλίδι καὶ ἐκ πολλῶν εὐνοῦς αὐτοὺς φανερωῶς κατεστήσαντο
καὶ πᾶν εἰς ὅπερ ἂν αὐτοὺς προσκαλοῖτο, ἐκθύμως ἐπαμύνειν

2. ἂν ἐκκαλύψειας C, ἀνακαλύψειας P, ἀνακαλύψαι G. 3.
ἐμφαίνειν A. 9. σύννους PG, recte CA. 10. δὲ G. 13.
εὐγνώμονες A et in margine GP. 18. lege συνέσαν, ὄξεις
τε ὄντες, puncto post ἀπόρητον posito. 20. τε τῆ A, τότε
δὴ P, τότε τῆ G. 21. κατεστήσαντο G, καταστήσαντες PA.

municare rem possis?” illa tunc se aperire noluit, sed suspirans “non decet, inquit, qui peregre degunt, qua re angantur, rogare; nam hoc ipsum ad aegritudinem satis causae est. me vero, eheu, ut aliud ex alio afflixit; quam vereor, ne graviora mox inferantur mala.” ad haec illi, nihil amplius locuti; sed deiectis in terram oculis complicatisque manibus, postquam solliciti aliquamdiu adstiterent, consueta salutatione perfuncti, domum abeunt. postridie iterum allocuturi veniunt; cumque hilariorum eius vultum cernerent, propius uterque accedit et “tu quidem domina, inquit, nostra es, nos servi fidissimi, quidvis pro maiestate tua parati perpeti. ne cura te ulla conturbet neve suspensio sis animo.” his dictis, cum imperatrici fidem dedissent, omni suspensio amota, percipiunt iam, quod occultum habebat. quippe acuti erant et sagaces atque ex paucis verbis hominum sententiam mente reconditam necdum prolatam assequi poterant. ac statim imperatricis causam amplexi, prolixè de voluntate aperteque confirmant et quodcunque iuberet periculum libenter se propulsaturos promittunt. gavisuros se cum gaudente,

καιεπηγγειλαντο. συγκαίρειν τε χαιρούση και λυπουμένη συν-
 ανιασθαι, τούτο δὴ τὸ ἀποστολικόν, μύλα προθύμως αννέ-
 θηντο. και ὡς ἀδιγενεις ἤξιουν τούτους λογιζεσθαι και συν-
 ἠθεις κάκειθεν ὀρωμένους ὄθεν και αὐτή, τοσοῦτον ἐπει-
 5 πόντες, ὡς εἴ τι παρὰ τῶν φθονούντων αὐτῇ τε τῇ δεσποίνῃ
 και τῷ αὐτοκράτορι κατ' αὐτῶν εισηγηθεῖη, τούτο αὐτοῦς
 μὴ διαλανθάνοι τὸ παραντίκα, ἵνα μὴ λάθωσι ταῖς πάγαις
 τῶν ἐχθρῶν ἐμπεσοῦμενοι. τούτο τε ἤξιουν και θαρρεῖν ἐκέ-
 λευον, ὡς σὺν θεῷ γε φάσαι τὴν δυνατὴν μετὰ προθυμίας D
 10 εἰσενεγκεῖν βοήθειαν, ὡς ἑαυτῶν γε ἔνεκα μὴ ἐκπετωκῆναι V. 42
 τῆς βασιλείας τὸν ταύτης υἱὸν Κωνσταντῖνον. και δὴ και δι'
 ὄρκων ἐμπεδοῦν ἤθελον τὰ συνδόξαντα· οὐδὲ γὰρ ἐνῆν δια-
 τρίβειν διὰ τοὺς ἐποφθαλμιῶντας. τῆς τε πολλῆς ἀνεκουφί-
 σθησαν λύπης οἱ ἄνδρες και ἐξανέφερον. και τὸ ἀπὸ τοῦδε
 15 μεθ' ἡλαρωτέρου προσώπου τῷ βασιλεῖ διελέγογτο, ὅποδαποι
 ἐκεῖνοι και μᾶλλον ἄτερος τούτων Ἀλέξιος συσκιύσαι ἀπόρη-
 τον ἔννοιαν και βυσσοδομευομένην ἐπιβουλήν τοῖς φαινομέ- P. 47
 νοις προσχῆμασιν. ἐπεὶ δὲ ὁ φθόνος μᾶλλον εἰς πυρσὸν
 ἀνήπτετο μέγιστον, και οὐδὲν τοῦ λοιποῦ τῶν πρὸς τὸν βα-
 20 σιλέα κατ' αὐτῶν λεγομένων αὐτοῦς διελάνθανε κατὰ τὰ πρῶην
 συνδόξαντα, ἐγίνωσκον. δὲ και τοὺς δύο παραδυναστεύοντας
 δούλους βουλευομένους ἐκποδῶν τούτους ποιήσασθαι, οὐκέτι

1. κατεπηγγειλατο C. χαιρούση A, συγκαίρουση PG. 3.
 τούτοις G. 6. εισηγήσατο P, alterum G. 8. ἐκέλευεν

G. 15. ὅποδαπὲς οἱ ἐκεῖνοι P, ὅποδαποι C, ὅποδαπος ἐκεῖ-
 νος G, .. ποδαποι ἐκεῖνος A. 17. βυσσοδομεύειν A. 18.
 μᾶλλον om. A. 21. ἐγίνωσκε GC. 22. βουλομένους A.

cum fiente fleturos, iuxta illud apostoli; quare se pro popularibus
 amicisque, eadem civitate ortis, haberet. id unum rogant, si quid
 inimici vel apud ipsam vel apud imperatorem adversus se pro-
 ferrent, extemplo renuntiaret, ne insidiis eorum opprimerentur. cete-
 rum bono animo sit, hortantur. deo iuvante se, quantum possent,
 alacriter auxilium laturos neque unquam passuros esse, ut Constan-
 tinus regno privaretur. atque etiam iureiurando, quae convenerant,
 firmare statuunt; diutius enim commorari apud eam non licuit, ne
 invidorum suspicionem moverent. ita aegritudine maximam partem
 liberati, hilariore iam fronte cum imperatore colloquebantur. erat
 enim uterque, maxime Alexius, peritus dissimulandi et quae animo
 volveret, speciose tegendi. at invidia in summum aestum exardesce-
 bat, neque quicquam in posterum eorum, quae barbari ad imperatorem
 deferrent, Comnenos ex pacto latebat. iam cum servos duo, qui in regni
 societatem irreperant, se de medio tollendi consilium cepisse compe-

κατὰ τὸ σύνηδες ὄμοῦ τοῖς βασιλείοις ἐφοίτων, ἀλλ' ἕτερο-
 μερος ἦν ἑκάτερος. τὸ δὲ σκέμμα σοφὸν τε καὶ Παλαμή-
 δειον, ἵν' εἰ γένοιτο τὸν ἕτερον τούτων κατασχεθῆναι διὰ τὰς
 λαθραίας ἐπιβουλὰς τῶν παραδυναστευόντων ἐκείνων Σκυ-
 Β θῶν, ἄτερος ἀποδράσειε, καὶ μὴ ἅμα καὶ ἄμφω ταῖς πάγαις 5
 τῶν βαρβάρων ἐμπεσοῦνται. ἀλλὰ τὸ μὲν σκέμμα τοιοῦτον
 ἦν. οὐ μὴν κατὰ τὴν ὑποψίαν ἐκείνων ἀπηντήκει τούτοις τὰ
 πράγματα. ἔφθασαν γὰρ κρείττους γενέσθαι τῶν ἐπιβουλευόν-
 των ἀνδρῶν, ὡς ἔνθεν ὁ λόγος ἀφορμηθεὶς διὰ πύσης σα-
 φηνείας δηλώσειε.

10

3. Τῆς πόλεως τοίνυν Κυζίκου κατασχεθείσης παρὰ
 τῶν Τούρκων, πυθόμενος τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, τὸν Κομνηνὸν αὐτίκα μετεκαλεῖτο Ἀλέξιον. ἔτυχε γὰρ
 κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἰσαάκιος ἐλληλυθῶς. ὡς δὲ εἰσφρ-
 χόμενον τοῦτον παρὰ τὴν συνθήκην ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος ἐθέα- 15
 σατο, προσελθὼν ἠρώτα ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δ' εὐθύς
 τὴν αἰτίαν εἰρήκει, "ὄτι μὲ" φησιν "ὁ αὐτοκράτωρ προσεκα-
 C λέσατο." εἰσελθόντων οὖν ἀμφοῖν καὶ τὴν συνήθη προσκύνησιν
 ποιησαμένων, ἐπεὶ ἀρίστου καιροῦ ἤδη παρῆν, προσμεῖναι
 μικρὸν παρακελευσάμενος, προστάττει κοινῆς αὐτῷ τραπέζης 20
 μετεिल्χέται. καὶ δὴ διαιρεθέντες ὁ μὲν περὶ τὸ δεξιὸν κα-
 θῆστο τῆς τραπέζης, ὁ δὲ περὶ τὸ εὐώνυμον, ἀντικρὺ ἀλλή-
 λων. μετ' ὀλίγον δὲ τοῖς περιεστῶσιν ἐνατενίσαντες, μετὰ

1. τὸ om. A. 2. ἦν : an ἦει? 3. ἵνα P. 9. ἀφορμη-
 σθεὶς A. 16. ὁ δὲ P. 17. παρεκαλέσατο G. 18. ἄμφω A.
 20. κοινῆς αὐτῷ : τούτους κοινῆς A. 21. δεξιὸν μέρος τῆς
 τραπέζης P, δεξ. καθῆστο τραπέζης G, recte CA.

rissent, non ut antea consueverant, ambo simul, sed singuli alternis diebus aulam frequentabant. cuius sollertis et Palamedei consilii haec ratio erat, ut si alter Scytharum istorum dominantium insidiis interciperetur, alter fugeret neque uterque una in barbarorum laqueos incideret. sed longe aliter ac suspicabantur, res cecidit. nam prius superiores contra insidiatores evasere, quod iam accuratissime exponam.

3. Occupatae a Turcis Cyzici urbis nuntium cum imperator accipisset, Alexium Comnenum statim accessivit. forte enim dies erat, quo in palatio aderat Isaacius; qui ut intrantem praeter pactum Alexium conspexit, propius accedens interrogavit, quam ob rem venisset. hic causam statim indicans, "imperator, inquit, me accessivit." dein ingressos et solenni salutatione functos, quoniam prandii hora erat, morari paullisper et secum accumbere imperator iubet. ac seiuncti, alter dextra, alter sinistra, ex adverso accumbunt. paulo

σκυθρωπότητος ψιθυρίζοντας ἑώρων. δείσαντες οὖν μὴ τι κατ' αὐτῶν ὄξυν μελετώσιν οἱ δοῦλοι καὶ ὑπόγυιός αὐτοῖς ὁ κίνδυνος εἶη, λαθριδίους βλέμμασιν ἀλλήλοις ἐνητένιζον, μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν. ἐπεὶ δὲ πρὸ πολλοῦ τοὺς περὶ 5 τὸν βασιλέα ἄπαντας μελιχίους λόγοις, προπομπαῖς τε καὶ παντοίαις δεξιῶσεσιν ἐσφετερίζοντο, καὶ αὐτὸν τὸν ὄψοποιὸν δεξιωσάμενοι ἰλαρὸν αὐτοῖς προσβλέπειν ἀνέπεισαν, τούτῳ προσελθὼν τις τῶν θεραπεόντων Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ φησὶν “ἀπάγγελον τῷ κυρίῳ μου τὴν τῆς Κυζίκου ἄλωσιν. 10 γράμμα γὰρ ἐκεῖθεν ἦκει τοῦτο μηνῦν.” ὁ δ' εὐθὺς ἅμα τε ὄψα τῇ τραπέζῃ παρετίθει καὶ ἄπερ παρὰ τοῦ ὑψηρέτου ἀνεδιδάχθη, ἀνεδίδασκε τὸν Ἰσαάκιον ἠρεμαίᾳ φωνῇ. ὁ δὲ μικρὸν ὑποκινήσας τὰ χεῖλη ἐσήμανε τὰ δελφῶ τὸ λεχθέν. ὄξυν δὲ ὦν περὶ τὸ νοεῖν καὶ πρὸς θερμότερος ὁ Ἀλέξιος, ἀντίκα 15 ἤρπασε τὸ λεγόμενον. ἀνέπνευσαν οὖν καὶ ἄμφω τῆς κατασχύσης αὐτοὺς ἐννοίας. καὶ γεγονότες ἑαυτῶν ἐσκοποῦντο, P. 48 ἐν εἰ πού τις αὐτοὺς ἔροιτο περὶ τούτου, ἐτοιμῶς ἀποκριθήσονται, εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοὺς εἰς βουλήν ἀγάγοι, προσηκόντως αὐτῷ βουλευσοῖντο. τοιαῦτα τούτων λογιζομένων, ὁ βασιλεὺς ἀπιδῶν πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς δὴ ἀγνοοῦν V. 43 τας αὐτοὺς τὰ κατὰ τὴν Κυζίκον, τὴν ἄλωσιν αὐτῆς ἔλεγεν. οἱ δὲ (καὶ γὰρ ἦσαν ἐτοιμοὶ ψυχὴν θεραπεῦσαι κυμαι-

5. μελιχίους λόγους G. 6. δεξιῶσεσιν et mox δεξιωσάμενοι G.
 9. ἄλωσιν : κατάσχεσιν A. 12. τῇ φωνῇ G. 15. προήρ-
 πασε P. ἀνέπνευσαν CGA. καὶ om. G. 18. αὐτοὺς om.
 G. 21. αὐτοῖς ἔλεγεν A. 22. ἐτυμοὶ G.

post ubi qui circumstantabant moesto vultu invicem sibi insurrantes conspexerunt, veriti, ne quid servi in se molirentur et periculum iam instaret, furtim nonnunquam se adspiciebant, incerti quid agerent. iam pridem autem omnes imperatoris ministros blando alloquio, prosequendi honore et omni officiorum genere sibi conciliaverant, quin ipsam dapiferum his artibus, ut hilari vultu se intueretur, adduxerant. ad quem famulus Isaacii Comneni accedens, “nuntia, inquit, domino meo captam Cyzicum; id enim litterae inde allatae indicant.” ille autem dum cibos mensae imponit, summissa voce Isaacio, quae a famulo acceperat, refert, isque exiguo motu labiorum fratri idem significat, hic ut erat promptus ad intelligendum ad igne velocior, percipit statim, quae frater innuit. ita postquam a metu respirarunt, sui ipsorum compotes facti, rem secum reputabant, ut interrogati a quopiam, promptly respondere, aut si forte ipse imperator in consilium se adhiberet, bene consulere possent. quae dum cogitant, imperator Comnencus intuens, Cyzici cladem, ipsis, ut putabat, igno-

νομένην βασιλέως ἐπὶ πορθήσεσι πόλεων) ἀνήγειραν τε τὸ
 πεπτωκὸς τοῦ αὐτοκράτορος φρόνημα καὶ πρὸς ἐλπίδας ἀγα-
 Β θὰς ἀνεθέρμηναν, ῥαδίως τὴν πόλιν ἐπανασωθῆναι κατεγ-
 γυώμενοι. “μόνον” φησὶ “τὸ σὸν κράτος ἐχέτω καλῶς· οἱ
 δέ γε πολιορκηταὶ τῆς πόλεως ἑπταπλάσιον εἰς τὸν κόλπον 5
 αὐτῶν ἀπολήψονται ὧν εἰργάσαντο.” τότε μὲν οὖν ἠγάσαστο
 τούτους ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς εὐωχίας ἀπολύσας τὸ ἐξῆς τῆς
 ἡμέρας ἀπεριμερίμωτος ἔσχε. τὸ ἀπὸ τοῦδε τοίνυν ἐπιμελὲς
 ἔσχον οἱ Κομνηνοὶ τοῖς βασιλείοις προσιέναι καὶ τοὺς περὶ
 τὸν βασιλέα ἔτι μᾶλλον ἐναγκαλίζεσθαι, καὶ αὐτοὺς μὲν μὴ 10
 διδόναι λαβὴν τὸ παράπαν τοῖς κατ’ αὐτῶν μελετώσι, μηδ’
 ἠντιναοῦν πρόφασιν ἀπεχθείας αὐτοῖς ὑπανοίγειν· πάντας
 C δὲ ἀναπειθεῖν στέργειν αὐτοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν
 τε καὶ λέγειν. προσεμηχανῶντο δὲ πλεόν ὑποποιεῖσθαι καὶ
 τὴν βασιλίδαν Μαρίαν καὶ ὄλους αὐτοὺς ἐκείνην καὶ βλέπειν 15
 καὶ ἀναπνεῖν. ὁ μὲν γὰρ Ἰσαάκιος καὶ τὸ κῆδος τὸ ἐπὶ τῇ
 ἐξαδέλφῃ αὐτῆς προβαλλόμενος, τὴν παρρησίαν ζυνέτεινεν·
 ὁ δὲ ἐμὸς πατήρ οὐχ ἦτιον μὲν καὶ διὰ τὴν εἰς ἀγχιστείας
 συγγένειαν, πλεόν δὲ τὴν υἰοθεσίαν λαμπρὰν ὑπόθεσιν τῶν
 πρὸς τὴν βασιλίδαν εἰσόδων ποιούμενος, παντάπασιν ἀνέμφαν- 20
 τος ἦν καὶ τὸν φθόνον τῶν πονηρευομένων αὐτῷ συνεσκίαζεν.
 οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν τὸ βαρύνημι τῶν βαρβάρων ἐκεί-
 νων δούλων καὶ τὸ τοῦ βασιλέως κουφότατον. καὶ εἰκότως

1. ἀνήγειραν CG.

3. ἐνεθέρμηναν G.

4. φασὶ con. Hoeschel.

6. ἀπολείψονται G.

11. κατ’ om. P.

14. τε

om. A. προσεπειῶντο P.

δέ τι πλεόν A.

καὶ om. G.

tam, enarravit. at illi (erant enim affictum imperatoris ob expugna-
 tas urbes animum lenire paratissimi) erigebant fractum et in melio-
 rem spem excitabant. facile urbem recipi posse; modo salvus esset
 ipse, brevi barbaros illos septupli poenam daturus. hac oratione im-
 perator delectatus, finito convivio, reliquum diei transegit cura va-
 cuus. Comneni ab eo inde tempore longe antiquissimum habebant,
 aulam frequentare, imperatoris administratos magis etiam amplecti, ca-
 vere ne ipsi adversariis sui perdendi ansam darent, neve odii prae-
 textum ullum praerberent, quin potius omnes adducere, ut benevole de-
 se et sentirent et loquerentur. praeterea id agebant, ut Mariam im-
 peratricem arctius devincerent seque totos ipsam spirare et in oculis
 ferre confirmarent. Isaacius e matrimonio, cum sororis eius filia
 inito, liberioris consuetudinis veniam habebat; pater meus cum illa
 affinitate, tum vero maxime adoptionis necessitudine nisus, impera-
 tricem visitabat sine suspitione cuiusquam et invidiam malevolorum
 obruebat. non enim latebant eum et barbarorum illorum implacabile

μη ἐκπεσεῖν τῆς ἐκείνης εὐνοίας ἐφρόντιζον, ἵνα μὴ ἐντεῦθεν τοῖς ἐχθροῖς παρανάλωμα γένοιτο. τὰ γὰρ τοι κουφώτατα ἦθη εὐμετάφορά πως καὶ Εὐρίπου δίκην ὡς ἐν παλιγοροῖα περιπλαζόμενα.

5 4. Ταῦτα ὀρῶντες οἱ δοῦλοι καὶ ὅπως οὐ κατὰ σκοπὸν αὐτοῖς τὸ πρῶγμα προήει, οὐδὲ ἡ τῶν τοιοῦτων ἀνδρῶν ἀπώλεια εὐχερῆς ἐστὶν αὐτοῖς, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐς αὐτοὺς εὐμενείας ὁσημέραι ἀξαναούσης, πολλὰ μὲν εἰπόντες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπειπόντες, ἐφ' ἑτέραν ἀτραπὸν ἐτράπησαν. τίς
10 δὲ αὕτη; ἵνα ἐν μιᾷ νυκτὶ μετακαλεσόμενοι τούτους βουλῆς ἄτερ τοῦ κρατοῦντος, ἐκποδῶν τοὺς ἀνδρας ποιήσονται, τοὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαντες, ψευδῆ αἰτίαν ἀναπλασάμενοι. P. 49
τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ διέλαθε. καὶ ἐπεὶ πολλὰ γνωσιμα-
χῆσαντες ὑπόγειον τὸν κίνδυνον ἐγνωσαν, μίαν σωτηρίας
15 ἐλπίδα τὴν ἀποστασίαν ἐδόκουν, πρὸς ταύτην κατ' ἀνάγκην πολλὴν συνωθούμενοι. τί γὰρ δεῖ περιμένειν τὸν ἐπενεγκόντα μύθρον τοῖς ὄμμασι καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἥλιον ἀποσβέσοντα; ὑποβρύχιον οὖν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν γνώμην ταύτην εἶχον. ἐπεὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ προσετέτακτο ὁ Ἀλέξιός τινα μερίδα
20 τῆς στρατιᾶς εἰσαγαγεῖν μέλλουσαν ἐξοπλιζέσθαι κατὰ τῶν πορθησάντων τὴν πόλιν Κυζίκου Ἀγαρηνῶν, (ἔτυχε γὰρ τη-
νικαῖτα δομέστικος ὢν τῆς ἐσπέρας,) ἀφορμῆς εὐλόγου δρα- B
ξάμενος, τοὺς εὐνωσ πρὸς αὐτὸν ἔχοντας τῶν τοῦ στρατοῦ

7. αὐτοῖς om. A. 11. ποιήσονται G. 12. ἀναπλασάμενοι G.
21. Κυζίκου om. C. 22. μέγας δομέστικος A. ὢν : ἐν P.

odium et imperatoris levitas summa. itaque non sine causa se ad Augustam applicuerunt, ne illico ab adversariis interirent. levia enim ingenia facile mutant et Euripi instar quasi reciproco aestu fluctuantur.

4. Ita ubi servi isti res sibi nequaquam ex sententia procedere, neque eiusmodi hominibus facile perniciem parari posse animadvertent, crescente in dies imperatoris in eos benevolentia, post multa ultro citroque tentata, aliam tandem viam ingressi sunt. quanam ea erat? statuunt eos una nocte arcessere, insciente imperatore, comprehensisque oculos effodere, falso conficto crimine. hoc Comnenos non latuit, cumque post deliberationem longam periculum proxime instare cognovissent, unam salutis spem in defectione sitam ducebant, eoque extrema necessitate protrudebantur. quid enim expectare oportet, dum ferrum, oculis admotum, luce privet? consilium igitur reconditum habebant brevi autem post cum Alexius iussus esset copiarum partem aliquam in urbem convocare, adversus Agarenos, qui Cyzicum urbem diriperant, profecturam, (erat enim tum temporis domesticus Occi-

ἡγεμόνων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διὰ γραμμάτων μετεκαλέ-
 σατο. καὶ δὴ κινηθέντες ἅπαντες πρὸς τὴν μεγαλόπολιν
 ἠπείγοντο. ἐν τοσοῦτῳ δὲ εἰσελθόντες ἐξ ὑποθήκης θατέρου
 τῶν δούλων, τοῦ λεγομένου Βορίλου, ἤρτο τὸν βασιλέα, εἰ
 κατὰ γνώμην αὐτοῦ τὴν δυνάμεις ἁπάσας ὁ μέγας δομεστί- 5
 V. 44 κος εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσάγει. ὁ δ' εὐθὺς μετακα-
 λεσάμενος τοῦτον ἠρώτα, εἰ ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον. καὶ
 C ὃς αὐτίκα τοῦτο μὲν οὐκ ἠρνεῖτο, ὅτι στρατιά τις εἰσάγεται
 τῇ ἐκείνου κελεύσει, πρὸς δὲ τὸ πᾶσαν ἀπανταχόθεν ἐνταυ-
 θεῖ συναθροίζεσθαι, πιθανῶς παρεκρούετο. “ὁ γὰρ τοι στρα- 10
 τός” φησιν “διεσπαρμένος ὢν ἀπανταχόθεν, ἄλλος ἄλλοθεν
 ἦκει λαβὼν τὸ ἐνδόσιμον” καὶ οἱ τούτους ὀρῶντες ἐκ δια-
 φέρων μερῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀθρόους ἀφικνου-
 μένους, νομίζουσιν ὡς ἀπὸ συνθήματος πάντα τὸν στρατὸν ἐν-
 ταυθεῖ συναθροίζεσθαι, τῇ θεᾷ καὶ μόνῃ ἐξαπατώμενοι.” καὶ 15
 τοῦ Βορίλου πολλὰ πρὸς τούτους τοὺς λόγους ἀνθυπενεγκόν-
 τος, ἰσχυρώτερός καὶ οὕτως ἦν ὁ Ἀλέξιος καὶ ὄλαις ἐκράτει
 ψήφοις. ὁ δὲ Γερμανὸς ἀπλοῦστερος ὢν οὐ πᾶν τοῦ Ἀλε-
 D ξίου κατέτρεχεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὰ εἰσηγηθέντα ταῦτα κατὰ
 τοῦ δομεστίκου τὴν τοῦ βασιλέως ἐξετάραξε ψυχὴν, καιροῦ 20
 λαβόμενοι καὶ ἀδείας, (ἐσπέρα δὲ ἦν,) τὴν κατὰ τῶν Κο-
 μνηνῶν ἐνέδραν ἐξήρτων. ἔστι μὲν γὰρ ἄλλως φύσει τὸ
 δούλον τοῖς δεσπόταις πολέμιον, ὅταν δὲ τῶν δεσποτῶν ἀστο-

4. βουρλλα P. 6. βασιλεύουσαν om. A. δ δὲ G. 9.
 ἐνταυθεῖ : αὐτῇ A. 15. καὶ τοῦ : καίτοι τοῦ P. 16. ἀντε-
 πενεγκόντος P. 18. δὲ om. G. 19. κατὰ τοῦ δομεστίκου
 om. CGA.

dentis,) capta occasione, quos maxime sibi fides exercitus duces co-
 gnoverat, cum iis quibus praeerant, litteris scriptis convocavit. qui
 cum ad urbem festinarent, adiit imperatorem quidam ab altero ser-
 vorum, Borilo nominato, subornatus, quaesivitque ex eo, num iussu eius
 universas in urbem copias magnus domesticus cogeret. imperator statim
 Alexium arcessitum interrogavit, verane nuntiata essent. ille partem
 quidem exercitus suo iussu in urbem coire professus, de universis
 copiis pernegat, idque ita, ut fidem faceret. nempe exercitu ubique
 disperso, alium aliunde accepto mandato convenire. quos qui ex di-
 versis imperii Romani regionibus confluere cernerent, universum ex-
 ercitus quasi de composito urbem petere opinari, sola specie induc-
 toa. contra haec licet Borilus multa disputaret, praevaluit tamen
 Alexii auctoritas, qui omnibus sententiis absolvetur. Germanus
 natura simplicior minus tum Alexium lacesivit. igitur cum ne haec
 quidem delatio animum imperatoris commovisset, occasione ac fidu-
 cia arrepta, (erat autem vespera,) insidias Comnenis struunt. est

χῆσθι, ἔξουσίας δραξάμενον κατὰ τῶν ὁμοδούλων ἀνίποιστον γίνεται. τοιούτου γοῦν ἐπειράθη καὶ ἦθους καὶ φρονήματος τῶν εἰρημένων δούλων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος. ἐντεύθεν οἱ ἦδη ῥηθέντες οὐχ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τῶν Κομνηνῶν 5 ἔμηνιον. ἀλλ' ἐβασίλειά μὲν ὁ Βορῖλος, ὡς τινες ἔφασαν, ὁ δὲ γε Γερμανὸς κοινωνὸς ὢν αὐτῷ τοῦ σκέμματος ἐπιμελῶς σὺν αὐτῷ ἐνέδραν ἐξήρτυε. καὶ πρὸς ἀλλήλους τὰ βουλευόμενα διελέγοντο καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς κατὰ νοῦν ἀποβαίῃ P. 50 τὸ πρᾶγμα· καὶ εἰς τοῦμφανὲς ἦδη ἐξέφερον τὸ ὑπ' ὀδόντα 10 τέως λαλούμενον. ἠκροατοῦ τις τῶν λεγομένων Ἀλανὸς τὸ γένος, μάγιστρος τὴν ἀξίαν, ἐκ πολλοῦ προσωκειωμένος τῷ βασιλεῖ κᾶν τοῖς οἰκειοῖς διατελῶν. τηρικαῦτα γοῦν ἐξελθὼν μέσης ἦδη φυλακῆς τῆς νυκτὸς ἐκτρέχει πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς, ἀπαγγελῶν ἅπαντα τῷ μεγάλῳ δομεστικῷ. τινὲς δὲ 15 φασι, μὴδὲ τὴν βασιλίδά τὴν πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς τοῦ μαγίστρου ἀφίξιν παντάπασιν ἠγνοηκέναι. ὁ δὲ εἰσάγει τοῦτον τῇ μητρὶ καὶ τᾶδελφῷ. ἐνωτισθέντες δὲ τὴν ἀπενυκταίαν B ἐκείνην ἀγγελίαν, δεόν ἐλογίσαντο τὸ τέως κρυπτόμενον εἰς τοῦμφανὲς ἀγαγεῖν καὶ ζῆν θεῷ τὴν σφῶν σωτηρίαν περι- 20 πρήσασθαι. ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν ἐπιούσαν ἐμεμαθήκει τὸ στράτευμα καταλαβεῖν τὴν Τζουρουλόν, (πολίχνιον δὲ τοῦτο περι-

2. ἦθους τε καὶ P, alterum G. 5. ἔμηνιων A. βορῖλος CG, βόριλος A. 6. ὢν om. G. 10. τέως : κατὰ τῶν Κομνηνῶν add. A. 12. ἐξελθὼν om. CGA. 14. ἀπαγγελῶν P, ἀπαγγελῶν C, καὶ τὸ σκέμμα ὑποδηλοῖ A. 21. Τζουρουλῶν G.

omne servorum genus dominis infensum, quibus si nocere nequiverint, ira in conservos versa, intolerabiles fiunt. talem naturam atque ingenium duorum, quos dixi, servorum Alexius Comnenus expertus est. etenim tantum aberat, ut propter imperatoris salutem Comnenis infensi essent, ut Borilus imperium affectare diceretur, quem Germanus, consilii particeps, diligenter in struendis insidiis adjuvabat. ac consilia inter se, quomodo ex sententia res sibi procederet, agitabant et iam palam eloquebantur, quae hucusque non nisi sub lingua immurmuraverant. quo factum est, ut Alanus quidam, magistri officio fungens, qui dudum inter familiares imperatoris numerabatur, consilium perciperet. is media nocte ad Comnenos properavit, magno domestico, quae comperisset, nuntiatum. sunt qui dicant, haud inscia imperatrice, magistrum ad Comnenos adiisse. Alexius igitur eum ad matrem fratremque ducit. accepto nefaris sceleris nuntio, omnes in eo consentiunt, iam perficienda consilia esse hucusque occulta et deo iuvante saluti consulendum. itaque cum domesticus copias tertio abhinc die Tzurulum, quod parvum in fini-

που τὴν Θρόνην κείμενον,) ὁ δομέστικος περὶ πρώτην φι-
 λακὴν τῆς νυκτὸς φοιτᾷ πρὸς τὸν Πακουριανόν· ἀνὴρ δὲ
 οὗτος μικρὸς ἦν δέμας κατὰ τὸν ποιητὴν, πλην ἀλλὰ μαχη-
 τῆς, γένους λαμπροῦ ἐξ Ἀρμενίων ὀρμώμενος· καὶ ἀνασι-
 νοῦται τούτῳ τὰ πάντα, τὴν μῆνιν τῶν δούλων, τὸν φθόνον, 5
 C τὴν ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῶν μελέτην καὶ τὴν ἐξ ὑπογίσιου μελε-
 τωμένην τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκοπήν αὐτῶν, καὶ ὡς οὐ χρὴ ὡς
 ἀνδράποδα παθεῖν, ἀλλὰ δράσαντάς τι γενναίον ἀπολέσθαι,
 εἰ καὶ τούτου δεήσει· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον μεγαλοψυχίας
 ἔλεγεν. ὁ δὲ ἅπαντα διακηκῶς καὶ συνειδῶς ὡς οὐ χρὴ 10
 μέλλειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἀλλὰ ταχέως γενναιοτέρου ἔργου
 ἐφάπτεσθαι, φησιν “εἰ μὲν ἀνγαζούσης τῆς αὐρίων ἐξέλιθης
 τῶν ἐνταυθοῦ, συνέψομαί σοι κἀγὼ προθύμως ἐπαγωνισόμε-
 νος. εἰ δὲ ἐς νέωτα φυλάξεις τὸ βουλευόμενον, ἀλλ' ἐμέ γ'
 ἴσθι αὐτὸν ἐμὲ προσελθόντα τῷ βασιλεῖ, παραυτίκα καὶ σοῦ 15
 D καὶ τῶν σὺν σοὶ κατειπεῖν, μηδὲ μικρὸν ἀναβαλλόμενον.” ὁ
 δὲ “ἐπεὶ σε τῆς ἐμῆς κηδόμενον ὀρῶ σωτηρίας, Θεοῦ δὲ τοῦτο
 πάντως ἔργον, οὐκ ἀποστήσομαί σου τῆς βουλῆς, πλην ἀλλὰ
 χρὴ δι' ὄρκου τὸ ἀσφαλὲς ἐκάτερον ἔχειν.” ἔνθεν τοι καὶ
 πίστει πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκων ἐποιησάτην, ὡς ἄρα, εἰ εἰς 20
 τὸν βασιλείου θρόνον αὐτὸν ἀγάγη Θεός, ἐκείνον εἰς τὴν τοῦ
 δομῆστικῶ ἀξίαν ἀναγάγη, ἦν νῦν αὐτὸς ἐν τῷ τέως κατεῖχεν.

3. μὲν ἔην τὸ δέμας A.
 μένην G.

6. ὑπογίου C ubique. μεμελετω-
 9. γὰρ om. G. 10. συνειδῶς A, συνειδῶν PG.

13. ἐπαγωνισάμενος A.

15. ζιμὲ om. A.

20. ἐπιστωσά-
 την A.

bus Thraciae oppidum est, perventuras didicisset, prima vigilia Pa-
 curianum convenit. vir is erat exigua quidem, ut poeta ait, corporis
 mole, sed manu fortis et illustri genere ex Armenia ortus; cui enar-
 rat omnia, iram atque invidiam servorum et quae dudum in se ma-
 chinati essent: nunc excaecationis periculum instare. ceterum non
 serviliter pati, sed fortiter agendo, si ita necesse fuerit, mori oportere;
 hoc esse magnorum animorum proprium, quibus Pacurianus cognitis,
 cum non cunctandum in eiusmodi rebus, sed acriter audendum esse
 probe intelligeret, “si cras mane, inquit, hinc profecturus es, et ego
 sequar teque defendam; sin autem in posterum rem differs, me ipsum
 scias imperatorem aditurum, protenus tua tuorumque consilia indicatum.”
 cui Alexius “quoniam salutem; respondit. meam cordi tibi esse video,
 quod non dubito dei erga me benevolentiae tribuere, obsequar consilio tuo;
 prius tamen firmari utrimque fidem oportet iureiurando.” ita fide data et
 accepta, spondent, si regium solium deus Alexio dedisset, in illum magni
 domestici digni-

ἔξιθῶν οὖν ἐκεῖθεν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος καὶ τοῦ Πακου- V. 45
 ριανοῦ ἀπαλλαγείς, πρὸς ἕτερον ἄνδρα καὶ αὐτὸν Ἀρει-
 μάνιον τὸν Οὐμπερτόπουλον ἄπεισι καὶ τοῦτῃ τὸν ἴδιον
 ἀπαγγέλλει σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι, καθ' ἣν δια-
 5 δρᾶναι βουλόμενος εἰς συμμαχίαν καὶ αὐτὸν προσκαλεῖ-
 ται. ὁ δ' εὐθὺς κατενεύκει. “καμὲ δ'” ἔφη “πάντως
 ἔξεις εὐψύχως σου καὶ μάλα προκινδυνεύοντα.” προσέ-
 κειτο δὲ καὶ τῷ Ἀλεξίῳ μᾶλλον οἱ εἰρημένοι ἄνδρες τὰ
 τε ἄλλα, καὶ διότι ἀνδρεία καὶ συνέσει τῶν ἄλλων διέ-
 10 φερε· φιλοδωρότατόν τε ὄντα καὶ τὴν χεῖρα, εἶπερ τις ἄλ-
 λος, περὶ τὰς δόσεις εὐκίνητον λίαν ὑπερηγάπων, καίτοι μὴ
 πάνυ τι πλούτῳ περιρροέμενον. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρπαζόντων P. 51
 καὶ πρὸς τὸ πλουτεῖν διακεχηνότεον. τὸ γὰρ ἔλευθέριον οὐκ
 ἐν πληθῆι παροχῆς χρημάτων κρίνεσθαι εἶωθεν, ἀλλὰ γνώ-
 15 μη ταλαντεύεσθαι πέφυκεν. ἔστι γὰρ τὸν ὀλίγα κεκτημένον
 καὶ πρὸς λόγον τῶν ἐπόντων καταβαλόντα ἔλευθέριον εἶναι,
 τὸν δέ γε πλοῦτον πολὺν ἔχοντα καὶ τῇ γῇ κατορούττοντα ἢ
 μὴ κατὰ λόγον τοῦτον τῷ δεομένῳ παρέχοντα ἄλλον Κροῖσον
 ἢ χρυσομανῆ Μίδα, κίμβικά τε καὶ γλίσχρον καὶ ἓνα τῶν
 20 διαπριόντων τὸ κύμινον εἰπὼν ἂν τις οὐ διαμάρτοι τοῦ δέον-
 τος. πάσαις τοίνυν ἀρεταῖς κεκοσμημένον τὸν Ἀλέξιον οἱ
 ἤδη φηθέντες ἄνδρες ἀνέκαθεν καὶ πάλαί γινώσκοντες, τὴν B

2. ἀρειμάνειον PG, alterum A. 6. δὲ G. 8. δὲ τῷ μᾶλ-
 λον Ἀλεξίῳ P, δὲ μᾶλλον καὶ τῷ Ἀ. G, δὲ καὶ τῷ Ἀ. μᾶλ-
 λον C. 12. τι: γε P. 15. πέφυκεν om. A. 18. κατὰ:
 πρὸς C. τῷ δεομένῳ add. C. 20. διαμάρτη A. 22. τὴν
 ἀνὰρῆσιν τοῦτου ἐπηύχοντο A.

tatem collatum iri, qua modo ipse fungeretur. ab hoc digressus Co-
 mnenus Alexius Ubertopulum adiit, virum et ipsum imprimis fortem,
 consilium cum eo communicavit causamque exposuit, propter quam
 defecturus, ab eo quoque auxilium petendum existimaret. hic statim
 annuens, “etiam me, inquit, promptissimum habebis salutis tuae pro-
 pugnatorem.” horum autem virorum amicitias Alexius sibi paraverat
 cum aliunde, tum fortitudine prudentiaque singulari. idem munificen-
 tia, si quis alius, utebatur. quanquam non admodum circumfluebat
 opibus, quippe qui minime avarus divitiisque inhians esset. nec enim
 liberalitas multitudine donorum aestimari solet, sed largientis ani-
 mo. ita fieri potest, ut qui modicis opibus praeditus. idem munificen-
 tiam largitur, liberalis sit; qui autem Croeso Midaque ditior thesauros in
 terram defodit, nec, quantum res patitur, egentibus suppeditat, eum
 siquis sordidum et avarum et de cumini sectoribus unum appellaverit,
 a veritate non aberret. his virtutibus omnibus cum viri, quos dixi,
 Alexius dudum ornatum cognovissent, ut imperium nancisceretur,

ἀνάρρησιν αὐτοῦ καὶ ἡγάπων καὶ ἐπηύχοντο. ὁ δὲ Ἀλέξιος καὶ ἐξ αὐτοῦ αἰτήσας ὄρκον καὶ λαβῶν, δρομαῖος ἄκειςιν οἰκάδε καὶ πάντα ἀνακονοῦται τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ. νῦξ δ' ἦν ἡ τῆς τυροφάγου κυριακῆς, καθ' ἣν οὐμὸς πατὴρ ταῦτα ἐσκέπτετο. τὴν δὲ μετ' αὐτὴν ὄρθρου βαθέος μετὰ τῶν ἀμφ' 5 αὐτὸν ἐξεληλύθει τῆς πόλεως. ἔνθεν τοι καὶ τὸ πλῆθος ἀποδεξάμενον τῆς ὁρμῆς τὸν Ἀλέξιον καὶ τῆς ἀγγινοίας, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀσμάτιον αὐτῷ ἀνεπλέξαντο, ἐξ ἰδιώτιδος μὲν συγκείμενον γλώττης, αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ πράγματος ἐπίνοιαν ἐμμελέστατα ἀνακρουόμενον καὶ παρεμφαῖνον τὴν τι 10 προαίσθησιν τῆς κατ' ἐκείνου ἐπιβουλῆς καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ C μεμηχανημένα. τὸ δὲ ἀσμάτιον αὐταῖς λέξεσιν εἶχεν οὕτως: “τὸ σάββατον τῆς τυρινῆς, χαρεῖς Ἀλέξιε ἐνόησές το, καὶ τὴν δευτέραν τὸ πρωὶ εἶπα καλῶς γεράκιν μου.” εἶπε δὲ 15 ὧδέ πως ἐννοίας τὸ διαφημιζόμενον ἐκεῖνο ἀσμάτιον· ὡς 15 ἄρα κατὰ μὲν τὸ τυρώνυμον σάββατον ὑπέρευγές σοι τῆς ἀγγινοίας, Ἀλέξιε! τὴν δὲ μετὰ τὴν κυριακὴν δευτέραν ἡμέραν καθύπερ τις ὑψιπέτης ἰέραξ ἀφίπτασο τῶν ἐπιβουλευόντων βαρβάρων.

5. Ἐπεὶ δὲ ἡ μήτηρ Κομνηνῶν ἡ Δαλασσηνὴ Ἄννα 20 γαμβρὸν ἐφθασεν εἰσποιήσασθαι ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Μανουῆλ

1. ὁ δὲ Ἀλέξιος : ὄρκον οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ οὐμπερτοπούλου λαβῶν A. 2. δρομαῖος A. 3. οἰκείοις add. A. 4. ὄ add. A. 5. βαθέος : ταχέως C. 6. αὐτῶν PG, correcti. 7. τῶν om. P. 8. ἀνεπλέξαντο G. 9. μὲν : δὲ C. 10. γλώττης om. C. αὐτὴν δὲ — ἀνακρουόμενον add. A. 11. παρεμφαῖνον CGA. 12. ὡς om. A. 13. τυρώνιον C, τυρώμενον G. 14. ἡμέραν om. P. 15. ἀφίπτασο A, ἀφίπτατο PG. 16. τῶν add. C.

admodum optabant. verum Alexius, ubi etiam Ubertopolium iureiurando obstrinxit, festinatione omni domum properat suisque cuncta enarrat. qua nocte pater meus haec gessit, ea diei dominicae erat, quam tyrophagum nuncupant. insequente die primo diluculo urbe cum suis egreditur. quo vulgus cognito, Alexium ob consilii calliditatem praedicans, ex ipsis rebus cantiuunculam contextuit, quae vulgari quidem sermone, ipsam tamen rei rationem praesensionemque insidiarum et quae ipse molitus fuerit, elegantissime significat. sententia eius haec fere erat: “sabbato, a caseo nuncupato, quam callide egisti, Alexi! altero vero post dominicam die velut praepes accipiter evolasti ex cassibus insidiantium barbarorum.”

5. Anna autem Dalassena, Comnenorum mater, cum Botaniatae imperatoris nepoti filiam Manuelis, filii natu maximi, in matrimo-

τοῦ πρωτοτόκου τῶν υἱῶν αὐτῆς τὸν τοῦ Βοτανειάτου ἔγγο-
 νον, πτοηθεῖσα μὴ ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ γνοὺς τὴν ἐπιβουλήν
 προσαγγείλῃ τῷ βασιλεῖ, βουλὴν ἀρίστην βουλευέται. καὶ δὴ
 προσκυνήσεως χάριν τῶν τοῦ θεοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν ἀθροί-
 5 σθῆναι κελεύει πάντας ἑσπέρας. ἦν γὰρ αὐτῇ σύνηθες εἰς
 τὰ ἱερά τεμένη φοιτᾶν. γίνεται τοῦτο. καὶ δὴ πάντες, ὡς
 ἔθος, παῖσαν, ἔξῃγόν τε τοὺς ἵππους τῶν ἵπποστάδμων,
 ἐπιμελῶς στρωννύειν σχηματιζόμενοι τὰς γυναιξὶ κρηπούσας
 ἐφεστρίδας. ὁ δὲ γε τοῦ Βοτανειάτου ἔργονος σὺν τῷ παι-
 10 δαγωγῷ ὑπνωττον· ἀπομεμέριστο γὰρ τι τούτοις οἴκημα ἴδιον.
 περὶ πρώτην δὲ φυλακὴν τοὺς πυλεῶνας κλείσαντες οἱ Κο-
 μνηνοὶ μέλλοντες ἤδη ἐξοπλιεσθαι καὶ τῆς βασιλευούσης πό-
 λεως ἀφίπτασθαι, τῇ μητρὶ παρέσχον τὰς κλεῖς, ἔκλεισάν τε
 ἀποφοπτι καὶ τὰς θύρας τοῦ δώματος, ἐν ᾗ ὁ ἐπ' ἔγγονῃ γαμ- V. 46
 15 βρὸς αὐτῆς ὁ Βοτανειάτης ἀφῆπνωττεν, οὐ μέντοι ἀκριβῶς
 κατασφαλισάμενοι ὡς ἐθαρομόσαι ταύτας ἀλλήλαις, ἵνα μὴ P. 52
 ψόφος τις γυγονῶς διυπνίση αὐτόν. τούτων οὕτω γινομένων,
 τὸ πλεῖστον παραχῆκει τῆς νυκτός. πρὸ ἀλεκτοροφωνίας οὐδὲν
 πρώτης τοὺς πυλεῶνας ἀνοίξαντες, τὴν τε μητέρα καὶ τὰς
 20 ἀδελφὰς καὶ τὰς σφῶν γυναῖκας καὶ τὰ παῖδιά συμπαρала-
 βόντες μέχρι τοῦ Κωνσταντινιανοῦ φόρον δημοῦ πεζῇ συνα-
 πῆσαν. κάκειθεν συνταξάμενοι ταύταις, ἐκεῖνοι μὲν πρὸς

1. τὸν : τῶν P. ἔγγονον CG. 2. αὐτῆς CG. 10. ὑπνωφ
 βαρούμενος PG, alterum P in margine. 11. πυλεῶνας C. 12.
 ὀπλιεσθαι P. 14. ἐν ᾗ ἦν ὁ G. ἔγγονῃ G. 21. Κων-
 σταντινοῦ A. πεζοὶ C.

miam collocasset, verita, ne, comperta defectione, paedagogus ado-
 lescentuli rem imperatori nuntiaret, dolum finxit callidissimum. edixit
 vespere praesto esse omnes, tanquam ad adorationem, in sanctis dei
 ecclesiis pro more faciendam, proditura. aderant mox omnes, ut solebant,
 educabantque ex stabulis equos, quos diligenter matronis vecturis ster-
 nere simulabant. Botaniatae nepos dormiebat cum paedagogo in do-
 micilio, quo seorsim habitabant. circa primam autem vigiliam cum
 Comneni in eo iam essent, ut armis instructi fugam ex urbe capesse-
 rent, portis clausis, matri tradunt claves. occludunt etiam sine strepitu
 fores aedificii eius, in quo neptis sponsus dormiebat Botaniates; neque
 tamen satis apte valvas committere licuit, ne puer edito strepitu
 expergeret. inter quae maior noctis pars abierat. paulo igitur ante
 gallicinium primum, apertis vestibuli portis, cum matre, sororibus,
 coniugibus liberisque ad Constantini usque forum pedibus eunt. ubi
 postquam salutem sibi invicem dixerunt, ipsi ad Blachernarum pala-
 tium, mulieres ad magnae Sophiae templum properant. sed Botania-

τὰ ἐν Βλαχέρναις βασιλεία μάλα ὀξείως ἐξέδραμον· αὐταὶ δὲ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Σοφίας νεῶν σὺν σπουδῇ ἔθρονον. ὁ δὲ τοῦ Βοτανειάτου παιδαγωγὸς διυπνισθεὶς καὶ γνοὺς τὸ γεγόμενον, ἐξῆλει πρὸς αὐτούς, δᾶδα ταῖν χερσῶν ἔχων, φθάσει τε κατὰ τάχος αὐτούς, τοῦ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα τε-5 μένους ἐγγὺς μῆσω κατειληφότας. Θεασαμένη δὲ τοῦτον εὐθύς ἢ Δαλασσηνῇ καὶ μήτηρ τῶν ἀριστέων ἐκείνων παιδῶν φησί “κατεῖπον ἡμῶν τινές, ὡς ἐπυθόμην, τῷ βασιλεῖ. ἄπειμ γοῦν εἰς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, τῇ αὐτῶν χρωμένη, καθὼς ἂν δυναίμην, ἐπαρωγῇ· κακεῖθεν ἀναζούσης ἡμέρας ἀπελεύ-10 σομαι πρὸς τὰ βασιλεία. ἄπιθι τοίνυν αὐτός, ἵν’ ὀπηνίκα οἱ πυλωροὶ ἀνοίξωσι, περὶ τῆς ἡμῶν αὐτοῖς ἀπαγγελίης ἐλευσεως.” ὁ δ’ εὐθύς πρὸς τὸ κελυσθῆν ἠπείγετο. αἱ δὲ φθάνουσι πρὸς C τὸ τοῦ ἱεράρχου Νικολάου τέμενος, ὃ Προσφύγιον μέχρι τῆς δεῦρο εἰσθάσιν ὀνομάζειν, ἀγχοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ 15 πρῶν ἐνιδρυνόμενον πάλαι ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἐπ’ ἐγκλήμασιν ἀλισκομένων, ὡς μέρος τυγχάνον τοῦ μεγάλου τεμένους καὶ ἐπίτηδες, οἶμαι, κατασκευασθῆν τοῖς ἀρχαίοις, ἵνα πᾶς ὁ ἐπ’ ἐγκλήματι ἄλους καὶ φθάσας εἴσω τούτου γενέσθαι, τῆς ἐκ τῶν νόμων τηρικαῦτα ἐλευθερωῶται ποινηῆς. οἱ γὰρ πάλαι βασι-20 λεῖς τε καὶ καίσαρες πολλῆς προμηθείας ἤξιουν τὸ ὑπήκοον. ὁ δὲ γὰρ ἐν τῷ τοιοῦτῳ τεμένει προσμένωνον ταχέως αὐταῖς οὐκ ἀπεζύγον τὰς θύρας, ἀλλ’ ἐπυνθάνετο, τίνες καὶ ὄθεν εἶεν.

1. βασιλεία : παλάτια CG. παρέδραμον G. 2. σὺν : ἐν CG.
10. ἐπαρωγῇ G. 13. εὐθύ G. 18. ἀρχαίοις con. Ducangius.

tae paedagogus ubi expectatus, quid actum esset, cognovit, face arrepta, domo se proripit fugientesque paulo ante assequitur, quam ad quadraginta sanctorum aedem pervenissent quem conspicata Dallassena, fortissimorum filiorum mater, “delatum, inquit, ad imperatorem falsum de nobis crimen audivi; confugio igitur ad sanctas ecclesias, quarum auxilio, quantum potero, utar. inde prima luce in regiam me conferam. quare praei illuc, ut cum primum ianitores fores aperient, eos de adventu nostro certiores facias.” ille sine mora, quod iussus erat, exsequitur. mulieres ad episcopi Nicolai aedem properant, quod Refugium etiam nunc solet appellari, prope magnam ecclesiam dudum ad salutem eorum aedificatam, qui criminibus tenentur. ea magni templi veluti pars quaedam de industria, opinor, a maioribus exstructa est, ut quicunque, scelere commisso, eo confugisset, poena legitima liberaretur. prisci siquidem imperatores et caesares magna cura rationibus subditorum prospiciebant. verum eius templi custos, non illico reclusis portis, qui et undenam essent, percontabatur. hic aliquis ex comitibus “mulieres, inquit, ex Oriente;

εἰς δὲ τις τῶν σὺν αὐταῖς “γυναϊκές” φησιν “ἐξ ἀνατολῶν. D
 τὰ δὲ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα δαπανήσασαι, ἐπισπεύδουσι τὴν
 προσκύνησιν, οἵκαδε ἐθέλουσαι ἐπαλεθεῖν.” ὁ δ’ εὐθύς ἀπο-
 5 ζυγώσας τὰς θύρας παραχωρεῖ αὐταῖς τῆς εἰσόδου. τῇ δ’
 5 ἐπιπύριον ἐκκλησιάσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σύγκλητον, ἐπειδὴ
 τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας ἐμεμαθήκει, τὰ εἰκότα πρὸς τούτους
 ἐδημηγόρησεν, καταδρομὴν τοῦ δομestίκου ποιούμενος. ἐκ-
 πέμπει δὲ τηρικαῦτα πρὸς τὰς γυναῖκας τὸν τε καλούμενον
 Στραβορωμανὸν καὶ τινα Εὐφημειανὸν τὴν κλησιν, μετακα-
 10 λούμενος αὐτὰς εἰς τὰ βασίλεια. ἡ δὲ Δαλασσηνὴ πρὸς
 αὐτούς “εἶπατέ” φησι “πρὸς τὸν αὐτοκράτορα· οἱ παῖδες οἱ
 ἔμοι δοῦλοί εἰσι πιστοὶ τῆς σῆς βασιλείας, καὶ προθύμως
 ἐξηρηστοῦντες αὐτῇ ἐν πᾶσιν, οὐκ ἐφείσαντο οὔτε ψυχῶν p. 53
 οὔτε σωματίων, αἰεὶ προκινδυνεύοντες ἐκθύμως ὑπὲρ τοῦ σου
 15 κράτους. ὁ δὲ κατ’ αὐτῶν φθόνος μὴ φέρων τὴν εἰς αὐτούς
 εὐνοϊάν τε καὶ κηδεμονίαν τῆς σῆς βασιλείας, μέγαν τὸν κίνδυ-
 νον κατ’ αὐτῶν καθ’ ὧραν ἐξήρτυεν· ὡς δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μούς αὐτῶν ἐξορύττειν ἐμελέτησαν, τοῦτο αἰσθόμενοι καὶ μὴ
 φέροντες τὸν τοιοῦτον ἄδικον κίνδυνον, οὐχ ὡς ἀποστάται ἐξῆλ-
 20 θον τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὡς δοῦλοι πιστοί, ἅμα μὲν τὸν ὑπόγειον
 ἀποδιδράσκοντες κίνδυνον, ἅμα δὲ τὰ κατ’ αὐτῶν μελετώμενα
 τὸ κράτος σου ἀναδιδάζοντες καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σῆς βασιλείας

2. δὲ om. A. 3. ἐπαλεθεῖν θέλουσαι A. 4. ταύταις A.
 δὲ A. 6. μεμαθήκει A. 7. πέμπει δὲ πρὸς A. 19. κίνδυ-
 νον ἄδικον ὄντα A. 20. τῆς πόλεως οὐχ ὡς ἀποστ. ἐξῆλθον A.
 21. ἅμα δὲ καὶ τὰ A. 22. ἀναδιδάξαντες PA, alterum CG.
 καὶ τὸν — ἐξαιτησάμενοι ἔλεον Δ.

quae, consumpto viatico, adoratione defungi cupiunt, ut quam primum domum repetant.” quibus ille auditis, fores aperuit intromisitque. postridie convocato imperator senatu, postquam illorum fugam cognovit, graviter, ut res postulabat, adversus eos dixit inque domesticum maxime invecus est. tum ad matronas misit quosdam, Straboromanum et Euphemeanum nomine, qui eas in palatium adducerent. quibus Dalassena “renuntiate, inquit, imperatori, filios meos eius maiestati obedientissimos esse, et lubentem in omnibus animo inservientes, nec vitae, nec corporibus unquam pepercisse, nullis pro ea periculis non promississime susceptis. at invidia, tuam in eos benevolentiam favoremque non ferens, occasionem eos in discrimen adducendi captare non desit, atque adeo luce privare ipsos sustulit. quod cum cognovissent, nec tantum periculi immerito sibi parari ferrent, urbe profugerunt, non ut defecturi, sed ut servi fideles, qui et imminens malum effugiant, et consilia istorum prae-

V. 47 ἔξαιτησόμενοι βοήθειαν." οἱ δὲ ἐπέκειντο σφόδρα μετακα-
 Β λούμενοι ταύτην· ἀγανακτῆσασα δὲ ἡ γυνή φησι πρὸς αὐτούς
 "παραχωρήσατέ μοι εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν
 προσκυνῆσαι. ἄτοπον γάρ ἐστιν εἰς τοὺς πυλεῶνας αὐτῆς
 φθύσασθαι, μὴ εἰσελθεῖν καὶ μεσίτιδι τῇ παναχρόντι δε- 5
 σποίῃ καὶ Θεομήτορι χρῆσασθαι εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν τοῦ
 βασιλέως ψυχὴν." τὴν εὐλογον οὖν αἴτησιν τῆς γυναικὸς
 αἰδεσθέντες οἱ πρέσβεις, παραχωροῦσιν αὐτῇ τῆς εἰσόδου. ἡ
 δὲ βραδεῖ ποδὶ στείχουσα ὡς οἶον ἀπὸ τῆς λύπης καὶ τοῦ
 γήρως κεκμηκυῖα, μᾶλλον δὲ καὶ τὸν κεκμηκῶτα ὑποκρινο- 10
 μένη, περὶ τὰ αὐτὰ που τὰ εἰσόδια τοῦ ἱεροῦ βήματος πε-
 λύσασα καὶ γονυκλισίας δύο ποιησαμένη, περὶ τὴν τρίτην κα-
 Θεοθεῖσα χαμαί, ἀπρὶξ τῶν ἀγίων εἶχετο θυρῶν, ἐπιβοω-
 C μένη ὡς "εἰ μὴ τὰς χεῖρας ἀποτμηθεῖην, οὐκ ἂν τοῦ ἱεροῦ
 τεμένους ἐξέλθοιμι, εἰ μὴ τὸν τοῦ βασιλέως ὡσπερ ἐχέγ- 15
 γον τῆς σωτηρίας δεξαίμην σταυρὸν." ἐμβαλὼν δὲ ὁ Πτρα-
 βορωμανὸς ὄναρ ἐπεφέρειτο σταυρὸν ἐγκόλιον ἐδίδου. ἡ δὲ
 "οὐκ ἀφ' ὑμῶν τὴν πληροφορίαν αἰτῶ, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 βασιλέως ἐπιζητῶ τὴν εἰρημένην βοήθειαν. καὶ οὐδ' ἀπλῶς
 ἐν μικρῷ μεγέθει τὸν διδόμενον ἂν σταυρὸν δεξαίμην, ἀλλ' 20
 ἀξιώλογον τὸ μέγεθος ἔχοντα." (τοῦτο δὲ ἐπεζήτει, ἵνα κατα-
 φανὲς πρὸς ἐκείνην τὸ ὄρκιον γένοιτο· ἐν μικρῷ γὰρ σταυ-
 ρίῳ τῆς ὑποσχέσεως γενομένης, τάχα ἂν τοὺς πολλοὺς τὰ

10. κεκμηυῖα G.
 ἡμῶν A.

14. ἀποτμηθειην C, ἀποτμηθειη PG.

18.

slati tuae patefaciant auxiliumque implerent." nihilominus instabant illi ad imperatorem eam evocare. id Anna moleste ferens, "sinite, me, inquit, dei ecclesiam, ut ibi adorem, ingredi. parum enim decet, cum ad portas venerim, recedere, priusquam immaculatae dominae et dei-
 paras opem invocaverim ad deum et imperatoris animum mihi conciliandos." cuius postulati aequitatem legati reveriti, intrare eam siverunt. itaque illa tarde incedens, ut quae et dolore et aetate con-
 fecta esset, vel potius infirmitatem simularet, postquam ad ipsum fere aditum sacri bematis processit, genu bis flexo, cum tertium procum-
 beret, humi subsedit sacrisque portis comprehensis, nisi manus, clamat, sibi abscinderentur, templo se non ante discessuram, quam crucem imperatoris tanquam salutis pignus accepisset. Straboromanus, quam de collo pendentem gestabat, crucem ei obtulit; verum illa "non a vobis, inquit, fidem mihi dari cupio, sed ab ipso imperatore quam dixi cautionem postulo; neque omnino minutam talem crucem accipiam, sed magnitudinis idoneae." (hoc ideo flagitavit, ut iusiurandum sibi praestitum palam fieret. si enim in parva cruce promissio facta

ἐμπεδούμενα διελάνθανον.) “ἐκείνου τοίνυν τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον ἀγακαλοῦμαι. ἄπιτε, ἀπαγγεῖλατε αὐτῷ.” ἡ δὲ D ἐπὶ τῆ Ἰσαακίῳ νύμφῃ αὐτῆς (προέφθασε γὰρ εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἅμα τῷ τὰς πύλας ἀνερχθῆναι διὰ τὸν ὄρθριον ὕμνον) 5 τὴν ἐπικαλύπτουσαν ὀδόνην τὸ πρόσωπον περιελοῦσά φησι πρὸς αὐτούς “αὕτη μὲν, εἰ βούλεται, ἀπερχέσθω· ἡμεῖς δὲ πληροφορίας ἄτερ τοῦ ἱεροῦ οὐκ ἐξερχόμεθα, καὶν θανεῖν ἡμᾶς πρόκειται.” ἰδόντες οὖν τὸ ἐνστατικὸν τῶν γυναικῶν καὶ ὕπως ἀναισχυντότερον αὐτοῖς ἢ πρότερον προσεφέροντο, καὶ πτοηθέν- 10 τες μὴ θόρυβος γένηται, ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν πάντα τῷ P. 54 βασιλεῖ. ὁ δὲ φῦσει ἀγαθὺς ὢν, ἐπικαμφθεὶς καὶ τῆς γυναικὸς λόγοις, ἀποστέλλει τὸν ἐπιζητούμενον σταυρὸν πρὸς αὐτήν, πᾶσαν ἀφροντησίαν αὐτῇ διδούς. καὶ οὕτω τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγίας ἐκκλησίας ἐξελεθούσαν περιορισθῆναι παρακαλεῖται 15 μετὰ τε τῶν θυγατέρων καὶ τῶν νυμφῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀγχαῦ τῆς Σιδηρᾶς διακειμένην γυναικειᾶν μονὴν τῶν Πετριῶν. μετὰ κλητὸν δὲ ποιεῖται καὶ τὴν συμπενθέραν αὐτῆς τὴν τοῦ καίσαρος Ἰωάννου νύμφην (πρωτοβουβουσιαρία δὲ ἦν αὕτη τὸ ἀξίωμα) ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τεμένους, ὃ ἐπ’ ὀνόματι τῆς 20 δεσποίνης ἡμῶν Θεομήτορος ὤκοδόμητο, καὶ εἰς τὴν ἐθθεῖσαν μονὴν τῶν Πετριῶν καὶ αὐτὴν εἶναι παρακαλεῖται. καὶ B προστάττει τοὺς τε πιθῶνας καὶ σιτῶνας αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ταμεία τηρεῖσθαι ἀμειωγώγητα. καθ’ ἑκάστην οὖν

2. ἄπιτε P. 3. προέφθασε C, ἐφθασε PG. 6. βούλεται C, βούλοιο PGA. 8. ἐντατικὸν C. 13. ἀφροντησίαν CA. 14. περιορισθεῖσαν C et in margine G. 15. θυγατρῶν G. πρωτοβουβουσιαρία C semper.

esset, multitudinem facile lateret.) “illius igitur, pergite, iudicium atque misericordiam imploro. ite et nuntiate haec ei.” atque Isaacii uxor, eius nurus, quae aedem ante intraverat, cum primum portae ob horas matutinas reclusae essent, velo, quo faciem obnupsperat, demto, “illa quidem, inquit, abeat, si lubet. nos certe, nisi fide accepta, templo non egrediemur, vel mortis conditione proposita.” legati, perspecta constantia mulierum, quae audacius iam, quam antea, sese gerebant, veriti, ne tumultus oriretur, redeunt ad imperatorem eique cuncta narrant. qui, ut erat natura comis, matronae oratione cominotus, crucem, quam petierat, misit ac plenam securitatem dedit. ita cum templo egressa esset, eam cum filiabus nurbusque includi iussit in Petriorum monasterium feminarum, prope Sideram situm. etiam consoceram eius Caesaris Iohannis coniugem, protovestiarum dignitate, ex dominae nostrae deiparae in Blachernis aede arcessitam, in eodem esse iussit Petriorum monasterio. ceterum cellas vinarias et penarias omnemque rem familiarem integram serva-

πρωϊαν ἄμφω τοῖς φυλάττουσι προσερχόμεναι ἐπυνθάνοντο, εἴ τι ἀπὸ τῶν παιδῶν αὐτῶν μεμαθήκεσαν. οἱ δὲ ἀπλοῦ-
καίτερον αὐταῖς προσφερόμενοι, ἀπήγγελλον ἅπαν τὸ ἀκου-
σθέν. ἡ δὲ πρωτοβεστιαρία ἐλευθέρα καὶ χεῖρα καὶ γνώ-
μην οὔσα, βουλομένη τε τοὺς φυλάσσοντας σφετερίσασθαι, 5
ἐπέταττεν αὐτοῖς ἀνυλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῶν βρωσίμων εἰς
ιδίαν χρῆσιν ὅποσα καὶ βούλοιντο· ἐφέετο γὰρ αὐτοῖς
ἀπαρμποδίστως εἰσάγεσθαι τὰ πρὸς χρεῖαν. ἐντεῦθεν προ-
C θυμότεροι πρὸς τὰς ἀπαγγελίας οἱ φύλακες ἐγεγόνευσαν, κἄκ-
τοτε ἔκφορα πάντα ποιούντων ἐκείνων, οὐδὲν αὐτὰς διε- 10
λάνθανε.

6. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὰς γυναῖκας τοιαῦτα. οἱ δὲ γε
Κομνηνοὶ φθύσαντες τὴν περὶ τὸ βραχιότιον τῶν Βλαχερνῶν
ἰσταμένην πύλην καὶ τὰς κλεῖς κατεάξαντες, ἀδεῶς ἐξεληλύ-
θεισαν εἰς τοὺς βασιλικοὺς ἰκπαστάθμους. καὶ τοὺς μὲν τῶν 15
V. 48 ἵππων αὐτοῦ που καταλιμπάνουσι, πρότερον τοὺς ὀπισθεν
πόδας ἀπ' αὐτῶν τῶν μηρῶν τῆ ἕξφι ἐποτεμόντες, τοὺς δ'
ἀνυλαβόμενοι ὅσοι τούτοις ἔδοξαν χρησιμώτεροι, ἐκείθεν τα-
χέως τὸ ἄγχοῦ που τῆς μεγαλοπόλεως μοναστήριον, ὃ Κο-
σμίδιον ἐπωνόμασται, καταλαμβάνουσι. καὶ γὰρ, ἔνα μεταξὺ 20
D πως ἐπιδιηγησαίμην καὶ σαφέστερον ἡμῖν ὁ λόγος προῖη, τὴν
εἰρημένην ἄνωθεν πρωτοβεστιαρίαν, πρηνὴ τὸν βασιλεῖα ταύ-
την μετεκαλέσασθαι, ὡς ὁ λόγος φθύσας ἐδήλωσε, κατὰ κα-

2. μεμαθηκέωσαν CG.	3. ἀπήγγειλον G.	5. φυλάττου-
τας G.	6. ἐπέταττεν G.	βρωσίμων PG, recte C.
Κομνηνοὶ : ἀποστάται A.	Βλαχερνῶν : βρόκων P in margine.	13.
17. δὲ A.	19. πω G.	23. καταλαβόντες : καταλαβῶν τα G.

vlt. quotidie mane adibant ambae custodes, ecquid de filiis audivis-
seut, sciscitantes illi, qui simplicius cum iis agerent, enarrabant
quaecunque perceperant. quos ut sibi magis adiungeret protovestia-
ria, animo ingenuo ac summa liberalitate mulier, iussit eos, quan-
tum cibi vellent, de sua copia capere. quae enim ad victum pertine-
bant, quo minus importarentur, nihil obstabat. unde custodes tam
faciles dehinc ad narranda omnia, quaecunque audiverant, habebant,
ut nihil quidquam eas lateret.

6. Hactenus de mulieribus. Comneni porta, quae ad propugnacu-
lum Blachernarum erat, occupata clavibusque fractis, tutum ad impe-
ratoria stabula exitum habuere; unde abductis equis, qui utilio-
res viderentur, reliquorum posterioribus pedibus ab ipsis femoribus
ferro recisis, celeriter ad monasterium prope urbem, Cosmidium no-
mine, se contulerunt. namque, ut hic nonnihil addam, quo narratio

ταλαβόντες, ταύτη τε συνετάττοντο ἐπὶ τῷ ἐξελαύνειν ἐκεῖθεν
 καὶ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον ἀνέπειθον μεθ' ἐαυτῶν συλ-
 λαβεῖν καὶ συναπαίρειν αὐτοῖς κατηγάκαζον. οὐπω γὰρ ἦσαν
 5 ἔκφορα τὰ κατ' αὐτοὺς θέμενοι πρὸς τὸν ἄνδρα δι' ὑποψίαν
 ἦν γὰρ ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου τουτουῖ τῷ βα-
 σιλεὶ εὐνούστατος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τῆς τοιαύτης βουλῆς
 πρὸς τοῦτον ἀπογύμνωσις οὐκ ἀκίνδυνος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα
 ὁ Παλαιολόγος πρὸς τούτους οὐκ εἶχεν εὐαγῶγος, πολλά τε
 αὐτιτεινόμενος καὶ προσονειδίζων τὸ εἰς ἐκεῖνον τούτων βού-
 10 λημα καὶ ὅτι ὕστερον, τοῦτο δὴ τὸ πεπαρομιασμένον, νοῦν
 οἴσαντες καὶ τοῦτον ἀνακαλοῦνται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πρωτοβε-
 στιαιρία ἡ τοῦ Παλαιολόγου πενθερὰ βαρεῖα ἐνέκειτο τούτῳ
 συνῆλθειν καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ τὰ δεινότεα, μαλακώτερος
 γίνεται. φροντίζει δὲ τὸ ἐντεῦθεν περὶ τῶν γυναικῶν, τῆς P. 55
 15 τε αὐτοῦ γαμετῆς Ἄννης καὶ Μαρίας τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, τὰ
 πρῶτα τοῦ γένους ἐκ τῶν Βουλγάρων ἐχούσης, κάλλους δὲ
 τοσοῦτον ἐπισυρομένης καὶ εὐαρμοστίας μελῶν καὶ μερῶν, ὥστε
 μηδεμίαν φανῆναι κατ' ἐκείνο καιροῦ τὴν ταύτης ὄραιότεραν.
 οὐκ ἄνευ οὖν φροντίδος ἦσαν τὰ κατ' αὐτὴν τῷ Παλαιολόγῳ
 20 καὶ Ἀλεξίῳ. ταύτη τοι καὶ γνώμης ἔσχον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέ-
 ξιον, ἐκεῖθεν ἀνελόμενοι ταύτας, οἱ μὲν εἷς τι φρούριον
 ἀπαγαγεῖν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ ἐν Βλαχέρναις τέμενος

2. συλλαβεῖν om. P. 3. αὐτοὺς P. 8. οὐχ P. 12. τοῦτο
 G. 14. τῆς ἑαυτοῦ P. 17. εὐαρμοστίαν G. 18. τὴν
 om. G. 20. γνώμην C.

fiat dilucidior, protovestiarium, cuius mentionem feci, priusquam impe-
 rator eam, ut supra enarravimus, accessivisset, ibi convenerunt eique
 hiuc profecturi vale dixerunt; et Georgium Palaeologum in partes
 suas traxerunt atque, ut secum deficeret, aegerunt. prius consilia
 cum eo communicare ausi non erant, cum merito esset suspectus. nam
 pater Georgii studiosissimus imperatoris erat, ut non sine periculo
 aperiri tale consilium posset. ac primo Palaeologus haud se facilem prae-
 buit; quin multum obnitens, reprehendit illorum contra imperatorem
 inceptum et quod, deteriore imo consilio, se quoque in societatem
 vocarent. sed cum etiam protovestiaria, Palaeologi socrus, ut una pro-
 ficisceretur, instaret et gravissima minitaretur, animo flectebatur.
 nec nisi de mulieribus iam sollicitus erat, Anna uxore et Maria so-
 cru, nobilissimo inter Bulgaros loco orta, tanta pulchritudine ac con-
 cinnitate totius corporis, ut omnium illius temporis mulierum for-
 mosissima haberetur. quas ut in tuto collocarent, cum Palaeologo et
 Alexio cordi esset, hoc quidem loco eas amovendas censebant; sed
 alter in arce quapiam, alter in deiparae aede in Blachernis sita

Β τῆς θεομήτορος. καὶ κρατεῖ ἡ τοῦ Γεωργίου γνώμη. εὐθὺς οὖν ἀπελθόντες μετ' αὐτῶν παρέθεντο ταύτας τῇ πανάγῃ μητρὶ τοῦ τὰ πάντα συνέχοντος λόγου. αὐτοὶ δὲ παλινοστήσαντες ὄθεν ἐξήεσαν, ἐσκόπουν ὅ τι δὴ καὶ ποιήσαιεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος “ὕμῃς μὲν” φησιν “ἀπέρχεσθαι χρὴ· ἐγὼ δὲ 5 τάχιον ὑμᾶς καταλήψομαι, τὰ προσόντα μοι χρήματα συνεπιφερόμενος.” ἔτυχε γὰρ πᾶσαν τὴν ἐν κινήτοις αὐτοῦ θεωρουμένην περιουσίαν ἔχων ἐγκειμένην ἐκείσε. μὴ μελήσαντες γοῦν εὐθὺς τῆς προκειμένης ὁδοιπορίας εἴχοντο· ἐκεῖνος C δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑποζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ, ὅπι- 10 σθεν αὐτῶν ἤλαυνε. καὶ φθάσας σὺν τούτοις εἰς Τζουρουλόν, (κώμη δὲ καὶ αὕτη Θρακικὴ διασώζεται,) κάκεισε τυχαίως τῷ δὲ ἐπιταγῆς τοῦ δομestίκου καταλαβόντι στρατεύματι ἠνώθησαν ἅπαντες. δέον οὖν κρίναντες περὶ τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς δηλώσαι τῷ Δούκα Ἰωάννῃ τῷ καίσαρι ἐν τοῖς 15 ἰδίοις κτήμασι τῶν Μωροβούνδου ἀυλιζομένης, ἀπεστάλαξαι τὸν τὴν πρᾶξιν ἐκείνων μηνύσοντα. φθάσας δὲ ὁ τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην κομίζων περὶ δειλὴν ἔψαν, ἔξω τῶν οὐδῶν τῆς ἀυλίδος εἰστήκει τὸν καίσαρα ἀναζητῶν. ἰδὼν δὲ τοῦτον ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Ἰωάννης, νέος ἔτι ὢν καὶ μήπω μειράκιον καὶ διὰ 20 τοῦτο ἀδιασπάστως συνῶν τῷ καίσαρι, δρομαίως εἰσεῖσι καὶ

3. τὰ add. C. 6. καταλείψομαι G. 8. lege μελλήσαντες.
 13. ἐπιταγος G. καταλαβόντι C, καταλαμβάνοντες A, κατα-
 λαμβάνοντι PG. 14. ἠνώθησαν G. κρίνοντες A. 16.
 τῶν : an τοῖς? Μωροβούνδου G, Μωροβισδου conl. Wilken. Hist.
 Comn. p 84. vid. annotat. ἐπεστάλαξαι A. 17. πρᾶξιν :
 ἀποστασίαν A. ἐκείνων CG, ἐκείνη PA. μηνύσοντα A,
 μηνύσαντα PG. 21. δρομαίως C.

collocandas existimabant. vicit tandem Georgii sententia. statim igitur feminas hinc abductas sanctissimae Verbi omnia continentis matri credebant; ipsi reversi, unde profecti erant, quid facto opus esset, consultabant. Palaeologus “vos, inquit, praeire oportet; ego mox sequar, rem meam familiarem mecum allaturus.” forte enim omnia sua bona, quae moveri poterant, illic deposuerat. itaque Comneni nihil cuictati viam ingrediuntur; ille vero, postquam monachorum iumentis bona imposuit, eodem pergit. cumque Tzurulum, qui est vicus Thraciae, una cum iis advenisset, percommode accidit, ut exercitus a domestico convocatus adesset. iam ad Ducam Iohannem Caesarem, in praediis suis Morobundianis commorantem, miserunt, qui de iis, quae sibi accidissent, certiores faceret. accelerato nuntius itinere, diluculo extra aedium limina constitit atque ad Caesarem aditum petiit. quem conspicatus Iohannes, Caesaris nepos, qui adhuc puerulus

καθεύδοντα τούτον διυπνίσας, ἀπαγγέλλει τὸ παρὰ τῶν Κομνηνῶν γινόμενον. ὁ δ' εὐθύς πληγείς τῇ ἀκοῇ ῥαπίζει τὸν υἱὸν κατὰ κόρυθος, καὶ μὴ τοιαῦτα ληρεῖν ἐπειπιών, ἀπώσατο. κακείνος μετὰ μικρὸν πάλιν εἰσελθὼν, τὴν αὐτὴν ἀγγελίαν 5 κομίζει, προσθέμενος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Κομνηνῶν πρὸς αὐτὸν ἀποτοξευόμενον λόγον. εἶχε δὲ ὁ λόγος μεταξὺ που καὶ τι ἄσπειότατον, τὴν τοιαύτην πράξιν αὐτοῦ συναινιττόμενον ὡς “ἡμεῖς μὲν” φησιν “ὄψον μάλα καλὸν ἠτύρεπίσαμεν καὶ κα- V. 49 ρυκείας οὐκ ἄτερ· σὺ δὲ ἀλλ' εἰ βούλει τῆς εὐωχίας μετα- 10 λαβεῖν, τὴν ταχίστην ἤκειν τῆς πανδαισίας μεταληψόμενος.” ἀνακυθίσας οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιῶ ἀγκῶνος ἑαυτὸν ἐπερείσας, εἰσαγαγεῖν τὸν ἐκείθεν ἐλθόντα κελεύει. τοῦ δὲ πάντα τὰ κατὰ τοὺς Κομνηνοὺς διηγησαμένον, “φρεῦ μοι” ὁ καῖσαρ εἰπὼν, εὐθύς ἐπιβάλλει τὰς χεῖρας ταῖς ὄψεσιν· ἐπὶ μι- 15 κρὸν δὲ καὶ τῆς ὑπῆνης περιδραξόμενος, οἷον ἐν τοσοῦτῳ P. 56 λογισμοὺς πολλοὺς ἀνελίττων, εἰς ἂν τοῦτο ἤρεισεν ἑαυτόν, συνακολουθῆσαι κακείνον τῷ τούτων θελήματι. εὐθύς οὖν μετακαλεσάμενος τοὺς ἵπποκόμους καὶ τοῦ ἵππου ἐπιβάς, τῆς πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς φερούσης ἤφατο. καὶ Βυζαντίῳ 20 δὲ τινι καθ' ὁδὸν ἐντυχὼν χρυσοῦ βαλάντιον ἱκανὸν ἐπιφερο-

3. υἱῶν P in margine. 6. ὁ λόγος : ἡ ἀγγελία A. 7. ἀσπειότερον A. τοιαύτην πράξιν : τυραννίδα P in margine et A. 9. μεταλαβεῖν CG, μεταλαχεῖν PA. 10. ἤκειν A, ἔχε PG. πανδοσίας G. μεταληψόμενος G. 14. ταῖς ὄψεσιν om. CG. 15. καὶ om. G. 17. συναποστατήσῃαι τουτοῖς κακείνος προέθετο A. 19. φερούσης πορείας A. καὶ om. A. 20. βαλάντια ἱκανὰ A.

erat nec eam ob causam a Caesaris latere unquam discedebat, accurreret dormientemque excitans, defecisse Comnenos nuntiat. Caesar hac voce percussus, puerum alapa inflicta, ut nugari desineret, admonuit aspulitque. at ille, paulo post iterum ingressus, eundem nuntium refert, ipsa Comnenorum ad eum adhortatione addita. in qua quidem inerat sententia lepidissime expressa, qua simul quid factum esset ab Alexio, ita significabatur: “nos opsonium paravimus opulentum nec sine condimentis; tu si adhiberi ad convivium vis, fac quam primum adsis, lautissimi epuli particeps futurus.” Iohannes, erectus in dextrum cubitum, introduci nuntium iubet, a quo cum audivisset, quae a Comnenis gesta erant, “heu mihi” exclamat, manus obtendens oculis. ac barba parumper prehensa, ut qui multa secum interea reputaret, in hoc tandem animum defixit, ut et ipse voluntati eorum obsequendum duceret. statim igitur equisonibus arcessitis et equo conscenso, ad Comnenos proficiscitur. in via obviam factus Byzantio, qui satis magnam vim auri Cpolim portabat, Homericis illis verbis eum interrogat, quis et unde gentium esset; cumque cognovisset, multum

μένῳ καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἀπιόντι, ἤρξτο αὐτὸν, τοῦτο
 δὴ τὸ Ὀμηρικόν, “τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν;” καὶ ἐπειδὴ παρ’
 αὐτοῦ ἐμάνθανεν, ὅτι τε πολὺν χρυσὸν ἐπιφέρειται ἀπὸ τινῶν
 εἰσπράξεων καὶ ὅτι πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦτον διακομίζει, βιά-
 ζεται τοῦτον συγκαταλῦσαι αὐτῷ, ἐπισχνούμενος ὡς ἅμα 5
 B ἡμέρᾳ οὐπερ ἂν βούλοιο, βαδιεῖται. τοῦ δὲ ἐνισταμένου
 καὶ βαρέως φέροντος τοῦτο, ὁ καῖσαρ σφοδρότερον ἐπετίθετο
 καὶ ἐπεισε λέγων, ὁποῖος ἐκεῖνος ἐπιτρόχαλος ἐν λόγοις καὶ
 δεινὸς ἐν νοήμασι, πειθῶ τε ἐν γλώττῃ φέρων, ἤπερ Δίσι-
 νης ἄλλος ἢ Δημοσθένης. συμπαραλαβὼν οὖν τὸν τοιοῦτον, 10
 καταλύει ἐν τινι δωματίῳ καὶ παντοίως φιλοφρονησάμενος
 τραπέζης τε ἀξιώσας καὶ διαναπαύσας καλῶς παρακατέσχε·
 τὸν ἄνδρα. κατὰ τὸ περίορθρον δὲ ἦδη, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τὸν
 ἀνατολικὸν ὄρξζοντα καταλαμβάνειν ἐπίγεται, ὁ μὲν Βυζάν-
 τιος ἐπιθέμενος τὰς ἐφεστρίδας τοῖς ἵπποις εὐθὺ Βυζαντίδος 15
 C ἐλαύνειν ἤπειγετο. τοῦτον δὲ ὁ καῖσαρ θεουσάμενος, “ἔα”
 φησί “καὶ συμπορεύου μεθ’ ἡμῶν.” ὁ δὲ μεθ’ ὅπου πο-
 ρεύεται γινώσκων, παντάπασι δὲ καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν τῆς
 τοιαύτης φιλοφροσύνης ἤξιῳται ἀγνοῶν, πᾶν δυσανασχετῶν
 ἦν καὶ ὑπόπτως εἶχε πρὸς τὸν καῖσαρα καὶ τὰς φιλοφροσύνας 20
 τοῦ καῖσαρος. ὁ δὲ ἐπέκειτο ἔλκων αὐτόν· ὡς δ’ οὐχ ὑπή-
 κουε, μεταβαλὼν τραχυτέροις πρὸς τοῦτον ἐκέχρητο ῥήμασιν,
 εἰ μὴ τὸ προσταττόμενον ποιήσεις. μὴ ὑπακούοντος δέ, προσ-

4. εὐπράξεων G. 5. αὐτὸν τοῦτῳ συγκαταλῦσαι A. 10.
 τὸν τοιοῦτον : αὐτόν A. 16. τοῦτο? 22. μεταλαβὼν G.
 23. παραταττόμενον PG, alterum CA et PG in margine.

eum pecuniae vectigalis ad cubiculum imperatoris ferre, flagitat, ut
 secum divertat; postredie, quo vellet, abire passurum. cunctanti illi
 ac moleste ferenti institit vehementius, donec impetravit. quippe miro
 erat orationis cursu sententiarumque gravitate, ac persuadendo valebat
 quasi Aeschines alter vel Demosthenes. cum hoc igitur diversoriolum
 quoddam ingressus, omni comitate et accumbere secum eum iussit et
 nocte ut commode cubaret, curavit. sub diluculum, cum sol orbem
 conscendere properat, properavit etiam Byzantium, equis stratis, in
 urbem pergere. quo conspecto, Caesar “desiste, inquit, et nobiscum
 veni.” sed ille, qui nec, quo profiscisceretur, sciret, neque omnino
 causam, quamobrem tam benigne ab illo exceptus esset, teneret,
 iterum abnuabat, Caesarem eiusque blanditias suspectans. is contra
 instare, reluctantem trahere et graviora minari, nisi, quae iussus
 esset, faceret. ubi ne sic quidem obtemperavit, sarcinas eius omnes
 suis adiungi et iter continuari iussit; ipsi, quocumque liberet, veniam
 eundi dedit. qui cum neque regiam auderet adire, veritas ne in cu-

τάττει τὰ μὲν προσόντα αὐτῷ ἅπαντα τοῖς ἰδίους ἐνωθῆναι
 ὑποζυγίοις καὶ τὴν προκειμένην πορεύεσθαι, ἐκείνῳ δὲ ἄδειαν
 δίδωσιν ὅπῃ βούλοιο ἀπιέναι. ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς τὰ βασίλεια D
 εἰσοδὸν παντελῶς ἀπαγορεύσας, ἄτε δεδιὼς μὴ καὶ ἔμφρου-
 5 ρος γένηται διὰ τὸ κεναῖς χερσὶν τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλικὸν
 κοιτῶνα ὀφθῆναι, παλινδρομῆσαι δὲ μὴ θέλων διὰ τὴν τοῖς
 πράγμασιν ἐπεισεσοῦσαν ἀκαταστασίαν καὶ σύγχυσιν ἐκ τῆς
 ἀνακωπῆς ἤδη τῶν Κομνηνῶν ἐπιχειρήσεως, καὶ μὴ βου-
 λόμενος συνέπετο τῷ καίσαρι. γίνεται δέ τι κατὰ συντυχίαν
 10 τοιοῦτον. ἀπερχόμενος ὁ καῖσαρ περιέτυχε Τούρκους ἄρτι
 διαπερῶσι τὸν Ἑδρον καλούμενον ποταμόν. ἀνασειράσας οὖν
 τὸν χαλινόν, ἐπυθάνετο ὄθειν καὶ ὅποι πορεύονται, ἅμα δὲ
 καὶ ὑπισχνεῖτο χρήματά τε πολλὰ δώσειν καὶ παντοίας θε-
 15 ραπείας ἀξιώσασαι, εἰ πρὸς τὸν Κομνηνὸν σὺν αὐτῷ φοιτή-
 ῃσιν. συντίθενται οὖν τμηκαῦτα. καὶ ὃς ὄρκον ἐκ τῶν
 ἡγεμόνων αὐτῶν ἀπαιτεῖ, ἐμπεδῶσαι τὰς συνθήκας διὰ τού-
 του βουλόμενος. οἱ δ' εὐθύς κατὰ τὸ εἰδοσμένον αὐτοῖς τὸν
 ὄρκον ἐπλήρουν, συμμαχῆσαι τῷ Κομνηνῷ μάλα προθύμως
 διαβεβαιούμενοι. ἄπεισι τοίνυν συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς Τούρ-
 20 κους πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς. οἱ δὲ πόρρω τοῦτον θεασάμενοι
 καὶ τὴν καινὴν ἄγρην ὑπεραγασάμενοι καὶ μάλιστα τούτων P. 57
 οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, οὐκ εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὃ τι καὶ δρού-
 σμεν. προὔπαντήσας δὲ καὶ περιπλάκεις τὸν καίσαρα κατη-

2. δὲ om. G. 4. ἐμφρουρος G, ἐμφρούριος P. 6. δὲ πά-
 λαι μὴ P, πάλας om. G. an δὲ πάλιν? 11. ποταμόν om. CG.
 12. καὶ om. A. δηγ G. ἅμα A, ἀλλὰ PG. 14. φοιτήσωσι A.
 15. συντίθεται GA. ὄρκων P. 16. τούτου A, τοῦτο PG.

stodiam traderetur, si ad quaestores sine pecunia venisset, neque
 rursus propter rerum motum ac perturbationem, ex emergente iam
 Comnenorum coniuratione ortam, domum reverti vellet, Caesarem
 vel invitus secutus est. forte autem contigit, ut Caesar, cum iter
 hinc pergeret, Turcis obviam fieret, qui modo Eurum fluvium
 traiecerant. adductis igitur habenis subsistens, postquam unde et
 quo tenderent, interrogavit, magnam iis mercedem et omnis gene-
 ris beneficia promisit, si ad Comnenos secum proficiscerentur. ubi
 annuerunt, ille iniurandum a ducibus eorum exegit, quo pa-
 ctum confirmaretur. hi statim consuetudine sua iureiurando dato, Com-
 neno se auxilio fore, alacriter pollicentur. itaque Caesar cum Turcis
 ad Comnenos processit; quem cum procul illi conspexissent, nova
 praeda incredibiliter laetati, maxime Alexius pater meus, prae gau-
 dio, quid agerent, nesciebant, progressusque obviam Alexius, Caesa-
 rem amplexus et osculatus est. quid deinde? ingrediuntur, Caesare

σπάζετο. τί τὸ ἐντεῦθεν; τῆς πρὸς τὴν βασιλεῖουσαν ἀπα-
γούσης ἤψαντο, τοῦ καίσαρος τοῦτο ὑποθεμένου καὶ ἐπισπεύ-
δοντος. ἅπαντες οὖν οἱ κατὰ τὰς κομποπόλεις αὐτόμολοι προσ-
ερχόμενοι ἐφήμιζον τοῦτον βασιλέα, πλὴν τῶν κατὰ τὴν
Ἵορροσιτιάδα. ἐκεῖνοι γὰρ ἐγκοτοῦντες πάλαι αὐτῷ διὰ τὴν τοῦ 5
Βρυεννίου κατάσχεσιν, τῷ μέρει τοῦ Βοτανειάτου προσέ-
V. 50 κειντο. καταλαβόντες οὖν τὸν Ἀθύραν κἀκείσε διαναπαυσά-
B μνοι, τὴν μετ' αὐτὴν ἐκεῖθεν ἀπάραντες, τὰ Σχιζὰ κατέλα-
βον, (κώμη δὲ καὶ τοῦτο Θρακικὴ,) κείθι τὸν χάρακα πηξά-
μενοι. 10

7. Μετέωροι δὲ ἦσαν ἅπαντες καρδοκοῦντες τὸ μέλλον
καὶ τὸν ἐπιζόμενον ἀναρρηθῆναι βασιλέα ἐπιποθοῦντες ἰδεῖν.
οἱ πλείους δὲ Ἀλεξίῳ τὸ κράτος ἐπηύχοντο, ἀλλ' οὐδ' οἱ
περὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀνακεπτώσκεσαν, ὡς ἐνόν, ἅπαντας μετα-
χειριζόμενοι. στάσις δὲ ἦν ἀσύμβατος κατὰ τὸ φαιτόμενον, 15
τῶν μὲν τοῦτον, τῶν δ' ἐκεῖνον οἰακροτρόφον τῆς βασιλικῆς
περιωπῆς ἡμετρομένων γενέσθαι. κερῆσαν δὲ τότε καὶ οἱ ἐξ
ἀγχιστείας τῷ Ἀλεξίῳ προσήκοντες, ὃ ἄνωθεν μνημονευθεὶς
C καίσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας, ἀνὴρ καὶ βουλευσασθαι ἱκανὸς
καὶ καταπράξασθαι περιδέξιος, ὃν καὶ γὰρ ἐπ' ὀλίγον φθάσασαι 20
τεθέσθαι, καὶ Μεχαὴλ καὶ Ἰωάννης οἱ τούτου ἔγγονοι, καὶ
μὴν καὶ ὁ τούτων ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸς Γεώργιος ὁ Παλαιο-

2. ἐπισπεύσαντος A.	4. τοῦτον : τὸν Ἀλέξιον A.	6. Βο-
τανειάτου GA.
7. δ' Ἐκανά πανσάμενοι G.	8. αὐτῆ A.	
11. δ' G.	πάντες G.	12. ἰδεῖν om. CG.
17. ἡμετρομένων P.	22. καὶ om. G.	14. ἔπαν-
τες G.

suasore et impulsore, viam, quae in urbem ducit, passim ex oppi-
dis homines ultro assuebant imperatoremque salutabant Alexium,
praeter Orestiadis incolas; qui cum pridem ei propter captum Bryen-
niam infensi essent, a Botaniatis partibus stabant. Athyrae unum
diem ad sedandam lassitudinem morati, Schiza perrexere, qui et
ipse vicus Thraciae est, ibique castra posuerunt.

7. Suspenso autem animo omnes, quid futurum esset, exspecta-
bant, dum pro suo quisque studio imperatorem deposcunt. plerique
Alexio eam dignitatem optabant, sed nec Isaacii quidem familiares
otiosi erant; quin omnes, quantum poterant, sollicitabant, ita res
vix conventura videbatur, alteris hunc, alteris illum ad imperii gu-
bernacula provehi cupientibus. aderant tum temporis, qui affinitate
cum Alexio coniuncti erant, Caesar Iohannes Ducas, quem supra me-
moravi, promptus excogitandis, acer exsequendis rebus, quem et ego
per breve tempus olim vidi; praeterea Michael et Iohannes nepotes
eius et qui horum sororem in matrimonio habebat, Georgius Palaeo-

λόγος, συμπαρόντες αὐτοῖς καὶ ἀγωνιῶντες καὶ τὰς ἀπάντων
 πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν διαστρέφοντες γνώμας, καὶ πάντα
 κάλων, ὃ φασι, κινουῦντες καὶ πᾶσαν μηχανὴν εὐφρῶς τε-
 χναζόμενοι, ὥστε τὸν Ἀλέξιον ἀναρρηθῆναι. τοιγαροῦν καὶ
 5 τὰς ἀπάντων πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν μετέφερον γνώμας. ἔν-
 θεν τοι καὶ τοὺς τῷ Ἰσαακίῳ προσανέχοντας κατὰ βραχὺ
 ἐλαττοῦσθαι συνέβαιεν. ὅπου γὰρ Ἰωάννης ὁ καῖσαρ ἦν,
 οὐδείς τῶν ἀπάντων ἀντέχειν ἠδύνατο. ἦν γὰρ ἀπαράμιλλος D
 οὗτος κατὰ τε φρονήματος ὄγκον καὶ σώματος μέγεθος καὶ
 10 μορφὴν τυράννη προσήκουσαν. τί μὲν οὐκ ἔπραττον οἱ Δου-
 και; τί δὲ οὐκ ἔλεγον; τί δὲ οὐχ ὑπισχυοῦντο ἀγαθὸν ἔσε-
 σθαι τοῖς τε λογάσι καὶ τῷ κοινῷ τοῦ στρατοῦ, εἰ ἐπὶ τὴν
 βασιλείον περιωπὴν Ἀλέξιος ἀναβαίη; φάσκοντες ὡς “μεγί-
 15 προσήκει καὶ οὐχ ὡς ἔτυχε, καθάπερ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροι
 τῶν ἡγεμόνων, διὰ τὸ καὶ στρατοπεδάρχης ὑμῶν χρόνον ἤδη
 πολὺν χρηματίσαι καὶ μέγας τῆς ἐσπέρας δομέστικος, καὶ κοι- P. 58
 νῶν ἄλλῶν ὑμῖν μετασχεῖν, ἐν λόγοις τε καὶ τοῖς κατὰ συστάδην
 πολέμοις γενναίως ὑμῖν συναγωνιζόμενος, μὴ σαρκῶν, μὴ με-
 20 λῶν, μηδὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ὑμῶν φειδόμενος σω-
 τηρίας, ὅση τε καὶ πεδιάδας μεθ’ ὑμῶν πολλάκις διελθῶν,
 τὰς ἔκ τῶν μύθων κακοπαθείας ἐπιστάμενος, καὶ ἀκριβῶς
 ἄπαντας ὁμοῦ καὶ καθ’ ἓνα γνώσκων, Ἀρηΐφιλος τε ὢν καὶ

18. λόγοις P in margine, λόγοις PG. 19. ἡμῖν G. 20.
 φεισάμενος P. 21. ἐλθῶν P. 22. μόχθων CG. καὶ κα-
 κοπαθείας G.

logus. hi sibi invicem adesse, laborare, multitudinem ad suam sen-
 tentiam traducere, omnem, quod aiunt, movere funem, omnem cal-
 lide adhibere machinam, ut Alexius renuntiaretur. ita versa hominum
 sententia, numerus eorum, qui Isaacio favebant, paulatim imminutus
 est. etenim nemo unus resistere potuit, ubi Iohannes Caesar erat,
 qui et ingenio et corporis proceritate et forma regia omnes longe
 superabat. quid autem a Ducis non factum, quid non dictum, quid
 non promissum cum singulis ducibus, tum universo exercitui, si Alexius
 imperatoris dignitate ornaretur? “maximis, inquit, donis honori-
 busque vos afficiet pro cuiusque merito, nec forte quadam, quem-
 admodum imperiti et ignari duces solent; propterea quod tam diu
 dux vester est et magnus Occidentis domesticus, eadem vobiscum
 mensa usus et, sive insidjandum sive acie pugnandum erat, periculorum
 socius fortissimus; qui nec corpori, nec vitae ipsi pepercit, ubi salus
 agebatur vestra; qui montes agrosque saepe vobiscum peragravit et
 quanti in militia labores ferendi sint, ipse expertus est; qui ut uni-

τοὺς γενναίους τῶν στρατιωτῶν ἐξόχως ποθῶν." ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ Δουκαί· ὁ δὲ γε Ἀλέξιος πολλῆς τιμῆς ἤξιον τὸν Ἰσαάκιον, ἐν πῦσιν αὐτὸν προτιμώμενος, εἴτε διὰ τὸ φίλτρον Β τῆς ἀδελφότητος ἢ καὶ μᾶλλον, ὃ καὶ λεκτέον, ἐπειδὴ ἢ μὲν στρατιὰ ξύμπασα πρὸς τοῦτον ξυνέρρει καὶ τὴν αὐτοῦ βασι- 5 λείαν κατέσπευδε, πρὸς δὲ τὸν Ἰσαάκιον οὐδ' ὀπωσιεῦθ' ἐπεστρέφεται, ἔχων ἐκείθεν τὸ κράτος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ κατ' ἐλπίδας αὐτῷ τὸ πρᾶγμα γινόμενον ὄρων, παρεμυθεῖτο τὸν ἀδελφὸν τῇ πρὸς τὴν βασιλείαν ὑποποιήσει, πρᾶγμα οὐδὲν ἐκ τούτων ἀσχων ἀβούλητον, εἰ αὐτὸς μὲν παρὰ τῆς στρα- 10 τιᾶς ἀπάσης εἰς τοὺς ὑπερηφάνους ἄξονας ἀναρπάξοιτο, ὃ δὲ λόγοις ὑποσαινοὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ πρόσχημα ποιοῖτο τὴν τοῦ κράτους δῆθεν ἐκχώρησιν. τοῦ καιροῦ γοῦν οὕτω τριβο- C μένου, συνείλεκτο τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν περὶ τὴν σκηπὴν, με- τέωροι ὄντες καὶ τὴν ἰδίαν ἕκαστος ἐπιθυμίαν εὐχόμενος τε- 15 V. 51 λεσθῆναι. ἀναστὰς δὲ ὁ Ἰσαάκιος καὶ λαβὼν τὸ φοινικοβα- φρὲς πέδιλον ὑποδιδύσκειν τὸν ἀδελφὸν ἐπειράτο· ὡς δὲ ἐκεῖ- νος πολλάκις ἀνένευεν, "ἔα" φησὶν, "ὁ θεὸς διὰ σοῦ τὸ γέ- νος ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι βούλεται." ἀναμνήσας καὶ ὧν ὁ φανείς ποτε περὶ τοῦ Καρπιανοῦ λεγόμενα, ἐκ τῶν βα- 20 σιλείων οἴκαδε ἀπερχομένων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν, πρὸς αὐτὸν ἀπεφοίβασεν. ἐκείσε γὰρ γενομένοις ἀνὴρ τις τούτοις

2. γε om. G.

3. τὸ om. G.

10. τούτου G.

12. ὑπο-

σαινε C.

17. δ' A.

20. Καρπιανοῦ CG, Καρπιανῶν P,

καρπιανὰ A. vid. annotat.

21. ἀμφοτέρων om. A.

22. γε-

νόμενος G.

versos, ita unumquemque vestrum bene novit et cum ipse forti animo sit, strenuos milites plurimi facit." haec quidem Ducae; Alexius autem fratrem summo in omnibus rebus honore habebat, vel propter fraterni amoris vim, vel potius, (nam et hoc dicendum est,) cum universus exercitus ad Alexium se converteret et ut imperium acciperet urgeret, Isaacio autem ne tantulum quidem studeret, tanquam imperio sibi certo et rebus ad voluntatem fluentibus, consolabatur fratrem spe imperio potiundi, nihil incommodi inde capturus, si ipse ab universo exercitu ad summos honores quasi abreptus, fratri subblandiretur verbis et cedentis speciem prae se ferret. ita cum tempus trivissent, milites ad praetorium convocantur, magna expectatione et sua quisque vota rata ut fiant optantes. surrexit Isaacius purpureumque calceum fratri induere conatur. quo saepius recnsante, "sine, inquit; per te deus genus nostrum ad pristinam dignitatem revocare vult." simul oraculum in mentem ei revocat, quod olim ad locum, qui Carpiani vocatur, cum ex regia uterque frater domum redibat, proditum erat. nam eo cum pervenissent, obviam fit homo

ἀπληγῶς, εἴτε τῶν κρειττόνων τις ὢν ἢ ἄλλως ἄνθρωπος, τῶν μελλόντων, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, διορατικώτατος· ἐδόκει δ' οὖν ἱερὺς τὸ φαινόμενον, ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς προσ-
 5 ερχόμενος, πολιὸς τὴν τρίχα, τὸ γένειον λάσιος· ἐπιλαμβά-
 νεται τῆς κνήμης τοῦ Ἀλεξίου καὶ πρὸς ἑαυτὸν πεζὸς ὢν ἰππότην ἐφελκυσάμενος, πρὸς τὸ οὖς τοῦτο δὴ τὸ τῆς Δαυι-
 τικῆς ἀνεφθέγγατο λύρας “ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασι-
 λευε θνεκεν ἀληθείας καὶ προφότητος καὶ δικαιοσύνης,” καὶ
 10 οἶον προμαντευοῦμενος ἀφανῆς ᾤχετο. οὐδὲ γὰρ ἦν τῷ
 Ἀλεξίῳ ἀλώσιμος, καίτοι πανταχόσε περιπαταίνοντι, εἴ που
 καὶ τοῦτον θεάσαιοτο, καὶ δὴ καὶ ὄλους λύσαντι χαλινούς
 καὶ τοῦτον μεταδιώκοντι, εἴ που καταλάβοιτο, ἵνα τίς τε εἶη
 καὶ ὁπόθεν ἀκριβέστερον μάθοι. ἀλλ' ὁμως ἀφανέστατον ἦν
 15 τὸ θεαθῆναι. ἐκεῖθεν δὲ ὑποστρέψαντα ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος
 πολλὰ τε περὶ τοῦ φανέντος ἐξεπνυθάνετο καὶ τὸ ἀπόρρητον
 ἤξιον παραγυμνοῦν· ὡς δὲ ἐνέκειτο ἀπαιτῶν ὁ Ἰσαάκιος, ὁ
 Ἀλέξιος τὸ ἐντεῦθεν τὰ πρῶτα μὲν ἀναβαλλομένην ἐφόκει,
 μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ λαληθὲν μυστικῶς πρὸς αὐτὸν ἔξωρ-
 20 χεῖτο. αὐτὸς μὲν τοῖς ἔξωθεν λόγοις καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 πλάσμα τὸ λεχθὲν ἐπεξηγούμενος καὶ φενάκην εἶναι ἐφθέγγε-
 γετο, κατὰ νοῦν δὲ ἔλκων τὸν φανέντα ἐκείνῳ ἱεροπρεπῆ ἄν-

1. ἀπληγῶς P. ἄλλος A. 7. ἔντειναι C. 9. αὐτόκρα-
 τορ C, αὐτοκράτωρ PGA. Ἀλέξιος A. 12. δὴ om. C.
 καὶ tertium om. G. 13. εἶπω G. ante καταλάβοιτο add.
 καὶ P. 17. ἤξιον GP, recte C. 21. εἶναι ἐφθέγγετο add. A.
 22. ἐκείνον minus recte con. Hoeschel.

an homine aliquis maior, futurarum rerum certe scientissimus; qui sacerdotis quidem specie, nudo capite, coma cana, barba horrida, pedes ad equitem Alexium accessit et crure comprehensum ad se attraxit insusurravitque Davidicum illud “intende, prospere procede, regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam.” quibus adiunxit “imperator Alexi.” haec locutus et quasi vaticinatus, evanuit Alexiumque effugit, licet omnia circumspiceret, atque adeo habentis effusus persequeretur, an forte a deprehensio, quis et unde esset, perdisceret. nihilo tamen minus latebat visus. reversum Isaacius frater multum de iis quaesivit, quae vidisset, et ut arcanum sibi aperiret, rogavit; cumque instaret Isaacius, Alexius primo tergiversatus est, dein quid secreto sibi dictum esset, detexit. id licet palam et cum fratre colloquens, pro figmento et praestigiiis haberet, tamen cum sancti, quem viderat, viri speciem mente reputaret, retulisse is theologum, tonitruum filium, Alexio videbatur. haec senis oracula et quae verbis ab eo significata erant, ubi Isaacius re ipsa

δρα, εἰς τὸν τῆς βροντῆς υἱὸν θεολόγον παρείκαζεν. ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ γέροντος προμαντεύματα καὶ ἄπερ εἶπεν ἐκεῖνος ἐν λόγοις, ὃ Ἰσαάκιος ἐν τοῖς πράγμασιν ἐθεῶτο, ἐνίστατό τε ἀνδρικώτερον αὐτὸν βιαζόμενος καὶ τὸ ἐρυθροβαφὲς ἐνδιδύσκει ὑπόδημα, καὶ μᾶλλον ὄρων τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς τὴν 5
 B ἤρχον οἱ Δοῦκαι τῆς εὐφημίας, τὰ τε ἄλλα τὸν ἄνδρα καὶ οὗτοι ἀποδεχόμενοι καὶ διότι ἢ τούτων προσγενῆς Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ κατὰ νόμους συνῆπτο τῷ ἐμῷ πατρὶ. σύναμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἐκ τοῦ αἵματος συμφυεῖς αὐτῶν ἀναβλα- 10
 στήσαντες τὸ αὐτὸ προθύμως ἐποιοῦν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τοῦ στρατοῦ διαδεξάμενον τὴν εὐφημίαν, σχεδὸν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀνέπεμπον τὰς φωνάς. καὶ ἦν ἰδεῖν καινὸν τι την-
 καῦτα συμβαῖνον, τοὺς πρότερον διηρημένους τὰς γνώμας καὶ θάνατον ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς σφῶν ἐπιθυμίας ἀποτυ- 15
 χεῖν βουλομένους, ὁμογνώμονας ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή γεγόνε-
 τας, καὶ τοσοῦτον, ὥς μηδ' εἶ ποτε στάσις μεταξύ τούτων ὄλως ἦν ἐπιγινώσκεισθαι.

C 8. Ἐν ὅσῳ ταῦτα ἐτελεῖτο, φήμη τις περὶ τοῦ Μελισ-
 σσηνοῦ διέτρεχε, φθάσαι τοῦτον μηνύουσα περὶ τὴν Δάμαλιν 20
 μὲθ' ἱκανῆς στρατιᾶς, εὐφημεῖσθαι τε ὡς βασιλέα ἤδη καὶ
 ἄλουργὰ ἡμφιεσμένον· οἱ δὲ τῷ λεγομένῳ πιστεύειν τέως

1. παρείκαζεν om. C. ἐπὶ P. 2. προφροιβάσματα A. εἶπεν
 om. A. 3. ὃ : καὶ A. ἐθεάσατο G. 6. τὸ ἐντεῦθεν
 γούν A. 8. καὶ om. C. 9. τῷ ἐμῷ πατρὶ : αὐτῷ A. 12.
 εἰς A, ἐφ' GP, ἐς P in margine. τὸν om. A. 13. τε om. G.
 22. ἀλουργὸν GA.

comprobata vidit, vehementius fratri institit ac paene vi coegit, ut calceos purpureos indui sibi sineret, praesertim cum universi exercitus ardentissima in Alexium studia nosset. tunc initium acclamandi Ducae fecerunt, cum aliis de caussis Alexio et ipsi cupientes, tum maxime quod propinqua eorum, Irene mater mea, rite ei nupserat. idem, qui sanguine cum iis coniuncti erant, simul alacriter faciebant; quos cetera multitudo excipiens, ad coelum usque voces efferebat. ac mirum quid eo tempore contigit, ut qui modo discordes inter se, mortem obire maluerant, quam sententia sua decedere, consentirent momento, idque ita, ut dissidium inter eos unquam fuisse, cognosci non posset.

8. Quae dum peraguntur, rumor differebatur, Melissenum cum exercitu satis magno Damalim usque progressum, imperatorem acclamatum purpuraque indutum esse. cui famae tunc fidem habere non

οὐκ εἶχον. τὰ δὲ κατ' αὐτοὺς κακέϊνος μαθὼν πρέσβεις ταχὺ
 πρὸς αὐτοὺς ἔξαπέστειλεν. οἱ καὶ καταλαβόντες ἤδη τὰς
 πρὸς αὐτοὺς γραφὰς ἐνεχείριζον, οὕτωσί πως διεξιούσας.
 “ὁ θεὸς με μέχρι Δαμάλεως μετὰ τῆς ὑπ' ἐμὲ στρατιᾶς
 5 αἰσινῇ διεσώσατο. μεμάρθηκα δὲ καὶ τὰ ὑμῖν ξυμπεσόντα καὶ
 ὡς τῆς κακονοίας τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν δεινῶν καθ'
 ὑμῶν ἐπιχειρημάτων θεοῦ προμηθεῖα ῥυσθάντες, τῆς ἑαυτῶν
 πεφροντίκατε σωτηρίας. ἐπεὶ δὲ καὶ γὰρ τῇ μὲν σχέσει θεοῦ D
 νεύσει ἐξ ἀγχιστείας ὑμῖν προσφκείωμαι, τῇ δὲ γνώμῃ καὶ
 10 τῇ πρὸς ὑμᾶς ἀρρήκτῳ διαθέσει οὐδενὸς τῶν καθ' αἷμα προσ-
 ηκότων ὑμῖν ἀποδέω, ὡς ὁ τὰ πάντα κρίνων οἶδε θεός,
 δέον ἡμᾶς κοινῶς σκοπήσαντας περιποιήσασθαι ἑαυτοῖς τὸ V. 52
 ἀσφαλές τε καὶ ἀκατάσειστον, ὅπως μὴ παντὶ ἀνέμῳ περι-
 φερώμεθα, ἀλλὰ καλῶς τὰ τῆς βασιλείας ἰδύοντες, ἐπ'
 15 ἀσφαλοῦς βαινόμεν τῆς κρηπίδος. τοῦτο δὲ πάντως ἡμῖν
 ἐσεῖται, εἰ θεοῦ νεύσει τῆς πόλεως παρ' ἡμῶν ἐαλωκυίας,
 ὑμεῖς μὲν τὰ τῆς ἐσπέρας διεξάγοιτε πράγματα, ἐμοὶ δὲ τὰ
 τῆς ἑώας ἀποκληρωθῆναι ἐκχωρήσετε στεφηφοροῦντι καὶ
 ἀλουργῶ περιβεβλημένῳ καὶ ἀναγορευομένῳ, ὡς ἔθος τοῖς
 20 βασιλεῦσιν ἔστιν, σὺν τῷ ἀναρρηθέντι ἐξ ὑμῶν, ὥστε κοι-
 νῆν τὴν ἡμῶν εὐφημίαν γίνεσθαι, καὶ οἱ τόποι καὶ τὰ πρά- P. 60

2. καὶ om. C, δὲ G. ἤδη om. A. 3. πως A, πῶ C, που PG.
 post διεξιούσας C add. περὶ τῶν τοῦ Μελισσηνοῦ πρεσβέων.
 eundem titulum G in margine habet. 4. ἐπ' ἐμὲ P. 8. τῇ
 μετασχεῖ A. 10. ἡμᾶς A. ἀρρήκτῳ G. αἷμα A, αἷμα-
 τος PG. 11. ὁ πάντα PG, recte CA. 13. μεταφερώμεθα C.
 16. ὑμῶν C. 18. ἑώας A, Ἀσίας PG. ἐκχωρήσετε A, ἐκχω-
 ρήσητε C, ἐκχωρήσοιτε PG. 21. ἡμῶν om. A. τὰ om. C.

poterant. verum ille, de rebus a Comnenis gestis et ipse certior factus,
 legatos celeriter ad eos misit. qui cum advenissent, litteras tradide-
 runt, in quibus haec fere scripta erant. “deus me usque Damalim
 incolumem cum exercitu servavit. vobis quoque quid acciderit co-
 gnovi et quomodo a servorum illorum malignitate dirisque insidiis
 dei providentia vindicati, salutis vestrae consulueritis. quoniam autem
 et affinitate, id quod in divini beneficii parte pono, vobiscum iun-
 ctos sum, et voluntate immutabilique in vos animo ne consanguineo-
 rum quidem vestrorum (deum rerum omnium iudicem testor) ulli
 concedo, in commune consulendo salutis nostrae stabilitatem con-
 firmare nos oportet, ne omni vento huc illuc agitemur, sed bene
 constitutis imperii rebus, satis firmo fundamento innitatur. id sine
 dubio continget, si urbe a nobis deo annuente capta, vos Occi-
 dentis res administraretis, mihi Orientem regendum concedatis, corona
 atque purpura induto et, quemadmodum imperatoribus mos est,

γμματα ἡμῖν ἀπομεμέρισται, τὴν τε γνώμην μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι. καὶ οὕτως ἡμῶν ἐχόντων, ἀστασίαστα δι' ἀμφοῖν διεξάγοιτο ἂν τὰ τῆς βασιλείας." ταῦτα οἱ πρέσβεις ἀπαγγέιλαντες, ἀπόκρισιν μὲν αὐτοτελῆ τῆνικαῦτα οὐκ ἔδεδξαντο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, διὰ πολ- 5
λῶν τὸ ἀδύνατον τῶν παρὰ τοῦ Μελισσηνοῦ μηνυθέντων ἐδείκνυσαν· τὰ δὲ γε δοκοῦντα τούτοις ἐς νέωτα γνωρίσαι αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο διὰ Γεωργίου τοῦ καλουμένου Μαγγάνη, ᾧ καὶ τὴν αὐτῶν θεραπείαν ἀνέθεντο. τούτων οὕτω γινομέ-
Bνων, οὐδὲ τῆς πολιορκίας κατερραθύμουν παντάπασιν, ἀλλὰ 10
δι' ἀκροβολισμῶν, ὡς ἐνόν, τῶν τειχῶν ἀσπειρωῶντο τῆς πόλεως. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, τὰ αὐτοῖς εἶπον δοκοῦντα. τὰ δὲ ἦν τιμηθῆναι τὸν Μελισσηνὸν τῷ τοῦ καίσαρος ἀξιώματι καὶ ταινίαις ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίαις καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τῷ τοιοῦτῳ προσήκει ἀξιώματι, δοθῆναι 15
δὲ οἱ καὶ τὴν Θεσσαλοῦ μεγίστην πόλιν, ἐν ᾗ καὶ ὁ ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου μάρτυρος Δημητρίου ναὸς περικαλλῆς ἕκοδόμηται, ὅπου καὶ τὸ μύρον ἐκ τῆς ἐκείνου τιμίας σοροῦ βλύζον αἰεὶ μεγίστας ἰάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσιοῦσι πα-
Cρέχει. οἱ δὲ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τούτοις, ἐπεὶ ἐφ' οἷς μὴ 20
ἔλεγον οὐκ εἰσηκούοντο, ἐώρων δὲ πολλὴν τὴν κατὰ τῆς πό-

1. ἡμῖν A. 2. καὶ add. G. 3. ἐξάγοιτο CG. 4. ἀπό-
κρισιν μὲν τῆνικαῦτα οὐκ A. 7. ἐν νέωτα PG, recte CA.
8. Μαγγάνη C ubique, Μαγκάνη PGA. 12. μετακαλεσάμε-
νος CG. τούτους om. G, τούς πρέσβεις A. 14. lege καὶ
ταινίας ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίας. 18. τιμίας add. C et in mar-
gine P. 20. μὴ : lege μὲν.

simul cum nomine illius vestrum, cui imperium deferetur, renuntiato. ita et acclamatio communis fiet et licet, locis negotiisque disuncti, animo tamen uno eodemque erimus ac summa pace a duobus imperium administrabitur." haec cum legati retulissent, nihil in praesens certi responsum. postridie iis accessit, Comneni multis verbis, ea quae Melissenus proposuisset, fieri non posse, demonstrarunt; ceterum quid consilii de ea re cepissent, brevi ipsis indicatum iri per Georgium Manganem cognomine, cui legatorum quoque curam demandaverant, inter quae nec urbis oppugnationem negligebant omnino, sed velitationibus, quantum poterant, muros tentabant. postero autem die accessiverunt eos et quid sibi placuisset, docuerunt. caesaris dignitatem et taeniam et acclamationem et qui reliqui eius dignitatis honores essent, Melisseno se concedere; praeterea attribuere se eidem Thessalonicam urbem maximam, in qua etiam praestantissima aedes in nomine magi martyris Demetrii condita est, ubi unguentum, e venera-

λεως τούτων παρασκευὴν καὶ παμπληθῆ τὴν ὑπ' αὐτὸν στρα-
 τῖαν οὖσαν καὶ τὸν καιρὸν ἤδη αὐτοῖς ἀποστενούμενον, δε-
 διότες μὴ τῆς πόλεως ἀλούσης τεθαρρηκότες οἱ Κομνηνοί,
 οὐδ' ἄπερ νῦν ὑπισχοῦνται θελήσωσι περατώσαι, διὰ χρυ-
 5 σοβοῦλλον λόγου ταῦτα γίνεσθαι δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθέντος
 γραμμάτων ἤτοι ἔντο. κατανεύει πρὸς τοῦτο ὁ Ἀλέξιος ὁ ἀρ-
 τιφανῆς βασιλεὺς. καὶ μετακαλεσάμενος εὐθὺς Γεώργιον τὸν
 Μαγγάνην, ὃς καὶ ὑπογραφεὺς αὐτῷ ἐχρημάτιζεν, ἀνατίθε-
 ται τούτῳ τὴν τοῦ χρυσοβοῦλλον γραφὴν. ὁ δὲ ἐπὶ τρισὶν D
 10 ἡμέραις ὑπερετίθετο, ἄλλοτε ἄλλας αἰτίας συνείρων, ποτὲ
 μὲν λέγων, ὡς ἄρα κατάκοπος γεγονὼς κατὰ τὴν ἡμέραν
 ὄλην, τῆς νυκτὸς μὴ δύνασθαι γραφὴν ξυντελέσαι, ἄλλοτε
 δ' ὅτι τὰ γεγραμμένα νυκτὸς σπινθῆρ ἐμπεσῶν ἀπετέφρωσε.
 τοιαῦτα καὶ ἄλλ' ἄττα ὁ Μαγγάνης προφασιζόμενος καὶ οἶον
 15 μαγγανεύομενος ἄλλοτε ἄλλως ὑπερετίθετο. ἀπάραντες δ'
 ἐκείθεν οἱ Κομνηνοί, καταλαμβάνουσι ταχὺ τὰς λεγομένας
 Ἀρετῆς. τόπος δὲ οὗτος ἀγχοῦ τῆς πόλεως διακειόμενος, ὑπερ-
 κείμενος μὲν τῆς πεδιάδος καὶ τοῖς κάτωθεν ἰσταμένοις καὶ
 πρὸς τοῦτον ὄρωσιν εἰς λοφίαν ἀνατεινόμενος, καὶ τὴν ἑτέραν
 20 μὲν πλευρὰν πρὸς θάλατταν ἀπονεύων, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν
 πρὸς τὸ Βυζάντιον, ταῖς δὲ γε λοιπαῖς δυοῖ πρὸς ἄρκτον καὶ

1. ὑπ' αὐτὸν C, ἐπ' αὐτῶν PG. 4. χρυσοβοῦλλον λόγων —
 βεβαιωθέντων CG. 6. ἀρτιφανῆς PG, ἀρτιφανῆς A. 9.
 χρυσοβοῦλλου A. 8' ἐπὶ A. 14. ἄλλα τε codices, correxi.
 17. δ' οὗτος A. 18. ἐρισταμένοις G.

bili eius loculo semper scaturiens, maximas sanationes iis adfert, qui cum fide accedunt. has conditiones quamvis aegre ferrent legati, tamen improbatas quae contra monebant, cum multum eorum ad oppugnandam urbem apparatus et magnas Alexii copias viderent ac temporis angustiis iam premerentur, veriti, ne capta urbe Comneni etiam magis sibi confidentes, ne ea quidem, quae nunc promitterent, concessuri essent, postularunt, ut bulla aurea, rubris litteris subscripta, haec sibi confirmarentur. annuit Alexius, novus imperator, et statim Georgio Mangani, qui ab epistolis erat, arcessito, ut bullam auream conscriberet, mandavit. verum is triduo rem distulit, aliud alio tempore praetextens; modo diurno se labore defessum noctu litteras perficere non potuisse causabatur, modo perfectas noctu scintilla, quae incidisset, conflagrasse, haec atque alia talia Manganes praetendens et quasi mangonizans alias aliter rem procrastinavit. interim Comneni ulterius progressi, Aretas quae dicuntur celeriter occupant. est is locus prope urbem situs, leniter ex planitie editus et infrastantibus collis speciem praebens, altero latere ad mare, altero

δύσιν, παντὶ ἀνέμῳ καταπνεόμενος, διειδὲς δὲ ὕδωρ καὶ πό-
 τιμον ἔχων ῥέον αἰεῖ, φυτῶν δὲ καὶ δένδρων παντάπασιν
 P. 61 ἀμοιρῶν· εἶπες ἂν ὑπὸ τινῶν δρυτόμων ἐκπεφαλακρῶσθαι
 τὸν λόφον. διὰ γοῦν τὸ τοῦ τόπου ἐπιτεργῆς καὶ εὐκρατον
 καὶ Ῥωμανὸς ὁ Διογένης ὁ αὐτοκράτωρ ῥησιώτης μικρᾶς 5

V. 53 χάριν οἰκήματα λαμπρὰ καὶ ἀποχρῶντα βασιλεῦσιν ἀνήγει-
 ρεν. ἐκεῖσε τοίνυν γενόμενοι, πέμποντες ἀπειρωῶντο τοῦ
 τείχους, οὐδὲ ἐλεπόλεων ἢ μηχανῶν ἢ πετροβόλων τῶν
 ὀργάνων, ἐπεὶ μηδ' ὁ καιρὸς εἰδίδου, ἀλλὰ διὰ πελταστῶν
 καὶ ἐκηβόλων καὶ δορυφόρων καὶ καταφράκτων ἀνδρῶν. 10

9. Ὁ δὲ γε Βοτανειάτης τὴν τῶν Κομνηνῶν τοιαύτην
 ἐπιχείρησιν ὄρων πολυπληθῆ τε καὶ ἐκ παντοίων συνειλεγμέ-
 νην ἀνδρῶν καὶ πρὸς ταῖς πύλαις τῆς πόλεως ἐπειγομένην
 B ἤδη ἐγγίσει, τὸν δὲ γε Μελισσηνὸν Νικηφόρον περὶ τὴν Δά-
 μαλιν φθάσαντα οὐχ ἤττω τούτων δύναμιν ἔχοντα καὶ τῆς 15
 βασιλείας ὡσαύτως ἀντιποιοῦμενον, μὴ ἔχων ὅ τι καὶ δρά-
 σεις, μηδ' ἀντιπαλαμᾶσθαι δυνάμενος πρὸς ἄμφω τὰ μέρη,
 ὑπὸ τοῦ γήρωος ὑπόψυχρός τε ὢν καὶ μᾶλλον περιδεῆς, κἂν
 ἐν νεότητι ἀνδρικώτατος ἦν, τοσοῦτον μόνον τότε ἀνέπει,
 ὅποσον αὐτὸν ἢ τοῦ τείχους περιβολῆ διεξῶννε, καὶ ἀπε- 20
 νενεύκει μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἐκοτῆναι. ἔνθεν τοι
 καὶ ἐκπληξίς κατεῖχε καὶ θόρυβος ἅπαντας, καὶ ὑλώσιμα

3. ὑπέρ G. 4. τοῦ om. G. 6. ἀνέγειρεν P. 10. καὶ ter-
 tium om. G. 11. γε om. A. Κομν. ἀποστασίαν ὄρων A.
 13. ἐπαγομένην CG, ἐγγίξουσαν A. 19. τότε μόνον P. ἀνέ-
 πνει em. Diesterwegius, codices ἀπέπει. 20. αὐτῷ A.

ad Byzantium vergens, reliquis duobus ad septentrionem et occiden-
 tem spectantibus, omni vento expositus, liquidae et bibendo idoneae
 aquae fontes habens perennes, plantis autem atque arboribus adeo
 infecundus, ut a lignatoribus abrasum diceret. ibi imperator Romanus
 Diogenes, amoenitatem loci et coeli temperiem secutus, brevis rusti-
 cationis causa magnifica et regibus apta aedificia exstruxit. quo cum
 pervenissent, miserunt qui muros tentarent urbis, non turribus aut
 machinis, cum id ne per tempus quidem liceret, sed peltastis, iacula-
 toribus, hastatis et gravis armaturae militibus missis.

9. Sed Botaniates, cum et Comnenos magno ac variis ex homini-
 bus conflato exercitu ad ipsas urbis portas iamiam appropinquasse,
 et Melissenum Nicephorum Damalim pervenisse haud minoribus copiis
 parique principatus invadendi consilio cognosset, animi anxius et
 utrique obsistendo impar, ad hoc propter senectutem ignavus atque
 timidior, licet adolescens fuisset fortissimus, tantum a metu tum
 respirabat, quantum moenibus circumseptus erat, nec ab imperio

πάντα ἔδοκει γενήσεσθαι πάντοθεν. ὥς δὲ δυσχερὴς ἦ τῆς πόλεως ἄλωσις τοῖς Κομνηνοῖς κατεφαίνετο, (αἱ δὲ δυνάμεις ἐκ διαφόρων ξενικῶν τε καὶ ἑγχωρίων συνελέγοντο· ὅπου δὲ C πληθὺς διάφορος, ἐκεῖ καὶ τὸ τῆς γνώμης διάφορον κατα- 5 φαίνεται,) βλέπων ὁ τὸ νέον ἐνδεδυκῶς πέδιλον Ἀλέξιος τὸ δυσάλωτον τῆς πόλεως καὶ τὸ τῶν στρατιωτῶν παλίμβολον ὑποτοπάζων, εἰς ἑτέραν ἐτρέπετο γνώμην, ἵνα θωπείαις τισὶ καὶ ὑποσχέσειν ὑποποιησάμενός τινας τῶν φυλαττόκων τὰ 10 τείχη καὶ κλέψας αὐτῶν τὴν γνώμην, οὕτως αἰρήσῃ τὴν πόλιν. ταῦτα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μελετήσας, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ καίσαρος ἅμα πρωτὶ παραγίνεται, ἀπαγγέλλων τὰ σκοπηθέντα καὶ ἀξιῶν ἅμα συνένευσθαι οἱ καὶ κατασκοπῆσαι τὰ τείχη καὶ τὰς ἐπάλλξεις ἀναθεωρῆσαι καὶ τοὺς φυλάσσοντας D (ἦσαν γὰρ ἐκ διαφόρων) καὶ διαγινῶναι, ὅπως δυνατόν ἐστιν 15 ἄλῶναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ βαρέως τουπίταγμα ἔφερον, ἅτε τὸ μοναχικὸν οὐπω πρώην περιβεβλημένος ἀμφίον, καὶ συνεῖς ὅτι καταγελῶτο ἂν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ τεῖχος ἰσταμένων καὶ τὰς ἐπάλλξεις, εἰκότως τὸν πλησιασμὸν τῶν τειχῶν ἀνεδύετο. ὅπερ καὶ πέπονθεν. ὥς γὰρ βιασθεῖς τῷ Ἀλεξίῳ 20 συνηκολούθηκεν, εὐθὺς αὐτὸν ὑπὸ τῶν τειχῶν ἑωρακότες τὸν P. 6a ἄββᾶν μετὰ τινος προσθήκης ὑβριστικῆς διετάραζον. ὁ δὲ

2. δὲ : an γὰρ? 5. ἐνδεδυμένος G, ἐμβεβηκῶς A. 10. ταῦτα δὲ ὅλης P, δι' G, καὶ δι' δι' ὅλης A. τῆς add. A. 12. συνένευσθαι A. 16. οὐ πάντῃ πρώην A. βεβλημένος A. 18. τὸν om. G. 21. ἄββᾶν A.

abdicando abhorrebat. quo factum est, ut etiam cives trepidarent, et expugnari omnia undique posse viderentur. at Comnenis cum urbem vi capere difficillimum videretur, (nam copiae eorum ex omni genere peregrinorum aequae atque indigenarum collectae erant; ubi autem multitudo varia est, ibi varia etiam apparent studia,) itaque cum Alexius, novus imperator, urbem haud facile capi posse intelligeret et militum inconstantiam pertimesceret, consilio mutato, blanditijs ac promissis nonnullos ex iis, qui moenia defenderent, sibi conciliare eorumque voluntatem quasi furari statuit; quorum auxilio urbem caperet. quod cum tota nocte animo versasset, primo mane in Caesaris tentorium se confert, consilium cum eo communicat rogatque, ut moenia et propugnacula eorumque custodes, qui varii generis, secum exploratum iret et quomodo urbe potiri posset, specularetur. sed is aegre adduci poterat. cum enim monachi vestem haud ita pridem induisset, merito verebatur, ne si moenibus accederet, risui esset iis, qui in muro turribusque consisterent. neque id eum fefellit. cum enim invitus Alexium secutus esset, statim conspicati ex muro, patrem eum irridendo salutabant, opprobrio quodam ad-

ἐπισυνάξας τὸ ἐπισκήνιον καὶ ἔνδοθεν ἔβριζόμενος παρ' οὐδέν
 ἐλογίζετο, πρὸς δὲ τὸν προκείμενον σκοπὸν ὄλον εἶχε τον
 νοῦν. εἰώθασι γὰρ οἱ φρόνημα στάσιμον ἔχοντες ἐμμένειν
 ἐφ' οἷς ἂν κρίνωσι, τῶν δ' ἔξωθεν ἐπισυμβαινόντων κατα-
 φρονεῖν. ἐπυθάνετο γοῦν, τίνες ἂν εἴεν οἱ ἕκαστα τοὺς 5
 πύργους φυλάσσοντες. ὡς δὲ ἐνταῦθα μὲν ἐφροστῆναι τοὺς
 ἀθανάτους λεγομένους ἐμάνθανε, (στράτευμα δὲ τοῦτο τῆς
 Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ἰδιαίτατον,) ἐκεῖσε δὲ τοὺς ἐκ τῆς Θού-
 Βλης Βαράγγους, (τούτους δὴ λέγω τοὺς πελεκυφόρους βαρβά-
 ρους,) ἀλλαχόσε δὲ τοὺς Νεμίτζους, (ἔθνος δὲ καὶ τοῦτο 10
 βαρβαρικὸν καὶ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων δουλεύον ἀνέκαθεν,)
 φησὶ πρὸς τὸν Ἀλέξιον παραινῶν, μῆτε τοῖς Βαράγγοις ἐμβα-
 λεῖν, μῆτε τοῖς ἀθανάτοις προσεμβалеῖν. οἱ μὲν γὰρ αὐτό-
 χθονες ὄντες τῷ βασιλεῖ, πολλὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης
 V. 54 ἔχοντες εὐνοίαν, θᾶπτον ἂν τὰς ψυχὰς παραδοῖεν ἢ πονηρῶν 15
 τι κατ' αὐτοῦ μελετήσαι πεισθήσονται. οἱ δὲ γε ἐπὶ τῶν
 ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντες πάτριον παράδοσιν καὶ οἶον πα-
 ρακαταθήκην τινα καὶ κλῆρον τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πί-
 Cστιν καὶ τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν φυλακὴν ἄλλος ἐξ ἄλλου
 διαδεχόμενοι, τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν ἀκράδαντον διατηροῦσι 20
 καὶ οὐδὲ ψιλὸν πάντως ἀνέξονται περὶ προδοσίας λόγον. τῶν
 δὲ γε Νεμίτζων ἀποπειρώμενος, ἴσως οὐ πόρρω βαλεῖ σκοποῦ,
 ἀλλ' εὐτυχῆσει τὴν εἴσοδον ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν τηρουμένου πύρ-

1. ἐπισκήνιον A. 2. πρὸς δὲ : ἀλλ' ἐπὶ A. 4. κρίνωσιν P.
 11. δουλεύων PG, correxi. 18. καὶ κλῆρον om. CG. 22.
 ἀποπειρώμενον — βάλλειν A.

dito. at ille attracto in frontem cucullo, ubi se intus abdedit, con-
 vicia nihili duxit, toto animo ad ea, quae agenda erant, intentus.
 solent enim, qui constanti sunt animo, perseverare in proposito et
 quae extrinsecus interveniunt, contemnere. explorabat igitur, quinam
 quibusque turribus praesidio essent. cumque immortales quos dicunt,
 (est ea maxime peculiaris exercitus Romani pars) hic praesidere co-
 gnovisset, illic Barangos Thule oriundos, (barbaros dico securibus
 armatos) alibi Nemitzos, gentem et ipsam barbaram et dudum Roma-
 nis servientem, suasit Alexio, ut neque Barangos neque immortales
 aggrediretur. hos enim, utpote indigenas, necessario summa erga impe-
 ratorem voluntate esse et mortem potius appetituros, quam ad aliquid
 in eum molliendum adducerentur; qui autem securim humero ferrent,
 tanquam pignus et hereditatem a maioribus traditam accepisse in im-
 peratores fidem eorumque custodiam, quam inviolatam servarent ne-
 que ullam omnino prodicionis mentionem ferrent. at Nemitzos si
 adiret, nequaquam fortasse a spe destitutum iri, sed aditum per

γουν. πείθεται τοίνυν τὸ ἐντεῦθεν Ἀλέξιος τοῖς τοῦ καίσαρος λόγοις, ὡς περ ἐκ θείας ὁμφῆς τούτους δεξάμενος. διὰ τούτους οὖν ἀποσταλέντος παρ' αὐτοῦ τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων κάτωθεν ἐπιμελῶς ἀνεζήτει· ὁ δὲ ἀνωθεν προκύψας, πολλὰ 5 τε εἰπὼν καὶ ἀκούσας, συντίθεται ταχὺ προδοῦναι τὴν πόλιν. ἦκεν οὖν τῇν ἀγγελίαν ταύτην κομίζων ὁ στρατιωτῆς. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τὸ παρ' ἐλπίδας, περιχαρεῖς γενόμενοι, μάλᾳ προθύμως ἐπιβαίνειν τοῖς ἵπποις ἤτοι μάλιστα.

- 10 10. Ἄμα δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῦ Μελισσηνοῦ πρέσβεις σφοδρῶς ἐπέκειντο ἀπαιτοῦντες τὸν ἄπισχημένον χρυσοβούλλον λόγον. καὶ ὁ Μαγγάνης εὐθύς μετεκαλεῖτο κομίσεων αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μὲν χρυσοβούλλον λόγον γεγραμμένον ἔχειν 15 ἔλεγε, τὸ δὲ γε χρησιμεῦσον σκεῦος εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπογραφὰς αὐτῇ γραφίδι ἀπολωλέκεται διασχυρίζετο, κρυψίνους ὡν αἰνῆρ καὶ δεινός τὸ μέλλον ῥᾶστα προΐδειν καὶ ἐκ μὲν τοῦ P. 63 παρεληλυθότος θηρᾶσαι τὸ συνολεον, τὸ δὲ γε ἐνεστος ἀκριβῶς διαγινῶναι καὶ πρὸς ὅπερ ἂν βούλοιο εὐφρυνῶς μετενεγκεῖν, ἐπισκιάσαι τε πράγματα, εἰ μόνον θελήσῃ. ἀνεβάλλετο 20 γὰρ τὴν τοῦ χρυσοβούλλον γραφὴν ὁ Μαγγάνης, μετεώρους τὰς ἐλπίδας διδούς τῷ Μελισσηνῷ. ἐδεδίει γάρ, μὴ τοῦ χρυσοβούλλον τάχιον ἢ προσήκει καταπεμφθέντος αὐτῷ, ᾧ

2. τούτους C, τοῦτο A, τούσδε PG. 7. ἐπίδα A. 14. εἰς : πρὸς C. 15. αὐτῇ A, σὺν τῇ PG. ἀπολωλέκεται PG, recte A. κρυψίνους P. 17. τὸ συν. G, τῆ P. 19. τε C, τὸ PG. πράγματα P in margine, πρᾶγμα PG. μόνον C et in margine P, μὴ PG. 22. προσῆκε P. ᾧ G, ἔ P, ἔς A.

turrem, quam tuerentur, nacturum. haec velut oraculo edita Alexius accipiens, misit, qui Nemitzorum ducem sub murum diligenter quaereret. illo deorsum prospectante, post multa ultro citroque verba habita, de urbe prodenda convenit. quem nuntium cum ex insperato miles attulisset, Alexius quique eum comitabantur, magnopere gavisii, alacriter ad eques conscendendos se pararunt.

10. Quae dum geruntur, Melissenii legati bullam auream promissam flagitarunt. Manganes statim arcessitus qui afferret, scriptam quidem bullam esse dixit, verum vas, quo ad subscribendum imperatori opus esset, cum ipso stilo se perdidisse affirmavit. etenim callidus erat homo, futura facile prospiciebat, ex praeteritis, quid utile esset, captabat, praesentia diiudicabat verissime atque ad voluntatem suam callide transferebat, miro praeditus artificio, res, dummodo vellet, tegendi. itaque differerebat litteras conscribere, quo suspensas Melissenii spes teneret. ad quem si bulla aurea, qua caesaris dignitatem

τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν τούτῳ κατεχαρίζετο, τὸν καίσαρα μὲν ἀποπέμψαιτο, τῆς δὲ βασιλείας ὕλως ἐξέχοιτο, καθάπερ καὶ πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς διαμεμηνηκῶς ἦν, καὶ σπουδασεῖε τι θρασύτερον. καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη καὶ τὸ μαγγάνευμα τοῦ Μαγγάνη περὶ τὴν ἀναβολὴν τοῦ χρυσοβούλλου 5 λόγου τοῦ καίσαρος. τούτων οὕτω τελομένων καὶ τοῦ καιροῦ κατεπέλογτος τὴν πρὸς τὴν πόλιν εἰσοδοῦν, ὑποτοπάζοντες οἱ πρέσβεις τὸ δρῶμα, σφοδρότερον ἐπέκειντο, ἐξαιτούμενοι τὸν χρυσόβουλλον λόγον. οἱ δὲ Κομνηνοὶ φασὶ πρὸς αὐτούς “ἐπεὶ ἐν χερσὶν ἤδη τὴν πόλιν ἔχοντες ἄπιμεν, θεοῦ 10 ἐπαρήγοντος, ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν αὐτήν, ἀπελθόντες ἀπαγγείλατε ταῦτα τῷ δεσπότη καὶ κυρίῳ ὑμῶν,” καὶ τοῦτ’ ἐπειπόντες, ὡς “εἴ γε κατ’ ἐλπίδας ἡμῖν ἀπαντήσῃ τὰ πράγματα, σοῦ πρὸς ἡμᾶς παραγενομένου, πάντα κατὰ ῥοῦν ἀκολουθήσεις καὶ κατὰ τὸ ἡμῖν καὶ σοὶ βουλευτόν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν 15 πρὸς τοὺς πρέσβεις. τὸν μὲντοι Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων Γιλπράκτον ἐξέπεμψαν, ἀπείραν ποιήσασθαι τῆς γνώμης Γιλπράκτου, καὶ εἰ διαγνοίη προθυμούμενον δέξασθαι κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοὺς Κομνηνοὺς, τὸ δοθὲν αὐτῷ σύνθημα ποιῆσαι, ὅπερ αὐτοὶ μὲν θεα- 20 σάμενοι ἐπισπεύσουσι τὴν εἰσέλευσιν, αὐτὸς δὲ εἰς τὸν πύρ-

1. χαρίζετο P, ἐχαρίζετο A, κατεχαρίζετο CG. 2. ἀποπέμψαιτο CA, ἀποπέμψατο G. 3. ὕλος C. 4. μαγγάνωμα G.
5. τοῦ χρυσ. : τῷ C. χρυσοβούλλου A. 8. σφοδρότερον PG, recte A. 9. χρυσοβούλλιον A. 11. κατασχεῖν αὐτήν θεοῦ ἐπαρήγοντος C, θεοῦ ἐπαρ. ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν G. 12. ἡμῶν A.
13. γε om. GA. ἀπαντήσῃ CA, ἀπαντήσῃ PG. 14. πρῶτου γενομένου C et in margine PG. 18. Γιλπράκτου : αὐτοῦ A.
21. ἔλευσιν G.

ei largiretur, celerius, quam necesse erat, perveniret, verebatur, ne contempto hoc honore, imperium omnino, quemadmodum ipse Comnenis significaverat, appeteret et in facinus aliquod audax prorumperet. hoc igitur consilium et mangonium erat Manganis, cum bullam auream caesaris conscribere procrastinaret. tempore autem instante, quo Comneni in urbem invasuri erant, ubi legati dolus suspectarunt, vehementius instabant bullam auream poscere. quibus Comneni haec fere respondent. “quoniam in manibus urbs est, quam ut iuvante deo recipiamus, iam movemus, ite atque hoc ipsum domino vestro renuntiate, illudque addite, si prospere res procedant, facile omnia, cum ipse ad nos venerit, ex utriusque nostrum sententia conventura.” legatis ita dimissis, Georgium Palaeologum ad ducem Nemitzorum Gilpractum miserunt, animum eius exploratum, quem si paratum, ut promiserat, ad intromittendos Comnenos cognovisset, signum condictum daret; eoque conspecto

γον ἀνελθόν, θᾶπτον αὐτοῖς τὰς πύλας ὑπανοίξει. ὁ δὲ
 μᾶλα προθύμως τὴν πρὸς τὸν Γιλπράκτον ὁδοικορίαν ἀνεδέ-
 ξατο, πρόθυμος ὢν ἀνὴρ εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις καὶ πό- V. 55
 λεων ἐκπορθήσεις, καὶ τοῦτ' αὐτὸ τειχεσιπλήτης αὐτόχρομα D
 5 εἶπες ἄν, ὃ περὶ Ἄρσος Ὅμηρος. οἱ δὲ Κομνηνοὶ ὀπλισάμε-
 νοὶ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐμπείρως πάνυ καταστησάμενοι,
 βραδεὶ ποδὶ στείχοντες, ἰλαδὸν πρὸς τὴν πόλιν ἀπήεσαν.
 ἐσπέρας οὖν πελάσας τῷ τείχει ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ
 σύνθημα ἀπὸ τοῦ Γιλπράκτου λαβών, ἄνευσιν ἐπὶ τὸν πύρ-
 10 γον μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν. οἱ δὲ γε ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τέως
 μὲν ὀλίγον τι πρὸ τῶν τειχῶν γεγονότες, χάρακά τε βάλλον-
 ται καὶ στρατοπεδεύουσι λαμπρῶς. καὶ βραχὺ τι μέρος τῆς
 νυκτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἀγλισσάμενοι, τὸ λοιπὸν αὐτοὶ τὸ μεσαιτα-
 15 τῆ κρείττονι στρατιᾷ, τότε ψιλὸν διατάξαντες, βύδην τε προ- P. 64
 ἴοντες, κατ' αὐτὸ τὸ περίορθρον πρὸ τῶν τειχῶν εἰσθρόον κα-
 θίστανται. καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσαντες, ἐσιδηροφύ-
 ρον ζύμπαντες, ἕνα τοὺς ἐντὸς καταπληξαιεν. σύνθημα δὲ
 ἄνωθεν δόντος αὐτοῖς τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὰς πύλας ἀνοί-
 20 ξαντος, συμμίγδην εἰσήεσαν, οὐδ' οὖν εὐταξίᾳ στρατιωτικῇ,
 ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, ἀσπίδας καὶ τόξα καὶ δόρατα φέρον-
 τες. ἡ δὲ ἡμέρα πέμπτη ἦν ἡ μεγάλη, καθ' ἣν τὸ μυστικὸν
 πάσχα θύομεν ἅμα καὶ ἐστιώμεθα, ἐπινεμήσεως τετάρτης

2. μᾶλα om. P. ἐδέξατο A. 3. ὁ ἀνὴρ A. τὰς om. CA.
 11. πρὸς G. 12. βραχὺ PG, ὀλίγον A. 15. lege τὸ τε.
 19. αὐτοῖς om. A. ἀνοίξαντος, ἀπ' τῆς χαρσίου κικλήσκονται A.
 23. ἅμα : τε A. ἐπὶ νευμήσεως PG, recte A.

ipsi sine mora in urbem festinarent, Georgius autem, celeriter turri ascensa, portas aperiret. libentissime hic ad Gilpractum iter suscepit, quippe qui promptus ad bellica facinora et urbium expugnationes esset, ut illud ipsum τειχεσιπλήτης, quod de Marte Homerus dicit, quadrare in eum videretur. Comneni, universo exercitu instructo et perite ordinato, lente progressi, ad urbem turmatim accesserunt. vespere autem Georgius Palaeologus ad muros appropinquavit et, signo a Gilpracto accepto, in turrim ascendit cum suis. interim Alexius, haud procul ab urbe vallum iecit castraque bene metatus est. postquam exiguam noctis partem ibi consedit, presso gradu incedens, (ipse cum lectis equitibus et militum flore mediam aciem tenebat, velut in agmina partitis,) diluculo ipso sub moenibus copiis omnibus constitit. milites in speciem praelii erant armati, ut qui intus erant, percellerentur. verum ubi Palaeologus signum de muro dedit portasque aperuit, promiscue irruunt, non serrato ordine, sed te-

ἔτους ςφπθ' μηνὸς Ἀπριλλίου. καὶ οὕτως ἄπαν το στρατό-
 B πεδον ἐκ ξενικῆς τε καὶ ἐγχωρίου δυνάμεως, ἐκ τ' αὐτοχθό-
 νων καὶ τῶν παρακειμένων χωρῶν συνεληλυθός, τὴν πόλιν
 ἐκ πολλοῦ παντοίοις εὐθνηοῦσαν εἶδεν, ἐξ ἠπίρου τε καὶ
 θαλάσσης συνεχῶς ἄρδομένην γινώσκοντες, ἐν βραχεῖ χρόνῳ 5
 διὰ τῆς Χαρσίου πύλης εἰσεληλύθασιν, ἀπανταχοῦ σκεδυσθέν-
 τες περὶ τε τὰς λεωφόρους περὶ τε τὰς τριόδους καὶ ἀμφο-
 δους, μὴ οἰκιῶν, μὴ ἐκκλησιῶν, μηδὲ αὐτῶν τῶν ἱερῶν ἀδύ-
 των τὸ παράπαν φειδόμενοι, ἀλλὰ λείαν πολλὴν ἐκείθεν ἐπι-
 συνάγοντες, τοῦ μέντοι ἀποκτείνειν μόνον ἀφιστάμενοι, τὰ δ' 10
 ἄλλα πάντα ἰταμῶς πάντη καὶ ἀναισχύντως ποιοῦντες. τὸ δὲ
 C δὴ χειρὸν, ὅτι οὐδὰ οἱ αὐτόχθονες τῶν τοιούτων ἀφίσταντο
 πράξων, ἀλλ' ὅσον ἐκλαθόμενοι ἑαυτῶν καὶ τὰ σφῶν ἦδη
 ἐπὶ τὸ χειρὸν ἀμείψαντες, ἀνερευθριάστως καὶ αὐτοί, ἄπερ
 οἱ βάρβαροι, ἔπραττον. 15

11. Ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος δρῶν καὶ αἴς τὰ
 κατ' αὐτὸν ἐν στενῷ κομιδῇ κατήντηκεν, ἀπὸ τε τῆς δύσεως,
 πολιορκουμένης τῆς πόλεως, ἀπὸ τε τῆς ἕω Νικηφόρου
 τοῦ Μελοσηνοῦ περὶ τὴν Δάμαλιν ἦδη ἀβλιζομένου, μὴ
 ἔχων ὅ τι καὶ δράσειε, τῷ Μελοσηνῷ προτεθύμητο τῶν προ- 20
 τείων μᾶλλον παραχωρῆσαι. κατασχεθεῖσης δὲ τῆς πόλεως

1. ἔτους ερπα' Α. μηνὶ ἀπριλλίῳ CG. Ἀπριλίῳ P.
 στρατεύμα Α. 6. παρσίου P, διὰ τῆς εἰρημένης πύλης Α.
 εἰσεληλύθασιν διὰ — πύλης P. 7. περὶ alterum : διὰ Α.
 10. μόνου P. 12. ἀφισιάντες Α. 16. δὲ om. Α. 17. τῶν
 δύσεων Α. 18. ἀπὸ τε τῆς ἕω om. C. 19. ἦδη om. G.

mere, ut fors ferebat, clypeis, arcubus hastisque instructi. erat dies
 quintus magnae hebdomadis, quo mysticum pascha et sacrificamus et
 comedimus, indictione quarta, anni 6589 mense Aprili. ita universus
 exercitus, peregrinis indigenisque militibus constans, in urbem, quam
 dudum omnis generis opibus ac terra marique continuo importatis
 divitiis refertam norant, celeriter per Charsiae portam invasere et
 per omnes plateas, per trivia et bivia vagantes, non a domibus,
 non ab ecclesiis, nec ab ipsis quidem locis, quae adire nefas est,
 abstinebant, opulenta inde praeda capta. modo a caedibus tempera-
 bant; ceterum audacia et libidine grassabantur. quodque peius erat,
 ne indigenae quidem ab eiusmodi facinoribus se continebant; sed
 sui quasi obliti et moribus in peius mutati, impudenter eadem, quae
 barbari, perpetrabant.

11. Haec cum Nicephorus videret et quantis difficultatibus cir-
 cumventus esset perspiceret, Comnenis ab Occidente instantibus et
 ab Oriente Melisseno prope Damalim iam considente, consilii inops
 Melisseno maluit de principatu cedere. obsessa autem iam urbe a

ἤδη παρὰ τῶν Κομνηνῶν, μετακαλεσάμενός τινα τῶν πιστο-
 τέρων θεραπεύοντων αὐτοῦ, παρεκελεύετο διὰ τοῦ στόλου τὸν
 Μελισσηνὸν εἰσάγειν εἰς τὰ βασιλεια, ᾧ τιμι συνείπετο καὶ D
 σπαθάριος τις ἀνὴρ μαχιμώτατος. πρὸ δὲ τοῦ φθάσαι εἰς
 5 ἔργον τὸν λόγον, ἧ μὲν πόλις ἐάλω, ὁ δὲ Παλαιολόγος ἔνα
 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀναλαβόμενος, παζῆ κατέειπεν ὡς πρὸς θάλασ-
 σαν πορευόμενος. περιτυχὼν δὲ τινα ἀκατίφ, εἴσεισιν εὐθύς
 καὶ τοῖς ἐρέταις παρεκελεύετο, ὅπου ὁ στόλος κατὰ τὸ εἰδι-
 σμένον προσώρμιστο, ἀπευθῆναι τὸ σκάφος. ἐγγίζων δὲ ἤδη
 10 πρὸς τὴν περαιάν, ὄρα τὸν παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἀποστα-
 λέντα ἐφ' ᾧ τὸν Μελισσηνὸν διαπεραιῶσαι, τὸν στόλον εὐτρε- V. 56
 πίζοντα, καὶ τὸν σπαθάριον ἐντὸς μιᾶς τῶν πολεμικῶν νηῶν. P. 65
 γνωρίσας οὖν αὐτὸν πόρρωθεν, πάλαι συνήθη τοῦτον ἔχων,
 παραπλεύσας καὶ προσειπὼν αὐτῷ τὰ συνήθη, ἐπνυθάνετο
 15 ὅθεν καὶ ὅπη πορεύεται, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναλαβέσθαι αὐτὸν
 ἤξιόν. ὁ δὲ σπαθάριος ξιφήρη τοῦτον ὄρων καὶ ἀσπίδα κα-
 τέχοντα, δειλιάσας φησὶ πρὸς αὐτὸν “εἰ μὴ σε οὕτω καθω-
 πλισμένον ἐώρων, περιχαρῶς ἂν ἐδεξάμην.” ὁ δὲ μάλα προ-
 θύμως καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν ἀκινάκην καὶ τὴν κόρυθα
 20 ἀποδέσθαι κατετίθετο, εἰ μόνον θελήσει τοῦτον ἀναλαβέσθαι.
 ὡς δὲ καταθέμενον αὐτὸν τὰ ὄπλα ὁ σπαθάριος ἐθεάσατο,
 παρεκχωρήκει τηρικαῦτα αὐτῷ τῆς εἰς τὸ ἴδιον πλοῖον εἰσε-
 λεύσεως, καὶ περιπλακεῖς κατησπάζετο μάλα περιχαρῶς. δ

2. θεραπεύοντων om. PA, add. CG et in margine P. δία
 τοῦ στόλου om. PA, add. CG et in margine P. 9. ἀπευθῆ-
 ναι P. 10. περαιάν CGA. 21. αὐτὸν om. G.

Comnenis, uni e fidissimis administris mandavit, ut Melissenus classe in regiam adduceret; comitabatur eum spatharius quidam fortissimus. at priusquam imperatū perfici posset, urbs capitur. ac Palaeologus quidem, uno e suis assumto, ad mare pedibus descendit. ubi cum naviculam invenisset, statim ea conscensa, remiges recta in locum vehi iubet, ubi classis pro more stationem habebat. iamque appropinquabat ulteriori ripae, cum illum, qui a Botaniate ad Melissenum arcescendum missus erat, classem expedientem conspexit; spatharius una e navibus bellicis vehebatur. quem simulac e longinquo cognovit, (nam familiaris eius olim erat,) adnavigavit et salute dicta, cum unde et quo proficeretur percontatus esset, rogavit, ut se in navem admitteret. sed spatharius, qui eum scuto gladioque instructum conspiceret, metu affectus, “libenter, inquit, exciperem, nisi te viderem armatum.” ille sine detrectatione paratum se ostendit et scutum et gladium et galeam deponere, modo in navem se recipere vellet. atque ubi arma eum spatharius posuisse vidit, in navem admisit et

Β δὲ Παλαιολόγος, ὀβριμοεργὸς ὢν ἀνὴρ, οὐδὲ πρὸς βραχὺ περιμείνας, ἔργου ἤπειτο. καὶ ὡς πρὸς τὴν πρῶραν ἀλλόμενος τοὺς ἐρέτας ἐπυνθάνετο “τί” λέγων “ποιεῖτε καὶ ὄπη πορεύσεθε κατὰ τῆς σφῶν κεφαλῆς κακὰ μέγιστα ἐπενεγκεῖν πραγματευόμενοι; ἢ πόλις, ὡς ὄρατε, ἐάλω. ὃ ποτε μέγας 5 δομέστικος νῦν βασιλεὺς ἀνηγόρευται· καὶ τοὺς ὀπλοφόρους ὄρατε καὶ τῆς εὐφημίας ἀκούετε· καὶ οὐκέτι χώραν ἕτερος ἐν τοῖς βασιλείοις ἔξει. καλὸς μὲν οὖν ὁ Βοτανειάτης, ἀλλὰ καὶ οἱ Κομνηνοὶ πολλῶν κρείττονες. πολλὴ ἡ τοῦ Βοτανειάτου στρατιὰ, ἀλλὰ πολλαπλάσιος ἢ ἡμετέρα. οὐ χρὴ τοι- 10 γαρ οὖν τὴν σφῶν αὐτῶν ζωὴν, τὰς τε γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας προδοῦναι, ἀλλὰ δὴ τὴν πόλιν περιαθρήσαντας καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐντὸς αὐτῆς θρασυμένους, τὰς τε σημαίας καὶ τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν γινομένην ἀκούοντας, τὸν τέ ποτε μέγαν δομέστικον νῦν βασιλέα τοῖς βασιλείοις πελάζοντα 15 καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤδη περιζωννύμενον, πρῦμναν τε κρούσασθαι καὶ ἑτεροαλκεία τὴν νίκην ποιησαμένους αὐτῶν προσελθεῖν.” οἱ δὲ τληκαῦτα τοῖς τούτου λόγοις ὑπέιξαντες, πάντες τῆς αὐτοῦ γνώμης γεγόνασιν. τοῦ δὲ σπαθαρίου δυσχεραίνοντος, ἠπειλήσεν ὁ ξιφηφόρος οὗτος Γεώργιος ὁ Πα- 20 λαιολόγος αὐτοῦ πόν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς νεῶς δε-

1. ὀβριμοεργὸς A, ὀβριμοεργὸς PG. 2. πρὸς add. C, καὶ πρὸς τὴν A. 4. post σφῶν add. αὐτῶν Hoeschel. ἐνεγκεῖν A. 6. ἀναγορεύεται A. καὶ om. A. 11. αὐτῶν om. A. 12. δὴ : δεῖ A. 16. τὴν om. A. ἤδη om. GA. 17. καὶ om. P, add. GA. ἑτεροαλκῆ G. 20. ἠπέιλκεν P, ἠπέιλῃ- σεν CG. 21. δεσμώτην CG.

amantissime amplexus est. Palaeologus autem, qui vir erat animo alacri, ne ulla quidem cunctatione facta, quae agenda erant aggressus. atque in proram insiliens, remiges ita interrogat. “quid, inquit, agitis, quove pergitis, vestris capitibus mala maxima paraturi? urbs, ut videtis, capta est; qui modo magnus domesticus erat, nunc imperator renuntiatus est; cernitis satellites eius et acclamationem auditis; neque alter amplius locum in regis aedibus habebit. bonus quidem Botaniates, sed multo Comneni meliores; magnus Botaniatae exercitus, sed noster multo maior. non igitur vos decet, vestram ipsorum vitam uxoresque ac liberos prodere; sed cognito, urbem ab exercitu universo occupari, signisque erectis, acclamationem omnium ore fieri, et magnum nuper domesticum iam imperatorem palatium accedere, regis decoratum insignibus, retro navigandum vobis atque ad eum transeundum est, quo vim victoriamque certam ipsi reddatis.” hac oratione commoti, omnes obsecuti sunt; quod cum spatharius moleste ferret, strenuissimus Georgius ille Palaeologus mi-

σμήσας καταβαλεῖν ἢ κατὰ τοῦ βουθῶ ξίψαι. εὐθὺς οὖν D
 τῆς εὐφημίας ὁ Παλαιολόγος ἐξῆρχε, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἐρέ-
 ται. τὸν δὲ σπαθῆριον καὶ μὴ βουλόμενον καὶ δυσχεραίνον-
 τα κατὰ τοῦ καταστρώματος δεσμώτην κατέδηκεν. παρα-
 5 πλεύσας δὲ μικρὸν, ἀναλαμβάνεται τὸν τε ἀκινάκην καὶ τὴν
 ἀσπίδα, καὶ οὕτω προσορμίζει, ἥπου ὁ στόλος, καὶ πάνδη-
 μον ἐποιεῖτο ἤδη τὴν εὐφημίαν. ἐντυγῶν δὲ καὶ τῷ ἀποστα-
 λέντι παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἐφ' ᾧ τὸν στόλον ἀναλαβέσθαι
 καὶ διαπεράσαι τὸν Μελισσηνόν, εὐθὺς κατέσχευεν αὐτὸν καὶ
 10 λῦσαι τὰ προμνήσια παρεκελεύετο τοῖς ναυτικοῖς. ἀποπλεύ-
 σας οὖν ἐκείθεν σὺναμα τῷ στόλῳ καταλαμβάνει τὴν ἀκρόπο- P. 66
 λιν, τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν ποιούμενος. καὶ κείως τοῖς ἐρέταις
 παύσασθαι τῆς εἰρεσίας διεκελεύετο καὶ ἀτρεμοῦντας ἐστάναι
 ἐφ' ᾧ τοὺς ἐκ τῆς ἐφᾶς πειρωμένους διαπερᾶν ἀπειργεῖν. μετ'
 15 ὀλίγον δὲ πλοῖον θεασάμενος πρὸς τὸ μέγα παλάτιον καταΐρον,
 τοῖς τοῦ ἰδίου πλοίου ἐρέταις κελεύσας σφοδρὰν τὴν εἰρεσίαν
 ποιήσασθαι, φθάνει τοῦτο. καὶ ὡς τὸν ἴδιον ἐν αὐτῇ ἐθεά-
 σατο πατέρα, ἀναστάς εὐθὺς τὴν προσήκουσαν γονεῦσι προσκύ- V. 57
 νησιν αὐτῷ ἀπέδίδου. ὁ δὲ οὐ περιχαρῶς αὐτὸν ἐθεάσατο,
 20 οὔτε μὴν γλυκερὸν φάος ὠνόμασε, καθάπερ ποτὲ ὁ Ἰθακή-

1. καταλαβεῖν PG, καταβαλεῖν F et in margine P. 3. δυσχε-
 ραίνοντα καὶ μὴ βουλόμενον C. 4. στρώματος GA. δε-
 σμώτην CG, δεσμήσας PA. 5. δέ: οὖν A. 6. στόλος: Hoe-
 schel. add. ἦν. vid. annotat. 11. σὺν τῷ στόλῳ παντὲ A. 13.
 ἐρεσίας G. 14. πειρωμένοι C, βουλομένους A. ἀπειργεῖν A,
 ἀπειργεν PG. 17. ἐθεῶτο A. 19. δ' οὐ A. 20. μὲν G.
 αὐτὸν ὠνόμασε A.

nabatur se vinculis eum in navis tabulato adstricturum vel in mare de-
 mersurum. ac statim Palaeologo praeunte, remiges acclamavere; spa-
 tharium autem recusantem et aegre ferentem in navis tabulato vinciri
 iussit. paulum inde provectus, clypeo et gladio resumtis, eo appulit,
 ubi classis stabat, perfecitque, ut ab omnibus nautis Alexius imperator
 consalutaretur. cumque ibidem eum ipsum, cui Botaniates negotium dede-
 rat, classe assumta, Melissenum traiciendi, offendisset, statim captum
 detinuit nautisque praecepit, ut naves solverent. quo facto, cum classe
 ad arcem advenit et acclamationem alacrem fecit. ibi remigatione omissa,
 nautas quietos consistere iussit, ut, qui ex Oriente traiecturi essent,
 intercluderentur. paulo post cum navem vidisset ad magnum palatium
 applicari, navigii sui remigibus quam maxime incumbere iussis, na-
 vem assequitur. in qua ubi suum ipsius patrem conspicatus est, sta-
 tim in debitam parentibus venerationem surrexit. neque tamen hilare
 is eum adspexit, nec vero lucem appellavit suam, ut Ithacensis olim
 Ulysses Telemachum cum primum videret, ibi enim convivium et

Βσιος Ὀδυσσεὺς τὸν Τηλέμαχον θεασάμενος. ἐκεῖ γὰρ συμ-
 πόσιον καὶ μνηστῆρες καὶ ἄμιλλα καὶ νευρὰ καὶ τόξον, καὶ
 ἄθλον τῷ νικήσαντι ἢ σώφρων ἔκειτο Πηνελόπη, καὶ ὁ Τη-
 λέμαχος οὐκ ἐχθρὸς, ἀλλ' ὡς υἱὸς πατρὶ ἐπαρήγων εἰσῆι·
 ἐνταῦθα δὲ μάχη καὶ πόλεμος, καὶ ἀντικαθιστάμενοι πρὸς 5
 ἀλλήλους κατὰ γνώμην ἦσαν ἄμφω. καὶ ἡ Θαιέρου ἄτερον
 οὐκ ἐλάνθανε σχέσις, καὶ εἰς ἔργον οὐπω τὰ τῆς γνώμης
 ἀπέβαινε. ἔνθεν τοι καὶ μωρὸν καλέσας αὐτόν, ἐπυνθάνετο
 λέγων “τί ὧδε ποιήσων ἤκεις;” ὁ δὲ φησιν “ἐπεὶ σὺ ὁ ἐμοῦ
 πυνθανόμενος εἶ, οὐδέν.” καὶ ὃς πρὸς αὐτόν “ἀνέχου μι- 10
 κρόν, καὶ εἰ μου ὁ βασιλεὺς ὑπακούσει, γνώση μετ' οὐ πο-
 λύ.” φθάσας οὖν ὁ ῥηθεὶς Νικηφόρος ὁ Παλαιολόγος εἰς
 τὰ ἀνάκτορα, ἐπεὶ ἐσκεδασμένους ἑώρα τοὺς ξύμπαντας καὶ
 περὶ τὴν συλλογὴν τῶν χρημάτων ἡσχολημένους, εὐκαταγω-
 νίστους αὐτοὺς οἰόμενος, ἤτεῖτο τὸν Βοτανειάτην δοθῆναι οἱ 15
 τοὺς ἀπὸ τῆς Θουλήης νήσου Βαράγγους, ὥστε δι' αὐτῶν ἐξω-
 θῆσαι τῆς πόλεως τοὺς Κομνηνοὺς. ὁ δὲ γε Βοτανειάτης,
 ἀπαξ τὰ περὶ αὐτόν ἀπεγνωκὼς, ἐσχηματίζετο μὴ θέλειν
 ἐμφύλιον γενέσθαι πόλεμον. ἀλλ' “εἰ γε πείθῃ μοι, Νικηφόρε,”
 φησὶν “ἐπεὶ εἶσω τῆς πόλεως γεγονάσιν οἱ Κομνηνοί, ἄπελθε 20
 πρὸς αὐτοὺς πρεσβεύων τὰ πρὸς εἰρήνην.” ὁ δὲ δυσανασχ-
 τῶν, ὁμῶς ἀπήει.

1. θεασάμενος· ἀλλὰ λοξὸν βλέψας καὶ μωρὸν αὐτόν καλέσας A.
 4. οὐχ P, οὐ G, correxi. 7. οὐκ om. G. 8. ἐπέβαινε C.
 αὐτόν καλέσας P. 9. ἐπειδὴ P. 12. Νικηφόρος ὁ om. A.
 ὁ alterum add. C. 15. τοῦ Βοτανειάτου A. 16. βαρβάγγους
 PAG, βαράγγους C. 19. γέ μοι πείθῃ, πρὸς τὸν παλαιολόγον
 φησὶν A.

proci et certamen et nervi et arcus, et praemium victori pulchra Pe-
 nelope proposita, et Telemachus non hostis, sed tanquam filius patri
 suppetias veniens; hic pugna erat et bellum, et diversa uterque seque-
 batur. nec alterum alterius sensa latebant, quanquam effectu adhuc
 carebat consilium. itaque stultum appellans filium, “quid huc, inquit,
 venisti facturus?” cui Georgius, “quandoquidem qui me interrogas
 pater meus es, nihil.” at pater “expecta, inquit, paullulum; et
 si quidem me imperator audiet, brevi disces.” haec locutus Nicepho-
 rus Palaeologus abiit in regiam. qui cum dispersos vidisset omnes et
 praedae studio palantes, facile eos deleri posse ratus, a Botaniate petiit,
 daret sibi oriundos ex Thule insula Barangos, quorum auxilio Co-
 mnenos urbe pelleret. verum Botaniates, in desperatione rerum sua-
 rum perseverans, abhorreere se a civili bello fingebat, et “si me,
 inquit, audis, Nicephore, quoniam in urbem ingressi Comneni sunt,
 de pace eos adi.” ille licet invitatus, tamen adit.

12. Ὡς δὲ εἰσελθόντες οἱ Κομνηνοὶ τεταραρρηκότες ἤδη D
 ἑκαρτέρον περὶ τὸ πεδῖον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωρ-
 γίου τοῦ καλουμένου τοῦ Συκεώτου, βουλευόμενοι εἰ χρῆ
 πρότερον ἀπαλθεῖν εἰς τὰς σφῶν μητέρας καὶ τὴν συνήδη
 5 προσκύνησιν κατὰ τὸ εἰδισμένον αἰταῖς ἀπονεύμει, εἰθ' οὕτω
 πρὸς τὰ βασιλεια χωρῆσαι, μαθὼν ὁ καῖσαρ ἀποστείλας τι-
 νὰ τῶν αὐτοῦ θαρραλόντων ἠπειλήσατο, τῆς βραδυτῆτος τού-
 τος πολλὰ καταμεμψάμενος. εὐθύς οὖν ἀμφὶ τὸν οἶκον
 τοῦ Ἰβηρίτζη γενομένων, καταλαμβάνει Νικηφόρος ὁ Πα-
 10 λαιολόγος λέγων “ὁ βασιλεὺς ὑμῖν τάδε μηνύει· γέρον μὲν P. 67
 ἐγὼ ἤδη καὶ μόνος, μὴθ' υἱὸν κεκτημένος, μήτ' ἀδελφόν,
 μήτε τινὰ τῶν γνησίων, καὶ εἰ βούλει, (πρὸς τὸν ἀρτιφανῆ
 βασιλέα τὸν Ἀλέξιον ἀποτείνων τὸν λόγον,) σὺ γενοῦ μοι θετοῦς
 15 υἱός. καγὼ οὐκ ἀφελούμαι τι ὧν ἐκάστη τῶν συστρατευομέ-
 σων σοι περιφλοισίμησαι, οὐδέ τίς σοι ἐξουσίας ἐπικοινωνή-
 σω βασιλικῆς, ἀλλὰ μόνον ἔσομαι ψιλοῦ τοῦ τῆς βασιλείας
 μετέχων ὀνόματος καὶ τῆς εὐφημίας καὶ τῶν ἐρυσθρῶν πεδί-
 λων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ διαναπαύεσθαι εἰς τὰ ἀνάκτορα. σοὶ δὲ
 ἢ τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων μελήσει πάντως διοίκη- B
 20 σις.” πρὸς ταῦτα οἱ Κομνηνοὶ εἴημάτ' αἰνα συγκαταθέσεως
 ἐμφαντικὰ ἐπέφαινον ἕπερ ἐνωτισθεῖς ὁ καῖσαρ, φθάνει τὰ-
 χος πρὸς αὐτούς, ἐπαπειλούμενος καὶ πρὸς τὰ βασιλεια κα-

2. περὶ τὸ μον διον A, unde Hoeschel. conī. μονάδιον. ἁγίου
 add. A. 3. εἰ C, ἢ PG. 8. κατὰ CG, ἀμφὶ FP. 9.
 Ἰβηρίτος G, Ἰβηρίτζου F. ὁ Νικηφόρος G. 13. τὸν prius om.
 A. 14. ἀφελούμαι G, ἀφελώμαι P, ἀφέλομαι A. τι om.
 GA 15. σοι om. A. περιφλοισίμηται G. κοινωνήσω G.
 21. ἐμφαντικὰ G. 22. πρὸς αὐτ. : εἰς A.

12. Comneni, urbem ingressi, ad campum S. Georgii magni
 martyris, qui Syceotes dicitur, confidentius iam constitere delibe-
 rantes, num matres suas prius, ut mos est, salutatum irent, ac sic
 demum in palatium pergerent. quo Caesar cognito, per quandam e suis
 famulis graviter cunctationem eorum increpuit. celerrime igitur iis ad
 domum Iberitzae progressionis, accurrit Nicephorus Palaeologus, qui im-
 peratoris nomine haec nuntiavit. “senem se iam esse et solum, nec
 filium, nec fratrem, nec quemquam habere legitima cognatione con-
 iunctum. quare si vellet, (novum imperatorem Alexium dicebat,)
 esset sibi filius adoptivus. neque se quidquam detracturum iis, quas
 ille commilitonibus suis promiserit, neque ullam imperatoriae pote-
 statis partem communem habiturum, sed mero nomine contentum fore
 et acclamatione rubrisque calcis, praeterea requiescendi in palatio
 venia, tota rerum administratione Alexio relicta.” ad haec Comneni
 ita responderunt, ut non abhorrere se a pactione significarent. quo

τεπειγών. ὡς δὲ δεξιόθεν τῆς αὐλίδος εἰσῆει, ἐξελθόντες οἱ Κομνηνοὶ συναντῶσι πεζεύοντι αὐτῷ· ὁ δὲ πολλὰ τούτους ἐμέμφετο. ἀτενίσας δὲ ἐν τῷ εἰσιέναι καὶ τὸν Παλαιολόγον Νικηφόρον ἀπὸ τῆς λαιῆς αὐθις εἰσερχόμενον, “τί πρὸς V. 58 τὰ ἐνταῦθα;” φησὶ “καὶ τί βουλόμενος ἦκεις, συμπένθησε;” ὁ δὲ “τελέσων μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδέν, τὰς δὲ αὐτὰς ταῖς πρώην κομίσων ἦκω παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγγελίας. διενίστατο γὰρ ὁ βασιλεὺς φυλάξαι τὰ ὑπεσχημένα καὶ ὡς νῦν μὲν χρῆσασθαι τῷ Ἀλεξίῳ ἐφ’ ᾧ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν αὐτὸν ἀναδήσασθαι καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ 10 τὸ αὐτῷ διοικεῖν βουλευτόν, ἐκείνον δὲ μόνον τοῦ τῆς βασιλείας μετέχειν ὀνόματος καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδίλων καὶ τῆς καινῆς ἀλουργίδος καὶ τοῦ περὶ τὰ βασιλεία διαναπαύεσθαι, γέροντά τε ἤδη ὄντα καὶ ῥαστώνης δεόμενον.” εὐθύς δὲ πρὸς αὐτὸν δριμύ ἐνατενίσας καὶ τὰς ὄφρῦς ἐπισυναΐξας, 15 αὐτῷ φησὶν “ἀπελθὼν ἀπάγγειλον τῷ βασιλεῖ, ὡς ταῦτα D ἦσαν ἂν συμφορώτερα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἀλᾶναι· τὸ δ’ ἐντεῦθεν χώραν οὐκ ἔχει ἔλως τὰ τῆς πρεσβείας. γέρον δὲ ἤδη ὢν ὑπεξίστασο τοῦ θρόνου καὶ τῆς σαντοῦ φρόντισον σωτηρίας.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ καῖσαρ. ὁ δὲ γε Βορβίλος τὴν 20 τούτων μεμαθηκῶς εἰσέλευσιν καὶ ὡς ὁ ὑπ’ αὐτοῦς σερατὸς ἀπανταχοῦ σκεδασθεῖς περὶ τὴν λείαν ἐκασχολεῖται καὶ τῆς

4. θεασάμενος post Νικ. add. PG, om. A. ἐρχόμενον A. 5. τὰ : ταῦτα A. καὶ om. A. 7. κομίσων? πρώην : αὐθις add. P in margine. 9. αὐτοκράτορος CG. 10. ἀρχὴν om. G. 11. μόνου C. 13. lege κοινῆς. 17. συμφορώτερα GA, συμφορώτατα P. 18. δ’ ἤδη G. 19. ὑπεξίστατο P.

audito, Caesar celeriter ad eos properat, mala denuntiaturus atque ad occupandum palatium compulsurus. iam cum a dextra domum accederet, obviam Comneni prodeunt ipsi pediti; quos ille graviter oburgavit cumque in ipso aditu Palaeologum Nicephorum a sinistra rursus ingredientem conspexisset, ad eum conversus, “quid hic agis, inquit, quove consilio venisti, consocer?” cui ille “nihil equidem, ut opinor, efficiam, eadem, quae antea, allaturus imperatoris mandata. obstinavit enim promissis stare et Alexium pro filio ita habere, ut imperatoris dignitatem adipisceretur remque publicam suo arbitrio gubernaret; dummodo ipse nomen saltem imperatoris et rubros calceos purpuramque retineret et in palatio requiescere sibi liceret, quippe qui et senex iam esset et quiete indigena.” at illa atroci vultu supercilliaque contractis, “abi, inquit, renuntia imperatori, haec plus fortasse profutura fuisse ante captam urbem; nunc compositioni locum relictum non esse. senex autem cum iam sit, imperio cedat ac salutis suae consulat.” atque haec quidem Caesar. Borbilus autem, post-

τῶν λαφύρων συλλογῆς ὄλος γεγόνηται, (οὗτοι δὲ μετὰ τῶν
 δεξιῶν αἵματος καὶ δεξιῶν ἀγγιστείας προσηκόντων αὐτοῖς καὶ με-
 τριῶν ὀθνεῶν κατελείφθησαν,) ἀντικαταστήσαι διέγνω τού-
 τοις, λίαν εὐχειρώτοις οὖσι διὰ τὸν τοῦ στρατοῦ σκεδασμὸν.
 5 τοῖνυν καὶ συναγαγὼν τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κρυφαί-
 νοντας ἅπαντας καὶ ὁπόσοι ἐκ τοῦ Χώματος ἄρμηγγο, ἀπὸ P. 68
 τοῦ Κωνσταντίνου φόρου μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου Μιλίου καὶ
 ἄνωθεν μετ' εὐταξίας ὅτι πολλῆς στοιχηδὸν αὐτοὺς συνέτα-
 ξεν· οἱ δὲ συνησπικότες ἴσταντο πρὸς μάχην παρεσκευασμέ-
 10 νοι καὶ ἀτρεμοῦντες τέως. ἐπεὶ δὲ ὁ τμηκαῦτα πατριάρχης
 χρηματίζων ἰεροπρεπῆς τῷ ὄντι ἀκτῆμων καὶ πᾶν εἶδος ἀσκή-
 σεως, ἥπερ οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσιν ἐνδικαιτῶμενοι τῶν πά-
 λαι πατέρων, διεληλυθῶς, κατηξίωτο προσρατικῶ καὶ θεῖου
 χαρίσματος, πολλά τε πολλάκις προειπὼν καὶ μηδέποτε δια-
 15 ψευσάμενος καὶ κανὼν καὶ τύπος ἀρετῆς τοῖς μετ' αὐτὸν χρη-
 ματίσας, οὐδὲ τὸ τῆς Βοτανειάτης συμπεσόντα παντάπασιν B
 ἀγνοήσας ἐφαίνετο. ἀλλ' εἴτε ἐκ θείας ἐπιπνοίας, εἴτε καὶ
 τοῦ καίσαρος ὑποθεμένον, (ἀλέγγο γὰρ καὶ τοῦτο,) καὶ
 πάλαι φιλίως πρὸς αὐτὸν διακειμένου διὰ τὸ ὕψος τῆς
 20 αὐτοῦ ἀρετῆς, ξυμβούλευε τῷ βασιλεῖ ὑπεκοτῆναι τοῦ βασι-
 λείου θρόνου, “μὴ χῶρει” λέγων “πρὸς ἐμφυλίους πολέ-

1. δε om. G.	3. κατελείφθειςαν P.	7. Κωνσταντινείου
G, Κωνσταντινίου C.	10. καὶ add. CG.	11. ἀκτῆμων om.
A.	13. αὐτο προσρατικῶ add. A καὶ	14. εἰπὼν CGA.
17. ἐπιπνοίας G.	18. ὑποθεμένον, ὡς πάλαι φιλίως A.	20.
αὐτοῦ om. A.	βασιλικῶ G.	

quam Comnenos ingressos esse comperit eorumque exercitum tota urbe praedabundum palari et in spoliis colligendis totum esse, (ipsi cum iis, qui sanguine et affinitate coniuncti erant, paucisque peregrinis militibus remanserant,) impetum facere statuit, facile eos propter exercitum dissipatum deleri posse ratus. itaque congregatos omnes, et qui humero enses gestant et qui e Chomate oriundi, a foro inde Constantini usque ad Milium et ultra optime ordinibus disposuit. et illi quidem consertis scutis ad pugnam parati stabant, neque dum loco movebant. sed cum qui patriarchae munere tunc temporis fungebatur, vir sanctus ac vere pauper quique omni pii cultus genere non minus quam qui in desertis olim montibusque debebant patres, exercitus erat, cum is ergo etiam prophetiae gratia praeditus, multa saepe praedixisset, neque unquam deprehensus esset in mendacio, et virtutis specimen ac quasi forma successoribus esset, illa ipsa, quae Botaniatae acciderant, nequaquam ignoravit. sed sive divino affatu, sive etiam Caesare monitore, (nam et hoc dicebatur, cum is dudum familiariter patriarcha uteretur ob summam eius virtutem,) imperatori suavit, ut regno se abdicaret. “noli, inquit, bellam civile mo-

μους, μήτ' ἀντίβαινε Θεοῦ προσταΐξει. αἵμασι Χριστιανῶν
 μὴ θέλε μανθῆναι τὴν πόλιν, ἀλλ' εἴξας Θεοῦ βουλήσει ὑπέκ-
 στηθι τοῦ μέσου." πείθεται τοῖς τοῦ ἀρχιερέως λόγοις ὁ βα-
 σιλεύς. δεδιὼς δὲ τὸ τοῦ στρατοῦ ἀτάσθαλον, περιζώννυται
 καὶ κάτεισιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν ἀπο- 5
 C νενευκῶς. πλήρης δὲ συγχύσεως ὢν, λέληθεν ἡμφιεσμένος
 ἔτι τὴν τοῖς βασιλεῦσιν πρέπουσαν στολήν. ὁ δὲ Βορίλος
 ἐπιστραφεὶς καὶ ὑψιάμενος τῶν περὶ τὸν βραχίονα περικεκολλη-
 μένων διὰ μαργύρων πέπλων, παραλύει τηρικαῦτα τῆς ἐσθῆ-
 τος, φάμενος μετὰ τινος μυκτῆρος καὶ σεσηρότος ἤθους, ὡς 10
 "τοιούτο ἡμῶν ἐπ' ἀληθείας προσήκει νῦν." ὁ δὲ εἰς τὸν μέ-
 γαν τοῦ Θεοῦ νεὼν τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας εἰσελθὼν, ἐγκαρτε-
 ρῶν τέως ἦν ἐν αὐτῷ.

3. βασιλεύς : A omissis, quae supra p. 130, 20 — 131, 10 le-
 guntur, hic addit καὶ τοι γε τοῦ βορῆου πολλὰ τοῦτον παροτρύ-
 νοντος εἰς τὸ συνάψαι πόλεμον μετὰ τῶν Κομνηνῶν, καὶ συνα-
 γαγόντος τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τα ξίφη κραδαίνοντας καὶ ὀπόσοι
 ἐκ τοῦ χώματος ὄρμητο. περιζώννυται οὖν ὁ βοτανιάτης καὶ
 κάτεισιν etc. 5. ἀπονενευκῶς om. A. 8. περικεκολλημένων
 A, κεκολλημένων PG. 9. διαμαργύρων A, probante Bandurio
 Imp. Or. I, p. 496. vid. annotat. 11. τοιούτων A. 12. εἰσελ-
 θῶν οὖν εἰς τὸν τοῦ Θεοῦ μέγαν νεὼν A.

vere, neve dei voluntati repugna. Christianorum sanguine urbem
 pollui ne permittas; quin dei potius arbitrio obsecutus, e medio
 abi." paruit imperator consilio pontificis et militum petulantiam
 veritus, praeciuncta veste in magnam dei ecclesiam descendit. in
 summa autem perturbatione cum esset, non animadvertit, imperatoria
 se adhuc veste amictum esse. itaque Borilus ad eum conversus, bra-
 chialia margaritis insignitaprehendit atque a reliqua veste disiunxit,
 non sine sanna et irrisione addens: "talisis vero ornatus nunc con-
 venit nobis." Botaniates in magnum divinae sapientiae templum se con-
 tulit ibique aliquamdiu permansit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Γ.

ALEXIADIS LIBER III.

ARGUMENTUM.

Botaniates fit monachus. cur uxor eius Maria palatio non excesserit (1). Alexius coronatur a Cosma patriarcha, nec multo post Irene coniux (2). utriusque forma describitur (3). fratres Alexii novis honoribus et iisulis ornati. Constantino Ducae imperii insignia conceduntur. cuius mater Maria tandem e palatio in Mangana migrat (4). Alexius scelera a militibus in capienda urbe admissa supplicationibus et ieiuniis expiat (5). quo ipse finibus imperii adversus hostes defendendis vacet, Annam Dalassenam matrem administrationi rerum praeficit (6). huius mulieris prudentia, eloquentia (7), morum integritas summaque in deo colendo observantia (8). misera imperii conditio, imminente hinc Roberto, illinc Turcis, aerario exhausto, exercitu fere nullo. Alexius Georgium Palaeologum, in Monomachati locum substitutum, Dyrrhachium mittit (9). idem cum alios Occidentis principes, tum maxime regem Alemanniae adversus Robertum concitare nititur (10). Turcorum, Solimane duce, usque ad Bosporum incursiones coercet pacemque cum iis componit (11). Robertus, quamquam tempestate gravissime afflictis copiis, ad Dyrrhachium oppugnandum se accingit (12).

1. Οἱ δὲ Κομνηνοὶ τὰ βασιλεία καταλαβόντες, παρα-ρ. 70
χρῆμα τὸν ἐπ' ἀνεσιᾶ γαμβρὸν αὐτῶν Μιχαήλ, ὃς ἐν ὑστέρ- V. 60

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ G et in margine Ἀλεξιάς τρίτη,
ἀρχὴ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ add. PGA, om. C.

1. Sed Comneui, occupato palatio, statim Michaellem neptis
suae coniugem, qui postea logothetae secretorum munere functus est,

ροισ καιροῖς λογοθέτης τῶν σεκρέτων ἐξηγήματα, πέμπουσα πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀπελθὼν μετὰ τοῦ τότε ἐπάρχου, (ὁ Ῥαδηνὸς δὲ οὗτος ἦν,) εἰσαγαγὼν τὸν βασιλέα εἰς ἀκάτιον τε μικρὸν, ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τῆς Περιβλέπτου μονὴν περιώνυμον· εἶτα τὸ μοναδικὸν αὐτῷ ἄμφω προτρέπονται ἀμφιάσασθαι σχῆμα. τοῦ δὲ ἐς νέωτα τοῦτο ὑπεριθεμένου, οὗτοι δεδιότες, ἔτι ἐν συγχύσει καὶ ἀταξίᾳ τῶν πραγμάτων ὄντων, μὴ τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν ἐκ τοῦ Χώματος αὐθις νεωστρισθῆ, κατηπειγμένως τὴν τῶν τριχῶν ἀποκοπὴν αὐτῷ συνεβούλευον. καὶ πείθεται τοῦτοις καὶ τοῦ ἀγγελικοῦ τηρῆκαῦτα ἀξιοῦται σχήματος. οἶα τὰ τῆς τύχης! ὑψοῦ μὲν αἶρει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὅτε ἐπιμειδιᾷν αὐτῷ θελήσεις, καὶ διάδημα βασιλικὸν αὐτῷ περιτίθῃσι καὶ περιπορφύρει τὰ πέδιλα· ἐπὶ δὲ τὰς ὀφρῦς τούτοις ἐπισυνάξει, ἀντὶ τῆς πορφυρίδος καὶ τῶν στεμμάτων τὰ μέλανα ῥάκη καταμφιένυσιν. ὅπερ δὴ καὶ τῷ βασιλεῖ Βοτανιάτῃ ξυμβέβηκεν. ἐρωτηθεὶς δὲ παρὰ του τῶν συνήθων, εἰ εὐφόρος τὴν μεταβολὴν φέρει, φησὶν “ἢ τοῦ κρέως με μόνον ἀποχὴ ἀνιᾶ, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγη μοι ἢ φροντίς.” ἢ μέντοι βασιλεὺς Μαρία σύναμα τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ὃν ἐκ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαὴλ ἔσχε τοῦ Δούκα, ἔτι τοῖς

1. καιροῖς om. P, add. CG, ἐν ὑστέρω A. 2. αὐτόν : τὸν βοτανιάτην A. τότε : τηρῆκαῦτα C et in margine P. Ῥαδηνὸς GA. 3. εἰσαγαγόντες αὐτόν εἰς ἀκάτιον μικρὸν, εἰς τὴν τῆς Π. μονὴν ἀπάγουσι καὶ τὸ A. 5. μοναχικὸν A. προπέμπονται C. 8. ἐκείνου A. 9. αὐθις add. CG et in margine P. 10. καὶ om. A. 13. θελήσεις A, θελήσαι PG. 15. ἐπισυνάξῃ C. 16. καὶ om. G. 19. με om. C. 20. καὶ τῷ A.

ad eum mittunt. is una cum praefecto urbis, qui tunc erat Radenus nomine, profectus, imperatorem navicula parva impositum in celebre monasterium Peribleptae arehitur. ubi cum perventum esset, ut monachi habitum indueret, uterque suadet. quo id in posterum differente, illi veriti, ne confusis perturbatisque adhuc rebus, servi isti et Chomateni novi quid rursus molirentur, vehementer institerunt, ut tondendum se praebere. atque is obtemperat illis et angelico tum habitu ornatur. ut fortuna in mortalibus ludit! extollit, quoties aridare ei placet, et diadema purpureosque calceos induit; ubi autem supercilia contraxerit, pro purpura et corona pulla amicit lacerna. quod etiam Botaniati imperatori accidit; qui cum a familiarium quodam interrogatus esset, quo animo casum ferret, “carne, inquit, quod abstinere debeo, molestum est; cetera nihil curro.” Maria vero imperatrix una cum filio Constantino, quem ex Michaele Duca Botaniatis de-

βασιλείοις προσέμενε, δεδουκυθα περι Ξανθῆ Μενελάω κατὰ
 τὴν ποιήσιν, πρόφασιν ἀδιάβλητον τῆς καρτερίας τὴν συγγέ-
 ρειων ἔχουσα, κἄν τινες ὑπὸ φθόγου παρακεκινημένοι ἄλλ'
 ἄττα περὶ αὐτῆς ὑπετόπαζον. προσφθῆκει γὰρ τὸν μὲν γαμ-
 5 βρόν, τὸν δὲ θετὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. ταῦτα δὲ ἀνέπεισεν C
 αὐτὴν οἰκδομεῖν, οὐκ αἰτία τις κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐπίφογος,
 οὐδὲ τὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαγωγὸν καὶ εὐπρόσιτον, ἀλλὰ
 τὸ ἐπ' ἀλλοτρίας εἶναι, μὴ συγγενῆ, μὴ συνήθη, μηδένα τὸ
 παράπαν ὁμόχθονα κεκτημένην. οὐκ ἤθελεν οὖν ἀσυντάκτως
 10 ἐκείθεν ἐκοτῆραι, δεδουκυθα μὴ τι κακὸν συμβαίη τῷ παιδί,
 ἂν ἐκείθεν ἐξέλθῃ. πρὸ τοῦ ἐχέγγυόν τι ἀσφαλείας λαβεῖν,
 ὅποια ἐν ταῖς μεταπτώσεσι τῶν βασιλέων συμβαίνειν εἴωθεν.
 ἦν γὰρ τὸ παιδίον καὶ ἄλλως ὠραῖον καὶ ἔτι νέον, οὐπω τὸν
 ἔβδομον χρόνον ὑπερῆλασαν, καὶ (οὐ νέμεσις, εἰ τοὺς ἔμοῦς
 15 ἐπαινοῖον, ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀναγκαζομένη φύσεως.) D
 ἠδὲ μὲν οὐκ ἐν λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν παντοίαις κινή-
 σεσι καὶ περιστροφαῖς παιγνίων ἀπαράμιλλον, ὡς οἱ τότε
 παρόντες ὕστερον ἔλεγον, Ξανθὸν καὶ λευκὸν ὥσπερ γάλα,
 ἐρυθῆματος μεστόν, ὄπου δέοι, καὶ ὁποῖον τὰ τῶν καλύκων
 20 ἄρι ἐξαστράπτοντα ῥόδα. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ λευκοί, ἀλλ'
 ἰέρακος εὐκότες καὶ λάμποντες ὑπὸ ταῖς ὀφρύσιν ὥσπερ ἐν
 χρυσῇ σφενδόνη· κἄντεῦθεν ποικίλεις τέρψει τέρπον τοὺς

3. ἀλλὰ τα Α. 8. καὶ μὴ συγγενῆ P. συγγενεὶ μὴ συ-
 ἤθει G. an μηδ' ἕνα? 9. κεκτημένη G. 11. ἐξέλθοι P.
 12. βασιλειῶν G. 22. σφενδόνη : ψηφίς addit Longus 4, p. 123,
 quem h. l. imitatur. τέρπων G.

cessorē suscepērat, in palatio adhuc manēbat, metuēns flavo, ut poeta
 ait, Menelao. causa morae, eaque nulli calumniae obnoxia, erat neces-
 situdo; quanquam erant malevoli, qui alia suspicarentur. asciverat
 enim alterum generum, alterum adoptaverat filium: inde consilium cepit
 manere, non aliam ob causam in vulgus improbatam, nec quod facile
 illi adeundi illiciti dūque essent. immo peregrina cum esset et neque
 necessarium, neque familiare, neque ullum omnino popularem ha-
 beret, temere regis sedibus decedere noluit, verita, ne filio quid ac-
 cideret, si ante securitatis cautionem acceptam inde exiret; qualia
 accidere solent, cum reges imperio pelluntur. puerulus erat formo-
 sus septimumque nondum superaverat annum, qui sive loquebatur,
 sive ludorum genere vario corpus exercebat, (liceat enim meos lau-
 dare, ubi rerum id ratio exigit,) iudicio eorum, qui tum aderant,
 omnes suavitate superabat. flava coma, color candore lactis, rubore,
 ubi opus erat, suffusus, rosarum instar calyces primum rumpentium.
 oculi non albi, sed quales accipitrum, fulgentes sub superciliis, ve-
 luti aurea in pala. itaque varia, quicumque eum adspiciebant, volu-

- V. 61 ὄρωντας, οὐράνιον τε καὶ οὐκ ἐπίγειον κάλλος δοκοῦν, καὶ τὸ ὄλον, εἶπεν ἄν τις ἰδῶν, ὅποσον τὸν Ἔρωτα γράφουσι.
- P. 72 αὕτη ἡ ἀληθῆς αἰτία τῆς εἰς τὰ βασιλεία τῆς βασιλίδος ἐγκαρτερίας. ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλως φύσει τὸ λογοποιεῖν καὶ καινὰ τινα ἀναπλάττειν ἀποστρέφομαι, εἰδυῖα σύνηδες τοῦτο 5 εἶναι τοῖς πολλοῖς, καὶ μᾶλλον ὀπηνίκα ὑπὸ φθόνου καὶ χαίρεκακίας ἀλίσκοιντο, καὶ οὐ ταχὺ ταῖς διαβολαῖς συμφέρομαι τῶν πολλῶν· ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν τὴν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀσφάλειαν ἔσχον, ἐκ παιδαρίου συνατραφεῖσα τῇ βασιλίδι καὶ οὐπω τὸν ὄγδοον ὑπερελάσασα χρόνον. πολὺ δὲ τὸ περὶ ἐμὲ 10 φίλιμον ἔχουσα, τῶν ἀπορρήτων πάντων κεκοινώνηκε. καὶ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων περὶ τούτων λεγόντων ἀκήκοα καὶ πρὸς Β ἄλλους διαφερομένων, τῶν μὲν οὕτως, τῶν δὲ οὕτως ἐκλαμβανομένων τὰ τότεπραχθέντα, ἐκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν τῆς ψυχῆς κατάστασιν καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε, 15 καὶ οὐ πάντας τῆς αὐτῆς ἑώρων γνώμης· ἤκηκόειν δὲ πολλὰκις καὶ αὐτῆς διηγουμένης, ὅποσα ἔξυμβέβηκεν αὐτῇ καὶ εἰς ὄλον φόβον καὶ μᾶλλον περὶ τοῦ παιδὸς ἐπεπτόκει, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος τὴν βασιλείαν ἀπετίθετο. καὶ κατὰ γε ἐμὲ κριτὴν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀρίστων καὶ ἀλη- 20 θείας ἐπιμελουμένων, ὁ τοῦ παιδὸς πόθος αὐτὴν ἐν τοῖς βασιλείοις πρὸς ὀλίγον τότε κατέσχηκεν. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῆς βασιλίδος Μαρίας τσαῦτα. ὁ δὲ γε τέως τῶν σκήπτρων δρα-

9. παιδόθεν CG.
22. τότε om. G.

lege συνατραφεῖσα.

11. κεκόλυκε G.

ptate afficiebat, ac coelestis, nec terrena forma videbatur esse, omninoque talem eum qui videret diceret, qualem Amorem pingunt. atque haec quidem vera causa est, cur imperatrix in palatio remanserit. ego cum alioquin natura ita comparata sim, ut a novis fingendis tradendisque falsis abhorream, (multitudinis eam esse consuetudinem acio, praesertim cum odio atque invidia capta est,) neque facile calumniis vulgi acquiescam; tum vero hac in re etiam aliunde certa comperi. cum enim a pueritia, priusquam octavum complevissem annum, apud imperatricem una educarer, ea pro magno quo me amplectebatur amore, arcana sua omnia mecum communicavit. ac non solum alios multos de his loquentes audivi, qui inter se discrepant, aliis hoc, aliis illo modo, quae tum facta erant, interpretantibus, prout quisque benevole aut secus erga eam affecti erant, nec eiusdem omnes sententiae esse vidi: verum etiam ipsam saepe audivi enarrantem, qualia sibi accidissent et quantum in metum, de filio maxime, adducta esset, cum Nicephorus imperator regno abdicasset. itaque, me quidem iudice et optimo quoque veritatisque amantissimo, filii cura in regia

ξάμενος Ἀλέξιος ὁ ἑμὸς πατήρ εἶσω τῶν βασιλείων γενό- C
 μενος, τὴν μὲν ἰδίαν σύνευρον πεντεκαδέκατον ἔτος ἄγουσαν
 σὺν ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῇ μητρὶ καὶ καίσαρι τῷ πρὸς πατρός
 αὐτῆς πάππῳ ἐν τῷ κἄτω καταλειοίπει παλατίῳ. οὕτω γὰρ
 5 ἔφθασε καλεῖσθαι, ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου θέσεως τὴν ἐπω-
 θυμίαν λαχόν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μη-
 τρὸς καὶ τῶν ἐξ ἀγγιστείας προσηκόντων αὐτῷ γαμβρῶν εἰς
 τὸ ὑπερκείμενον παλάτιον ἄνυσιν, ὃ καὶ Βουκολέων ἐπονομά-
 ζεται ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. καὶ γὰρ ἀγγῶ τῶν τούτου τειχῶν
 10 λιμὴν δι' ἄγχορῆγον καὶ μαρμάρων πάλαι τῶν χρόνων ἠκο-
 δόμητο, ὅπου ὁ λίθινος λέων ζωρεῖ τὸν βοῦν. ἔχεται γὰρ D
 τοῦ κέρως τοῦ βοός, καὶ ἐξαυχενίσας αὐτόν, ἐμφύεται πως
 τῷ λαιμῷ. ἐξ οὗ δὴ καὶ Βουκολέων ὁ τόπος ὄλος ὠνό-
 μασται, τὰ τε ἐν ἡπείρῳ οἰκοδομήματα καὶ αὐτὸς δὴ ὁ λιμὴν.
 15 2. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, τὴν τῆς βα-
 σιλίδος περὶ τὰ βασίλεια καρτερίαν ὑποπτεύοντες, ὑπετονθό-
 ρυζον, ὡς εἰς κῆδος ταύτην ἀγαγεῖσθαι μέλλει ὁ νῦν τῆς βα-
 σιλείας ἐπιδραξάμενος. οἱ δὲ Λουκαὶ οὐδὲν μέντοι τοιοῦτον
 ἐνεόουν, (οὐ γὰρ συνεφέροντο ταῖς τυχούσαις ἐννοίαις,)
 20 ἀλλὰ τὴν τῆς μητρὸς τῶν Κομνηνῶν ἀπροφάσιστον κατ' αὐ-
 τῶν μῆνιν ἐκ μακροῦ γινώσκοντες, περιδεῖς ἦσαν ὑποπτεύου-
 τες αὐτήν, ὡς κἀγὼ πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. ἐπεὶ δὲ
 καὶ ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος μετὰ τοῦ στόλου φθάσας τῆς

3. τῇ add. A. 4. παλάτιον C. 6. λαχών G. 10. ἐγγω-
 ρῆγον Ducang. Gloss. I, p. 349. 15. βασιλίδος μαρίας A.
 16. ὑπετονθόριζον A. 17. εἰσαγαγεῖσθαι A. 19. ἐνόουν C.
 23. καὶ om. A.

tunc eam paulisper retinnit. hactenus de Maria Augusta. Alexius autem
 pater meus, qui sceptrum tunc sumserat, ingressus palatium, coniugem
 suam, quintum decimum aetatis annum agentem, cum sororibus ac
 matre Caesareque paterno ipsius avo, in inferiori palatio reliquit;
 ita enim a situ loci vocari consueverat. ipse cum fratribus, matre
 et qui affinitate sibi coniuncti erant, in superius palatium conces-
 sit, quod et Bucoleon cognominatur hac quidem de causa. non longe
 enim a moenibus eius portus olim e nativo lapide et marmore aedi-
 ficatus est, ubi leo lapideus taurum capit. arrepto enim bovis cornu,
 cervicem detorqueus, faucibus quasi inhaeret; unde Bucoleon tota
 regio nominata est, et aedificia continentis et portus ipse.

2. Multi quidem suspectantes, ut supra dictum est, imperatricis
 in palatio moram, susurrabant, in matrimonium imperatorem novum
 eam ducturum. Ducae etsi nihil tale suspicarentur, (non enim vulgi
 opiniones sequi solebant,) tamen cum matris Comnenorum apertum
 in se odium dudum cognovissent, magna sollicitudine eam suspecta-

εὐφημίας ἐξήρχετο, οἱ περὶ τοὺς Κομνηνοὺς προκύπτοντες ἄνω-
θεν κατεσιγαζόν, μὴ τὴν Εἰρήνην τῷ Ἀλεξίῳ κἂν τῇ εὐφημίας
συνάψαντας κοινῶς εὐφημεῖν. ὁ δ' ἐμβριμησάμενος κάτωθεν
αὐτοῖς φησὶν "οὐδὲ ἡμᾶς τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα ἀνεδησάμην αὐ-
P. 73 τός, ἀλλὰ δι' ἦν φατε Εἰρήνην." ἅμα δὲ καὶ τοῖς ναυτικοῖς παρε- 5
κελεύετο Εἰρήνην σὺν τῷ Ἀλεξίῳ ἀνευφημεῖν. ταῦτα ταῖς μὲν
ψυχαῖς τῶν Λουκῶν πολὺν ἐνέβαλε θόρυβον, τοῖς δὲ γε μωμοσκο-
ποῖς λοιδορίας ὕλη κατὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἐγένετο. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς Ἀλέξιος μὴδ' ἐν νῆϊ τοιοῦτόν τι βαλλόμενος, (καὶ πῶς
γάρ;) ἀλλὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβών, ἀνὴρ 10
ἐν πᾶσι δραστήριος τῶν ὄλων εὐθὺς πραγμάτων γίνεται καί,
ὡς ἂν εἴποι τις, ὡς ἀπὸ κέντρου τῶν ἀπάντων κινᾶται.
V.62 ἀνίσχοντος γὰρ ἡλίου εἰς τὰ βασιλῆα εἰσελθόν, πρὶν ἢ τὸν
B ἀπὸ τῆς στάσεως κονίσσαλον ἀποτινάξασθαι καὶ τὸ σῶμα δια-
ναπαῦσαι, εὐθὺς τῆς τῶν στρατιωτικῶν ὄλος ἐγγένοι φρον- 15
τίδος. καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ὡς πατέρα σεβόμενος, κοι-
νωνὸν εἶχεν ἐν πᾶσιν, ἅμα καὶ τὴν μητέρα, ἐν ταῖς τῶν κοι-
νῶν διοικήσεσιν ὑπερείδοντας, κἂν τὸ μεγαλόνονον αὐτῆς καὶ
δραστήριον οὐ πρὸς μίαν βασιλείας διοίκησιν, ἀλλὰ πολλὰς
καὶ διαφόρους ἐξήρχει. αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἀπο- 20
νενευκῶς ἦν, τὸ τῆς ἡμέρας ἐπίλοιπον καὶ τὴν ὄλην νύκτα ἐς

1. ἀνῆρξεν A. 3. ὁ δὲ G. 4. ἀνεδησάμην C, ἀνεδυσά-
μην PGA. 5. δι' : δὴ P. 7. γε om. G. 10. ἡγεμονίαν
CA, βασιλείαν PG. 14. κονίσσαλον A, κονίσσαλον PG. 15.
ἐκγεγόνει G. 18. αὐτοῦ conl. Diesterwegius. 19. μίαν
C, μίας PG.

bant; idque ipsa saepius eos dicere memini. cum vero etiam Georgius Palaeologus cum classe adveniens, acclamationem praeiret, prospectantes deorsum Comneniani silentium imperabant, ne Irenem Alexio vel acclamatione adiungerent unaque salutarerent. quos ille increpans, "non propter vos" sursum clamat "tantum laborem suscepi, sed propter eam, quam dicitis, Irenem"; simulque Irenem una cum Alexio proclamare nautas iussit. haec Ducarum animis magnam iniiciebant curam, malignis autem calumniarum in Mariam Augustam materiam praebebant. at enim imperator Alexius ne cogitatione quidem tale quid conceperat; (qui enim poterat?) sed Romanorum imperio potitus, ut erat vir in omnibus acerrimus, rei publicae statim se dedit et tanquam a centro, ut ita dicam, rerum auspicatus est. nam cum oriente sole in palatium intrasset, priusquam pulverem certaminis exciteret corporique quietem daret, omnem statim curam ad milites contulit, fratremque Isaacium, quem patris loco colebat, consiliorum omnium participem fecit; simul matrem administrandis rebus adhibuit, quamquam magnus et strenuus eius animus non uni rei publicae parti, sed pluribus iisque diversis par erat. ipse ad id, quod

φροντίδα καταναλώσας, τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους σκεδα-
 σθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον ἅμα καὶ ἀτάκτοις ὁρμαῖς κεχηρ-
 μένου, ὅπως μὲν Θουρύβου ἄτερ αὐτοῦς τῆς ἀτάκτου ἀνακόψῃ C
 ὁρμῆς, ἀφροντισίαν δὲ τῷ κοινῷ τοῦ λοιποῦ περιποιήσῃται.
 5 ἔδεδείκε γὰρ καὶ ἄλλως τὸ ἴταμόν τῶν στρατιωτῶν, καὶ μάλ-
 λον ὄσπερ ἐκ διαφόρων συνειλεκτο, μὴ καὶ κατ' αὐτοῦ χει-
 ρον διανοήσαιντο. ὁ δὲ καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας βουλόμε-
 νος τάχιον τὴν βασιλίδα ἀποσκευάσασθαι καὶ τῶν βασιλείων
 ἀπελάσσαι, ὑποψίας τε πολλοὺς ἀπαλλάξαι ψευδοῦς, ἔνθεν
 10 μὲν τὸν πατριάρχην Κοσμάν παντοίως ὑπεποιεῖτο, ἀξίων τὰ
 9 ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν καὶ τοῖς λόγοις τῆς τῶν Κομνηνῶν
 μητρὸς μηδαμῶς ὑπέκλειν· ἐκεῖθεν δὲ τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ D
 ρουνεχῶς ὑπετίθειτο, ἔγγραφόν τι τοῦ αὐτοκράτορος ἐξαιτησα-
 μένην αὐτῆς τε χάριν καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἀσφαλείας, οὕτως
 15 ἐκεῖθεν ὑποχωρεῖν, Πάτροκλον πρόφασιν ταυτ' ἐσχηκῶς.
 ἔφθασε γὰρ ἀντιλαβέσθαι ταύτης, ὁπηνίκα ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαὴλ ὁ Δούκας τῆς βασιλείας ἐξέστη, καὶ τῷ μετ' αὐτοῦ βε-
 βασιλευκῷ Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ συμβουλευέσασθαι συν-
 αφθῆναι ταύτη πρὸς γάμου κοινωνίαν, ὅτι ἐξ ἄλλοδαπῆς
 20 ἐστὶ καὶ συγγενῶν ὄχλος οὐ προσῆν αὐτῇ, δι' ὧν ὁ βασι-
 λεὺς ὄχλοῖτο, περὶ τε τοῦ γένους καὶ τῆς τοῦ σώματος ὥρας

2. ἅμα om. A. 4. ἀφροντισίαν PG, alternm CA. 5. γὰρ
 om. P. 8. βασιλίδα μαρίαν A. 9. τοὺς πολλοὺς coni. Die-
 sterwegius. 10. ὑποπέποιετο P, ὑπεπεποιετο G, recte CA.
 11. 9. add. A. τῆς A, τοῖς PG. 12. ἔνθεν δὲ A. τὴν
 βασιλίδα Μαρίαν PG, recte A. 15. ὑποχωρεῖν C, ἀποχωρεῖν
 PG, ὑποχωρήσαι P in margine, ἀποχωρήσαι A. 17. αὐτῷ
 G. lege αὐτόν. 21. τοῦ ante γένους add. C.

maxime urgeret, animum advertit ac reliquam diei partem totamque
 noctem consumpsit deliberando, quomodo exercitum, per Byzantium
 dispersum effusa licentia, sine tumultu in ordinem restitueret et in
 posterum civium securitati consuleret. verabatur enim a militum tem-
 peritate, praesertim cum ex diversis gentibus exercitus collectus
 esset, ne etiam sibi mali quid strueretur. sed Iohannes Ducas Caesar,
 quo celerius imperatricem amoliretur palatioque educeret ac falsam
 multitudini suspicionem tolleret, tum patriarcham Cosmam omni
 modo devinxit contenditque, ut a suis partibus staret, neque matris
 Comnenorum sermonibus aures praerberet, tum Mariae Angustae, ut
 flagitatis ab imperatore ad suam filiique securitatem litteris, discede-
 ret, callide persuasit, idque Patrocli. quod aiunt, praetextu usua
 prospexerat ei iam tum, cum Michael Ducas imperio pelleretur, et
 Nicephoro Botaniatae, qui illi successit, auctor fuerat, ut in matrimo-
 nium eam duceret. alienigenam eam esse aiebat, et consanguineorum
 turba carere, qui imperatori molestias crearent; deinde et genus eius

P. 74 ἀπαγγέλλων πολλὰ καὶ πολλὰκις ἐπαινῶν αὐτήν. καὶ γὰρ ἦν εὐμήκης μὲν τὴν ἡλικίαν καθάπερ ἡ κυβάριτιτος, λευκὴ δὲ τὸ σῶμα ὡσεὶ χιών, πρόσωπον κύκλον μὲν οὐκ ἀπαρτίζον, τὸ δὲ χρῶμα δι' ὅλου ἄνθος ἡρινόν ἢ ῥόδον ἀντικρυς. τὰς δὲ τῶν ὀμμάτων αὐγὰς τίς ἀνθρώπων ἐξείποι; ὄφρως⁵ ὑπεράνεστηκυῖα καὶ πυρσὴ, βλέμμα χαροπόν. ζωγράφου μὲν οὖν χεῖρ τὰ χρῶματα τῶν ἀνθέων πολλὰκις ἐμιμήσατο, ὅπου σα ὦραι φέρειν εἰῶθαισι, τὸ δὲ τῆς βασιλίδος κάλλος καὶ ἡ ἐπιλάμπουσα αὐτῇ χάρις καὶ τὸ τῶν ἡθῶν ἐπαγωγόν τε καὶ εὐχαρι ὑπὲρ λόγον καὶ τέχνην ἐφαίμετο· οὐκ Ἀπελλῆς, οὐ¹⁰ Φειδίας, οὐδὲ τις τῶν ἀγαματοποιῶν τοιοῦτόν ποτε παρήγαγεν ἄγαλμα. καὶ ἡ μὲν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴ λίθους ἐξ ἀνθρώπων τοὺς ὀρῶντας ἐποίει, ὡς λέγεται, τὴν δὲ ἰδῶν ἄν τις βαδίζουσαν ἢ αἰφνης ὑπαντίστας ἐκεχῆνει τε καὶ ἐπὶ ταύτου σχήματος, ἐφ' ᾧ ἔτυχεν ὦν, ἴστατο ἔνεός, ὡς ἀφηροῖσθαι¹⁵ τηρικαῦτα δοκεῖν καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν. ἀναλογίαν γὰρ τοιαύτην μελῶν καὶ μερῶν, τοῦ ὅλου πρὸς τὰ μέρη καὶ τούτων πρὸς τὸ ὅλον, οὐδεὶς οὐδέπω τοιαύτην ἐν ἀνθρώπου σῶματι ἐθεάσατο· ἄγαλμα ἔμψυχον καὶ ἀνθρώποις φιλοκάλους ἐρύσμιον. Ἰμερος γὰρ ἀντικρυς ἦν σωματωθεὶς οἶον²⁰ εἰς τόνδε τὸν περιγέειον κόσμον. τούτοις οὖν ὁ καῖσαρ συγκρησάμενος τότε, τὴν τοῦ βασιλέως καταμαλάττει καὶ χει-

3. ὡσεὶ C, ὡς ἡ PG. κύκλω G. 4. ἄνθος om. G. 6. ζωγράφος C. 7. τὰ χρῶματα om. G. ἐμιμήσατο G. 9. αὐτήν C. 13. τοὺς ὀρῶντας ἐξ ἀνθρώπων G. δὲ: τε G. 14. ὑπαντίστας C. 18. ταύτην G. 21. περιγέειον om. CG.

et corporis venustatem multum praedicabat, nec raro laudibus eam extollebat. ac sane procera erat statura, quemadmodum cyparissus, corpore candido, ut nix; facies non orbem quidem referens, sed tamen colore floris verni vel rosae prorsus; oculorum fulgorem quis describat? supercilia alte curvata et rutila; acies caerulea. florum quidem colores, quotquot temporum vicissitudines ferre solent, pictoris saepe imitata est manus; at imperatricis pulchritudo, refulgensque ex ore venustas et morum suavitas ac gratia omnem descriptionem artemque superabant; neque Apelles, nec Phidias, nec ullus unquam statuarius talem imaginem finxit. Gorgonis ferunt caput in saxa homines convertisse, qui ipsum adspicerent; hanc qui incedentem videret vel obvius subito fieret, obstupuit et quo forte habitu erat, elinguis adstitit, ut et anima et sensu privatus videretur; tantam et totius corporis cum singulis membris et singularum partium cum toto convenientiam nemo unquam in humano vidit corpore, simulacrum erat vivum hominumque, qui pulchri sensum haberent, amorem in se convertens, vel potius Amor ipse, indutus

ρούται ψυχὴν, καὶ πολλοὶ αὐτῷ συνεβούλευον τὴν βασιλίδα
 ἀγαγεῖσθαι Εὐδοκίαν, περὶ ἧς ὑπετονθόρουζόν τινες, ὡς τῆς V. 63
 βασιλείας καὶ αὐθις ἰμειρομένη, τὸν Βοτανειάτην, ὀπηνίκα
 τὴν Δάμαλιν κατέλαβεν ἐπειγόμενος εἰς τὴν βασιλείον ἀνα-
 5 χθῆναι περιοπήν, διὰ γραμμάτων ἐσφτεριζέτο· οἱ δέ, ὅτι
 οὐ χάριν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τῆς ἰδίας Ζωῆς τῆς Πορφυρογεννή-
 του· καὶ τάχα διηνύκει ἂν τὸ σπουδαζόμενον, εἰ μὴ τις
 τῶν Θεραπόντων τῆς ὀρμῆς ταύτης ἀνέκοιμε, Λέων ἐκτομί-
 10 κατὰ μέρος ἀπαγγέλλειν ἡμῖν οὐ θέμις, φύσει τὸ διαβύλλειν D
 ἀποστρεφομένοις, τοῖς δὲ τῶν τοιούτων λογοποιοῖς πάντως
 καὶ περὶ τούτων μελήσει. ὁ μέντοι καίσαρ Ἰωάννης παντοίως
 αὐτὸν μετελθὼν, πέρας δέδωκε τῇ βουλῇ πείσας συναφθῆναι
 τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ, καθὼς ὁ λόγος σαφέστερον φθάσας ἐδή-
 15 λωσε, κἀντεῦθεν παρρησίαν πολλὴν ἐσχῆκει πρὸς αὐτὴν.
 ἐπεὶ δ' ἔν τισιν ἡμέραις ταῦτ' ἐτελεῖτο, μὴ βουλομένων τῶν
 Κομνηνῶν ἀθρόον αὐτὴν ἀπελάσαι τῶν βασιλείων, ἄτε πολ- P. 75
 λῶν αὐτῆς εὐεργετημάτων τυχόντων παρ' ὄλον τὸν τῆς βα-
 σιλείας αὐτῆς χρόνον, οὐχ ἦττον δὲ καὶ δι' ἣν ἔσχον πρὸς
 20 αὐτὴν συνήθειαν τῇ προφάσει τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν
 συμπεσοῦσης συγγενείας, πολλοὶ ἐκ πολλῶν συνείροντο λόγοι
 τοημάτων διαφόρων ἐξαγγελτικοί, τῶν μὲν ἄλλως ἐκλαμβα-

5. περιοπήν C. 6. πορφυρογενήτου C. 9. κυδωνιάτης G.
 κάρια FC, κairίως PG. 10. ἡμῖν ἀπαγγέλλειν G. 11.
 παντός P.

quasi corpore, in terrestrem hunc mundum descenderat. hisce igitur
 Caesar rationibus usus, imperatoris animum mollit flectitque, quan-
 quam multi suadebant, ut imperatricem duceret Eudociam, quam
 rumor erat, imperii rursus cupidam, Botaniatem, cum rerum potitu-
 rus Damalim occupasset, litteris sibi conciliasse: sunt tamen, qui
 non sua, sed Zoes filiae Porphyrogenitæ causa id fecisse eam dicant:
 ac fortasse perfecturam fuisse consilium, nisi quidam ex domesticis,
 Leo Cydoniates eunuchus, multis iisque in tempore monendis de-
 terruisset, quæ singulatim referre, cum natura a calumniis abhorrea-
 mus, nobis nefas videtur; relinquimus et ista iis, qui eiusmodi ru-
 mores litteris mandare solent. Iohannes autem Caesar, qui vario modo
 Botaniatem tentaret, tandem rem ita perfecit, ut Mariam Augustam du-
 cendam statueret, ut supra iam distinctius exposuimus; atque ab eo inde
 tempore magnam apud eam habebat dicendi libertatem. sed cum all-
 quot dierum negotium esset, neque Comneni omnino palatio eam pel-
 lere vellent, cum propter multa ab ea per totum imperii tempus
 accepta beneficia, tum vero etiam ob familiaritatem, quæ propter
 necessitudinem, qua uterque ei devinctus erat, inter eos intercede-

νομένων τὰ πραττόμενα, τῶν δὲ ἑτέρως, ὡς ἕκαστος εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε τὴν πρὸς αὐτήν, τῶν εἰωθότων ἐκ προαιρέσεως καὶ μὴ ὡς ἔχουσι κρίνειν τὰ πράγματα. καὶ δὴ στέφεται τῶς ὁ Ἀλέξιος μόνος παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἀρχιερέως Κοσμῆ. καὶ γὰρ τῷ τατάριῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ 5 Β' Λούκα καὶ τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου αὐτοκράτορος τελευτήσαντος τοῦ ἱερωτάτου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, μηνὸς Αὐγούστου δευτέραν ἄγοντος, ἐπινεμήσεως τρισκαιδεκάτης, χειροτονεῖται τρηκαῦτα ἑῷτος ὁ ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς καὶ πλήρης ἀγιοσύνης. τοὺς Λούκας δὲ τὸ μήπω τὴν βασιλίδα 10 τῆς βασιλικῆς ταινίας ἀξιοθῆναι, ἐπὶ πλέον ἐξεδειμάτῃ ἐνίστατο δὲ ὅμως καὶ τὴν βασιλίδα Εἰρήνην τοῦ στέφους ἀξιοθῆναι. ἔτυχε δὲ τις μοναχὸς Εὐστράτιος τὴν κλησιν, Γαριδᾶς τὴν ἐπωνυμίαν, τὰς οἰκῆσεις ἀγχοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ποιούμενος καὶ ἀρετὴν δῆθεν ὑποκρινόμενος· 15 αὐτὸς θαμὰ πρὸς τὴν μητέρα τῶν Κομνηνῶν πάλαι παραγεγνημένος, περὶ βασιλείας προὔλεγε. ἡ δὲ καὶ ἄλλως φιλομόναχος οὖσα, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοιούτοις ὑποσαινόμενη λόγοις, τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ὀσημέραι ἐπὶ πλέον αὐξάνουσαν ἐδείκνυ, κἀντεῦθεν τῷ ἀρχιερατικῷ τῆς μεγαλοπόλεως θρόνῳ ἔγκαθι- 20 θρῦσαι τοῦτον προτεθύμητο. καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀπραγμον τοῦ τρηκαῦτα ἀρχιερέως προφασίζομένη, ἔπειθὲ τινὰς λό-

1. ἐννοίας PG, εὐνοίας C et in margine PG. 7. μηνὶ αὐγούστῳ δευτέραν ἄγοντι GC. 8. ἐπινεμήσει τρισκαιδεκάτῃ G. 9. χειροτονεῖται G. an χειροτόνηται? ὁ om. CA. 10. βασιλίδα εἰρήνην A. 11. ἐξεδειμάτου? 13. Γαριδᾶς G, γαριδᾶς A. 16. πρὸς: περι A. 19. ἐς G. ἐπὶ πλέον add. CA.

bat, multi a multis spargebantur rumores, qui varias sententias indicarent, cum alii hoc, alii illo modo, quae fiebant, interpretarentur, ut quisque amore aut odio in eam affectus erat; qui quidem res ex studiis suis, non ut re vera se habent, iudicare solent, eo in loco cum res essent, Alexius solus coronatur manu patriarchae Cosmae. etenim quarto anno imperii Michaelis Ducae et filii eius Constantini Iohanne Xiphilino patriarcha sanctissimo mortuo, secundo mensis Augusti die, indictione decima tertia, subrogatus fuerat vir ille religiosus et sanctitate plenus. Ducae, imperatrice nondum diadema nacta, magis etiam sollicitabantur instabantque, ut Irene quoque corona ornaretur. erat monachus Eustratius nomine, cognomento Garidas, qui aedes prope magnam ecclesiam exstruebat et virtutis nimirum speciem assimulabat. is dudum Comnenorum matrem adire solitus, etiam de imperio illi praedixerat, quae cum alioquin propensior in monachos esset, tunc praeterea sermonibus eiusmodi delinita,

γους παρωτήσεως ἐν σχήματι συμβουλῆς πρὸς αὐτὸν ἀνακινεῖν, ὡς δῆθεν διὰ τὸ αὐτῷ συμφέρον τοῦτο ξυμβουλευόντας. ἀλλὰ τὸν ἰερὸν ἐκαίον ἄνδρα ἢ σκῆψις αὐτῆ οὐ διελάσθαι· καὶ τέλος τὴν ἰδίαν ἐπομοσάμενος κλησίν φησι πρὸς D
 5 αὐτούς “νῆ τὸν Κοσμάν, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἡ Εἰρήνη τοῦ στέφους ἀξιοθῆ, τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου οὐκ ἀποστήσομαι.” οἱ δὲ ἐπακαστρέψαντες ἀπαγγέλλουσι τῇ δεσποικῆ τὰ μηνυθέντα· ἔφθασαν γὰρ ἤδη οὕτω ταύτην καλεῖν ἄπαντες, τοῦ φιλομήτορος βασιλέως τοῦτο βουλομένου.
 10 ἑβδομαία τοίνυν μετὰ τὴν τοῦ Ἀλεξίου ἀνάρεθρον καὶ ἡ V. 64
 αὐτοῦ ὀμυνητίς Εἰρήνη διὰ τοῦ πατριάρχου Κοσμά ἀξιοῦται στέφους.

3. Αἱ μὲν οὖν μορφαὶ τοῖν βασιλέσιν ἀμφοῖν Ἀλεξίῳ τε καὶ Εἰρήνῃ ἀμύχανοι καὶ εἰς ἅπαν ἀμίμητοι, καὶ οὔτε
 15 γραφεὺς γράψειν ἂν πρὸς ἀρχετυπίαν τοῦ κάλλους ὄρων, οὔτε λιθοξόος ἀψυχοῦ οὐσίαν οὔτω ἱσθμύσειε, εἴ τις ἂν P. 76
 πρὸς τὰ τῆς φύσεως ἀγάματα ταῦτα, λέγω δὲ τοὺς ἀρτιστεφεῖς ἀτοκράτορας, καὶ πρὸς τὰ τοῦ Πολυκλείτου ἐκείνου σπουδάσματα ἀποβλέψειν. ὁ μὲν γὰρ Ἀλέξιος οὐ πᾶν μὲν
 20 ἀπὸ τῆς γῆς ἐπῆρτο ἐπὶ πολὺ, εἰς εὐρος δὲ συμμέτρως πῶς ἠγύρυντο. καὶ ἰστάμενος μὲν οὐ τοσοῦτον ἴσάμβος ἐδίδου

3. αὐτοῦ G. 7. ἐπακαστρέψαντες CA, ὑποστρέφοντες PG.
 9. τοῦτο : οὔτω ταύτην καλεῖσθαι Δ. 15. ἀρχετυπίας P, alterum CG. 16. lege ἱσθμύσειε. 21. εὐρύνετο G.

maiores in dies ei fiduciam tribuebat et iam de transferendo in istum urbis patriarchatu cogitabat. itaque simplicitatem atque a rebus gerendis abhorrens ingenium eius, qui tunc patriarcha erat, praetendens, quibusdam persuasit, ut abdicandi muneris visilium ei darent, quasi commodum ipsius spectarent. non sefellit virum sanctum ea machinatio: postremo per proprium nomen iurans, “per Cosman, inquit, nisi mea manu Irene coronata fuerit, throno patriarchali non cedam.” quod responsum illi dominae referunt; sic enim iam omnes eam appellabant, imperatore matris amantissimo ita iubente. septimo igitur die, postquam Alexius imperator renuntiatus est, etiam coniugi eius Irenae per Cosmam patriarcham corona imponitur.

3. Forma utriusque principis, Alexii et Irenes, nullo modo explicari dicendoque exprimi potest. ac neque pictor unquam eam expresserit, pulchritudinis speciem intuens, neque statuarius ita materiam inanitem conformaverit, etiamsi ad imitanda ista specimina naturae, imperatores dico recens coronatos, Polycleti illius signa elaboratissima contempletur. Alexius quidem statura fuit non multum eminenti, ceterum plena, nec tamen incongrua, habitudine corporis. itaque

τοῖς θεωμένοις, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλείου καθίσσειν οὗτος θρό-
 νου καὶ γοργωπὸν σέλας ἀφήσει τῶν ὀφθαλμῶν, πρηστῆρ
 B εἰδόκει καὶ ἄμαχον ἀγῆν ἀποστέλλειν καὶ τοῦ προσώπου καὶ
 τῆς ὄλης διοργανώσεως. μέλαινα μὲν γὰρ ἡ ὄφρυς ἐκατέρω-
 θεν ἐκυρτοῦτο· τῇ δὲ ὀφθαλμὸς ὑπεκάθητο βλοσυρὸν ἄμα 5
 καὶ ἡμερον ἐνορῶν, ὡς ἀπὸ τε τῆς βολίδος τῶν ὀμμάτων καὶ
 τῆς στιλπνότητος τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρειῶν τῆς σεμνό-
 τητος καὶ τοῦ ἐπιτρέχοντος αὐταῖς ἐρεῦθους, ὁμοῦ καὶ δε-
 δοικέναι τε καὶ θαρρεῖν. τῶν τε ὤμων ἡ εὐρύτης καὶ τῶν
 βραχιόνων τὸ στερρὸν καὶ τῶν στέρνων ἡ προβολὴ ἥρωϊκά 10
 πάντα καὶ ὄλως εἰς θάμβος καὶ τέρψιν τοῖς πολλοὺς ἐκκα-
 C λούμενα. τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὄραν εἶχε καὶ χάριν
 καὶ βάρος καὶ ὄγκον ἀπρόσιτον. εἰ δὲ καὶ εἰς ἑμίλιαν ἤλθεν
 ἐκεῖνος καὶ τὴν γλῶτταν ἐκίνησεν, εἶδες ἂν αὐτόχρημα τὴν
 πυρίπνον ἐπικαθημένην τοῖς χεῖλεσιν ἐκείνου ῥητορικὴν Αἴη- 15
 μοσθένους. καὶ γὰρ κατακλυσμῷ τῶν ἐπιχειρημάτων πᾶσαν
 καὶ ἀκοὴν καὶ ψυχὴν κατεσύρετο, καὶ ἀμύθητος ἦν καὶ ἄμαχος
 καὶ τὴν γλῶτταν ὁμοῦ καὶ τὴν χεῖρα, τὴν μὲν πρὸς δόρατος
 ἄφεισιν, τὴν δὲ πρὸς ἀκήρατα θέλητρα. ἡ δὲ γε βασιλις
 D Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ μετράξ τε ἦν τὸ τηρικᾶδε καὶ οὐδέπω 20
 τὸν πεντεκαίδεκατον παραδεδραμηκεὶ χρόνον. θυγάτηρ δὲ
 ἦν Ἀνδρονίκου τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ καίσαρος, τὸ γένος

6. βολῆς P. 7. τοῦ προσώπου PG, τοῦ μετώπου C et in mar-
 gine P. 9. τε ante καὶ om. G. 11. εἰς add. G. 13. καὶ
 primum om P. 14. εἰ δὲ ἂν G. 16. καὶ τῶν γὰρ κατα-
 κλυσμῷ P, καὶ τῶν γὰρ om. C, τῶν γὰρ om. G, correxi. 18.
 τῇ primum et alterum om. G. 19. ἀκήρατον θέλητραν G.

pedibus insistens non tantam quidem admirationem intuentibus exci-
 tabat; sed cum in regio sederet throno et terribilem oculorum splendo-
 rem mitteret, fulmen videbatur adstantiumque aciem praestringebat et
 vultu et tota corporis conformatione, nigrum enim utrimque supercilium
 curvabatur; oculus suberat, truculente simul et blande adspiciens, ut
 ex obtutu, ex placida fronte, ex genarum dignitate et qui suffusus
 erat rubore, simul metum atque animum caperent humerorum la-
 titudo, lacertorum robor, prominentia pectoris, heroica omnia et ad-
 mirationem simul et voluptatem multitudini afferebant. eadem enim
 in illo viro et forma gratiaque excellebant et ponderis gravitateque
 inaccessa. cum vero in sermonem se daret osque aperiret, videres
 sane labris eius insidere ardentem Demosthenis illius eloquentiam. nam
 argumentorum ubertate omnium aures animosque secum rapiebat, et
 iuxta invictus erat lingua seu manu, altera ad iaculandum, altera ad
 oblectationes parandas integerrimas. at imperatrix Irene, mater mea,
 adolescentula tum erat et annum quintum decimum nondum excesse-

περίβλεπτος, εἰς Ἀνδρονίκους ἐκείνους καὶ Κωνσταντίνους
 τοὺς Δούκας ἀναφέρουσα τὴν τοῦ γένους σειρὰν. ἀνίστατο
 μὲν γὰρ καθάπερ τι ἔρνος ὄρθιον καὶ ἀειθαλές, συμμέτρως
 καὶ πλατυνομένη καὶ στενουμένη καταλλήλως ἕκασταχοῦ τῶν
 5 μελῶν καὶ μερῶν. καὶ ἐπέραστος μὲν ἰδεῖν, ἐπέραστος δὲ
 ἀκοῦσαι, καὶ ὄψεώς τε καὶ ἀκοῆς ἀκίρσστον ὡς ὄντως ἄκου-
 σμά τε καὶ θέαμα. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ πρόσωπον σελήνης μὲν
 ἀπέστιλβε φέγγος, οὐ μὴν εἰς κύκλον ἀκριβῆ διαπέπλαστο
 κατὰ τὰς Ἀσσυρίας γυναικας, οὐδ' ἄλλως ἐξεμηκύνετο κατὰ P. 77
 10 τὰς Σκυθίδας, ἀλλ' ὑπεχαλᾶτο μικρὸν πως τῆς ἀκριβείας τοῦ
 κύκλου. ἀνεπέπτατο δὲ αὐτῆς ὁ λειμῶν ἀπὸ τῶν παρειῶν,
 καὶ τὴν ῥοδωνίαν καὶ τοὺς πόρρω προῦβάλλετο. ὄμμα δὲ
 χαροπὸν καὶ ξὺν ἡδονῇ φοβερὸν ἐνητένιζεν, ὡς τῶν ὀρώντων
 τὰ ὄμματα τῇ μὲν ἡδονῇ καὶ τῷ κάλλει ἔλκειν πρὸς ἑαυτήν,
 15 τῷ δὲ φόβῳ μύειν καταναγκάζειν, οὐκ ἔχοντων ὅπως ἀπο-
 βλέψωνται ἢ ὅπως ἂν ἀποκρῦψωνται. καὶ εἰ μὲν τις ἦν V. 65
 Ἀθηνᾶ τοῖς πρώην ἐφευρημένη ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦ-
 σιν, οὐκ οἶδα ἔγωγε· μῦθον δὲ ταύτην ἀκούω περιφερόμε-
 νον καὶ περισυρόμενον· τὴν δὲ βασιλῖδα ταύτην Ἀθηνᾶν B
 20 εἰ τις εἶπεν ἐν τοῖς τότε χρόνοις φανελοσαν τῷ ἀνθρωπίνῳ
 βίῳ ἢ καταρραγεῖσαν ἐξ οὐρανοῦ μετὰ τινος οὐρανίας αἰγλης
 καὶ ἀπροσίτου μαρμαρυγῆς, οὐκ ἂν ἐξημαρτε τοῦ εἰκότος.
 καὶ τὸ θανμασιώτερον, ὅπερ οὐκ ἂν ἐν ἄλλῃ τῶν γυναικῶν

3. μὲν add. C. 4. καταλλήλους G, κατ' ἀλλήλοις C. 9. Ἀσσυρίας
 C. 10. ὑπεκαλοῖτο P. 17. ἐφευρομένη G. 20. εἶπον: εἰκίε P.

rat. filia erat Andronici, qui Caesaris filius natus maximus erat, illustra
 stirpe orta; quippe quae genus ad Andronicos illos et Constantinos
 Ducas referret. surgebat ad germinis instar recti et semper florentis,
 membris partibusque omnibus summa inter se congruentia modo di-
 latatis, modo arctatis, ad videndum pariter atque ad audiendum ita
 iucunda, ut reaper nec oculi nec aures exsaturari possent. facies lunae
 micabat fulgore, non tamen absoluta rotunditate erat, quales Assyriarum
 feminarum, nec etiam oblonga, more Scythissarum, sed paullulum ultra
 exacti circuli orbem. quod genae referebant pratum, roseum colorem vel
 procul spectantibus ostendebat. vultu erat vegeto et suavi pariter atque
 terribili, ut adspicientium oculos suavitate specieque in se verteret,
 terrore autem connivere cogeret, cum nec intueri nec abstinere a
 cernendo possent. quam Minervam poetae historicique veteres cele-
 brant, ea unquamne fuerit, nescio; fabulam audio eam factari et cir-
 cumferri; hanc vero imperatricem Minervam si quis dixisset istis
 temporibus oblatam humano generi vel coelitus cum coelesti quodam
 splendore terribilique fulgore delapsam, is a verisimili non aberrasset.

εὐρεθείη, τοὺς μὲν ἰταμοὺς τῶν ἀνδρῶν συνέστελλε, τοὺς δ' ὑπὸ φόβου συνεσταλμένοις θαρρεῖν ἐνεδίδου ἐκ μόνης ὄψεως. τὰ δὲ χεῖλη ἐμεμύκει μὲν τὰ πολλὰ καὶ ἐδείκνυ σιγῶσαν, C ἔμπνουν ὡς ἀληθῶς ἄγαλμα καλλονῆς καὶ στήλην ἔμψυχον εὐρυθυμίας. ἤνιόχει δὲ τὰ πολλὰ ἢ χεῖρ τῷ λόγῳ σὺν εδρ-5
 Θμία, μέχρι τοῦ καρποῦ παραδεικνύσα τὸ μετακάριον, καὶ εἶπες ἂν ἐλέφαντα ἐκτετορεῦσθαι παρὰ τεχνίτου τινὸς εἰς δακτύλων καὶ χειρῶν διάθεσιν. ἢ μέντοι ἱρις τῶν ὀφθαλμῶν θάλατταν ἐμιμείτο γαληνῶσαν, ἐν βαθυκύμονι διαθέσει τὸ κνανοῦν ἐξανγαζούσα· ἀντέστίλβε δὲ καὶ τὸ λευκὸν τῶν 10
 ὀφθαλμῶν κύκλω τῆς ἱριδος, καὶ χάριν ἀπέλαμπον ἄμαχον καὶ ἡδονὴν ἄφατον ἐνεδίδουσαν ταῖς ὄψεσι. τοιοῦτοι μὲν τὴν ἰδέαν Εἰρήνη καὶ Ἀλέξιος. ὁ μέντοι θεῖος ἐμὸς Ἰσαάκιος 15
 τὴν μὲν ἡλικίαν ἐώκει τὰδελφῶ, οὐδὲ τὰ ἄλλα πολὺ ἀπέφεκει. ἕπωχρος μὲν σὺν ἦν αὐτὸς τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ὑπὸν 15
 οὐ πάνυ δασύς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς γνάθους ψιλωτέραν εἶχε τῆς τὰδελφου. ἄμφω δὲ τὰδελφῶ κνηγεσίοις μὲν πολλάκις ἀπένευον, ὀπηνίκα οὐ πολλή τις ἐπέρρει τούτοις πραγμάτων φροντίς, πολεμικοῖς δὲ μᾶλλον ἢ κνηγετικοῖς ἔχαιρον πράγμασιν. ἐν δὲ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν πολέμων, οὐδ' ὀπηνίκα 20
 τῶν ταγμάτων αὐτὸς κατῆρχε, προέτρεχε τις αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα τε τὴν παρτάξιζιν ἐωράκει τῶν πολεμίων ἐκεῖνος, καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ἄλλων, ἐς μέσους ἐνέπιπτε καθά-

10. ἀπέστλβε CG. 14. οὐδὲ τὰ : ᾧ κατὰ G, οὐ κατὰ C. 18. ἐπέρρει τούτοις CG, αὐτοῖς ἐπέρρει P.

quodque mirabilius etiam, nec in altera muliere facile reperitur, audacium hominum animos contundebat, metu afflictos erigebat solo aspectu. labia plerumque compressa erant et tacentem ostendebant eam, quae animatum, ut ita dicam, simulacrum pulchritudinis et viva concinnitatis columna erat. orationem fere gubernabat scite manu, usque ad iuncturam brachii nudata; ebur in digitos manusque ab artifice tornatum putares. oculorum pupillae mare referebant tranquillum, in profunda quiete caeruleo colore residentes; vicissim album pupillas circumdans eminebat; quae res invictam oculis conciliabat gratiam tantumque iucunditatis, ut dici non queat. talis Alexii et Irenes forma erat. Isaacius, patruus meus, statura similis erat fratri, nec cetera multum dissimilis; subpallida tamen facie erat, nec barba admodum densa, quin etiam in genis minus pilorum habuit, quam frater. uterque autem venationi saepe indulgebat, si otium erat a rebus gerendis; quanquam militiam praeferebant. ubi autem in proeliis impetus fiebat, Isaacio ne tum quidem, cum ordinibus ipse praecerat, ullus unquam praecurrebat, sed simulac hostilem aciem

περ τις κεραννός, ὄξείως διακόπτων τὰς φάλαγγας. καὶ τοῦ-Ρ. 78
του ἄλλω καὶ ἄπαξ καὶ δις κατὰ τὴν Ἀσίαν συμμαχίας Ἀγα-
ρηνοῖς. καὶ τοῦτο μόνον εἶχε ψόγον ἄξιον ἐν τοῖς πολέμοις
σύμμος θεῖος, ὅτι πρὸς συμβολὰς ἀκατάσχετος ἦν.

5 4. Ἐπεὶ δὲ τὸν Μελισσηνὸν Νικηφόρον τῆς τοῦ καίσα-
ρος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἔδει ἄξιας μετεिल्χέναι, καὶ τὸν
Ἰσαάκιον δέ, πρῶτον τῶν ἀδελφῶν κατὰ χρόνον ὄντα, μείζονι
ἐχρῆν τιμηθῆναι ἀξιώματι, (ἕτερον δὲ ἀξίωμα πλὴν τοῦ καίσα-
ρος οὐκ ἦν,) νέον ὀνοματοποιήσας ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπὸ τε τοῦ
10 σεβαστοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος ταῖδε φηρόσατο, οἰοῦντι δεῦτερον βασιλέα πα-
ποιηκῶς, τὸν καίσαρα τοῦτον ἔποβιβάσας καὶ τρίτον ἐν ταῖς
εὐφημαῖσι ἀριθμησάμενος μετὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος εὐφη-
μίαν. οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ στέμμασιν ἐν ταῖς πανδήμοις ἡμέ-
15 ραις αὐτοὺς στεφανοῦσθαι προσέταξε τὸν τε σεβαστοκράτορα
καὶ τὸν καίσαρα, κατὰ πολὺ διαφέρειουσι τῇ πολυτελείᾳ τοῦ
διαδήματος, ᾧ αὐτὸς ἔστεφάνωτο. τὸ μὲν γὰρ βασιλικὸν
διάδημα καθάπερ ἡμισφαίριον εὐγυρον τὴν κεφαλὴν διαδεῖ, V. 66
πανταχόθεν μαργάροις καὶ λίθοις κοσμοῦμενον, τοῖς μὲν ἐγ-
20 κειμένοις, τοῖς δὲ καὶ ἐξηρητημένοις· ἐκατέρωθεν γὰρ τῶν C
κροτάφων ὀρμηδοὶ τινες ἀπαιωροῦνται διὰ μαργάρων καὶ
λίθων καὶ τὰς παρειὰς ἐπιξέουσι. καὶ ἔστι τοῦτο ἐξηρητημένον

9. τε τοῦ : τοῦτου G. 10. σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος om. CGA. 12. τοῦτου P. 18. εὐγυρον om. CG.
διαδεῖ πανταχόθεν, μαργάροις libr. mutavi interpunctionem. vid.
annotat. 19. καὶ λίθοις om. P. 22. ἔστι om. G.

conspexit, neglectis ceteris omnibus, in medios hostes tanquam fulgur
irruens, eorum aciem celeriter disiecit quo factum est; ut semel
iterumque caperetur, in Asia cum Agarenis pugnam; atque hoc unum
erat reprehensione dignum in patruo meo, quod animo in proeliis
non moderabatur.

4. Quoniam vero Melissenso Nicephoro caesaris dignitas ex pa-
cto debebatur, et Isaacium, fratrem natu maximum, ampliori deco-
rari honore par erat, (alter autem praeter caesarem non erat,) Alexius
imperator, novo ex sebastos et autocrator composito nomine, sebastocra-
toris titulum fratri indidit, quasi secundi imperatoris honorem in eum
deferens. caesarem illum subiunxit et tertio ab imperatore loco in
acclamationibus collocavit. sed etiam coronis eos redimiri diebus solen-
nibus iussit, sebastocratorem caesaremque; quae tamen multum a dia-
demate, quo ipse utebatur, magnificentia differant. regium enim dia-
dema ad instar haemisphaerii rotundi circumdat, ab omni parte
margaritis gemmisque ornatum, aliis insertis, aliis dependentibus; nam

τι χρῆμα τοῖς βυσιλεῦσι στολῆς · οἱ δὲ τῶν σεβαστοκρατόρων καὶ τῶν καισάρων στέφανοι σποράδην ἔστιν ὅπου τῶν μαργάρων καὶ λίθων μετέχοντες ἄνευ τοῦ ἐπισφαιρώματος. κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ τετίμηται καὶ ὁ Ταρωνείτης καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ βασιλέως πρωτοσεβαστός τε καὶ πρωτο-5 βεσιάριος, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ πανυπερσεβαστος ἀναδείκνυται καὶ σύνθωκος τῷ καισαρι γίνεται. πρὸς δὲ καὶ Ἀδρια-
 D νὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρωτοσεβαστός ἀξιούται περιφανέστατος· καὶ Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγάριος τοῦ στόλου προὔβελητο καὶ εἰς τὴν τῶν σεβαστῶν καὶ 10 οὔτος ἀνηγέχθη βαθμίδα. τούτων δὲ τῶν ἀξιωματῶν τὴν καινοτομίαν ὁ ἐμὸς πατὴρ προσεξεύρατο, τὰ μὲν συνθεῖς, καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῖς δὲ καὶ παραχρησάμενος. τὸ μὲν γὰρ πανυπερσεβαστος καὶ σεβαστοκράτωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα συντέθεικε, τῇ δὲ τοῦ σεβαστοῦ ἀξία παραχρησάμενος φαί-15 νεται. σεβαστοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς ἀνέκαθεν ἐπιθετικῶς ὠνόμαζοντο, καὶ ἦν ἐξειδιάζοντως εἰς βασιλέα λεγόμενον τὸ τοῦ
 P. 79 σεβαστοῦ ὄνομα· αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινότερον πρῶτον κατήνεγκε τὴν τοιαύτην ἀξίαν. εἰ γὰρ τις εἰς ἐπιστήμην καὶ τινα ὑπερτάτην φιλοσοφίαν ἀνάγοι τὴν βασιλείαν, ὥσπερ τέχνην 20

7. ξύνθωκος CA. τοῦ καισαρος A. πρὸς δὲ καὶ : ὁ δὲ A. 8. αὐτοῦ : τοῦ κρατοῦντος A. 9. Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγ. τοῦ στόλου προὔβελητο om. CG. τε om. A. 10. προβέβηται A. τὴν om. G. 12. ἀπρωῶτος ἐξεύρατο? ut supra 64, 18. 15. τῆδε PG, corrèxi. 16. ἀνέκαθεν οἱ βασιλεῖς G. 17. ἰδιαζόντως A. βασιλέας P. 18. πρῶτερον A. 19. καὶ : τε G. 20. φιλοσοφίας ἄγοι G.

utrumque ad tempus monilia ex margaritis ac gemmis pendent genasque percutiunt. atque id est proprium regibus ornamentum; sebastocratorum caesarumque coronae hic illic margaritis gemmisque distinctae sunt, neque globosum superne tegumentum habent. per idem tempus Taronita, qui imperatoris sororem in matrimonio habebat, protosebasti et protovestiarii honorem accepit; paulo post etiam panhypersebastus declaratus et eiusdem cum caesare sedis honore dignatus est. praeterea Adrianus frater eius protosebasti illustrissimi titulo ornatur; et Nicephorus, frater natus minimus, magnus drungarius classis creatus atque ad sebastorum et ipse honoris gradum proventus est. hos autem novos titulos pater meus primus excogitavit, alios componens, ut supra dictum est, alios in novum detorqueus usum. etenim panhypersebastus et sebastocrator et quae talia sunt composuit; sebasti dignitate manifesto abusus est. sebasti enim olim imperatores cognominabantur, atque propria imperatoris erat sebasti appellatio. ipse vero pluribus communem eam dignitatem fecit. iam si quis ad

οὖσαν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, θαυμάσαιτο ἂν καὶ τὸν ἑμὸν πατέρα οἷόν τινα ἐπιστήμονά τε καὶ ἀρχιτέκτονα τὰ ὑπὸ τὴν βασιλείαν καινοτομοῦντα καὶ πράγματα καὶ ὀνόματα· πλὴν ὅσον οἱ μὲν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν προστάται διὰ σαφῆς φήνεια τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων ἐφεύραντο, ὁ δὲ ἐπιστημονάρχης οὗτος τῆς βασιλείας Ἀλέξιος πρὸς τὸ συμφέρον **B** ἅπαντα τῇ βασιλείᾳ διοικονόμητο, ξενίζων πολλάκις καὶ περὶ τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων καὶ περὶ τὴν κλησιν τῶν ὀνομάτων. ὁ μέντοι ἱεροπρεπῆς ἐκείνος καὶ πατριάρχης Κοσμάς, **10** οὗ καὶ πρότερον διεμνημονεύσαμεν, μεθ' ἡμέρας τινὰς κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ἱεράρχου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τὴν ἱεροτελεσίαν τελήσας ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἑβδομον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἡδὴ φηθέντος σηκῷ, τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον διαπρέψας ἔτη πέντε καὶ μῆνας ἑννέα, παραιτεῖται τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ ἄπεισιν **15** εἰς τὴν τοῦ Καλλίου μονήν. ἐγχειρίζεται δὲ τοὺς τῆς ἀρχιερωσύνης οἶακας μετ' αὐτὸν ὁ προορηθεὶς ἐκτομίας Εὐστράτιος ὁ Γαριδιᾶς. ἐπεὶ δὲ ὁ τῆς βασιλίδος Μαρίας υἱὸς Κωνσταντῖνος ὁ παρθυρογέννητος μετὰ τὴν παράλυσιν τῆς βουλείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Λούκα τὰ ἐρυθρὰ μὲν **20** ἔκων ἀπεδύσατο πέδιλα, τὰ δὲ κοινὰ καὶ μέλανα ὑπεδύσατο,

6. Συμφέρον C. 7. ξενίζων : lege καινίζων. 9. post ἐκεῖνος A add. ἀνήρ. 11. τὴν prius om. A. ἱεροτελεσίαν C.
 12. τελήσας : ποιήσας A. κατὰ : εἰς A. τοῦ ἡδὴ φηθέντος : τούτου A. 13. σηκῷ, παραιτεῖται τ. ἀρχ. καὶ ἄπεισιν ἔ. τ. καλλίου μονήν, ἔτη πέντε καὶ μῆν. ἑνν. τὸν ἀρχ. διαπρέψ. χρόνον A. ἱερατικὸν G. 14. μῆνας : ἡμέρας G. 15. καλλίου
 Καλλίου : G καιροῦ et in margine χαροῦλου 20. δὲ om. G. μάλα PG, recte C.

disciplinae et summae cuiusdam philosophiae formam adduceret imperandi scientiam, tanquam artem artium et doctrinam doctrinarum, is admiraretur etiam patrem meum ut peritum artis et quasi architectum, qui nova in imperio et munera et titulos excogitaverit, nisi quod philosophicarum disciplinarum magistri perspicuitatis causa talia nomina excogitarunt; hic autem regnandi scientiae vir consultissimus omnia ad imperii instituit utilitatem, cum nova saepe tum in muneribus ordinandis, tum in titularum nominibus inferret, interim sanctus ille patriarcha Cosmas, cuius supra mentionem fecimus, nonnullis diebus post, cum sacris ipsa memoria S. Iohannis theologi perfunctus esset in templo eiusdem ad Hebdomum sito, patriarchali dignitate se abdicavit, postquam annos quinque et menses novem eam tenuit, secessitque in Calliae monasterium; post quem patriarchalis sedis gubernacula Eustratius Garidas eunuchus, cuius supra meminimus, suscepit. Mariae autem imperatricis filius, Constantinus Por-

Νικηφόρος δ Βοτανειάτης δ μετὰ τὸν Δούκαν καὶ πατέρα τοῦ Κωνσταντίνου τῶν σιηπτῶν ἐπειλημμένος, τὰ μὲν μέλανα ἐκείνον ἀποβαλεῖν διωρίσατο, ἐκ ποικίλων δὲ σηρικῶν ἔφρασμάτων ὑποδήματα προσέτατε περιδιδόθαι, ὡσπερ τὸν νεανίσκον ἐπαισχυνόμενος καὶ τοῦ κάλλους ὁμοῦ καὶ τοῦ γέ-5

Β. 67 νους ἀγάμενος. τὸ μὲν γὰρ κόκκινον διόλου ἀπαστράπτειν αὐτῷ τῶν πεδίλων ὅλον ἐφθόνηι, τὸ δὲ τινὰς τόπους ἐκ τῶν ἔφρασμάτων ἀνθεῖν τὸ κόκκινον ἐπέδιδου. μετὰ δὲ τὴν τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν ἡ βασίλισ Μαρία καὶ μήτηρ ἐκείνου, ταῖς ὑποδημασύναις πεισθεῖσα τοῦ καίσαρος, ἔγγρα-10 φον πλῆστιν ἤτησατο δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθησομένην γραμματῶν καὶ σφραγίδος χρυσοῦς παρὰ τοῦ αὐτακράτορος, ὥστε μὴ μόνον ἰσινῆς σὺν τῷ υἱῷ διατηρηθῆναι, ἀλλὰ καὶ συμβασιλεύειν αὐτῷ κακέεινον, τὰ τε ἐρυθρὰ ἐπέδεδυσκάμενον καὶ στεφφοροῦντα καὶ ὡς βασιλέα σὺν αὐτῷ ἀναγορευόμενον. καὶ 15 οὐκ ἠστόχησε τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ λαμβάνει χρυσοβούλλον λόγον βεβαιοῦντα τὰ αὐτῆς θελήματα ἅπαντα. τηρικαῦτε καὶ ἃ ἐπέδιδύσκετο ἐκ σηρικῶν ἔφρασμάτων περιελόντες, τῶν P. 80 διόλου ἐρυθρῶν ὑποδημάτων τούτῳ μεταδιδόασιν, κὰν ταῖς δωρεαῖς καὶ χρυσοβούλλοις λόγοις δέντερος τοῦ λοιποῦ συνυπογράφων ἦν διὰ νιναβάρεως τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, κὰν ταῖς προπομπαῖς μετὰ τῆς βασιλικῆς τιάρας συνεπόμενος. ὡς δὲ τινες ἔφρασαν, καὶ πρὸ τῆς ἀποστασίας τὰς περὶ τούτου συνθήκας

2. μὲν om. CG. 5. τοῦ prius : τὰ G. 6. γὰρ add. C. 7. αὐτῷ C, αὐτὸ PG. 10. πεισθέντος G. 14. ἐκείνων CG. an ὑποδιδυσκόμενον? vid. annotat. 21. lego νιναβάρεως.

phyrogenitus, cum post Michaelem Ducam patrem imperio pulsum rubros ultra deposuisset calceos et vulgares nigrosque sumsisset, Nicephorus Botaniates, qui Ducae Constantini patri in imperio successit, nigris eum calceamentis exutis, variis serica textilibus induere iusserat, ut qui iuvenem revereretur et forma et genere conspicuum. coccinum siquidem per totos eius calceos fulgere invidia quasi non ferens, nonnullis tantum partibus textilia purpuram referre concesserat. sed cum Comnenus Alexius imperator proclamatus esset, Maria imperatrix illius mater, consilio obsecuta Caesaris, eam sibi fidem ab imperatore dari firmarique rubris litteris sigilloque aureo postulavit, ut non solum incolumitatem cum filio haberet, verum etiam hic regni participes fieret, atque rubris calceis et corona uti liceret, imperatorque una cum Alexio proclamaretur. nec frustra. bullam enim accepit auream, qua, quae petierat, confirmata erant omnia. atque Constantinus positus, quibus uti solebat, sericis textilibus, plane rubros nanciscitur calceos, in donationibus bullisque aureis secundus in posterum ab Alexio rubrica subscribebat, et in pompis cum tiara regia eum seque-

εἶχεν ἡ βασίλις, Ἰν' οὕτω τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς γένοιτο. οὕτω γοῦν τῶν βασιλείων ἐκείνη ἐξέρχεται μετὰ προπομπῆς αἰξίας, ἐν τοῖς κατὰ τὴν μονὴν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Γεωργίου παρὰ τοῦ ἀποβεβιωκότος Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου 5 βασιλέως οἰκοδομηθεῖσαν οἰκήμασιν κατασκηνώσασα, (Μάγ- Β γανα ταῦτα ἡ κοινὴ εἰσέτι κικλήσκει διάλεκτος,) Ἰσαακίου συννεφεπομένου ταύτῃ τοῦ σεβαστοκράτορος.

5. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν βασιλίδα Μαρίαν οὕτω παρὰ τῶν Κομνηνῶν φηκονόμετο. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ παιδείας ἐκ 10 νηπίου τυχὼν ἀγαθῆς καὶ πρὸς τὰς νοουθεσίας τῆς μητρὸς ἑαυτὸν ἀπειθύνων, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐνστερνισάμενος καὶ ἐγκάρδιον ἔχων, ἐδάκνυτο ἀνιώμενος ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως προ- νομῇ, ἣν κατὰ τὴν εἰσέλευσιν αὐτοῦ πάντες πανδημει ἐπεπόν- θεισαν. τὸ μὲν γὰρ ἄπταιστον ἴσως καὶ ἦσυχον ῥίξα τοῦ 15 δέοντος· καὶ ἀποστασίαν ποιοῦσα τοῦ νοῦ, εἰς ἀπόνοιαν ἄγει τὸν μηδ' ὀπωσιτιοῦν προσκεκρονκότα τοῖς πράγμασιν· ὁ δὲ γε ἐξαμαρτῶν, εἴπερ ἐστὶ τῶν εὐλαβεστέρων καὶ τῶν νοῦν C ἐχόντων, ἀντίκα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον βάλλεται κατὰ ψυχὴν καὶ ὅλως κατακλονεῖται καὶ δέδοικε, καὶ μᾶλλον εἶγε πρᾶ- 20 γμάτων μεγάλων ἐπιδραξάμενος εἶη καὶ εἰς ὑπερφάνους ἀνέλ- θοι περιωπᾶς. δέος γὰρ αὐτὸν ὑποθράττει, μὴ πως ἀμαθίᾳ

1. γένοιτο C. 5. οἰκοδομηθεῖσιν CG. 6. εἰσέτι C, ἐτι PG.
 δε add. G post Ἰσαακίου. 8. κατὰ C, τὰ κατὰ PG. 11.
 ἀπειθύνων A. ἐνστερνισάμενον P. 12. προνομῇ : ἀρπαγῇ G.
 14. καὶ ἦσυχον ῥίξα — ποιοῦσα τοῦ νοῦ add. G. legendum σχίξαν
 τοῦ νοῦ. 18. φόβον om.
 P. 19. μεγάλων πραγμάτων G.

batur. nonnulli dicebant, haec imperatricem de filio etiam ante pactam esse cum Comnenis, quam deficerent. ita certe rebus constitutis, palatio illa cum satis magno comitatu egressa, in aedes prope magni Martyris Georgii monasterium a Constantino Monomacho imperatore exstructum migrat, (Mangana haec vulgari lingua dici adhuc solent,) Isaacio prosequente Sebastocratore.

5. Mariae igitur imperatrici sic a Comnenis prospectum est. imperator cum disciplina ab infantia usus bona et ad matris adhortationes totum sese conformans, dei timorem intimo concepisset animo, mordebatur sollicitudine de urbis direptione, quam, cum ingrederetur, omnes omnino perpessi erant. nam immunitate lapsus curaque omnis facile efficitur, ut officii obliviscamur; a quo ubi animus descivit, ad temeraria quaeque aufertur, cum antea ne ulla quidem in re offenderit: at qui lapsus est, modo sit cautior prudensque, statim dei timore correptus, toto commovetur animo ac metu perturbatur, praesertim si magnas res aggressus et in summum fastigium evectus est. quippe metus eum excruciat, ne imprudentia, superbia,

καὶ θράσει καὶ ὕβρει πορευόμενος τὸν τε θυμὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐκκαλέσεται καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκυλισθεὶς ἀποπεισῆται, ὧν τῶς ἐγκρατῆς γέγονεν. οἶα καὶ τῷ Σαούλ συμβεβῆκει ποτὲ καὶ γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὸ τοῦ βασιλείως ἀτάσθαλον D διαφρήσων διέρρηξε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. τοῦτοις ἀλύων 5 τοῖς λογισμοῖς ὁ Ἀλέξιος καὶ παιδιανόμενος τὴν ψυχὴν, μή που καὶ θεοῦ ἀντικρυς μῆνιμα γένοιτο, — τὸ γὰρ εἰς ὅλην τὴν πόλιν γεγονὸς κακὸν παρ' ἐκάστου τῶν στρατιωτῶν, ὅπου σος τὸ τηλικαῦτα συρφετὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐπέρρευσεν, ἴδιον ἐλογίζετο, καὶ ὡς αὐτὸς ὧν ἐκεῖνος ὁ τὰ πάνδεινα 10 ἐκεῖνα κακὰ ἐργασάμενος, κατετιτρώσκειτο τε καὶ ἐξεφλέγετο, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ἀλουργίδα καὶ διάδημα λιθοκόλλη- P. 81 τον καὶ ἐσθῆτα χρυσοῦν τε καὶ περιμάργαρον οὐδέν, ὡς γε V. 68 τὸ εἶκός, λογιζόμενος πρὸς τὴν τότε κατασχοῦσαν ἀπειρήγητον συμφορὰν τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων. τὰ γὰρ περιστοι- 15 χίσαντα ταύτην δεῖνὰ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οὐδεὶς ὢν καὶ θάλων διηγῆσασθαι δυνήσεται. καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ ἱερὰ καὶ τεμένη καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια ἀπανταχόθεν ὑπὸ πάντων καθρηπάζοντο, τὰ δὲ ὅτα τῶν ἀπάντων κατακεκρότητο ταῖς ῥιπτομέναις ἀπανταχοῦ βοαῖς καὶ φωναῖς· εἶπεν ἄν τις ἰδὼν σει- 20 σμὸν εἶναι τὸ γινόμενον. ταῦτα εἰς νοῦν βαλλόμενος ὁ Ἀλέξιος ἠνιάτῳ τε τὴν ψυχὴν καὶ κατεσπαράττετο καὶ οὐκ εἶχεν

3. τῷ om. G. 5. ἀλύων CA. 8. ἐκάστου : ἐκεῖνον CG.
 11. ἐργασάμενον P. τε om. A. 15. περιστοιχίσαντα PGA,
 alterum C. 16. κατ' A, καὶ PG. 17. δυνήσεται GA, δυνή-
 σεται C, om. P. καὶ alterum om. A. 19. κατακεκρότητο G,
 κατακεκρότητο P, recte A. ῥιπτομέναις G. 20. εἶπεν A,
 εἶπερ PG. σχισμὸν C.

insolentia dei iram in se convertat et imperio exoussus amittat, quibus tum est potitus. qualia etiam Saulo quondam acciderunt, cuius ob insolentiam deus scindens scidit regnum eius. his perturbatus cogitationibus Alexius metuque aestuans, ne forte dei vindicta subito affligeretur, — quidquid enim in tota urbe a singulis militibus perpetratum erat, quantacunque tunc per totam urbem multitudo erat vagata, adscribebat ille sibi, et tanquam calamitates, quas universa civitas gravissimas passa erat, ipse intulisset, pungebatur urebaturque, regnum, potentiam, purpuram, diadema gemmatum, vestem auro fulgentem et unionibus nihili, ut par erat, ad infandam miseriam ducens, qua urbium regina tunc afflicta erat. nam quantia ea malis illo tempore circumventa sit, id nemo, etiamsi voluerit, enarrare queat. etenim et ipsa templa et fana, et publica et privata ubique ab omnibus diripiebantur; aures omnium strepebant vocibus clamoribusque passim sublatis, ut terrae motum esse diceret. ad haec igi-

ὁ τε τῶ πληθεὶ τῆς λύπης χρήσαιο. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ εἰς αἰ-^B
 σθησιν ἐλθεῖν τοῦ κακῶς πεπραγμένου παντάπασιν ὀξύτατος.
 καὶ ταῦτα μὲν τὰ προγεγονότα, ἐφ' οἷς ἡ πόλις πονήρως
 ἔπραξεν, ἥδει μὲν ὡς ἐτέρων χεῖρες καὶ γνώμαι διενηργήκα-
 5 σιν, ἀλλὰ συνήδει καὶ τοῦτό γε ἀκριβέστατα, ὅτι τὰς ὑπο-
 θέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πάθους αὐτὸς δέδωκεν· αὐτῷ δὲ
 πάλιν τῆς ἀποστασίας αἴτιοι οἱ ἤδη ρηθέντες δοῦλοι γεγό-
 νασιν. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐαυτῷ τὴν ἅπασαν προσάπτων αἰτίαν,
 Θεραπεῦσαι τὸ τραῦμα καὶ ἐπεζήτει καὶ ἤθελεν· οὕτω γὰρ
 10 ἂν καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην Θεραπείαν καὶ τὸν τουτωνὶ κα-
 θαρμὸν ἐπιχειροίη τοῖς τῆς βασιλείας πράγμασι καὶ τὰ κατὰ C
 τε τὸν στρατὸν κατὰ τε τοὺς πολέμους καλῶς διευθύνει καὶ
 διεξάγει. προσέρχεται τοίνυν τῇ μητρὶ, ἀναχοινοῦται τὸ ἐπαι-
 νετὸν πάθος ἐκεῖνο, Θεραπείας τρόπον ἀναζητεῖ καὶ ἀπαλλαγῆς
 15 τῶν ὑποκνηζόντων αὐτοῦ τὴν συνείδησιν. ἡ δὲ ἀσπάζεται τὸν
 υἱὸν καὶ ἀσμένως δέχεται τὰ λεχθέντα. μετακαλοῦνται τοίνυν,
 τούτου συνδόξαντος, τὸν τε πατριάρχην Κοσμῶν (οὐπω γὰρ τότε
 τὸν θρόνον παρήτητο) καὶ τινὰς λογάδας τῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου
 καὶ τοῦ μοναδικοῦ συντάγματος. πρόσεισι τούτοις ὁ βασιλεὺς D
 20 ὡς ὑπόδικος, ὡς κατὰκριτος, ὡς εὐτελής ἢ καὶ τις ἄλλος τῶν

1. ὁ om. A. ἀνὴρ παντάπασιν ὀξύτατος εἰς αἰσθ. — πεπρα-
 γμένου GA. 2. κακῶς om. A. παντάπασιν om. G. 4. ἤδη
 G. 8. προσάπτειν G. 10. καὶ prius om. G. τῶν τουτωνὶ
 P, τῶν τουτωνὶ G, τὸν τουτωνὶ C, correxi. 12. γε τὸν PG,
 τε in margine. 14. ἐκεῖνος G, om. A. 17. Κοσμῶν om. CGA.
 γὰρ τὸν τότε τὸν θρόνον P. 18. παρητήσατο A, παρήτητο G.
 τινὰς om. A. 19. μοναχικοῦ A.

cur animum advertens Alexius, moerebat mordebatque, neque doloris magnitudinem levare poterat. erat enim in sensu prave factorum concipiendo acutissimus, et licet facinora, quibus urbs in tantam calamitatem delata erat, aliorum manibus animisque perpetrata nosset, tamen idem conscius sibi erat quam maxime, occasionem atque initium malorum semet ipsum dedisse; quamquam Alexio rursus defectionis auctores servi fuerant, quorum mentionem iam fecimus. sed vel sic omnem in se culpam conferens, sanare vulnus et studebat et volebat. non enim aliter nisi sanato vulnere labeque eluta, ad rerum administrationem accedere statuit, nec exercitus bellique curam prospere se habiturum speravit. adit igitur matrem, aperit ei laudabilem illum dolorem, eiusque sedandi et angoris conscientiae tollendi rationem exquirat ea, filio benigne excepto, libenter audit, quae dicebat. arcesunt igitur, (nam Alexius assenserat,) patriarcham Cosmam, qui nondum dignitate se abdicaverat, et praecipuos quosdam ex sacra synodo et ordine monachorum; quos imperator adit ut reus, ut condemnatus, ut humilis vel etiam

ὑπ' ἐξουσίαν τεταγμένων καὶ τὴν ψῆφον ὅσον οὐδέπω παραδοκούντων, ἣν κατ' ἐκείνου ψηφισίται τὸ δικαστήριον. ἐξαγγέλλει πάντα, μὴ προβολὴν, μὴ συγκατάθεσιν, μὴ πρᾶξιν, μηδὲ αἰτίαν τῶν πεπραγμένων παραδραμῶν, ἀλλὰ πάντα μετὰ φόβου καὶ πίστεως ἐξαγορευσάμενος, καὶ τὴν θεραπείαν 5 ἐξ ἐκείνων θερμοῶς ἐξαιτεῖ, ἐπιτιμίοις ἑαυτὸν καθυποβάλλων. οἱ δὲ οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ ταύτου αἵματος P. 82 προσήκοντας καὶ πρὸς τὴν ἀποστασίαν συναραμένους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις καθυποβάλλουσι, νηστείαν καὶ χαμευνίαν καὶ τὰ τούτοις ἐφεπόμενα πρὸς τὴν τοῦ Θείου ἐξιλίεωσιν ἐπι- 10 τάξαντες. οἱ καὶ δεξάμενοι τὰ ἐπιτίμια προθύμως ἐφύλαττον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ σφῶν αὐτῶν γυναῖκες ἔξω τῶν ἐπιτιμιῶν ἑστάναι ἠνείχοντο· πῶς γάρ, φιλανδρῶν οὖσαι; αὐτόμολοι δὲ τὸν τῆς μετανόιας ζυγὸν ἀναδέχονται. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεια τότε δακρῶν καὶ πένθους ἀνάμειστα, πένθους οὐκ 15 ἐπιπόρου, οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἐπιβνετοῦ καὶ χαρῆς προξένου τῆς κρείττονος καὶ μηδέποτε λυομένης. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ὁποῖος ἐκεῖνος τὴν εὐσέβειαν ἦν, V. 69 πλέον τι ποιῶν, ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος σάκκον περιβέβλητο ἐν χροῖ ψαύοντα τῆς σαρκὸς ἐπὶ τεσσαράκοντα 20

1. ἐξουσίαν CA, ἐξουσία PG. παραδοκούντων A. 3. μὴ προβολὴν — ἀλλὰ πάντα om. CG. προσβολὴν A. 7. ὁ δὲ P. 8. ἐξ αὐτοῦ G. 9. καὶ om. A. 10. θείου CA, θεοῦ PG. 11. οἱ καὶ δεξάμενοι A, δεξάμενοι δὲ PG. ἐφύλαττον: ἐδέξαντο CG. 12. αἱ om. GC. τοῦ ἐπιτιμίου A. 16. ἀσθενείας G. κατηγοροῦντες G. 18. ἦν om. P. 19. περιβέβλητο G.

alius quispiam ex iis, qui subiecti sunt sententiamque tantum non expectant, quam iudices pronuntiaturo sunt. consistetur cuncta, non suasionem, non approbationem, non rem gestam, non causam eorum, quae facta erant, praeteriens; sed omnibus cum timoris et fidei significatione expositis, ut vulneri mederentur, obnixae rogavit et se poena afficiendum dedit. illi non ipsum solum, verum etiam consanguineos et qui defectiois socii fuerant, iisdem omnes piaculis subiciunt, ieiunio, humi cubatione et quae cum his coniungi solent ad placandum deum, praescriptis. nec illi poenam detrectant, sed libenter perferunt; quin ipsae eorum coniuges impune esse noluerunt. qui enim sustinerent, cum maritorum amantes essent? sponte igitur poenitentiae iugum subiere. itaque palatium eo tempore lacrimis plenum cerneret et luctu, non illo quidem ignavo ac vituperabili, animi abiecti imbecillitate prodente, sed honesto gaudiumque procurante coeleste nec unquam interiturum. imperator autem, qua erat pietate, ultra progressus, sub purpura saecum ipsi corpori adhaerentem ge-

νυχθημέροις. ἔν δὲ ταῖς νυξὶ γαμεύνης ἔκειτο ἐπὶ πέτρας μόνον ἀνέχων τὴν κεφαλὴν καὶ πενθῶν ὡς εἰκος. εἶδ' οὕτως τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἀγναῖς ἀπτεται χερσίν.

6. Οἰακοστρόφον δὲ μᾶλλον ἑαυτοῦ τὴν μητέρα ἰμειρό-
 5 μενος εἶναι, τὴν βουλήν ὑπεβρύχιον τέως εἶχε, δεδιὼς μὴ τοῦ τοιοῦτου γνωσθέντος αὐτῇ λογισμοῦ, καὶ τῶν βασι-
 λείων ἐξέλθαι, πρὸς ὑψηλότερον βίον γινώσκων αὐτὴν ἀπο- C
 βλέπουσαν. ἔν πᾶσι μὲν οὖν τοῖς προσπίπτουσι βουλῆς ἀν-
 τῆς ἄτερ μηδὲ τὸ τυχόν ἦν ἐνεργῶν, ἀλλὰ κοινωνὸν εἶχε τῶν
 10 βουλευμάτων ὁμοῦ καὶ συλλήπτορα τὴν μητέρα, καὶ καταμι-
 κρὸν ὑφάρκων αὐτῇ καὶ κοινοποιούμενος τὴν τῶν πραγμάτων
 διοίκησιν, καὶ που καὶ φανερῶς ἐνδεικνύμενος, ὡς ἄτερ τῆς
 ἐκείνης φρενὸς καὶ γνώμης ἀπρλεῖται τῆς βασιλείας τὰ πρά-
 γματα. οὕτως εἶχε καὶ ξυνεδέσμευι πλέον ἑαυτῷ τὴν μητέρα
 15 καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἀπέργε καὶ ἀπεκώλυεν. ἡ μὲν γὰρ
 πρὸς σταθμὸν ἀπέβλεπεν ἔσχατον καὶ μόνας διεννοεῖτο, ἔν αἷς D
 τὸν ἐπιλοιπὸν χρόνον μετ' εὐφρονος λογισμοῦ ἐλκύσει τοῦ βίου.
 καὶ ταῦτ' ἐνόει καὶ ἑαυτῇ διὰ παντὸς ἐπηύχετο τεύξασθαι.
 ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτα κατὰ νοῦν συνδισκοπεῖτο καὶ ὅλως πρὸς
 20 ὑψηλότερον ἐνητένιζε βίον, ἀλλ' ἦν γε καὶ φιλόπαις, εἶπερ
 τις ἄλλη γυνή, καὶ πως ἠβούλετο συνδισκοπεῖν μετὰ τοῦ υἱοῦ

1. νυχθημέρους G. γαμευνήσας A. πέτρας A. 2.
 τῆς κεφαλῆς A. 4. τὴν ἑαυτοῦ μητέρα A. ἰμειρόμε-
 νος P, βουλόμενος CGA. 7. ἐξελεθεῖν A. 8. τοῖς : τῆς P.
 9. τυχόν ἐνεργῶν, ταῦτ' ἐγνωῶν, κοινωνόν A. 10. βουλημά-
 των P, alterum GA. τὴν μητέρα om. C. 14. ἑαυτοῦ CG.
 20. γε om. G. καὶ αὐτῇ φιλόπαις A. 21. καὶ πως : ὅπως A.

stabat per dies noctesque quadraginta, noctu autem humi cubabat, la-
 pide tantum caput fulciens, lugebatque, ut par erat. atque sic demum
 rem publicam puris manibus capessivit.

6. Sed cum percuperet, ut potius quam ipse mater rei publicae
 gubernacula tractaret, tamen id consilium tum quidem clam ha-
 buit, veritus, ne si mentem suam illa cognosset, etiam palatio egre-
 deretur, quippe quam dudum de altiori vita cogitare sciret. in omnibus
 igitur, quae accidebant, ne quotidiana quidem, ea inconsulta, conficie-
 bat, imo consiliorum participem atque adiutricem matrem habebat, cum
 et paulatim obreperet rerumque administrationem cum ea communicaret,
 et interdum etiam aperte profiteretur, sine illius mente atque consilio
 imperii res pessum ituras. sic arctiori secum vinculo coniunctam eam
 tenebat et a consilio perficiendo abstrahere arcebatque. appetebat
 enim stationem ea ultimam et monasteria cogitabat, ubi reliquum
 vitae tempus quieto transigeret animo. ad id animum appulerat, et ut
 aibi contingeret, assidue precabatur. sed licet tale consilium agitare

τὸ τῆς βασιλείας κλυδώνιον, καὶ οὐριοδρομοῦσαν τὴν ναῦν
 ἢ καὶ πανταχόθεν βαλλομένην τοῖς κύμασιν ὡς ἄριστα οἰακο-
 P. 83 στροφεῖν, καὶ μάλιστα τοῦ παιδὸς ἄρτι ἐπὶ τὴν πρύμναν
 καθίσαντος καὶ τῶν οἰάκων ἐφαρμαμένου καὶ μήπω πρῶην
 θαλάττῃ καὶ κύμασι καὶ ἀνέμοις ὠμιληκότος τοιούτοις. ταῦτα 5
 δὲ λέγουσα, τὴν τῆς βασιλείας αἰνίττομαι πολυμερῆ καὶ πο-
 λυτάραχον ὄχλησιν. τὸ τοίνυν μητρῶον πάθος κατεῖχεν αὐτήν,
 καὶ συνδιεκυβέρνηα τῷ υἱῷ καὶ βασιλεῖ, καὶ τὰς ἡνίας ἔστιν
 ὄπου καὶ μόνῃ παραλαβοῦσα, ἀπροσπταίστως τε καὶ ἀναμαρ-
 τήτως τὸ ἄρμα τοῦ κράτους ἤλαυνεν· ἦν γὰρ καὶ φρενήρης 10
 ἄλλως καὶ βασιλεῖος γνώμῃ αὐτόχρομα καὶ θρόνων κατόρθω-
 Βοις· ἀνθεῖλακε δὲ ταύτην ἐκ θατέρου καὶ ὁ πόθος ὁ πρὸς
 θεόν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Αὐγουστον μῆνα ἐπινεμήσεως τῆς
 αὐτῆς ἔτι τρεχούσης ἢ τοῦ Ῥομπέρτου διαπεραίωσις τοῦτον
 ἐξελεῖν κατηνάγκαζεν, εἰς φῶς ἤδη καὶ ἔργον τὸ τῆς ψυχῆς 15
 ἐννόημα ἐξάγων, τὴν αὐτοκράτορα διοίκησιν τῇ μητρὶ καὶ
 μόνῃ ἀπεκληρώσατο, καὶ διὰ χρυσοβούλλου λόγον τὰ βεβου-
 λευμένα εἰς προὔπτον πᾶσι κατέστησεν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν
 συγγράφοντα οὐ παχυμερῶς τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις
 καὶ τὰ θεοπίσματα παραπέμπειν χρῆ, ἀλλὰ τὰς μὲν κατα- 20
 C λεπτύνειν, ὡς ἐνόν, τὰ δ' ἐκείνοις δεδογμένα ἐκτίθεσθαι, εἴμι

2. οἰακοστροφῶν P. 6. πολυμερῆ PA, πολύτεγγον CG. πο-
 λυτάραχον CGA, πολυτάραχον P. 13. τῆς αὐτῆς ἐπινεμή-
 σιως A. 16. αὐτοκρατορίας A. καὶ μόνῃ: ἀνῆλθ.
 17. χρυσοβούλλου A. 18. κατέστησεν. ἀλλὰ τὰς τοῦ γραφέως
 μόνον κομψείας ὡς εἶχεν, εἴμι καὶ αὐτὴ τὰ τοῦ ἠθ. χρυσοβουλ-
 λου ἐκθησομένη A. 21. εἴμι P.

animumque ad altiore[m] vitam penitus applicuisset, tamen eadem
 erga liberos erat pia, si quae alia femina, atque una cum filio im-
 perii procellas sustinere, et secundo vento navem actam vel etiam
 fluctibus undecunq[ue] iactatam quam optime gubernare volebat, prae-
 sertim cum filius modo in puppi consedisset etprehendisset clavum,
 nondum maris fluctibus procellisque eiusmodi assuetus, ea cum dico,
 imperii significo multiplices et perincommodas molestias. evicit igitur
 maternus amor, ut una cum filio imperatore rem publicam gubernaret
 atque adeo sola interdum imperii quasi currum, habenis prehensis, re-
 geret inoffenso ac prospero cursu: erat enim cum sapienti, tum re-
 gio plane animo, et regnis nata administrandis: sed ex altera parte
 etiam dei amor eam trahebat. cum autem mense Augusto, eadem
 adhuc indictione, Roberti traiectione Alexium urbe exire cogeret, pate-
 fecit iam animi consilium atque ad effectum perduxit. summum enim
 imperium matri soli commisit idque, bulla aurea edita, in publicum
 pronuntiavit. quoniam autem eum, qui historiam conscribit, clarorum

καὶ αὐτὴ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ τοῦ ἠθρότου χρυσοβούλλου
 ἐκδησομένη, τὰς τοῦ γραφέως μόνον κομψείας περιελούσα.
 ἔχει δὲ οὕτως. “οὐδὲν ἰσοστάσιον μητρὸς συμπαθοῦς καὶ V. 70
 φιλόπαιδος, οὔτε ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον, κἂν κίν- D
 5 δυνος προορᾶται, κἂν ἄλλο τι τῶν ἀπενυκταίων ἐλλίξοιτο. εἰ
 γὰρ βουλευέσεται αὕτη, πάγιον ἔσται τὸ βούλευμα, εἰ ἐπεύ-
 ξεται, στήριγμα ἔσσονται αἱ εὐχαὶ καὶ φύλακες ἀκαταγώνι-
 στοι. τοιαύτη γοῦν καὶ τῇ βασιλείᾳ μου ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς
 ἀτελοῦς ἡλικίας πρακτικῶς ἢ ἡγιασμένη μήτηρ αὐτῆς καὶ δέ-
 10 ποίνα, τὰ πάντα μοι γεγονυῖα καὶ τροφὸς καὶ ἀγωγός. καὶ
 γὰρ τῷ συγκλητικῷ καταλόγῳ αὐτῆς συνούσης, μητρὸς πόθος
 προέδραμε, καὶ υἱοῦ πίστις ἀκεραία συντηρήθη. μία ψυχὴ P. 84
 ἐν διηρημένοις σώμασιν ἐγνώσθη καὶ χάριτι Χριστοῦ καλῶς
 διετηρήθη μέχρι τοῦ νῦν. οὐ τὸ ἐμὸν ἢ τὸ σόν, τὸ ψυχρὸν
 15 τοῦτο ῥῆμα, ἐρρήθη, καὶ τὸ δὴ μεῖζον, ὅτι αἱ αὐτῆς εὐχαὶ
 τὸν πάντα χρόνον πληθυνόμεναι εἰς τὰ ὄτα κυρίου εἰσέδου-
 σαν καὶ εἰς τόδε τὸ ὕψος τῆς βασιλείας ἡμᾶς ἀνήγαγον. ἀλλ’
 ἐπεὶ καὶ μετὰ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῶν τῆς βασιλείας σκήπτρων οὐκ

2. ἐκδησομένη. ἔχει δὲ οὕτως. τὰς τοῦ γρ. μ. κ. περιελούσα. οὐδὲν G.
 κομψείας C. 3. post οὕτως P add. τὰ τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ
 γεγονότος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν τῇ μητρὶ τοῦ βασι-
 λέως, eundem titulum G in margine, om. A. 4. ἰσχυρότερον
 PG, alterum A. 5. ἐλλίξοιτο FA et P in margine, λογίζοιτο
 PG. 6. αὐτῇ G. 8. ἐφάνη om. CGA, add. PF. 9. ἢ
 om. A. 10. τὰ om. A. ἀγωγός A, ἀναγωγός PG.
 13. διεγνώσθη PG, alterum C. 16. εἰσέδουσαν P. 17. ὕψος:
 ἔτος P. ἡμῶν G, om. C.

virorum facta consultaque non crasse transmittere oportet, sed subtiliter, quantum possit, illa enarrare et quae decreta fuerint referre: aggrediar et ego hac ratione bullam auream illam referre, nec nisi ea omittam, quae ad scribae ornatum pertinent. habet autem ita: “nihil est, quod aequiparari queat matri, quae liberos amat eorumque vice iuxta commovetur ac sua; nec ea firmius ullum praesidium est, sive periculum providetur, sive aliud quid abominandi speratur. nam si consuluerit haec, firmum erit consilium, si precata deum fuerit, munimento erunt preces et invictorum instar satellitum. talem et nostrae maiestati a prima inde aetate sese re praestitit veneranda mater ac domina, quae omnia nobis erat et nutrix et educatrix. cumque dein senatorum numero adscripti essemus, nec mater desitit caritate praesire, et filii pietas fiduciaque integra mansit. una duobus in corporibus anima cernebatur eaque necessitudo per Christi gratiam pulchre servata est hucusque. non “meum,” non “tuum,” frigidum illud verbum, dicebatur; atque quod longe maximum est, crebrae eius per omnē tempus preces, a deo admissae, in hoc imperii fastigium

ἔφερε μὴ συμπονουμένη ἐπίσης τῆ βασιλείᾳ μου καὶ τοῦ
 συμφέροντος αὐτῆ ἀντεχομένη καὶ τοῦ κοινού, ἑτοιμαζομένη
 δὲ ἤδη ἡ βασιλεία μου σὺν Θεῷ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν
 τῆς Ῥωμανίας ἐξέλευσιν, διὰ φροντίδος μὲν πολλῆς ποιεῖται
 καὶ τὴν τοῦ στρατιωτικοῦ συλλογὴν τε καὶ διευθέτησιν, οὐκ 5
 ἐλάχιστον δὲ ταύτην νεύομισται καὶ ἡ παρὶ τῆς τῶν σεκρετι-
 κῶν τε καὶ πολιτικῶν πραγμάτων διοικήσεως φροντίς. εὖρε
 γοῦν οἷον ἀριστοκρατίας ἀνεπιβούλευτον ὄχημα, ὡς ἂν τῆ
 ἡγιασμένη καὶ πανεντιμοτάτῃ μητρὶ αὐτῆς ἀνατεθῆ ἡ τῶν
 ἀπάντων διοικήσις. διορίζεται γοῦν ἡ βασιλεία μου καθά- 10
 ρῶς διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, ἵνα δὲ ἦν ἔχει πολυ-
 πειρίαν περὶ τὰ βιωτικά πράγματα, εἰ καὶ τέλσον τούτων
 καταπεφρόνηκεν, ἅπερ ἂν ἐγγράφως διορίσῃται, καὶ παρὰ
 τοῦ προσετώτος τῶν σεκρέτων ἀναφέρωνται ἢ τῶν ἐπ' αὐτὸν
 C σεκρετικῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὧν αἱ ὑπομνήσεις ἢ αἰτή- 15
 σεις ἢ κρίσεις ἑτοιμασθήσονται ἐπὶ συμπαιδείαις δημοσιακαῖς
 ὀφλημάτων, τὸ κύρος ἔξοσι μόνιμον, ὡς παρὰ τοῦ γαλη-
 κίου κράτους τῆς βασιλείας μου οἰκονομούμενα καὶ ἐξ αὐτοῦ
 τοῦ στόματος αὐτῆς τὰ γραφέντα ἀποστοματιζόμενα. οἷαι
 γὰρ ἂν λύσεις παρ' αὐτῆς ἀποφανθήσονται ἢ καὶ προστάξεις 20

3. δὲ om. A. vid. annotat. 4. Ῥωμανίας : βασιλείας A. 8.
 ἀριστοκρατίας οἷον A. 9. πανεντιμοτάτῃ G. 13. ἂν om.
 CGA, add. PF. ἐγγράφως αὐτῆ διορίσῃται A. παρὰ τοῦ
 FC et in margine P, παρ' αὐτοῦ PG. 14. αὐτῶν G. 15.
 σεκρετικῶν : σεπτῶν G. 20. ἂν om. A. 20. ἀποφανθήσονται P.

nos extulere. quae cum etiam post susceptum imperium non potuis-
 set, quin laboris societatem cum maiestate nostra coiret et rei pu-
 blicae salutis ipsa prospiceret, maiestas nostra iam cum deo expedi-
 tionem adversus Romaniae hostes obitura, ut curam sane magnam
 ponit in delectibus habendis exercituque bene ordinando, ita non
 minimi momenti esse rerum iudicialium et civilium curam existimat.
 itaque hoc imperii quasi firmissimum munimentum invenimus, ut
 sanctae ac maxime venerabili matri rerum omnium administratio com-
 mittatur. decernit igitur maiestas nostra bullaque hac aurea sancit,
 ut pro magna, qua pollet, rerum humanarum peritia, tametsi eas
 prorsus contemnit, quidquid scripto decreverit, sive ab eo relatum sit,
 qui universae rei iudiciariae praest, sive ab officialibus huic subie-
 ctis, sive a ceteris omnibus, qui vel commentariorum vel libellorum
 vel sententiarum curam gerunt in publicis debitorum remissionibus,
 id auctoritatem habeat perpetuam nihiloque minorem, quam si ab
 ipsa serenitate nostra statutum iussumque esset. quaecumque responsa
 eius proferentur, vel mandata scripta, non scripta, cum ratione vel sine
 ratione, munita modo eius sigillo, quod transfigurationem et assum-

ἔγγραφοι ἢ ἄγραφοι, κἄν εὐλογοὶ κἄν ἀνεύλογοι, σφραγίδα
φέρουσαι αὐτῆς τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν κοίμησιν, ὡς
αὐτῆς τῆς βασιλείας μου λογισθῆσονται. τῷ δὲ μηνὶ τοῦ
κατὰ τὴν ἡμέραν διοικουῦντος τὰ σέκρετα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προ- D
5 βολῶν καὶ διαδοχῶν τῶν σεκρέτων καὶ τῶν θεμάτων καὶ ἐπὶ
τοῖς ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις καὶ δωρεαῖς ἀκινήτων βασιλι- V. 71
κῶς ἢ ἀγία μήτηρ αὐτῆς ἔξει ἄδειαν ὃ δόξει ταύτῃ ποιεῖν.
ἀλλὰ καὶ εἴ τινες προβληθῆσονται εἰς τὰ σέκρετα ἢ καὶ εἰς
θέματα καὶ διαδεχθῆσονται τιμηθῆσονται δὲ καὶ ἐν μεγί-
10 στοῖς ἀξιώμασι καὶ μέσοις καὶ ἐλαχίστοις, ἔσονται εἰς τὸ
ἔξῃς ἀμετακίνητοι καὶ ἀμετάπτωτοι. ἀλλὰ καὶ αὐξήσεις P. 85
ἔργων καὶ προσθήκας δόσεων καὶ συμπαθείας τῶν λεγομένων
συνηθειῶν καὶ σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν προστάξει αὐτῇ
ἀνευδοιούσως, καὶ περιεκτικῶς εἰπεῖν, οὐδὲν ἀσυντελὲς λο-
15 γισθῆσεται, ὅπερ αὐτῇ κελεύσει ἐγγράφως τε καὶ ἀγράφως.
τὰ γὰρ ῥήματα ταύτης καὶ τὰ προσητάγματα ὡς τῆς βασι-
λείας μου λογισθῆσονται, καὶ οὐδὲν τούτων ἀθετηθῆσεται,
ἀλλὰ καὶ κύρια καὶ μόνιμα ἔσονται εἰς τοὺς ἔξῃς χρόνους. καὶ B
οὔτε εὐθύνην, οὔτε ἠντιναοῦν ἀνάκρισιν ὑποπιεύσει νῦν ἢ εἰς
20 τὸ μετέπειτα παρ' οὔτινοςοῦν τῶν ἀπάντων οὔτε τις τῶν ἔξυ-
νηρετουμένων αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ὃ κατὰ τὴν ἡμέραν λογοθέτης

1. ἢ : καὶ G. 3. τῷ : τὸ F. 5. καὶ τῶν θεμάτων om. C.
6. βασιλικῶν coni. Diesterweg. 10. μέσοις : μεγάλοις G. 13.
σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν C, σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσ-
μῶν PG. 14. καὶ ἀνευδοιούσως A. οὐδὲ G. 17. ἀθετηθε-
ται G. 18. καὶ prius om. F. 19. ἠντιναοῦν om. A. ὑπο-
πιεύσει CA, ὑποπιεύση PG.

tionem exhibet, ut ab ipsa nostra maiestate profecta habeantur.
mense quoque eius, qui pro tempore rem iudicalem administrat,
etiam de promotionibus et successionibus in iudiciis superioribus in-
ferioribusque, atque in dignitatibus et muneribus et donationibus
rerum immobilium regio arbitrio sancta parens nostra, quidvis volet,
decernendi habeat facultatem. et quicumque promoti fuerint in iudi-
cia maioris minorisque ordinis et in iis successerint, maximis, mediis,
infimis honoribus ornati, non summovebuntur ii in posterum statu suo
nec unquam excident. sed et augmenta rogarum et incrementa largi-
tionum et remissiones vectigalium, quae consuetudines vocantur; et
stipendia ex parte aut omnino recisa suo haec constituet iure et, ut
universe loquar, nihil irritum censebitur, quod illa imperaverit vel
litteris vel sine litteris. verba enim huius et mandata tanquam ipsius
maiestatis nostrae habebuntur, neque quidquam abrogabitur, sed rata
firmaque erunt in postera tempora. nec quisquam eorum, qui illi
ministraverit, nec ipse pro tempore logotheta secretorum, quantumvis

τῶν σεκρέτων, κἄν εὐλογα κἄν παράλογα τὰ πραχθησόμενα δόξῃ. τὸ γὰρ παντελῶς ἀλογοπράγητον ἔξουσιν ἔσσει, ὅποια ἂν καὶ εἴη τῷ παρόντι χρυσοβούλλῃ λόγῳ στηριζόμενα.”

7. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ χρυσοβούλλου. Θανμάσεις δ' ἂν τις ἐν τούτοις τὸν ἑμὸν πατέρα καὶ ἀντοκράτορα τῆς 5 εἰς τὴν μητέρα τιμῆς καὶ ὅπως αὐτῇ παρακεχωρήκει τῶν ἀπάντων, αὐτὸς τῆς βασιλικῆς ἡγίας ὄλον ὑπεξιστάμενος καὶ τρόπον τινὰ ἐποχουμένη τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος αὐτῇ παρα- C θέων καὶ ψιλοῦ μόνου τοῦ τῆς βασιλείας μετέχων ὀνόματος. καίτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸν μείρακα ἤδη παρήλλαττε, καθ' 10 ὃν μάλιστα καιρὸν ἐπιφύεται τοῖς τοιούτοις ἤθεισιν ὁ τῆς φιλαρχίας ἔρωσ. τοὺς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμους καὶ ὅσα τῶν ἄθλων καὶ τῶν ἀγώνων ὑπῆν, αὐτὸς ἀνεξώσατο, πᾶσαν δὲ τῶν πραγμάτων διοίκησιν καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς περὶ τῶν εἰσφορῶν λόγους καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς βασιλείας 15 ἀναλωμάτων τῇ μητρὶ κατεπίστευσε. καὶ ἴσως μὲν ἂν τις ἐνταῦθα γινόμενος καταμέμψοιτο τὴν οἰκονομίαν, ὡς γυναικωνίτιδι καταπιστεύσαντος τοῦμοῦ πατρὸς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν· ἀλλ' εἰ τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς ἡπίστατο καὶ D ὄση τις ἦν ἀρετὴν καὶ τὸν νοῦν καὶ ὅπως εἶχε δραστηριότη- 20 τος, ἀφέμενος μέμψεως πρὸς θαῦμα τὴν μέμψιν μετέβαλε. τοσαύτη γὰρ ἦ ἐμὴ μάμμη περὶ τὰ πράγματα δεξιωτάτη καὶ

2. εὐλογοπράγητον CG, alterum FPA. 3. χρυσοβούλλου A.
4. μὲν τὰ : περὶ G. 13. ὑπῆν : ἦν G. ἐξώσατο A. 14. δὲ
τὴν τῶν A. 15. τοῦ — λόγου A. 16. ἀναχωμάτων P. 17.
καταμέμψοιτο G. 18. πρὸς ante τὴν add. G. 21. μετέλαβε G.

bene secusque habere videantur decreta, ullo tempore a quoquam ad rationem reddendam causamve dicendam cogi poterit. prorsus enim nulla unquam ratio exigenda est de omnibus, quaecumque tandem hac bulla aurea confirmata fuerint.”

7. Hactenus bulla aurea. in qua miretur fortasse aliquis imperatorem, patrem meum, tantum matri tribuisse honorem, ut ei summam rerum committeret, ipse imperii regimine quasi decederet et quodammodo iuxta matrem, regio curru vehementem, cursaret, nudo solum imperatoris nomine retento. atqui adolescentiam iam excesserat, qua potissimum astate duci solent eiusmodi ingenia cupiditate regnandi. bella adversus barbaros et quidquid laborum et periculorum suberat, sibi seposuit; summam administrationem rerum, magistratuum curam, vectigalium sumtuumque publicorum rationes matri commisit. fortasse igitur hoc loco vituperet aliquis patris mei consilium, quod gynaeceo imperii administrationem tradidit; at si prudentiam mulieris cognosset, et quanta virtute fuerit quantaque industria, vituperatione missa, in admirationem raptus esset. tanta enim in avia mea inerat

ταῖσαι καὶ καταστήσασθαι πολιτείαν εὐμήχανος, ὥστε μὴ μό-
νον τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διοικεῖν δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν
τὴν ὀπουδήποτε βασιλείαν, ὀπόσῃ ἤλιος ἐφορᾷ. πολυπειρός
τε γὰρ ἦν καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐγίνωσκε φύσεις, καὶ ὅπως P. 86
5 ἄρχεται καὶ εἰς ὃ καταστήσειεν ἕκαστον ἐξηπίστατο, καὶ τίνα
μὲν τίνων εἰσὶν ἀναιρετικά, τίνα δὲ μᾶλλον ἐπιρρώννυσιν
ἕτερα, δευτάτῃ τε τὸ δέον καταμαθεῖν καὶ μετὰ ἀσφαλείας
καταπραῖσαι δευτή. καὶ οὐκ ἦν μὲν τὴν γνώμην τοιαύτη, γλωτ-
ταν δὲ εἶχεν ἀπόδουσαν πρὸς τὴν γνώμην· ἀλλ' ἦν αὐτό- V. 72
10 χροῖμα ῥήτωρ πιθανώτατος, καὶ οὔτε λάλος καὶ εἰς μῆκος τοὺς
λόγους ἐκτείνουσα, οὔτε ταχέως ἀπελίμπανεν αὐτὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπικαίρως ἀρξάμενη εἰς τὰ καιριώτατα πύ-
λιν κατέληγε. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς θρόνος αὐτὴν παρηγμα-
κυῖαν κατείληφεν, ὅτε καὶ μᾶλλον τὸ φρονοῦν ἤκμαζε καὶ ἡ B
15 σύνσεις ἐπήνθει καὶ ἡ περὶ τὰ πράγματα ἐπιστήμη συνήκμα-
ζεν, ἐξ ὧν οἰκονομίαι καὶ διοικήσεις τὸ κράτος ἔχουσι. ἔχει
δὲ ὡς τὸ εἶκος ἡ τοιαύτη ἡλικία οὐ μόνον τι λέξαι τῶν νέων
σοφώτερον, ὡς ἡ τραγωδία φησὶν, ἀλλὰ καὶ συμφορώτερον
πραῖσαι. ὁ δὲ κατόπιν χρόνος καὶ ὅποιαν ἐκείνη ταῖς νεωτέ-
20 ραῖς συνεξητάζετο γυναιξί, θαῦμα ἄντικρυς ἦν, πολλὸν ἐν
νεαροῖς ἡλικία ἐπιδεικνυμένη φρόνημα. καὶ παρεῖχεν ἐξ αὐτῆς
ὄψεως τῷ βουλομένῳ καταθεῖν τὴν ἐνούσαν αὐτῇ ἀρετὴν
ἁμοῦ καὶ ἐμβρίθειαν. ἀλλ', ὅπερ ἔλεγον, ὁ ἐμὸς πατὴρ τῆς

5. καταστήσειεν G. 10. πιθανώτατος C, πιθανότητος PG. 11.
an αὐτῇ? 17. δὲ ὡς ἡ τοιαύτη τὸ εἶκος P, recte G. 23.
ἁμοῦ om. G. ἐμβρίθεισαν P, ἐμβρίθουσαν G, ἐμβρίθειαν C.

rerum gerendarum dexteritas, tanta constituendae ordinandaeque rei
publicae facultas, ut non solum Romano imperio administrando par
esset, sed omni ubivis terrarum regno, quantumcunque est. nempe
experientissima erat et multarum rerum noverat naturas, quo quid-
que initio esset et quorsum evasurum, quae quibus adversarentur,
quaeque iuvandis firmandisque rebus aliis essent, celerrime, quid opus
facto, perspicens et caute constanterque exsequens. nec vero, cum con-
silio adeo polleret, claudicabat lingua; quin erat plane eloquentissima,
ac neque loquacitate sermonem longius producebat, neque celeriter
deficiebat eam spiritus; verum opportune exorsa, quam opportunis-
sime rursus finivit. atque imperii gubernaculis accessit ingravescente
iam aetate, quando et sapientia magis viget et prudentia floret. et
rerum usus suppetit; ex quibus administratio viam nanciscitur suam.
est nimirum huius aetatis non solum loqui juvenibus prudentius, ut
in tragoedia est, verum etiam ad utilitatem commodius agere. in supe-
riore autem vita, cum adhuc in iuniorum numero esset, mulier sane
mirifica erat, quippe quae senilem in adolescentia prudentiam praestaret.

βασιλείας ἐπιδραξάμενος, τοὺς μὲν ἀγῶνας καὶ ἰδρωῶτας ἑαυ-
 τῷ τεταμίευε, θεωρὸν τῶν ἀγῶνων τὴν μητέρα ποιούμενος,
 ἐκείνην δὲ δεσπότιν καταστησάμενος, τὸ παρ' ἐκείνης κελεύο-
 μενον καθάπερ δοῦλος ἔλεγέ τε καὶ ἔπραττεν. ἔστεργεν οὖν
 αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ὑπερφυῶς καὶ τῶν αὐτῆς βουλευμάτων⁵
 ἐξήρτητο, (τοσοῦτον ἦν φιλομητῶρ,) καὶ τὴν δεξιὰν ἐδίδου
 τῆς ἐκείνης γλώττης ὑπηρετίῳ καὶ τὴν ἀκοὴν τῶν ἐκείνης
 φωνῶν εἰς ἀκρόασιν, καὶ εἰς ἅπαντα ταύτῃ ὁ βασιλεὺς συγ-
 κατένευεν ἢ ἀνένευεν, ἐφ' οἷς ἄρα ἐκείνη κατανεύσειεν ἢ
 ἀνανεύσειεν. καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα ὅλως τοιοῦτον. ἐκεῖνος μὲν ¹⁰
 D γὰρ σχῆμα βασιλείας εἶχεν, ἢ δὲ τὴν βασιλείαν αὐτὴν· καὶ
 ἢ μὲν ἐθεσμοθέτει, διέκει τὸ πᾶν καὶ ἐπρυτάνευεν, ὁ
 δὲ τὰς διοικήσεις ἐκείνης καὶ τὰς ἐγγράφους καὶ τὰς ἀγρά-
 φους, τὰς μὲν χειρὶ, τὰς δὲ φωναῖς ἐπεσφράγιζε, καὶ ὡς
 οὕτω γε φάναι, ὄργανον ἦν αὐτῇ βασιλείας, οὐ βασιλεὺς. ¹⁵
 P. 87 ἠρέσκετο γὰρ ἐφ' ἅπασιν, οἷς ἡ μήτηρ διαγνοίη καὶ διορί-
 σει, καὶ οὐχ ὡς μητρὶ μόνον καταπειθέστατος ἦν, ἀλλὰ
 γὰρ ὡς ἑξάρχω βασιλικῆς ἐπιστήμης ταύτῃ προσεῖχε τὸν
 νοῦν. ἦδει γὰρ ἀκριβῶς τὸ ταύτης ἐφ' ἅπασιν ἐπὶ τὸ κράτι-
 στον συγκεχωρηκός, καὶ ὅτι διαφερόντως πάντας τοὺς κατ' ²⁰
 ἐκεῖνο καιροῦ γεγονότας ἀνθρώπους εἰς φρόνησίν τε καὶ σύ-
 νεισιν προγμάτων ὑπερβαλύνει.

1. ἑαυτοῦ P, ἑαυτῷ CG. 3. ἐκείναις κελεύόμενος G. 6.
 τοσοῦτον CG, τοσοῦτο P. 7. τῇ ἐκείνης γλώττῃ G. vid. annotat.
 12. καὶ add. G. 14. ὡς om. G. 18. γὰρ : καί?

atque ipso vultu ostendebat intuentibus virtutem sibi insitam gravita-
 tomque. sed, quemadmodum dixi, pater meus imperio potitus, ipse
 labores sudoresque, spectatrice matre, perferendos sumsit, hanc autem
 dominam constituit et velut servus, quod illa iubebat, et loquebatur
 et agebat. diligebat eam imperator mirum in modum, totusque e consi-
 liis eius pendebat: adeo matris erat amans: dextramque maternae
 linguae famulam, aures vocum illius audientes esse volebat, atque
 in omnibus rebus annuebat vel abnuebat, quae quidem illa annueret
 abnueretve. et plane sic se res habebat: ille speciem regni obtine-
 bat, haec regnum ipsum; illa leges dabat, gubernabat cuncta admini-
 strabatque; hic placita eius, sive scripta subscribendo, sive non scri-
 pta vocis suffragio, confirmabat, et, ut ita dicam, instrumentum im-
 perii erat matri, non imperator. rata enim habebat omnia, quaecun-
 que illa decernebat et statuebat; neque ut matri solum obedientissi-
 mus erat, verum etiam ut regnandi artis magistrae attentum ei prae-
 bebatur animum; quippe cui exploratissimum esset, illam in omni re ad
 summam perfectionem pervenisse et longe omnes, qui tunc erant
 homines, prudentia et rerum peritia antoیره.

8. Τοιαῦτα τὰ τῆς Ἀλεξίου βασιλείας προοίμια. οὐ γὰρ τις αὐτοκράτορα τοῦτον εἰκότως τό γε νῦν ὀνομάσειε, τῆς αὐτοκράτορος περιωπῆς ἅπαξ ἀποκληρωθείσης παρ' αὐτοῦ τῇ μητρὶ. ἄλλος μὲν οὖν νόμοις ἐγκωμιαστικοῖς ὑπεύων, πα-
 5 τριδα τῆς Θανμασίας ἐκείνης μητρὸς ἐπαινεῖτω καὶ γένος πρὸς Ἀδριανοὺς ἐκείνους τοὺς Δαλασσηνοὺς ἀναφερόμενον καὶ Χάρωνας, καὶ τῷ πελάγει τῶν κατ' ἐκείνους προτερημά-
 των ἐπαφιέτω τὸν λόγον· ἐμοὶ δὲ ἱστορίαν ξυγγραφούσῃ οὐκ
 10 ἐκ τρόπου καὶ ἀρετῆς καὶ τούτων, ὁπόσων ὁ τῆς ἱστορίας ὑποτίθεται λόγος. ἵνα γὰρ πρὸς ἐκείνην ἐπαναδραμούμαι V. 73 καὶ αὐθις, αἰζώμα μὲν οὖν μέγιστον αὐτῇ οὐ γυναικῶν μό-
 νον, ἀλλὰ καὶ ἀρρένων καθίστατο καὶ κόσμος τῆς ἀνθρωπί-
 15 νης φύσεως, τὴν δὲ περὶ τὰ βασιλεία γυναικῶντιν παντά-
 πασι διεφθορούταν, ἐξότου ὁ Μονομάχος ἐκεῖνος τὸ τῆς βασι-
 λείας ἀνεδήσατο κράτος, καὶ εἰς ἔρωτας ἀλόγους ἀποκλίνα-
 σαν καὶ μέχρι τῆς βασιλείας τοῦμοῦ πατρός, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀλλοιώσασα, εἰς κόσμον ἐπαινούμενον μετήνεγκε. καὶ ἦν ἰδεῖν
 20 τὰ βασιλεία τηρικαῦτα τάξεως ἐπαινουμένης μετεilhχότα·
 καὶ γὰρ ὄρους τε τῶν θείων ὕμνων ἔταξε καὶ καιροῦς ἀρί-
 στου τε καὶ ἀρχαιρείας ἐπήξατο, στάθμη καὶ κανὼν τοῖς D
 πᾶσιν αὐτῇ γεγонуτα, ὡς τὰ βασιλεία μᾶλλον ἱερὰ φροντιστή-
 ρια εἶναι δοκεῖν. τοιαύτη τις ἦν ἡ ὑπερφυῆς καὶ ὄντως

10. ὁπόσων CG. 16. ἀποκλίνας C, ὑποκλίνας PG. 19. τὰ βασίλεια om. P.

8. Huiusmodi fuere initia Alexii regni; nam imperatorem eum hoc quidem tempore dicere vix licet, cum imperatoris potestatem semel matri concesserit. iam alius laudationis legibus obsequens, patriam matris illius admirabilis genusque ab Adrianis illis Dalassenis et Charonibus repetitum celebret atque in amplissimo campo horum virtutum excurrat licet; me historiam conscribentem, non ex genere et sanguine describere eam oportet, sed ex moribus et virtute omnibusque iis rebus, in quibus enarrandis historia versatur. itaque ut ad illam iterum redeamus, ornamentum quidem ipsa fuit non mulierum modo maximum, sed etiam virorum ac decus naturae humanae; gynaecium autem palatii, quod omnino perditissimum erat, ex quo tempore Monomachus ille imperio potitus est, et ad turpes se converterat amores usque ad ipsum patris mei imperium, melius reddidit laudandosque mores restituit. atque iam cerneret palatium in bonum ordinem adductum; nam et certa hymnis sacris tempora descripsit, suasque et prandio et negotiis publicis tractandis horas constituit: in quibus observandis ipsa exemplum et quasi regula omnibus erat: ut palatium sacrum potius

ἱερὰ ἐκείνη γυνή. σωφροσύνη μὲν γὰρ ἰσοῦτον ὑπερῆρε καὶ
 τὰς πάλαι ὑμνουμένας, περὶ ὧν ὁ πολὺς λόγος, ὅπόσον ἀστέ-
 ρας ἥλιος· τὸν δὲ περὶ τοὺς πένητας οἶκτον αὐτῆς καὶ τὴν
 δασιλῆ πρὸς τοὺς δεομένους χεῖρα εἰς παραστήσειε λόγος;
 κοινὸν μὲν ἦν ἡ αὐτῆς ἐστία καταγώγιον τοῖς ἐξ αἵματος πε- 5
 νομένοις, κοινὸν δὲ καὶ ξένοις οὐχ ἦττον. ἱερέας δὲ καὶ μο-
 P. 88 ναχούς διαφερόντως ἐτίμα καὶ ξυνδειπνοῦντας εἶχε, καὶ οὐ-
 δενὶ ἄτερ μοναχῶν τὴν αὐτῆς τράπεζαν θεάσασθαι ἐνῆν. ἡ
 δὲ ἐξωθεν ἐπιφαινομένη τοῦ ἥθους κατάστασις καὶ ἀγγέλοις
 αἰδέσιμος καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς δαίμοσι φοβερά, ἀνθρώποις δὲ 10
 μὴ ἐχέφροσιν, ἀλλὰ περὶ ἡδονὰς ἐπτοημένοις ἀνύποιστος καὶ
 ἐκ μόνου τοῦ βλέμματος, τοῖς δ' αὖ γε σωφροσύνης ἐπιμε-
 λουμένοις ἰλαρὰ τε καὶ προσηγῆς. μέτρα γὰρ ἔγνω κατηφείας
 καὶ σεμνότητος, ὡς μήτε τὸ κατηφές ἄγριόν πως καὶ θηριῶ-
 δες δοκεῖν, μήτε τὸ ἀπαλὸν κεχαλασμένον τε καὶ ἀκόλαστον, 15
 B καὶ ὄρον, οἶμαι, τοῦτ' εἶναι κοσμιότητος, κραθέντος τοῦ φι-
 λανθρώπου ἐφ' τῆς ψυχῆς ἀναστήματι. τὸ δὲ ἥθος αὐτῆ
 ὑποκαθήμενον πρὸς ἐνθυμήσεις, αἰεὶ καινοτέρας ἀνελιττούση
 τὰς γνώμας, οὐ φθαρτικὰς τοῦ κοινοῦ, ὡς τινες ὑπετονθό-
 ρυζον, ἀλλὰ σωστικὰς, καὶ διεφθορῦαν ἤδη τὴν βυσιλείαν 20
 εἰς ὀλοκληρίαν ἐπαναγούσας, τὰ τε τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ μηδὲν
 ἔλληλακόντα ἐπανορθούσας, ὡς δύναμις. πλὴν εἰ καὶ τῆ τῶν

1. ἱερὰ ὄντως G.

7. συνδειπνοῦντας C.

12. τοῦ om. G.

15. τε om. G.

18. προκαθήμενον G.

21. ἐς P, εἰς GA.

monasterium videretur. talis erat egregia et revera sancta illa femina.
 temperantia enim tantum superabat etiam celebratissimas olim mulieres,
 quae in omnium ore versantur, quantum stellas sol. iam misericordiam
 eius in pauperes ac liberalem in egentes manum quis verbis exprimere
 queat? commune erat eius domus deversorium consanguineis, qui in-
 opia laborabant; nec minus eadem alienis quoque patebat. sacerdotēs
 autem et monachos praecipuo colebat honore et ad mensam adhibe-
 bat, nec quisquam facile sine monachis accumbentem eam conspexit.
 quae extrinsecus apparebat ingenii eius species, et angelis venerabi-
 lis et ipsis daemonibus terribilis erat, hominibus autem non prudenti-
 bus, sed libidine agitatis intolerabilis vel solo adspectu; at qui e
 contrario temperantiae studebant, hilaris et propitia. nam modum no-
 rat tristitiae severitatisque, ut neque tristitia immanis et fera vide-
 retur, neque hilaritas dissoluta et indomita; atque hunc, opinor,
 terminum statuebat modestiae, ut humanitas condita esset gravitate ani-
 mique magnitudine. natura ad meditandum propensior erat, et nova
 semper consilia animo versabat, non pernicioosa illa quidem rei pu-
 blicae, ut quidam mussitabant, sed salutaria, quaeque perditum iam

κοινωνῶν διοικήσει ἐνησχολαίτο, τῆς τοῖς μοναχοῖς προσηκούσης
 διαγωγῆς οὐδαμῶς καταπεφρονήκει. ἀλλὰ τὸ πλεῖον μὲν τῆς
 νυκτὸς τοὺς ἱεροὺς ἀπεπλήρου ὕμνους, προσεσχῆ τε συντόνῃ C
 καὶ ἀγρυπνία συντετηκνῦα, περὶ δὲ τὸ ὄρθριον, ἔστι δ' ὅτε
 5 καὶ δευτέρας ἀλεκτροφωνίας, ταῖς τοῦ κοινοῦ προσέκειτο
 διοικήσεις, περὶ τε τῶν ἀρχαιρεσιῶν σκοποῦσα καὶ τὰς τῶν
 δεομένων αἰτήσεις ἐπιλύουσα, ἐπογραμματούοντος αὐτῇ Γρηγο-
 ρίου τοῦ Γενεσίου. ταῦτα εἶ τις ἠβούλετο ῥήτωρ εἰς ἔγκω- V. 74
 μίου λόγους ἀγαγεῖν, τίνας ἂν οὐκ ἀπεκρύψατο τῶν πάλαι
 10 περιβοήτων ἐπ' ἀρετῇ καὶ κατ' ἀμφοτέρω τὰ γένη φανέντας
 περιφανεῖς, τοῖς ἐπιχειρήμασι καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς
 πρὸς ἄλλους συγκρίσεις ἐξογκῶν εἰς μέγα τὴν ἐπαινουμένην, D
 ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν; ἀλλὰ τὰ τῆς ἱστορίας
 οὐχ οὕτως ἕδειαν δίδωσι τῷ συγγράφοντι. διόπερ εἰ περὶ
 15 ταύτης τῆς βασιλίδος λέγοντες τὰ μεγάλα σμικροπρεπέστερον
 εἶπωμεν, μηδεὶς ὑπὸ μέμψιν ἀγέτω τὸν λόγον, ὅσοι τὴν
 ἐκείνης ἴσασιν ἀρετὴν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ
 ἀγχίνου ἐν ἅπασι καὶ τὸ ἀκροφυσάτατον τοῦ φρονήματος.
 ἡμεῖς δὲ ὅθεν περὶ αὐτῆς λέγοντες μικρὸν τι ἐξετραπόμεθα, P. 89
 20 πάλιν ἐπανακάμψωμεν. ἐκείνη τοίνυν τὴν βασιλείαν, ὡς ἔφη-
 μεν, διιδύουσα, οὐδὲ τὴν πᾶσαν ἡμέραν ταῖς κοσμικαῖς
 φροντίσιν ἀφώριστο, ἀλλὰ τὰς ἐκ τύπου λειτουργίας εἰς τὸ

3. τε om. A. 5. ἀλεκτροφωνίας G. 6. τῶν ante ἀρχαιρεσιῶν
 add. A. 10. καὶ om. P. 11. ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς om. G.
 17. ἴσασιν C, οἰδασιν PG.

atque ad nihilum redactum imperium pristinae integritati, quantum fieri poterat, restituerent. caeterum, licet publicis negotiis occupata esset, nequaquam tamen vitae monasticae officia neglexit. imo maximam noctis partem divinis hymnis cantandis consumebat, supplicationibus intentis et vigilando confecta; sub diluculum, nonnunquam a secundo gallicinio, publicis negotiis operam dabat, de magistratibus eligendis statuens et libellis supplicibus respondens, scribas munere Gregorio Genesis fungente haec si quis voluisset orator exornanda sibi sumere, quis est quem non obscuraret eorum, qui antiquitas propter virtutem celebrantur atque ex utrovis sexu illustres sunt, epichirrematis, enthymematis, comparationibus illam extollens: qui laudationem scribentium mos est. sed historiae ratio non eandem concedit licentiam. quapropter si forte de regina hac disserentes, in rebus maximis tenuiores sumus, nemo id reprehendat, quicumque virtutem illius et amplitudinem summam aniniquae in omni re solertiam atque excelsitatem norunt. sed, unde paullulum defleximus, iam redeamus. ea igitur cum rem publicam, ut diximus, gubernaret, ne totum quidem

ισερὸν τέμενος τῆς μάρτυρος Θέκλης ἀπεπλήρου, ὡς περ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ἀνδράδελφος αὐτῆς ἐκ τούτης αἰτίας εἰδεύματο. ἐπεὶ γὰρ ἄς πάλαι εἶχον οἱ τῶν Λακῶν ἀρχηγέται μετὰ τῶν Ῥωμαίων σπονδὰς τηρεῖν εἰσέτι οὐκ ἤθελον, ἀλλὰ παρασπονδήσαντες διέλυσαν, τούτου δὲ δήλου τοῖς Σαυ-5 Βρομάταις γεγονότος, οἱ πρὸς τῶν πάλαι Μυσοὶ προσηγορεύοντο, οὐδὲ αὐτοὶ τοῖς ἰδίοις ὄριοις ἐμμένοντες ἤθελον ἡσυχάζειν, νεμόμενοι πρότερον ὅποσα ὁ Ἴστρος πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων διορίζει ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἀδρόον ἀπαναστάντες πρὸς τὴν ἡμεδαπὴν γῆν μετωκίσθησαν. αἰτία δὲ τῆς τούτων μετωκί-10 σεως ἡ τῶν Γετῶν κατ' αὐτῶν ἄσπονδος ἐχθρα, ὁμορουνίων μὲν ἐκείνοις, τούτους δὲ ληστευόντων. διὰ ταῦτα καιρὸν ἐπιτηροῦντες, ἐπεὶ τὸν Ἴστρον ἀποκρυσταλλωθέντα εἶδον, ὡς περ ἠπειρῶ τούτῳ χρῆσάμενοι, ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς μετα-15 κρίστανται ὅλον ἔθνος τοῖς ἡμετέροις ἐπιφορτισθὲν ὄριοις, καὶ δεινῶς ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. τοῦτ ἐνωτισθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἰσαάκιος, θέον ἔκρινε τὴν Τριάδιτζαν καταλαβεῖν. ἐπεὶ τοὺς ἐφόους βαρβάρους τῶν ἐπιχειρημάτων φθάσας ἀνέδραξε, καὶ τοῦτο δὴ ἀπραγμονέστατον αὐτῷ ἐγεγόνει τὸ τμήμα. καὶ δὴ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλλεξάμενος, τῆς 20 πρὸς τὰ ἐκείσε φερούσης ὁδοῦ ἤψατο, ἀπελάσαι βουλόμενος τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων αὐτούς. καταστήσας δὲ ἅπαν τὸ ὀπλι-

1. Θέκλης CA, Θέκλας PG. 3. τῶν om. A. σπονδὰς
 παρεσπόνδησαν A. 6. προσηγορεύοντο PG, recte A. 7.
 ἤθελον ἡσυχάζειν om. CG. 9. ἐπαναστάντες GA. 14. ἐπα-
 κρίστανται CG. 18. ἐώας G. 21. πρὸς : περὶ G.

diem secularibus negotiis impendebat, sed praescriptis sacris in Theclae martyris templo intererat, quod Isaacius Comnenus imperator, ipsius levir, hac de causa extruxerat. cum Dacorum principes foedus, dudum cum Romanis ictum, servare diutius nollent, sed pactum perfide rumpent, id animadvertentes Sauromatae, qui Mysi a veteribus appellabantur, ne ipsi quidem continere se intra fines suos et quiescere voluerunt; sed cum hucusque eas regiones, quas Ister a Romanorum imperio seiungit, incoluissent, cuncti relictis sedibus in fines nostros irruerunt cuius irruptionis causa Getarum fuere assidue inimicitiae, qui cum finitimi essent, latrocinii eos lacescebant itaque capta occasione, cum Istrum glacie concretum cernerent, velut continenti eo usi, inde ad nos migrarunt, totaque gens in finibus nostris coesedit ac graviter urbes regionesque adiacentes vexavit. quo cognito, imperator Isaacius Triaditzam proficiscendum statuit. post repressos antea orientalium barbarorum impetus, etiam hanc rem facili perfecit negotio. universo enim collecto exercitu, in viam se de-

τικὸν ἐν εὐταξίᾳ, στρατηγὸς κατ' αὐτῶν ἴεται. οἱ δὲ τοῦτον
 Θεασάμενοι, εὐθύς διαιρεθέντες διαφόρου γνώμης γεγόνασιν. D
 ὁ δὲ οὐ πάνυ πιστεύειν αὐτοῖς ἔχων, ἐπὶ τὸ καρτερώτατον
 καὶ δυσμαχώτερον μέρος αὐτῶν σὺν καρτερῇ τῇ φάλαγγι
 5 ἵεται. καὶ δὴ πλησιάσας αὐτοῖς, ἐαυτῷ τε καὶ τῷ στρατο-
 πέδῳ κατέπληξε. πρὸς μὲν γὰρ τὸν οἶα δὴ κεραινοφόρον
 ἀντωπεῖν οὐκ ἐτόλμων, τοῦ δὲ στρατοπέδου τὸν ἀρραγῆ συν-
 ασπισμὸν βλέποντες, αὐτοὶ διελύοντο. ὑποχωρήσαντες οὖν
 πρὸς μικρόν, πόλεμον εἰς τρίτην αὐτῷ ἐπαγγελάμενοι, τὰς
 10 σκηναὶς αὐθήμερον ἀφέντας, φυγαδεῖα ἐχρήσαντο. ὁ δὲ κα- V. 75
 ταλαβῶν, ἔνθα οὗτοι ἠύλιζοντο, καὶ τὰς τε σκηναὶς αὐτῶν P. 90
 κατασκάψας καὶ τὴν εὐρημένην λείαν ἀπαγαγῶν, τροπαιοφό-
 ρος ἐπάγει. γενομένου δὲ περὶ τοὺς τοῦ Λοβιτζοῦ πρόπο-
 δας, ῥαγαδῶς ὄμβρος αὐτὸν καταλαμβάνει καὶ ριφτός ἔξω-
 15 ρος, εἰκοστὴν πρὸς τῇ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου ἄγοντος, ἐν
 ἧ ἢ τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλής μνήμη τελεῖται. πλημμύ-
 ρας οὖν γενομένης τῶν ποταμίων ῥευμάτων καὶ ὑπερχειλῆ-
 σαντος τοῦ ὕδατος, θάλασσαν ἦν ἑρᾶν ἅπαν τὸ πεδίον ἐκείνη,
 ἐν ᾧ ἢ τε βασιλικὴ σκηνὴ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν κατεσκήνου.
 20 κἀντεῦθεν τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα ἠφανίσθησαν τοῖς ποταμί- B

1. ἴεται PG hic et infra, recte A. 3. οὐ om. G. 7. ἀν-
 τωπῆσαι A. 9. ἐς A. ἀπαγγελάμενοι P, ἐπαγγειλίμε-
 νοι GA. 12. εὐρημένην A. 13. γενομένου G, γενομένων A.
 παρὰ τοὺς Λοβιτζούς CG, πρὸς τοὺς Λοβιτζούς A. 15. τὴν τε-
 τάρτην G. 17. γενομένης A. 20. κἀντεῦθεν G, ἐντεῦ-
 θεν PA.

dit, eos a Romanorum sinibus abacturus. atque ubi copias bene or-
 dinavit, impetum in eos facit; quem illi conspicati, dissidebant sta-
 tim inter se et in contrariam abibant sententiam. at ille parum iis
 fidendum ratus, firmissimam et pertinaciorem eorum partem vehemen-
 tissime aggreditur. cumque appropinquasset, sui copiarumque suarum
 conspectu eos perterruit; nam illum tanquam fulmina iaculentem con-
 tra intueri non audebant, exercitus autem infractam testudinem simu-
 lac conspexere, ipsi turbabantur. recedebant igitur paullatim et proe-
 lium in tertium abhinc diem denuntiabant; sed eodem die castris
 relictis, in fugam se dederunt. ille progressus, ubi castra metati
 erant, postquam tabernacula diruit et quas reperta est illic praedam
 abduxit, victor revertitur. in quo itinere cum ad Lobitzae radices
 pervenisset, vehemens eum imber oppressit et mix intempestiva; erat
 enim is vicesimus quartus Septembris dies, quo Theclae magnae
 martyris memoria celebratur. accrescentibus igitur fluvii et super
 ripas effusus, maris speciem tota planities praebat, in qua et im-
 peratoris tentorium et universi exercitus castra posita erant. iamque

αις ρεύμασι παρασυρέντα, οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ τὰ κτήνη ὑπὸ τοῦ κρύους ἐπήγγυντο. ἐμυκάτο δὲ καὶ βροντῶν ὁ οὐρανός, ἀστραπαὶ δὲ συνεχεῖς, χρονικὴν μὴ ἔχουσαι τὸ παράπαν διαστάσιν, τὸ περίγειον ἐκείνο ἅπαν ἐμπρῆσαι οἶον ἤπειλουν. ταῦτα ὄρων ὁ βασιλεὺς ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν· ἀναστολῆς δὲ με-5 τρίας γενομένης, πλείστους τε ἀποβαλὼν ταῖς δίναις τῶν ποταμίων συσχεθέντας ρευμάτων, ἐκείθεν μετὰ τῶν λογάδων ἔξεισι, καὶ ὑπὸ φηγόν τινα μετ' αὐτῶν ἀπελθὼν ἴστατο. ἤχου δὲ μεγίστου καὶ βοῆς ἀπὸ τοῦ θρυός οἶον ἐξερχομένου αἰσθύ-
 C μενος καὶ σφοδρότερον ἀνέμων τηνικαῦτα πνεόντων, πτοη-10 θεῖς, μὴ τῇ τούτων βία ὁ δρυς κατενεχθῆ, τοσοῦτον διάστημα ἀποστάς, ὅπόσον ὁ δρυς, εἰ κατενεχθεῖη, μὴ φθίση καταρράξαι αὐτόν, ἐνεὸς ἴστατο. ὁ δ' εὐθύς ὡσπερ ἐκ συνθήματος ῥιζόθεν ἀνασπασθεῖς εἰς γῆν ὠρᾶτο κείμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς θαναμάζων εἰστήκει τὴν τοῦ θεοῦ περὶ αὐτὸν κηδεμο-15 νίαν· λογοποιουμένην δὲ ἀποστασίαν περὶ τὴν ἑω μαθῶν, εἴσεισιν εἰς τὰ βασίλεια. καὶ τηνικαῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς μεγαλομάρτυρος Θεέλης γὰρ περικαλλῆ ἐδείματο, μεγαλοπρε-
 D πῶς μὲν κατεσκευασμένον καὶ ἰκανῆ δαπάνῃ, χειρός τε τὸ ποι-

1. ρεύμασι : ὕδασι G. 3. χρονικὴν om. A. 4. ἅπαν om. G.
 ρ. τοῦ CA, τῆς PG. ἐξερχομένης PG, alterum CA. 11.
 ὁ CA hic et infra, ἢ PG. 12. καταρράξαι G et ab altera
 manu C, πατάξαι PA. 14. ὠρᾶτο A, ὄρᾶτο PG. 17. εἴσει-
 σιν PG, ἄνεισιν A, ἐπαυελθῶν Zonaras III. p. 215, qui Annae
 narrationem fere ad verbum expressit. vid. annotat. 19. τε :
 an δὲ? τὸ om. G.

commeatus omnis fluctibus immersus abripiebatnr; homines et iumenta frigore obrigebant; mugiebat etiam tonitribus coelum, fulguraque continua, nullo plane temporis intervallo, omnem circa terram inflammare quasi videbantur. haec cum videret imperator, in magna difficultate erat; et ubi paullisper tempestas remisit, plerisque fluctum vi abreptis, inde cum ducibus decessit et sub fagum se recepit. sed cum ingentem clangorem ac quasi arbore exeuntem sonum percepisset, ventis vehementius tum flantibus, veritus, ne eorum impetu arbor everteretur, tanto spatio recessit ab arbore, quanto fagus, si caderet, se non prosterneret, ibique obstupefactus constitit. tum arbor, velut signo dato, extemplo evulsa radicibus, humi iaceus cernebatur. imperator admirans dei de se curam adstabat. defectionis autem in Oriente rumore accepto, domum rediit, atque eo tempore Theclae, magnae martyri, pulcherrimum templum condidit, tum magnifice nec mediocri sumtu extractum, tum varia arte ornatum; habitisque ibi ob salutem conservatam sacrificiis, qualia Christianis conveniunt, omni deinceps tempore divinis illic hymnis interesse consuevit. tali

κίλον ἔχοντα, σῶστρά τε θύσας ἐν αὐτῷ Χριστιανοῖς τὰ προσ-
 ἦγοντα, τοὺς θεῖους ἕμνους διὰ παντὸς ἐν αὐτῷ ἀπεπλή-
 ρου. οὕτω δὴ τὸ ἤδη ῥηθὲν ἱερὸν τέμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς
 μεγαλομάρτυρος Θεκλής ἀνγκοδόμητο, ἐν ᾧ τὰς ἐντεύξεις, ὡς
 5 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλέξιου συνεχεῖς ἐπεποίητο. ἦν καὶ γὰρ βραχὺν τινα
 τεθέσθαι χρόνον καὶ τεθαύμακα· καὶ ὅτι μὴ κόμπος τὰ ἤδη
 ῥηθέντα, ἴσασιν ἅπαντες καὶ ὁμολογήσαιεν, εἴ γε βούλοιντο,
 ὅποσοι ἄτερ πάθους τὴν ἀλήθειαν ἐκκαλύπτειν ἐθέλουσιν. εἰ P. 9
 10 μὲν γὰρ ἐγκωμιάζειν προσιλόμην, ἀλλὰ μὴ ἱστορίαν ποιεῖν,
 ἐπὶ πλεόν ἂν ἐπαφῆκα τὸν λόγον τοῖς περὶ τούτων διηγήμασι,
 κατὰπερ φθάσασα ἐδήλωσα· νῦν δὲ ἐπανακτίον αὐθις αὐτὸν
 πρὸς τὸ προκείμενον.

9. Ἀσπαίρουσαν δὲ οἶον κατανοῶν τὴν βασιλείαν ὁ βα-
 15 σιλεύς Ἀλέξιος, (καὶ γὰρ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἦλιον οἱ
 Τοῦρκοι δεινῶς ἐλήζοντο, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν λίαν εἶχε
 κακῶς, τοῦ Ῥομπέρτου πάντα κάλων κινουῦντος ἐφ' ᾧ τὸν
 προσεληλυθότα αὐτῷ ψευδώνυμον Μιχαὴλ εἰς τὰ βασιλεία B
 εἰσάξει· ὅπερ ἐμοὶ σκῆψις μᾶλλον δοκεῖ καὶ φιλαρχίας ἔρωος,
 20 ἀναφλέγων αὐτὸν καὶ ἡρεμεῖν τὸ παράπαν μὴ συγχωρῶν· V. 76
 ἔνθεν τοι καὶ Πάτροκλον πρόφασιν τὸν μοναχὸν Μιχαὴλ
 εὐρηκῶς, τὸν τέως ὑποτυφόμενον τῆς φιλαρχίας σπινθῆρα εἰς

1. τὰ add. A.	3. δὴ om. C.	5. ἡ μήτηρ G.	9.
ἐγκαλύπτειν G.	12. δ' ἐπανακτίον A.	13. προσκείμενον	
G.	14. δὲ om. A.	τὴν βασιλείαν οἶον ὄρων ὁ Ἀλέξιος G.	
19. ἔπερ σκῆψις ἦν αὐτῷ καὶ φιλαρχίας A.	21. Μιχαὴλ		
om. G.			

ratione magnae martyris Theclae aedes, quam diximus, aedificata est; nbi, ut supra exposuimus, solennes preces regina imperatorisque Alexii mater faciebat. quam feminam et ego per breve tempus vidi et admirata sum, nec inani laudandi studio profecta esse, quae de ea scripsi, norunt omnes ac facile, si vellent, confirmarent, quicunque sine odio veritatem profiteri volunt. quodsi laudationem, non historiam scribere instituissem, multo profecto magis oratio in exponendis illis rebus versaretur, quemadmodum iam dixi; nunc autem revocanda oratio ad ea est, quae proposita sunt.

9. Imperator autem cum rem publicam quasi animam agentem cerneret, (nam et in Oriente Turcae misere fines vexabant, et occiduae provinciae admodum afflictae erant, Roberto omnem movente lapidem, ut Pseudomichaelem, qui eum adierat, in regiam reduceret: quae quidem simulatio potius et regnandi fuisse mihi videtur cupiditas, quae incendebat eum et quiescere omnino non sinebat; itaque cum Michaelem monachum invenisset, Pa-

πυρσὸν ἀνήψε μέγαν, καὶ δεινῶς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς
 ὀπλιζέτο, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις ἐτοιμάζων καὶ τριήρεις, καὶ
 σέρμωνας καὶ φορταγωγούς ἐτέρας παμπληθεῖς ναῦς ἐκ τῶν
 παραλίων εὐτρεπίζων χωρῶν, καὶ τῆς ἠπείρου δὲ δυνάμεις
 C πολλὰς συλλέγων εἰς τὸ προκείμενον αὐτῷ συνεπαρηγούσας,) 5
 ἐν ἀμηχανίᾳ γοῦν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος μετράξ γενόμενος καὶ
 μὴ ἔχων ὀποτέρως νεύσειν, ἐκάστου τῶν πολεμίων πρὸς
 ἑαυτὸν τὴν μάχην οἷον προαρπάζοντος, ἠμῖατο καὶ ἥσχαλλε,
 μήτε στρατιὰν ἀξιομάχον τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἔχου-
 σης, (οὐ πλείους γὰρ τῶν τριακοσίων στρατιωτῶν ἦσαν, καὶ 10
 τούτων ἐκ τοῦ Χωμάτος, ἀναλκίδων πάντη καὶ ἀπειροπολέ-
 μων, καὶ ξενικῶν τινῶν εὐαριθμῆτων βαρβάρων τῶν ἐπὶ τοῦ
 δεξιοῦ εἰωθότων κραδαίνειν ὄμου τὸ ξίφος,) μήτε σωρῶν
 D χρημάτων τοῖς περὶ τὰ βασιλεία ταμείοις ἐναποκειμένων, δι'
 ὧν ξυμμαχίας τινὰς ἐξ ἀλλοδαπῶν μετακαλέσειτο. λίαν γὰρ 15
 ἀτέχνως περὶ τε τὰ πολεμικὰ καὶ στρατιωτικὰ διατεθέντες οἱ
 πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότες, ἐν στενῇ κομιδῇ τὰ τῶν Ῥω-
 μαίων συνήλυσαν πάντα τὰ πράγματα. ἐγὼ γοῦν καὶ στρα-
 τιωτῶν αὐτῶν καὶ πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐνίων ἀκήκοα, ὡς
 οὐδεμία τῶν πόλεων ἀπ' αἰῶνός ἐς τοσοῦτον ἀθλιότητος κα- 20

2. δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις ἐτοιμ. καὶ διήρεις G, δρόμωνας δὲ
 τριήρεις ἔτ. καὶ διήρεις A. 4. δὲ om. A. 5. εἰς A, ἐς PG.
 6. γοῦν add. A. vid. annot. 7. ἐκάστου A et in margine P,
 ἐκατέρῃ PG, ἐκάτερα C. 12. ξενικῶν A. τοῦ om. G.
 15. συμμαχίας P. 16. ἀτέχνως A. τε om. G. 18. πάν-
 τα τὰ om. A. 19. αὐτῶν om. G. ἀκήκοα ἐνίων G.

troclum praetendens, ambitionis igne cineri hucusque supposito
 in magnam exardescente flammam, omni contentione bellum ad-
 versus Romanorum imperium parabat, dromones biremesque armans
 et triemes, ac sermones et onerarias alias permultas ex regionibus
 maritimis cogens, et ex continenti copias multas colligens, quae in
 bello, quod cogitabat, se adiuvarent,) hac igitur difficultate circum-
 ventus, cum iuvenis ille generosus nesciret, quo se verteret, hostium
 utroque utrique pugnam quasi praeripiente, aegritudine afficiebatur
 molesteque ferebat. nam neque exercitus satis magnus imperio Ro-
 mano erat, (non plures enim quam trecenti erant milites iique ex
 Chomate oriundi, ignavi prorsus nec bello exercitati, et pauci ad-
 modum barbari auxiliares, qui in dextro solent humero securim ge-
 stare,) nec pecuniae vis in aerario regio asservabatur, qua auxilia
 peregre arcesseret. etenim cum summa in re bellica et militari suis-
 sent inertia, qui ante eum imperium tenuerant, in angustias perma-
 gnas rem Romanam adduxerant. equidem et ab ipsis militibus et
 a senioribus nonnullis viris audivi, nullam unquam post hominum
 memoriam urbem in tantam miseriam prolapsam esse. male igitur se

τήχθη. εἶχεν οὖν τῷ αὐτοκράτορι δυσκόλως τὰ πράγμα-
 τα, μεριζομένη φροντίσι παντοδαπαῖς. ὁ δὲ γενναῖος ὢν καὶ
 ἄτρεστος καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐμπειρίαν πολλὴν κεκτη- P. 92
 μένος, ἐβούλετο ἐκ πολλοῦ κλύδωνος εἰς ἀλύπους ἄκτας τὴν
 5 βασιλείαν αὐθις ἐγκαθορμίσει, τῶν ἐπανισταμένων ἐχθρῶν
 εἰς ἀφρόν, θεοῦ ἀρωγῇ, διαλυμένων κυμάτων δίκην, ὀπη-
 νίκα ταῖς πέτραις προσαράξουσι. δεόν οὖν ἔγνω πάντας τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοπάρχας ταχὺ μετακαλέσασθαι, ὅποιοι
 φρουριά τε καὶ πόλεις κατέχοντες γενναίως τοῖς Τούρκοις
 10 ἀντικαθίσταντο. εὐθύς οὖν πρὸς ἅπαντας διαφόρους σχεδιά-
 ζει γραφάς, πρὸς τε τὸν Δαβατηνὸν τοποτηρητὴν τηνικαῦτα
 τῆς κατὰ Πόντον Ἡρακλείας καὶ Παφλαγονίας χρηματίζοντα,
 καὶ τὸν Βούρτζην τοπάρχην ὄντα Καππαδοκίας καὶ Χώματος, B
 καὶ τοὺς λοιποὺς λογάδας, δηλώσας μὲν καὶ ὅποσα αὐτῷ
 15 ἔξυμπεσόντα θεοῦ προνοία εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιωπὴν
 ἀνεβίβασεν ἐξ ὑπογίου κινδύνου παραδόξως σωθέντα, παρα-
 κελυόμενος δὲ τῶν σφειτέρων χωρῶν πρόνοιαν ἰκανὴν ποιη-
 σαμένους, κατασφαλίσασθαι αὐτὰς καὶ ἀποχρώντας πρὸς
 τοῦτο στρατιώτας καταλιπεῖν, μετὰ δὲ τῶν ἐπιλοίπων εἰς τὴν
 20 Κωνσταντίνου παραγίνεσθαι, συνεπαγομένους καὶ νεολέκτους
 ἀκμηῆτας, ὅποσους δύναιντο. εἶτα δεῖν ἔγνω καὶ τὰ κατὰ τὸν
 Ῥομπέρτον, ὡς ἐνόν, προκατασφαλίσασθαι καὶ τοὺς προσρευ- C

3. ἄτρεστος A, ἀτρεπιος PG. 7. προσάξουσι A. 21. τὸν
 om. A. 22. κατασφαλίσασθαι A.

habebant imperatoris res, ac diversae eum curae trahebant. verum cum generoso et intrepido animo esset et magno rei bellicae usu, decreverat ex vehementi iactatione ad tuta littora rem publicam rursus appellere, hostibus, qui instabant, deo iuvante, in spumam evanescentibus, ut fluctus solent, cum ad scopulos alliduntur. necessarium igitur duxit, omnes in Oriente toparchas celeriter accessere, quicunque arcibus urbibusque praeerant ac fortiter Turcis restiterant. itaque statim ad omnes litteras misit, ad Dabatenum, Heraclaeae Ponticae et Paphlagoniae tum temporis praefectum, et ad Burtzem, praesidem Cappadociae et Chomatis, et ad ceteros duces; quaeque sibi accidissent ac quomodo dei providentia ad imperatoris dignitatem evectus esset, ex praesenti periculo praeter expectationem servatus, exposuit atque iis imperavit, ut postquam castellis quisque suis bene prospexissent eaque tuta praestitissent, idoneo militum numero in hunc usum relicto, cum ceteris copiis Copolim convenirent, simulque novos milites quam plurimos in supplementum lectos adducerent. dein adversus Robertum sibi, quantum posset, praecavendum existimabat, et qui ad eum transire vellent duces comitesque, a conatu coercendos.

μένους ἐκεῖνη ἀρχηγούς τε καὶ κόμητας ἀπειρῆσαι τοῦ ἐγγε-
 ρήματος. ἐπειδὴ ὁ πρὸ τοῦ τὴν πόλιν αὐτὸν κατασχεῖν πρὸς
 τὸν Μονομαχάτον ἀποσταλείς, δι' οὗ εἰς βοήθειαν αὐτὸν με-
 τεκαλεῖτο, χρήματά τε ἐπεζήτηι ἀποσταλῆναι οἱ, γραμματα
 μόνον κομίζων ἦκεν αὐτῷ προφάσεις δηλοῦντα, καθάπερ 5
 V. 77 φθάσαντες ἱστορήσαμεν, δι' ἃς δῆθεν ἔτι τοῦ Βοτανειάτου
 τῆς βασιλείας ἐγκρατοῦς ὄντος βοηθεῖν οὐκ ἠδύνατο· ταῦτα
 ἀναγνοὺς καὶ πτοηθεὶς, μὴ μαθὼν τὴν ἀπὸ τῆς βασιλείας
 Διοῦ Βοτανειάτου ἐκπτώσιν, προσρῆ τῷ Ῥομπέρτῳ, ἀθύμως
 εἶχε παντάπασι. τοιγαροῦν μετακαλεσάμενος τὸν σίγγαμβρον 10
 αὐτοῦ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸ Λυρράχιον ἐξυπέ-
 στειλε, (πόλις δὲ τοῦτο Ἰλλυρικὴ,) παρακαλεσάμενος πίση
 μηχανῆ χρῆσασθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἐκεῖθεν ἐξεῶσαι τὸν Μο-
 νομαχάτον, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν εἶχε δύναμιν, δι' ἧς τοῦτον
 ἄκοντα ἐκεῖθεν ἀπελάσει· πρὸς δὲ τὰς τοῦ Ῥομπέρτου μη- 15
 χανὰς ἀντιπαλαμάσθαι, ὡς δύναμις. παρεκελεύσατο δὲ καὶ
 τὰς ἐπάλλξεις καινοπρεπέστερον κατασκευάσαι, ἀνήλωτα τὰ
 πλείω τῶν ξύλων ἐάσαντα, ἵν' εἴ που διὰ κλιμάκων συμβυῆ
 τοὺς Λατίνους ἀνελθεῖν, ἅμα τῷ τῶν ξύλων ἐπιβῆναι περι-
 τρέπωνται ταῦτα καὶ σὺν τούτοις καταπίπτωσιν εἰς τοῦδα- 20
 φρος. γαί μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν παραλίων πόλεων
 καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς νησιώταις πολλὰ διὰ γραφῶν πυρογγυῶτο,

2. ἐπεὶ δ' G. 3. τῷ Μονομαχάτῳ G. 5. ἦκεν om. G. 11.
 ἐξαποστέλλει καὶ παρεκαλέσατο A. 13. ἀμαχεῖ G. 16. ἀν-
 τιμηχανῶσθαι F et in margine P. δὲ add. G. 17. καινο-
 πρεπέστερον FCA, καινοπρεπέστερα PG. 18. ἐάσαντα CA,
 ἐάσοντα PG. πως G. 19. περιτρέπονται GA. 21.
 μὲν G.

legatus, quem ante captam urbem ad Monomachatum miserat, ut in
 auxilium eum vocaret et pecunias inde sibi conficeret, litteras tantum
 retulerat, in quibus causa, ut supra exposuimus, perscripta erat,
 quamobrem scilicet Botaniate imperium adhuc obtinente auxiliari
 non posset. quibus litteris perlectis, cum Alexius metueret, ne de
 Botaniate imperio pulso certior ille factus, Roberto accederet, animi
 plane anxius, accessivit congenerum Georgium Palaeologum ac Pyr-
 rhachium, quod est oppidum Illyrici, misit omnemque adhibere ma-
 chinam iussit, ut Monomachatum nulla adhibita vi eiiceret, quo-
 niam per copias non liceret invitum inde pellere; Roberto autem
 conatibus, quantum posset, officeret. ad hoc praecepit, propugnacula
 novum in modum ita pararet, ut pleraque tigna clavis haud religaren-
 tur: ut si forte scalis Latini ascensuri essent, simulac tignis insisterent,
 everterentur haec et cum illis in terram ruerent. quin etiam maritima-

μη ἀναπεπτωκέναι, μηδὲ καταρραθυμειν ὄλως, ἀλλ' ἐργηγο-
ρέναι καὶ νήφειν διὰ παντός περιφραττομένους καὶ τὸν Ῥομ- P.93
πέρτον καρδοκοῦντας, μὴ ἐξ ἐφόδου τῶν παραλίων πόλεων
ἐγκρατῆς γενόμενος καὶ αὐτῶν δὴ τῶν νήσων, πρύγματα ἐσύ-
5 στερον τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων παρέξῃ.

10. Ταῦτα μὲν οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τὸ Ἰλλυ-
ρικὸν ᾠκονόμητο, καὶ καλῶς τὰ τέως κατὰ πρόσωπον καὶ ἐν
ποσὶ κείμενα τῷ Ῥομπέρτῳ κατοχυρώσας ὤπιο· ἀλλ' οὐδὲ
τῶν κατὰ νότων ἐκείνῳ προσισταμένων κατερραθυμηκῶς ἦν.
10 γράμματα τοίνυν πρῶτον μὲν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Λογγιβαρ-
δίας Ἐρμᾶνον ἐκθέμενος, εἶτα καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης,
πρὸς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κυπύης Ἐρβιον, πρὸς
τοὺς πρίγκιπας, ἐτι γε μὴν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχηγούς B
τῶν Κελτικῶν χωρῶν, δώροις τε μετρίοις τούτους δεξιωσά-
15 μενος καὶ ὑποσχέσει πολλῶν δωρεῶν καὶ ἀξιοματίων, πρὸς τὴν
κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἔχθραν ἠρέθιζεν· ὧν οἱ μὲν τῆς πρὸς
τὸν Ῥομπέρτον φιλίας ἤδη ἀπέστησαν, οἱ δὲ ὑπισχνοῦντο, εἰ
πλείονα λάβοιεν. ὑπὲρ πάντας δὲ τούτους τὸν ῥῆγα Ἀλαμα-
νίας γινώσκων δυνάμενον πᾶν ὃ τι καὶ βούλοιοτο κατὰ τοῦ
20 Ῥομπέρτου καταπράξασθαι, ἅπαξ καὶ δις γράμματα πρὸς
αὐτὸν ἐπέμψας καὶ διὰ μελιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑπο-

2. περιφραττομένους FCA et in margine P, περιφυλαττομένους PG.
τὸν om. G. 3. ἐφόδου πασῶν τῶν παραλίω ἐγκρατῆς A.
5. παρέξει ῥωμαίων A. 7. τέως om. A. 9. κατὰ νότου? 12.
ἐπίσκοπον A. 18. ἀλαμανίας A, ἀλλαμανίας PG.

rum urbium praefectos et ipsos insularum incolas magnopere per lit-
teras hortatus est, ne caderent animis neve ignaviter agerent, sed
vigilarent sobrieque semper se protegerent ac Robertum exspectarent;
ne primo is impetu maritimis potitus urbibus et ipsis insulis, Ro-
manorum imperio in posterum negotium facesseret.

10. Haec de Illyrico imperator ita constituit, ac quae tum a
fronte et ante pedes Roberto erant, bene, ut apparet, munivit. verum
ne ea quidem, quae a tergo illi posita erant, neglexit. itaque litteras
primum ad Hermanum, Longibardiae ducem, misit; dein etiam ad
papam Romanum et Erbium, Capuae archiepiscopum, ad principes prae-
terea et Gallicarum regionum duces omnes; eosque donis satis magnis
atque pollicitationibus multarum largitionum dignitatumque sibi con-
ciliando ad bellum adversus Robertum concitabat; quorum alii ami-
citiā huic iam renuntiarunt, alii, si plura acciperent, polliciti sunt.
prae his autem omnibus cum Alemaniae regem, quidquid vellet,
contra Robertum perficere posse intelligeret, litteris semel atque
iterum missis, blandis verbis promissisque omnis generis eum tenta-
bat; quem ubi non abhorrentem vidit et voluntati suae obsequi pol-

σχέσεων ὑποποιησάμενος, ἐπεὶ καταπειθῆ τοῦτον ἐγνώκει καὶ
 C τῷ αὐτοῦ ὑπεῖξαι θελήματι ὑπισχνόμενον, μεθ' ἑτέρων αὐ-
 θις γραμμάτων τὸν Χοιροσφάκην ἐξέπεμψε τὰδ' ὑπαγορευόν-
 των. "τὰ κατὰ τὴν σὴν μεγαλοδύναμον ἐξουσίαν καλῶς ἔχειν
 καὶ προκόπτειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, εὐχῆς ἔργον ἐστὶ τῆ βασιλείᾳ 5
 μου, πανευγενέστατε καὶ τῷ ὄντι Χριστιανικώτατε ἀδελφέ.
 καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἐξέσται τῆ τοῦ κράτους ἡμῶν θεοσεβείᾳ
 ἐπεύχεσθαι σοὶ τὰ κρείττω τε καὶ λυσιτελέστερα, τὴν ἐν σοὶ
 καταμαθούσῃ θεοσεβείαν; ἡ γὰρ πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 ἀδελφικὴ σου αὕτη φρόνη καὶ διάθεσις καὶ ὁ μετὰ τοῦ κα- 10
 κομηχάνου ἀνδρὸς συμφωνηθεὶς ἀναδειχθῆναι σοὶ κάματος,
 Δίνα τὸν παλαμναῖον καὶ ἀλιτήριον καὶ τοῦ θεοῦ πολέμιον καὶ
 τῶν Χριστιανῶν ἀξίως μετέλθης τῆς κακοφροσύνης αὐτοῦ,
 πολλὴν σου τὴν ἀγαθοθέλειαν τῆς ψυχῆς διαδεικνύσει, καὶ τὸ
 ἔργον τοῦτο φανεράν τὴν πληροφορίαν παρίσθησι τοῦ κατὰ 15
 θεόν σου φρονήματος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 τὰ μὲν ἄλλα ἔχει καλῶς, ἐν ἐλαχίστοις δὲ ἄσταται καὶ τα-
 ράττεται τοῖς κατὰ τὸν Ῥομπέρτον κυμαινόμενα. ἀλλ' εἴ τι
 V. 78 δεῖ πιστεύειν τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἐκείνου δικαίοις κρίμασι, τα-
 χεῖα ἢ καταστροφὴ τοῦ ἀδικωτάτου τούτου ἀνθρώπου παρέ- 20
 σεται. οὐδὲ γὰρ ἀνέξεται πάντως θεὸς ῥάβδον ἀμαρτωλῶν

1. ἐπεὶ — ὑπισχνόμενον om. CG. 3. χοιροσφάκην G. τὰ
 ἐξ ὑπαγορευόντων A. 10. σου om. C. αὕτη A. μετὰ :
 lege κατὰ. 11. ἀναδειχθῆναι GA. 13. μετέλθῃ G. 14.
 σου A, σοὶ PG. 16. βασιλείαν τὰλλα μὲν ἔχει A. 17. ἐλα-
 χίστω A. lege οὐκ ἐν ἐλαχίστοις. 18. ἐτι G. 20. τούτου add. A.

licentem, aliam rursus ad eum per Choerosphactem misit epistolam, in qua haec scripta erant. "bene se habere praepotentem dominationem tuam et meliore in dies fortuna uti, in votis est maiestati meae, longe nobilissime ac vere Christianissime frater. quidni enim conveniat maiestatis nostrae pietati, meliora et florentiora tibi precari, tua perspecta pietate? nam fraterna haec, qua in maiestatem nostram es, propensio et affectus et quo belli adversus perniciosum istum hominem labores suscepturum te esse animo promisisti, ut ab scelerato atque nefario et dei et Christianorum hoste malignitatis iustas poenas repeteres, magnam probitatem mentis tuae prodant planeque tuam in deum pietatem confirmant. quod ad nostram maiestatem attinet, ea in ceteris quidem bene habet; non minima autem sollicitudine et perturbatione propter Robertum agitur. sed si qua deo et aequis eius iudiciis fides habenda est, celeriter iniustissimi huius hominis pernicies aderit; nec enim concedet omnino deus, virgama peccatorum in sortem suam usque adeo immitti. iam nummorum cea-

κατὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπαφίεσθαι. τὰ
 μέντοι παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν συμφωνηθέντα ὑποσταλῆναι
 τῇ μεγαλοδυνάμει σου ἐξουσία, αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσ-
 5 σαρες χιλιάδες τῶν νομισμάτων καὶ τὰ ἑκατὸν βλατία, ἀπε-
 5 στάλησαν νῦν διὰ τοῦ πρωτοπροέδρου Κωνσταντίνου καὶ κα- P. 94
 τεπάνω τῶν ἀξιομάτων κατὰ τὴν ἀρεσκειάν τοῦ πιστοτάτου
 σου καὶ εὐγενεστάτου κόμητος τοῦ Βουλχάρδου. καὶ τὸ ἡ-
 θέν ποσὸν τῶν ἀποσταλέντων ἀπεπληρώθη διὰ τε εἰργα-
 σμένου ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτου παλαιᾶς ποιότητος. καὶ
 10 τελειομένον τοῦ ὄρκου παρὰ τῆς εὐγενείας σου, σταλήσου-
 ταί σοι καὶ αἱ ὑπόλοιποι διακόσιοι δεκαεξ ἑκατὰ χιλιάδες τῶν νο-
 μισμάτων καὶ ἡ ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιομάτων διὰ
 τοῦ πιστοτάτου τῇ σῇ ἐξουσίᾳ Βαγελάρδου, ὅπηνίκα εἰς Λογ-
 γιβαρδίαν κατέλθης. ὅπως μέντοι ὀφείλει τελεσθῆναι ὁ ὄρ-
 15 κος, προεδηλώθη πάντως τῇ εὐγενείᾳ σου, ἀπαγγελεῖ δ' ἔτι B
 σαφέστερον καὶ ὁ πρωτοπρόεδρος Κωνσταντῖνος καὶ κατεπάνω,
 ὡς καὶ παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν ἐνταλθεῖς ἕκαστον τῶν κεφα-
 λαίων, ἅπερ μέλλουσι ζητηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ γενησομένου
 παρὰ σοῦ ὄρκου βεβαιωθῆναι. ὅπηνίκα γὰρ ἡ συμφωνία
 20 ἀναμεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν παρὰ τῆς εὐγενείας σου
 ἀποσταλέντων πρέσβων ἐγένετο, διεμνημονεῖσθαι τινὰ τῶν

1. ἐπὶ τοσοῦτον om. CGA. ἀφίεσθαι P, ἐπαφίεσθαι CGA.
 2. ὑποσταλῆναι πρὸς τὴν εὐγένειάν σου αἱ ἑκατὸν A. 3. τέσ-
 σαρες : πέντε A. 4. ἐστάλησαν A. 5. νῦν om. A. πρω-
 τοπρόδρου G. 10. τελειωθέντος A. 11. σοι om. A. δια-
 κόσιοι om. CG. δεκαεξ om. A. 14. ὀφείλει G. 18.
 παρὰ : an διὰ ?

tum et quadraginta quatuor millia et centum vestes sericas, quae a maiestate nostra dominationi tuae potentissimae mittenda erant ex pacto, missa nunc sunt per Constantinum protoprobetrum et praepositum dignitatibus, iuxta placitum Bulchardi fidissimi tibi et nobilissimi comitis. et dicta quidem summa pecuniae constat argento facto et Romano antiquae qualitatis. ubi autem iusiurandum nobilitas tua praestiterit, etiam reliqua ducenta sedecim millia nummorum et stipendia dignitatum viginti concessarum per Bagelardum dominationi tuae fidelissimum mittentur tibi, simulac in Longibardiam perveneris. quomodo vero iusiurandum praestandum sit, significatum et antea nobilitati tuae est, et exponet accuratius Constantinus protoprobetrus et praepositus, qui de singulis capitibus, quae expediri et iureiurando a te firmari oportet, mandata a maiestate nostra acceperit. quando enim conventio inter maiestatem meam et missos a nobilitate tua legatos facta est, commemorata sunt capita quaedam maioris momenti, de quibus quoniam se accepisse mandatum negarunt nobi-

ἀναγκαιοτέρων κεφάλαια · ὅτι δὲ περὶ τούτων μὴ ἔχειν πρόσ-
 ταξιν εἶπον οἱ τῆς εὐγενείας σου ἄνθρωποι, κατὰ τοῦτο καὶ
 ἡ βασιλεία μου τὸν ὄρκον αὐτοῖς ἀνήρτησε. τοίνυν καὶ τε-
 λεσθῆτω ὁ ὄρκος παρὰ τῆς εὐγενείας σου, ὡς ὁ πιστός σου
 C' Ἀλβέρτης ἐνωμότως τῇ βασιλείᾳ μου ἐβεβαίωσε, καὶ ὡς 5
 τὸ ἡμέτερον κράτος κατὰ προσθήκην ἀναγκαιοτέραν αὐτοῦ
 ζητεῖ. ἡ δὲ βραδυτῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ εὐγενεστάτου σου
 κόμητος τοῦ Βουλχάρδου γέγονε διὰ τὸ τὴν βασιλείαν μου
 βούλεσθαι τὸν φίλτατόν μου ἀνεψιόν, τὸν υἱὸν τοῦ πανευτυ-
 χεστάτου σεβαστοκράτορος καὶ περιποθήτου ἀνταδέλφου τῆς 10
 βασιλείας μου, Θεαθῆναι παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐλθὼν ἀπαγγεῖλη
 σοι τὴν ἐν ἡλικίας ἀπαλῶ καταστήματι βεβηκυῖαν σύνεσιν
 τοῦ παιδός · τὰ γὰρ ἔξω καὶ σωματικὰ δεύτερα τίθεται λό-
 γου ἡ βασιλεία μου, εἰ καὶ ἐν τούτοις πολὺ ἔχει τὸ περιού-
 D σιον. ὡς γὰρ τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημήσας ἐθεάσατο τὸ παι- 15
 δίον καὶ ὅσα εἰκὸς ὠμίλησεν, ἀπαγγελεῖ σοι ὁ πρέσβυς σου.
 καὶ ἐπεὶ παιδίον μὲν οὐπω ὁ Θεὸς τῇ βασιλείᾳ μου ἐχαρί-
 σατο, τόπον δὲ μοι γνησίον παιδός ὁ φίλτατος οὗτος ἐπέχει
 ἀδελφιδούς, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, οὐδέν ἐστι τὸ κωλύον, ἐνω-
 θῆναι ἡμᾶς δι' αἵματος συγγενικοῦ, καὶ φίλα μὲν ἀλλήλοις 20
 φρονεῖν ὡς Χριστιανοῖς, οἰκειοῦσθαι δὲ καὶ τὰ ἀλλήλων ὡς
 συγγενεῖς, ἵν' ἐντεῦθεν ἕκαστος δι' ἀλλήλων δυναμούμενοι,

3. μου : σου G. αὐτῆς C. 5. Ἀβέρτης CG. ἐβεβαίω-
 σε C, ἐβεβαίωσατο G, ἐβεβαίωσατο P. 7. σου om. A. 9.
 μοι A. 11. ὃς ἐλθὼν A. 13. δεύτερον C. an τοῦ λόγου?
 14. εἰ δὲ καὶ G. 16. πρέσβυς A. 17. παιδίον μὲν οὐπω
 C, παιδίον οὐπω A, οὐπω παιδίον P, οὐπω τὸ παιδίον G.

litatis tuae ministri, etiam maiestas mea propterea sacramentum ipsis
 distulit. ergo praestetur iusiurandum a nobilitate tua, ut fidelis tuus
 Albertes maiestati meae iuratus confirmavit, utque maiestas nostra
 petit ob additamentum satis necessarium. cunctationis ac morae Bul-
 chardi, comitis tui fidelissimi et nobilissimi, ea fuit causa, quod
 nepotem carissimum, filium Sebastocratoris felicissimi, germani ma-
 iestatis meae fratris, ab ipso conspici maiestas mea voluit, ut redux
 nuntiaret tibi firmum ac solers in tenerae aetatis statu pueri ingenium;
 externa enim et quae ad corpus pertinent, rationi posthabet ma-
 iestas mea; quaequam et illis virtutibus admodum excellit; prout
 narrabit tibi legatus tuus, qui cum in urbe versabatur, vidit puerum
 atque cum eo, ut res postulabat, confabulatus est. ac quoniam filium
 quidem deus mihi nondum dedit, hic autem fratris filius suavissimus
 filii mihi est loco, si deo placuerit, nihil impedit, quominus pro-
 pinquitate coniungamur, et cum amica, ut Christianos decet, in nos

φοβεροὶ τοὺς ἐναντίοις ὄμην μετὰ Θεοῦ. τῇ μῆντοι εὐγενεΐα σου νῦν ἀπεστάλησαν δεξιωμάτων ἕνεκεν ἐγκόλπιον χρυσοῦν μετὰ μαργαριταρίων, θήκη διάχρυσος ἔχουσα τμήματα ἔνδον διαφόρων ἀγίων, ὧν ἕκαστος διὰ τοῦ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν 5 ἐντεθέντος χαρτίου γνωρίζεται, καυκίον σαρδωνύχιον καὶ ἐμπότης κρύος, ἀστροπελέκυν δεδεμένον μετὰ χρυσαφίου καὶ ὀνοβάλαμον. μακρῦναι ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν σου, πλατύ- P. 95 ναι τὰ τῆς ἔξουσίας σου ὄρια, καὶ θείῃ σοι πάντας τοὺς ἀντιπίπτοντας εἰς ὄνειδισμόν καὶ εἰς καταπάτημα. εἰρήνη εἴη 10 τῇ ἔξουσίᾳ σου, καὶ γαλήνης ἥλιος ἐπιλάμπει. πάση τῇ ὑπὸ κήρ σου, καὶ γένοιτό σοι ἅπαντες εἰς ἀφανισμόν οἱ ἐχθροί, τῆς ἀνωθεν κραταιᾶς ἰσχύος κατὰ πάντων σοι χαριζομένης V. 79 τὸ ἄμαχον, τοσοῦτον τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ ὄνομα ἀγαπῶντι καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνου τὴν χεῖρα ὀπλιζοντι."

15 11. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν οἰκονομήσας, αὐτὸς πρὸς τὸ κατεπεῖγον καὶ ὑπόγυιον τὸν κίνδυνον ἀπειλοῦν ἠτοιμάζετο, ἐγκαρτερῶν ἔτι τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, B σκοπῶν ὅπως διὰ παντοίας μεθόδου τοὺς εἰς προὔπτον ἐπι-

2. ἀπεστάλη C. 3. μαργάρων C. ἔχουσα ἔνδοθεν τμήμα-
 τα A. 4. τοῦ C, τῶν P, τὸν G. 5. ἐντεθέντα χάρτην G.
 lege σαρδωνύχιον cum Ducangio Gloss. I. p. 147. 6. ἀστροπε-
 λέκιν A. 7. μακρῦναι et πλατῦναι PG, recte A. 8. τῆς
 om. A. 10. καὶ γαλήνη, ἥλιος PG, alterum A. vid. au-
 notat. 11. ἀφανισμόν C, ὄνειδισμόν PG, ὄνειδισμόν καὶ
 ἀφάνειαν A. 13. τοσοῦτο G. 16. αὐτὸς om. A. κατε-
 πέλων G. ἀπειλοῦν C, ἀπλοῦν PG. 17. ἐγκαρτε-
 ρῶν : καὶ τέως ἐν τῇ βασ. τῶν πολ. ἐγκαρτερῶν ἦν καὶ διὰ
 παντοίας A.

invicem voluntate simus, etiam necessitudinis familiaritas inter nos intercedat, ut alter alterius potentia aucti, terrori deo iuvante simus adversariis. misimus autem nobilitati tuae amicitiae et bonae voluntatis ergo crucem, quae in sinu gestari solet, auream et margaritis ornata, pyxidem auream, in qua sanctorum particulae nonnullorum insunt, quorum cuiusque nomen ex apposita cuique chartula cognoscitur; pateram e sardoniche et poculum crystallinum, astriformem securim aurea ligatam fibula et opobalsamum. prolonget deus vitam tuam, dilatet fines imperii tui afficiatque omnes adversantes opprobrio et pernicie. pax sit dominationi tuae, et tranquillitatis lux universae terrae tibi subditae illucescat, et redigantur omnes hostes tui ad interuentionem, coelesti dei potentia vim tibi contra omnes largiente invictam, quippe qui tantopere verum eius nomen colas et contra hostes illius armis accingere."

11. Ita rebus per Occidentem dispositis, ipse ad ea, quae urgebant praesensque periculum intentabant, sese paravit, in urbe etiam tum degens, dispexitque, qua ratione hostibus iam iam immi-

κειμένοις ἐχθροῖς ἀντικατασταίῃ. καὶ ἐπεὶ, ὡς ὁ λόγος φθασας ἐδήλωσε, τοὺς μὲν ἀθεωτάτους Τούρκους περὶ τὴν Προποντιδα ἑώρα ἐνδιατρίβοντας, τοῦ Σολυμᾶ τῆς ἐφίας ἀπάσης ἐξουσιάζοντος καὶ περὶ τὴν Νίκαιαν ἀνιζομένον (οὗ καὶ σουλτανίκιον ἦν, ὅπερ ἂν ἡμεῖς βασιλεῖον ὀνομάσαιμεν,) καὶ 5 προνομίαις συνεχῶς ἀποστέλλοντος καὶ ληϊζομένου ἅπαντα τὰ τε περὶ τὴν Βιθυνίαν διακειμένα καὶ Θυνίαν, καὶ μέχρις αὐτῆς Βοσπόρου τῆς νῦν καλουμένης Δαμάλεως ἱππηλασίας καὶ ἐπιδρομῶς ποιουμένους καὶ λείαν πολλὴν ἀφαιρουμένονους καὶ μονοῦ ὑπεράλλεσθαι καὶ αὐτῆς ἐπιχειροῦντας τῆς 10 θαλάττης· οὓς οἱ Βυζάντιοι ὀρῶντες ἀφόβως πάντῃ ἐνδιατρίβοντας ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀκτὰς διακειμένοις πολιχνίοις καὶ ἰεροῖς τεμένεσι, μὴ τινοὺς ἐκεῖθεν ἀπλαιύνοτος, ἐντρομοὶ διὰ παντὸς ὄντες, διηγοροῦντο ὅτι δεῖ διαπράξασθαι ταῦτα ὀρῶν ὁ βασιλεὺς, πολλοῖς κυμαινόμενος λογισμοῖς καὶ 15 πολλὰς λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς, τοῦ κρατήσαντος γίνεται λογισμοῦ καί, ὡς ἐνόν, ἔργου εἶχετο. ἀφ' ὧν οὖν ἐξ ὑπογυίου συνειλοχῶς ἦν Ῥωμαίων ἀνδρῶν καὶ τινων ἀπὸ τοῦ Χάματος ὠρμημένων δεκάρχος προχειρισάμενος καὶ ἐν Δάκατιοῖς ἐνθέμενος, τοὺς μὲν ψιλούς τόξα καὶ ἀσπίδα φέρων 20 τας μόνον, τοὺς δὲ καὶ ἄλλως θωρηξασθαι εἰδῶτας κόρυσί τε

4. οὗ γὰρ G. 5. σουλτανική G. 6. πρὸς νομίαις G. τὰ om. G. 7. Θυνίαν C. 9. δὲ καὶ ἐπιδρομῶς G. ἀφαιρουμένοι C. 10. ἐπιχειροῦντας P, ἐπιχειροῦντας CG. 11. θαλάσσης C. 13. αὐτοῖς G. ἐντρομοὶ — διηγοροῦντο om. G. 16. κρατίστου G. 21. εἰωθῶτας conl. Diesterwegius. vid. annotat.

mentibus resisteret. cumque, ut supra narravimus, Turcas videret impiissimos circa Propontidem commorari, Solyma, qui Orienti toti imperitabat, Nicaeae habitante (ubi etiam sultanicum erat, quod nos palatium diceremus,) et praedatores quotidie immittente et omnes circa Bithyniam Thyniamque regiones depraedante, atque etiam usque ad ipsum Bosporum, quae Damalis nunc vocatur, incursiones illos facere praedamque multam agere et tantum non ipsum trañicere mare: quos cum Byzantii sine ullo metu in oppidulis circa littora sitis et in sacris templis morari animadverterent, nemine inde eos pellente, terrore indesinenter perculti, quid consilii caperent non habebant; — haec igitur imperator videns, postquam multa cum animo agitavit sententiamque saepe mutavit, tandem consilium, quod optimum videbatur, secutus, quam poterat celeriter rem aggressus est. ex iis igitur, quos subito conscripserat Romanos et Chomate oriundos, decuriones delegit navibusque imposuit, alios leviter armatos arcu duntaxat et clypeo, alios etiam galeis clypeisque et ha-

καὶ ἀσιπίσι καὶ δόρουσι, νυξὶ περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς ἀγρια-
 λοὺς ἐρχομένους λαίθρα ἐξάλλεσθαι τε καὶ τοὺς ἀθέους εἰσιπ-
 πτειν ἐκέλευσεν, εἷγς κατανοῦσεν μὴ πολλαπλοῦς τῆς αὐτῶν
 5 ἐξήει. ἀπειροπολέμους δὲ πάντη γινώσκων αὐτούς, ἐπέσκη-
 πτεν ἀψοφητὶ τὴν εἰρεσίαν τοὺς ἐρέταις παραγγέλλειν ποιεί-
 σθαι, φυλαττομένους ἅμα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ῥωγμαῖς τῶν
 πετρῶν λοχῶντων βαρβάρων. τούτων γοῦν ἐπὶ τισιν ἡμέραις
 οὕτω τελουμένων, κατ' ὀλίγων τῶν περὶ τὴν θάλατταν χωρίων P. 96
 10 ἀνωτέρω ἐχώρουσι οἱ βάρβαροι. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθη-
 κώς, τοὺς ἀποσταλεῖσι παρεκελεύετο καταλαβεῖν, ἅπερ ἐκεῖ-
 νοι πρῶτην κατεῖχον πολίχνια καὶ οἰκοδομηματα, καὶ εἴσω
 τούτων διανυκτερεύειν· περὶ δὲ τὰς ἡλιακὰς ἀνγὰς, ὀπηρῖκα
 15 ἔξυμβαίνει ἐξίεναι, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι, καὶ εἴ τι κατ'
 αὐτῶν δυνήθεϊεν, ἀρκεῖσθαι τούτῳ, κἄν μικρὸν ᾗ, καὶ μὴ B
 πλεον ζητούντας παρακινδυνεύειν καὶ θάρσος τοὺς ἐχθροὺς ἐν-
 τεῶθεν διδόναι, ἀλλ' εὐθὺς ὑποστρέφειν καὶ εἴσω τῶν φρουρίων
 γίνεσθαι. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πορρωτέρω ἀθίς οἱ βάρ-
 20 βαροι ἐγίνοντο, ὥστε ἀποθαρρῆσαι τὸν αὐτοκράτορα τοὺς
 τέως πεζοὺς καὶ ἰππᾶσασθαι κελεῦσαι καὶ δόρυ κινεῖν καὶ
 πολλοὺς διαύλους ἰππασίας κατὰ τῶν ἐναντίων ποιεῖν, οὐκέτι V. 80

2. τοὺς add. G.
 voluit ῥωγμαῖς.

15. συμβαίνει CG.

3. κατανοῦσεν P, recte G.

9. lege κατ' ὀλίγον.

20. fortasse ἀποθαρρῆσαντα.

7. ῥωγμαῖς G.

10. ἀνωτέρων G.

stis instrui solitos; eosque noctu ad littora accedere, clam de navi-
 bus exsilire barbarosque invadere iussit, si quando illos non multo
 maiore, quam ipsi, numero esse cernerent, et statim regredi, unde
 quisque exisset. verum cum eos rei bellicae plane imperitos novis-
 set, praecepit, ut nautas quam minimo strepitu remigare iuberent,
 simulque ab insidiis barbarorum in rupibus subsidentium sibi cave-
 rent. id ubi per dies aliquot ita factum esset, paulatim barbari ex
 maritimis locis in interiora recedebant. quo imperator cognito, his,
 quos miserat, praecepit, oppidula et aedificia, quae illi ante ob-
 tenuissent, occuparent in ipsisque pernoctarent; primo autem mane,
 quo tempore commeatus vel alius rei causa prodire hostes solerent,
 cuncti aggredierentur, et si quid profecissent, eo, licet exiguo, con-
 tenti essent, nec, dum maiora concupiscerent, in periculum incide-
 rent et hostibus animos redderent; sed illico cederent atque in arces
 sese reciperent. non ita multo post etiam ulterius barbari recesser-
 unt; qua re confirmatus imperator animo, suos huc usque pedites
 etiam equitare iussit et hastam vibrare, saepiusque repetitis incur-

ἐν νυκτὶ οὐδὲ λάθρα ἐμπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας ἄρτι
 ἀνυαζούσης. καὶ οἱ τέως δεκάρχαι πεντηκοντάρχαι γεγόνασαι,
 C καὶ οἱ περὶ οἱ καὶ νυκτὸς μετὰ δέους πολλοῦ τοῖς ἐναντίοις μα-
 χόμενοι, ἐωθινοὶ αὐτοῖς ἐπετίθεντο, καὶ ἡλίον ἐς μεσουράνημα
 φθάσαντος μετὰ θάρσους λαμπροὺς ξυνίστων πολέμους. οὐ- 5
 τως οὖν τοῖς μὲν εἰς τοῦπίσω προὔχῳρει τὰ πράγματα, τῇ
 δὲ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀναλάμπειν κατὰ μικρὸν τὸν ὑποτιφόμε-
 νον τῆς ἐξουσίας σπινθῆρα συνέβαινε. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς
 Βοσπόρου μόνον καὶ τῶν τῇ θαλάττῃ παρακειμένων χωρίων
 ὁ Κομνηνὸς αὐτοὺς πόρρω πον μύλα ἀπῆλασεν, ἀλλὰ καὶ 10
 τῶν περὶ Βιθυνίαν καὶ Θυνίαν ἄπασαν καὶ τῶν τῆς Νικο-
 D μῆδους ὀρίων ἐκδιώξας, τὰ περὶ εἰρήνην ἀνέπεισε τὸν σουλ-
 τάνον μάλα θερμοῶς ἐξαιτεῖσθαι. ὥς δὲ τὴν ἀκατάσχετον
 τοῦ Ῥομπέρτου ὀρμῆν ἐκ πολλῶν ἐβεβαιούτο, καὶ ὥς ἀπει-
 ροπληθεῖς συναγροχῶς δυνάμεις ἤδη πρὸς τὴν ἡῖονα τῆς Λογ- 15
 γιβαρδίας ἐγγίξειν ἐπείγεται, ἄσμενος τὸν περὶ εἰρήνης δέ-
 χεται λόγον. εἰ γὰρ μὴδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι
 ἐνῆν, ὥς ὁ παροιμιώδης αἰνίττεται λόγος, πολλῶ μᾶλλον νέον
 ἀρχηγὸν νεωστὶ διεφθορίας ἐπιδραξάμενον ἤδη ἀρχῆς, κατὰ
 μικρὸν μὲν πρὸ πολλοῦ φθινούσης, εἰς τοῦσχατον δὲ ἤδη 20
 ἐληλακνίας, μὴ δυνάμεις, μὴ χρήματα κεκτημένον· προπέ-
 ποτο γὰρ ἅπαντα ἐν μηδενὶ χρησίμῳ καταναλωθέντα. ἔνθεν

4. ἐς om. G. μεσουράνημα P, μεσουράνησιμα CG. 5. συν-
 ιστων C, ξυνίστων PG. 7. τὸν G, τὸ P. 11. Θυνίαν C.
 20. δ' G.

stonibus hostem lacessere; nec id amplius noctu et furtim, sed ipsa
 iam luce. ac decuriones qui hucusque erant, quinquaginta mili-
 tum ductores fiebant, et pedites, qui noctu non sine magno pavore
 cum hostibus pugnauerant, mane adorti, ubi sol medium obtinuit
 coelum, fortiter cum iis acerrimeque dimicabant. sic illorum
 res retro se tulit, Romano autem imperio, ut sopita potentiae
 scintilla paullatim exardesceret, contigit. non enim a Bosporo so-
 lum et maritimis regionibus procul eos depulit Alexius, verum etiam
 Bithynia Thyniaque universa atque Nicomediae finibus cum Turcas
 eiecisset, sultanum eo adegit, ut pacem instanter peteret. iam cum de
 vehementissimo Roberti impetu a multis certior factus esset eumque,
 immensis copiis contractis, iam in Longibardia littus contendere, li-
 benter pacis condiciones accepit. nam ne Hercules quidem adversus
 duos, ut in proverbio est, certare potuit, nedum iuvenis imperator,
 qui vix susceperat imperium rei publicae, quae cum paullatim pridem
 imminuta esset, in ultimo iam discrimine erat, et copiis et pecuniis
 deficientibus: absumpta enim omnia erant sine ulla utilitate publica. id

τοι καὶ τοὺς Τούρκους διὰ πυντοίας μεθοδου τῆς τε Δαμά-P. 97
 λεως καὶ τῶν περὶ αὐτὴν παραλίων τόπων ἐκδιώξας, ἅμα δὲ
 καὶ δόροις δεξιωσάμενος, ἐξεβιάζετο εἰς εἰρηνικὰς ἀπονεῦσαι
 σπονδὰς, καὶ ὄρον αὐτοῖς τὸν καλούμενον Δράκοντα ποταμὸν
 5 δεδωκώς, μὴ ὑπερβαίνειν ὅλως αὐτοῦ, μήτε ποτὲ πρὸς τὰ
 ὄρια Βιθυνῶν ἐξορμᾶν ἔπεισεν.

12. Οὕτω μὲν οὖν τὰ περὶ τὴν ἔω κατηύναστο. κατα-
 λαβὼν δὲ τὸ Δυρράχιον ὁ Παλαιολόγος, ταχυδρόμον ἀποστείλας
 τὰ περὶ τοῦ Μονομαχάτου ἐδήλου, ὅτι τὰ περὶ τὴν ἐκείνου
 10 ἄφιξιν μεμαθηκώς, σπουδαίως πρὸς τε τὸν Βοδῖνον καὶ τὸν
 Μιχαηλῶν προσεληλύθει. ἐδέδεικε γὰρ διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι, B
 ἀλλὰ κενὸν ἀποπέμψαι, ὃν πρὸ τοῦ τὴν μελετωμένην ἀπο-
 στασίαν εἰς φῶς ἀγαγεῖν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος πρὸς αὐτὸν
 ἀποπεπόμφει γραμματοκομιστήν, χρήματα δι' αὐτοῦ αἰτούμε-
 15 νος, καὶ ὁ βασιλεὺς μηδὲν κατ' αὐτοῦ ἐναντίον διανοεῖτο, εἰ
 μὴ τὴν τῆς ἀρχῆς παράλυσιν διὰ τὴν ἤδη ἔηθεῖσαν αἰτίαν.
 διαγνοὺς δὲ τὰ κατὰ τὸν Μονομαχάτον ὁ αὐτοκράτωρ, χρυσό-
 βουλλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐξαποστέλλει, πᾶσαν ἀφροντισίαν
 αὐτῷ παρέχων· ὃν ἐν χερσὶν ἐκεῖνος λαβὼν παλινδρομεῖ πρὸς
 20 τὰ βασιλεια. ὁ δὲ Ῥομπέρτος εἰς Ὑδροῦντα παραγενόμενος C
 καὶ τὴν ἅπασαν αὐτοῦ ἐξουσίαν καὶ αὐτῆς δὴ τῆς Λογγοβαρ-
 δίας τῷ νιῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ ἀναθέμενος, ἐκείθεν ἐξελθὼν, τὸν

2. δὲ add. A.	3. ἐξεβιάζετο CG, ἐξεβιάσατο P, κατηγάγασε A.
5. αὐτοῦ ὄλως A.	7. οὖν om. A. παρὰ A. ἔωαν A.
10. σπουδαίως G.	Badūnon CG. καὶ om. P. 17. χρυ-
σοβοῖλλον G.	18. ἀφρονισίαν G. 20. Ὑδροῦντα CA. 21.
τῆς om. G.	Λογγοβαρδίας P. 22. ἐκείθεν : πέραν A.

eum compulit, ut postquam Turcas variis modis Damali et locis cir-
 ca maritimis eiecit, eosdemque insuper largitione devinxit, propensiore
 ad pacem animo esset. terminum iis Dracontem quem appellant flu-
 vium concessit, quem ne traicerent, neve in Bithyniorum fines ir-
 rumperent, pactus est.

12. Ita res Orientis compositae sunt. at Palaeologus ubi Dyrrha-
 chium pervenit, cursore misso, Alexio significat, Monomachatum,
 audita Palaeologi profectio, celeriter ad Bodinum et Michaelam se
 recepisse. nam in metu erat, propterea quod non obtemperaverat,
 sed, quem ante factam rebellionem imperator Alexius cum litteris
 miserat nuntium pecuniam rogatum, vacuum dimiserat, quanquam
 nihil in eum gravius imperator decreverat, nisi quod magistratum
 erat abrogaturus propter causam, quam dixi. cum haec de Monoma-
 chato audivisset imperator, bullam ad ipsum auream misit, qua ple-
 nam ipsi securitatem dedit. qua ille accepta, reversus in aulam est.
 sed Robertus, postquam Hydruntem pervenit, et omnem suam ditio-

λιμένα τοῦ Βρεντησιῦ κατέλαβε, κάκεισε τὴν τοῦ Παλαιολόγου εἰς τὸ Δυρράχιον ἔλευσιν μεμαθηκώς, παραχρῆμα ἐν V. 81 τοῖς μείζουσι τῶν πλοίων πύργους δευμάμενος διὰ ξύλων, διὰ βύρσης τούτους περιέστειλε. καὶ πάντα τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτηδεῖα ἐν ταῖς ναυσὶν εἰσαγαγὼν σπονδαίως, εἰς τε τοὺς 5 δρόμοντας ἵππους τε καὶ ἐνόπλους ἱππέας εἰσελάσας, καὶ πάντοθεν τὰ πρὸς πόλεμον ὀξέως μάλα ἐξαρτήσας, διαπερᾶν ἠπαίετο. ἐσκόπει γάρ, ὀηνίκα τὸ Δυρράχιον καταλάβῃ, περιζῶσαι τοῦτο διὰ τῶν ἐλεπόλεων ἀπὸ τε θαλάττης καὶ ἡπείρου, ἐν ᾧμα μὲν καταπλήξῃ τοὺς ἐντός, ᾧμα δὲ καὶ 10 πανταχόθεν περιστοιχίσας αὐτούς, ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν αἰρησεται. θόρυβος τοίνυν ἐντεῦθεν τοὺς τε νησιώτας καὶ τοὺς περὶ τὴν ἡῖονα τοῦ Δυρραχίου ταῦτα μεμαθηκότας κατέσχε πολὺς. ἐπεὶ δὲ κατὰ γνώμην αὐτῷ πάντα ἤδη τετέλεστοι, λύσας τὰ πρυμνήσια, τοὺς τε δρόμοντας καὶ τὰς τριήρεις 15 νῆας καὶ μονήρεις κατὰ τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν εἰς πορᾶτον P. 98 λέμον σχῆμα διατυπώσας, σὺν εὐταξίᾳ τοῦ πλοῦς ἀπειραῖτο. οὐρίου δὲ τυχῶν πνεύματος, τὴν κατὰ τὸν Αὐλῶνα περαιᾶν κατέλαβε, καὶ τὴν ἡῖονα παραπλέων, ἀπῆλθε μέχρι Βοδρεντοῦ. κάκεισε ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βαῖ- 20 μούντου τοῦ προφθάσαντος περᾶσαι καὶ τὸν Αὐλῶνα ἐξ ἐφ-

1. Βρεντησιῦ GA, Βροντησιου C, Βρεντισιου P. 7. lege
ἐξαρτύσας. 10. δὲ om. G. 11. περιστοιχίσας C, περιστοι-
χίσας PG. 14. γνώμην : γούν A. 15. πάντα A. ἤδη
om. PG, add. CA. 17. ἀταξίᾳ CG. 18. δὲ : τε A. 19.
ἡῖονα A. διαπλέων G. ἀπῆλθε μέχρι A, ἀπῆλθεν μέ-
χρι C, ἀπῆλθεν ἐν μέχρι PG. 20. βοδρεντοῦ A. βαϊμούν-
του GA hic et infra. 21. τοῦ add. G.

nem atque adeo ipsam Longibardiam Rogerio filio commisit, inde solvens Brundusi portum occupavit; ubi audito Palaeologum Dyrrhachium advenisse, in maioribus statim navigiis turres aedificari ligneas iussit, quas corio contextit. omnibusque, quibus ad oppugnandum opus est, in naves diligenter comportatis, equis equitibusque armatis in dromones impositis, rebusque ceteris ad bellum undecunque summa industria paratis, traicere properabat. in animo enim erat, si Dyrrhachium pervenisset, machinis urbem terra marique circumdare, ut percussis qui intus essent et omni ex parte inclusis, primo impetu urbem caperet, hinc et insulani et qui Dyrrhachii littus incolabant, cum nuntium illum accepissent, in summa trepidatione erant. Robertus, omnibus iam ex sententia confectis, ancoras solvit, ac dromonibus et trirēmis uniremibusque rerum nauticarum usu in belli speciem ornatis, ordine expeditionem ingressus est. ventum nactus secundum, adversae ad Aulonem ripae appulit, indeque oram legens Buthrotum

δου κατασχέειν, διχῆ τὸ ἅπαν διελθὼν στρατεύμα, τὸ μὲν
 αὐτὸς κατεῖχε, διὰ θαλάττης τὸν ἀπόπλουν ὡς πρὸς τὸ
 Δυρράχιον ἐθέλων ποιήσασθαι, τοῦ δὲ τὸν Βαϊμοῦντον ἄρ-
 χην ἐπέτρειψε, διὰ ξηραῖς μέλλοντα πρὸς τὸ Δυρράχιον ὀδεῦ- B
 5σαι. καὶ δὴ τὴν Κορυφὴν διελθὼν καὶ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 ἀποκλίνας, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Γλωσσαν καλούμενον μεγίστην
 κλύδωνι αἴφνης περιπεπτῶκει. νιφετὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄνε-
 μοι τῶν ἄρῶν κινήθεντες τὴν θάλατταν σφοδρῶς συνετάρατ-
 τον. κἀντεῦθεν ἠγείρετό τε τὰ κύματα καὶ ἐπαύρειτο, αἱ τε
 10 κῶπαι τῶν προσκώπων καθήμενων ἐθραύοντο, τὰ δ' ἰστία
 διαβιβρώσκοντες ἦσαν οἱ ἄνεμοι, αἱ δὲ κεραῖαι συνθλώμεναι
 κατὰ τοῦ καταστρώματος ἐπιπτον, καὶ αὐτάνδρα ἦδη τὰ σκάφη
 κατεποντίζοντο, κἄν θέρους ὥρα ἦν, τοῦ ἡλίου τὸν καρχίνον C
 ἦδη παρελθόντος καὶ πρὸς τὸν λείοντα ἐπειγομένου, ὁπότε καὶ
 15 τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν εἶναί φασιν. ἐταράττοντο οὖν ἅπαν-
 τες ἐξαπορούμενοι, καὶ οὐκ εἶχον ὅτι καὶ δράσαιεν, πολεμίοις
 τοιοῦτοις ἀντικαθίστασθαι μὴ δυνάμενοι. θροῦς δὲ ἐπῆρτο
 πολὺς, ὤμῳζον, ἐποτινῶντο, ἐθεοκλίτουν θεὸν σωτήρα ἐπι-
 καλούμενοι, καὶ τὴν ἠπειρον θεάσασθαι ἐπήρχοντο. ὁ δὲ κλύ-
 20 δων τέως οὐκ ἐνεδίδου, μνησίοντος ὡσαύτ' τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
 τοῦ Ῥομπέρτου ἀκάθεκτον καὶ ὑπέρογκον φρύγμα καὶ τὸ D

4. ἐπέτρειψε A, ἐπέτρειψεν PG. 5. δὴ om. G. 10. καθη-
 μένων A, καθήμενων PG. τὰ δὲ G. 11. οὐ om. G. 12.
 καταστρώματος : στρατεύματος A. 15. γαῖν A. 17. δ' P,
 δε GA. 18. ὤμοζον PG, recte A. ἐθεοκλίτουν C, ἐθεο-
 κλίτουν PGA. θεόν καὶ σωτήρα G. 19. ἤρχοντο A.

pervenit. ubi adiuncto sibi Boëmundo filio, qui prius traiecerat et
 Aulonem primo impetu ceperat, in duas partes universas copias di-
 visit, quarum alteram ipse duxit, mari Dyrrhachium navigaturus,
 alteri filium Boëmundum praefecit, qui terrestri itinere Dyrrhachium
 proficisceretur. iamque Corcyram praetervectus ad Dyrrhachium tenebat,
 cum circa promontorium, quod Glossa dicitur, procella eum maxima
 oppressit. tempestas enim nivialis et venti ex mentibus perflantes mare
 vehementer turbabant. dum fluctus cientur et immane sonant, remi
 franguntur, cessante remige; discerpuntur vela vi ventorum; anten-
 nae fractae in foros cadunt, et cum ipsia hominibus iam navigia
 merguntur; quanquam aestivum tempus erat, sole post cancrum su-
 peratum ad leonem festinante, quod caniculae exorientis tempus
 esse aiunt. gravis igitur perturbatio invasit omnes, nec quid agerent
 habebant; nam talibus hostibus resistere non poterant. clamorem quis-
 que tollere, lamentari, miserum se appellare, deum invocare salva-
 torem, et ut terram conspicerent, vota facere. nec tamen remisit tum
 tempestas, irascentem quasi deo propter impotentem et inmedicam

ἐντεῦθεν πολλῆς γεγонуίας, ὡς ἄρδην ἅπαντας ξίφους παρα-
 νάλωμα γεγονέναι, ἄοικος πάντη καταλέλειπται. ἐν ὑστέροις
 δὲ χρόνοις, ὡς Ἕλληνές φασι καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἐν τῇ πόλει
 γλυπτὰ γράμματα μαρτυροῦσιν, ὑπ' Ἀμφίονος καὶ Ζήθου
 P. 100 ἀνοικοδομηθεῖσα εἰς δ' νῦν δρᾶται σχῆμα, αὐτίκα καὶ τὴν
 κλῆσιν μεταμείψασα Δυρράχιον προσηγόρευται. τοσαῦτα μὲν
 οὖν παριστορεῖσθω καὶ περὶ ταύτης τῆς πόλεως· καὶ ἡμῖν
 τὰ τοῦ τρίτου λόγου ἐνταυθοῖ συμπεπεράνθω, τὰ δ' ἐφεξῆς
 ὁ μετὰ τοῦτον εὐθὺς ἱστορήσειεν.

1. ἐντεῦθεν A, ἐκεῖθεν PG. ἅπαντας ἄρδην A. 4. ἐπ' CG.
 6. παραμείψασα G. προσαγορεύεται G. 7. παριστορεῖ-
 σθω C, περιῖστορεῖσθω PG, προσιστορεῖσθω A. 8. τοῦ om. G.
 ἐνταῦθα G. συμπεράνθω G.

caede facta, ad unum omnes periissent, urbs vasta plane mansit. poste-
 rioribus autem temporibus, ut Graeci narrant atque ipsae etiam litte-
 rae urbis monumentis insculptae testantur, ab Amphione et Zetho in
 eam, qua hodie visitur, restituta formam, mutato iam nomine, Dyr-
 rhachium appellata est. hactenus de hac urbe in transcurso, et finem
 hic faciamus libri tertii; reliqua sequens iam exponet.

ΑΛΕΞΙΑΣ Δ.

ALEXIADIS LIBER IV.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium a Roberto terra marique obsidetur. Georgius Palaeologus per litteras Alexium edocet de urbis periculo (1). is praeter Turcas in auxilium Venetos arcessit. quorum classem, prope Dyrrhachium appulsam, Boëmundus adoritur damno suo (2). nihil intermissa per hiemem obsidione, Roberti exercitus insequente anno fame morboque graviter affligitur (3). imperator Cpōli in Robertum movet, Isaacio fratre ad tutelam urbis relicto. in itinere de rebus ad Dyrrhachium gestis certior fit (4). ubi advenit, Palaeologum in castra evocat. an acies decertandum sit, consultant (5). interim Robertus fert pacis conditiones. quibus repudiatis, ne sui mox proeliaturi spem in fuga ponant, naves demergi iubet (6). utrimque acies instruitur (7). Romani nobilissimi in proelio occumbunt; Alexius ipse vulneratus fugas se mandat (8). mirabiliter se ab insequentibus hostibus expedit (9). bidui itinere Achridem pervenit, ubi Dyrrhachii tuendi rationem inū (10).

1. Ἡ μὲν οὖν ἡπειρος τὸν Ῥομπέρτον εἶχεν ἐν αὐτῇ αὐ- P. 102
λιζόμενον, ἑπτὰ καὶ δεκάτην ἄγοντος τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τῆς V. 83

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον δ' GA. 2. ἔχοντος G.

1. In terra igitur continenti Robertus castra metatus est, die decimo septimo mensis Iunii indictione quarta, cum equestribus pa-

τετάρτης ἐπινεμήσεως, μεθ' ἰππέων καὶ πεζῶν δυνάμεων ἀριθμὸν ὑπερβαινουσῶν, καὶ φοβερὸν ἰδεῖν ἀπὸ τε τοῦ σχήματος ἀπὸ τε τῆς στρατηγικῆς καταστάσεως· ἦδη γὰρ ἅπαν
 P. 103 ταχόθεν αὐθις συνήθροιστο στράτευμα· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ παντοῖον εἶδος πλοίων μεθ' ἑτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίαν 5 πολλὴν τοῦ διὰ θαλάττης πολέμου ἐχόντων, τὸ ναυτικὸν αὐτοῦ διεπλωίζετο. περιστοιχισθέντες οὖν οἱ τοῦ Δυρραχίου ἐντὸς ἕξ ἑκατέρου μέρους, θαλάττης φημί καὶ ἡπείρου, καὶ ἀπειροπληθεῖς τὰς τοῦ Ῥομπέρτου ὄρωντες δυνάμεις καὶ πάντα λόγον ὑπερβαινούσας, μεγίστῳ δέει συνείχοντο. ὁ δὲ γε 10 Παλαιολόγος Γεώργιος γενναῖος ὢν ἀνὴρ καὶ στρατηγικὴν βῆσσαν ἐξησκημένος, μυρίους δὲ πολέμους ἀγωνισάμενος κατὰ τὴν ἔω καὶ νικητῆς ἀναδειχθεὶς, ἀκατάπληκτος ὢν τὴν πόλιν κατωχύρου, τὰς τε ἐπάλλξεις κατασκευάζων κατὰ τὰς ὑποθημοσύνας τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ λιθοβόλοις τὰ τείχη κατα- 15 πυκνῶν μηχανήμασι, τούς τε ἀναπεπιτωκότας τῶν στρατιωτῶν ἀνακτώμενος, καὶ σκοποῦς δι' ὄλου καταστήσας τοῦ τείχους. καὶ αὐτὸς δὴ περιπολεύων διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπαγρυπνεῖν τοὺς φυλάσσοντας παρεκελεύετο. τηρικαῦτα δὲ καὶ διὰ γραμμάτων τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον ἐδήλου τῷ αὐτο- 20 C κράτορι, καὶ ὅτι τὴν πόλιν πολιορκήσων τὸ Δυρράχιον παρεγένετο. οἱ δὲ ἐντὸς ὄρωντες τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὸν

2. an φοβερῶν? ἰδὼν G. 3. καὶ ἀπὸ τῆς G. ; γὰρ om. G. 5. παντοίων G. 6. θαλάσσης CA. 7. διεπλωίζετο C, διεπλωίζετο PG. vid. annotat. περιστοιχισάντες C. 12. κατὰ : περι C. 13. ἀναδειχθεὶς G. 14. κατὰ : ἦν κατὰ Δ. 18. ἐπαγρυπνεῖν G.

destribusque copiis innumeris, terribili specie propter habitum ordinandique rationem; iam enim undique exercitus rursus convenerat; a mari vero omnis generis navigia cum aliis militibus, qui multum maritimi belli usum habebant, navales eius copias vehebant. circumventi igitur qui Dyrrhachium obtinebant, ex utraque parte, terra dico marique, et immensas Roberti omnemque numerum superantes copias conspicati, maximo terrore affecti sunt. at Palaeologus Georgius, vir fortis et totius rei militaris peritus, qui ex innumeris in Oriente commissis proeliis victor discesserat, intrepido animo urbem communiabat, et propugnacula exstruens, prout imperator mandaverat, et ballistas moenibus imponens; milites praeterea, siqui animum abiecerant, erigebat, speculatoribusque per murorum circuitum dispositis, ipse ambiens noctu diuque vigilare custodes iubebat. eo etiam tempore imperatorem litteris de Roberti irruptione edocuit eumque urbis Dyrrhachii expugnandae consilio advenisse. oppidani autem,

κατασκευασθέντα ὑπερμεγέθη μόσυνα ὑπερανσοτηκότα καὶ
 αὐτῶν τῶν τοῦ Δυρραχίου τειχῶν, βύρσαις τε πανταχόθεν
 περιπεφραγμένον, καὶ τὰ λιθοβόλα μηχανήματα κατὰ κορυ-
 φὴν τούτου ἰστάμενα, τὴν τε πᾶσαν περιβολὴν τῶν τειχῶν
 5 ἔξωθεν τοῦ στρατοπέδου περιέζωθεισαν, καὶ τοὺς ἀπανταχό-
 θεν συρρέοντας συμμαχοὺς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον, καὶ τὰς πα-
 ρακειμένας πόλεις ἐξ ἐπιδρομῆς πορθουμένας, καὶ τὰς καλύ-
 βας ἐκεῖθεν καθεκάστην πολλαπλασιαζόμενας, δέει συνείχον-
 το, διαγινώσκοντες ἤδη τὸν σκοπὸν τοῦ δουκὸς Ῥομπέρτου, D
 10 ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ πόλεις καὶ χώρας δηώσασθαι καὶ λείαν πολ-
 λὴν ἐκ τούτων συγκομισάμενος αὐθις εἰς Ἀπουλίαν ἐπανα-
 στρέψαι, ὡς ἀπανταχοῦ διεκηρυκεύετο, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδῖον
 κατέλαβεν, ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ἰμειρό-
 μενος, τὸ Δυρράχιον, ὃ φασιν, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας πολιορ-
 15 κῆσαι ἠπέιγτο. κελεῦει τοίνυν ὁ Παλαιολόγος ἄνωθεν πυθῆ- P. 104
 σθαι, ὅτου χάριν παραγέγονεν. ὁ δὲ φασιν “ὥστε τὸν τῆς V. 84
 βασιλείας ἔξωσθέντα Μιχαὴλ τὸν ἐμὸν κηδεστὴν εἰς τὴν ἰδίαν
 τιμὴν αὐθις ἀποκαταστήσαι καὶ τὰς εἰς αὐτὸν γεγονυίας
 ὕβρεις ἐπέξελθεῖν καὶ τὸ ὄλον ἐκδικῆσαι αὐτόν.” οἱ δὲ φασι
 20 πρὸς αὐτόν, ὡς “εἰ τὸν Μιχαὴλ θεασάμενοι γνωρίσομεν,
 προσκνηθόμεν τε εὐθὺς αὐτόν καὶ τὴν πόλιν παραδῶμεν.”
 ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥομπέρτος προστάσσει εὐθὺς τὸν Μιχαὴλ

α. τοῦ om. CG. τε : δὲ G. πανταχοῦ CG. 5. ante τοῦ
 excidit διά. 7. καὶ τὰς καλύβας — πολλαπλασιαζόμενας add.
 P in margine. 8. καθεκάστην om. CG. 10. τῷ : τὸ G. 12.
 διεκρυκεύετο P. 17. ἔξωθέντα A. 18. τιμὴν om. A.

cum machinas extra urbem et ingentem exstructam turrem conspexis-
 sent, ipsis Dyrrhachii muris altiore, coriis undique circumdatam, et
 ballistas insuper impositas, et totum murorum ambitum castris cin-
 ctum, et confluentes undique ad Robertum socios, et oppida, quas
 adiacebant, in transcurso diruta, et tabernacula hinc cotidie mul-
 tiplicata: terrore affecti sunt. etenim perspexerunt iam, ducem Ro-
 bertum non eo consilio Illyricum occupasse, ut urbibus agrisque va-
 statis, praeda magna potitus, in Apuliam rediret, quemadmodum
 ubique perhibebat, sed imperium Romanorum appetentem, Dyrrha-
 chium ab ipso, quod aiunt, carcere oppugnatum contendere. iussit
 igitur Palaeologus de muris interrogari Robertum, cur advenisset?
 quibus respondit, in animo esse, Michaelem, regno pulsum, sibi af-
 finem, in dignitatem pristinam restituere et iniurias illatas animad-
 vertere omninoque eum ulcisci. ad haec illi, si Michaelem conspi-
 cati agnoscerent, continuo se adoraturos urbemque tradituros. quibus
 Robertus auditis, iussit statim Michaelem, splendida veste indutum,

λαμπρῶς ἀμφιασθέντα ὑποδειχθῆναι τοῖς τῆς πόλεως οἰκήτο-
 σιν. ἀπαγαγόντες δὲ τὸν τοιοῦτον μετὰ λαμπρᾶς προπομπῆς,
 Β παντοίοις ἐργάνοις μουσικοῖς καὶ κυμβάλοις κατακτιπούμενον
 ὑποδεικνύουσιν. ἅμα δὲ τῷ τοῦτον θεάσασθαι, ἄνωθεν μυ-
 ρίαις ὕβρεσιν ἐπλυνον, μὴ ἐπιγινώσκειν αὐτὸν ὄλωσ δισχυ- 5
 ριζόμενοι. ὁ δὲ Ῥομπέρτος παρ' οὐδὲν ταῦτα θέμενος, τοῦ
 προκειμένου ἔργου εἶχετο. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα οἱ τε ἐντός, οἱ
 τε ἐκτός πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ἄφνω τῆς πόλεως ἐκπηδή-
 σαντές τινες μετὰ τῶν Λατίνων συναίρουσι πόλεμον, καὶ με-
 ρικῶς αὐτούς καταβλάψαντες αὐθις εἰσηλθον εἰς τὸ Λυρρά- 10
 χιον. περὶ δὲ γε τοῦ συνεφεπομένου μοναχοῦ τῷ Ῥομπέρτῳ
 διαφόρου γνώμης ἦσαν οἱ πλείους. οἱ μὲν διεκήρυττον τὸν
 Κοίνοχόον λέγοντες εἶναι Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Λούκα, οἱ δὲ
 αὐτὸν ἐκείνον διεβεβαίουντο τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν
 τοῦ βαρβάρου συμπένθερον, δι' ὃν καὶ τὸν πολὺν ἀνείλετο 15
 πόλεμον, ὡς φασιν· ἔνιοι δὲ διενόταντο ἀκριβῶς εἰδέναι,
 ὅτι σκῆψις ἦν τὸ ὄλον τοῦ Ῥομπέρτου. οὐ γὰρ αὐτόμολος
 εἰς αὐτὸν ἐκείνος ἐηλύθει, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπὸ ἐσχάτης πενίας καὶ
 τύχης ἀφανοῦς διὰ δραστηριότητα φύσεως καὶ φρονήματος
 ὄγκον πασῶν τῶν κατὰ τὴν Λογγιβαρδίαν πόλεων καὶ χωρῶν 20
 καὶ αὐτῆς τῆς Ἀπουλητίας ἐγκρατῆς γεγωνῶς κύριον ἑαυτὸν
 κατέστησεν, ὡς ὁ λόγος ἄνωθεν φθάσας ἱστορήσε, μετ' οὐ

1. ἀμφιασθῆναι καὶ CG. 2. καὶ ἀπαγαγόντες τοῦτον A. τὸν
 τοιοῦτον C et in margine P, τοῦτον PG.A. vid. annotat. πομπ-
 πῆς A. 4. ὑποδείκνυσιν G. μυρίαις C. 5. ἐπέπλυνον
 CG. 7. ἐντός καὶ ἐκτός CA. 8. διέλεγον A. 11. τοῦ
 om. G. 18. ἐκείνον CG. 19. τῆς φύσεως G. 22. ὁ
 om. G.

urbis incollis ostendi; cumque is splendida pompa, musicorum omnis
 generis instrumentorum et cymbalorum cantu, in conspectum prodiret,
 illico de muris omnia in eum m. edicta iaciunt, agnoscere se homi-
 nem prorsus negantes. Robertus nihili haec habens, operi proposito
 instabat. sed dum quique intus quique extra erant, ita inter se
 colloquuntur, clam egressi ex urbe nonnulli, manum cum Latinis
 conserunt, et postquam aliquantum damni intulere, Dyrrhachium re-
 cedunt. de eo autem, qui Robertum comitabatur, monacho inter se
 plerique dissentiebant. nam alii pincernam esse imperatoris Michae-
 lis Ducae affirmabant, alii Michaelem ipsum barbari illius consoce-
 rum, propter quem etiam magnum suscepisset bellum; nonnulli per-
 severabant certo se scire, totum Roberti commentum esse. neque enim
 (ita aiebant) Michael ad Robertum transfugit; sed cum hic ex sum-
 ma egestate et obscuritate fortunae audaci et arroganti animo omni-
 bus Longibardiae urbibus agrisque atque ipsa Apulia potitus, regnum

πολὺ εἰς ἔφρουν πλειόνων ἐλθῶν, ὅποια ταῖς ἀκορέστοις ἐγγί- D
 γνεσθαι εἶωθε ψυχᾶς, τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν διακειμένων
 πόλεων δεῖν ἔγνω ἀποπειρᾶσθαι καὶ οὕτως, εἰ εὐδοα αὐτῷ
 τὰ πράγματα γένοιτο, τοῖς ἔμπροσθεν ἐπακτείνεσθαι. καὶ
 ὅγῃ πᾶς φιλοχρήματος, ἐπειδὴν ἀρχῆς δράξοιτο, γαγγραίνης P. 105
 οὐδὲν διενήνοχεν, ἥτις ἐπειδὴν σώματος ἐπιλάβοιτο, οὐδα-
 μῶς ἴσταται, μέχρις ἂν τὸ ὅλον διαπορευομένη λυμήνηται.

2. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πάντα διὰ γραμμάτων τοῦ Πα-
 λαιολόγου ἀναδιδαχθεῖς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα δια-
 10 περάσας (ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε,) καὶ τοσοῦτῳ κλύ-
 δωνι καὶ ναυαγίῳ κατασχεθεῖς καὶ οἷα θεομηνία περιπεσῶν,
 οὐχ ὑπεστάλη, ἀλλὰ τὸν Αὐλῶνα μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ συνελ-
 θόντων ἐξ ἐφόδου κατέσχε, καὶ ὅπως αὐθις ἀπανταχόθεν
 ἀπειροπληθεῖς δυνάμεις ἐς αὐτὸν συρρέουσι νιφάσιν ἐοικυῖαι
 15 χειμερίησι, καὶ οἱ κουφότεροι τὸν ψευδώνυμον ἐπ' ἀληθείας B
 Μιχαὴλ εἶναι τὸν βασιλεῖα πιστεύοντες προσέρχονται τῷ Ῥομ- V. 85
 πέρτῳ, ἐδεδίει πρὸς τὸ τῆς ὑποθέσεως ἀποβλέπων μέγεθος.
 καὶ τὰς ἐπ' αὐτὸν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σωζούσας κατανοῶν, δέον ἔκριεν ἐκ τῆς ἐφῆας τοὺς
 20 Τούρκους μετακαλέσασθαι, καὶ τηρικαῦτα περὶ τούτου δηλοῖ
 τῷ σουλτάνῳ. ἀλλὰ καὶ τοὺς Βενετικούς προσκαλεῖται δι'
 ὑποσχέσεων καὶ δώρων, (ἀφ' ὧν, ὡς φασι, καὶ τὸ βένετον

2 εἶωθε γίγνεσθαι G, εἶωθε γίνεσθαι C. τὸ om. G. 6:
 κατὰ οὐδὲν C. 8. αὐτοκράτωρ : βασιλεὺς A. γραμμάτων:
 γραφῶν A. 9. ἀναδιδαχθεῖς : ἀναμαθῶν A. 16. τὸν βα-
 σιλεῖα εἶναι A. 19. τοὺς add. A. 21. σουλτάν G.

sibi comparasset, ut supra exposuimus; brevi post maiora appetens, id quod immoedici insitum esse solet ingenii, Illyrici urbes tentandas duxit: quae si prospere sibi successissent, ulterius grassandum. quippe omnis avaritia, ubi initium cepit, a gangraena nihil differt, quae cum corporis partem attigerit, nullo modo consistit, donec totum perdidit.

2. Sed imperator cum Palaeologi litteris edoctus esset, mense illum Iunio (ut supra iam relatam est,) traiecit et quamvis tempestate gravissima ac naufragio interceptum deique ira adfectum, tamen non absterritum esse, sed Aulonem cum iis, qui comitabantur, statim cepisse, et innumeras undecunque ad eum copias nivium instar hibernarum confluere, et qui leviori animo essent, Pseudomichaelem illum re vera pro imperatore habentes, ad Robertum transire; sollicitatus est, difficultatem rei, quam sibi proposuit, secum reputans. cumque suas copias ne multesimam quidem partem Roberti copiarum sequare animadverteret, ex Oriente Turcas arcessendos duxit; idque sultano significavit. idem pollicitationibus donisque Venetos,

χρῶμα ἐν ταῖς ἵππικαῖς ἀμίλλαις Ῥωμαίοις ἐξεφέρται,) τὰ
 μὲν ἐπαγγελάμενος, τὰ δὲ καὶ προτείνων ἤδη, εἰ μόνον θε-
 C λήσκειν τὸ ναυτικὸν ἀπάσης τῆς χώρας αὐτῶν ἐξοπλίσαι καὶ
 τάχιον εἰς τὸ Δυρράχιον καταλαβεῖν, ἐφ' ᾧ τοῦτο μὲν φυλά-
 ξαι, μετὰ δὲ τοῦ στόλου τοῦ Ῥομπέρτου καρτερὸν συστήσα- 5
 σθαι πόλεμον. καὶ εἰ κατὰ τὰ διαμνησθέντα αὐτοῖς ποιήσαιεν,
 εἴτε θεοῦ ἐπαρήγοντος τὴν νικῶσαν σχολῆν, εἴτε (ὅποια συμ-
 βαίνειν εἶωθεν,) ἤττηθεῖεν, ἐκεῖνα αὐτὰ λήγονται κατὰ τὰ
 ὑπεσχημένα, ὥσπερ εἰ κατὰ κράτος ἐνίκησαν. ἀλλὰ καὶ ὅποσα
 τῶν θελημάτων αὐτῶν μὴ ἐπισφαλῆ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ 10
 εἶεν, ἀποπληρωθήσονται διὰ χρυσοβούλων λόγων ἐμπεδωθέν-
 τα. οἱ δὲ τούτων ἀκούσαντες, πάντα ὄσαπερ ἤθελον αὐθις
 D διὰ πρέσβων ἐξαιτησάμενοι, τὰς ὑποσχέσεις βεβυίας λαμ-
 βάνουσι. τηρικαῦτα τοίνυν στόλον εὐτρεπίσαντες διὰ παντοῖου
 εἶδους πλοίων, τὸν πρὸς Δυρράχιον ἀπόπλουν ἐποιούντο σὺν 15
 εὐταξίᾳ πολλῇ. καὶ πολλοὺς κελεύθους διανηξάμενοι, κατέ-
 λαβον τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου θεοτόκου πάλαι ἀνοι-
 κοδομητὴν τέμενος εἰς τόπον Παλλία καλούμενον ἀπέχοντα
 τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ῥομπέρτου, ἔξωθεν τοῦ Δυρραχίου κει-
 μένης, ὥσει σταδίους ὀκτωκαίδεκα. Θεασάμενοι δὲ τὸ ναυτι- 20
 P. 106 κὸν τοῦ Ῥομπέρτου ἐκεῖθεν τῆς πόλεως Δυρραχίου παντοίῳ

1. ἀμίλλαις om. A. Ῥωμαίων G. 4. εἰς om. G. 6. διαμνη-
 σθέντα C, μνησθέντα PG. 11. ἀποπληρωθήσεται C, ἀποπληρώ-
 σονται G, ἀποπληρωσθήσονται A. 14. τοίνυν A et in margine P,
 γούν PG. 15. πλοίων πρὸς τὸ Δυρράχιον A. 16. πολ-
 λούς: lege πελάγους. vid. annotat. 17. ὑπεραμώμου: ὑπερα-
 γίας A. 20. σταδίοις G. δὲ: καὶ G, om. A.

(unde veneto colori in certaminibus equestribus nomen a Romanis
 inditum fuisse dicitur) in auxilium vocat, partim promittens, alia
 etiam statim offerens, dummodo cum omnibus copiis maritimis celerrime
 Dyrrhachium vellent petere, ut et urbem tuerentur, et cum classe
 Roberti proelio dimicarent. quod si fecissent, quemadmodum ipsis si-
 gnificatum esset, sive deo iuvante victoriam reportassent, sive, ut
 sunt casus rerum, superati essent, eadem illa, quae polliceretur,
 accepturos esse, acsi devicissent hostem. praeterea etiam, si quae
 cuperent, quae salva re Romana concedi possent, ea, bullis aureis
 firmata, praestitum iri. quibus illi auditis, quaecunque volebant,
 per legatos postulant, et ubi promissorum fidem acceperunt, classe ex
 omnis generis navibus ornata, Dyrrhachium solvunt satis bono or-
 dine; et pelagi alta permensi, appellunt ad templum in nomine
 superimmaculae dei matris olim exstructum in loco, qui Pallia vo-
 catur, a Roberti castris, extra Dyrrhachium positus, octodecim fer-
 me stadiorum spatio. sed cum Roberti classem e regione Dyrrhachii

εἶδει πολεμικῶν ὀργάνων περιπεφραγμένον, ἀπεδειλίασαν πρὸς τὸν πόλεμον. μεμαθηκῶς δὲ τὴν τούτων ἔλευσιν ὁ Ῥομπέρτος, πέμπει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαίμουῦντον πρὸς αὐτοὺς μετὰ στόλου, μνηῶν εὐφημησάι τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ αὐτὸν 5 τὸν Ῥομπέρτον. οἱ δὲ εἰς νέωτα τὴν εὐφημίαν ἀνήρτων. ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, ἐπεὶ οὐκ ἐνῆν αὐτοῖς ταῖς ἀκταῖς προσπελάσαι, νηγεμίας οὔσης, συναρτήσαντες τὰ μείζονα τῶν πλοίων καλωδίους τε δεσμήσαντες καὶ τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα συναπαρτίσαντες, πύργους τε ξυλίλους ἐν τοῖς 10 ἰσίοις αὐτῶν οἰκοδομήσαντες, διὰ καλωδίων ἀνήγαγον ἐν αὐ- B τοῖς τὰ ἑκάστῳ αὐτῶν συνεφερόμενα μικρὰ ἀκάτια. ἐντὸς δὲ τῶν τοιούτων ἄνδρας ἐνόπλους εἰσαγαγόντες, ξύλα τε παχύτατα εἰς μέρη διατεμόντες, οὐκ εἰς πλεῖον πήχεως ἐνός, σιδηρέους ἤλους ὄξεις ἐμπήξαντες ἐν αὐτοῖς, τὴν τοῦ Φραγγικῶ 15 στόλου ἐξεδέχοντο ἔλευσιν. ἡμέρας δὲ ἤδη ἀνυπαζούσης, καταλαμβάνει ὁ Βαίμουῦντος τὴν εὐφημίαν ἐξαιτούμενος. τῶν δὲ εἰς τὸν πάγονα αὐτοῦ ἐφυβρισάντων, τοῦτο ὁ Βαίμουῦντος μὴ ἐνεγκῶν, αὐτὸς πρῶτος κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας, τοῖς μεγί- V. 86 στοις τῶν αὐτῶν πλοίων προσεπέλευσεν, εἶτα καὶ ὁ λοιπός C 20 στόλος. καρτεροῦ δὲ πολέμου συρρωγέντος, ἐπεὶ ὁ Βαίμουῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο, ἐν τῶν εἰρημένων ξύλων

3. Βαίμουῦντον GA hic et infra. 5. ἀνιχοῦν A. 6. ἐνῆν : ἦν A. 7. οὐκ οὔσης coni. Hoeschel. vid. annotat. 8. συναρτίσαντες A. 9. ἰσίοις libri, correxit Wilken. Hist. Comn. p. 161. 10. τῶν τοιούτων : τούτων G. 11. πήχεως GA. 12. πηξαντες G. 13. αἰτούμενος A. 14. ἀπεμάχετο A. 15. καρτερώτατον A.

conspexissent, omni instrumentorum bellicorum genere instructam, animum ad proelium demittebant. Robertus, cognito eorum adventu, Boëmundum filium cum classe mittit, qui eos et regi Michaeli et ipsi Roberto fausta acclamare iussit; quam rem in crastinum illi distulere. vesperscente autem celo, cum littori applicare non liceret, maiora navigia, cessante vento, rudentibus inter se devinciunt maritimumque, qui dici solet, portum efficiunt; turres ligneas in malis ita extruunt, ut quae singulas naves sequebantur scaphae, eas fumibus sublime traherent; in quas armatos imponunt stipitesque crassissimos, in longitudinem fere cubiti dissectos, acutis infixis clavis ferreis. sic Francicae classis opperiantur adventum. luce orta, Boëmundus accedit, et ut acclamarent poscit; at illi cum in os eum illuderent, id Boëmundus non ferens, ipse primus in eos invehitur, et maxima eorum navigia aggreditur: quem cetera classis sequitur. atroci exorta pugna, cum Boëmundus gravius instaret, illi, uno ex truncis, quos diximus, deiecit, statim perforant navem, in qua Boëmundus

ἄνωθεν ῥίψαντες, εὐθὺς διέτρησαν τὴν ναῦν, ἐν ἧ ὁ Βαϊ-
 μοῦντος ἐτύγγανεν ὤν. ὡς δὲ ἀναρροιβήσαντος τοῦ ὕδατος
 καταποντίζεσθαι ἔμελλεν, οἱ μὲν ἐξερχόμενοι τῆς νεώς, εἰς
 οὐπερ ἔφυγον, εἰς τοῦτ' αὐτὸ ἐνέπιπτον καὶ ἐβυθίζοντο, οἱ
 δὲ μετὰ τῶν Βενετῶν μαχόμενοι ἀγηρέθησαν· ἐκεῖνος δὲ 5
 εἰς κίνδυνον ἤδη ἑλληλακώς, εἰς ἕν τῶν αὐτοῦ πλοίων εἰσπη-
 δήσας, εἴσεισιν. ἐπὶ πλέον δὲ θαρρήσαντες οἱ Βενετικοὶ καὶ
 Πτὴν κατ' αὐτῶν μάχην θαρραλεώτερον συνάψαντες καὶ τε-
 λείως κατατροπώσαντες τοὺτους, ἐδίωξαν ἄχρι τῆς τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σκηνῆς. ἄμμι δὲ τῷ τῇ χέρσῳ πελάσαι, εἰσπηδήσαν- 10
 τες ἄλλον πόλεμον μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου συνάπτουσι. τού-
 τους θεασάμενος ὁ Παλαιολόγος, ἐξελθὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ
 κάστρου Δυρραχίου μαχόμενος ἦν μετ' αὐτῶν. καρτεροῦ
 γοῦν γεγονότος πολέμου καὶ μέχρι τῆς Ῥομπέρτου παρεμβο-
 λῆς φθάσαντος, ἐκεῖθεν ταύτης πολλοὶ ἐδιώχθησαν, πολλοὶ 15
 δὲ καὶ παρανάλωμα ξιφῶν γεγόνασιν. οἱ δὲ Βενετικοὶ λείαν
 πολλὴν ἀφελόμενοι, εἰς τὰ ἴδια πλοῖα παλινοστήσαντες εἰσῆ-
 P. 107 σαν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ κάστρον αὐθις εἴσεισιν. ἡμέ-
 ρας γοῦν τινὰς οἱ Βενετικοὶ διαναπανοσάμενοι, ἀποστελλουσι
 πρὸς τὸν βασιλέα πρέσβεις διαμηνύοντες τὰ γεγονότα. ὁ δὲ 20
 φιλοφρονησάμενος αὐτούς, ὡς εἰκός, καὶ μυρίων εὐεργεσιῶν
 ἀξιώσας ἀπέλυσεν, ἀποστείλας μετ' αὐτῶν χρήματα ἰκανὰ
 πρὸς τὸν δοῦκα Βενετίας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας.

3. ἔμελλεν A, ἔμελλον PG. 4. οὐπερ CA, ἥσπερ P, ἥπερ G.
 τοῦτο αὐτὸ A. 5. ἀγήρουντο A. 6. ἑλληλακῶς G. 18.
 αὐθις A, εὐθὺς PG. 22. στείλας A.

forte erat. quae, subeunte aqua, cum in eo esset, ut mergeretur,
 alii navem egressi, in id ipsum, quod fugiunt malum, ruunt et
 merguntur: alii cum Venetis pugnantes occiduntur. Boëmundus
 autem, qui in discrimen iam adductus esset, in aliud navigium insi-
 liens se subduxit. Veneti alacriori animo cum hostibus contendunt,
 eosque plane in fugam versos persequuntur usque ad Roberti castra.
 ubi littoribus appropinquarunt, e navibus in terram descendunt et aliud
 proelii genus cum Roberto conserunt. quos conspicatus Palaeologus,
 eruptione et ipse ex Dyrrhachii arce facta, cum Venetis arma coniun-
 git. cumque gravis dein exorta pugna ad Roberti usque castra processis-
 set, in fugam hinc multi pelluntur, multi etiam trucidantur. Ve-
 neti, magna praeda potiti, ad naves suas redeunt; Palaeologus se in
 arcem rursus recipit. postquam aliquot dies quieti indulserunt, Ve-
 neti legatos ad imperatorem mittunt, qui ea, quae contigerant, nun-
 tiarent. quos ille benevole, ut par erat, exceptos et innumeris bene-
 ficiis affectos dimittit, satis amplis ad Venetiae ducem quique sub
 eo erant magistratus, muneribus una missis.

3. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος μαχιμώτατος ὢν, δεῖν ἔγνω μὴ ἀφίστασθαι τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καρτερώς μάχεσθαι. χειμῶνος δὲ ὄντος οἶκ ἦν αὐτῷ τὰ πλοῖα εἰς τὴν Θύλασσαν κυ-
 5 θελύσσει· ἀπειργασ δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Λογγιβαρδίας ἐρχομένους B
 5 καὶ τοὺς τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῷ ἐκείθεν κομίζοντας ὃ τε Ῥω-
 μαϊκὸς καὶ ὃ τῶν Βενετῶν στόλος, τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν ἐπιμελῶς τηροῦντες. ὡς δὲ τὸ ἔαρ ἤδη παρῆν καὶ ὃ θαλάτ-
 τιος κλύδων ἐπέπαυτο, πρῶτον μὲν οἱ Βενετικοὶ λύσαντες τὰ
 πρυμνήσια κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησαν· ἐχομένως δὲ
 10 τοῦτοις ὃ Μαύριξ μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἀπέπλευσε στόλου. καὶ
 συναίρεται πόλεμος ἐντεῦθεν βαρύντατος, καὶ οἱ τοῦ Ῥομπέρ-
 του τὰ κῶτα διδύασιν. εἶτα δεῖν ἔγνω ὃ Ῥομπέρτος ἅπαντα
 τὸν αὐτοῦ στόλον ἐλύσαι εἰς τὴν χέρσον. οἱ δὲ νησιῶται
 καὶ τὰ παρὰ Θύλατταν τῆς ἠπείρου πολίχνια καὶ ὀπόσοι ἄλ- C
 15 λοι φόρους παρεῖχον τῷ Ῥομπέρτῳ, τεθαρρηκότες διὰ τὰ
 συμπεσόντα αὐτῷ, οὐχ ἑτοιμῶς τὰ ἐπιτεθέντα βάρη ἐδίδουν,
 τὴν αὐτοῦ κατὰ Θύλατταν μαθόντες ἦταν. δεῖν οὖν ἔγνω
 πλείονι περιεργίᾳ πολέμου χρῆσασθαι καὶ διὰ τε θαλάσσης
 καὶ ἠπείρου μάχεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐνῆν τὰ κατὰ γνώμην
 20 εἰς ἔργον προάγειν, δεδιὼς τὸ ναυάγιον, ἀνέμων μεγάλων
 τηρικαῦτα πνεόντων, ἐγκαρτερήσας ἐπὶ δυοὶ μῆσι πρὸς τὸν

3. οὐκ ἔ πλοῖα A. an ἐνῆν? 7. τὸ om. G. 10.
 μάβριξ A. μετὰ A, κατὰ PG. τοῦ om. A. 12. διδύασι,
 καὶ περὶ τὸν γλυκὴν ποταμὸν ἠύλισαντο. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ
 θυλάσιου ἀπειργασ χορταγωγίας χάρις A. 20. προάγειν C,
 ἄγειν PG. 21. μῆσι δυοὶ G.

3. Robertus, ut impiger militiae erat, bellum deponere non oportere arbitrabatur, verum fortiter pugnandum. sed cum hiems esset, naves in mare deducere non licuit; prohibuit etiam qui e Longibardia veniebant comeatumque apportabant, classis Romana et Veneta, freto inter utramque terram diligenter custodito. vere autem inito, cum mare ventis saevire desiisset, primum Veneti contra Robertum solvunt: quibus mox Maurix cum classe Romana se adiungit; proelioque commisso gravissimo, Roberti milites terga vertunt. tum Robertus classem omnem in continentem subducendam statuit. insulani autem et continentis oppida maritima et quotquot praeterea vectigales Roberto erant, animo propter ea, quae illi acciderant, erecto, aegre iam tributa pendebant, quippe qui cladem mari acceptam cognoscent. censuit igitur maiorem sibi ad bellum diligentiam adhibendam et terra marique pugnandum. sed cum quae animo agitabat, perficere non posset, validis eo tempore ventis flantibus, naufragium timens, duos fere menses in portu urbis Iericho se continebat atque ad bellum terra

λιμένα τῆς Ἰερικῶ ἠντρεπίζετο, βουλόμενος ἀπό τε τῆς Θαλάττης καὶ τῆς ἠπειροῦ μάχεσθαι, καὶ τὰ τῆς μάχης ἐξήρτυεν. V. 87 ὁ δὲ στόλος ὃ τε Βενέτικος καὶ ὁ Ῥωμαϊκός, ὡς ἔνόν, τὸν πορθμὸν ἐτήρει, καὶ ὀπηνίκα μικρὸν ἢ θάλασσα τοῖς βουλομένοις πλεῖν νῶτα ὑπέιχε, τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Ῥομπέρτον 5 ἐπιχειροῦντας διαπερᾶν ἀπέιργεν. ὡς δὲ οὐδ' ἀπὸ τῆς ἠπειροῦ ῥαδίως ἐνῆν τὰ πρὸς χρεῖαν κομιζέσθαι περὶ τὸν Γλυκὺν ποταμὸν ἀυλιζόμενοις αὐτοῖς, τῶν ἐκ τοῦ Δυρραχίου ἀπειρογόντων τοὺς χορταγωγίας χάριν ἢ συγκομιδῆς ἑτέρας P. 108 ἐξιόντας τῆς τοῦ Ῥομπέρτου ταφρείας, λιμῶνται ἐντεῦθεν 10 τούτοις συνέβαινεν· ἀλλὰ καὶ τὸ ἄηθες τοῦ τόπου μεγάλως αὐτοὺς ἐλυμαίνετο. διὰ παραδρομῆς τοίνυν μηνῶν τριῶν, ὡς λέγεται, φθορὰ γέγονεν ἀνδρῶν εἰς χιλιάδας δέκα συμποσομένων. ἡ δὲ νόσος αὕτη καὶ τὰς μετὰ τοῦ Ῥομπέρτον ἰππικὰς δυνάμεις καταλαβοῦσα, πολλοὺς διέφθειρεν. ἀπὸ 15 μὲν γὰρ τῶν ἰππέων κόμητες καὶ λογάδες ἀλκιμώτατοι ἄνδρες μέχρι τῶν πεντακοσίων νόσου καὶ λιμοῦ παρανάλωμα γεγόνασι, τῆς δὲ χθαμαλωτέρας τύχης ἰππεῖς ἀναρίθμητοι. τῶν δὲ πλοίων αὐτοῦ εἰς τὸν Γλυκὺν ἑνορμισθέντων ποταμὸν, ὡς εἴρηται, τούτου ὀλιγωθέντος διὰ τὴν ἀν- 20 δρίαν, ἧδη μετὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἐπιγεγονὸς ἕαρ τοῦ

3. τε om. CG. 6. διαπερᾶν ἀπέιργεν δὲ P, διαπερᾶν ἀπει-
 ρίως δὲ G, recte C. 7. περὶ : πρὸς CG. 9. συγκομιδῆς
 καὶ ἑτέρας χρεῖας ἐξιόντας A. 10. τοῦ om. A. ταφρείας A.
 12. τριῶν μηνῶν A. 13. ποσομένων CAG. 15. πολ-
 λὰς A. 16. μὲν om. A. 19. τὸ δὲ πλοῖον αὐτῶν A. Γλυ-
 κὴν P. ἑνορμισθέντες A. 21. μετὰ τὸν — ὀπόσον ταῖς
 om. CG.

marique gerendum, quae opus erant, parabat. classis autem et Veneta et Romana, ut poterat, transitum custodiebat, et quando vel paululum mare navigationis patiens erat, qui ex Longibardia ad Robertum traicere conabantur, prohibebat. verum nec terra, quae usui necessaria erant, comparare iis proclive erat, ad Glycyn fluvium considantibus. qui enim Dyrrhachium tenebant, arcebant omnes, qui frumentandi vel alius rei comportandae causa Roberti vallum egrediebantur. unde accidit, ut fame premerentur; deinde etiam insueta coeli temperies admodum eos affligebat. tribus igitur mensibus periisse dicunt ad decem millia hominum. morbi vis equitatum quoque Roberti invasit, multosque consumsit. nam ex equitibus comites et electi viri fortissimi ad quingentos lue et fame extincti sunt; humilioris fortunae equites innumeris. navibus autem in Glycyn fluvium subductis, ut diximus, cum propter siccitatem hic paene exaruisset, aestivis iam caloribus post hiemem et quod subierat ver urgentibus, ac ne tan-

θέρους θερμότερον ἐπιβάλλοντος, καὶ μηδ' ὀπόσον ταῖς χα-
 ράδραις εἴωθε καταρρεῖν ὕδωρ ἔχοντος, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν,
 μὴ δυνάμενος αὐτὸς αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν ἐλκύσαι. ἀλλ'
 οἶα μηχανικώτατος ὢν καὶ βαθύνοιας ἀνὴρ, πασσάλους ἑκα-
 5 τέρωθεν ἐκέλευε πηγνυσθαι τοῦ ποταμοῦ, συνδεέσθαι δὲ τού-
 τους διὰ λύγων πυκνῶν, εἶτα δένδρη παμμεγέθη κόπτον-
 τας ριζόθεν ὀπισθεν αὐτῶν καταστρωννύειν, ψάμμον ἐπι-
 πάιτοντας ἄνωθεν, ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τό-
 10 πον, ὥσπερ εἰς διώρυχα μίαν τὴν ἐκ τῶν πασσάλων γεγο-
 νῦσαν συναθροίζομενον. καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλιμνάζον τὸ C
 ὕδωρ τὴν κρηπίδα πᾶσαν ἐπλήρον τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰς βύ-
 θος ἀξιολόγον ἤρχετο, ἕως τὰς ναῦς ἀνεκούφισε καὶ τὰς τέως
 ἐρηρυσμένους νῆας τῇ γῆ ἀνέσχε τε καὶ ἀκρόπλους ἐποίησε.
 καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐπλοῖας ἐπιδραξάμενα τὰ πλοῖα, εὐκόλως
 15 πρὸς τὴν θάλασσαν εἰλκύσθησαν.

4. Μεμαθηκῶς δὲ τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, παραχρῆμα διὰ γραφῆς τῆς Πικουριανῆς τὴν αὐτοῦ
 ἀκάθεκτον ὄρμην παρίστησι καὶ ὅπως τὸν Ἀυλώνα κατέλαβε,
 μὴ πεφροστικῶς ὄλωσ τῶν συμπεσόντων αὐτῷ δεινῶν κατ' ἤπει- D
 20 ρόν τε καὶ θάλατταν, μήτε τῆς ἤττης ἐκείνης, ἣν ἐκ πρώ-
 της, ὅ φασιν, ἀφετηρίας ἐπεπόνθει· καὶ ὡς χρῆ μὴ μέλ-
 λειν, ἀλλὰ θάπτον τὰς δυνάμεις ἐπισυναγαγόντα ἐνωθῆναι

6. δένδρα A. 7. ὀπισθεν — τόπον om. CG. 9. post γε-
 γονῦσαν add. G ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τόπον. 13.
 νῆας om. A. 14. εὐπλοῖας A. 16. τὸν add. CA. 18.
 κατελάβετο G. 19. αὐτῷ add. CG. 20. τῆς om. G.

tum quidem aquae haberet, quantum in torrentibus esse solet, in angustis erat, quoniam naves in mare rursus deducere nequibat. verum ut erat consilii plenus et alta mente praeditus, palos in utraque fluvii parte insigi densisque viminibus devinciri, dein ingentes arbores excisas radicitus pone sterni et arenam superfundi iussit, ut in unum aqua conflueret locum, quasi in fossam unam, ex palis factam, corrivata. ac paulatim accrescens fluvius crepidinem omnem explevit, satisque magnam profunditatem nactus, naves levavit et hucusque in vado haerentia navigia tulit. quo factum est, ut classis mox facili negotio in mare deduceretur.

4. His rebus imperator cognitis, statim per litteras Pacuriano nuntiat, Robertum, gravissima irruptione facta, Aulonem occupasse, neque quicquam mala, quibus terra marique afflictus esset, et quam primo, ut aiunt, limine cladem accepisset, omnino curare. quapropter ne cunctaretur, sed copias coactas celerrime sibi adiungeret. haec ad Pacurianum. ipse extemplo Cpoli proficiscitur, mense

οὐ ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸν Πακουριανόν. αὐτὸς δὲ παρα-
 τικά ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου εἰς μῆνα Αὐγουστον τῆς τεταρ-
 P. 109 τῆς ἐπιανεμήσεως, τὸν Ἰσαάκιον εἰς τὴν μεγαλόπολιν καταλι-
 κών, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐδράζεσθαι, καὶ εἶπον τινὲς
 λόγοι ἀπάδοντες ἐξ ἐχθρῶν ἐξακούοντο, ὅποια εἶωθεν, αὐ- 5
 τὸν διωσκεδάζειν τε καὶ φρουρεῖν τὰ βασιλεία καὶ τὴν πό-
 V. 88 λιν, ἅμα καὶ τὸ τῶν γυναικῶν φιλοπενθὲς ἀνακτώμενον. τὸ
 δέ γε εἰς τὴν μητέρα ἦκον, οὐδεμιᾶς, ὡς οἶμαι, βοηθείας
 ἔδεικτο, ῥωμαλαιοτάτης καθισταμένης ἐκείνης καὶ ἄλλως με-
 ταχειρίζεσθαι τὰ πράγματα δεξιωτάτης. τοιγαροῦν τὸ γράμμα 10
 ὃ Πακουριανὸς ἀνελίξας, τηρικαῦτα ὑποστράτηγον προχειρί-
 ζεται Νικόλαον τὸν Βρανᾶν, ἄνδρα γενναῖον καὶ πολλὴν ἐμ-
 Β πειρίαν ἔχοντα περὶ τὰ πολεμικά· ὃ δὲ μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ
 παντὸς καὶ τῶν τῆς μείζονος τύχης τῆς Ὀρρεσιτιάδος σπουδαίως
 ἔξεισιν, ἐνοθῆναι τῷ βασιλεῖ ἐπειγόμενος. ἐφθασκῶς δὲ καὶ 15
 ὃ αὐτοκράτωρ εὐθύς εἰς πολέμου σχῆμα τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 κατέστησεν, ἡγεμόνας τῶν λογάδων ἐπιστήσας ἄνδρας γενναιο-
 τάτους, παρακελευσάμενος οὕτω τῆς ὀδοιπορίας ἔχεσθαι, ὅ-
 περ ὁ τόπος αὐτοῖς τοῦτο δίδωσιν, ἵνα τὸ σχῆμα τῆς παρα-
 τάξεως διαγνόντες καὶ τὸν ἴδιον ἕκαστος γνωρίσας τόπον, ἐν 20
 τῷ καιρῷ τῆς μάχης ἀσύγχυτοι μένωσι, καὶ μὴ ῥαδίως με-
 ταφέροιντο καὶ ὡς ἔτυχεν. ἐξῆρχε μὲν οὖν τοῦ τῶν ἐξκου-

1. παραντικά CA, αὐτικά PG. 3. τετάρτης ἐπιανεμήσεως. καὶ
 τὰ ταγματα συναθροίσας καὶ καταστήσας, πανστρατὶ κατὰ τοῦ
 ῥομπέρτου ἐξώρησε A. 5. ἐπάδοντες CG. ἐπακούον-
 το G. 7. ἅμα δὲ καὶ G. 9. lege ῥωμαλειωτάτης. 18.
 παρακελευόμενος CG. 22. ξαυβετῶν libri, correxit Ducang.
 Gloss. I. p. 404.

Augusto quartae indictionis, Isaacio in urbe relicto, qui rerum urba-
 narum curam gereret, et si qui sermones seditiosi, quemadmodum
 assolet, ex inimicis audirentur, eos opprimeret, palatiumque et urbem
 custodiret, simul etiam mulierum dolorem consolando levaret, quan-
 quam matrem quod attinet, nullo eam arbitror solatio indignuisse,
 quippe quae et forti esset animo, et ceteroqui in expediendis rebus
 dexterrima. interim Pacurianus, epistola lecta, Nicolaum Branam, vi-
 rum fortem et multa rei bellicae experientia, legatum creat; ipso
 cum exercitu universo et nobiliorum flore Orestiaede celeriter egres-
 sus, imperatori se adiungere festinat. iam et hic omnes statim copias
 belli more ordinaverat, cumque e delectorum numero homines prae-
 fecisset strenuissimos, iter eodem modo facere iussit, ubi locorum
 natura permitteret; ut aciei forma perspecta, suo quisque loco as-
 suefacti, in pugnae discrimine non confunderentur, neve facile ac

βίτων τάγματος Κωνσταντῖνος ὁ Ὀππος, τῶν Μακεδόνων ὁ C
 Ἀντίοχος, τῶν Θετταλῶν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Καβασιλας, ὁ δὲ
 γε Τατίκιος καὶ μέγας τῷ τότε πριμικήριος τῶν περὶ τὴν
 Ἀχρῖδῶ οἰκούντων Τούρκων ἡγεμόνευε, γενναιότατος ὢν καὶ
 5 ἀκατάπληκτος ἐν μάχαις, οὐκ ἐλευθέρας μὲν ὢν τύχης ἐκ
 προγόνων· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σαρακηνὸς ὢν ἐκ προ-
 νομῆς περιῆλθε τῷ πρὸς πατρὸς ἐμῆ πάππη Ἰωάννη τῷ Κο-
 μνητῷ. τῶν δὲ γε Μανιχαίων πρὸς τοῖς ὀκτακοσίοις εἰς δις-
 χιλίους ποσομένων ἡγεμόνες ἦσαν ὁ Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου-
 10 λέων, τῆς αὐτῆς αἰρέσεως καὶ οὗτοι· ἄνδρες ἅπαντες οὗτοι
 μαχιμώτατοι καὶ αἵματος ἀπογεύσασθαι τῶν ἐχθρῶν καιροῦ
 καλοῦντος ἐτοιμώτατοι, καὶ πρὸς γε εἶτι καὶ Ἰταμοὶ καὶ ἀναί- D
 σχυντοι· τῶν δὲ γε οἰκιοτέρων αὐτῷ (βεστιαρίτας ἢ συν-
 ῆθεια καλεῖ,) καὶ τῶν Φραγγικῶν ταγματῶν ὁ Πανουκομί-
 15 τῆς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Οὐμπερτόπουλος, ἐκ γένους τὴν
 ἐπωνυμίαν λαχών. οὕτως οὖν τὰ τάγματα καταστήσας, παν-
 στρατί κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησε. συνατήσας δὲ τιτι
 ἐκείθεν ἐξερχομένῳ, περὶ τῶν κατὰ τὸ Δυρράχιον πυθόμε-
 νος σφεόστερον ἐμεμαθήκει, ὅτι ὁ Ῥομπέρτος κινήσας πάντα P. 110

2. Θετταλῶν δὲ Ἀνθρόνικος ἢ Ἀλέξανδρος PG, Ἀνθρ. ἢ om. F, ἢ
 om. C. 3. τὴν FP, τῶν G. Ἀχρῖδῶ FC, Ἀχρῖδῶν PG.
 5. μὲν : δὲ? 7. περιῆλθε FP, περιελθὼν CG. 9. Ξαν-
 τᾶς G. 11. ἀπογεύσασθαι FP, ἀπογεύεσθαι CG. 12. καὶ al-
 terum om. G, add. FP. 13. αὐτῷ C, αὐτῶν PG. 14. Φραγγ-
 κικῶν P. Πάνν Κομήτης G, Πανουκομήτης P, Πανουκομί-
 τῆς F. 15. Οὐμπερτόπουλος PG, recte C. 16. λαβῶν PG,
 λαχῶν FC. 18. ἐρχομένῳ A. 19. μεμαθήκει A. κινήσας
 PG, κινήσας FA et in margine P.

temere loco moverentur. excubitarum agmini praefectus erat Constan-
 tinus Opus, Macedonibus Antiochus, Thessalis Alexander Cabasilas;
 Taticius magnus tunc primicerius Turcos circum Achridonem habitantes
 ducebat, qui summa fortitudine erat et in proelii animo intrepido;
 non ingenuae ille quidem a maioribus conditionis; pater enim eius
 Saracenus cum esset, inter praedandum captus, avo meo paterno Io-
 hanni Comneno servivit. Manichaeis bis mille et octingentis prae-
 erant Xantas et Culeo, eiusdem et ipsi haeresis; qui omnes homines
 sunt bellicosissimi et ad hostium caedem, ubi occasio est, faciendam
 paratissimi; ad hoc temerarii insolentesque. familiaribus denique impe-
 ratoris, (vestiaritae vocari solent,) et Francicis cohortibus praeerant
 Panucomites et Constantinus Ubertopulus, a genere cognomen nactus.
 sic constitutis Alexius ordinibus, cum universo exercitu in Robertum
 movet. ubi obviam factus est cuidam, qui inde veniebat, sciscitatus,
 quomodo Dyrhachii res se haberent, distinctius cognovit. Robertum om-

τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτήδεια ὄργανα τοῖς τείχεσι προσεπέ-
 λασεν. ἡ δὲ Παλαιολόγος Γεώργιος διὰ πάσης νυκτὸς καὶ
 ἡμέρας πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὰ μηχανήματα ἀν-
 τικαθιστάμενος καὶ ἀπαγορεύσας ἤδη καὶ τὰς πύλας ἀνακ-
 τίσας καὶ ἔξελθὼν μετ' αὐτὸν καρτερὸν σννεστήσατο πόλε- 5
 μον. καὶ καιρίως ἐν διαφόροις τοῦ σώματος τόποις ἐπλήγη,
 καὶ μᾶλλον περὶ τὸν κρόταφον, βέλους διελθόντος. ὁ βιαζό-
 μενος ἔξελεῖν καὶ μὴ δυνηθεῖς, μετακαλεσάμενός τινα τῶν
 ἐμπείρων, περιεῖλε τὰ ἄκρα, τὸν τε στύρακά φημι καὶ οὗ
 Β τὸ βέλος πτερούσεται, τὸ δ' ἐπίλοιπον μέρος τῷ τόπῳ τῆς 10
 πληγῆς ἐναπέμεινε. δεσμῆσας δὲ τὴν κεφαλὴν, ὡς ὁ καιρὸς
 ἀνεδίδου, αὐδὺς ἐς μέσους τοὺς ἐναντίους ἑαυτὸν ἀθήσας, μαχό-
 μενος μέχρι δειλῆς ἑσπέρας ἀκλόνητος ἴστατο. ταῦτα ἀκη-
 κοῶς ὁ βασιλεὺς καὶ διαγνοὺς ἀρωγῆς ταχείας τοῦτον δε-
 σθαι, ἐπέτεινε τὴν ὁδοποισίαν. καταλαβὼν δὲ τὴν Θεσσαλο- 15
 νικῆν, διὰ πολλῶν ἐπὶ πλέον τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ἐβε-
 V.89 βαιούτο. καὶ γὰρ ἔτοιμος ὢν ὁ Ῥομπέρτος καὶ γενναίους
 μὲν παρετοιμάσας στρατιώτας, πολλὴν δὲ καὶ ὕλην κατὰ τὴν
 πεδιάδα συναθροίσας τοῦ Δυρραχίου, τὴν παρεμβολὴν κατέ-
 C 9 τετο ὡσεὶ τόξου βολὴν τῶν τειχῶν τοῦτου ἀπέχουσαν· πολ- 20

2. Γεώργιος om. A. 3. τὰς : τὰ A. ἔξωθεν om. G. τὰ
 om. G. 4. ἤδη καὶ om. A. 5. αὐτὸν P, αὐτῶν CG. lege
 αὐτοῦ. συνέστησε C, ἐνεστήσατο G. 8. μεταπεμφόμενος A.
 11. δὲ : οὐν A. 12. ἐίδου CG, alterum PA. καὶ αὐδὺς
 conl. Hoeschel. 15. ἐπέτεινε CA, ἐπιτείνει G, ἐπέτεινε P.
 16. τὰ κατὰ τὸν Ρομπ. ἐπὶ πλέον P, altero ordine AG. 18.
 μὲν CG, μὴν P.

nes, quibus ad oppugnandam urbem opus est, machinas moenibus
 admovisse; quibus cum Palaeologus dies noctesque obstitisset, despe-
 rantem iam aperuisse urbis portas, et egressum atrox cum eo com-
 misisse proelium. graviter eum variis corporis partibus sauciatum esse,
 praesertim circa tempora, telo transfixo; quod cum evellere frustra
 conatus esset, advocato medico, teli partem extremam, qua parte
 pennulae affigi solent, incidisse, reliqua sagitta in vulnere relicta;
 et obligato, prout tempus sivisset, capite, rursus in medios hostes ir-
 ruisse et usque ad vesperam invictum stetisse. his imperator auditis,
 maturo auxilio opus esse intelligens, iter acceleravit. cumque Thessa-
 lonicam pervenisset, per multos de iis, quae Robertus ageret, exploratiora
 etiam cognovit. is etenim expeditus, tum strenuis paratis copiis, tum
 multa in campo Dyrrhachiensi comportata materia, castra posue-
 rat non longius ab urbe, quam quo telum adici posset; sed magnam ta-
 men exercitus sui partem in montibus circa et vallibus clivisque collo-

λαὶς μέντοι τῶν ἔπ' αὐτὸν δυνάμεις καὶ περὶ τὰ ὄρη καὶ τα
 τέμνη καὶ τοὺς βουνοὺς κατέθετο. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Παλαιο-
 λόγου ἐπιμέλειαν ἐκ πολλῶν κατεμύθησε. ἤδη γὰρ ὁ Παλαιο-
 λόγος ἐμπρῆσαι διανοούμενος τὸν ἐτοιμασθέντα παρὰ Ῥομ-
 5 πέρτου μύσωνα, καὶ τοῖς τείχεσιν ἐπιθεῖς τάφθαι καὶ πίσσαν
 καὶ ξηρῶν ξύλων σχίδακας καὶ λιθοβόλα ὄργανα, τὴν τοῦ
 πολέμου συμβολὴν ἐκαρυδοῦκει. προσδόκιμον δὲ τὸν Ῥομ-
 πέρτον ἔχων ἐς νέωτα, ὃν προφθάσας ἠτοίμασεν ἐντὸς ξύλι-
 10 σας, δι' ὅλης νυκτὸς δοκιμασίαν ἐπεποιήτο τοῦ ἄνωθεν τοῦ- D
 του δοκοῦ, ὃν προβάλλεσθαι ἐμελλον κατὰ τῶν θυρέτρων τοῦ
 μύσωνος τοῦ ἔξωθεν ἐνηνεγμένου, εἰ ῥᾶστα τε κινεῖτο καὶ
 ἀντιπρόσωπος ἀντιπίπτων ταῖς θύραις οὐκ εὐκόλως ἀνοίγνυ-
 σθαι ξυγχωρήσειεν. διαγνοὺς δὲ ὡς εὐπετῶς τὸ ξύλον ὠθεῖ-
 15 ται καὶ εὐστοχῆκει τοῦ πράγματος, ἀπεθάρρησεν ἤδη πρὸς τὸν
 ἐπιζόμενον πόλεμον. τῇ μετ' αὐτὴν δὲ σιδηροφορῆσαι κε-
 λεύσαντος τοῦ Ῥομπέρτου ἅπαντας καὶ ἐντὸς τοῦ πύργου πε-
 ζοὺς τε καὶ ἱππεῖς ὀπλοφόρους ὡσεὶ πεντακοσίους εἰσαγα- P. 111
 γόντος, ἐπεὶ τῷ τείχει τοῦτον προσπελάσαντες ἤδη τὴν ἄνω-
 20 θεν οὖσαν θύραν ἀναπεταννύειν ἤπειγοντο, ὡς γεφύρα ταύτη
 χρῆσόμενοι πρὸς τὴν τοῦ κάστρου εἰσέλευσιν, ὁ Παλαιολόγος

1. ἔπ' : ἐπ' G.	καὶ περὶ τὰ τέμνη G.	6. πίδακας G.	7.
συμπλοχὴν CG.	10. ἐξεποποίητο G.	12. ἐνηνεγμένου P.	
15. ἠστοχῆκει C.	16. τῇ : τὴν A.	17. τοῦ ξυλίγου πύργου A.	
19. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG.	20. ἀναπεταννύειν PG, recte CA.	21.	
χρησάμενοι CG.	τὴν om. P.	ἀντικάστρου C, ἀντικάρ-
φου G.	

carat. nec vero non Palaeologus in defendendo industriam ex multis didicit. iam enim Palaeologus, exstructam a Roberto turrim ligneam incensurus, naphta et pice aridisque lignis una cum ballistis in moenibus impositis, hostium impetum expectabat. cum postero die Robertum aggressurum esse putaret, quam antea destruxerat intus turrim ligneam, recta extrinsecus venienti turri opposuit, et trabem suspensam superne, quam ianuae turris extrinsecus admotae obiecturi erant, per totam noctem periclitatus est, num et facillime moveretur, et portam occurrere impediret, quominus aperiri posset. ubi trabem commode moveri, nec rem male cessisse vidit, magna iam fiducia hostium impetum expectabat. postridie eius diei Robertus omnes arma sumere, et armatos fere quingentos et pedites et equites turrim ingredi iussit; qua moenibus admota, cum iam in eo essent, ut portam superne aperirent, qua velut ponte uterentur ad ingrediendam arcem, Palaeologus intus trabe illa longissima per machinas, quas antea para-

ἐπὶ τὸ παμμέγεθες ξύλον τηνικαῦτα ὠδήσας δι' ὧν φθάσας
 προκατασκευάσας μηχανῶν καὶ ἀνδρῶν πολλῶν καὶ γενναίων,
 ἄιρακτον τὴν τοῦ Ῥομπέρτου μηχανὴν ἐποίησε, τοῦ δοκοῦ
 τὸ παράπαν μὴ συγχωροῦντος ἀνεφθῆναι τὴν θύραν. εἶτα
 Β βιάλλων τοὺς ἄνωθεν τοῦ πύργου ἱσταμένους Κελτοὺς συνε- 5
 χῶς οὐκ ἀνίει· οἱ δὲ τὰς βολὰς μὴ φέροντες ἐκρύπτοντο.
 κελεύει τοίνυν ἐμπρησθῆναι τὸν πύργον. καὶ οὐπω πᾶν εἴ-
 ρητο ἔπος, καὶ εὐθύς ἔργον ἢ τοῦ πύργου πυρκαϊὰ ἐγένετο.
 καὶ οἱ μὲν ἄνωθεν ἐκημιζόντο, οἱ δὲ κάτωθεν ἀνοίξαντες
 τὴν περιπέζιον τοῦ πύργου θύραν ἔφευγον. τούτους δὲ φεύ- 10
 γοντας ὄρων ὁ Παλαιολόγος, τηνικαῦτα γενναίους ἄνδρας
 ὄπλοφόρους ἐξάγει διὰ τῆς πυλίδος τοῦ κάστρου καὶ ἑτέρους
 μετὰ ἀξιῶν, ὡς ἂν δι' αὐτῶν ὁ ξύλινος πύργος ἀφανισθῆ.
 C καὶ οὐδὲ τούτου ἠστοχῆκει, ἀλλὰ τοῦ πύργου τὰ μὲν ἄνωθεν
 ἐμπρήσας, τὰ δὲ κάτωθεν διὰ τινων λαξευτηρίων ὀργάνων 15
 ποδοκοπήσας τελείως ἠφάνισεν.

5. Ἐπεὶ δὲ ὁ ταῦτα διηγησάμενος ἔλεγεν, ὡς ὁ Ῥομ-
 πέρτος αἰθῆς ἕτερον κατασκευάζειν μόσυνα ἠπέιγετο, παρό-
 μοιον τῷ προκατασκευασθέντι, καὶ ἐλεπόλεις κατὰ τοῦ Δυρ-
 ραχίου ἠτοίμαζε, διαγνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀρωγῆς τοὺς ἐν τῷ 20
 Δυρραχίῳ ταχείας δεῖσθαι, καταστήσας τὰς ἰδίας δυνάμεις,
 V. 90 τῆς πρὸς τὸ Δυρραχίον ὁδοῦ εἶχετο. καταλαβὼν οὖν ἐκεῖσε

5. συνεχῶς om. A. 8. καὶ om. A. ἔργον C, ἔργου P,
 ἔριον G, om. A. 13. ξύλιμος om. C. 14. τοῦ μὲν πύρ-
 γου G. 15. κάτωθεν A, κάτω PG. 17. ὁ CG, ὡς P 18.
 μόσυγον CG. ἠπέιγετο P, ἐπεχείρει CG. 21. ταχείας C, τα-
 χύ PG. 22. ἐκείθεν C.

verat, hominesque multos eosque fortissimos mota, inutilem Roberti
 machinam reddidit. nam trabs, quominus porta aperiretur, plane
 impedivit. dein Gallos in summa turri stantes telis continuo petere
 non destitit; quod illi haud ferentes se occultarunt. tum incendi tur-
 rim iussit: et dicto citius turris in flammam abit. qui in superioribus
 tabulatis erant, praecipites se dant; qui in inferiore parte, ianua tur-
 ris infima reclusa, fugam capessunt. quos cum Palaeologus fugientes
 conspexisset, armatos viros fortes per portulam arcis eduxit, aliosque
 cum securibus, qui turrim excinderent. nec id male successit; sed
 turrim, superiore parte flammis absumentam, inferiore instrumentis la-
 picidinariis, funditus delevit.

5. Haec qui retulit, cum idem adderet, Robertum operam dare,
 ut alteram turrim exstrueret, prius conditae parem, aliasque machinas,
 quas Dyrrhachio admoveret, comparare, imperator celeri auxilio ob-
 sessis opus esse intellexit, instructisque copiis iter Dyrrhachium in-

καὶ τάφρον ποιήσας καὶ τὰ στρατεύματα καταθείς εἰς τὸν D
 λεγόμενον Χαρζάνην ποταμόν, εὐθὺς διὰ τινων ἀποστείλας
 ἠρώτα τὸν Ῥομπέρτον, ὅτου χάριν παρεγένετο καὶ τίς αὐτῷ
 ὁ σκοπός; ἐκείθεν δὲ ἀπάρας ἔρχεται εἰς τὸ ἐκ' ὄνόματι τοῦ
 5 ἐν ἱεράρχαις μεγίστου Νικολάου ἰδρυμένον τέμενος, τέσσαρας
 σταδίου τοῦ Δυρραχίου ἀπέχον, καὶ τὴν τοῦ τόπου διεσκο-
 πεῖτο θέσιν, ὥστε τὸν ἐπικαιρότατον τόπον, ὅποι χρὴ τὰς
 φάλαγγας ἐν καιρῷ μάχης καταστήσασθαι, προκαταλαβεῖν.
 πεντεκαιδεκάτῃ δ' ἦν τηνικαῦτα τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. αὐ-
 10 χὴν δὲ ἦν ἀπὸ Δαλματίας διήκων πρὸς θάλασσαν, ἀποτελεστικῶν
 εἰς ἀκρωτήριόν τι ὅπερ οἶον χειρρόνησός ἐστιν, ἐν ᾧ καὶ τὸ P. 112
 ἦδη φηθὲν ᾧκοδόμηται τέμενος. ἡμέρα δὲ τὸ τοῦ αὐχένος
 πρᾶνθς συμβάλλον τῇ πεδιάδι πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀπονενευ-
 15 λὸν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει. ἐκείσε γοῦν τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 συναγαγὼν καὶ τὸν χάρακα πηξάμενος, τηνικαῦτα καὶ τὸν
 Παλαιολόγον μετεκαλεῖτο Γεώργιον. ὁ δὲ πείραν σχῶν τῶν
 τοιοῦτων ἐκ μακροῦ, μὴ συμφέρον τοῦτο λογιζόμενος, ἀνέ-
 νευε τὴν ἐξέλευσιν, αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλέα δηλώσας.
 20 ὥς δ' αὖθις ὁ βασιλεὺς ἐπιμελέστερον τοῦτον μετεκαλεσκό, B
 φησιν “ἐμοὶ λίαν ὀλέθριον δοκεῖ πολιορκουμένον τοῦ κάστρου
 ἐξελθεῖν, καὶ εἰ μὴ τὸν δακτύλιον τῆς χειρὸς τῆς σῆς βασι-
 λείας θεάσομαι, οὐκ ἐξελεύσομαι.” ἀποσταλέντα δὲ τοῦτον

5. ἰδρυμένον om. C. 7. τόπον om. G. 9. δὲ G. 10.
 πρὸς C, εἰς PG. 11. οἶον om. CG. 13. συμβάλλον P. 16.
 καὶ alterum om. GA. 18. ante ἀνένευε add. τηνικαῦτα A.

gressus est. eo ubi pervenit, et ad fluvium Charzanem, vallo ducto, milites considerare iussit, per legatos statim Robertum interrogavit, cur advenisset et quid consilii haberet. movet inde ad aedem Nicolai, inter pontifices summi, quae a Dyrrhachio quatuor abest stadia, et naturam regionis explorat, ut aciei instruendae locum aptissimum ante caperet. agebatur tum quintus decimus mensis Octobris dies. iugum erat a Dalmatia ad mare usque pertinens, quod in promontorium desinebat, peninsulae fere forma; ubi etiam aedes, quam diximus, condita erat, cuius iugi declivitas leniter se demittens Dyrrhachium versus, mare a sinistra, a dextra montem excelsum et imminenter habet. ibi exercitu contracto universo positisque castris, Palaeologum Georgium arcessivit. at is harum rerum ex longo usu peritissimus, parum e re id esse ratus, urbe egredi recusat, legato ad imperatorem misso. cum vero hic, missis iterum nuntiis, instaret, “michi quidem, respondit, admodum perniciosum videtur, arce obsessa egredi, nec nisi annulum manus tuae regiae videro, hinc non exhibo.” mi-

Θαυσάμενος, τηνικαῦτα φοιτᾷ πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ πολεμικῶν νηῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν, τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον αὐτοῦ ἐπυνθάνετο. τούτου δὲ πάντα αὐτῷ διασαφήσαντος, ἠρώτα εἰ χρὴ τὸν μετ' αὐτοῦ ἀποθαρρῆσαι πόλεμον. ὁ δὲ πρὸς τοῦτον ἀνένευε τέως. ἀλλὰ καὶ τινες τῶν περὶ τὰ 5 C πολεμικὰ πείραν ἐκ μακροῦ χρόνου ἐσχηκότων ἐπιμελῶς τοῦτον ἐκώλυνον, συμβουλευόμενοι καρτερῆσαι δι' ἀκροβολισμῶν σπεῦσαι στενοχωρῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, μὴ συγχωρουμένων τῶν ὑπ' αὐτὸν χορταγωγίας χάριν ἢ προνομῆς τῆς ἰδίας παρεμβολῆς ἐξίεναι, τοῦτο δὲ καὶ τῷ Βοδίνῳ καὶ τοῖς Δαλμά- 10 ταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρχηγοῖς τῶν παρακειμένων χωρῶν παρακελεύσασθαι ποιεῖν, διαβεβαιούμενοι, ὡς τοῦτον τὸν τρόπον ἑαδίως ὁ Ῥομπέρτος ἤττηθήσεται. οἱ δὲ πλείονες τῶν νεωτέρων τοῦ στρατοῦ τὸν πόλεμον προὔτρειποντο, καὶ πάν- 15 D τῶν μᾶλλον Κωνσταντῖος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Νικηφόρος ὁ Συναδηγός καὶ ὁ τῶν Βαράγγων ἡγεμὼν Ναμπίτης καὶ αὐτοὶ οἱ τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους υἱεῖς, ὃ τε Λέων καὶ ὁ Νικηφόρος. ἅμα δὲ καὶ οἱ πρὸς τὸν Ῥομ- P. 113 πέρτον ἀποσταλέντες ἐπανεληλυθῶτες, τὰ ἐκείνου πρὸς τὸν V. 9 βασιλέα ἀπεστομάτιζον· ὡς “ἐγὼ μὲν” φησιν “οὐδαμῶς 20 κατὰ τῆς σῆς βασιλείας ἐξεληλυθα, ἀλλ' ἐκδικήσω μᾶλλον

1. τηνικαῦτα om. A. 3. αὐτοῦ ἐπυνθ. G, αὐτῷ P, αὐτοῦ om. A.
 4. αὐτῶν P, αὐτοῦ CA, μετὰ τοῦτου G. 7. καρτερῆσαι om. A.
 lege καὶ δι'. 8. συγχωρούμενον CG. 9. τῶν om. GA.
 αὐτῶν G. 15. scribendum videtur Κωνσταντῖνος. vid. annotat.
 16. ἀμπίτης A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. κατὰ τῆς
 σῆς βασιλείας οὐδαμῶς A. μᾶλλον om. A.

sit imperator annulum; quo conspecto, Palaeologus navibus bellicis advenbitur. ubi eum imperator conspexit, de Roberto percontatus est. cognitit rebus omnibus, ecquid acie decertandum cum eo censeret, quaesivit. dissuadebat tum ille quidem; nec is solum, verum etiam alii, rei bellicae peritiam diuturno usu nacti, vehementer dehortabantur. perstaret potius atque in id incumberet, ut levibus proeliis lacescendo Robertum in angustias cogeret, prohibitis militibus eius frumentandi vel pabulandi causa castris suis exire. idem ut facerent, Bodino et Dalmatis et reliquis adiacentium regionum praefectis imperare eum iubebant. ita fore, ut facili negotio Robertus superaretur. at iuniorum, qui in exercitu erant, plerique pugnam malebant, inprimis Constantinus Porphyrogenitus et Nicephorus Syntademus et Barangorum dux Nampites et ipsi Romani Diogenis quondam imperatoris filii, Leo et Nicephorus. eodem tempore reversi sunt legati ad Robertum missi, et eius ad imperatorem responsa retulere. “ego, inquit, nequaquam contra tuam maiestatem expeditionem hanc

τὴν γενομένην εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον ἀδικίαν. εἰ δὲ πὺ
τὴν μετ' ἐμοῦ θέλεις εἰρήνην, ἀσπάζομαι τοῦτο κἀγὼ, μόνον
εἰ καὶ αὐτὸς τὰ μετὰ τῶν ἐμῶν δηλωθέντα σοι πρόσβειον
προθυμηθῆς ἀποπληρῶσαι." ἐπεὶ δὲ ἀδύνατα παντάπασιν
5 ἐπεζήτει καὶ ἐπιβλαβῇ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὑπισχνόμενος
ἄμα, εἰ τεύξεται τῶν παρ' αὐτοῦ ζητουμένων, καὶ αὐτὴν τὴν
Λογγιβαρδίαν ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως λογιόασθαι, καὶ βοηθεῖν.
ὁπρῆκα χρεῖα ἐστίν· τὰ δὲ σκῆψις ἦν, ἵνα δόξη δι' ὧν μὲν B
αἰτεῖται, αὐτὸς τὴν εἰρήνην θέλειν, ἀδύνατα δὲ λέγων καὶ
10 μὴ τυγχάνων, τῆς μάχης ἀνθέξεται, εἶτα τὴν τῆς μάχης αἰ-
τίαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προστρέψειεν· διὰ τοῦτο οὐδὲ πρὸς
συμβιβάσεις ἤθελον ἀπονεῦσαι. ἀτελέστατα γοῦν αἰτησάμενος
καὶ μὴ τυχών, συγκαλεσάμενος πάντας τοὺς κόμητάς φησι
πρὸς αὐτούς· "οἶδατε τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου
15 τοῦ Βοτανειάτου γεγρονυῖαν ἀδικίαν εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον,
καὶ τὴν ἀτιμίαν, ἣν ἡ ἐμῇ θυγάτηρ Ἑλένη ἐπεπόνθει τῆς βα-
σιλείας σὺν αὐτῷ ἔξωσθεισα. τοῦτο δὲ μὴ φέροντες, εἰς
ἐκδίκησιν τούτων κατὰ τοῦ Βοτανειάτου τῆς χώρας ἡμῶν ἐξ- C
ληλύθειμεν· ἐκείνου δὲ τῆς ἀρχῆς παραλυθέντος, νῦν πρὸς
20 βασιλέα ἔχομεν νέον καὶ στρατιώτην γενναῖον, ὑπὲρ τὸν χρό-

2. ἐμοῦ: αὐτοῦ C. τοῦτο νῦν G, νῦν τοῦτο C, γῦν om. PA.
4. δὲ om. P. παντάπασιν ἀδύνατα G. 9. αὐτὸς add. C et
in margine P. 10. τὴν αἰτίαν τῆς μάχης G. 11. διὰ τοῦ-
το — ἀπονεῦσαι om. C. 12. ἤθελον G. ἀτελέστατα A,
ἀτέλεστα PG. 13. πάντας τοὺς κόμητας συγκαλεσάμενος PG,
altero ordine A. 15. Βοτανειάτου τοῦ Νικηφόρου PG, recte A.
17. ἔξωσθεισα AG, ἔξεσθεισα C, ἔξεσθεισα P. 19. πρὸς om. G.

suscepi, sed ulturus potius iniuriam, consocero meo illatam. quodai
tu pacem mecum cupis, amplector hoc et ipse, modo ea, quae per
legatos meos significanda curavi, perficere tibi in animo sit." ceterum
quae petiit, concedi nullo modo poterant, et perniciosa imperio Romano
erant, quamvis idem polliceretur, si, quae peteret, impetrasset,
se et ipsam Longibardiam pro imperatoris beneficio habiturum, et
auxilium laturum, quandoque opus foret. verum haec simulatio fuit,
ut eo, quod peteret, ipse pacem malle videretur; repudiatis autem
quas proposuisset conditionibus iniquis, ad arma progressus, causam
atque invidiam belli in Romanorum imperatorem conferret. hanc igitur
ob rem ad compositionem propensi non erant itaque cum immane
quantum postulasset nec impetrasset, convocatis omnibus comitibus,
hanc orationem habuit: "scitis, quam ab imperatore Botaniate Nice-
phoro iniuriam passus sit consocer meus, quaque ignominia fuerit
affecta filia mea Helena, regno cum eo expulsa. quae cum ferri non
possem, ad ulciscenda ea adversus Botaniatem patria sumus egressi;

νον αὐτοῦ πείραν τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης δαχηότα, καὶ οὐ χρῆ ὡς ἔτυχε τὸν μετ' αὐτοῦ ἀναδέξασθαι πόλεμον. ὅπου γὰρ πολυαρχία, ἐκαὶ καὶ σύγχυσις, τῆς διαφόρου γνώμης τῶν πολλῶν ταύτην εἰσαγωγὴς. λοιπὸν χρῆ ἐπὶ τινος ἡμῶν τοὺς λοιποὺς ἐπακούειν, κάκεινον μὲν τὴν ἐξ ἀπάντων βουλὴν ἐπι- 5 ζητεῖν καὶ μὴ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ἀπεριμερίμωτος χρᾶσθαι καὶ ὡς ἔτυχε, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μετ' εὐ- D θύτητος λέγειν πρὸς αὐτόν, ἐπομένους ἅμα τῇ τοῦ προκρι- θέντος βουλῇ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰς ἐξ ἀπάντων ἔτοιμος ὢν ὑπέκειν, ᾧ ἂν πάντες προκρίνηται." πάντες οὖν τὴν βουλὴν 10 ταύτην ἐπαινέσαντες καὶ καλῶς λέγειν τὸν Ῥομπέρτον φάμε- νοι, τῆνικαῦτα αὐτῷ τῶν πρωτείων παρακεχωρήκασιν ἅπαν- τες εἰς τοῦτο δημογνωμονήσαντες. ὁ δὲ ἀκλιζόμενος οἷον ἀνε- P. 114 βάλλετο τέως τὴν ὀργήθειαν· οἱ δὲ μᾶλλον ἐπέκειντο τοῦτο αὐτὸν αἰτοῦντες. ὑπαίξας οὖν τῷ φαινομένῳ ταῖς αὐτῶν πα- 15 ρακλήσεσι, κἂν τούτῳ εὐδίνων ἐκ μακροῦ, λόγους ἐκ λόγων περιέπλεκε, καὶ αἰτίας αἰτίαις συνείρων εὐφρῶς, εἰς ὅπερ ἰμείρετο, ἄκων ἐδόκει τοῖς μὴ εἰς νοῦν βάπτουσιν ἔρχεσθαι. λοιπὸν φησι πρὸς αὐτούς· "ἀκούσατε τῆς ἐμῆς βουλῆς, κό- 20 μητες καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ στρατοῦ. ἐπεὶ τὰς σφῶν πατρίδας καταλελειπότες ἐνταυθοῖ παρεγενόμεθα, καὶ ἡ προκειμένη μᾶ-

2. μετ' : κατ' A. 4. τινος ἡμῶν : τῶν ἐφ' ἡμῶν CG. τοὺς λοιποὺς om. P. 5. ἀπακούειν G. 7. ὡς ἔτυχε : ἀσυμβούλιως CG. 10. πάντες : ταύτην οὖν τ. β. ἐπαινέσαντες CG. 13. ἀκλιζόμενος C. 15. αὐτόν : αὐτὸ CG. 16. τούτῳ : lege τοῦτο- vid. annotat. 18. βάλλουσι G.

quoniam autem hic regno excidit, nunc cum imperatore nobis res est iuveni et milite forti, rerum bellicarum supra aetatem perito. contra quem non oportet temere bellum suscipere. ubi enim multi imperant, ibi etiam perturbatio est, quae ex diversis multorum sententiis oritur. proinde uni alicui nostrum parere ceteros oportet; qui tamen omnes in consilium adhibere, nec suam ipsius sententiam inconsiderate ac temere sequi debet: ceteros autem, quid sibi videatur, libere oportet dicere; sed ita tamen, ut sententiam eius, qui prae reliquis electus est, sequantur. en, ego unus ante omnes paratus sum obedire ei, quem vos omnes elegeritis." laudant omnes hoc consilium Roberti, et recte eum dixisse affirmantes, primas partes communi sententia ei cedunt. at is callide quasi fastidians, honorem sibi delatum tum recusabat. quare illi magis etiam instabant id rogare. quorum precibus cum victum se simulat, quamvis dudum eam rem cuperet, aliud ex alio intulit; et causas nectendo commode, quo nitebatur, eo invitus animus haud introsipientibus pervenire visus est. iamque haec ad eos locutus est: "audite consilium meum, comites militesque reliqui;

χη πρὸς ἀνδρικώτατον βασιλέα ἐστὶν καὶ ἄρτι μὲν τοὺς V. 9^a
 τῆς βασιλείας οἴακας ἀναδεξάμενον, πολλοὺς δὲ πολέμους ἐπὶ B
 τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων νευικηκότα καὶ μεγίστους ἀπο-
 θτάτας δορυαλώτους αὐτοῖς προσενηνοχότα, ὀλοψύχως χρῆ
 5 τῆς μάχης ἀνθῆξασθαι. καὶ εἰ τὴν νικῶσαν ἡμῖν ἐπιψηφιεῖται
 θεός, οὐκέτι χρημάτων ἐν χρεία ἐσόμεθα. χρῆ τοιγαροῦν τὰς
 μὲν σκευὰς ἀπάσας ἐμπρῆσαι, τὰς δὲ ὀλκάδας διατρέσαντας
 κατὰ τοῦ πελάγους ἀφείναι, καὶ οὕτω τὴν μετ' αὐτοῦ ἀναδέ-
 ξασθαι μάχην, ὡς τηνικαῦτα γεννηθέντας καὶ τεθνηξομένους.”
 10 ἐπὶ τούτοις κατένευσαν ἅπαντες.

6. Ἄλλα τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ῥομπέρτου διανοήματά
 τε καὶ βουλευμάτα· ἄλλα ταυτὰ τοῦ αὐτοκράτορος ποικιλώ-
 τερά τε καὶ ὀξύτερα. συνείχον δ' ὁμως οἱ δημαγωγοὶ ἄμφω C
 τὰ στρατεύματα, στρατηγίας καὶ δημαγωγίας πέρι βουλευόμε-
 15 νοι, ὅπως μετ' ἐπιστήμης δημαγωγῆσαιεν καὶ στρατεύσοιντο.
 καὶ ὁ μὲν αὐτοκράτωρ αἴφνης νυκτὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους ἐπι-
 πεσεῖν τῇ τοῦ Ῥομπέρτου παρεμβολῇ σκεπτόμενος, τὸ μὲν
 ἔθνηκὸν ἅπαν στρατεύματα ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν μέρους ἐπέτρεψε
 προσβαλεῖν διὰ τῶν ἀλκυῶν διελθόντας, καὶ πλείονα τὴν ὁδοί-
 20 πορίαν ἀναδέξασθαι αὐτοὺς διὰ τὸ ἀνύποκτον οὐκ ἄπηνηρα-

1. βασιλέα C, βασιλέων PG. 5. ἀνθῆξασθαι CAG, ἀνθῆξασθαι P.
 6. ὁ θεός PG, θεός CA. 8. αὐτῷ P, αὐτοῦ CGA. 11. τὰ om.
 G. 12. τε om. G. ἄλλ' αὐτὰ G, ἄλλα δ' οὖν τὰ A, ἀλλὰ
 δ' αὐτὰ C. lego ἄλλα δ' αὐτὰ. 14. πέρι om. G. 15. κα-
 ταστρατεύσοιντο G. 16. ἐπιπεσεῖν C, ἐπεισπεσεῖν GPA. 18.
 ἅπαν om. C. ὀπισθε A. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG.
 19. προσβάλλειν τῷ Ῥομπέρτῳ A. ἀλκυῶν AG. διελ-
 θῶν G.

quandoquidem relicta patria huc pervenimus, et pugna adversus for-
 tissimum instat imperatorem, qui licet nuperrime imperii gubernacula
 nactus, ex multis tamen bellis sub prioribus imperatoribus victor dis-
 cessit et maximos seditionum auctores bello captos adduxit: toto
 nobis animo haec pugna est capessenda. quodsi victoriam deus nobis
 annuerit, non amplius pecuniam desiderabimus. oportet igitur vasa
 cuncta comburere, naves onerarias perforatas demergere, atque sic
 proelium cum Alexio inire, tanquam hic natos et morituros." his
 assensi sunt omnes.

6. Talia Robertus agitabat consilia; alia rursus imperator mo-
 liebatur magis callida acutioraque. continebant tamen ambo copias
 suas, dum secum de belli administrandi ratione deliberant, ut pru-
 denter munere suo fungerentur. atque imperator quidem ex utraque
 subito parte noctu impetum facere in Roberti castra statuit. itaque
 a tergo barbarorum copias universas, ora maritima emensa, iussit in-

το· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν, ὀηνηκὰ γνοίη ἐφθασκίας
 τοὺς ἀποσταλέντας, ἠβούλετο προσβαλεῖν τῷ Ῥομπέρτῳ. ὃς
 κενὰς τὰς σκηρὰς καταλιπὼν καὶ νυκτὸς διὰ τῆς γεφύρας διελη-
 D λυθῶς, (ὄγδῳ δ' ἦν πρὸς τῇ δεκάτῃ τοῦ παριππεύοντος μη-
 νὸς Ὀκτωβρίου ἐπινεμήσεως πέμπτης,) τὸ παρὰ τὴν θάλατ- 5
 ταν ἐπ' ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου πάλαι ἀνοικοδομη-
 θὲν τέμνος κατέλαβε μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. καὶ
 δι' ὅλης νυκτὸς τὸ θεῖον ἐξευμενιζόμενοι, τῶν ἀχράντων καὶ
 θεῶν μυστηρίων μετελάμβανον. εἶτα τὴν ἰδίαν κατωστήσας
 φάλαγγας, τὴν μέσσην εἶχε τοῦ συντάγματος χώραν, τὸ δὲ γε 10
 P. 115 πρὸς θάλατταν κέρας τῷ Ἀμικέτῃ ἐπέτρεψε κόμητι, (κόμης
 δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, γενναῖος καὶ χεῖρα καὶ γνώμη,)
 θάτερον δὲ τῷ νίῳ αὐτοῦ Βαϊμόντῳ, τὴν ἐπίκλησιν Σανί-
 σκῳ. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ ἀισθόμενος, δεινὸς ὢν τὸ συνοψι-
 σσον ἐν ὀξείᾳ εὐρηκέναι ῥοπῇ, μεθαρμοσάμενος ἑαυτὸν πρὸς 15
 τὸ συμπεσόν, αὐτοῦ που κατὰ τὸ πρᾶνὲς παρὰ τὴν θάλασσαν
 τὰς παρατάξεις κατέστησε. καὶ διελὼν τὰ στρατεύματα, τοὺς
 μὲν ἐπὶ τὰς σκηρὰς τοῦ Ῥομπέρτου ἀπερχομένους βαρβάρους
 τῆς ὁρμῆς οὐκ ἀνέκοψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑτερόκοπα
 B φέροντας ἕψθη παρακατασχὼν μετὰ τοῦ σφῶν ἀρχηγοῦ τοῦ 20
 Ναμπίτου, ἀποβύνας τῶν ἵππων, ἔμπροσθεν ἐκ μικροῦ δια-

1. πεφθασκίας A. 3. ἐληλυθῶς CG, διεληλυθῶς AP. 4.
 παριππεύοντος om. G. 5. Ὀκτωβρίου μηνὸς G. 7. μετὰ :
 κατὰ P. 10. εἶλετο PG, εἶχετο CA, εἶχε P in margine. 11.
 Ἀμικέτῃ C constanter, Ἀμικέτῃ PA. κόμητι om. C. 12.
 καὶ γενναῖος G. 16. θάλατταν G, παρὰ θαλάττης C. 17.
 διελθὼν C.

vadere, nec, quo certius insidiae laterent, itineris ambage eos uti noluit. ipse a fronte, simulatque eos, quos miserat, advenisse animadvertisset, adoriri Robertum volebat. qui quidem, tabernaculis vacuis relictis, pontem nocte transgressus, (erat decimus octavus mensis Octobris dies indictione quinta,) in templum ad mare Theodoro martyri olim exstructum se contulit cum universo exercitu; ubi per totam noctem precibus placato numine, immaculata divinaque mysteria percepere. instructis dein copiis, medium aciei locum ipse tenuit; cornu, quod ad mare spectabat, Amicetae commisit, viro inter comites illustri, et manu et consilio prompto; alterum Boëmundo filio, cognomine Sanisco. his imperator animadversis, quae erat animi alacritate ad ea, quae facta opus essent, temporis momento perspicienda, consilio pro re mutato, in iugi declivitate praeter maris oram aciem constituit. divisisque copiis, barbaros ad Roberti castra invadenda profectos revocare noluit; qui autem in humeris gladios ancipites gestant, eos una cum duce Nampita retinuit et, relictis

στῆματος προπορεύεσθαι στειχηδὸν ἐπέτρεψε· τοῦτο δὲ γένος ἀσπιδοφόρον ξύμπαντες. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στρατεύματος εἰς φάλαγγας διελών, αὐτὸς μὲν τὸ μεσαίτατον εἶχε τῆς παρατάξεως, δεξιόθεν δὲ καὶ ἄξ εὐωνύμου φαλαγγάρχας τὸν καὶ 5 *σαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἐπέστειλε καὶ τὸν καλούμενον Πακουριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον.* τὸ δὲ μεσαίτατον αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ βαδιζόντων βαρβάρων ἱκανοὺς εἶχε στρατιώτας τῆς τοξείας εἰδήμονας, οὓς κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου προεκπέμπειν ἠβούλετο, ἐπιτρέψας τῷ *Ναμπιτῇ, ὀπηνίκα βού-* 10 *λοιντο πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἐξιπάσασθαι καὶ αὐθις ὑποστρέφειν, χώραν αὐτοῖς ἔξ ἐφόδου διδόναι ἐφ' ἑκάτερα σχιζόμενους, εἶτα αὐθις συνεχίζεσθαι καὶ συνησπικίταξ πορεύεσθαι.* οὕτω γοῦν τὸ ἄπαν διατυπώσας στρατεύμα, αὐτὸς μὲν κατὰ 15 *μέτωπον ἔτεο τῶν Κελτικῶν στρατευμάτων, τὴν ἡῖονα παραθέων· οἱ δὲ ἀποσταλέντες βάρβαροι τὰς ἀλκυὰς διεληλυθότες, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ Δυρραχίου τὰς πύλας ἀνεπέτασαν, τοῦτο αὐτοῖς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπισκήψαντος, ἐν ταύτῃ ταῖς Κελτικαῖς σκηναῖς προσέβαλλον.* κατ' ἀλλήλων δὲ τῶν δημα- 20 *γωγῶν ἐρχομένων, ἀποσπάδας ἀποστέλλων ὁ Ῥομπέρτος ἱπασίας ἐκέλευε ποιεῖσθαι, εἴ που ἐκείθεν ὑποσῦραι τινες δυνηθεῖεν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος. ἀλλ' οὐδ' ὁ βασιλεὺς πρὸς τοῦτο ἀνεπεπτώκει· ἐπεμψε δὲ μᾶλλον καὶ συχνούς τοὺς ἀν-*

2. ἀσπιδοφόρων G.	ἄπαντες CG.	τοῦ δὲ στρατεύματος	
τὸ λοιπὸν GA.	7. τὸν P.	9. ἀμπιτῇ G.	13. αὐτοῖς CG.
14. ἔτεο G.	Κελτῶν G.	ἡῖονα A.	παραθεόντων conl.
Hoeschel.	15. ἀλκυὰς G., ἀπτάς A.	18. προσέβαλλον C,	
προσέβαλον PG.	22. τοὺς add. G.		

equis, modico ante aciem intervallo, ordine procedere iussit. tota haec gens clypeis armata est. reliquo exercitu in phalanges distributo, mediam aciem ipse tenebat, a dextra et sinistra praefecit legionibus caesarem Nicephorum Melissenum et Pacurianum quem vocabant magnum domesticum. medium inter se et qui pedites incedebant barbaros locum milites satis multi occupaverunt, iaculandi periti, quos in Robertum praemittere volebat. mandaverat itaque Nampitae, ut sicubi in Gallos equis prorumpere vellent et rursus se recipere, transitum ipsis statim darent, utroque regressi; mox rursus coirent et confertim progredierentur. sic instructo exercitu, ipse in frontem aciei Francicae signa infert, oram transvolans. barbari ad circumeundum missi, ubi maritimum emensi sunt tractum, atque etiam Dyrhachii praesidia iussu imperatoris aperuerunt portas, simul in castra Gallorum impetum fecere. dum vero acies utriusque ducis obviam procedit, Robertus turmas equitum misit, qui exercitum Romanum lacesserent, si quos inde elicere forte possent. nec

τικαταστησαμένους αὐτοῖς πελταστίας. ἀκροβολισμοῖς οὖν με-
τρίοις ἀμφοτέρων κατ' ἀλλήλων χρησαμένων, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥομ-
πέρτος ἡρέμα τούτοις εἶπετο καὶ τὸ μεταίχιμιον ἤδη ἀπεστενωῦτο
διάστημα, τῆς φύλαγγος τοῦ Ἀμικέτου προεκδραμόντες πεζοὶ
καὶ ἵππεις περὶ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως τῆς τοῦ Ναμπίτου 5

P. 116 προσέβαλλον. γενναιότερον δ' αὐτῶν ἀντικαταστάτων, πα-
λίνορσοι γεγόνασιν, ἐπεὶ οὐ πάντες λογάδες ἦσαν, καὶ τῇ
θαλίῳσῃ ἑαυτοὺς ἐπιρρίψαντες ἄχρι τοῦ τραχήλου, ταῖς νη-
σί τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βενετικοῦ στόλου πελάζοντες, ἐκέϊθεν
ἤτοιῦντο τὴν σωτηρίαν, καὶ παρ' ἐκείνων οὐ προσεδέχοντο. ἦ 10
δὲ γε Γαῖτα, ὡς λόγος τίς φησιν, ἣ τοῦ Ῥομπέρτου σύνευνος
αὐτῷ συστρατευομένη, Παλλὰς ἄλλη κἂν μὴ Ἀθήνη, θεα-
σαμένη τοὺς φεύγοντας, δριμύ τούτοις ἐνατενίσασα, κατ' αὐ-
τῶν μεγίστην ἀφείσα φωνήν, μονοῦν τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος τῇ
ἰδίᾳ διαλέκτῳ λέγειν ἐφίκει “μέχρι πόσου φεύξεσθε; στήτε, 15
B ἀνέρες ἔστε.” ὡς δὲ ἔτι φεύγοντας τούτους ἑώρα, δόρυ μα-
κρὸν ἐναγκαλισαμένη, ὅλους ῥυτῆρας ἐνδοῦσα κατὰ τῶν φευ-
γόντων ἵσται. τοῦτο θεασάμενοι καὶ ἑαυτῶν γεγονότες, αὐ-
θις πρὸς μάχην ἑαυτοὺς ἀνεκαλέσαντο. ἐπεὶ δὲ οἱ πελεκυφό-
ροι καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἀρχηγὸς ὁ Ναμπίτης δι' ἀπειρίαν καὶ 20

1. ἀκροβολισμοῖς μετρίους C.	6. ἀποκαταστάτων A.	7.
τῇ add. A.	8. τοῦ om. A.	13. τούτοις A, τούτους PG.
ἐνατενίσασα CG, ἐνητένισε A.	14. ἀφείσα P, ἀφιείσα CAG.	
ἔπος om. GA.	16. ἐστὲ libri, correxi.	τούτους φεύγοντας
A.	18. ἵσται G.	19. αὐτοῦς G.
		ἐπειδὴ C.
		πελε-
		κυφόροι G, πελεκοφόροι PA.
		20. αὐτὸς om. A.
		ἐμπε-
		ρίαν CG.

imperator quidem supinus erat, quin potius magno numero, qui op-
positi erant, peltastas misit. his aliquantum inter se velitantibus, cum
etiam Robertus sensim suos sequeretur, et spatium inter utramque
aciem angustius iam fieret, prosilientes ex Amicetae phalange pedites
atque equites extremum Nampitae agmen invadunt; sed ubi fortius
hi resisterent, terga verterunt. quippe non omnes milites erant egre-
gii. atque in mare se praecipitantes collo tenus, ad naves Romanas
Venetaeque classis confugiebant, quae tamen eos non recipiunt. ibi
tum Gaïta, Roberti uxor, in bellum coniugem secuta, Pallas altera,
licet non Minerva, conspicata fugientes, torvo vultu, maxima voce
eos increpuit et sua lingua tantum non Homericum illud dicere vi-
debatur “quo usque fugietis? state, viri estote.” quos ubi fugam
non omittere vidit, longa arrepta hasta, citato cursu fugientes per-
sequitur. ea re illi animadversa, sui compotes facti, rursus ad pugnam
se revocabant. cum autem bipenniferi et ipse eorum dux, Nampites,
propter imprudentiam et pugnandi ardorem citius progressi, longe

θερμότητα αἰχμητικότες, ἰκανὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς παρα-
 τάξεως ἀπέστησαν, σπαύδοντες συμβαλεῖν ἐν ἴσῳ θυμαῖ τοῖς
 Κελτοῖς, (καὶ γὰρ οὐχ ἦττον ἐκείνων περὶ τὰς μάχας καὶ
 οἱ τοὶ ἐκδυμότεροί εἰσιν καὶ τῶν Κελτῶν ἐν τούτῳ τῷ μέρει
 5 μὴ ἀποδέοντες,) κεκοπιαικότες τούτους ἤδη καὶ ἀσθμαίνοντας
 ὁ Ῥομπέρτος θρασυάμενος, καὶ τοῦτο ἀπὸ τε τῆς ὀξείας κινή-
 σεως, τοῦ τε διαστήματος βεβαιωθεὶς καὶ τοῦ ἄχθους τῶν C
 ὄπλων, τινὰς τῶν τούτου πεζῶν ἐπέσκηψε κατ' αὐτῶν εἰσπη-
 δῆσαι. οἱ δὲ προκεκμηκότες ἤδη, μαλακώτεροι τῶν Κελτῶν
 10 ὁφθαίνοντο. πίπτει γοῦν τὸ τηρικαῦτα τὸ βάρβαρον ἅπαν, καὶ
 ὁπόσοι τούτων ἐσώθησαν, περὶ τὸ τέμενος τοῦ ἀρχιστρατή-
 γου Μιχαὴλ προσπεφηνότες, οἱ μὲν καὶ ὁπόσους ἐξεχώρει
 τὸ τέμενος ἐντός, εἰσήεσαν, οἱ δὲ ἄνωθεν τοῦ τεμένου ἀνελ-
 θόντες εἰστήκεσαν, τὴν σωτηρίαν, ὡς ἴοντο, ἐκείθεν πρα-
 15 γματευσάμενοι. οἱ δὲ Λατῖνοι πῦρ κατ' αὐτῶν ἀφέντες, σὺν
 τῷ τέμενι πάντα κατέκαυσαν. τὸ δὲ γὰρ λοιπὸν τῆς Ῥω-
 μαϊκῆς φάλαγγος καρτερῶς πρὸς αὐτοὺς ἀπεμάχοντο. ὁ δὲ D
 Ῥομπέρτος καθάπερ τις πτερωτὸς ἱππότης σὺν ταῖς λοιπαῖς
 δυνάμεσι ἔλαβ' ἐν τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος καὶ ὠθεῖται ταύ-
 20 την καὶ εἰς μέρη πολλὰ διασπᾷ. ἐπεῦθεν οἱ μὲν τῶν ἀντι-
 κειμένων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ μαχόμενοι πίπτουσιν, οἱ δὲ
 φυγῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπραγματεύσαντο σωτηρίαν. ὁ δὲ γὰρ βα-
 σιλεὺς Ἀλέξιος καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἔμενε, κἂν V. 94

2. συμβαλεῖν P, alterum CAG. 4. τῷ : τὸ P. 8. τούτου
 add. AG. 10. τὸ prius add. A. 13. ἀνωτέρω A. 14.
 εἰστήκησαν PG, recte A. πραγματευσόμενοι PA, alterum CG.
 19. κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐλαῖ, omisso φάλαγγος PG, recte A. 21.
 γὰρ add. A.

a Romanorum acie abessent, congregi properantes cum Gallis pari virtute,
 (non enim minus illi in proelio fortes sunt, nec Gallis ab ea parte
 quidquam concedunt,) Robertus, qui eos defatigatos iam et anhelan-
 tes conspiceret, eiusque rei et celeritas gradus et longitudo spatii et
 armorum pondus fidem facerent, peditum manum invadere eos ius-
 sit. atque illi iam defessi, a Gallis superantur. tum omnes caedun-
 tur barbari, et si qui proelio elapsi erant, in fuga templum Michae-
 lis archistrategi petebant. quorum alii, quantum quidem aedes capere
 potuit, intrant, pars templi tectum ascendunt, ibi tutos se fore rati.
 verum Latini, igne immisso, ipsos cum templo concremarunt univer-
 sos. interea reliqua Romanae aciei pars fortiter cum hoste pugnabant.
 sed Robertus, velut alatus quidam eques, cum reliquis copiis impetu
 in aciem Romanorum facto, urgebat eos dissipavitque. ibi adversario-
 rum alii in ipso proelio occumbunt, alii fuga salutem petunt. im-
 perator autem Alexius, veluti turris, immotus stabat, licet multos

πολλοὺς τῶν μετ' αὐτοῦ ἀποβεβλήκει ἀνδρῶν καὶ γένει καὶ
 κείρῃ στρατιωτικῇ διαφερόντων. πεπτῶκει γὰρ τὸ τηρικαῦτα
 ὁ Κωνσταντῖος υἱὸς μὲν τοῦ προβεβασιλευκότος Κωνσταντί-
 P. 117 νου τοῦ Δούκα, οὐκ ἰδιωτεύοντος αὐτοῦ εἶναι ἀποτεχθεὶς, ἀλλ'
 ἐν πορφύρῃ καὶ γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς καὶ ταινίας τῷ τότε 5
 καιρῷ βασιλικῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἀξιοθεὶς· καὶ ὁ Νικηφό-
 ρος μὲν τὴν κλησιν, Συναδηνὸς δὲ τὴν ἐπίκλησιν καλούμε-
 νος, ἀνὴρ γενναῖος καὶ ὠραιότατος καὶ σφαδύζων πάντων
 ὅπερτερεῖσαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μαχόμενος· μεθ' οὗ
 ὁ ἦδη ῥηθεὶς Κωνσταντῖος περὶ κήδους ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀδελφῇ 10
 πολλάκις ὠμίλει· καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ Παλαιολόγου πατὴρ
 Νικηφόρος καὶ ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν· πλήττεται γὰρ καὶ ὁ
 Ζαχαρίας καιρίαν κατὰ τοῦ στέρονου καὶ τὴν ψυχὴν ἅμα τῇ
 πληγῇ ἐπαφίησι, καὶ ὁ Ἀσπιέτης καὶ πολλοὶ τῶν λογάδων.
 Β τῆς δὲ μάχης μὴ διαλυομένης, ἐπεὶ τὸν βασιλέα ἑώραν εἶναι 15
 ἀντικαδιστάμενον, ἀποκριθέντες τινὲς τῶν Λατίνων τρεῖς, ἀφ'
 ὧν εἷς ὁ ἦδη ῥηθεὶς Ἀμικέτης ἦν, ὁ δὲ ἕτερος Πέτρος ὁ τοῦ
 Ἀλίφα, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὁ δὲ τρίτος κατ' οὐδὲν τού-
 των ἐλάττων, ὅλους ῥυτιῆρας ἐνδόντες τοῖς ἵπποις, δόρατα
 μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατ' αὐτοῦ ἵενται· καὶ ὁ μὲν Ἀμι- 20

2. πεπτῶκει A, πέπτωκε P, πεπτῶκασι G. τὸ add. A. 3. ὁ
 om. A. Κωνσταντῖος hic et mox Wilken. Hist. Comn. p. 175.
 ὁ υἱὸς τοῦ προβασιλ. κωνσταντ. τοῦ δούκα, ὁ ἐν πορφύρῃ γεννη-
 θεὶς A. 6. ὁ om. CG. 8. καὶ ὠραιότατος om. CG. 11. ὁ
 τοῦ παλαιολόγου υἱὸς νικόλαος καὶ ὁ ἀμπλῆης καὶ πολλοὶ τῶν λο-
 γάδων A. 13. Ζαχίας G. 14. Ἀσπιέτης C, Ἀσπίτης P,
 Ἀσπιώτης G. 17. εἷς om. G. ἕτερος add. A. ὁ ante
 τοῦ add. A. 20. ἵενται G.

suorum perderet, tum genere, tum usu rei militaris insignes. ceci-
 dit enim tum Constantinus, Constantini Ducæ olim augusti filius,
 non privato quidem patre genitus, sed in purpura natus nutritus-
 que et imperatoria tunc temporis a patre taenia ornatus. cecidit
 Nicephorus quoque, Synadenus cognomine, vir generosus et forma
 præstans, qui omnes illo die anteire fortitudine gestiverat: cum eo
 Constantinus, cuius modo mentionem feci, de nuptiis cum sorore sæpe
 egerat. ipse etiam Palaeologi pater, Nicephorus, aliiq̄ue ex illustribus
 occubuerunt. quippe Zacharias letali circa pectus ictu percussus, si-
 mul vulnus accepit, animam efflavit, itemque Aspietes et multi
 viri egregii. nondum autem proelio finito, cum imperatorem ad-
 huc locum obtinentem cernerent, tres Latinorum, quorum unus Ami-
 cetes erat, de quo iam diximus, alter Petrus Aliphæ filius, ut ipse
 affirmavit, tertius alius quidam, illis nequaquam inferior, admissis
 equis, longis armati hastis, in eum irruere. atque Amicetes quidem
 feriendo aberravit, declinante paululum equo; alterius hastam impe-

κτης διημαρτήκει τοῦ βασιλέως, μικρὸν παρεκκλίνας τοῦ
 ἵππου· τοῦ δ' ἄλλου τὸ δόρυ διὰ τοῦ ξίφους ὁ βασιλεὺς
 ἀπωσάμενος καὶ τονώσας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον κατὰ τὴν
 κλεῖδα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ λοιποῦ ἀποτεμένει σώματος. ὁ δὲ γρ
 5 τρίτος πλήττει τοῦτον εὐθύς κατὰ τὸ μέτωπον, ὁ δὲ φρε- C
 νήρης τε ὦν καὶ ἔδραϊος τὸν νοῦν, μηδὲν ἄλως συγχυθεῖς,
 γοργότητι γνώμης ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον συνείς, ὕπτιον
 ἄμα τῇ πληγῇ ἑαυτὸν ὡς ἐπ' οὐρὰν τοῦ ἵππου ἔθετο. καὶ
 εὐθύς τὸν χροῶτα τοῦ σώματος μικρὸν παραξέσασα ἢ τοῦ ξί-
 10 φους ἀκμή, περὶ τὴν ἀκωκὴν παραποδιοθεῖσα τῆς κόρυθος
 καὶ τὸν συνέχοντα ταύτην ὑπὸ τὴν γένυν ἱμάτια διασπάσασα,
 ὡσε ταύτην εἰς γῆν. τηρικαῦτα δὲ ὁ μὲν Κελτὸς ἐκεῖνος πα-
 ραθεῖ, ὃν ᾗστο κατακρημνίσαι τοῦ ἵππου, ὁ δ' εὐθύς ὀρθω-
 15 ἀποβαλὼν. ἀλλὰ καὶ γυμνὸν τὸ ξίφος κατέχων τῇ δεξιᾷ, D
 τῷ δὲ λύθρῳ τοῦ ἰδίου πεφοινιγμένος αἵματος, καὶ τὴν κε-
 φαλὴν ἀπερικάλυπτον ἔχων καὶ τὴν πυρσὴν καὶ ἠλιῶσαν κό-
 μην περιπλανωμένην ταῖς ὄψεσι καὶ διοκλοῦσαν αὐτόν· ὁ γὰρ
 ἵππος ταραττόμενος καὶ ἀποπτύων τοὺς χαλινοὺς καὶ φριμάσ-
 20 σων, ἀτακτότερον ἐμπίπτειν τῷ προσώπῳ τοὺς βοστρύχους πα-
 ρασκεύαζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενος, ὡς ἐπῆν, τοῖς

2. τοῦ prius : τῶν P. 5. εὐθύς om. A. 6. συσχεθεῖς γορ-
 γότητι A. 10. ἀκοήν P, ἀκωκὴν AG. παραποδιοθεῖσα A. 11.
 συνέχοντα A. γένυν : σαφῶν A. ἐσπάσας A. 12. ὡσε :
 ἀφῆκε A. ἐς G, ἐπὶ τὴν γῆν A. 13. δὲ A. εὐθύς :
 αὐθις G. 15. καὶ om. G. κατέχει A. 18. πεπλανημέ-
 νην G. διοκλοῦσαν P.

rator gladio repulit, et vehementem intorquens ictum, carpum per-
 cussit manumque a reliquo abscidit corpore; tertius imperatorem rec-
 ta in fronte ferit. verum ille, quo erat praesenti ac firmo animo,
 nihil omnino confusus, ingenii dexteritate celerrime, quid opus es-
 set, perspexit. itaque ubi venientem sensit ictum, supinum se in equi
 caudam reiecit; quo factum est, ut cute dumtaxat corporis leviter
 perstricta, cuspidis mucro ad summam offensus galeam, lorum, quo
 sub mento ea adstringitur, ruperit ipsamque in terram deiecerit. tum
 Gallus, excussisse se imperatorem equo ratus, praetervehitur; ille
 statim erectus, in sella firmiter insedit, nullis amissis armis. immo
 strictum manu tenens gladium, sanguine suo cruentatus, nudo capite,
 coma flava splendidaque oculis circumfusa, non sine molestia: nam
 equus efferatus et freni impatiens exultando effecit, ut incomposite
 crines in frontem defluerent: tamen vel sic, ubi se, quantum poterat,
 revocavit ad seipsum, hostibus se obiecit. verum ubi etiam Turcas

ἐναντίοις ἀντικαθίστατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς Τούρκους φεύγον-
 τας ἑώρα καὶ αὐτὸν τὸν Βοδῖνον ἀπολέμητον ὑποχωροῦντα·
 ὦπλιστο γὰρ καὶ οὗτος καὶ εἰς πολέμον τύπον τὸ αὐτοῦ δια-
 τηπώσας στρατεύματα, κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἴστατο, ὡς
 P. 118 ἐπαρήξων τάχα τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν γεγε- 5
 νημένας συνθήκας· ἐκαραδόκει δέ, ὡς ἔοικεν, ἵνα, εἰ μὲν τὴν
 ῥοπήν τῆς νίκης τῷ αὐτοκράτορι δοθελσαν γνοίῃ, ἐπιτεθεῖη
 : καὶ αὐτὸς τοῖς Κελτοῖς, εἰ δὲ τὸνναντίον, ἀτρεμήσῃ τε καὶ
 ὀπισθόπουρος γένηται· ταῦτα διαλογιζόμενος, ὡς ἔξ ὧν ἐπε-
 V. 95 πρᾶξει δῆλον, καὶ τὴν νικῶσαν ἀπᾶρτι τοὺς Κελτοὺς ἐγνω- 10
 κῶς ἔχοντας, ἄγεστος πολέμον τὸ παράπαν, οἴκαδε ἐπανα-
 δεδραμήκει· ὃ δὲ αὐτοκράτωρ ταῦτα θεασάμενος καὶ μη-
 B δένα τὸν αὐτῷ ἐπαμύνοντα βλέπων, τὰ μετὰφρασα καὶ αὐτὸς
 τηρικαῦτα δίδωσι τοῖς ἐναντίοις. καὶ οὕτως ἐδίωκον οἱ Λα-
 τῖνοι τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα.

7. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος καταλαβὼν τὸ τέμενος τοῦ ἁγίου 15
 Νικολάου, ὅπου καὶ ἡ βασιλικὴ σκητὴ καὶ ἅπανσα ἡ σκευὴ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ὀπόσους εὐσθενεῖς εἶχε, τὸν
 βασιλέα διώκειν ἐκπέπομφεν, αὐτοῦ που αὐτὸς ἐγκαρτερωῶν,
 φανταζόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατὰσχεσι. τοιοῦτοι γὰρ 20
 λογισμοὶ τούτου τὸ ὑπέρογκον ἐξέκαιον φρόνημα. οἱ δὲ εὐ-
 ψύχως μάλια τοῦτον ἐδίωκον μέχρι τόπου τινὸς παρὰ τῶν

1. ἀντικαθίστασθ A. 3. τόπον CG. 5. τὰς om. G. 11.
 τοῦ πολέμου G. τὸ om. G. 12. καὶ ὡς μηδένα PA, ὡς
 om. CG. 13. ἀπαμύνων G. 19. αὐτοῦς ἐγκαρτερούντας A.
 22. παρὰ τῶν ἐγγωρίων : ἐγγωρίως A.

fugientes vidit et ipsum Bodinum, pugna haud tentata, recedentem, (erat enim hic quoque in armis, et proelii more agmine suorum instructo, ita se gesserat hoc die, tanquam auxilium imperatori iam iamque ex pacto laturus; sed morabatur aperte, ut, si victoriam ad imperatorem se inclinare cerneret, Gallos et ipse aggredederetur; sin minus, pugnando abstineret seque reciperet: qui cum talia, ut re ipsa apparuit, animo agitare, simulac victoriam in Gallorum manibus esse intellexit, proelii omnino expertus, domum se proripuit,) ubi igitur haec imperator vidit, seque destitutum plane ab omnibus cognovit, tergum et ipse tandem hostibus dedit, sicque Latini exercitum Romanum persequabantur.

7. Postquam Robertus S. Nicolai templum occupavit, ubi praetorium omniaque Romani exercitus suppellectilia erant, valentissimos quos habebat milites ad insequendum imperatorem misit, dum ipse ibidem permanet, fore ut imperator caperetur, sperans. quales cogitationes spiritus eius atque arrogantiam alebant. illi strenuissime

ἄγχωρίων καλουμένου Κακῆ Πλευρά. ἡ δὲ τοῦτον θάσις πο-
 ταμὸς ῥέων κάτωθεν ὁ Χαρζάνης καλούμενος, ἐνθεν δὲ ὑπερ-
 κειμένη πέτρα ὑψηλή. ἀναμεταξὺ δὲ τούτων φθάνουσιν αὐ-
 τὸν οἱ διακόντες· οἱ καὶ παίουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀριστερὰν
 5 πλευρὰν διὰ τῶν δοράτων, (ἐννέα δὲ ἦσαν ξύμπατες,) καὶ
 ἐπὶ τὰ θάτερα κλίνουσι. τάχα δ' ἂν καὶ ἐπεπτώκει, εἰ μὴ τὸ
 ξίφος, ὃ τῇ δεξιᾷ κατεῖχε χεῖρὶ, ἔφθασεν ἐναπερσειοθῆναι τῇ
 γῆ. καὶ μὴν καὶ ἡ τοῦ μύσπος ἀκμὴ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς
 ἐνθακοῦσα τὸ ἄκρον τῆς ἐφροστρίδος, ὃ ὑπόστρωμα λέγουσιν,
 10 ἀκλινέστερον τὸν ἰππότην ἐποίει. καὶ αὐτὸς δὲ τῇ λαίᾳ τῆς
 χαίτης δραξάμενος τοῦ ἵππου, ἀνεῖχεν ἑαυτὸν. βοηθεῖται δ'
 μέντοι ἐκ θείας τινὸς δυνάμεως, σωτηρίαν παρ' ἐχθρῶν αὐ-
 τῷ κομιζούσης παραδόξως. ἀναφύει γὰρ δεξιόθεν ἄλλους
 Κελτούς τὰ δόρατα πρὸς ἐκείνον δρωθόσαντας· οἱ καὶ τὰ
 15 ἄκρα τῶν δοράτων κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἐμβαλόντες, ὡρ-
 θωσάν τε ἀθρόον τὸν στρατιώτην καὶ εἰς τὸ μέσον κατέστη-
 σαν. καὶ ἦν ἰδεῖν θαῦμα παράδοξον. οἱ μὲν γὰρ ἐξ εὐωνύμων P. 119
 ἀνατρέπειν ἠπείγοντα, οἱ δὲ ἐκ τῶν δεξιῶν τὰ δόρατα τῇ
 πλευρᾷ πῆξαντες, ὥσπερ τοῖς πρῶην ἐναντιούμενοι καὶ ἀντε-

1. καὶ κῆ C. 2. ἐνθεν δὲ : ἐνδοθεν A. 5. δ' G. ἦσαν
 om. C. 6. τὰ add. A. 7. κατέσχε A. 9. λέγουσιν A,
 λέγουσι PG. 10. ἀκλινέστερον CA, κλινέστερον PG. 11.
 δραξάμενος τοῦ ἵππου AG, τοῦ ἴ. δραξάμενος P. 12. μέντοι :
 μὴν CG. παρ' : ἐξ CG. 13. κομιζούσης αὐτῷ G. ἀνε-
 φύει G, ἀνεφύει A, ἀναφύει P. γὰρ : μὲν A. 15. ἐμβα-
 λόντες G. 16. ἀθρόως C. 19. τοῖς πρῶην : αὐτοῖς πᾶ-
 λιν A. ἀντερείδοντες — δόρατα : ἀντιβάλλοντες δεξιόθεν τὰ
 δόρατα A.

imperatorem persequerentur usque ad locum, quem incolae Caca-
 pleura vocant. cuius loci hic situs est: fuit infra qui Charzanes
 appellatur amnis; hinc alta imminet rupes. inter utrumque imperato-
 remprehendunt hostes insectantes; qui quidem laevum eius latus
 hastis percutiunt, (novem omnino erant,) et in dextram partem eum
 inclinant. deiecissentque fortasse equo, nisi ensis, quem dextra tene-
 bat, solo innisus eum sustinisset. etiam calcaris laevi aculeus, extre-
 mo strato, quod substramen dicitur, implicitus, firmius equo inhae-
 rentem reddidit. atque adeo ipse, laeva manu equi correpta iuba, sese
 sustinebat. quanquam servatus est ope quadam divina, quae salutem
 ei ab hostibus praeter spem attulit. immisit enim a dextra alios Gal-
 los, qui cum imperatorem hastis peterent easque dextro eius lateri
 applicarent, erigebant repente illum et in medio strato collocabant.
 ac spectaculum erat miraculi plenum. nam a laeva alteri deicere mi-
 tebantur, alteri, dextro lateri hastis infixis, dum illis quasi adversantur

ρείδοντες δόρασι δόρατα, ἐπ' ὄρθου σχήματος τὸν βασιλέα
 ἐποίησαν. ἐδράσαντος δὲ ἑαυτὸν γενναϊότερον καὶ σοσφίξαν-
 τος περιβάδην τὸν ἵππον ὁμοῦ καὶ τὴν ἐφροστρίδα, τηρικαῦτα
 γίνεται τι τῆς γενναϊότητος ἐκείνου τεκμήριον. ὁ γὰρ ἵππος
 ἄλλως μὲν καὶ θερμώτατος ὢν καὶ ὑγροσκελής, ἄλλως δὲ καὶ 5
 Β ἀθλητικώτατος καὶ πολεμικός, (ἔφθη γὰρ ὄπον τοῦτον ἀνα-
 λαβέσθαι τοῦ Βρυεννίου μετὰ τῆς ἐρυθροβαφοῦς ἐφροστρίδος,
 ὁπότε τοῦτον εἶλεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, βασιλεύοντος ἔτι
 Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου,) τὸ δὲ ὄλον εἶπεῖν, ὑπὸ θείας
 προνοίας ἐμπνευσθεῖς, πάλλεται ἑς εὐθὺς καὶ διαέριος γίνε- 10
 ται καὶ ἐπ' ἄκρον τῆς εἰρημένης πέτρας ἐφίσταται, ὡσπερ
 ὑπέπτερος κουφισθεῖς καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ μύθου, Πηγᾶσου
 πτερὰ λαβῶν· Σγουρίτζην τουτοῖ τὸν ἵππον ὁ Βρυέννιος
 C ὠνόμαζεν. τὰ δὲ τῶν βαρβάρων δόρατα, ὡσπερ κενεμβατη-
 σαυτα τὰ μὲν καὶ τῶν χειρῶν τούτων ἐξέπεσον, τὰ δὲ δια- 15
 πεπαρμένα τοῖς μέρεσι τοῦ ἐσθῆματος τοῦ βασιλέως ἐναπο-
 μείναντα, μετεωρισθέντα τῷ ἵππῳ συνηκολούθησαν. ὁ δὲ
 V.96 εὐθὺς ἀποκόπτει τὰ ἐπαγόμενα δόρατα. καὶ οὔτε τεθορῶβη-
 ται τὴν ψυχὴν ἐν τοσοῦτοις δεινοῖς καταστάσι, οὔτε συνεθο-
 λώθη τοὺς λογισμούς, ἀλλὰ ταχὺ τοῦ συνοίσοντος γίνεται καὶ 20
 τὸ παρῶδοξον ἐκ μέσου αὐτῶν ποιεῖται. οἱ δὲ γε Κελτοὶ

2. ἐδράσαντες G. ἑαυτὸν : αὐτοῦ A. 4. τι om. CAG. 5. καὶ
 tertium add. AG. 9. τοῦ Βοταν. Νικηφόρου G, τοῦ Βοτανειάτου
 omisso Νικηφόρου A. 10. υπάλλεται AG. legé υπάλλεται.
 12 τὸ : τὰ G. τοῦ μύθου A, τῶν μύθων PG. 13. τὸν
 ἵππον ὠνόμαζον A, ὠνόμαζεν ὁ Βρυέννιος G. 15. καὶ om.
 A. 16. μέλεσι τοῦ βασιλέως AG. 19. τοιοῦτοις G. 21.
 αὐτῶν AG, ἑαυτὸν P.

et hastis hastas obiciunt, imperatorem erectum constituebant. qui
 ubi in sede se certius firmavit et equum pariter ac stratum femini-
 bus constrinxit, fortitudinis documentum ab illo editum est. etenim
 equus, cum ceteroquin et perfervidus esset firmisque cruribus, et plane
 aptus ad belli certamina, (acceperat eum a Bryennio quondam cum
 purpureo ephippio, cum is in proelio captus esset, Nicephoro Bota-
 niate etiam tum imperatore,) divina denique providentia inflammatus,
 subsilit repente in altum et in summa rupe, cuius modo meminimus,
 insistit, velut volucris sublatus atque, ut in fabula est, Pegasi alas
 nactus: Sguritzem hunc equum Bryennius nominaverat. barbarorum
 hastae, partim in vanum coniectae, horum manibus excidebant, aliae
 infixae vestimentis imperatoris inhaerentesque, sublime una cum equo
 ferebantur; quas ille statim excussit. ac licet in tanto discrimine ver-
 saretur, tamen nec perturbatus animo erat, nec consilii inops, sed
 statim, quod factu opus erat, aggressus, miraculum e medio ἀπολιπῆν.

κεχηνότες εἰστήκεσαν, τὸ γεγονὸς ἐκπληττόμενοι· καὶ γὰρ ἦν ἐκπλήξεως ἄξιον· θεασάμενοι δὲ τοῦτον ἐφ' ἑτέρων τραπέντα, καὶ αὐθις ἐδίωκον. ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ πῶτα τοῖς μεταδιώκουσι στρατιώταις διδούς, στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ συν-
 5 ἀντήσας ἐνὶ τῶν διωκόντων, διελαύνει τὸ δόρυ τοῖς στέροισι. ὁ δὲ τηρικαῦτα εἰς γῆν ὑπτιος ἔκειτο. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐθις τὰς ἡνίας στρέψας, εἶχετο τῆς προτέρας ὁδοῦ. συναντᾶ τοῖ-
 νυν ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν διωκόντων τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις Κελτοῖς οὐκ ὀλίγοις· οἱ δὲ πόρρωθεν τοῦτον θεασάμενοι,
 10 συναρησικότες ἔστησαν, τοὺς τε ἵππους ἀναψύξαι βουλόμενοι, ἅμα δὲ καὶ ζωορῆσαι τοῦτον ἐθέλοντες κἀντεῦθεν ὥσπερ τὴ λάφυρον τῷ Ῥομπέρτῳ κομίσαι. ὁ δὲ ἅμα μὲν τοὺς ὄπισθεν φεύγων διώκοντας καὶ τοὺς ἔμπροσθεν θεασάμενος, ἀπεγγώ-
 κει τὰς σωζούσας ἐλπίδας. συλλεξάμενος δὲ ἑαυτὸν, ἐπεὶ
 15 τῶν ἄλλων μέσον τινὰ ἐθέασατο, ἀπὸ τε τοῦ σώματος καὶ τῆς τῶν ὀπλων ἀποπαλλομένης αἴγλης τὸν Ῥομπέρτον εἶναι νομί-
 σας, καταστήσας τὸν ἵππον, κατ' αὐτοῦ φέρεται· κἀκεῖνος δ' ἐκεῖθεν, πρὸς αὐτὸν τὸ δόρυ εὐθύνας. καὶ μέντοι γε καὶ
 συναλείσαντες ἄμφω κατὰ τὸ μεταίχμιον, κατ' ἀλλήλων ἔεν-
 20 ται. πρότερος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ διειθύνας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον διὰ τοῦ δόρατος· τὸ δὲ αὐτόθεν διὰ τῶν μαζῶν εἰς

1. εἰστήκεσαν A, εἰστήκησαν PG. 3. τὸ πολὺ A. 4. τοὺς χαλινούς AG. 6. αὐθις: εὐθύς G. 11. κἀντεῦθεν: καὶ A.
 13. διώκοντας φεύγων A. 14. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 17. φέ-
 ρεται: φαίνεται A. 18. τὸ δόρυ om. A. γε om. A. 19.
 μεταίχμιον AG, μεσαίχμιον P. ἔεται P, recte AG. 20.
 πρότερος A, πρότερον PG.

Galli hiantes stabant, re haud immerito perculti; mox altrorsum fu-
 gientem conspicati, rursus insequuntur. verum ille, postquam diu in-
 sequentibus militibus terga dedit, versis habenis, uni instantium occu-
 rrit, et pectus hasta transfixit. is statim supinus humi procubuit. at
 imperator, converso rursus equo, eodem quo antea itinere perrexit.
 nec paucis obviam fit Gallis, qui Romanas copias ulterius perse-
 cuti erant; qui ut procul eum conspexere, confertim subsistunt,
 ut et equis paullulum quietis darent, et vivum Alexium cape-
 rent, captumque veluti spoliū ad Robertum adducerent. ibi tum
 imperator, qui et persequentes a tergo hostes fugeret, et obviam a
 fronte factos cerneret, de salute desperavit. sed animo collecto, cum
 in hostium globo quempiam animadvertisset, quem et proceritate cor-
 poris et armorum fulgore Robertum esse suspicabatur, recta eum
 equo petit. idem alter facit, hastam in Alexium torquens. ita in medio
 concurrunt ambo seque invicem aggrediuntur. prior imperator, directa
 manu, percutit eum hasta, quae illico per pectus in dorsum traicitur.

τὰ μεταφρενα διεκβάλλεται. καὶ τὸν μὲν βάρβαρον αὐτίκα
 B εἶχεν ἢ γῆ· εὐθύς δὲ τοῦτον ἀφῆκε καὶ ἡ ψυχὴ, τῆς τρω-
 σεως καιρίας γεγεννημένης. καὶ τοῦ λοιποῦ ὁ βασιλεὺς, δια-
 σχισθείσης τῆς φάλαγγος, διὰ μέσων αὐτῶν ἐξιπνύσατο,
 ἄδειαν ἑαυτῷ ἐφευράμενος τὴν σφαγὴν τοῦ βαρβάρου τούτου. 5
 οἱ δ' εὐθύς τὸν τρωθέντα εἰς γῆν ἐρριμμένον θρασάμενοι,
 περιχυθέντες τῷ κειμένῳ, περὶ αὐτὸν διεπονοῦντο. καὶ οἱ
 ὀπισθεν δὲ τὸν βασιλέα διακόντες τούτους θρασάμενοι, ἀπο-
 βάντες τῶν ἵππων καὶ γνωρίσαντες τὸν ἄνδρα, ἐκόπτοντο ὀλο-
 λύζοντες. ἀλλ' ὁ Ῥομπέρτος μὲν οὐκ ἦν, ἕτερος δὲ τῶν 10
 ἐπιφανῶν καὶ ὁ τούτου δεύτερος. τούτων δὲ ἀσχολουμένων,
 ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν πορείαν ἐπεποίητο.

8. Ἄλλ' ἔγωγε μεταξὺ τῶν λόγων ἐπελαθόμεν τὸ μὲν
 C διὰ τὴν φύσιν τῆς ἱστορίας, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν πρα-
 γμάτων ὑπερβολὴν, ὅτι πατρὸς κατορθώματα γράφοιμι. μηδὲ 15
 γὰρ βουλομένη τὴν ἱστορίαν ὑποκτον θείναι, πολλάκις παρα-
 τρέχω τὰ τοῦ πατρὸς, μῆτε αὐξάνουσα, μῆτε πλάτος περι-
 τιθεῖσα. εἶθε γὰρ ἑλευθέρα ἦν τοῦ πάθους τούτου τοῦ πα-
 τρικοῦ καὶ ἀπόλυτος, ἵνα καθάπερ ὕλης ἀμφιλαφοῦς δραξα-
 μένη, τὴν σοβῦδα γλωῦσαν ἐνεδειξάμενη, ὀπίσθη ἔχει περὶ τὰ 20

2. εἶχε γῆ A, εἶχεν γῆ P, εἶχε ἢ γῆ G. δὲ A, γὰρ PG.
 ἀφῆκεν ἢ G, ἀφῆκεν καὶ ἢ P, recte A. 3. ὁ βασιλεὺς τοῦ
 λοιποῦ G. 5. ἑαυτῷ A, αὐτῷ PG. τούτου om. A. 6.
 δὲ G. 7. διαχυθέντες A. τῷ add. A. διεπονοῦντο :
 καιτεθρηνοῦντο A. ἀλλὰ καὶ A. 8. δὲ add. C. 12. πε-
 ποίητο A. 14. καὶ om. CG. 16. μετατρέχω CG. 17.
 πλάτος : πάλιν CG. περιτιθεῖσα C, περιτεθεῖσα PG.

statim humi barbarus prostratus, animam efflat, gravi accepto vul-
 nere. mox divisa imperator phalange, per medios ferebatur hostes,
 opportunitatem ex barbari istius nece nactus. nam illi ut vulneratum
 et humi stratum conspexere commilitonem, accurrebant et in iacente
 occupati erant. nec qui a tergo imperatorem persequiebantur, cum
 hos vidissent, non descenderunt equis agnitumque planxerunt ulu-
 lantes. quanquam Robertus non erat, verum nobilium unus et a
 Roberto secundus. sic igitur istis occupatis, imperator iter porro
 perrexit.

8. Verum ego, dum haec narro, oblita sum et propter historiae
 naturam et propter facinora inaudita, patris me res gestas describere.
 etenim ne historiae fidem suspectam reddam, saepe transcurro, quae
 de patre narranda sunt, nec exaggerans ea, nec copiose tractans.
 quod utinam vacua essem ab hoc erga parentem affectu et soluta
 certe in amplissimo veluti campo libere excurrens, quantum oratio
 mea in tractandis rebus praeclare gestis usum habeat, probassem. nunc

καλὰ τὴν οἰκείωσιν. ἐπηλυγάζει δέ μου τὸ πρόθυμον ἢ φυ- D
 σικὴ στοργή, μὴ πως δόξαιμι τοῖς πολλοῖς ἐπὶ προθυμίας V. 97
 τοῦ λέγειν περὶ τῶν κατ' ἑμαυτὴν, τερατολογίας παρέχειν
 ἐπόληψιν. καὶ γὰρ ἂν πολλαχοῦ τῶν κατορθωμάτων τῶν
 5 πατρικῶν μεμνημένη, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀπεστάλαξα, ζυγ-
 γράφουσα τε καὶ διηγουμένη, ἐν ὁπόσοις κακοῖς περιπέπτωκε, P. 121
 καὶ οὐδ' ἄνευ μονοδίας καὶ θρήνου τὸν τόπον παρήλθον.
 ἀλλ' ἵνα μὴ ἔμπορεία κομψή τις ἦ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς
 ἱστορίας, ὥσπερ τις ἀπαθῆς ἀδύμιας καὶ λίδος, παρατρέχω
 10 τὰς τοῦ πατρὸς μου ζυμφοράς. ἄπερ ἔδει καὶμὲ καθάπερ
 ἐκείνον τὸν Ὀμηρικὸν νεανίσκον εἰς ὄρκον προφέρειν (οὐδὲ
 γὰρ εἶμι χείρων ἐκείνου τοῦ λέγοντος "οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλας,
 καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμεῖο") πρὸς τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι φιλο-
 πάτωρ. ἀλλὰ τὸ μὲν πάθος τὸ πατρικὸν ἄμολι μόνη καταλ-
 15 λείφθω καὶ θαυμάζειν καὶ δλοφύρεσθαι, τὰ δὲ τῆς ἱστορίας B
 ἐχέσθω. μετὰ ταῦτα οἱ μὲν Κελτοὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥομπέρ-
 τον ὕδοῦ φεροῦσης εἶχοντο. ὁ δὲ κενὸς τούτους θεασάμε-
 νος, πυθόμενός τε τὰ τούτοις συμπεσόντα, πάντας μὲν μεγά-
 λως κατητιᾶτο, ἕνα δὲ τούτων ἔκκριτον καὶ μαστίζειν ἠπει-
 20 λει, ἄναδρόν τε ἀποκαλῶν καὶ ἀπειροκόπλεμον· καὶ ὅτι μὴ
 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς πέτρας μετὰ τοῦ ἵππου ἀνέθορε, καὶ τὸν

1. ἐπηλυγάζει C, ἐπιλυγάζει PG.

5. ἀπεστάλαξα C, ἐπεστά-

λαξα PG.

6. πόσοις CG.

κακοῖς C et in margine P, και-

ροῖς PG.

8. ἵνα ἡ τορεία G.

ἐκεῖνο om. G.

10. μου

om. C.

17. θεασάμενός τε καὶ τὰ συμπεσόντα A.

19.

ἤτιςιο μὲν πάντας μεγάλως A.

τῶν τούτων A.

21. τὴν

πέτραν A.

coercoet hanc animi propensionem naturalis amor, ne forte multitudinal
 videar, domesticas res celebrandi cupiditate fabulosae narrationis prae-
 bere suspicionem. ac si frequenter ea, quae pater meus bene gessit, com-
 memorarem, lacrimis confecta essem in describendis tantis malis, qui-
 bus ille circumventus est; nec vero etiam sine lamentis luctuque lo-
 cum praetermississem. verum ne oratorius quidam fucus illam historiae
 partem adulteret, veluti adamas durus aut silex, patris mei casus
 transcurro; quos quidem etiam me, ut Homericum illum iuvenem, ad
 iusiurandum (nec enim deterior sum illo, qui ait "non per Iovem, Age-
 lae, et per patris mei mala") adhibere oportebat, quo patris amans
 et essem et dicerer. sed casus paterni mihi soli relinquuntur et ad-
 mirandi et deplorandi; in sequentibus autem historiam enarrare per-
 gam. postea Galli ad Robertum rediere. qui ubi vacuos eos conspexit,
 et quae ipsis acciderant audivit, cum omnes vehementer obiurgavit,
 tum unum inter ceteros insignem etiam flagris se caesurum esse mi-
 nabatur, ignavum reique bellicae imperitum eundem dicens. atque

βασιλέα Ἀλέξιον ἢ κρούσας ἀνελεν ἢ δραξάμενος ζῶντα ἤγα-
 γε, τὰ πάνδεινα πάσχειν ᾤετο. ἦν γὰρ ὁ Ῥομπέρτος οὗτος
 Cτᾶλλα μὲν εὐψυχότατός τε καὶ φιλοκινδυνότατος, πικρίας δὲ
 ὕλος ἀνθρώπος, καὶ ἐν ῥίσιν ἐπικαθήμενος ἔχων τὸν χόλον
 καὶ τὴν καρδίαν μεστήν θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἔμπλεων, καὶ οὕτως 5
 ἔχων περὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἢ τὸν ἀντικαθιστάμενον δια-
 πεῖραι τῷ δόρατι, ἢ ἑαυτὸν διαχρήσασθαι, παρὰ τὸν Μοι-
 ραῖόν, φησι, κλωστῆρα ἀπαλλαττόμενος. ὁ μὲντοι στρατιώ-
 τῆς ἐκεῖνος, ὃν ὑπ' αἰτίαν ὁ Ῥομπέρτος ἤγε, τό τε ἀνεπίβα-
 τον καὶ ὄξυ τῆς πέτρας μάλα σαφῶς διηγείτο, καὶ ὅτι εἰς τὸ 10
 μετεωρότατον ὁ τόπος ἐπῆρτο, καὶ ὡς ἢ πέτρα δέξεια ἦν καὶ
 ἀκροσφαλῆς, καὶ ὡς οὐδένα οὐ πεζόν, οὐχ ἰππότην ἐπιβῆνας
 ταύτης δυνατὸν ἄνευ θείας τινὸς μηχανῆς, μὴ ὅτι γέ τινα πο-
 D λημούμενον καὶ μαχόμενον, ἀλλ' οὐδ' ἄνευ πολέμου τινὸς εἶναι
 δυνατὸν ἀποπειρῶσθαι τῆς πέτρας. "εἰ δὲ μοί" φησι "καὶ 15
 διαπιστοίης, ἐπιχειρήσας ἢ αὐτὸς σὺ ἢ τις ἄλλος τῶν ἰππο-
 τῶν ὁ θαρραλέωτατος, τῶν ἀμηγάνων αἰσθήσεται. εἰ δ' οὐκ,
 ἀλλ' εἴ τις ἀναφανεῖται τῆς πέτρας περιγεγόμενος, μὴ ὅτι γε
 ἄπτερος, ἀλλὰ καὶ ὑπόπτερος ὢν, ἐτοιμος αὐτὸς πᾶν ὃ τε
 δεῖνόν ὑποστῆναι καὶ ἀνανδρίαν κατακριθῆναι." ταῦτα εἰ- 20
 P. 122 πῶν μετὰ θανάτου καὶ ἐκπλήξεως ὁ βάρβαρος τὸν ἐπίχολον
 Ῥομπέρτον κατέστειλέ τε καὶ εἰς θαῦμα ἐκίνησεν ἀφόμενον

1. ἀνήγαγε CG. 4. ἐν C, ἐπὶ PG. 9. αἰτίασιν CG. 12.
 ἀκροσφαλῆς G, ἀκροφαλῆς P. 12. οὐχ : χχ G. 15. μοί :
 μή A. καὶ om. AG. 16. ἢ αὐτὸς : καὶ αὐτὸς G. ἄλ-
 λος τις A. 19. ὃ τε : εἴτε C. 20. δεῖνόν : δυνατὸν CG.
 ἀνανδρίαν C, ἀνανδρίας PG. 22. τε om. G.

is, quod non et ipse in saxum cum equo insiluisset, nec imperatorem
 Alexium sive ictu trucidasset, sive vivum adduxisset captum, gravis-
 sima quaeque passurus sibi videbatur. erat quippe Robertus cum fortis-
 simus et maxime temerarius, tum praecipue ad saevitiam proclivis,
 et naribus quasi insidentem iram habebat animumque iracundiae ac
 stomachi plenum, atque ita se in hostes gerebat, ut aut adversarium
 hasta transfigeret, aut ipse sibi mortem conscisceret, Parcarum, ut
 aiunt, filo vel contra fatum rupto. sed miles ille, in quem culpam
 Robertus conferebat, quam praerupta atque praecipue rupes illa esset,
 clare exponebat; altissimo locum exsurgeré, rupem summa proclivi-
 tate esse, neque quenquam, nec peditem nec equitem, sine divina
 quadam machina ascendere in eam posse, et tantum abesse, ut pu-
 gnanti et lacessito id contingat, ut ne extra quidem proelium rupes
 superari queat. "quod si mihi, inquit, fidem non habes, vel tu ipse
 vel alius quidam equitum audacissimus cum expertus fuerit, id nullo
 modo fieri posse senties; sin quis erit, qui in verticem rupis enita-

τοῦ ὀργιζέσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἔλιγμους τῶν παρακει-
 μένων ὄρων καὶ πᾶσαν τὴν δύσβατον ἀτραπὸν ἐν δυοσὶ νυχθῆ-
 μέροις διεξελθὼν, καταλαμβάνει τὴν Ἀχρίδα. ἐν δὲ τῷ
 μεταξὺ τὸν Χαρζάνη διελθὼν καὶ μικρὸν περὶ τὴν καλουμέ-
 5 νην Βαβαγορὰν ἐγκατερήσας, (τέμπος δ' αὐτῆ δύσβατόν
 ἐστι,) μῆθ' ὑπὸ τῆς ἥτις, μῆθ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τοῦ μόθου
 κακῶν τὸν νοῦν συγχυθεὶς, μῆθ' ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ μέτωπον
 τοῦ τραύματος ὀδύνης ὑποχαλάσας, κἄν τὰ ἐντὸς ὑπὸ τῆς Β
 λύπης τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπτωκότων καὶ μᾶλλον τῶν γενναίως V. 98
 10 ἀγωνισαμένων ἀνδρῶν ἐξεφλέγετο· ἀλλ' ὁμως ὅλος τῆς πό-
 λεως ἦν Δυρραχίου καὶ ταύτης ἐμέμνητο, ἀχθόμενος ὅτι
 ἄτερ ἡγεμόνος καταλέλειπτο, τοῦ Παλαιολόγου διὰ τὴν ὄξειαν
 συμβολὴν τοῦ πολέμου μὴ δυνηθέντος ἐπαναστρέψαι. καί,
 ὡς ἐόν, τοὺς κατ' αὐτὴν ἠσφαλίσατο καὶ τὴν τῆς ἀκροπό-
 15 λεως φρουρὰν τοῖς ἐκκρίτοις Βενετικοῖς τῶν ἐκεῖσε ἀποίκων
 ἀνέθετο, τὴν δὲ γὰρ ἐπίλοιπον πᾶσαν πόλιν τῷ ἔξ Ἀρβανῶν
 ὀρωμένῳ Κομισκόρτῃ, τὰ συνοίσοντα διὰ γραμματίων ὑπο-
 θέμενος.

5. Βαβαγορὰν G. lege αὐτή. 6. τῶν add. G. τοῦ μό-
 θου om. CG. 9. τῆ om. G. 11. καὶ ὅτι A. 13. ἐπα-
 ναστρέψαι μὴ δυνηθέντος A. 14. ἔξ om. CG. τῆς om. CG.
 16. Ἀρβανῶν G. 17. κομισκόρτη G.

tur, non modo alarum expers, sed etiam alatus, non recuso, quin supplicium quantumvis acerbum patiar ignaviaeque condemner." quae cum mirabundus rei quae novitate stupens barbarus dixisset, Roberti iram placavit et in admirationem vertit. at imperator adiacentium montium flexus difficillimo duorum dierum totidemque noctium itinere emensus, Achridem pervenit. in quo itinere cum Charzanem fluvium traiecisset et paullulum in valle in via, quae Babagora dicitur, commoraretur, nec clade ceterisque proelii incommodis perturbatus, nec dolore accepti in fronte vulneris afflictus, quamvis intimo luctu suorum, qui in pugna ceciderant, eorum praesertim, qui strenue dimicaverant, premeretur, tamen totum in Dyrrhachio urbe animum occuparat sollicitusque erat, quod praeside careret. etenim Palaeologo propter pugnam amissam eo reverti non licuerat itaque, quantum poterat, incolae confirmavit, atque arcis custodiam Venetorum qui ibi erant colonorum primoribus mandavit, reliquam urbem Comiscortae ex Albanis oriundo tradidit, et quae facienda viderentur, per litteras significavit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ε.

ALEXIADIS LIBER V.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium Roberto se dedit. Alexius Deaboli suos colligit. ad militem parandum, in summa aerarii inopia, pecuniam sibi, quacunque ratione possit, procurari iubet (1). Isaacius Sebastocrator, convocata synodo, obtinet, ut vasa sacra, quorum nullus esset usus, in publicum conferantur. inde vehemens Leonis Chalcedonensis episcopi erga imperatorem odium et insolentia (2). Robertus, ubi Henricum, ab Alexio arcessitum, Longibardiam invasurum cognovit, Boëmundo relicto, in Italiam redit. una cum papa in Henricum movet, qui tamen, audita Alexii clade, domum se recipit (3). interim Boëmundus, in Illyrico bellum urgens, Iohannina occupat. Romanos proelio bis fundit (4). Alexius, Cpolim reversus, Turcarum auxilia advocat. Boëmundus Larissam obsidet, Leone Cephala fortiter propugnante. imperator auxilio venit (5). structis insidiis, ipse castra Gallorum expugnat (6). sed altero die Michaelis Ducae imprudentia minus prospere res cedit. comites Galli, ab Alexio tentati, Boëmundum Autonem recedens cogunt (7). imperator Cpolim revertitur. ecclesia erroribus Iohannis Itali turbata. eius hominis ortus, studia, mores (8). anathemati Alexii iussu subiectus, mox ad frugem bonam redit (9).

P. 125 1. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος ἀμεριμνήσας παντάπασι, τὴν
V. 101 λείαν πᾶσαν καὶ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν ἀφελόμενος, τροπαιο-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ε' AG.

1. Robertus animo plane securo, præda omni et imperatorio tabernaculo potitus, victoria reportata exsultans planitiem repetiit,

φόρος καὶ γαυριῶν τὴν πεδιάδα κατέλαβεν, εἰς ἣν πρότερον
 ἠύλλιζετο, τὸ Δυρραχίον πολιορκῶν· καὶ μικρὸν διαναπαυσά-
 μενος ἐβουλεύετο, εἰ χρὴ αὐτῷ ἀποπειῶσθαι τῶν τοῦτου
 5 τειχῶν, ἢ τὴν μὲν πολιορκίαν εἰς τὸ ἐπιὸν ἕαρ παραφυλά-
 ξασθαι, τὸ παρὸν δὲ τὴν Γλαβινίτζαν καταλαβεῖν καὶ τὰ Ἰω-
 αννίνα, κἀκεῖσε παραχειμάσαι, καταθέμενον τὸ ὀπλιτικὸν
 ἅπαν εἰς τὰ ὑπερκείμενα τέμνη τῆς πεδιάδος Δυρραχίου. οἱ
 δ' ἐπὶ τὸς Δυρραχίου, καθάπερ ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐπεὶ οἱ Β
 πλείους ἀπὸ Μέλφης καὶ Βενετίας ἦσαν ἀποικοί, τὰ ξυμπε-
 10 σόντα τῷ αὐτοκράτορι μεμαθηκότες, καὶ τὴν τοσαύτην ἀνδρο-
 κτασίαν καὶ τὴν τῶν τηλικούτων ἀνδρῶν σφαγὴν, καὶ τοὺς
 στόλους ὑποεσχωρηκότας, καὶ ὅτι ὁ Ῥομπέρτος εἰς τὸ ἐπιὸν
 ἕαρ τὴν πολιορκίαν ταμιεύεται, δισκοπεῖτο ἕκαστος, ὃ τι
 πράττειν χρὴ καὶ σῴζεσθαι καὶ μὴ αὐτῷ ἐς τοσοῦτους ἐμπε-
 15 πτωκῆναι κινδύνους. συλλεξάμενοι οὖν ἑαυτούς, τὸ ἀπόρη-
 τον ἕκαστος εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγουσι, καὶ περὶ τῶν ὄλων γνω-
 σιμαχήσαντες, ὥσπερ ἐν ἀπόροις πόρον εὐρηκῆναι ἠΐδησαν
 πεισθῆναι τε τῷ Ῥομπέρτῳ καὶ παραδοῦναι οἱ τὴν πόλιν. C
 ἐρεθισθέντες δὲ καὶ παρὰ του τῶν ἐποίκων Μέλφης καὶ ταῖς
 20 τοῦτου πεισθέντες ὑποθημοσύναις, τὰς ἐισόδους ἀναπετάσαν-
 τες, πάροδον τῷ Ῥομπέρτῳ δεδώκασιν. ἐγκρατῆς δὲ τοῦτου
 γεγόμενος, τὰς δυνάμεις μετεκαλεῖτο, φιλοκρινῶν ἅμα, εἰ που

2. ἠύλλιζετο πρότερον A. 3. ἐβούλετο G. εἰ C, ᾤ PG. vid.
 annotat. 4. μὲν om CG. 8. δὲ A. ἐδήλωσε G. 17.
 εὐρημένοι G. 18. τε om. C. 19. παρὰ τοῦ PG, correxi.
 ἐποίκων C, ἀποίκων PG. 22. φυλλοκρινῶν C. lege φυλο-
 κρινῶν.

in qua antea castra posuerat, cum Dyrrhachium obsideret. atque
 paullulum illic commoratus, deliberavit, utrum tentaunda rursus moe-
 nia huius urbis essent, an in ver proximum oppugnatione dilata, in
 praesenti Glabinitzam et Iohannina occupare ibique hiemare praesta-
 ret, exercitu universo in vallibus collocato, quae supra Dyrrhachii
 planitiam iacent. verum qui Dyrrhachium obtinebant, cum plerique
 Melphenses et Veneti essent coloni, ut supra narravimus, postquam
 imperatoris cladem insignem et tantorum hominum caedem acceperunt,
 et classem utramque decessisse, Robertumque in ver proximum obsidio-
 nem parare, eorum quisque, quid faciendum esset, ut incolumes forent,
 neve in tanta rursus pericula inciderent, dispiciebant. conione convo-
 cata, suam quisque mentem aperiunt ac de summa rei consilia agitant;
 tandem difficultatis expediendae eam sibi viam reperisse visi sunt, ut
 Roberto morem gereret urbemque dederent. cumque etiam a Mel-
 phensium accolarum quodam instigati essent, consiliis eius obsecuti,
 portas patefactis, aditum Roberto dederunt. urbe is occupata, copias

τέτρωπαί τις καιρίαν ἢ ἐπὶ χρωῖτα παραξέσαντος τυχὸν τοῦ
 ξίφους, καὶ διερευνώμενος. ὁποῖοί τε καὶ ὀπόσοι πολέμου πα-
 ρανάλωμα γέγονασιν ἐν ταῖς προηγησαμέναις μάχαις, σκοπῶν
 Δάμα, ἐπεὶ χειμῶν ἤδη παρῆν κατὰ τὸδε καιροῦ, διὰ τούτου
 καὶ μισθοφορικὸν ἔτερον ἐπισυνάξει καὶ ξενικὰς ἐπισυλλέξει 5
 P. 126 δυνάμεις, καὶ ἦρος ἐπιφανέντος, τηρικαῦτα πανστρατὶ κατὰ
 τοῦ βασιλέως χωρῆσαι. ἀλλ' οὐκ αὐτὸς μὲν ὁ Ῥομπέρτος,
 καίτοι νικητὴν ἑαυτὸν καὶ τροπαιοῦχον ἀνευφημῶν, τοιούτα
 ἐλογίζετο, ὁ δ' ἠττηθεὶς βασιλεὺς καὶ τραυματίας γεγὼνός,
 διὰ τὴν ἀνύποιστον ἐκείνην ἤτταν καὶ τοσοῦτους καὶ τοιού- 10
 τους ἀποβεβληκῶς μορμολυχθεὶς οἷον συνέσταλται· ἀλλὰ μη-
 δὲν σμικροπρεπὲς περὶ ἑαυτοῦ λογισάμενος, μηδὲ χαλάσας
 ὄλωσ τὸν λογισμὸν, σπεύδων ἦν ὄλη γνώμη τὴν ἤτταν ἦρος
 φανέντος ἀνακαλέσασθαι. ἦσαν γὰρ ἄμφω πάντα προιδεῖν
 καὶ συνιδεῖν ἱκανοί, καὶ πολεμικῶν τεχνασμάτων οὐδενός 15
 Βάδαεις, ἀλλὰ πάσαις μὲν τειχομαχίαις, πάσαις δὲ λοχήσεσι,
 V. 102 καὶ ταῖς ἐκ παρατάξεως ἀγωνίαις ἐθάδες, τὺς δὲ διὰ χειρὸς
 πράξεις δραστικοὶ καὶ γενναῖοι, καὶ ἐχθροὶ πάντων τῶν ὑπ'
 οὐρανὸν ἠγεμόνων γνώμη καὶ ἀνδρία κατάλληλοι. εἶχε δὲ τι τοῦ
 Ῥομπέρτου πλέον ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, ὅτι νεαῖζων τὴν ἡλικίαν 20
 ἔτι, κατ' οὐδὲν ἐλάττων τοῦ ἤδη ἀκμῶντος ἦν καὶ τὴν γῆν

1. παραξήσαντος P. 2. πόσοι G. 3. γέγοναν C, ἐγεγόνα-
 σι G. καὶ σκοπῶν CG. 4. διὰ τούτου om. G. 8. νικη-
 τὴν καὶ τροπαιοῦχον ἑαυτῶν G. 12. περὶ om. PG, add. F, αὐ-
 τοῦ G. 14. ἀνακαλέσασθαι ἦρος φανέντος G. 15. τεγνη-
 σμάτων G. 17. ἐθάδες FC et in margine P, αὐθάδεις PG.
 21. κατ' : καὶ G.

eo evocavit perquisivitque, num quis forte vulneratus esset graviter, an cutem leviter gladio perstringente; simul percontatus est, quot qualesque in pugnis superioribus periissent; cogitavit idem, cum hiems tum iam adesset, per id tempus exercitum mercenarium alterum cogere et peregrinos milites conducere, vere autem ineunte cum omni copia vi imperatorem aggredi. neque tamen solus Robertus, qui victoriam tropaeaque retulerat, talia in animo habebat, victus autem imperator et vulneratus, intolerabili ista clade, tot tantisque viris amissis, quasi formidine perterrefactus, animo cecidit. immo nihil se indignum cogitans, nec omnino deliberandi curam remittens, tota mente nitentur victoriam vere proximo revocare. nam uterque quidvis prospicere et perspicere facile poterant, nec bellicae artis ullius rudes erant, sed in omni genere oppugnationis struendarumque insidiarum atque in proeliis aperto Marte committendis exercitati, manu prompti et fortes, et adversarii prae omnibus ubique ducibus consilio et fortitudine pares. quanquam eo excelluit Alexius, quod iuvenis adhuc aetate erat, nec tamen ulla re alteri cedebat,

μικροῦ σαλεύειν ὄλας τε φάλλυγας ἐκ μόνου ἐμβοήματος αὐ-
 χουήτος συνταράττειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑτέροις συντηρεῖσθω-
 σαν τόποις· μελήσει γὰρ πάντως τοῖς ἐγκωμιάζειν ἐθέλου-
 σιν. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος, ἐν Ἀχρίδι μικρὸν ἑαυτὸν
 5 ἀνακτησάμενος καὶ τὸ σῶμα διαναπαύσας, καταλαμβάνει τὴν
 Δεάβολιν. καὶ τοὺς μὲν τοῦ πολέμου διασωθέντας τῆς ἐκ
 τοῦ μόχθου κικοπαθείας, ὡς ἐνόν, ἐπανελάμβανε, τοὺς δὲ γε
 ἐπιλοῖπους ἀπανταχόθεν ἀποστελλας διεκρηύκευ τὴν Θεσσα-
 λονίκην καταλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ πείραν τοῦ Ῥομπέρτου καὶ τῆς
 10 τὸλμης τοῦ τηλικούτου ἔσχε στρατεύματος, καὶ πολλὴν ἀφέ-
 λειαν καὶ ἀνανδρίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν κατεψηφίσατο, (οὐ γὰρ C
 ἂν προσθείη στρατιωτῶν, ὅτι καὶ οἱ τέως παρόντες ἀγύμνα-
 στοί τε τὸ παράπαν ἦσαν καὶ πάσης στρατιωτικῆς ἐμπειρίας
 ἀδαεῖς,) διὰ τοῦτο γοῦν ἔδειτο συμμάχων· τὸ δὲ ἄτερ χρη-
 15 μάτων οὐκ ἔνῃν· τὰ δὲ οὐ παρῆν, τῶν βασιλικῶν ταμιείων
 ἐπὶ μηδενὶ δέοντι κενωθέντων ὑπὸ τοῦ προβεβασιλευκότος Νι-Ρ. 127
 κηφόρου τοῦ Βοτανειάτου τοσοῦτον, ὡς μηδὲ τῶν ταμιείων
 κεκλεισθαι τὰς θύρας, ἀλλὰ ἀνέτως πατεῖσθαι παντὶ τῷ βου-
 λομένῳ δι' αὐτῶν ὁδεύειν· προπέποτο γάρ. ἔνθεν τοι καὶ
 20 ἐν ἀμηχανίᾳ τὸ πᾶν συνίστατο, ἀσθενείας τε καὶ πενίας ὁμοῦ
 συμπιεζούσης τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. τότε δὲ τότε τί τὸν

7. lege μόθου. τοὺς ἐπιλοῖπους δὲ A. 13. καὶ πάσης : καὶ
 om. C, ἐν πᾶσι καὶ G. 14. τὸ δὲ A, τότε PG. 15. ταμιείων
 AG. 16. ὑπὸ τῶν προβεβασιλευκῶτων τοῦ τε βοτανειάτου καὶ
 μαχαλ τοῦ δούκα A. 17. τοσοῦτον add. C. ταμιείων G.
 19. ἐντεῦθεν καὶ ἀμηχανίᾳ A. 20. ἀσθενείας AG, ἀσθενίας P.
 τε add. A. 21. τοὺς add. A.

qui in ipso flore erat, et terram tantum non concutere totasque pha-
 langas solo clamore perturbare se posse iactabat. verum de his alius
 erit dicendū locus: neque enim ista negligere oportet, qui laudatio-
 nem scribere volunt. sed Alexius imperator, postquam Achride paullu-
 lum quieti se dedit corpusque recreavit, Deabolim se contulit. ibi qui e
 clade incolumes pervenerant, ex belli laboribus et fatigatione, quantum
 poterat, refecit; reliquos undecunque, missis legatis, Thessalonicam
 convenire iussit. sed cum Robertum eiusque exercitus audaciam ex-
 pertus esset, ob magnam autem tenuitatem atque ignaviam parum
 fiduciae poneret in suis, (militibus non addiderim, cum etiam qui tum
 aderant, inexercitati omnino essent et rei militaris prorsus impe-
 riti,) hanc igitur ob causam sociis indigebat; at socii sine pecunia
 parari non poterant; pecunia autem non aderat, cum aerarium regi-
 um sine ullo usu esset ab eo, qui antea imperaverat, Nicophoro
 Botaniate, exhaustum, ita ut ne clausae quidem essent aerarii fores,
 sed cuivis paterent, qui intrare vellet: quippe direptum erat. quo
 factum est, ut magnis in angustiis res publica esset, infirmitate si-

νέον βασιλέα καὶ ἄρτι τῶν τῆς βασιλείας οὐράων ἐπιβεβηκότα
 ἐχρῆν διαπράξασθαι; πάντως ἢ ἐξαπορούμενον τὸ πᾶν κατα-
 λιπόντα ἐκστῆναι τῆς ἀρχῆς, ὡς μὴ ἀνάτιον ὄντα αἰτιωτό
 Β τισ αὐτὸν ὡς ἀπειροπόλεμον καὶ ἀνεπιστήμονα ἀρχηγόν, ἢ
 5 ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἐνόν, καὶ συμμαχούς μετακαλέσασθαι καὶ τὰ 5
 τούτοις δοθησόμενα χρήματα ὄθεν δήποτε συναγαγεῖν, καὶ
 τοὺς ἀπανταχῆ διασπαρέντας τοῦ στρατεύματος διὰ δωρεῶν
 ἀνακαλεῖσθαι, ἵνα ἐντεῦθεν μείζους ἐλπίδας κτησάμενοι, αὐ-
 τοὶ μετ' αὐτοῦ ἐγκαρτερήσαιεν, καὶ οἱ ἀπόντες πρὸς τὸ ἐπαν-
 ἔρχεσθαι προθυμότεροι γένοιτο, καὶ οὕτως γενναιότερον πρὸς 10
 τὰ Κελτικὰ πλήθη ἀντικαταστήναι δυνήσαιοτο. ἀνάξιον μὲν
 οὖν καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐπιστή-
 μης ὁμοῦ καὶ τόλμης μηδὲν πεπραχέναι βουλόμενος, πρὸς
 C δύο ταῦτα ἀπέβλεψε, συμμαχούς τε ἀπανταχόθεν μεταπέμ-
 ψασθαι, ἐλπίσι πολλῶν δωρεῶν εὐμηχάνως τούτους ὑποσπυ- 15
 ρόμενος, τὴν δέ γε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αἰτήσασθαι χρή-
 V. 103 ματὶ οἱ ξυμπορισσαμένους ὄθεν δήποτε ἐκπέμψαι.

2. Οἱ δὲ πόρον πορισμοῦ μὴ ἐφευρηκότες ἕτερον, πρό-
 τερον μὲν ἅπαντα τὰ αὐτῶν συναγαγόντες χρήματα, ὅποσα ἐν
 χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, τῇ βασιλικῇ χωνσίᾳ παραπετόμψασαι· 20

1. τῶν Diesterwegius, τὸν libri.	2. ἢ CG, καὶ P.	κατα-
λειπόντα PG, καταλιπόντα C.	3. ἀνάτιον CG, ἐνάτιον P.	αἰτιάτο G.
6. δοθησόμενα : ἐπαρκέσοντα P in margine.	7. τοὺς C, τούτους PG.	8. αὐτοὶ δὲ C, οἱ τε
coni. Diesterwegius.	11. δυνήσεται CG.	12. τῆς αὐτοῦ
om. G.	14. καὶ συμμαχούς A.	15. ἀποσπυρόμενος A.
16. δέ γε : δὲ A.	18. ἐφευρισχοῦτες P, alterum CAG.	

mul et egestate imperium Romanum urgentibus. in tali tempore quid
 imperatori iuveni quique modo ad imperii gubernacula accesserat, faci-
 endum erat? omnino aut desperata rei publicae salute, imperio ab-
 dicandum, ne quis eum, cum culpae expers esset, culparet tanquam
 ducem imperitum atque rudem; aut in summa necessitate, quan-
 tum posset, et socii cogendi et quam ipsis solveret pecunia unde-
 cunque conquirenda, et dispersae ubique exercitus reliquiae donis
 revocandae, quo ad maiorem spem erecti, et qui secum essent, per-
 durarent, et qui aberant, ad redeundum propensiores fierent, at-
 que ita fortius Gallorum copiis resisti posset. iam cum nihil, quod a
 militari sua experientia simul et virtute abhorreret seque indignum
 esset, facere vellet, ad haec potissimum duo animum attendit, pri-
 mum ut socios undique cogeret, multorum munerum spe facile allici-
 endos; dein a matre fratreque petiit, ut pecunias undecunque confe-
 ctas sibi mitteret.

2. Illi, quod pecuniae parandae viam alteram non inveniebant,
 primum omnes res suas, quaecumque auro argenteo essent, ad mo-

πρώτη δὲ πάντων ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ ἐμὴ ὑπόσα ἐκ τε μη-
 τρώου καὶ πατρώου κλήρου ἐνυπῆρχον αὐτῇ, κατεβάλλετο,
 καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν πρὸς τοῦτο ἐρεθίσαι οἰομένη· ἐδε-
 δίδε γὰρ ὑπὲρ τοῦ αυτοκράτορος, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐ- D
 5 τὸν θρόνον· εἶτα δὲ καὶ ἐξ ἑτέρων, ὅποσοι εὐνοϊκώτερον πρὸς
 τοὺς βασιλεῖς τούτους διέκειντο, αὐθαιρέτως προτεθυμηκότων
 καταβάλλεσθαι, ὅποσον ἕκαστος εἶχε προθέσεως, χρυσοῦ καὶ
 ἀργυρίου πορισάμενοι, ἐξέπεμψαν τὸ μὲν τι τοῖς συμμάχοις, P. 128
 τὸ δὲ τι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπικειμένην
 10 χρεῖαν μηδαμῶς ἐξαρκούντων, τῶν μὲν χάριτας αἰτούντων,
 ὡς συναγωνισαμένων δῆθεν, τῶν δὲ, ὅποσον μισθοφορικόν,
 δαψιλέστερον τὸν μισθὸν ἐξαιτουμένων, ἐνέκειτο αὐθις καὶ
 ἕτερα ἀνακαλούμενος διὰ τὸ ἀπεγνωκέαι τὴν Ῥωμαίων εὐ-
 νοίαν. οἱ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γεγυότες καὶ πολλοὺς λογισμοὺς
 15 ἀνελιζάντες ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ, ἐπεὶ καὶ τὸν Ῥομπέρτον αὐθις
 ὀκλιζόμενον μεμαθήκεσαν, μὴ ἔχοντες ὃ τι καὶ δράσαιεν, εἰς
 τοὺς πύλαι κειμένους νόμους καὶ τοὺς κανόνας περὶ τῆς τῶν B
 ἱερῶν ἐκποίησεως ἀπέβλεψαν. καὶ μετὰ τῶν ἄλλων εὐρηκότες
 καὶ τοῦτο, ὅτι περ' ἐπ' ἀναρρῶσει αἰχμαλώτων τὰ τῶν ἁγίων
 20 τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἱερὰ ἐξεστὶν ἐκποιεῖσθαι, (ἐώρων δὲ ὅτι

1. δὲ CG, ὅτι P. τε : τοῦ G. μητρώου καὶ πατρώου P,
 πατρ. καὶ μητρώου CG. 2. κατεβάλετο G. 5. ἐνορῶσα CG.
 7. καταβαλέσθαι C. ὅποσον CAG, ὅποσης P. an ὅπως?
 προθέσεως om. G, εἶχε προθέμενος ἕκαστος A. 8. ζυμμά-
 χους P, συμμάχοις CAG. 10. fortasse τούτων post ἐξαρκούν-
 των excidit. 11. ὅποσον μισθοφορικῶν G. 15. καὶ alte-
 rum: δὲ G. 19. καὶ τοῦτο add. AG. περ om. CG. 20.
 τοῦ θεοῦ om. A.

netam regiam miserunt. ac prima quidem inter omnes imperatrix,
 mater mea, quidquid ex materna et paterna hereditate supererat,
 suppeditavit, etiam ceteros, ut idem facerent, eo incitari rata: siqui-
 dem sollicita erat de imperatore, quem maximis difficultatibus cir-
 cumventum nosset. dein etiam ex ceteris, quicumque amicus erga
 imperatores affecti, sponte suppeditare cupiebant, pro suo quisque
 studio aurum argentumque partim sociis, partim Imperatori confere-
 bant ac mittebant sed cum ad praesentem usum nequaquam pecunia
 sufficeret, (nam alii praemia expectabant, ut socii scilicet belli;
 mercenariorum autem quantum militum erat, augeri flagitabat mer-
 cedem,) iterum inatitit pecuniam poscere, de Romanorum benevolen-
 tia desperans. quare illi in angustias adducti, multis deliberationi-
 bus privatum publiceque habitis, ubi etiam Robertum rursus bellum
 parare audierunt, quid agerent nescii, ad veteres leges canonesque de
 suppellectile sacra alienanda animum adverterunt; cumque praeter cae-
 tera invenissent, ad redimendos captivos sanctorum dei ecclesiarum

καὶ τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι περὶ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὴν βαρβα-
 ρικὴν ἐτέλουν χεῖρα, καὶ ὅποσοι τὴν σφαγὴν ἐξέφυγον, ἐμ-
 αῖνοντο διὰ τὴν τῶν ἀπίστων συναναστροφὴν,) ὀλίγ' αἶτα
 τῶν πάλαι ἡρηγηκότων ἱερῶν καὶ καταλελυμένων, ὡς εἰς μη-
 δεμίαν χρεῖαν συντελοῦντα, ἀλλ' ἀφορμὴ μόνον ἱεροσυλίας 5
 καὶ ἀσεβείας ἅμα τοῖς πολλοῖς παρεχόμενα, ὡς ὕλην χαρά-
 C γματος εἰς μισθὸν τοῖς στρατιώταις καὶ συμμαχοῖς τὰ τοι-
 αῦτα χρηματίσαι ἐσκέψαντο. τοῦτου γοῦν συνδόξαντος, ἀνέρ-
 χεται ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα τέμε-
 νος τὴν σύνοδον ἐκκλησιάσας καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν πλη- 10
 ρωμα. Θεασάμενοι δὲ τοῦτον οἱ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐκ' ἐκ-
 κλησίας τῷ πατριάρχῃ συνεδριάζοντες, ἐκθαμβοὶ γεγονότες
 ἡρώτων, ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δὲ "λέξων ἦκω τι πρὸς
 D ὑμᾶς χρήσιμον τῇ βιαιᾷ τῶν πραγμάτων παρεμπτόσει καὶ
 15 σιωπτικὸν τοῦ στρατοῦ." ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ τῶν μὴ χρη-
 σιμευόντων ἱερῶν κανόνας ἀπεστομάτιζε, καὶ πολλὰ περὶ τού-
 των δημηγορήσας, "ἀναγκάζομαι" φησιν "ἀναγκάζειν, οὗς
 P. 129 οὐ βούλομαι ἀναγκάζειν." καὶ γενναίους προτιθέμενος λογι-
 V. 104 σμούς, ἐδόκει τάχα πείθειν τοὺς πλείονας. ὁ δὲ γε Μετα-
 ξᾶς ἀντέτεινεν, ἀνθυποφορὰς τινὰς εὐλόγους εἰσαγαγών, ἀπο- 20
 σκώπτων ἅμα καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰσαάκιον. ἀλλ' ὁμοως τὰ

4. ἱερῶν ἡρηγηκότων καταλελυμένων G. 6. ἅμα om. CG. ὡς :
 ὡσπερ G. χαραγμάτων CG. 8. γοῦν CA, οὖν PG. 11.
 τῆς ἱερᾶς συνόδου om. A. 12. τῷ συνεδριάζοντες πατριάρχῃ
 P, συνεδριάζοντα πατριάρχῃ C, omisso τῷ, sed spatio relicto,
 recte AG. 14. ὑμᾶς A, ἡμᾶς PG. 17. ἀναγκάζειν om. G.
 20. ἀντέτεινεν A. ἀνθυποφορὰς P.

licitum esse vasa sacra alienare, (nec vero latebat, Christianos, quot-
 quot per Asiam in barbarorum servitute degerent, et quotcunque ne-
 cem effugissent, pollui infidelium consuetudine,) pauca quaedam e
 vasis sacris dudum otiosis, quippe quae nullum omnino usum haberent,
 sed sacrilegii tantum et impietatis simul occasionem multitudini praeberent,
 in monetam danda censebant, quo et milites et socii mercedem
 acciperent. id ubi visum est, Isaacius Sebastocrator in magnum dei
 templum se confert, in synodum omnibus ecclesiae sacerdotibus con-
 vocatis, quem cum conspexissent, qui in sacra synodo patriarchae
 assidebant, admiratione affecti, quam ob rem venisset, interrogarunt.
 Isaacius "dicturus, inquit, veni vobis aliquid, quod in misera
 hac rei publicae conditione utile erit exercitumque servabit." simul
 canones de supervacanea ecclesiarum suppellectile commemorat, et
 postquam multa de ea re dixit, "cogor, inquit, cogere, quos cogere
 nolo." atque additis generosis sententiis, plerisque videbatur facile rem
 persuadere. at Metaxas obstitit, haud ineptis contra prolatis ratio-

δεδογμένα ἐκράτει. τοῦτο ἕλη μεγίστης κατηγορίας τοῖς βασιλευσιν ἐγένετο, (οὐκ ὀκνῶ γὰρ καὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀπόρρητον βασιλέα κατονομάζειν,) οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ μέχρι καιροῦ διαρκέσασα. καὶ γὰρ ἀρχιερεὺς τις τηρικαῦτα Χαλκιδόνος Λέων προεκάθητο, οὐ τῶν πάνυ σοφῶν καὶ λογίων, B ἀρετῆς δὲ ἐπιμεμελημένος, τὸ δὲ ἦθος αὐτῷ σκληρὸν καὶ ἀπόκροτον· οὗτος οὖν τῶν ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις πυλῶν ἀφαιρουμένων τοῦ ἐπικειμένου αὐταῖς ἀργυρίου καὶ χρυσίου, εἰς τὸ μέσον εἰσδύς ἐπαρρησιάζετο, μηδ' ὅλως ἢ οἰκονομίας ἢ τῶν 10 περὶ τῶν ἱερῶν κειμένων νόμων ἐπαισθανόμενος. ὕβριστικώτερον δὲ καὶ ὅλον εἰπεῖν ἀτακτώτερον τῷ τηρικαῦτα κρατοῦντι προσεφέρετο, δσάκις εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανῆει, τῇ ἀνεξικακίᾳ ἐκείνου καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ καταχρώμενος. καὶ ὀπηγίκα μὲν τὰ πρῶτα κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς βασιλίδος C 15 πόλεως ἐξῆει, Ἰσαάκιον τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐτοῦ μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν νόμων ἅμα καὶ τοῦ δικαίου ὄθεν δῆποτε συμποριζόμενον χρήματα, εἰς θυμὸν ἐκίνει τὸν ῥηθέντα ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσφερόμενος. ὥς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πολλάκις μὲν 20 ἠττηθεῖς καὶ μυριάκις ἀΐθις κατατολμήσας τῶν Κελτῶν, θεοῦ

1. τοῦτο δὲ μεγίστης G. 3. καὶ om. G. 6. δὲ prius om. G. τὸ δὲ: τόδε P. 7. τοῖς om. G. ἀφαιρουμένους P, ἀφαιρουμένους CG, recte A. 9. τῶν om. AG. 10. κειμένων A; κειμηλίων PG. 14. πρώτου G. 16. τῆς om. A. γνώμης καὶ — χρήματα A, γνώμης ὄθεν δῆποτε συμποριζ. χρήματα μετὰ τῶν γ. ἅμα καὶ τοῦ δικαίου PG. 17. ποριζόμενων A. 18. ἀναισχυντότερον A, ἀναισχυντώτερον PG.

nibus, ipsi etiam Isaacio illudens. vel sic tamen sententia eius vicit. ea causa erat maximi in imperatores criminis, (nam non dubito etiam Isaacium sine purpura imperatorem dicere,) non tum solum, verum etiam diu permanens. etenim ecclesiae tum temporis Chalcedonensi praefuit Leo, non ille quidem admodum eruditus, ceterum virtutis studiosus, moribus duris atque austeris. is igitur, cum a valvis Chalcopteriorum aedis auri argentique ornamenta avellerentur, in medium proruens, audacter intercessit, nec necessitatis, nec legum de sacra suppellectile latarum rationem ullam habens. quin etiam insolentius et, prope dixerim, effrenatius in imperatorem se gessit, quoties in urbem regiam rediret, patientia illius et humanitate abusus. atque imperatore primum adversus Robertum urbe egresso, cum Isaacius Sebastocrator eius frater omnium consensu ac secundum leges aequumque pecuniam undique conficeret, huius ille iram concitavit, impudentius in eum inventus. cum autem imperator aliquot a Gallis acceptas clades sexcentis de illis reportatis victoriis ultus, deo iuvante,

νεύσει νικηφόρος στεφανίτης επανεληλύθει, ἐπεὶ καὶ αὐθις ἄλλο νέφος ἐχθρῶν, τοὺς Σκύθας φημί, κατ' αὐτοῦ ἐξορμῶν Δῆδη μεμαθήκει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ συλλογὴ τῶν χρημάτων, καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημοῦντος, ἐφ' ὁμοίαις αἰτίαις ἐσπουδάζετο, ὃ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ἀναιδέστερον προσέ- 5 πεσε τῷ αὐτοκράτορι. καὶ συζητήσεως ἐντεῦθεν πολλῆς περὶ τῶν ἱερῶν γενομένης, λατρευτικῶς, οὐ σχετικῶς δὲ προσκυνεῖσθαι τὰς ἀγίας εἰκόνας παρ' ἡμῶν ἐδογματίζεν, ἐν τισι μὲν εὐλόγως ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς ἐνιστάμενος, ἐν τισι δὲ καὶ οὐκ ὀρθῶς δογματίζων, οὐκ οἶδα εἴτε δι' ἔριν καὶ τὴν πρὸς 10 P. 130 τὸν βασιλέα ἀπέχθειαν τοῦτο πεπονθῶς, εἴτε δι' ἄγνοίαν. ἔξακριβοῦν γὰρ ἀσφαλῶς τὸν λόγον οὐκ εἶχεν, ὅτι λογικῆς μαθήσεως ἀμέτοχος ὑπῆρχε παντάπυσιν. ὡς δ' ἐπὶ πλέον πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐθρασύνετο, χαιρεκάκοις ἀνδράσι πειθόμενος, ὅποιοι πολλοὶ τότε ὑπῆρχον τοῦ πολιτεύματος, εἰς 15 τοῦτο παραρνιττόμενος, καὶ πρὸς ὕβρεις καὶ βλασφημίας ἀκαίρους ἐτρέπετο, καὶ ταῦτα παρακαλοῦντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως μεταβαλεῖν τὴν περὶ τῶν εἰκόνων γνώμην, ἔτι δὲ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποσχέσθαι ἀπεχθείας, ὑπισχνουμένου ἅμα καὶ τὰ ἱερά ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις λαμπρότερα ἀποδοῦναι 20 καὶ πᾶν ὃ τι δεοὶ ποιεῖν πρὸς διόρθωσιν, καὶ ἤδη καὶ διορ-

1. νικηφόρος καὶ στεφανίτης PG, καὶ om. FA. 2. ἐξορμῶν P.
3. ἐμεμαθήκει G. καὶ prius om. A. 4. καὶ om A. 5.
προσέπεσε: προσέκειτο A. 6. πολλῆς ἐνθεῦτεν A. 7. γινομέ-
νης C. 8. τὰς om. A. 9. καὶ καγονικῶς ἅμα PA, ἅμα καὶ
ἀρχιερατικῶς FC et in margine P. προϊστάμενος A. 10.
οἶδ' G. 18. δὲ: γὰρ CG. 19. ἀπέχθειαν CG. 21. πρὸς
om. G. διορθωμένου PG, διορθουμένου C.

victor et triumphans rediisset, ubi aliam rursus hostium nubem, Scythas dico, iam in se proficisci cognovit, ideoque festinanter pecuniae, ipso imperatore in urbe commorante, similibus de causis conquirebantur, episcopus iste impudentius imperatorem lacessivit. cumque multa hac occasione de sacris disputarentur, absoluto a nobis, non relativo cultu sacras imagines adorari contendit. ac licet in nonnullis probabiliter et pro dignitate muneris causam egerit, tamen in aliis parum recte sensit: quod nescio utrum contentionis aestui et in imperatorem odio, an ignorantiae tribuendum sit; nam subtiliter clareque sententiam enuntiare non poterat, quippe litterarum doctrinaeque omnino rudis. ubi eis malitiosis hominibus obsecutus, quales multum rei publicae procuracionem habebant, in lacessendis imperatoribus audacia etiam processit, atque contumeliis et maledictis intempestivis usus est; licet imperator, ut illam de imaginibus sententiam mutaret et in gratiam secum rediret, hortaretur simulque ea, quae e sanctis ecclesiis demississet, splendidiora restitutura et quidquid oport-

Θουμένου παρὰ τῶν ἔλλογιμωτέρων τότε τῆς συνόδου, οὓς οἱ Β τῷ τοῦ Χαλκηδόνος μέρει προσκείμενοι κόλακας ἐκάλουν, κα- V. 105
θαιρέσει κατεδικάζετο. ὡς δὲ μηδὲν ὑποπτήσσωσιν οὐδὲ ὁλως
ἠρέμει, ἀλλὰ καὶ αὐθις συνετάραττε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ
ἔαγενῆ φρατρίαν συνεπαγόμενος, ὡς ἄτεγκτος ἦν πάντη καὶ
ἀδιόρθωτος, μετὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν παρέλευσιν πάντες ὁμοῦ
τοῦ ἀνδρὸς κατεψηφίσαντο· κἀντεῦθεν ὑπερορίαν καταδικά-
ζεται καὶ δέχεται τοῦτον ἢ περὶ τὸν Πόντον Σωζόπολις,
πατοίας προνοίας καὶ θεραπείας βασιλικῆς ἀξιούμενον, κἀν
10 οὐδαμῶς χρᾶσθαι ταύταις ἠβούλετο ὕστερον δι' ἣν πρὸς τὸν C
αὐτοκράτορι ἔτρεψε μῆνιν, ὡς εἰκεν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ᾧ-
δέ πη περιγεγράφθω.

3. Ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ τοὺς νεήλιδας (συνέρρεον γὰρ
ἐκανοὶ περισωθέντα τοῦτον μεμαθηκότες,) ἐπιμελῶς ἐξεπαί-
15 θενεν, ὅπως ἱπνεύειν χρή καὶ τοξεύειν εὐστοχώτατα, ὀπλι-
τεύειν τε καὶ ἐνδρεύειν ἐπικαιρότατα. ἐπεπόμφει δὲ αὐθις
πρὸς τὸν ῥῆγα Ἀλαμανίας πρέσβεις, ὧν προεξήρχεν ὁ Μη-
θύμνης καλούμενος, καὶ διὰ γραφῆς ἐπὶ πλεον ἐρεθίζει,
μὴ μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ τὰς αὐτοῦ ἀναλαβόμενον δυνάμεις,
20 τὰχίον τὴν Λογγιβερδίαν καταλαβεῖν κατὰ τὰς συγκειμένας
συνθήκας, ἐφ' ᾗ ἀπασχολῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, ἔν' οὕτως

2. τῷ G, τὸ P. 3. ὁλως A. 5. φρατρίαν A. ἄτεγ-
πιος A, ἀτακτος PG. 7. κατεδικάζετο A. 9. βασιλικῆς
om. CG. κἀν G, καὶ P. 10. ταύτης χρᾶσθαι G. vid. an-
notat. 15. καὶ τοξεύειν om. G. 16. ἐπεπόμφει A. 17.
ἀλαμανίας A, Ἀλαμανείας PG. προεξήρχον P. 20. μετὰ
τῶν συγκειμένων συνθηκῶν CG.

teret ad damnum resarciendum facturum promitteret, iamque a nobilissimis eorum, qui synodo tum intererant, culpa liberatus esset: quos, qui Chalcedonensis partibus favebant, assentatores dicebant: munus ei abrogatum est. cum vero nequaquam animum submitteret, neque omnino quiesceret, sed rursus ecclesiam turbaret, haud exigua sibi adiuncta factione, quippe qui pervicax esset nec emendandus; multis annis praeteritis, omnium calculis damnatus, in exilium pulsus est. excepit eum Sozopolis ad Pontum, ubi providerat imperator, ut officiose coleretur; quanquam nullo modo hac liberalitate uti voluit propter eam, ut videtur, quam in imperatorem susceperat inimicitiam. sed de his hactenus.

3. Imperator autem milites, qui recens advenerant, (confluxerant enim satis magno numero, ut salvum eum esse audierant,) sedulo docuit equum regere et iaculari certissime et pugnare in armis et insidiam tempore struere. misit etiam denuo ad Alemaniae regem legatos, quorum princeps Methymnes qui dicebatur fuit, et per litteras eam hortatur, diutius ne cunctaretur, sed collectis copiis, celerrime

Δαδείας τυχῶν στρατεύματα αὐθις καὶ ξενικὰς δυνάμεις συλ-
 λέξῃται καὶ οὕτω τοῦτον τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἀπελάσῃ, πολ-
 P. 131 λὰς τῷ Ἀλαμανίας ῥηγὶ ὁμολογήσας τὰς χάριτας, εἰ οὕτω
 ποιήσεις, καὶ τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῷ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ στα-
 λέωντων πρέσβειων κῆδος ἐκπληρῶσαι διαβεβαιούμενος. ταῦτα 5
 οἰκονομήσας, τὸν Πακουριανὸν μέγαν δομέστικον αὐτοῦ που
 καταλιπὼν, αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανάρχεται, ἐφ'
 ᾧ καὶ ξενικὰς ἀπανταχόθεν συλλέξασθαι δυνάμεις καὶ ἄλλ'
 ἅττα οἰκονομῆσαι τῷ καιρῷ καὶ τοῖς ξυμπεισοῦσι πρίγκμισι
 ξυμβαλλόμενα. οἱ δὲ Μανιχαῖοι, ὃ τε Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου- 10
 λέων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὡς εἰς δύο πρὸς τῇ ἡμισείᾳ χι-
 λιάδας ποσουμένων, ἀσυντάκτως οἴκαδε ἐπανάρχονται. καὶ
 πολλακίς μετακαλούμενοι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὑπισχνούντο
 B μὲν ἐηλυθῆναι, ὑπερετίθεντο δὲ τὴν ἔλθειν. ὃ δὲ ἐπέκειτο,
 καὶ δωρεὰς αὐτοῖς καὶ τιμὰς διὰ γραφῶν ὑπισχνούμενος, καὶ 15
 οὐδ' οὕτω πρὸς αὐτὸν ἐηλυθῆσαν. οὕτως οὖν τοῦ βασιλέως
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐτοιμαζομένον, ἤκέ τις τῷ Ῥομπέρτῳ
 ἀπαγγέλλων τὴν τοῦ ῥηγὸς Ἀλαμανίας εἰς Λογγιβαρδίαν ὅσον
 ἦδη ἄφιξιν. ὃ δὲ ἐν ἀμχανίᾳ γενόμενος, δισκοπεῖτο, τί ἂν
 χρῆ ποιεῖν. πολλὰ τοίνυν γνωσιμαχῆσας, ἐπεὶ τὸν μὲν Ῥο- 20
 γέρην ἐν τῷ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶν διάδοχον τῆς αὐτοῦ
 ἀρχῆς καταλέλοιπε, τῷ δὲ γε Βαϊμούντῳ νεωτέρῳ ὄντι οὐπω

1. δυνάμεις om. G. 3. Ἀλαμάνων C, Ἀλαμάνῳ G. 8.
 ξενικοῦ G. 13. ὑπισχνούνται C. 16. οὐδ' om. G. fortasse ἀλλ'
 οὐδ' οὕτω. lege ἐηλυθῆσαν. 18. Ἀλαμάνου C. 22.
 κατέλειπε C.

Longibardiam ex pacto invaderet, quo Robertum abstraheret, ipse
 autem facultatem nactus, legiones et auxilia rursus cogeret illum-
 que Illyrico pelleret. in eo si rex Alemaniae ipsi operam commodas-
 set, maximam se gratiam relaturum et promissam per legatos affini-
 tatem iuncturum esse affirmavit. his ita dispositis, Pacuriano magno
 domestico ibi relicto, ipse Cpolim revertitur, ut et auxiliares undecun-
 que copias cogeret, et alia quaedam pro tempore ordinaret. Mani-
 chaei autem, Xantas et Culeo, cum iis, quos ducebant, numero ad duo
 millia et quingentos, temere domum revertuntur; saepiusque ab impe-
 ratore invitati, redituros se promiserunt, sed distulerunt reditum.
 instabat ille et dona honoresque pollicebatur: at ne sic quidem re-
 versi sunt. dum ita imperator adversus Robertum se parat, venit nun-
 tius ad Robertum, qui Alemaniae regem iam in eo esse nuntiavit, ut
 Longibardiam invaderet. qua re ille in angustias adductus, dispicie-
 bat, quid faciendum esset. postquam diu deliberavit, quoniam Roge-
 rio filio, cum in Illyricum traiceret, Longibardiae imperium commi-

χώραν τινὰ ἀπενείματο, συναγαγὼν τοὺς κόμητας ἅπαντας καὶ C
 τοὺς ἐκκρίτους τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, μετακαλεσάμενος τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Βαϊμοῦντον τὸν Σανίσκον, δημηγῆρος προὔκαθ'ητο καὶ
 φησιν· “οἴδατε, κόμητες, ὅτι τὸν φιλτατόν μου υἱὸν Ρο-
 5 χέρην καὶ πρωτότοκον τῶν υἱῶν κύριον τῆς ἐμῆς ἐν τῷ πρὸς
 τὸ Ἰλλυρικὸν μέλλειν διαπερᾶν κατέστησα χώρας. οὐ γὰρ
 ἐχρῆν ἐκεῖθεν ὑποχωροῦντα καὶ τοιοῦτον ἀναδεχόμενον ἔργον
 τὴν ἰδίαν χώραν ἄτερ ἡγεμόνος καταλιπεῖν εἰς προνομήν ἐτοι-
 μον παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐκκεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ῥῆξ Ἀλαμανίας V. 106
 10 πολιορκήσων ταύτην ἤδη καταλαμβάνει, χρῆ καὶ ἡμᾶς, ὡς ἐόν, D
 ταίτης ἀντιποιήσασθαι. οὐδὲ γὰρ δεῖ ἑτέρων ἐπιλαμβανομένους
 τῶν ἰδίων κατερραδθυμηκῆναι. λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἄπειμι, ἐφ' ᾧ τῆς
 οἰκείας χώρας ἀντιποιήσασθαι, τὴν πρὸς τὸν Ἀλαμανίας ἀνα-
 δησάμενος μάχην. τουτῶν δέ μου τῷ υἱῷ τῷ νεωτέρῳ ἐπαφήμῃ
 15 τὸ τε Δυρράχιον καὶ τὸν Ἀυλῶνα καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ
 νησοὺς, ὅσας φθάσας αὐτὸς τῶμψ δόρατι κατέσχον. παρεγ-
 γυῶμαι δὲ καὶ ὑμῖν καὶ ἀξιῶ ὡς ἐμὲ τοῦτον λογιζέσθαι καὶ
 ὄλη χειρὶ καὶ γνώμῃ ὑπὲρ αὐτοῦ μάχεσθαι. καὶ σοὶ δὲ τῷ φιλ-
 τάτῳ μοι ἐπισκῆπτω υἱῷ” ἀποστρέψας τὸν λόγον πρὸς τὸν Βαϊ- P. 132
 20 μούντον “διὰ τιμῆς πάσης τοὺς κόμητας ἄγειν καὶ συμβούλους

1. ἀπενείματο C, απενήματο P, ἀγενήματο G. 2. ὀπλιτικοῦ P.
 3. γεανίσκον CG, σανίσκον PF. 9. ἀλαμανίας F, Αλαμανε-
 τας PG, ἀλαμί C. 10. ὑμᾶς C. 13. Ἀλαμάνον G. vid.
 annotat. ἀναδησάμενος F, ἀναδυσάμενος PG. τουτῶν CG,
 τουτῶν P. μου G, μοι P. 17. τῷ μψ P, τοῦμψ G, correxi.
 καὶ prius add. F. 18. χειρὶ PG, ψυχῇ F' et in margine P.

serat, Boëmundo autem, filio natu minori, nullam dum ditionem assi-
 gnauerat, comitibus omnibus et lectis ex toto exercitu militibus convo-
 catis arcessitque Boëmundo filio, Sanisco cognomine, hanc orationem
 pro tribunali habuit. “scitis, comites, Rogerium, carissimum filium
 meum natu maximum, cum in Illyricum traiecturus essem, dominum
 a me constitutum esse ditionis meae; non enim inde decedentem et
 tantum aggredientem opus propriam ditionem sine praeside relin-
 quere decebat, ut praedam cuivis paratam. quoniam vero Alemaniae
 rex infesto animo hanc iam invadit, nostrum utique est, quantum
 possumus, eam defendere. nec enim, aliena qui occupant, propria
 negligere oportet. proinde ego hinc abeo, ut domesticam terram pro-
 tectam, bello cum Alemaniae rege suscipiendo. huic autem filio meo
 natu minori trado Dyrrhachium et Aulonem ceterasque urbes et insulas,
 quotquot bello cepi. quem ut mei loco habeatis et toto corpore ani-
 moque pro eo pugnetis, moneo iubeoque. tibi autem, fili carissime,”
 orationem ad Boëmundum vertit, “commendo, ut omni honore co-
 mites prosequareis, eorumque consilio in omnibus utaris, nec ut do-

ἐν ἅπασι χρᾶσθαι, καὶ μὴ οἶον ἐναυθεντεῖν, ἀλλὰ πάντων
 αὐτοῖς κοινωθεῖν. σὺ δὲ ἀλλ' ὄρα μὴ καταμελήσεις τὸν κατὰ
 τοῦ βασιλείως Ῥωμαίων ἀναπράξασθαι πόλεμον, ἀλλ' ἐν ὄσῃ
 μεγάλην ἦτταν ἤττηθή και μικροῦ μαχαίρας ἔργον ἐγεγόνει,
 καὶ τὸ πολὺ τῶν αὐτοῦ στρατευμάτων τῷ πολέμῳ ἀνήλωτο, 5
 (καὶ γὰρ" φησι "καὶ ἐγγὺς ἦλθε τοῦ ζωορρηθῆναι καὶ ἐκ μέ-
 σων τῶν χειρῶν ἡμῶν τραυματίας ὄχρετο,) μὴ ἀνήσεις ὄλωσ,
 Βμῖ, πως ἀνδσεως τυχῶν, συλλέξῃ τό τε πνεῦμα καὶ γενναϊό-
 τερον ἢ τὸ πρότερον ἀντικατασταίη· σοι. οὐ γὰρ τῶν τυχόν-
 των· δ ἀνῆρ, ἀλλ' ἐκ νηπίου ἐν πολέμοις καὶ μάχαις ἐντρα- 10
 φεῖς, κῶσάν τε τὴν ἔω καὶ τὴν ἐσπέραν ἐληλυθώς, ἐπόσους
 ἀποστάτως τοῖς πρῶθιν ἀντοκράτορσι δορυθηράτους ἐπέησε,
 καὶ αὐτὸς πάντως ἐκ πολλῶν ἀκούεις. εἰ γοῦν ὄλωσ ἀναπέσης
 καὶ μὴ κατ' αὐτοῦ χωρήσης πάση γνώμῃ, ὅποσα μὲν αὐτὸς
 ἔργα πολλὰ καμῶν ἤνωσα, φροῦδα ποιήσεις, αὐτὸς δὲ τοὺς 15
 καρποὺς τῆς ἰδίας ἐφθυμίας πάντως δρέψῃ. κἀγὼ μὲν ἤδη
 ἄπειμι, ἀγωνισόμενος τὸν ῥῆγα τῆς ἡμεδαπῆς ἀπελάσαι χεί-
 Cρας καὶ οὕτω τὸν φίλτατόν μοι Ῥογέρον ἐπὶ τῆς δοθείσης
 αὐτῷ ἐξουσίας ἐδράσαι." οὕτω μὲν οὖν ξυνηταξάμενος αὐτῷ,
 εἰσεληλυθὼς εἰς μονῆρας, τὴν περαιάν τῆς Λογγυβαρδίας κα- 20
 τέλαβε· καὶ ὀξέως εἰς τὸ Σαλερηνὸν ἐκεῖθεν παραγίνεται,
 ὅπερ παλαί ποτε εἰς κατοικίαν τῶν τῆς δουικῆς ἀξίας ἀντι-
 ποιουμένων ἀφόριστο. κείθι γοῦν ἐγκαρτερήσας, ἱκανὰς συν-

1. ἐν om. C. χρᾶσθαι F, χρῆσασθαι PG. 2. καταμελήσης C.
 8. συλλέξαι C. an συλλέξαιτό τε? 10. ἐν om. C. 11. ma-
 lim διεληλυθώς. 12. πρόσω G. 21. Σαλερηνόν: σαυρινόν G.

minum te geras, sed omnium eos participes facias. vide, ne in bello
 cum Romanorum imperatore patrando segniter agas; sed cum gravi
 affectus sit clade, qua ipse paene periit, maxima copiarum parte ab-
 sumpta, (nam ut caperetur, inquit, prope fuit, vixque e manibus nostris
 vulneratus evasit,) noli remittere, ne is forte otium nactus, respiret
 et generosius quam antea obsistat. non enim unus e multis est ille;
 sed a puero bellis proeliisque innutritus, quam multos per Orientem
 atque Occidentem seditio auctores imperatoribus prioribus captos
 adduxerit, ipse a multis certe audivisti. itaque si quid remittis, nec
 omnium virium contentione eum aggredieris, quae ego multo labore
 profeci, perdes, et desidiae tuae fructus ipse capies. atque ego iam
 abeo, ut Alemaniae regem a finibus nostris propulsem, et ditionem
 Rogerio filio carissimo datam tuear." postquam tali modo valedixit,
 concensua navi, in oram adversam Longibardiae pervenit; inde cele-
 riter Salernum contendit, in qua urbe antiquitus sedes erat eorum,

ειλόχει δυνάμεις καὶ μισθοφορικὸν ἐξ ἄλλοδαπῶν ὅτι πλεῖστον. ὁ δὲ ῥῆξ Ἀλαμανίας κατὰ τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑποσχέσεις καταλαμβάνειν ἤδη τὴν Λογγιβαρδίαν ἠπειγέτο. τοῦτο μεμαθηκὸς ὁ Ῥομπέρτος ἔσπευδε τὴν Ῥώμην καταλαβείν, ἐνωθησόμενός τε τῇ πάπα καὶ τὸν Ἀλαμανίας ἀπειρῶν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. ἐπειδὴ οὐδ' ὁ πάπας πρὸς τοῦτο ἀνένευεν, ἄμφω κατὰ τοῦ Ἀλαμανίας ἐξώρμησαν. ὁ μὲντοι ῥῆξ πολιορκεῖν τὴν Λογγιβαρδίαν ἐπειγόμενος, ἐπεὶ τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἐμεμαθήκει καὶ ὅτι μεγάλην ἦσαν 10 ἤτηθεις, τῶν μὲν τοῦ στρατεύματος ξιφῶν παρανάλωμα γεγονόντων, τῶν δὲ ἕκασταχοῦ διασπαρέντων, αὐτὸς εἰς πολλοὺς καταστάς κινδύνους ἐν τῇ γενναίως μάχεσθαι, καιρίως ἐν διαφοροῖς τοῦ σώματος πληγείς μέρεσι, τόλμη καὶ γεν- P. 133
ναιότητι γνώμης παραδόξως ἐρρύσθη, στρέψας τὰς ἡνίας, V. 107
15 πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην ἀνεχώρει, τοῦτο νίκην λογισάμενος τὸ μὴ κινδύνους ἑαυτὸν ὑποβαλεῖν ἐπὶ μηδενὶ δέοντι. οὗτος μὲν οὖν εἶχετο τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερούσης· ὁ δὲ Ῥομπέρτος φθάσας εἰς τὴν τοῦ βηγγὸς παρεμβολήν, αὐτὸς μὲν προσωτέρω διώκειν οὐκ ἤθελεν, ἀπόμοιραν δὲ ἱκανὴν τῶν αὐτοῦ τα-
20 γμάτων διελὼν, διώκειν τὸν Ἀλαμανίας προὔτρεψατο. αὐτὸς δὲ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, μετὰ τοῦ πάπα πρὸς Ῥώμην ἀπένευσεν. καὶ τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου θρόνου ἐδρά- B

3. ὑποσχέσεις : συνθήκας A. 6. ἐπεὶ δὲ CG. 7. Ἀλαμάνου G. 8. ἐπεὶ καὶ τὰ A. 9. μεμάθηκε A. 10. lege ξίφους. 15. ἀνεχώρει A, ἐχώρει PG. 16. ὑπολαβεῖν G. ἐπ' οὐδενὶ G. οὕτως G. 20. Ἀλαμάνον CG. προὔτρεψατο CG, ἐπετρέψατο A. 22. ἐδράσας CA et in margine P, καθίσας PG.

qui ducalem dignitatem obtinebant. ibi commoratus, satis magnum coegit exercitum et mercenarias copias quam plurimas. interim Alemaniae rex secundum ea, quae imperatori pollicitus erat, invadere iam Longibardiam festinabat; quo comperto, Robertus Romam contendit, ut exercitu cum papa coniuncto, Alemaniae regem a proposito arceret. ubi etiam papa assensit, ambo in Alemaniae regem movent. at rex, qui adoriri Longibardiam properabat, postquam imperatorem proelio superatum audivit et, copiis eius partim occisis, partim fuga dispersis, ipsum in summo discrimine, dum fortiter pugnaret, variis corporis partibus graviter vulneratum, audacia et fortitudine animi incredibiliter servatum esse: rursus in patriam se contulit, id pro victoria habens, quod pericula non subiisset nihil profuturus. hic igitur domum petit; Robertus autem, ubi castra regis occupavit, ipse fugientem persequi amplius noluit; ceterum partem militum idoneam delegit, qui Alemaniae regem persequerentur. ipse praeda omni po-

σας, εὐφημίας αὐτῆς παρ' ἐκείνου τυγχάνει. κἄπειτα πρὸς τὸ Σαλερηνὸν ἐπανέρχεται, τῆς ἐκ τῶν πολλῶν μύθων κακοπαθείας ἑαυτὸν ἀνακτησόμενος.

4. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καταλαμβάνει τοῦτον ὁ Βαϊμούντος, τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐπισυμβάσης αὐτῷ ἤτις ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρων. ὄπως δὲ ξυνέπεσε τὰ τῆς τύχης αὐτῷ, ὁ λόγος ἤδη δηλώσει. καὶ γὰρ τῶν ἐκείνου μεμνημένος παραγγελμάτων, καὶ ἄλλως δὲ Ἀρηΐφιλος ὢν ἀνὴρ καὶ φιλοκινδυνότατος, ἀπρὶξ τῆς κατὰ τοῦ βασιλέως μάχης εἶχετο. καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις ἀναλαβόμενος, συνεφεπομένους ἔχων καὶ ὁπόσοι ἐλλογιμώτεροι καὶ λογάδες Ῥωμαίων στρατιῶται καὶ ἠγγεμόνες τῶν παρὰ τοῦ Ῥομπέρτου κατασχεθεισῶν χωρῶν καὶ πόλεων, (ἀπεγνωκότες γὰρ καθάπαξ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅλοι τῆς τοῦ Βαϊμούντου γεγόνασι γνώμης,) καταλαμβάνει διὰ τῆς Βαγενητίας τὰ Ἰωάννινα, καὶ τάφρον κατὰ τοὺς ἔξωθεν 15 διακειμένους ἄμπελῶνας ποιήσας πρότερον, ἕμμα δὲ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐν ἐπικαίροις τόποις καταθέμενος, αὐτὸς ἐντὸς τὰς σκηνὰς ἐπήξατο. τὰ δὲ τείχη περιαθρήσας καὶ τὴν τοῦ κάστρου ἀκρόπολιν ἐπισφαλῆ διαγνοὺς, οὐ μόνον αὐτὴν ἀνορθοῦν, ὡς ἐνόη, ἠπειέγετο, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν ἐν ἄλλῳ μέρει 20

2. σαλερηνὸν G. πολλῶν om. CG. μύθων C, μόχθων PA, μύθων G. 9. τῆς add. FA. 14. γέγοναν C. 15. Βαγενητίας PF, βαγενητίας A, βεγενητίας G et in margine "forte Γλαβινίτης". 16. διακειμένους om. CG. 17. ὀπλιτικὸν P. 18. ἐπέξατο P. τάδε P, τὰ δὲ G.

titus, una cum papa Romam versus iter direxit; quem cum in sede confirmasset, ipse vicissim ab eo rex renuntiatur. dein Salernum se contulit, ut ex multis belli laboribus se reficeret.

4. Paulo post Boëmundus ad eum pervenit, acceptae cladis nuntium in vultu ferens. quem quomodo fortuna affligerit, deinceps narrabimus. nam cum is patris praecepta probe teneret et alioquin vir esset fortis atque ad pericula promptissimus, pugnae cum imperatore conserendae occasionem captavit. itaque cum copiis suis, comitantibus etiam, quotquot Romanorum milites lecti ducesque ex captis a Roberto regionibus urbibusque transfugerant, (cum enim de imperatoris rebus omnino desperarent, toto animo obnoxii Boëmundus erant,) per Bagenetiam Iohannina profectus est. ubi cum vallum in vineis extra urbem situs primum iecisset, exercitumque universum idoneis disposuisset stationibus, ipse intus castra posuit. muros autem postquam exploravit, et arcem parum firmam intellexit, non modo illam restituere, quantum posset, studuit, sed et alteram in alia moenium parte, ubi magis commodum videbatur, turrin firmissimam extruxit:

τῶν τειχῶν, ὃ μᾶλλον αὐτῷ συνοῖσον δέδοκτο, ἐρθμονοτάτην ἀνηφοδόμει, ληϊζόμενος ἅμα καὶ τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, εὐθύς μηδὲν μελλήσας ὅλως τὰς δυνάμεις ἀπάσας συναγαγών, τῆς Κωνσταντινουπόλεως σπεύσας ἔξεισι κατὰ μῆνα Μαΐον. τοιγαροῦν τὰ Ἰωάννινα καταλαβών, ἐπεὶ ὁ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης καιρὸς ἤδη παρῆν, τὰ οἰκεῖα στρατεύματα μηδὲ τὸ πολλοστόν τοῦ Βαϊμούντου δυνάμεων ὄντα κατανοῶν, καὶ ἄλλως δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου προηγησαμένης μάχης γινώσκων 10 τὴν πρώτην κατὰ τῶν ἐναντίων ἰππασίαν τῶν Κελτῶν ἀνύποιστον, δέον ἔκρινε πρῶτον μὲν διὰ πελταστῶν μετρητῶν τινῶν καὶ ἐκκρίτων ἀκροβολισμοὺς ποιήσασθαι, ἵνα ἐντεῦθεν ἔνδει- P. 134 ξῖν τινα καὶ τῆς τῷ Βαϊμούντῳ ἐνυπαρχούσης στρατηγικῆς ἐπιστήμης σχοίῃ, καὶ γένοιτό οἱ διὰ τῶν μερικῶν προσβολῶν 15 τὴν τοῦ ὄλου γινῶσιν ἐσχηκέναι κέντεῦθεν ζῶν ἐπιστήμη βεβαιότερον πρὸς τὸν Κελτὸν ἀντιπαρατάξασθαι. οὕτω γοῦν τὰ στρατεύματα κατ' ἀλλήλων ἐσφάδαζεν· ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀνύποιστον τῶν Λατίνων δεδιὼς πρώτην προσβολήν, καιρὸν τι ποιεῖ. ἀμάξιας κουφοτέρας κατασκευάσας καὶ τῶν συν- 20 ἤθων ἤτιους, ἐφ' ἐκάστη τούτων κοιντοὺς ἐπέπηξε τέσσαρας καὶ πεζοὺς ὀπλοφόρους ἐπέστησεν, ὥστε ὀπηνίκα οἱ Λατίνοι

1. ἐρθμονοτάτην P, recte CG. 2. παρακειμένας A, περικειμένας PG. 4. κωνσταντινου A. 5. κατὰ add. CA. τοιγαροῦν : καὶ A. 7. παρῆν : ἦν G. 11. πελταστῶν egregie Diesterwegius, πολλοστῶν PG, ἀποστολῶν P in margine. vid. annotat. 14. γένητό C. προσβολῶν CG. 19. παρασκευάσας A. 20. ἐκάστην A.

simul finitimas urbes regionesque vastavit. his imperator auditis, sine ulla mora copiis collectis omnibus, Cpoli prope egreditur, mense Maio. ubi Iohannina pervenit, pugnandi opportunitate oblata, cum suum exercitum ne minimam quidem Boëmundi copiarum partem explere perspiceret, et vero etiam ex proelio cum Roberto ante commisso cognosset, equitatus Gallici primum in hostes impetum sustineri non posse, primum quidem, missis peltastis paucis iisque lectis, in hostes velitandum videbatur, quo et Boëmundi artem bellicam experiretur, et ex parvulis proeliis cogito totius rei statu, prudentius cognosset, equitatus Gallo resistere liceret. ita copiis utrimque pugnare gestientibus, imperator, qui primum illum haud sustinendum impetum Latinorum metueret, novum quid commentus est. currus paravit leviores et solitis minores, quorum unicuique contos infixit quatuor. his pedites loricated imposuit, ut, cum Latini habentibus in Romanorum aciem irruerent, currus a militibus sub-

V. 108 ὄλους ἐντήρας χαλάσαντες κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ὁρμήσουσι
 Βφάλαγγος, τὰς ἀμάξας ὠθεῖσθαι πρόσω διὰ τῶν ὑφισταμέ-
 νων ὀπλοφόρων πεζῶν, ἔν' οὕτω τὸ συνεχὲς διακόπτηται τοῦ
 συνασπισμοῦ τῶν Λατίνων. καὶ ἐπεὶ καιρὸς πολέμου παρῆν,
 τοῦ ἡλίου ἤδη τοῦ ὄριζοντος λαμπρῶς ὑπερκύψαντος, ὁ αὐ- 5
 τοκράτωρ τὰς φάλαγγας εἰς πολέμου τύπον καταστήσας, αὐ-
 τὸς τὸ μεσαίτατον εἶχεν. ὁ γοῦν Βαϊμοῦντος οὐκ ἀνέτοιμος,
 τῆς μάχης συγκροτουμένης, πρὸς τὴν μηχανὴν ἐφάνη τοῦ
 αὐτοκράτορος. ἀλλ' ὥσπερ προηγουὲς τὸ βεβουλευμένον, με-
 θαρμόζεται πρὸς τὸ ξυμπεσόν, καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις διχῆ 10
 διελαὼν καὶ τὰς ἀμάξας παρεκκλίνας, κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς
 Ἐκατέρωθεν ἵεται παρατάξεως. καὶ φάλαγγες μὲν φάλαγγιν
 τηρικαῦτα ἐμίγνυντο καὶ ἀνέρες ἀνδράσι κατὰ στόμα ἐμάχον-
 το. οὕτω δὲ πολλῶν ἑκατέρωθεν ἐν τῷ μάχεσθαι πεσόντων,
 τὴν μὲν νικῶσαν εἶχεν ὁ Βαϊμοῦντος, ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ 15
 καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἴστατο, ἐξ ἑκατέρου μέρους
 βαλλόμενος, καὶ ὅπου μὲν ἰππαζόμενος κατὰ τῶν ἐπιόντων
 Κελτῶν καὶ συμπλεκόμενος ἐνίοις, πλήττων καὶ κτεινῶν καὶ
 πληττόμενος, ὅπου δὲ καὶ τοὺς φεύγοντας συχνοῖς ἐμβοήμα-
 σιν ἀναχτῶμενος. ὡς δ' εἰς μέρη πολλὰ τὰς φάλαγγας δια- 20
 σπασθεῖσας ἑώρα, δεῖν ἄλογίστατο καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ τὸ ἀσφα-
 λὲς περιποιήσασθαι, οὐ σώσων ἑαυτὸν, οἷ' ὑπὸ δειλίας
 D συγχυθεῖς, ὡς τάχα ἂν τις εἶποι, ἀλλ' εἴ που τὸν κίνδυνον
 διεκφυγῶν καὶ συλλεξάμενος ἑαυτὸν, αὐθις γενναϊότερον τοῖς

3. διακόπη G. 7. τὸ om. G. 8. τὴν CG, τὸν P. 9.
 βουλευόμενον A. 10. διχῆ A, δίχα PG. 12. ἵεται A et in
 margine P, ἵσταται PG. lege φάλαγγι. 15. γε om. G. 22.
 οὐδ' C, οὐδ' PG.

sistentibus porro acti Latinorum aciem rumperent, cumque pugnan-
 di tempus adesset; sole iam orto, imperator aciem instruxit, quam
 rædium tenuit ipse. Boëmundus autem non imparatus, cum congrederen-
 tur, ad machinam videbatur imperatoris, sed tanquam præcognito eius
 consilio, acie ordieram, prout res poscebat, mutavit et, copiis in
 duas partes divisibis ovitatisque curribus, utroque a latere Romanos
 aggressus est. iam miscentur cohortibus, viri cum viris adversa
 fronte pugnant. postquam multi utrimque ceciderunt, Boëmundus qui-
 dem victoriam nanciscitur; imperator vero imperterritus ad turris in-
 star stare, licet ab utraque parte impugnaretur, modo in adver-
 sos vectus Gallos, vulnerare eos trucidareque, vicissim et ipse vulne-
 rari, modo fugientes suas crebris clamoribus revocare. sed ut copias
 ubique disiectas vidit, tandem et ipse sibi præcavendum censuit, non
 quo se servaret, nec, quod facile quis suspicetur, confusus metu, sed

μαχομένους Κελτοὺς ἀντικατασταίη. ὑποφύγων δὲ τοὺς ἐχθροὺς μετ' ὀλίγων πάνυ τιγῶν καὶ τῶν Κελτῶν τισὶν ἐντυχῶν, αὐθις ἐκείνος ὁ ἀκαταπτόητος στρατηγὸς ἔδεικνυτο. ἀναρρώσας γὰρ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ σφοδρῶς τὴν κατ' αὐτῶν ἱκπασίαν ὡς 5 ἡμέρας τεθνηξόμενος ποιήσας ἢ κατὰ κράτος ἤττησων, κτείνει μὲν αὐτὸς παύσας ἑνα τῶν Κελτῶν, καὶ ὅποσοι δὲ σὺν αὐτῷ Ἄρεως ἦσαν ὑπασπισταὶ πολλοὺς τρώσαντες ἐξεδίωξαν. καὶ οὕτως ἀμετρήτους καὶ μεγίστους διεκφυγῶν κινδύ- P. 135 νους, αὐθις σώζεται διὰ τῶν Στρούγων διελθῶν εἰς Ἀχρί-
10 δας. κάκειθ' ἐγκατετήσας καὶ ἱκανοὺς τῶν πεφευγόντων ἀνακαλεσάμενος, αὐτοῦ που μετὰ τοῦ μεγάλου δομοστικῶν πάντας καταλιπὼν, καταλαμβάνει τὸν Βαρδάρην, οὗ ἡρωσῶνης χάριν βασιλικῶς γὰρ ἐμθυμίας καὶ ἀναπαύλας οὐδαμῶς ἐαντῷ ἀεμέτρει. καὶ αὐθις συναγωγῶν τὰ στρατεύματα καὶ 15 μισθοφορικῶν συλλεξάμενος, κατὰ τοῦ Βαϊμόντον χωρεῖ, ἕτερόν τι σκοπήσας, δι' οὗ καταγωνίσσεται τοὺς Κελτοὺς. τριβόλους γὰρ σιδηροὺς κατασκευάσας, ἐπεὶ τὴν μάχην ἐς νέωτα προσεδόκα, ἐσπέρας ταῦτα ἐν τῷ μεταιχιμῷ τῆς πεδιάδος κτετέστρωσεν, οὐπερ σφοδροτέραν ἐστοχάζετο τοὺς Κελτοὺς τὴν B
20 ἱκπασίαν ποιήσασθαι, μηχανώμενος τάχα τὴν πρώτην καὶ ἀνύποιστον τῶν Λατίνων ὁρμὴν διὰ τούτων ἀποθραῦσαι, περιπαρέντων τῶν τριβόλων τοῖς τῶν ἑλπίων ποσί, καὶ τοὺς μὲν

7. ἄρεος C. 9. Στρούγων PG, στρουγῶν A. 10. κκειθ-
θεν A, κακείσε CG. ἱκανοὺς CA et in margine P, πολλοὺς
PG. 11. τοῦ om. A. 14. καὶ prius: ἀλλ' αὐθις add. AG.
15. τοῦ om. A. 17. σιδηροὺς G, σιδηρᾶς PA. 18. ταύτης
F, τούτους P, ταύτας A et in margine P, ταῦτα C. μεσαι-
χιμῷ C. κατέστρωσαν C.

cum periculum effugisset seque recollectisset, fortius Gallis pugnantis sese obiecturus. cum paucis admodum suorum dum fugit, Gallis aliquot obviam factus, imperterritum denuo ducem se probavit. nam postquam suos confirmavit, vehementi impetu facto, velut moriturus hodie aut splendide superaturus, trucidat ipse Gallorum unum, et quoquoque ex comitibus erant Martis commilitones, multis vulneratis, in fugam hostes vertunt. sic innumeris maximisque periculis defunctus, rursus incolumis imperator per Strugas pervenit Achridas. ibi commoratus, cum multos eorum, qui fugerant, revocasset, omnes sub magno domestico reliquit; ipse ad Bardarem perrexit, non quietis causa: regio enim otio atque inertiae nequaquam se dabat: sed rursus coactis legionibus mercenariisque copiis, contra Boëmundum proficiscitur, alio excogitato dolo, quo Gallos devinceret. muricibus enim ferreis paratis, cum in proximum diem pugnam expectaret, vespere eos spatium quod interiacebat campi sparsit, ubi vehementiorem conficiebat Gallos equites impressionem facturos, ut primus vix sustinendus

κατὰ μέτωπον ἰσταμένους τῶν Ῥωμαίων, ὅποσοι δόρατα ἔφερον, μεμετρημένας τὰς ἰππασίας ποιῆσθαι καὶ ὅποσον μὴ τοῖς τριβόλοις περιπαρεῖν, ἀλλ' ἔφ' ἑκάτερα σχιζομένους ὑποστρέφειν, τοὺς δὲ πελταστὰς πόρρωθεν κατὰ τῶν Κελτῶν σφοδρῶς ἐπέμπειν τοὺς οἰστούς, τὸ δὲ γε δεξιὸν καὶ εὐώ- 5
 νυμον κέρας ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀσχήτω ἤνυμη τοῖς Κελτοῖς ἐπεισπεσεῖν. τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦμοῦ πατρὸς διανοήμα-
 V. 109 τα. τὸν δὲ Βαϊμοῦντον ταῦτα οὐ διέλαθε. συνέβαινε γάρ
 C τι τοιοῦτον. ὅπερ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐσπέρας κατ' ἐκείνου
 ἐβουλεύσατο, πρωΐας ὁ Κελτὸς μεμάθηκε. καὶ πρὸς τὸ ἀκου- 10
 σθὲν εὐφυνῶς μεταρροσούμενος, τὴν μάχην ἀνεδέχετο καὶ οὐκέτι, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὴν ὄρμην τῆς μάχης ἐποίει, ἀλλὰ προαρπάσας τὴν τοῦ αὐτοκράτορος βουλήν, αὐτὸς ἐξ ἑκα-
 τέρου μέρους τὸν μόνον μᾶλλον ἀνεργίτισε, τὴν κατὰ μέ-
 τωπον φάλαγγα ἀτρεμεῖν τέως παρακελευσάμενος. τῆς γοῦν 15
 μάχης ἀγχεμάχου γεγονυίας, οἱ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος τὰ νῶτα τοῖς Λατίνοις δεδώκασι, μηδ' ἀντωπῆσαι τούτοις τῷ λοιποῦ ἰσχύοντες, προκατεπτοημένοι ὄντες διὰ τὴν προη-
 D γησαμένην ἦταν. καὶ σύγχυσις τηρικαῦτα τῆς Ῥωμαϊκῆς
 παρατάξεως ἦν, κἄν ὁ βασιλεὺς ἀκλόνητος μένων, γενναίως 20
 καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ ἀντικαθίστατο, πολλοὺς μὲν τρώσας, ἔστι δ' οὐ καὶ τρωθεῖς. καὶ ἐπεὶ τὸ ἅπαν ἐκρεῦσαν ἤδη
 στρατεύματα ἐθεάσατο καὶ ἑαυτὸν μετ' ὀλίγων καταλειφθέντα,

1. Ῥωμαϊκῶν G.	4. κατὰ add. C.	5. οἰστούς G.	8.
συνέβη A.	9. γὰρ om. A.	10. ἐμάνθανε A.	12. οὐκέθ' A.
ἐποιεῖτο G.	14. ἀνεργίτισε PG,	ἀνεργίτισε A,	recte C.
μετώπου G.	18. προηγουμένην A.	19. καὶ σύγχυσις :	
σύγχυσις οὖν A.	20. κἄν : καὶ A.	23. καταλειφθέντα CG,	
καταληφθέντα P.			

Latinorum impetus frangeretur, equorum pedibus murice transfixa. idem quotquot a fronte stabant Romani hastis armati, modico et quantum non in tribulos incidenti, iussit progredi, dein acie utroqueversus divisa, recedere, peltastas autem eminenti crebra in Gallos tela mittere, dum a dextro sinistroque cornu vehementissimus in Gallos impetus fieret. hoc erat patris mei stratagema, quod tamen Boëmundum non latebat. accidit enim, ut quod imperator vespere excogitaverat, id mane ad Gallum perferretur. itaque mutato is pro iis, quae audierat, consilio, pugnam suscipit, nec iam, ut consueverat, impetu adoritur; sed imperatoris consilium occupans, ipse ab utroque latere pugnam ciebat, turma a fronte interim immotam stare iussa. ubi cominus pugnatum est, Romanè terga vertunt, nec intueri Latinos amplius possunt, nupera clade iam perterriti. tum Romana turbatur acies, licet imperator intrepidus staret, et manu animoque for-

δέον ἐλογίσαιτο, μὴ ἀλόγως ἀνδιστάμενος κινδυνεύσαι. ἐπὶ γὰρ τις πολλὰ μογήσας μὴ πρὸς ἰσχύος ἔχη τοῖς ἐχθροῖς ἀν- P. 136
 τικαθίστασθαι, μάταιος ἂν εἴη εἰς προὔπτον κίνδυνον ἑαυτὸν
 συνωθῶν. τοῦ γοῦν δεξιοῦ καὶ εὐωνύμου κέρως τῆς Ῥωμαϊ-
 5 κῆς φάλαγγος φυγαδεῖα χρησαμένων, ὁ βασιλεὺς ἔτι ἐγκαρ-
 τερῶν μετὰ τῆς τοῦ Βαϊμούντου φάλαγγος γενναίως ἀπεμά-
 χητο, τὸν ὄλον αὐτὸς ἀναδεξάμενος πόλεμον. τὸ δὲ ἀναντίρ-
 ρητον συνείς τοῦ κινδύνου, δέον ἔκριεν ἑαυτὸν περισῶσαι,
 ὡς αὐθις δύνασθαι μάχεσθαι πρὸς τὸν καταγωνισάμενον, καὶ
 10 ἀντίπαλος ἔσεσθαι καρτερώτατος, καὶ μὴ τὸ πᾶν τῆς νίκης
 ἄρασθαι τὸν Βαϊμούντον. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἠττώμενος καὶ νι- B
 κῶν, φεύγων καὶ αὐθις διώκων, καὶ μηδέποτε ὑποπτήσων,
 μήτε μὴν ἀνεπιστίας βρόχοις ἀλισκόμενος. ἦν γὰρ καὶ εἰς θεὸν
 μεγίστην ἔχων πίστιν, καὶ τοῦτον μὲν ἐς μέσον διὰ παντός
 15 περιφέρειν, ὄρκου δὲ παντάπασιν ἀπεχόμενος. ἀπειρηκὼς
 οὖν, ὡς ἀνωθεν εἴρηται, ὀπισθόρμητος καὶ αὐτὸς γέγονε,
 διωκόμενος παρὰ τοῦ Βαϊμούντου καὶ ἐκκρίτων κομήτων. ἐν
 τούτοις δὲ φησι πρὸς τὸν Γουλήν (οὗτος δὲ πατρῷος αὐτοῦ
 20 θεράπων) καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ “μέχρι πόσου φευξόμεθα;” καὶ
 στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐξαγαγὼν,
 παίει τὸν πρῶτως αὐτῷ συναντήσαντα κατὰ τῆς ὄψεως. τοῦτο

2. ἔχη C, ἔχει PG. 3. εἴη : ἦ C. 4. εὐωνύμου G. 6.
 ἐνεμάχητο G. 11. ἦν om. G. 15. δὲ CG, δὴ P. 18.
 θεράπων αὐτοῦ G. 19. post θεράπων add. ἦν A. πόσον G.
 20. χαλινὸν P. κουλεοῦ PG, κουλεοῦ CA.

litter contenderet, multis vulnera inferens, interdum et ipse vulneratus. tandem cum totum dilapsam iam exercitum cerneret seque cum paucis desertum, temere resistendo periclitari diutius noluit. nam ubi quis, multis exanclatis laboribus, per vires non potest adversariis resistere, temerarius esset, si in periculum certum se proliceret. dextro igitur et sinistro aciei Romanae cornibus in fugam versis, imperator adhuc perstitit ac Boemundi copias fortiter propulsavit, dum unus totum impetum sustinet. sed praesenti periculo perspecto, se servare statuit, ut denuo victorem aggressus, gravissime cum eo contendere posset, nec victoriam perfectam Boemundus reportaret. tali erat animo, victus sive victor, fugiens sive vicissim persequabatur; neque unquam animum abiciebat, nec vero etiam desperationis laqueis constringebatur. erat quippe maxima in deum fide, eumque palam omni tempore in ore ferebat, quanquam iureiurando abstinebat omnino. cum igitur desperatis, ut modo dixi, rebus, ipse retro cederet, insequente Boemundo cum lectissimis comitum, Gulen (paternum hic famulus erat) ceterosque, qui cum eo erant, allocutus, “quonam, in-

οὐ Κελτοὶ Θεασάμενοι καὶ διαγνώτες αὐτὸν τῆς ἰδίας ἀπειγνώ-
 C τα σωτηρίας, ἐπειδὴ τοὺς τοιμύτης γνώμης γεγονότας ἄνδρας
 ἀκαταμφοχίτους πάλαι ἐγίνωσκον, ὑποσταλέντες τοῦ διώκειν
 ἐπαύσαντο. καὶ οὕτω τῶν διωκόντων ἀπαλλαγείς, ὑπέξῃει
 τοῦ κινδύνου. οὐδὲ φεύγων δὲ ὄλωσ ἀνεπεπτώκει, ἀλλὰ τῶν 5
 φευγόντων τοὺς μὲν ἀνεκαλεῖτο, τοὺς δὲ καὶ ἐπέσκαυε, καὶ
 οἱ πολλοὶ τὸν ἀγνοοῦντα ὑπεκρίνοντο. οὕτω γοῦν τοῦ κινδύ-
 νου σωθεῖς, εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾗ συναγα-
 γεῖν αὐτῆς στρατεύματα καὶ κατὰ τοῦ Βαϊμούντου χωρῆσαι.

5. Ἐπεὶ δὲ τοῦ Ῥομπέρτου πρὸς Λογγιβαρδίαν παλινο- 10
 στήσαντος τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μάχην ὁ Βαϊμούντος
 ἀνεδέξατο, ταῖς ἐκείνου ὑποδημοσύναις χρώμενος καὶ διὰ
 D παντὸς μάχας καὶ πολέμους ἀναρριπιζῶν, τὸν μὲν Πέτρον
 τοῦ Ἀλίφα μετὰ τοῦ Πουντέση εἰς πολιορκίαν ἐν διαφόροις
 τόποις ἐξέπεμψεν. ἔνθεν τει καὶ τοὺς μὲν δύο Πολόβους 15
 εὐθύς ὁ Πέτρος τοῦ Ἀλίφα κατέσχε, τὰ δὲ Σκόπια ὁ προρ-
 ρηθεὶς Πουντέσης· αὐτὸς δὲ μηνυθεὶς παρὰ τῶν Ἀχριδιο-
 τῶν, ταχὺ τὰς Ἀχρίδας καταλαμβάνει. καὶ πρὸς μικρὸν ἐγ-
 V. 110 καρτερήσας, τοῦ Ἀριέβη φρουροῦντος τὸ κάστρον, ἄπρακτος
 ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀστροβόν. κάκειθεν κενὸς ἀποπεμφθεὶς, 20
 διῆλθε διὰ τοῦ Σωσκαῦ, καὶ διὰ τῶν Σερβίων ἀπῆλθεν εἰς
 Βέρροϊαν. καὶ προσβαλὼν ἐν πολλοῖς καὶ πολλαῖς τόποις καὶ

1. σωτηρίας ἀπειγνώστα G. 8. εἰς om. A. 9. τοῦ om. A.
 14. σποντέση G. 15. μὲν δύο: μηδὲν G. Πολόβους: πο-
 λέμους CG. 20. τὸν om. CG. 21. σωσκαῦ G, Σοσκαῦ P.

quit, usque fugiemus?" et converso equo gladioque stricto, in facie vulnerat, qui primus ex insequentibus se obtulit. id ubi Galli animadvertentur et desperatam ab illo salutem perspexere, cum dudum cognitum haberent, qui tali animo essent, vinci non posse, metu finem persequendi fecerunt. ita liberatus ab insequentibus, periculo evasit. nec tamen in fuga animo conciderat, sed fugientes alios revocabat, alios increpabat; quanquam plerique ignorantiam simulabant. hac igitur ratione cum periculo elapsus esset, in urbem regiam rediit, ut novis paratis copiis, in Boëmundum moveret.

5. Boëmundus autem cum post Roberti in Longibardiam reditum bellum cum imperatore suscepisset, et praeceptis obsecutus patris, sine intermissione pugnans et proelia ciceret, Petrum Aliphae una cum Puntese varias urbes oppugnatum dimisit. ac Polobos quidem duos statim Petrus Aliphae cepit; Scopia Punteses, quem dixi. ipse ultro arcessitus ab Achridiotis, celeriter Achridas occupavit; ubi postquam brevem moram fecit, Arlebe arcem defendente, infecta re Ostrobum abiit. inde repulsus pariter, per Soacum et Servia Berthoesam profe-

μη ἀνύσας, διὰ τῶν Βοδιναίων καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα καὶ P. 137, ἀνεγείρει καστέλλιον τι πρὸ χρόνου ἔρειπωθέν. εἶτα καταλιπὼν ἐκεῖ μεθ' ἱκανῶν κόμητά τινα Σαρακηνὸν ἐξ ἐκωνυμίας καλούμενον, εἰς τὸν Βαρδάρην κατέλαβεν εἰς τὰς καλουμένας 5 Ἀσπρας Ἐκκλησίας. καὶ τριμηναῖον χρόνον διατρίβοντας ἐκεῖ, ἐν τῇ μεταξὺ ἔκκριτοι τρεῖς τῶν κομητῶν, ὃ τε Πουντέσης, ὃ Ῥικάλδος καὶ Γελιέλμος τις καλούμενος, συνωμοσίαν πεποιηκότες ἀντομολῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἐφωράθησαν. καὶ ὃ μὲν Πουντέσης τοῦτο προγνούς, ἀποδράσας προσῆλθε τῇ αὐτοκράτορι, οἱ δὲ λοιποὶ δύο κατεσχέθησαν καὶ ἀπελύθησαν 10 κατὰ τὸν νόμον τῶν Κελτῶν εἰς πόλεμον. καὶ ἡττηθεὶς κατεβλήθη ὁ Γελιέλμος, ὃν καὶ κατασχὼν ἐτύφλωσεν ὁ Βαϊμουῦντος, τὸν δὲ γε ἕτερον Ῥικάλδον ἀπέστειλε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ Ῥομπέρτον εἰς Λογγιβαρδίαν, ὅφ' οὐδ' ἀφαιρεῖται 15 καὶ οὗτος τοὺς ὀφθαλμούς. ὃ δὲ Βαϊμουῦντος ἀπάρας ἀπὸ τῶν Ἀσπρων Ἐκκλησιῶν, ἀπῆλθεν εἰς Καστορίαν. τοῦτο μαθὼν ὁ μέγας δομέστικος, καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα, καὶ κατασχὼν τὸν Σαρακηνὸν κτείνει, παραντίκα ἔρειπώσας τελείως τὸ καστέλλιον. ὃ δὲ γε Βαϊμουῦντος ἐξελθὼν τῆς Καστορίας, 20 ἔρχεται εἰς τὴν Λάρισσαν, κείθι παραχειμάσαι βουλόμενος. καταλαβὼν δὲ τὴν μεγαλόπολιν ὁ αὐτοκράτωρ, καθάπερ εἴρη-

1. Βοθηναίων Ducangius in annotat. 2. καστέλιον C hic et infra. 3. μετ' P. 4. καλούμενον εἰς τὸν Βαρδάρην, κατέλαβεν libri. interpunctionem mutavi. 6. τρεῖς : τινες CG. 7. ὃ τε G. Ῥικάλδος CG utrobique, Ῥεβόλδος P. an Ῥενάλδος? vid. annotat. Γελιέλμος CG hic et infra. 12. ὁ Βαϊμουῦντος add. G. 13. ἔστειλε G. 20. ἐκείθι CG.

ctus est. ac multis saepe tentatis locis, postquam nihil profecit, per Bodena pervenit Moglena ibique castellum olim dirutum restituit. dein, relicto ibi cum satis magna militum manu comite, Saraceno cognominato, ad Bardaren se in locum contulit, qui Asprae Ecclesiae vocatur. dum tres ibi menses commoratur, detecta est coniuratio trium insignium comitum, Puntesis, Renaldi et Guilelmi cuiusdam, qui ad imperatorem transfugere decreverant. ac Punteses quidem id odoratus, fuga ad imperatorem se subduxit; reliqui duo capti, more Gallorum certamine se purgare iussi sunt. victus Guilelmus pro convicto habitus est; quem Boëmundus luce privavit. alterum Renaldum ad Robertum patrem in Longibardiam misit, a quo itidem excaecatus est. Boëmundus Aspris Ecclesiis profectus est Castoriam: quo cognito, magnus domesticus Moglena contendit, iisque potitus Saracenum occidit ac statim castellum funditus destruit. Boëmundus autem Castoria egressus, Larissam venit, ubi hiemare in animo habuit. imperator, postquam in urbem regiam, ut diximus, pervenit, quo erat impigro nec

Cται, εὐθύς ἔργου εἶχετο, ὁποῖος ἐκάινος θερμουργός καὶ μη-
 δέποτε ἔραστῶνῃς μετελιηχῶς, δυνάμεις τε ἤτειτο τὸν σουλ-
 τάνον μετὰ ἡγεμόνων πείραν ἐκ μακροῦ ἐσχηκότων. ὁ δὲ
 τηνικαῦτα πέμπει πρὸς αὐτὸν χιλιάδας ἑπτὰ μετὰ ἡγεμό-
 νων λίαν ἐμπείρων, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Καμίρην, χρόνῳ καὶ 5
 πείρα τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ὁ βασι-
 λεὺς ὠκονόμει καὶ ἡτοιμάζετο, ὁ Βαϊμούντος μέρος τι
 τοῦ ἰδίου στρατεύματος ἀποδιελόμενος, Κελτοὺς καταφρά-
 κτους ὄλους ἀποστείλας, ἐξ ἐπιδρομῆς κατέσχε τὴν Πελαγο-
 νίαν, τὰ Τρίκαλα καὶ τὴν Καστορίαν. αὐτὸς δὲ ὁ Βαι- 10
 μούντος μετὰ ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος καταλαβὼν τὰ
 D Τρίκαλα, ἀποσπάδα τοῦ ὅλου στρατεύματος ἀπαστείλας γεν-
 ναίους ὄλους, ἐξ ἐφόδου κατέσχε τὸν Τζίβισκον. καθ' οὗτω
 καταλαβὼν τὴν Λύρισσαν κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ μεγαλομάρτυ-
 ρος Γεωργίου μνήμην σὺν ὄλαις δυνάμεσι καὶ περιζώσας τὰ 15
 τείχη, ἐπολιόρκει αὐτήν. ὁ δὲ ταυτηνὴ τὴν πόλιν φυλάττων
 πατρῶον τοῦ αὐτοκράτορος Θεράποντος υἱός, Λέων ὁ Κεφα-
 λαῦς, γενναίως πρὸς τὰς τοῦ Βαϊμούντου ἀντικαθίστατο μη-
 χανὰς ἐπὶ ὄλοις μῆσιν ἕξ. δηλοῖ δὲ τὴν τοῦ βαρβάρου ἔφο-
 δον διὰ γραφῶν τηνικαῦτα τῷ αὐτοκράτορι. ὁ δὲ οὐ παρα- 20
 χρῆμα, καίτοι σφραδίζων, τῆς πρὸς τὸν Βαϊμούντον φερού-

2. σουλτάν A. 4. πρὸς αὐτὸν om. G. μετὰ ἀρχηγῶν ἐμπείρων
 A. 5. λίαν om. CG. δὲ add. CG. lege δὴ. καμύτην A, κα-
 μήρην G. 8. στρατεύματος τοῦ ἰδίου A. 10. ὁ Βαϊμούντος
 om. A. 11. παντὸς G. 12. ἀποσπῆ δὴ τοῦ G. ἀποστείλας
 add. C. 13. καὶ ἐξ ἐφόδου PG, καὶ om. C. τζίβισκον A.
 εἰδ' GA, καθ' P, correxi. 14. τὴν alterum om. G. 16. ταθ-
 την A. 19. ἐπὶ CA, ἐπ' PG. 21. τοῦ Βαϊμούντου G.

quieti unquam indulgente animo, illico opus aggressus, a sultano
 copias petit cum ducibus, rei militaris longo usu peritis. misit ille
 septem millia Turcarum, quibus cum alii duces praeerant peritissi-
 mi, tum Camyres ipse, qui aetate et usu ceteros superabat. haec
 dum imperator parat, Boëmundus, missa copiarum parte, quae Gallis
 loricatis tantum constabat, statim Pelagoniam cepit et Tricala et Cas-
 storiam. Boëmundus ipse toto exercitu Tricalis moratus, dimissa manu
 lectissimorum ex universo numero militum, illico Tzibiscum occupa-
 vit. inde Larissam, ipsa Georgii magni martyris memoria, copiis omni-
 bus accessit et obsidione urbem clausit eam qui defendebat, Leo
 Cephalas, paterno imperatoris ministro natus, fortiter Boëmundi ma-
 chinis totos sex menses obstitit. imperatorem idem per litteras de
 barbari adventu certiorum fecit. is licet pugnandi cupiditate arderet,
 tamen non extemplo in Boëmundum movet; sed plures undique
 milites mercenarios cogens, iter distulit; dein bene instructis omnibus,

σης ἤπτετο, ἀλλὰ πλεον μισθοφορικὸν ἐπισυνάγων ἀπαντα-
 χόθεν, ἀνεβύλλετο τὴν ἐξέλευσιν. εἶτα καρτερῶς ὀπλίσας P. 138
 ἀπασας, ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου. καὶ τοῖς μέρεσι τῆς
 Λαρίσσης ἐγγίσας καὶ διελθὼν διὰ τοῦ βουνοῦ τῶν Κελλίων
 5 καὶ τὴν δημοσίαν λεωφόρον δεξιόθεν καταλιπὼν καὶ τὸν βου-
 νὸν τὸν οὕτως ἐγχωρίως καλούμενον Κίσαβον, κατήλθεν
 εἰς Ἐζεβάν· χωρίον δὲ τοῦτο Βλαχικὸν τῆς Ἀνδρωνείας ἐγ-
 γιστα διακειμένον. ἐκεῖθεν δὲ καταλαβὼν δὲ ἐτέραν ἀδθις
 10 οὕτως πῶς καλουμένου ποταμοῦ ῥέοντος διακειμένην, τὴν
 σκηρὴν κατέθετο, ἀποχρῶντα τάφρον διορύξας. καὶ ἐγερωθεὶς
 ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν ἄχρι τῶν κηπουρείων τοῦ Δελ- V. 111
 φινῆ, καθεῖθεν εἰς τὰ Τρικάλα. γράμμα δὲ τις τηρικαῦτα
 ἦκε κομίζων τοῦ Κεφαλαῦ Λέοντος, περὶ οὗ φθάσας ὁ λόγος B
 15 ἐδήλωσε, παρρησιαστικώτερον γράφοντος· "ἴσθι, ὃ βασιλεῦ,
 ὅτι μέχρι τοῦ νῦν σπουδὴν πολλὴν εἰσηνηνοχῶς, διετήρησα
 τὸ κάστρον ἀνάλωτον. ἤδη δὲ τῶν ἐφειμένων Χριστιανοῖς
 τροφίμων στερούμενοι, καὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἠψάμεθα.
 ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἀπέλιπον. εἰ γοῦν βοηθῆσαι ἡμῖν θέ-
 20 λων σπεύσεις καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐκδιώξῃς δυνήσεις,

1. πλεον CA, πλείστον P, om. G. συναγαγὼν C, συναγὼν G.
 6. Κίσαβον C. 7. Ἐζεβάν CAG, Ἐζεβάν P. Βλαχικὸν om. A.
 Ἀνδρωνείας AG, Ἀνδρονείας P. 8. δὲ alterum om. CG. lege
 καὶ ἐτέραν. 10. ῥέοντος corruptum. an ποταμὸς eximie vocatur
 Salabrias sive Peneus? διακειμένην om. CG. 11. ἀποχρῶ-
 σαν CG. διορύξας C, διορῦξας PG. 12. κηπουρείων : σκη-
 πτρων CG, κηπον . . . ἀδελφινῆ A. 13. γράμματι A. 14.
 οὕτως τοῦ A. περὶ οὗ — ἐδήλωσε add. CG et in margine P.
 15. ἴσθι AG, ἴσθ' P. 16. προσενηνοχῶς AG, συνενηνοχῶς C.
 17. ἐφειμένων C, ἐφαιμένων G, ἐφωμένων P, ἀμφειμένων A.
 19. ταῦθ' A. ἐπέλιπον CA, ἀπέλιπον PG.

Cpoli egreditur. postquam Larissae finibus appropinquavit et Celliorum montem superavit, via publica et monte, quem indigenae Cissabum vocant, ad dextram relictis, descendit Ezeban; oppidum id Vlachicum est, proxime Androniam situm. hinc cum in alium rursus pagum profectus esset, quem Plabitzam vulgo appellant, ad amnam * * * nomine adiacentem, eastram ibi posuit et quanta opus erat fossa munivit. unde movens, ad hortos Delphinae se contulit, indeque Tricala. quo loco litteras ei quidam reddidit Leonis Cephalae, cuius supra mentio facta est, liberius in hunc modum scriptas: "scias, imperator, hucusque me, magna adhibita cura, incolumem arcem servasse. iam cibis, quibus vesci Christianis licet, deficientibus, etiam quibus nefas est, usi sumus. verum ne hi quidem suppetunt. quapropter si auxiliaturus nobis brevi venies et obsidione liberare nos

τῆ θεῆ χάρις καὶ δόξα. εἰ δ' οὖν, τούμῳν ἤδη πεπλήρωκα· καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀνάγκη δουλεύοντες, (καὶ τί γὰρ δεῖ πρὸς φύσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τυραννίδα ποιεῖν;) γνώμην ἔχομεν τὸ φροῦριον παραδοῦναι τοῖς ἐπικειμένοις ἐχθροῖς καὶ φανεροῦς ἀποπνίγουσιν. ἀλλ' εἰ ταῦτα δυστυχήσαι συμβαίῃ, ἐπά- 5
 C ρατος μὲν γενοίμην ἐγώ, τολμηροῦς δὲ καὶ κατὰ τῆς σῆς βασιλείας τοῦτο παρρησιάζομαι· εἰ μὴ τάχιον σπεύσεις τοῦ κινδύνου ἡμᾶς ἐξελεῖσθαι, μὴ πρὸς τοσοῦτον βέρος πολέμου τε καὶ λιμοῦ ἀντισχεῖν ἐπὶ πλέον δεδυνημένους, σὺ δ' ὁ ἡμέτερος βασιλεύς, εἶγε δυνάμενος βοηθεῖν οὐκ ἐπέσπευσας τὴν 10
 βοήθειαν, οὐκ ἂν φθάνοις ἔγκλημα προδοσίας ἀποφυγάνων." ὁ δὲ αὐτοκράτωρ δεῖν ἔγνω διὰ τινος τρόπου ἑτέρου αὐτοῦς καταγωνίσασθαι. λογισμοὶ δὲ τοῦτον συνείχον καὶ μέριμναι. καὶ δῆτα σκοπῶν, ὅπως χρῆ λόχους ἐνδιαστήσασθαι, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας διεπονείτο, ἄρωγόν τὸν θεὸν ἐπικαλούμενος. με- 15
 D τακαλεσάμενος οὖν τηρικαῦτα τῶν γερόντων τινὰ Λαρισσαίῳν, ἐπνυθάνετο περὶ τῆς τοῦ τόπου θάλασσης. καὶ ἀνατείνας τοῦς ὀφθαλμοῦς, ἄμα καὶ τῆ δακτύλῳ ἐπέσημαίνων, ἐπιμελῶς ἀνηρώτα, ὅποι φύραγγές εἰσι διερρωγυῖαι τοῖς τόποις, ἢ λόχμαι τινὲς βαθεῖαι πρὸς αὐτὰς συνεχίζονται. ταῦτα δὲ 20
 τοῦ Λαρισσαίου ἐπνυθάνετο, βουλόμενος λόχον ἐπιστῆσαι καὶ

1. καὶ δόξα add. A. 2. γὰρ πρὸς — τυραννίδα δεῖ ποιεῖν G.
 4. ἐπικειμένους A. 6. καὶ om. A. 7. σπεύσεις C, σπεύσης PG.
 8. βέρος om. G. 10. ἐσπευσας AG. 12. αὐτοῦς om. A.
 14. ἐνδιαστήσασθαι C, ἐνστήσασθαι PA, ἐνδιαστήμενος G. 15.
 τῆς add. A. ἄρωγόν τ. θ. ἐπικαλούμενος, διεπονείτο AG.
 16. τινὰ τῶν γερόντων G. 17. ἀνατείνας P. 19. δη A.
 20. συνεχίζονται C. 21. βουλόμενος om. G.

poteris, deo sit gratia et gloria: sin minus, ego quidem, quod meum erat, praeslitū; et necessitati obsecuti, (quid enim oportet adversus naturam eiusque imperium niti?) arcem hostibus dedere decrevimus, qui nos premunt et manifesto suffocant. haec calamitas si nobis acciderit, ego quidem devovebor; sed libere etiam maiestati tuae hoc dico: nisi properas periculo nos eximere, qui tanta et belli et famis incommoda diutius sustinere non possimus, tu, imperator noster, siquidem auxilium cum ferre potuisses, non celeriter tuleris, proditionis crimen effugere vix poteris." at imperator hostes alio quodam modo debellandos censuit; itaque cura atque sollicitudine tenebatur; et quo modo insidiae struendae essent, per totum dispiciebat diem, dei auxilium implorans. arcessitum autem senem Larissaeum interrogavit de situ loci, oculisque intentis, digito simul demonstrans, percontatus est, ubi fauces essent vel frutices densi. haec ex Laris-

δι' ἀπάτης τοὺς Λατίνους καταγωνίσασθαι· τὸν γὰρ φανε-
 ρὸν καὶ κατὰ μέτωπον φθύσας ἀπηγόρευε πόλεμον, πολλάκις
 συμβαλῶν καὶ ἡττηθεὶς καὶ πείραν τῆς συμβολῆς τοῦ Φραγ-
 γικῶ πολέμου λαβῶν. ἐπεὶ δὲ ἥλιος κατέδυν, αὐτὸς τε δι'
 5 ὄλης κεκοπιακῶς τῆς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς εἰς ὕπνον ἐτρέπετο,
 ὄνειρος ἐφίσταται τούτῳ. ἐδόκει γὰρ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τεμέ-
 νους τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐστάναι καὶ φωνῆς P. 139
 ἀκοῦσαι “μὴ λυποῦ, μηδὲ στένε, αὖριον νικᾶς.” τὴν δὲ φω-
 νὴν βάλλειν αὐτοῦ τὴν ἀκοὴν ᾗτο ἐκ μιᾶς τῶν ἐν τῷ τεμένει
 10 ἀπηρωρημένων εἰκόνων, ἐν ἧ ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος κα-
 τεγέγραπτο. διυπνισθεὶς δὲ καὶ περιχαρῆς γεγρονῶς ἐκ τῆς
 τοῦ ὄνειρου ταύτης ὁμοφῆς, ἐθεοκλύτει τε τῷ μάρτυρι καὶ
 προσυποσχέτο, εἰ γένοιτό οἱ νίκην κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἄρα-
 σθαι, αὐτόθι τε παραγενέσθαι καὶ πρὸ σταδίων ἰκανῶν τῆς
 15 πόλεως Θεσσαλονίκης οὐκ ἔφιππον, ἀλλὰ πεζῇ καὶ βιάδην
 ἐρχόμενον εἰς τὴν αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι προσκύνῃσιν. καὶ δὴ
 μετακαλεσάμενος τοὺς στρατηγούς τε καὶ ἡγεμόνας καὶ συγ-
 γενεῖς ἅπαντας, βουλῆς ἤρχετο, τὴν ἐκάστον γνώμην ἀναζη-
 τῶν· εἶτα τὸ σκοπηθεὶν ἀπήγγειλε. τὸ δὲ ἦν παραδοῦναι τὰ
 20 τάγματα ἅπαντα τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ· προεξάρχοντα δὲ τὸν

1. διὰ G.	6. ὄνηρος P.	γὰρ add. A.	8. ἀκούσας P.
λύπους G.	10. μεγαλομάρτυρ A.	κατεγέγραπτο G.	12.
τοῦ add. A.	ἐθεοκλύτει C, ἐθεοκλήτει PAG.	13. προσυ-	
ποσχέτο P.	14. αὐτόθι CAG, αὐτός P.	τε om. G.	16.
εἰσελεύσεσθαι A,	ἐλεύσεσθαι PG.	17. καὶ συγγενεῖς om. A.	
19. δοῦναι CG.			

saeco quaesivit, quoniam insidias struere et dolo Latinos debellare volebat. dudum enim in aperto Marte parum spei ponebat, cum saepe congressus succubuisset et Francorum impetum expertus esset. sole occaso, cum imperator contentione totius diei fatigatus, somno se dedisset, somnium ei se obtulit. visus enim sibi est intra templum Demetrii magni martyris stare et hanc audire vocem: “ne angare, neve gemas, cras vinces.” emitti autem ea vox videbatur ex una in aede suspensarum imaginum, qua Demetrius magnus martyr pictus erat. somno experrectus et summo gaudio affectus ob divinam hanc vocem, supplicavit martyri vovitque, si contingeret sibi victoriam de hostibus reportare, eo se profecturum et stadiis sat multis ante, quam Thessalonicam pervenisset, equo relicto, pedibus et gradu presso ad eius venerationem ingressurum. dein convocatis ducibus praefectisque et propinquis omnibus, consilium instituit, et postquam sententias interrogavit, quid sibi visum esset protulit. nimirum manipulos omnes propinquis suis tradendos censuit. summum autem imperium

Μελισσηρόν Νικηφόρον ἐφίστησιν καὶ τὸν Κουρτίκιον Βασι-
λειον, τὸν καὶ Ἰωαννάκην καλούμενον· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν
ἐπιφανῶν, περιβόητος ἐπ' ἀνδρεία καὶ στρατιωτικῇ ἐπιστήμῃ,
ἔξ Ἀδριανουπόλεως ὀρμώμενος. οὐ τὰ τάγματα δὲ μόνον
αὐτοῖς παραδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς βασιλείας παρῴσημα⁵
ἅπαντα. ἐπέσκηπτε δὲ ποιήσασθαι τὴν παράταξιν κατ' ὃ
Cσχῆμα ἐν τοῖς προηγησαμένοις πολέμοις αὐτὸς παρετάττετο,
V. 112 παραγγείλας αὐτοῖς δι' ἀκροβολισμῶν πρότερον ἀπύπειραν τῶν
ἐμπροσθεν τῶν Λατίνων ἐρχομένων ποιήσασθαι, εἶτα τὸν
ἐνυάλιον ἀλαλύξαντας, πανστρατὶ κατ' αὐτῶν χωρῆσαι· ἐπ' αὐτῷ
δὲ ὁ συνασπισμὸς γένηται καὶ εἰς χεῖρας κατ' ἀλλήλων ἔλ-
θωσι, νῶτα παρασχεῖν τοῖς Λατίνοις καὶ φεῖγειν ἀκρατῶς
ὡς πρὸς τὸ Λυκοστόμιον ὑποκρίνεσθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ βασιλεὺς
ταῦτα παρεκελεύετο, χρεμετισμὸς ἅπαντων τῶν ἵππων τοῦ
στρατοπέδου αἴφνης ἐξηκουσθη. καὶ θάμβος ἐπὶ τούτῳ κα- 15

1. κουρτίκιον AG. 2. καὶ τὸν A. Ἰωαννάκην C. οὗτος
τῶν ἐπ' ἀνδρεία βεβοημένων· τὸν ἀδελφὸν ἀδριανὸν εἰς βασι-
λεύα μετασχηματίσας. ᾧ στρατεύμα δοῦς, ἐναντίον τοῦ στρα-
τεύματος ῥομπέρτου στήναι διακελεύεται. εἰ δ' ἐκεῖνος ὀρμήσει
μαχέσασθαι, στρέψαι τὰ νῶτα καὶ αὐτίκα φυγεῖν. ταῦτα μὲν
οὐν τῷ ἐσχηματισμένῳ βασιλεῖ ἐντελλάτο. ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῆς
λοιπῆς στρατιᾶς δι' ὁδῶν ἀδήλων περιουθεύσας, καὶ τῶν τῶν φράγ-
γων ἐμβαλῶν χάρακι τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς (log. τὰ) ἐν
αὐταῖς ἐληθαστο καὶ φόνον πολὺν ἐποίησαστο. τοῦ βασιμούνδου
δὲ κατὰ τοῦ ἐσχηματισμένου βασιλέως ὀρμήσαντος, κἀκεῖνος καὶ
ἢ σὺν αὐτῷ στρατῷ τὰ χαλινὰ χαλάσαντες ἐφυγον. ὁ δὲ βάρ-
βαρος ἐγαυρῆς μᾶλλον καὶ ἐπῆρτο ὡς ἀπροσμάχητος. ἐν τούτῳ
δ' ἀγγέλλεται αὐτῷ τοῦ χάρακος ἢ ἐκπόρθησις καὶ ἡ φθορὰ τῶν
ἐκεῖ· καὶ εὐθὺς παρῆτο ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ τοῦ
βρυεννίου μηνυθέντα A, quae ad verbum descripsit Zonaras III,
p. 236. 4. Ἀδριανουπόλεως C, Ἀδριανουπόλεως P, ἀδρια-
νουπόλεως G. correxi. ὀρμώμενος P. 7. προσετάττετο G.
9. ἐρχομένων add. C. 10. ἐνυάλιον C et in margine PG, ἐδά-
λιον P. 13. ὑποκρίνεσθαι G. 14. χρεματισμὸς P, χρεμε-
τισμὸς CG.

Melisseno Nicsphoro detulit et Curticio Basilio, qui et Iohannaces vocabatur; erat hic e numero illustrium, fortitudine et militari peritia celeberrimus, Adrianopoli oriundus. nec vero copias tantum illis tradidit, sed insignia quoque imperatoria universa, praecipitque aciem ita instruerent, quemadmodum in prioribus proeliis ipse facisset; velitando prius Latinos antecedentes tentarent, dein clamore sublato, omnibus copiis in eos moverent; certamine autem utrimque conserto, terga repente Latinis darent ac fugam effusam Lycostomium versus simularent. quae dum imperator praecipit, hinnitus repente

τίσχαν ἄπαντας· ἀγαθὸς δὲ ὄμως οἰωνὸς αὐτῷ τα τῷ βασι-
 λεί πικραντικά καὶ πᾶσι τοῖς περιεργοτέροις ἐδόκει. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν οὕτως πως ἐπισκήψας αὐτοῖς καὶ καταλιπὼν δε-
 5 ξιόθεν τοῦ κάστρου Λαρίσσης, περιμείνας τὴν τοῦ ἡλίου δύ-
 σιν, γεννάδας τινὰς ἄνδρας ἐπεσθαί οἱ ἐπιτάξας, τὴν τοῦ
 Λιβοτανίνου κλεισοῦραν διεληλυθὼς καὶ τὸν Ῥεβένικον περι-
 κύψας καὶ διὰ τῆς καλουμένης Ἀλλαγῆς πρὸς τὸ εὐώνυμον
 τῆς Λαρίσσης μέρος καταλαβὼν, καὶ περιαθρήσας τὴν ἴπα-
 σαν τοῦ τόπου θέσιν, χθαμαλώτερον τόπον κατανοήσας, ἐκέθι
 10 μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ λοχῶν ἦν. οἱ δὲ ἡγεμόνες
 τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς προλοχῆσειν,
 ὡς εἴρηται, ἐπειγόμενος τὴν τοῦ Λιβοτανίνου κλεισοῦραν
 διέρχεσθαι ἔμελλε, τηρικαῦτα ἀποσπάδα τινὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἀποδιελόμενος ταγμάτων κατὰ τῶν Κελτῶν ἐξέπεμψαν, ἐφ'
 15 ᾧ πρὸς ἑαυτοὺς ἐλκύσαι, ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχοισιν φωρᾶσαι
 τὸν αὐτοκράτορα, ὅπη πορεύεται. οἱ καὶ πρὸς τὴν πεδιάδα κα-
 τελθόντες, προσέβαλον τοῖς Κελτοῖς, καὶ ἐφ' ἰκανὸν μαχεσά-
 μενοι διέστησαν, τῆς νυκτὸς ἀπάρτι μὴ παραχωρούσης τὴν
 μάχην. καταλαβὼν δὲ τὸν σκοπηθέντα τόπον ὁ βασιλεὺς, P. 140
 20 ἄπαντας ἀποβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ γόνυ κλιθέν-
 τας τοὺς χαλινοὺς χερσὶ κατέχειν. καὶ αὐτὸς δὲ χαμαιδρῶφ

2. παραντικά CG, τηρικαῦτα P. 4. τοῦ alterum om. G. 6.
 an περικάμψας? 8. Λαρίσσης P in margine, κλεισοῦρας
 PG. 12. Λιβοτανίνου C, Λειβοτανίνου PG. 13. τινὰ add. CG.
 14. lege ἀποδιελόμενοι. ἐξέπεμψεν G. 15. αὐτοὺς G.
 ἐλκύσας P. φωράσαι CG, φωρᾶσθαι P, correxi. 16. ὅπη
 C, ὅποι PG. πορεύεται G. κατελθόντας G. 20. ἐκέ-
 λευσε C, ἐκέλευε PG.

omnium, qui in exercitu erant equi, auditus est; quae res cum omnes
 admiratione cepisset, tamen imperatori et intelligentioribus quibusque
 bonum statim visum est omen. postquam haec mandavit, et ad dextram
 arcis Larissae eos reliquit, solis occasu, generosis quibusdam viris se-
 qui se iussis, per Libotanini angustias perrexit, et Revenicum cir-
 cumvectus, per Allagen quem dicunt locum ad sinistrum se contulit
 Larissae latus. atque explorato totius regionis situ, cum depressiorem
 invenisset locum, ibi cum iis, qui ipsum comitabantur, subsedit. Ro-
 manarum autem copiarum duces, cum imperator insidias, ut diximus,
 collocaturus, in eo esset, ut Libotanini angustias transiret, exercitus
 partem adversus Gallos miserunt, ut, quo imperator proficisceretur,
 impedirentur observare. hi igitur in planitiem progressi, Gallos ad-
 orientur, et postquam satis pugnarunt, destiterunt, intercedente tum
 nocte. imperator ubi in locum, quo tendebat, pervenit, descendere
 de equis omnes iussit, et genibus nixos, habenas manibus tenere.

περιτυχῶν, ὡσαύτως κατακλιθεῖς, τὸν χαλινὸν ἐν χειρὶ κατέχων, ἐπὶ πρόσωπον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς ἔπειτο.

6. Ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἐπεὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων τάγματα κατὰ φάλαγγας ἰστάμενα ὁ Βαϊμούντος ἐθάσαστο, τὰς τε βασιλικὰς σημαίας καὶ τὰ ἀργυρόηλα δόρατα, τοὺς 5 ἵππους μετὰ τῶν βασιλικῶν ἐρυθρῶν ἐφροστίδων, ὡς ἐνόν, καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν κατ' αὐτῶν κατεστήσατο φάλαγγα, διχῆ Βδιελῶν τὰς δυνάμεις, καὶ τῶν μὲν αὐτὸς κατέρχων, τῶν δὲ φαλαγγάρχην τὸν Βρυέννιον καταστήσας. Λατίνος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, ὃν καὶ κοροσταῦλον ἀνόμασαν. οὕτω γοῦν 10 τὰς ἰδίας καταστήσας δυνάμεις, τὸ σῆνθησεν καὶ πάλιν ποιεῖ καὶ κατὰ μέτωπον τῆς παρατάξεως, ὅπη τὰ βασιλικὰ ἑώρα παρώσημα, ἔκει τὸν αὐτοκράτορα νομίσας εἶναι, ὡς πρηστήρ τοις φαινομένοις ἐμπίπτει. οἱ δὲ μικρὸν ἀντισχόντες, τὰ νῶτα τούτῳ διδῶσιν. ὁ δὲ τούτους διώκων ὀπισθεν ἤλαυνεν 15 ἀκρατῶς, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν. ὁ μόντοι βυσιλεύς τὰ ἴδια τάγματα ἐπὶ πολὺ φεύγοντα ὄρων καὶ τὸν Βαϊμούντον ὀπισθεν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἀκρατῶς διώκοντα, στοχασάμενος ἱκανὸν ἤδη διάστημα τῆς ἰδίας ἀποστήναι τὸν Βαϊμούντον παρεμβολῆς, ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβάς, τὸ αὐτὸ δὲ 20 καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ παρακελευσάμενος, καταλαμβάνει τὴν τοῦ Βαϊμούντον παρεμβολήν. καὶ εἶσω ταύτης γενόμενος, πολλοὺς μὲν τῶν παρευρεθέντων Λατίνων ἀναιρεῖ καὶ τὰ λά-

5. malim καὶ τοὺς. 7. φάλαγγαν PG, recte C. 12. κατὰ τὸ μέτωπον G. 15. διδάσσι G. 19. τὸν Βαϊμούντον om. CG. 21. καταλαμβάνει C, παραλαμβάνει PG.

atque etiam ipse trixagini herbae, quam forte invenerat, similiter immissus, habenas tenens manibus, in faciem per reliquam noctem precubuit.

6. Sole oriente, cum Romanorum copias in acie collocatas Boëmundus compexisset et imperatoria insignia hastasque argenteis distinctas clavis atque equos purpureis ephippiis instratos, et ipse, ut poterat, aciem instruxit, in duas partes copiis divisit, quarum alteram ipse duxit, alteri Bryennium praefecit: Latinus hic erat ex illustribus, quem etiam conostabulum vocabant. sic igitur constitutis Boëmundus copiis, quod consueverat, rursus fecit et in frontem aciei, ubi imperatoria insignia conspexit, imperatorem ibi esse ratus, ut fulgur in fallacias invehitur. Romani, postquam paullulum obstiterunt, terga vertunt; quos ille insequitur summa, quam supra diximus, vehementia. at imperator ubi copias suas procul fugientes vidit et Boëmundum vehementissime insequentem, iam satis longe a castris suis Boëmundum abesse ratus, equo conscenso iussisque suis idem

φουρα ἐκείθεν ἀναιρείται· εἶτα περιαθρεῖ τοὺς διώκοντας καὶ φεύγοντας. καὶ ἐπεὶ ἀτεχνῶς ἑώρα τὴν φυγὴν ποιουμένους, καὶ τὸν Βαίμοῦντον ὄπισθεν διώκοντα καὶ ἐκείνου ὄπισθεν τὸν Βρυέννιον, μετακαλεσάμενος τὸν καλούμενον Πυρρὸν Γεώργιον ἐπὶ τοξείᾳ ὑμνούμενον καὶ ἑτέρους ἄνδρας γενναίους, χωρίσας ἱκανοὺς πελταστάς, ὄπισθεν τοῦ Βρυεννίου δξέως ἐλαύνειν ἐπέσκηψεν, φθάσαντας δὲ μὴ ἀγγέμαχον τὴν μάχην ποιῆσαι, ἀλλὰ πόρρωθεν κατὰ τῶν ἵππων μᾶλα συχνὰ πέμπειν τὰ βέλη. ἐπικαταλαβόντες οὖν τοὺς Κελτοὺς, τοὺς ἵππους 10 πυκνοὺς οἷστοις ἔβαλλον, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τοὺς ἱππότητας καθί- V. 113 στασθαι. καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ πᾶς, ἐποχοῦμενος μὲν, ἀνύποιος τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν θέαν ἐστίν, ἐπὶ δ' ἀποβαίῃ τοῦ ἵππου, τὸ μὲν τι τῷ μεγέθει τῆς ἀσπίδος, τὸ δὲ τι καὶ διὰ τὰ τῶν πεδίων προάσματα καὶ δρόμον ἀνεπιτήδειον, εὐχει- 15 ρώτατός τε τηγκαῦτα γίνεται καὶ ἄλλοις παντάπασιν ἢ πρότερον, ὀκλαζούσης ὅλον καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῷ προθυμίας. καὶ P. 141 τοῦτο, οἶμαι, γινώσκων ὁ βασιλεὺς, μὴ τοὺς ἱππότητας, ἀλλὰ τοὺς ἵππους ἀναιρεῖν ἐπέταττε. τῶν δὲ ἵππων τῶν Κελτῶν πεπτότων, περιεδιουῶντο οἱ τοῦ Βρυεννίου. καὶ ἀπὸ τῆς 20 τούτων πολλῆς συστροφῆς κονίσσαλος μακρὸς καὶ πυκνὸς ἴστατο μέχρι νεφῶν κορυφούμενος, ὡς παραβύλλεσθαι τοῦτον κατ' ἐκεί-

6. ἐλαύνειν δξέως G. 12. τὴν prius: εἰς CG. 13. τῷ μέντοι P, τὸ μέντοι G, τὸ μὲν τι C. 14. εὐχειρώτατος G. vid. annotat. 15. ἢ καὶ CG. 19. περιεδιουῶντο C. 20. κονίσσαλος C.

facere, Boëmundi castra invadit, ac multis, qui illic reperti sunt, Latinis necatis, praeda omni potitur. dein eos, qui persequiebantur quique fugiebant, respicit. cumque suos fugam plane simulare, Boëmundum autem a tergo insequi et post hunc Bryennium videret, accessivit quem vocabant Georgium Pyrrhum, iaculandi arte celebrem, et alios fortes viros, eosque cum idonea, quam ipsis attribuit, peltastarum manu Bryennium celeriter persequi iussit, hac tamen cautione, ut, cum prope accessissent, non cominus pugnandi copiam facerent, sed eminus tela in equos creberrime mitterent. assecuti igitur Gallos, equos ingenti telorum vi petunt, ut in magnam equites incurrerent difficultatem. nam Gallus miles omnis, dum equo vehitur, et impetu et ad aspectu terribilis est; sin descenderit ex equo, tum magnitudine clypei, tum propter rostratos calceos cursumque impeditum, facillime superari potest et alius omnino atque antea est, deficiente quasi ipsius animi alacritate. id, arbitrator, perspectum imperator habens, non equites, sed equos interfici iussit. equis autem Gallorum cadentibus, turbabantur, qui cum Bryennio erant, magnaue eorum conglobatione densus excitatur pulvis ad nubes usque, ita ut caligo tum oriretur instar

νο καιροῦ τῆ κατὰ τὴν Αἴγυπτον γεγονότι πάλαι σκότει ψηλαφη-
 τῆ. τὰς τε γὰρ τούτων ὄψεις ἀπετύφλου ἢ πυκνότης τῆς κόνεως
 καὶ ἄγνοϊαν ἐμπαρεῖχεν, ὁπόθεν καὶ παρὰ τίνων οἱ δίστοὶ
 πέμπονται. τρεῖς δὲ Λατίνους ἀποστειλας ὁ Βρυέννιος ἐδή-
 λωσε τῆ Βαϊμόντῳ τὸ πᾶν. οἱ καὶ κατέλαβον αὐτὸν εἰς τι 5
 Βνησιδίων ποταμοῦ τοῦ οὕτω καλουμένου Σαλαβρία μετὰ τινων
 ἰστάμενον ὀλίγων Κελτῶν καὶ σταφυλὰς ἐσθίοντα, ἅμα δὲ καὶ
 ὑπέρομοπὸν τι κανχώμενον, ὅπερ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρῶδει-
 ται καὶ περιφέρεται. τοῦτο γὰρ πολλάκις ἔλεγε βαρβαρίζων
 τὸ Λυκοστόμιον, ὅτι “τὸν Ἀλέξιον εἰς λύκου στόμα ἐνέβα- 10
 λον.” τοιοῦτον γὰρ ἡ ὑφεροψία σφάλλουσα τοὺς πολλοὺς καὶ
 πρὸς τὰ ὑπ’ ὄψιν καὶ ἐν ποσὶ κείμενα, ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ
 τοῦ Βρυεννίου μηνυθέντα καὶ ἐπιγνοὺς τὸν δόλον καὶ τὴν δι’
 ἀπάτης νίκην τοῦ αὐτοκράτορος, ἤχθητο μὲν, ὡς εἰκός, κα-
 τέπιπτε δὲ οὐδαμῶς, ὁποῖος ἐκεῖνος. ἀποκριθέντες οὖν τινὲς 15
 C τῶν ὑπ’ αὐτὸν κατάφρακτοι Κελτοὶ ἀνῆλθον εἰς ἀκρόρειαν
 τινα κατέναντι τῆς Λαρίσσης διακειμένην. τούτους τὸ ὄπλι-
 τικὸν θεασάμενοι, ζὺν πολλῇ προθυμίᾳ ἐβίαζον προσβαλεῖν
 αὐτοῖς· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀπέργε τούτους τοῦ ἐγχειρήματος.
 ἐκ διαφόρων δὲ πολλοὶ καὶ διάφοροι ζυμμιγέντες ταγμάτων 20
 ἀνελθόντες προσέβαλλον τοῖς Κελτοῖς· οἱ δὲ παραχρῆμα κατ’
 αὐτῶν ὄρμηκότες, ἀναιροῦσιν ἄχρι τῶν πεντακοσίων. εἶτα

2. τὰς τε : τότε G. 6. νησιδίων PG, recte C. σαλαβρία CG.
 8. παρῶδειται G. 10. ἐβαλον G. 16. αὐτὸν C, αὐτῷ PG.
 vid. annotat. 18. σὺν A. προσβαλεῖν FP, ζυμβαλεῖν CAG.
 19. ἀπήγε CAG. 20. ἐκ διαφόρων δὲ πολλῶν συμμιγέντες
 ταγμάτων A. 21. προσέβαλλον A, προσέβαλον PG.

tenebrarum illarum palpabilium, quibus Aegyptus olim afflicta est; nam prospectum adimebat vis pulveris nec explorandi potestatem dabat, unde et a quibus sagittae mitterentur. tribus autem Latinis missis, Bryennius rem omnem Boemundo nuntiavit. hi invenerunt illum cum paucis suorum in parva insula fluvii, cui nomen Salabrias, uvas comedentem, simulque insolentius aliquid iactantem, quod etiamnum in ore vulgi est. nam saepius repetebat, barbaro ore Lycostomium offerens, Alexium in lupi fauces a se coniectum esse. adeo superbia plurimos fallit etiam in iis, quae sub oculis et ante pedes sunt. sed cum nuntium Bryennii accepisset, et dolum imperatoris cognovisset victoriamque fraude partam, commotus est quidem, ut par erat, nequaquam tamen, qua erat fortitudine, concidit animo. electi igitur loricati aliquot Galli tumulum conscendunt e regione Larissae situm. quos simulac exercitus Romanus conspexit, magna poscunt alacritate cum ipsis congredi. id cum imperator fieri vetuisset, tamen vari ex variis cohortibus magno numero permixti, in collem evadunt Gallos-

τοῦ βασιλέως στοχασαμένου τὸν τόπον, δι' οὗ ὁ Βαϊμούντος ἔμελλε διελθεῖν, καὶ ἀποστείλαντος γενναίους στρατιώτας μετὰ καὶ Τούρκων καὶ τοῦ Μιγιδηνοῦ προεξάρχοντος, ἅμα τῷ πλησίον γενέσθαι, εὐθὺς ὁ Βαϊμούντος ὀρμήσας κατ' αὐτῶν, 5 ἤτησε τούτους μέχρι τοῦ ποταμοῦ διώξας.

7. Τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ἀγαζούσης ἤδη τῆς ἡμέρας, παραδραμῶν τὸν ἤδη ῥηθέντα ποταμὸν μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ κομήτων καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Βρυεννίου, ἐπει ἐλώδη τόπον ἐν τοῖς τῆς Λαρίσσης μέρεσιν ἐθεάσατο, ἀναμταξὺ δύο 10 βουνῶν πεδιάδα ἀλωάδη εὐρῶν ἀποτελευτῶσαν εἰς στενωπὸν δξύν, (κλεισοῦραν τοῦτο καλοῦσιν,) τὴν λεγομένην Δεμενίκου παλάτιον, διὰ τοῦτου εἰσελθῶν, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο. τῇ δὲ μετ' αὐτήν κατὰ τὸ περίορθρον καταλαμβάνει αὐτὸν ὁ φαλαγγάρχης Μιχαὴλ ὁ Δούκας, ὁ πρὸς μητρὸς ἐμὸς θεῖος, 15 μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, ἀνὴρ ἐπὶ φρονήσει διαβεβημένος, ὄρα δὲ καὶ μεγέθει σώματος διαφέρων οὐ τῶν τότε P. 142 καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν πώποτε γεγεννημένων, (θάμβος γὰρ εἶχεν ἅπαντας τοὺς ὄρωντας τὸν ἄνδρα,) συνιδεῖν δὲ τὸ μέλλον καὶ φρωῖσαι τὸ ἐνεστὸς καὶ καταπράξασθαι δεινότητος τε καὶ V. 114

1. τὸν τόπον A, τοῦ τόπου PG. 3. καὶ prius add. CA. μιγιδηνοῦ A.
6. τῇ : τὴν A. μετ' αὐτήν κλεισοῦραν εἰσελθῶν, ἐπὶ ἐλώδη τόπον τινά, ἐν τοῖς μέρεσι τῆς λαρίσσης καὶ διακέμενον, καὶ δομενίκου παλάτιον καλούμενον, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο A.
9. τῆς om. G. 11. δξύν add. CG et in margine P. τοῦτον CG. τὴν λεγομένην : καὶ γενομένην G. Δεμενίκου C, Δομενίκου PAG. 13. αὐτὸν : τὸν τόπον A. 14. μητρὸς : πατρὸς CG. 15. ἀνὴρ τις C. 17. καιροῦ om. A. 19. καὶ primum om. G. καὶ alterum om. C.

que adoriuntur : in quos impetu illi statim facto, ad quingentos caedant. dein cum imperator in locum, ubi Boëmundum transiturum esse coniciebat, milites fortes una cum Turcis, Migideno duce, misisset, eos Boëmundus, ut prope fuerunt, aggressus vicit atque ad fluvium usque persecutus est.

7. Postridie eius diei, sole orto, Boëmundus fluvium, cuius mentionem iam fecimus, una cum comitibus et ipso Bryennio transgressus, cum palustrem regionem prope Larissam animadvertisset, invenissetque inter montes duos locum saltuosum in angustias, quas clusuras vocant, desinentem, Demenici palatium dictum, eum ingressus est ibique castra posuit. postero die sub diluculum cum universo exercitu accessit phalangis dux Michael Ducas, avunculus meus, vir prudentiae laude celeberrimus, forma et magnitudine corporis non aequalibus modo, sed omnibus omnino, qui unquam fuere, praestans: admiratio cepit omnes, qui adspiciebant hominem: idem de futuris callidissime coniciebat et praesentia indagabat conficiebatque unus omnium dex-

ἀπαράμιλλος. τούτῳ δ' αὐτοκράτωρ ἐπέσκηψεν μὴ πάντα ἐν-
 τὸς τοῦ στομίου τῆς κλεισούρας εἰσελθεῖν, ἀλλὰ τὰς μὲν θυ-
 νάμεις ἔξωθεν ἰστασθαι ἰλαδόν, ὀλίγους δὲ διελεῖν Τούρκων
 καὶ Σαυροματῶν τῆς τοξείας εἰδήμονας καὶ τούτοις παραχω-
 ρῆσαι τῆς εἰσόδου, ἐπισκῆψαι δὲ τούτοις, μηδεὶν ἑτέρῳ ἕξειε 5
 πλὴν ὀϊστοῖς χρῆσασθαι. εἰσελθόντων δὲ καὶ ἱππασίας ποι-
 Βουμέντων κατὰ τῶν Λατίνων, οἱ ἔξωθεν ἰστάμενοι πρὸς ἀλ-
 λήλους σφαδάζοντες ἤριζον, ὅποτος ἂν τὸ στόμιον εἰσελθοί.
 ὁ γὰρ Βαϊμούντος πλήρης ὢν στρατηγικῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὑπ'
 αὐτὸν ἐκέλευε συνησπικέτας ἰστασθαι, καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἑαυ- 10
 τοὺς περιφράττοντας ἀτρεμεῖν. ὁ δὲ γὰρ πρωτοστράτωρ Θεα-
 σάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν κατὰ μικρὸν ἐκρέοντας καὶ εἰσερχο-
 μένους διὰ τοῦ στομίου, εἰσηλθε καὶ αὐτός. ὁ δὲ Βαϊμούν-
 τος τούτους Θεασάμενος, ὥσπερ λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σά-
 μαι κύρσας, εἶπεν ἂν τις Ὀμηρικῶς, ὡς καὶ οὗτος ἰδὼν ἐν 15
 αὐτοῖς ὀφθαλμοῖσι τούτους καὶ τὸν πρωτοστράτορα Μιχαήλ,
 C ἀσκέτῳ ἔνυμῳ πανσυδὲ κατ' αὐτῶν ἴεται· οἱ δὲ παραχρῆμα
 νότα τούτοις διδάσασιν. Οὐζᾶς δὲ τὴν κλῆσιν φερώνυμον ἐκ τοῦ
 γένους λαχών, ἐπ' ἀνδρεία διαβεβοημένος, εἰδὼς ἦδ' ἐπὶ δεξιᾷ
 ἦδ' ἐπ' ἀριστερᾷ νομῆσαι βῶν ἀζαλέην, καθ' Ὀμηρον, ἐν 20

1. ἐπέσκηψεν ὁ αὐτοκράτωρ G. 2. τῆς κλεισούρας στομίου G,
 altero ordine PA. 3. ἔξω A. διελῶν C, διελεῖν A. 4.
 καὶ alterum om. CG. 5. τούτοις: σφίσι A. 9. στρατηγικῆς FC
 et in margine P, βασιλικῆς PAG. 12. αὐτὸν: αὐτοῦς A. 13.
 ὁ δὲ: καὶ ὁ A. 14. τούτους: τούτων A. ὥστε conl. Hoe-
 schel. 16. ὀφθαλμοῖσι CAG, ὀφθαλμοῖς P. 18. τού-
 τοις add. A. 19. λαβῶν G. 20. καθ' Ὀμηρον om. A.

terrimae. huic igitur praeceperat imperator, ut non omnes in angustiarum fauces introduceret, sed copias extra consistere iuberet turmatim dispositas. paucos tantum e Turcis Sarmatisque selectos, qui iaculandi arte excellere, intrare pateretur, nec tamen ullo alio armorum genere quam telis eos uti sineret. verum cum hi ingressi in Latinos equis invehentur, qui foris stabant, pugnam cupiditate flagrantem, certabant in fauces introire. nam Boëmundus, rei militaris admodum peritus, suos confertim stare, scutisque tectos subsistere iussit. at protostrator cum sues paulatim dilabi et fauces ingredi cerneret, ingressus est et ipse. quos Boëmundus conspicatus, sicut leo gaudet, qui magnum in praedam inciderit, (ita Homericè dixeris), sic et hic, ubi suis ipse oculis protostratorem Michaelē cum suis ingressum vidit, vehementissimum in eos copiis omnibus impetum facit; illi terga statim vertunt. Uzaz autem, nomen a gente nactus, virtutis laude insignis, ac peritus, ut Homerus ait, clypeum et dextrorsum et sinistrorsum movere, is, igitur, cum ex angustiis egre-

τῷ τοῦ στομίου ἔξερχόμενος δεξιὰ παρεκκλίνας, γοργῶς ἐπι-
 στραφεῖς, παίει τὸν αὐτῷ ὑπαντιάσαντα Λατῖνον· ὁ δ' εὐ-
 θὺς κύμβαχος κατὰ γῆς ἔκειτο. ὁ δὲ Βαϊμούντες ἐδίωκε τού-
 τους μέχρι τοῦ ποταμοῦ Σαλαβρία. ἐν δὲ τῷ φεύγειν ὁ ἦδη
 5 ἔφηθεις Οὐζῶς παίει τὸν τὴν σημαίαν τοῦ Βαϊμούντου κατέ-
 χοντα διὰ τοῦ δόρατος, καὶ τὴν σημαίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ
 ἀφαρπάσας, μικρὸν περιδινεῖ καὶ κλίνει πρὸς τὸ πρᾶνός. οἱ D
 γοῦν Λατῖνοι τὴν σημαίαν ἐξ ὀρθίου σχήματος κατακλιθεῖ-
 σαν ἄσρακότες, ἐν συγχύσει γηγόνῃσι καὶ ἐφ' ἑτέραν ἐτρά-
 10 ποντο ἀτραπὸν, δι' ἧς καὶ τὰ Τρίκαλα καταλαμβάνου-
 σιν ἦδη προκατασχεθέντα παρὰ τινῶν τῶν τοῦ Βαϊμουν-
 του πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόντων. κακείσε τέως ἀλλίζον-
 ται εἰσω τούτων γεγονότες· ἐκεῖθεν δὲ καταλαμβάνουσι τὴν P. 143
 Καστοριάν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑποστρέψας ἀπὸ Λαρίσσης καὶ
 15 τὴν Θεσσαλονίκην καταλαβὼν, ὁποῖος ἐκεῖνος περὶ τὰ τοιαῦ-
 τα, ταχὺ μάλᾳ πρὸς τοὺς σὺν τῷ Βαϊμούντῳ κόμητας ἀπο-
 στείλας, πολλὰς ὑποσχέσεις ἐπεποίητο, εἰ τὸν Βαϊμούντον
 τοὺς μισθοὺς ἀπαιτήσουσιν, οὐσπερ αὐτοῖς καὶ ἐπέσχετο·
 τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος ἀποδοῦναι, παραπέισουσι τοῦτον κατελθεῖν
 20 εἰς τὴν Θάλασσαν καὶ ἀναζητῆσαι ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἰδίου πα-
 τρός· Ῥομπέρτον, καὶ αὐτὸν ἐκέλευον διαπερᾶσαι τοὺς αὐτῶν
 μισθοὺς ἐξαιτησόμενον. καὶ εἰ τοῦτο ἀνύσαιεν, πάντας τιμῆς
 καὶ εὐεργεσιῶν μυρίων ἐπαπολαῦσαι. καὶ ὅσοι μὲν τοῖτῳ B

1. καὶ γοργῶς A. 2. ὑπαντιάσαντα PA, ὑπαντήσαντα CG.
 4. σαλαυρία CG. 8. ἐξ ὀρθίου σχήματος om. A. 11. παρὰ
 τινῶν τῶν παρὰ τοῦ Βαϊμούντου πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόν-
 των coni. Wilken. Hist. Comn. p. 200. 12. ἀλλίζονται C, ἠλλί-
 ζοντο PG. 16. σὺν: ἐν G. 18. ὡσπερ CAG. 23. μυρίων
 εὐεργεσιῶν A. τούτῳ A, τούτων PG. vid. annotat.

diens ad dextram declinaret, celeriter conversus, Latinum occurren-
 tem percutit; atque is statim praeceps humi corrūt. Boēmundo au-
 tem Romanos persequente usque ad Salabriam flumen, idem, cuius
 meminimus, Uzas signiferum Boēmundi hasta percussit, signumque de
 manibus extortum aliquantum vibravit inclinavitque terram vespis.
 Latini, eum signum inclinatum cernerent, trepidantes alteram cape-
 sunt viam ac Tricala perveniunt, quae urbs a nonnullis Boēmundi
 militibus Lycostomium versus fugientibus iam occupata erat. illic ali-
 quamdiu commorati, Castoriam occupant. imperator Larissa reversus
 cum Thessalonicam pervenisset, ut solebat in eiusmodi rebus, celeriter
 per legatos Boēmundi comitibus maximas pollicitationes fecit, si a Boē-
 mundo stipendia exigent promissa; et cum solvendo non esset, eum
 inducerent, ut ad mare proficisceretur et pecuniam a Roberto patre
 requireret, vel adeo ipse traiceret, quo mercedem pararet. quod si

ἐπὶ μισθῷ δουλεῦσαι θελήσουσι, προσλαμβάνεσθαι τούτους
καὶ ἀποχωρῶντα τὸν μισθὸν ἀποδοῦναι κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν,
τούς δ' αὖ εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν βουλομένους ἀπελθεῖν ἀκινδύ-
ως διαβιβάσαι διὰ τῆς Οὐγγρίας. ὑπέξαντες οὖν τῷ τοῦ
βασίλειος προσταγμάτι οἱ κόμητες, τοὺς τῶν παραδραμόντων 5
τεσσαῶρον ἐνιαυτῶν μισθοὺς ἀσυμπαθῶς ἀπήτουν. ὁ δὲ μὴ
ἔχων ἀποδοῦναι, ἀνεβάλλετο τέως. ὡς δὲ ἐνέκειντο εὐλογία
V. 115 αἰτοῦντες, μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δράσεις, τὸν μὲν Βρυέννιον
αὐτοῦ που φυλάσσειν τὴν Καστορίαν κατέλιπε, καὶ τὸν τοὺς
Πολόβους φυλάσσοντα Πέτρον τοῦ Ἀλίφα· αὐτὸς δὲ τὸν 10
Αὐλῶνα κατέλαβε. τοῦτο δὲ μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς νικητῆς
εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἐπαναζεύγνυσι.
C 8. Καταλαβὼν δὲ ταύτην καὶ ἐν συγχύσει τὰ κατὰ τὴν
ἐκκλησίαν εὐρών, οὐδὲ πρὸς βραχύν τινα χρόνον ἀνέσεως
ἔτυχεν. ἀλλ' ὁποῖος ἐκεῖνος ἀποστολικὸς μαθητῆς ὢν, ἐπεὶ 15
κυμαινομένην τοῖς τοῦ Ἰταλοῦ δόγμασι τὴν ἐκκλησίαν εἶρε,
κἂν κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἐβουλεύετο, (Κεῖτὸς δὲ οὗτος τὴν
Καστορίαν κατασχών, ὡς εἴρηται,) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἡμέλει
τοῦ δόγματος. ἐπὶ τούτοις γὰρ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν [περὶ
τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰταλικοῦ] ἐβλάστησαν μεγάλως τὴν ἐκκλη- 20
Dσίαν συνταράττοντα. οὗτος δὲ ὁ Ἰταλὸς (δεῖ γὰρ τὰ κατ'

3. ἀκινδύους C. 6. ἀσυμπαθῶς om. A. 8. δράσεις A, δράσειεν
PG. 9. κατέλιπε G. καὶ τὸν πέτρον τοῦ ἀλίφα τοὺς πολόβους
φυλάξαντα A. 11. νικητῆς om. A. 12. ἐπαναζεύγνυτο A.
15. ἐτύγγανεν A. μαθητῆς add. A. 16. Ἰταλικοῦ CG. 17.
κατὰ C, καὶ P, καὶ κατὰ G. 19. τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰτα-
λικοῦ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἐβλάστησαν G. ego indicem capituli, qui in
textum irrepsit, uncis inclusi. 21. ταράττοντα CG. ὁ om. AG.

effecissent, omnes honorem atque innumera beneficia capturos, et
quicumque suis sub signis merere vellent, eos se in commilitium ascit-
urum esse et tantam mercedem soluturum, quantam cuperent, qui
vero redire domum mallerent, tutum illis iter per Hungariam se datu-
rum. eam conditionem comites secuti, stipendia quadriennii praeter-
iti sine ulla indulgentia flagitarunt. hic cum a pecunia laboraret,
differebat diem; sed instantibus illis iusta petere, cum non haberet,
quo se verteret, Bryennium reliquit ad Castoriam defendendam; Po-
loborum custodiam Petro Aliphae tradidit; ipse Aulonem petiit. quod
ubi imperator comperit, victor in urbium reginam reversus est.

8. Ibi cum perturbatam ecclesiam invenisset, ne paululum quidem
requievit; sed ut erat disciplinae apostolicae addictus, ubi vexatam
Itali dogmatis ecclesiam vidit, licet proficisci in Bryennium cogitaret,
(Gallum istum Castoriam tenere narravimus,) tamen ne sic quidem do-
ctrinam evangelicam neglexit. eo enim tempore Itali haeresis succe-

αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς διηγῆσασθαι,) ὄρμητο μὲν ἐξ Ἰταλίας
καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐφ' ἱκανὸν διέτριψε· νῆσος δὲ αὐτῆ ἀγχοῦ
τῆς Ἰταλίας διακειμένη. οἱ γὰρ Σικελοὶ ἀποστάντες τῆς Ῥω-
μαίων ἀρχῆς καὶ εἰς πόλεμον κατ' αὐτῶν καὶ μάχας ἀπονε-
5 νευκότες, τοὺς Ἰταλοὺς εἰς συμμαχίαν προῦκαλέσαντο, μεθ'
ᾧν καὶ ὁ τοῦ Ἰταλοῦ πατὴρ ἦν, ἔχων καὶ τὸν παῖδα μεθ'
ἑαυτοῦ, κἂν μὴ στρατεύσιμον εἶχε τὴν ἡλικίαν, συνεφεπόμε-
νον τούτῳ καὶ συμπαρασκαίροντα καὶ τὰ πολεμικά, ὅσα τὰ
τῶν Ἰταλῶν, παιδεύόμενον. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῆς ἡλικίας
10 οὕτως εἶχε τῷ Ἰταλῷ, καὶ ἡ πρώτη τοιανύτη τούτῳ καταβολὴ
τῆς παιδεύσεως. ἐπεὶ δὲ ὁ κλεινὸς ἐκεῖνος Γεώργιος ὁ Μα- p. 144
νιάκης, τοῦ Μονομάχου τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων διέποντος,
τυραννήσας τὴν Σικελίαν κατέσχε, μόλις ἐκείθεν ὁ τοῦ Ἰτα-
λοῦ πατὴρ καὶ τὸν παῖδα ἐπιφερόμενος πέφηνγε. καὶ εἰς
15 Λογγιβαρδίαν φυγάδες ἄμφω κατήχθησαν ἔτι ὑπὸ Ῥωμαίους
τελοῦσαν. ἐκείθεν δὲ οὗτος ὁ Ἰταλός, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὴν
Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἀπάσης παιδείας καὶ τέχνης
λογικῆς οὐκ ἀνδεῶς ἔχουσαν. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτοκρατο-
ρίας Βασιλείου τοῦ πορφυρογεννήτου μέχρι αὐτῆς τῆς τοῦ
20 Μονομάχου βασιλείας ὁ λόγος, εἰ καὶ τοῖς πλείοσιν ἐρραθύ-
μητο, ἀλλ' οὖν γε πάλιν οὐ καταδεδυκώς, ἀνέλαμψε καὶ ἀνέ- B
θορε καὶ διὰ σπουδῆς τοῖς φιλολόγοις ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρό-
νων Ἀλεξίου τοῦ αὐτοκράτορος, τὰ πρὸ τούτου χλιδῶντων

1. αὐτῆς add. CA. 3. τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 7. στρατεύειν CG.
8. καὶ alterum om. G. 11. Γεώργιος ἐκεῖνος PG, altero ordine F.
17. Κωνσταντίνου A.

vit, quae magnopere ecclesiam agitavit. hic autem Italus (nam ab initio repetendum est) Italia oriundus, aliquamdiu in Sicilia commoratus est, quae est insula prope Italiam. etenim Siculi cum a Romanis defecissent et bellum in eos pararent, Italos auxilio arcessiverunt; inter quos etiam Itali pater erat, filiolum secum ducens, qui licet nondum militari aetate esset, tamen sequebatur patrem titubanti pede et militiam, ut Italorum mos est, discebat. talis igitur pueritia Itali erat, et tale initium ac fundamentum eruditionis eius. cum vero celebrer ille Georgius Maniaces, Monomacho Romanorum imperatore, tyrannidem in Sicilia occupasset, aegre illinc Itali pater una cum filio aufugit; et in Longibardiam profugi ambo rediere, Romanis etiam tum subiectam. hinc Italus iste, nescio quo modo, Cpolin venit, cuiusvis eruditionis bonarumque artium nequaquam tum expertem. nam inde a Basili Porphyrogeniti principatu usque ad ipsum Monomachi imperium litterarum studia, etsi fere iacebant, tamen non plane erant extincta, donec imperatoris Alexii temporibus excitata, efflorescere coeperunt ac summa diligentia a philologis tractari. nam antehac delicati plerique erant nugas-

τῶν πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων καὶ ὀρνυγίαις καὶ ἄλλοις αἰσχίαισι παιγνίοις ἐνασχολουμένων διὰ τὴν χλιδήν, λόγον δὲ καὶ παιδευσιν ἅπασαν τεχνικὴν ἐν παρέργῳ τιθεμένων. οὕτως οὖν τοὺς ἐνταῦθα ἔχοντας ὁ Ἰταλὸς εὐρηκῶς, καὶ ἀνδράσι δμιλήσας σχολαστικοῖς καὶ ἀμειλίχοις καὶ τὸ 5 ἦθος ἀγροίοις, (ἦσαν γὰρ τότε καὶ τινες περὶ τὴν βασιλεύουσαν τοιοῦτοι,) παιδείας τοίνυν λογικῆς ἐξ ἐκείνων μετασχών, καὶ Μιχαὴλ ἐκείνῳ τῷ Ψελλῷ ἐν ὑστέρῳ προσωμίλησεν, ὃς οὐ πάνυ τοι παρὰ διδασκάλους σοφοῖς ἐφοίτησε, διὰ φύσεως C δὲ δεξιότητα καὶ νοὸς ὀξύτητα, τυχῶν μέντοι καὶ Θεοῦ ἀρω- 10 γοῦ πρὸς τοῦτοις διὰ τὴν θερμοτάτην ἰκείαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπαγρυπνοῦσης συχνῶς τῷ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κύρου τῆς Θεοτόκου σεμνῷ εἰκονίσματι καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐκκαλουμένης, εἰς ἄκρον σοφίας ἀπάσης ἑλληκῶς V. 116 καὶ τὰ Ἑλλήνων καὶ τὰ Χαλδαίων ἀκριβωσάμενος, γέγονε τοῖς 15 τότε χρόνοις περιβόητος ἐν σοφίᾳ. τούτῳ γοῦν ὁ Ἰταλὸς προσομιλήσας ἐν ἀπαιδευτῷ ἦθει καὶ βαρβαρικῷ οὐκ ἠδύνατο D φιλοσοφίας εἰς βάθος ἐλθεῖν, διδασκάλων ὄλωσ μηδ' ἐν τῷ μανθάνειν ἀνεχόμενος, θράσους ὧν μεστὸς καὶ ἀπονοίας βαρ-

1. πλειόνων ἀνθρώπων καὶ παιζόντων A, πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων PG. καὶ ante ὀρνυγίαις om. AG. ὀρνυγοθήραις G, ὀρηθιαίαις A, ὀρθυγίαις P. correxi. vid. annotat. 2. ἀσχολουμένων C. 3. τεχνικὴν: λογικὴν A. 6. τινες τοιοῦτοι περὶ τὴν βασιλεύουσαν A. 9. οὐ πάνυ: καὶ πάνυ A. τοι: lege τι. 10. ὀξύτητα: εὐθύτητα A. μέν τι A. 11. διὰ τὴν θερμοτάτην — αὐτοῦ AG, διὰ τὴν τῆς μητρὸς θερμοτάτην ἰκείαν αὐτοῦ P et omisso αὐτοῦ C. 12. ἐν τῷ A, αὐτῷ PG. 13. σεμνῷ C, σεπτῷ PAG. 15. τὰ alterum om. A. 16. τότε: τε G. ἐν σοφίᾳ om. G. 18. διδασκόντων CG.

que agebant ac coturnicum certaminibus et aliis turpioribus ludicris tempus terebant per mollitiem, litteras et omnem honestarum artium cultum vilipendentes. ita comparatos cum Italus homines hinc invenisset, et doctoribus umbraticis durisque atque agrestibus usus esset, (nam erant tum temporis tales in urbe nonnulli,) cum is igitur litteris eruditus ab his esset, etiam Michaellem illum Psellum postea adiit, qui etsi praeceptorum doctorum scholas minime frequentaverat, tamen naturali ingenii dexteritate et acumine, ad haec etiam dei auxillum nactus ob matris preces ardentissimas, crebris vigiliis ad sanctam deiparae in Cyri templo imaginem non sine lacrimis fervidis pro filii salute fusas, summum omnis sapientiae fastigium assecutus erat, et cum Graecorum simul et Chaldaeorum litteras apprime calleret, magnam temporis doctrinae laude florebat. huic igitur Italus operam dedit, sed quoniam rudi et barbaro ingenio erat, in adytum philosophiae penetrare non potuit, praecipue quod praeceptores, qua erat arro-

βαρικῆς, πάντων τε καθυπερτερεῖν καὶ πρὸ τοῦ μαθεῖν οἰόμενος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἑλλὸν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἀντετάξατο. ἐμβαδύνας δὲ τῇ διαλεκτικῇ, μεθμερινούς θορύβους ἐν πανδήμοις συνελεύσεσιν ἐποιεῖτο, σοφιστικὰς συνείρων ἐρρασχέλιαι, καὶ πᾶν εἴ τι τοιοῦτον προτιθεῖς, καὶ αὐθις P. 145
 5 ἐπέχων λόγον τοιουτότροπον. τοῦτον προσηταιρίσατο καὶ ὁ τηρικαῦτα βασιλεύων Μιχαήλ ὁ Λούκας καὶ οἱ τοῦτου ἀδελφοί· καὶ δευτέρου μὲν λόγου τοῦτον πρὸς τὸν Ἑλλὸν ἐτίθεντο, ὁμῶς δὲ περιεῖχοντό τε αὐτοῦ καὶ ἐν λογικαῖς συνε-
 10 χρωῶντο ἀμίλλαις· ἦσαν γὰρ φιλολογώτατοι οἱ Λούκαι, καὶ οἱ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφοὶ καὶ αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς Μιχαήλ. ὁ δὲ Ἰταλὸς θερμὸν αἰεὶ καὶ μανικὸν πρὸς τὸν Ἑλλὸν ἔβλεπε, κἄν ἐκεῖνος ὡς ἀετὸς τῶν τοῦ Ἰταλοῦ ἐρρασχελιωῶν ὑπερίπτατο, διεγείρετο καὶ ἐπρίετο, ἐνεπίμκρατο ἢ ἐλυπεῖτο.
 15 τί τὸ μετὰ ταῦτα; ἐσφάδαξε τὰ τῶν Λατίνων τε καὶ Ἰταλῶν B κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἡ τῆς Λογγιβαρδίας ὄλης ὁμοῦ καὶ Ἰταλίας ἐμελετᾶτο κατάσχεσις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Ἰταλὸν ὡς οἰκεῖον δῆθεν καὶ ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν ἐπιστάμενον εἰς Ἐπίδαμνον ἀπέστειλε. καὶ ἵνα συντέμω τὸν λόγον,
 20 ὡς κἀκεῖ ἐφωρᾶτο τὰ ἡμέτερα προδιδούς, καὶ ἀπεστέλλετο δ

1. ὑπερτερεῖν G. μαθεῖν A, μαθάνειν PG. 3. καθμερινούς A. 4. συνελεύσεσι πεποιήτο A. 6. λόγον τοιοῦτον. τοῦτον τρόπον προσηταιρίσατο P, recte CAG. 8. τοῦτον om. GA. 9. περιεῖχοντό τε A, περιεῖχον τότε PG. 11. δῆ: δὲ G. 15. τε add. CA. 16. ὄλων A. 17. ὁ om. A. 18. καὶ prius om. A. τῶν A, τὸν P, κατὰ τῶν G. 19. συντέμω G, συντέμω PA. 20. τὰ καταπροδιδούς ἡμέτερα P, τὰ ἡμέτερα προδιδούς CAG.

gantia et barbara stoliditate, ne in discendo quidem ferre posset, cumque omnibus se, etiam antequam didicisset, antecellere opinaretur, ipsi quoque Psello a primo limine se opponere coepit. dialecticae autem penitus immersus, quotidianus tumultus in conventibus publicis concitabat, cum sophisticas cavillationes sereret ac nihil non ex dialectico genere proponeret et rursus eadem ratione probaret. hunc in familiaritatem receperunt imperator tunc temporis Michael Ducas eiusque fratres, et licet secundo post Psellum loco haberent, tamen amore eum amplectebantur, et in doctis certaminibus eo utebantur. erant enim litterarum studiosissimi Ducae, et imperatoris fratres et Michael ipse. Italus vero ardenti semper et furioso vultu Psellum intuebatur, et si quando ille ut aquila perplexis Itali captiunculis superevolarat, irritabatur et fremebat, urebatur vel dolebat. quid postea? exardescerebat Latinorum atque Itolorum in Romanos bellum; et Longibardiae totius simul atque Italiae occupatio agitabatur. eo tempore imperator Italum, scilicet ut familiaritate sibi coniunctum et

μέλλων αὐτὸν μετακινεῖν ἐκεῖθεν, τούτου αἰσθόμενος φυγὰς εἰς Ῥώμην ᾤχετο. εἰδ' ὁποῖος ἐκεῖνος μεταμεληθεὶς, πρὸς τὸν βασιλέα παρακλήσει χρησάμενος, κατὰ τὴν κέλευσιν ἐκείνου τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβε, τὴν μονὴν τὴν οὕτω καλουμένην Πηγὴν ἐνδιαίτημα λαβὼν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν 5 ἁγίων τεσσαράκοντα. ἔνθα καὶ τοῦ Ψελλοῦ μεταχωρήσαντος Βυζαντόθεν μετὰ τὴν ἀπόκαρασιν, αὐτὸς φιλοσοφίας ἀπάσης προέστη διδάσκαλος, ὕπατος τῶν φιλοσόφων χρηματίσας, καὶ τὰς τε Ἀριστοτελικὰς βίβλους καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἐξηγεῖσθαι ἔσπούδαζεν. καὶ ἦν μὲν τῷ δόξαι πολυμαθέστατος, δεινὸς 10 δὲ μᾶλλον εἶπερ τις ἄλλος διερευνήσασθαι τῶν ἄλλων τὴν δεινοτάτην περιπατητικὴν, καὶ ταύτης πλεόν τὴν διαλεκτικὴν. πρὸς δὲ τὰς ἄλλας τέχνας τῶν λόγων οὐ πᾶν τι εὐφυῶς εἶχεν, ἀλλὰ περὶ τε τὴν γραμματικὴν ἐχώλευε τέχνην καὶ τοῦ ῥητορικοῦ νέκταρος οὐκ ἐγύευστο· οὐδὲ ἐκεῖθεν ὁ λόγος 15 τούτῳ ἐφήρμοστο καὶ εἰς κάλλος ἀπέξεστο. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ χαρακτήρος εἶχε στρουφνῶς καὶ τὸ πᾶν ἐμπεριβόλως. καὶ V 117 συνενεῦκει ὁ λόγος αὐτῷ τὰς σφραῖς, καὶ διόλου ἀπέπνει δρι- P. 146 μύτητος. διαλεκτικῶν δὲ ἐφόδων ἐμεμέστωτο τούτῳ τὸ σύγ-

1. ἐκεῖθεν μετακινεῖν A, μετακινήσαι CG. 2. ὁποῖος ἐκεῖνος om. A. 3. τὴν add. A. 4. τὴν Κωνσταντινίου A, idque habet Ducang. Constant. Christ. IV. p. 184. 10. τὸ δόξαι G, τῷ om. A. φιλομαθέστατος A. 11. εἶπερ: ἤπερ A. τῶν ἄλλων: lege τῶν ἀνθρώπων. vid. annotat. διερευνήσασθαι τῶν ἄλλων om. G, διερευνήσασθαι om. C, ἐν τῷ διερευνήσασθαι τὴν δεινοτάτην A. 13. ἄλλας om. A. πᾶν τι CG, πάντι P. 15. οὐδ' A. 16. τούτῳ CAG, τούτου P. 17. an ἀνεμπεριβόλως? vid. annotat. 18. δόλου P, διόλου CAG. 19. τούτου AG.

probum hominem, qui Italice bene sciret, Epidamnum misit. sed (ut rem breviter exponam,) cum res nostras prodere argueretur, mittereturque iam, qui inde eum pelleret, prospiciens id Romam fugit. dein, ut erat ille, ad poenitentiam versus, supplices imperatori litteras misit; cuius iussu Cpolin rediit secessitque in monasterium, Pege dictum, et ecclesiam Quadraginta Martyrum. ibi, Psello post tonsionem Byzantio egresso, ipse philosophiam universam docebat, principis philosophorum dignitatem nactus, Aristotelisque et Platonis libris interpretandis operam navabat. ac plurimarum quidem habebatur litterarum cognitione praeditus; re vera tamen peritus modo erat, si quis alius mortalium, philosophia Peripatetica longe gravissima, praecipue dialectica. ad reliquas litterarum disciplinas nullo modo aptus erat: in grammatica claudicabat, rhetoricum nectar non gustaverat. itaque nec oratio eius concinna ac polita erat; et character austerus et horridus omnino. contraxerat doctrina supercilia, ac totus redolebat asperitatem. dialecticis autem rationibus plonae eius scriptiones erant, et oratio redundabat epichorematis, sed in disputando

γραμμα, καὶ ἡ γλῶττα τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπεφόρητο τῷ δια-
 λεγομένῳ ἐν ταῖς ὁμιλίαις μᾶλλον ἢ ταῖς γραφαῖς. οὕτως
 εἶχεν ἰσχυρῶς πρὸς τὰς διαλέξεις καὶ τοσοῦτον ἄφυκτος ἦν,
 ὡς τὸν ἀποκρινόμενον αὐτομάτως συναχθῆναι πρὸς τὴν σιγὴν
 5 καὶ εἰς ἀμηχανίαν ἐλθεῖν. ἐκατέρωθεν γὰρ τῆς ἐρωτήσεως
 βύθρον ὤρυττε, καὶ εἰς φρέαρ ἀποριῶν ἐνέβαλλε τὸν προσδια-
 λεγόμενον. αὕτως ἐμπείρως ἔχων τῆς διαλεκτικῆς ὁ ἀνὴρ, καὶ
 ταῖς ἐπαλλήλαις ἐπερωτήσεσι κατέπνιγε τοὺς διαλεγόμενους,
 συγχέων αὐτῶν καὶ συνταράττων τὸν νοῦν. καὶ οὐκ ἦν τὸν
 10 ἄπαξ αὐτῷ συντυχόντα τοὺς λαβυρινθούς τούτους διελθεῖν. B
 ἀμουσώτατος δὲ ἄλλως ἦν, καὶ θυμὸς αὐτοῦ κατεκράτει· καὶ
 ἦν τινὰ που προσεκτίσαστο ἀρετὴν ἀπὸ τοῦ λόγου, κατέλυε
 καὶ ἠφάνιζεν ὁ θυμὸς. διελέγετο γὰρ καὶ ἔπεισι καὶ χερσὶν
 ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸν προσδιαλεγόμενον οὐκ ἠφίει πρὸς ἀπορίαν ὅπως
 15 ἐλθεῖν, οὐδὲ ἀνταρκες ἦν αὐτῷ τὸ ἐπιρράψαι τοῦ ἀντικει-
 μένου τὸ στόμα καὶ σιγὴν αὐτῷ καταψηφισθῆναι, ἀλλ' εὐθύς
 ἡ χεὶρ κατὰ τε τοῦ πώγωνος καὶ τῶν τριχῶν προσεφῆλλετο,
 καὶ ὕβρις εὐθύς ξυνεπόδιζεν ὕβριν· καὶ ἀκάθεκτος ἦν ὁ ἄν-
 θρωπος καὶ τὰς χεῖρας ὁμοῦ καὶ τὴν γλῶτταν. τοῦτο δὲ C

3. ἀφικτος C. 4. αὐτομάτως: αὐτοκράτορα A. συναχθῆ-
 ναι A, συνενεχθῆναι PG. 6. ἐνέβαλε A. πρὸς τὸν διαλε-
 γόμενον A. 7. ἔχων A, εἶχε PG. 8. τοὺς διαλεγόμενους
 κατέπνιγε A. 9. ταραττων A. καὶ alterum om. A. 10. λαβι-
 ρίνθους P. τούτους om. A. 12. ἦν τινὰ CG. που om.
 CAG. 13. ἠφάνιζετο A. 14. διαλεγόμενον A. ἀφίει A.
 15. οὐδ' A. αὐτοῦ G. ἐπιρράψαι τὸ τοῦ ἀντικειμένου
 στόμα G. 16. καταψηφισθῆναι G. an καταψηφισασθῆναι? lege
 αὐτοῦ 17. τῶν om. P, add. CAG. 18. ξυνεπόδιζεσ CA,
 ξυνεμπόδιζεν P. ὁ ἀνὴρ A.

tamen magis quam in scribendo. adeo autem valebat disputando nec
 superari poterat, ut qui responderet, ultro ad silentium atque ad angus-
 tias redigeretur. nam interrogationes faciebat gemina utrimque fovea,
 et in puteum difficultatum iniiciebat, quocum disputabat. tanta per-
 ritia dialecticae cum esset, etiam continuis interrogationibus prae-
 focabat adversarios, conturbans eorum atque percellens animum; nec
 erat, qui semel cum eo congressus, labyrinthis se hisce expedire posset.
 ceterum litteris admodum rudis erat, et irae perquam impotens; et
 si quam doctrinae laudem assecutus erat, eam iracundia obterebat
 obruebatque. disputabat enim tam lingua quam manu; et adver-
 sarium in angustias omnino venire non sinebat, nec sufficiebat ei oppres-
 sisse os adversario, silereque ipsum coegisse; sed manus in barbam statim
 et capillum involabat, et contumelia statim excipiebat contumeliam:
 manu iuxta ac lingua homo indomitus erat. hoc unum habebat non
 alienum a philosopho, quod, ubi percusserat adversarium, iracundiam

μόνον οὐκ ἀφιλόσοφον εἶχεν, ὅτι μετὰ τὴν πληγὴν κατελίμ-
 πανεν τοῦτον ὁ Θυμός, καὶ τὸ δάκρυον καταλάμβανε, καὶ εἰς
 λαμπρὸν μετὰμειλον ἤρχετο. εἰ δέ τῳ φίλον καὶ περὶ τῆς ὕψεως
 αὐτοῦ μιθεῖν, μεγάλη μὲν αὐτοῦ ἦ κεφαλὴ, τὸ μέτωπον προ-
 πετέστατον, πρόσωπον ἐμφανές, καὶ ὁ μυκτῆρ ἑλεύθερόν τε 5
 καὶ ἄνειον ἀπέπνει τὸν ἀέρα, καὶ περιφερῆς ὁ πώγων, τὰ
 στέρνα εὐρὺς καὶ εὐπαγῆς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὴν δὲ τῆς
 ἡλικίας ἀναδρομὴν τῶν εὐμηκεστέρων ἦττων, τὴν δὲ φωνὴν
 τοιοῦτος, οἷος ἂν ἀπὸ τῶν Λατίνων ἐληλυθὼς νεανίας εἰς τὴν
 D ἡμεδαπὴν γῆν, τὰ Ἑλλήνων μὲν ἐκμάθοι, οὐ πάνυ δὲ καθα- 10
 ριεύοιτο τὴν φωνήν· ἀλλ' ἔστιν οὐ καὶ κολοβώτερος ἐκφέρειν
 τὰς συλλαβὰς. ἀλλ' οὔτε τὸ τοῦ στόματος οὐκ εὐαγές, οὔτε
 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον ἐλάνθανε τοὺς πολλούς, τοὺς δὲ ῥητο-
 ρικωτέροις ἀγροικίζων καταλαμβάνετο. ἐνθεν τοι καὶ τὰ συγ-
 γράμματα τούτου συνέσφιγκτο μὲν ἀπανταχόθεν τοῖς διαλε- 15
 κτικοῖς τόποις, ἀσυνταξίας δὲ κακίαν καὶ σολοικισμόν σπορά-
 δην διερριμμένον παντάπασιν οὐκ ἐξέφυγεν.

P. 147 9. Οὗτος τοίνυν προκαθήμενος φιλοσοφίας ἀπάσης, καὶ
 συρρεούσης εἰς αὐτὸν τῆς νεότητος, (καὶ γὰρ τὰ τε Πλάκλου
 καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ φιλοσόφων ἀμφοῖν Πορφυρίου τε καὶ 20

1. οὐκ om. C, ὡς AG. κατελίμπανεν AG, καταλίμπανεν P.
2. τοῦτον: αὐτὸν AG. εἰς μετάληψιν ἤρχετο A. 5. malim
- τὸ πρόσωπον. 6. ἐπέπνει C. 8. εὐμηκεστῶτων CG 9.
- τοιοῦτος ἦν A. 10. ὅς τὰ A. μάθοι A. καθαριεύοιτο
- τὴν P, τί om. AG, καθαριεύει C. 11. κολοβώτερος P, κολο-
- βώτερος G, κολοβώτερα A. ἐκφέρει A, ἐκφέρει C. 12.
- οὐκ om. AG. 13. ἄκρου G. 14. ἀγροικίζειν G. 15. συν-
- έσφιγκτο P. διαλεκτικῆς A. 16. δὲ καὶ κακίαν PG, καὶ
- om. A. 17. ἐξέφυγον G. 20. τὰ om. A.

mitteret, obortisque lacrimis poenitentiam profiteretur manifestam. quodsi quis etiam figuram hominis nosse cupit: magnum ipsi caput, frons admodum prominens, facies aperta erat; nasus libere spiritum emittebat. barba rotunda, pectus latum, membra corporis firma, statura procerioribus minor. pronuntiatio talis erat, qualis exspectari poterat ab eo, qui adolescens e Latinis huc pervenerat: graeca quidem perfecte tenebat, sed non ab omni parte emendata utebatur pronuntiatione; quin nonnunquam obscurius efferebat syllabas. quae plane vitiosa pronuntiandi ratio ut multitudinem haud latebat, ita artis dicendi peritiores eum ut rustice loquentem reprehendebant. itaque scripta eius constricta quidem undique erant locis dialecticis, ceterum pravae compositionis vitia ac soloecismi passim offendebant.

9. Hic igitur cum universae philosophiae praepositus esset atque ad eum iuventus conflueret, (namque Proclum et Platonem et phi-

Ἰαμβλίχου ἀνεκάλυπτε τούτοις δόγματα, καὶ μάλιστα τὰς
 Ἀριστοτέλους τέχνας καὶ τὴν ὡς ὄργανον παρεχομένην χρεῖαν
 ὄφηγετε τοῖς ἐθέλουσι πραγματεῖαν, καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἐνη-
 βρύνετο καὶ ἐνησχόλητο, οὐ πᾶν τι τοὺς μανθάνοντας ὠφελή-
 5 σαι ἐπίσχυσε, τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἡθους ἀκαταστασίαν
 κωλύμην ἔχων. καὶ ὄρα μοι τοὺς τούτου μαθητὰς, τὸν Σολο-
 μῶντα Ἰωάννην καὶ τινὰς Ἰασίτας καὶ Σερβλίαν καὶ ἄλλους τάχα V. 118
 περὶ τὴν μάθησιν ὀσπευδακότας· ὧν τοὺς πλείους θαμὰ φοι- B
 τῶντας πρὸς τὰ βασιλεία καὶ αὐτῇ ἐθασάμην ὕστερον, τε-
 10 χνικὸν μηδὲν τι κατὰ ἀκρίβειαν εἰδότας, σχηματιζομένους δὲ
 τὸν διαλεκτικὸν κινήσειν ἀτάκτοις καὶ μορίων παραφόροις
 τισὶ μεταφοραῖς, ὑγιᾶς δὲ οὐδὲν ἐπισταμένους, προβαλλομέ-
 νους τὰς ἰδέας, ἥδη δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις συνεσκιασμέ-
 νως πως καὶ ἄλλ' ἄττα ὁμοιότροπα καὶ παραπλησίως τούτοις
 15 ἀλλόκοτα. καὶ τίς γὰρ λόγον μετέχων οὐ παρῆν, τοῦ ἱεροῦ
 ζεύγους τοσοῦτον περὶ τὴν τῶν θεῶν λόγων ἐξερευνῆσιν διὰ
 πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας διαπονουμένων; τοὺς ἐμούς φημι
 τοκίας καὶ βασιλεῖς. ἀλλὰ τι μικρὸν παραδιηγῆσομαι· δί- C
 δωσι γὰρ μοι τοῦτο νόμος ῥητορικός. μέμνημαι τῆς μητρὸς
 20 καὶ βασιλίδος πολλάκις, ἀρίστου προκειμένου, βίβλον ἐν χε-
 ροῖν φερούσης καὶ τοὺς λόγους διερευνωμένης τῶν δογματι-

3. θάλουσι G. ἐνηρῶνετο A. 4. πᾶν τι CA, πᾶν τοι
 PG. 5. ἐπίσχυσε CAG, ἐπίσχυσε P. 6. κωλύμην CA, κάλυ-
 μα PG. 7. σολομῶντα, Ἰωάννην G. 10. τι μηδὲν G. 12. δ' G.
 13. ἥδη δὲ om. CG. lege ἐτι δὲ. 14. ἀλλάττια A, ἄλλ' ἔττια
 PG. correxi. 18. δίδωσι P.

Iosophorum amborum Porphyrii et Iamblichi placita exponebat, ma-
 xime vero Aristotelis tum ceteras artes explicabat cupientibus, tum
 eum librum, qui quasi organi usum praebet: quo se potissimum iactabat,
 ut cuius interpretationi plus operae impenderat,) tamen nihil prodesse
 discipulis potuit per iracundiam et morum importunitatem. vide mihi
 eius discipulos, Salomonem Iohannem et Iasitam quendam et Serbliam
 aliosque doctrinae, si forte, studiosos. horum plerosque aulam frequen-
 tantes regiam ipsa postea vidi: nullo elegantiori studio imbuti, dia-
 lecticum agebant motibus ineptis et membrorum quadam recordi ia-
 ctatione; sani vero nihil sentiebant: ideas proferebant, ad hoc me-
 tempsychois subobscurae, et alia quaedam eiusdem generis delira-
 ments. nam quis doctorum hominum aulam non adiit, cum sacrum
 illud par tantopere in litteris divinis perscrutandis dies noctesque
 elaboraret? parentes meos dico imperatores. atque hic breviter
 digrediar; permittit enim lex oratoria. memini matrem meam impe-
 ratricem saepe, prandio iam appposito, librum adhuc manibus tenuisse
 et cum aliorum patrum sanctorum, qui de dogmatis scripserunt, tum

σιῶν ἁγίων πατέρων, μάλιστα δὲ τοῦ φιλοσόφου Μαξίμου
καὶ μάρτυρος. ἐσπονδάκει γὰρ οὐ τοσοῦτον περὶ τὰς φυσικὰς
συζητήσεις, ὅποσον περὶ τὰ δόγματα, τὴν ὄντως σοφίαν
καρποῦσθαι βουλομένη. καὶ μοι πολλάκις θανμάζειν ἐπήει,
D καὶ θανμάζουσα ἔφη ποτὲ πρὸς αὐτὴν “ πῶς αὐτόθεν πρὸς 5
τοσοῦτον ὕψος ἀπέβλεψας; ἔγωγε τρέμω, καὶ οὐδ’ ἄκροις
ὡσὶν ἀποτολμῶ τούτων ἐπαίειν. τὸ γὰρ πάνυ θεωρητικόν τε
καὶ νοερὸν τοῦ ἀνδρός, ὡς φασιν, ἕλιγγον παρέχεται τοῖς
ἀναγινώσκουσιν.” ἡ δὲ μειδιάσασα ἔφη “ἐπαιετὴν οἶδα τὴν
P. 148 δειλίαν ταύτην· καὶ οὐδ’ αὐτὴ ἀτρέμας ταῖς βίβλοις ταύ- 10
ταις πρόσεμι. ἀλλ’ ὅμως ἀποσπᾶσθαι τούτων οὐ δύναμαι.
σὺ δέ μοι μικρὸν ἀνάμεινον, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐγκυρῶσα βί-
βλοις πρότερον, καὶ τῆς τούτων ἀπογεύσει ἡδύτης.” ἔτρωσέ
μου τὴν καρδίαν ἡ τῶν ῥηθέντων μνήμη, καὶ ὡσπερ εἰς πέ-
λαγος ἄλλων διηγημάτων ἐμπέπτωκα. ἀλλὰ με θεσμός ἰστο- 15
ρίας ἀπείργει· ἔνθεν τοι καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἀνα-
τρεχέτω ὁ λόγος. ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἄνωθεν ῥηθεῖσιν αὐ-
τοῦ μαθηταῖς ἀκμάζων ὁ Ἰταλός, πᾶσι καταφρονητικῶς προσ-
B εφέρετο, τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνοήτων πρὸς ἀνταρσίας ἀνακι-
νῶν καὶ τυράννων ἐκ τῶν οἰκείων μαθητῶν οὐκ ὀλίγους ἀπο- 20
καδιστάς. καὶ εἶχον πολλοὺς προσφέρειν, εἰ μὴ ὁ χρόνος με
τὴν μνήμην ἀφείλετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦσαν πρὸ τοῦ ἀνα-

6. ἀπέβλεψας G, ἐπέβλεψας P. 15. ἄλλον C, ἄλλο PG. 18.
Ἰταλικός G. 19. ἀνταρσίας A, ἀνταρσίας PG. 20. μαθη-
τῶν A, μαθημάτων PG. 22. μνήμην: λύπην A.

praesertim Maximi philosophi atque martyris, opera pertractasse. delectabatur enim non tam quaestionum naturalium, quam dogmatum perscrutatione, veram sapientiam percipere cupiens. ac saepe hanc admirata, aliquando “quid, inquebam, sponte animum ad tantam sublimitatem adiecisti? equidem tremo, ac ne summis quidem auribus ista percipere audeo. nam contemplativa illa et subtilis plane hominis oratio vertiginem, ut aiunt, affert legentibus.” ad haec arridens illa “laudabilem, inquit, metum istum scio; neque ipsa sine tremore ad libros hos accedo. tamen avelli ab iis nequeo. tu vero exspecta paulisper: ubi ceteros prius libros cognoris, etiam horum suavitatem percipies.” percussit mihi cor horum memoria dictorum, et quasi in aliarum rerum narrandarum pelagus incidi. sed cohibet lex historiae; quapropter ad Italum oratio redeat. is igitur cum inter illos, quos dixi, discipulos regnans, omnes per contemptum tractaret, ple-rosque male sanorum ad rebellionem concitavit, tyrannosque ex ipsius discipulis non paucos reddidit; quorum quidem multos adferre possem, nisi memoriam tempus delevisset. sed haec acciderunt, prius-

χθῆναι τὸν ἑμὸν πατέρα εἰς τὴν τῆς βασιλείας περιωπῆν·
 ἐπεὶ δὲ τὰ ὠδὶ παιδείας εὖρεν ἀπάσης ἐνδεῶς ἔχοντα καὶ τέ-
 χνης λογικῆς, τοῦ λόγου πόρρω που ἀπέλαθέντος, αὐτός, εἰ
 5 που σπινθῆρες τινες ἦσαν τούτου ὑπὸ σποδιᾷ κρυπτόμενοι,
 5 ἀναχωρῶντιν ἠλείγετο, καὶ τοὺς ὅσοι περὶ τὰ μαθήματα ἐπιρ-
 ρεπῶς εἶχον, (ἦσαν γὰρ τινες καὶ οὗτοι βραχεῖς καὶ μέχρι C
 τῶν Ἀριστοτελικῶν ἐσθηκότες προθύρων,) τούτους πρὸς μά-
 θησιν ὀτρύνων οὐκ ἐνεδίδου, προηγείσθαι δὲ τὴν τῶν θείων
 βίβλων μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπέτρεπε. τὸν δὲ Ἰτα-
 10 λὸν εὐρηκῶς θορύβων τὰ πάντα μεστὰ ποιούμενον καὶ πολλοὺς
 ἔξαπατῶντα, τῷ σεβαστοκράτορι Ἰσαακίῳ τὴν τούτου δοκιμα-
 σίαν ἀνέθετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος φιλολογώτατος καὶ μεγαλεπη-
 βολώτατος. καὶ ὅς οὕτως ἔχοντα τὸν ἄνδρα εὐρηκῶς, δη-
 μοσίᾳ ἤλεγξε παραστήσας εἰς μέσον, εἰθ' οὕτω τῇ ἐκκλησίᾳ V. 119
 15 παρέπεμψε κατὰ κέλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως. ἐπεὶ
 δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀπαιδευσίαν κρύπτειν οὐχ οἷός τε ἦν, κἀκείσε D
 ἔκφυλα τῆς ἐκκλησίας δόγματα ἔξηρεῦξάτο καὶ εἰς μέσους
 τοὺς τῆς ἐκκλησίας λογάδας κωμωδῶν οὐκ ἐπαύετο καὶ ἄλλ'
 ἅττα ποιῶν ἤθους ἀπαιδευτοῦ καὶ βαρβαρικοῦ, προέδραυ
 20 ὄντος τῆς ἐκκλησίας τηρικαῦτα Εὐστρατίου τοῦ Γαριδᾶ· ὅς

4. τινες om. A. κρυπτόμενος G. 5. περὶ : πρὸς? 6. ante
 μέχρι add. alterum οἷοι P, om. AG. 7. ἐσθῶτες G. 9. παι-
 δεύσεως A. δε : τε G. 10. τὰ add. A. 14. οὕτως A.
 15. κατὰ om. G. 18. ἄλλὰ τα P, ἀλλάττα G. correxi. 19.
 βαρβαρικοῦ· ὁ τότε ἀρχιερατεύων εὐστράτιος ὁ γαρυδᾶς περὶ τὰς
 οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦτον παρακατέσχεν, ἵνα A.
 20. Γαριδᾶ C, Γαρυδᾶ PG hic et infra.

quam pater meus rerum potitus esset; qui cum in hac urbe huma-
 nitatem omnem doctrinaeque cultum iacere carneret, litteris procul
 exsulantibus, ipse, si quae eruditionis scintillae sub cinere laterent,
 eas excitare studebat, et quicumque ad litteras tractandas propensio-
 res erant, (erant autem pauci iique non ultra vestibulum philosophiae
 Aristotelicae proventi,) eos ad studia impellere non destitit; sed sacro-
 rum tamen librorum studium graecis litteris anteponebant, praecipit.
 Italum autem ubi omnia miscere multosque decipere intellexit, ho-
 minis explorandi curam commisit Isaacio sebastocratori; erat quippe
 hic litterarum amatissimus et in rebus gravissimis exercitatus. cum
 is illum talem esse cognosset, palam redarguit eum consessu publico,
 ac sic demum ecclesiastico tribunali tradidit iussu fratris imperatoris.
 sed imperitiam suam cum occultare non posset, ibi quoque dogmata effu-
 dit canonici contraria et coram ipsis ecclesiae antistitibus ludificari
 et alia quaedam facere non desiit, quae inculti et barbari ingenii essent,
 Eustratio Garida ecclesiae tum temporis praeside. qui quidem in aedifi-

τούτον παρακατέσχε περὶ τὰς οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἵνα τάχα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιησῆ. ἀλλὰ μικροῦ θύττον ἂν ἀπὸς τῆς ἐκείνου μετέσχε κακίας, ἢ μετέδωκε κρεῖττονος P. 149 γνώσεως, κατὰ τὸ φάμενον· ὁ γὰρ Ἴταλὸς τὸν Γαριδᾶν ὄλον ἑαυτοῦ ἐποίησατο. τί τὸ ἐντεῦθεν; ὁ δῆμος ἅπας τῆς Κων-5 σταντίνου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν συγκεκίνητο, τὸν Ἴταλὸν ἀναζητοῦντες. καὶ τάχα ἂν ἀφ' ὕψους εἰς μέσον τῆς ἐκκλησίας ἔρριπτο, εἰ μὴ λαθῶν ἐκείνος εἰς τὸν ὄροφον τουτουῖ τοῦ θείου τεμένους ἀνελθῶν, ἔν τινι φωλεῶ ἑαυτὸν συνεκάλυψεν. ὡς δὲ τὰ παρ' ἐκείνου κακῶς δογματισθέντα πολλοὺς τῶν περὶ 10 τὰ ἀνάκτορα ἐθροῦλλετο, καὶ μεγιστᾶνες οὐκ ὀλίγοι διεφθάρθησαν ὑπὸ τῶν φθοροποιῶν τούτου δογμάτων, καὶ μεγάλως ἢ τοῦ βασιλέως ψυχὴ διὰ τοῦτο ἐδάκνυτο, εἰς ἕνδεκα τινα κεφάλαια τὰ δογματισθέντα κακῶς παρὰ τοῦ Ἴταλοῦ συνεκφαλαιώσαντο καὶ τῷ βασιλεῖ ἐξάπέστειλαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ 15 αὐτὰ ταῦτα τὰ κεφάλαια τὸν Ἴταλὸν ἀναθεματίσαι ἐπ' ἄμβωνος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκέλευσεν ἀνακεκαλυμμένη τῇ κεφαλῇ, τοῦ πλήθους ἅπαντος ἀκρωμένου καὶ ἐπιλέγοντος αὐτοῖς τὸ ἀνάθεμα. ὡς οὖν ἐγένετο ταῦτα, καὶ ὁ Ἴταλὸς ἀκάθεκτος ἦν καὶ πάλιν ἐν πολλοῖς τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀναψαν- 20

2. μεταποίησις CA, μεταποιῆσαι PG. 4. τὸ φ. G, τὸν P. ὁ γὰρ : καὶ ὁ C et in margine P. 5. ἐαυτὸν G. τῆς Κωνσταντίνου om. A. 6. κενήτο A. 7. τάχ' ἂν A. ὕψους χύμβαχος ἐξέριπτο A. 8. τουτουῖ om. AG. 10. τῶν add. CA. 11. μεγιστᾶνες om. A. 12. ὑπὸ : ἀπὸ C. τούτου A, τούτων PG. 13. ἐδάκνυτο CA, ἐδήκνυτο P, ἐδείκνυτο G. 14. κακῶς τῷ Ἴταλῷ G. 16. ταῦτα om. A. 18. παντός G. ἐπιλέγοντος A, λέγοντος PG. 19. τοῦτο A.

cuius magnae aedis eum detinuit, ut ad frugem, si posset, corrigeret. verum enim vero non multum abfuit, quin ipse celerius opinionum eius pravitate inficeretur, quam illum in viam reduceret, ut aiunt. nam totum sibi conciliavit Italus Garidam. quid inde? populus universus Cpolititanus ad aedem concurrat, Italum deposcens; ac fortasse ex summo is in mediam aedem delectus esset, nisi clam tecto sacrae aedis ascenso, in latebra quadam se abscondidisset. at quae falsa iste tradiderat, cum aulicorum sermonibus agitarentur, ac nobiles haud pauci perniciosis istis dogmatibus corrumpenter, imperatorisque animus magnopere hac re morderetur, in undecim capita pravae istae Itali opinioniones redactae et ad imperatorem delatae sunt; quae ipsa capita imperator Italum in aede magna ex ambone, nudo capite, anathemati subiicere iussit, populo universo exaudiente et anathema repetente. quo facto, cum Italus sibi nequaquam temperaret, eademque rursus palam multia traderet et, licet admonitus ab impera-

δόν, καὶ παραινούμενος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἄτακτόν τε καὶ C
 βαρβαρικὸν ἀπεπήδα, ἀνεθεματίσθη καὶ αὐτός, κἄν ἐσύστε-
 ρον, αὐτίς ἐκείνου μεταμεληθέντος, μετριώτερος καὶ οὕτου
 γέγονεν ἀναθεματισμός. καὶ τὰ μὲν δόγματα ἀπεντεῦθεν ἀνα-
 5 θεματίζεται, τὸ δὲ ἐκείνου ὄνομα πλαγίως πως καὶ ὑποκε-
 κρυμμένως καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνωρίμως ὑπάγεται τῷ ἐκ-
 κλησιαστικῷ ἀναθέματι. καὶ γὰρ οὗτος ἐν ὑστέροις καιροῖς
 μετεβέβλητο περὶ τὸ δόγμα, καὶ ἐφ' οἷς ποτὲ ἐπεπλάνητο,
 μεταμεμέλητο. ἤρνετο δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις καὶ τὸ
 10 ὑβρίζειν τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ἰδεῶν λόγον μεθερμηνεύειν πως πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ἔσπευδε, D
 καὶ δῆλος ἦν καὶ αὐτὸς καταγινώσκων ἑαυτοῦ ἐφ' οἷς πρώην
 τοῦ εὐθέως μετετέτραπτο.

1. τε AG, τε P. 2. ἀναθεματίσθη PG, recte CA. 7. οὐ-
 τος om. A. ἐν ὑστέρω A. 8. περὶ: πρὸς AG. 10. τὰς
 τῶν ἁγίων σεπτὰς εἰκόνας A. 11. πως om. A. 13. μετέ-
 τραπτο CG.

tore, immodeste ac barbaramente discerneret, anathemati et ipse subiectus est. quanquam postea, poenitentiam iterum eo profitente, anathematismus ipse aliquanto levatus est. ac dogmata quidem exinde notantur anathemate; nomen vero eius oblique dumtaxat et obscure nec plebisque ad intelligendum aperte ecclesiastico anathemate damnatur. etenim tempore subsequente mutavit is sententiam, et errorum, in quibus olim versatus erat, eum poenituit. negavit etiam animas post mortem in alia corpora migrare, et venerabiles sanctorum imagines coli nefas esse; quaeque de ideis tradiderat, ad doctrinae orthodoxae regulam correxit; ut manifestum esset, ipsum sua se sententia damnare, quod a recto olim aberrasset.

ΑΛΕΞΙΑΣ 5.

ALEXIADIS LIBER VI.

ARGUMENTUM.

Alexius Castoria potitur, expulso Bryennio (1). Manichaei dolo circumventi (2). imperator in urbem redus, concione advocata, de spoliatis ecclesiis se purgat (3). coniuratio detecta. Traulus Manichaeus, Alexio insensus, aufugit et Beliatobam occupat (4). Roberti in Illyricum reditus. arcessiti ab Alexio Veneti varia fortuna dimicant cum Latinis (5). mortuo Roberto, Normanni in Apuliam revertuntur (6). Sethi astrologi vaticinium de obitu Roberti. digressio de genethliologia (7). sub idem tempus nascitur Anna Comnena, cuius in acclamationibus una cum Constantino, Michaelis filio, mentio fit, donec mater filium, summa omnium laetitia, parit (8). Solymanus Antiochia potitur, a Tutuse mox oppressus. magnus sultanus, qui a Tutuse sibi metueret, Alexii affinitatem ambit. is, Siausii legati perfidia usus, Sinopen aliaque oppida recuperat (9). Apelchasesem, Nicaeae satrapa, Bithyniam incursat, identidem a Romanis victus, ad imperatoris amicitiam se applicat (10). Nicaeam Prosucho, sultani duce, oppugnante, Apelchasese Alexius auxiliatur urbemque obsidione solvit (11). denuo sultanus contra Apelchasesem mittit Puzanum ducem, eidemque ad Alexium litteras de affinitate iungenda tradit. Apelchasesem strangulatur. Alexius, quamvis conditionem oblatam aversans, officiose sultano rescribit; quem tamen interea Tutuses, duodecim subornatis Chasiis, interficit. patris necem Pargyaruchus ulciscitur. dum Alexius Nicaeam recipere tentat, Clitziassthan sultani dignitatem nactus, consiliis eius occurrit (12). Elchanem maritimam ad Apolloniadem oram depraedantem Alexius ad deditionem subigit (13). oritur bellum Scythicum. Pacurianus et Branus a Scythis caesi. in eorum locum Alexius submittit Taticium, qui cautius rem aggreditur (14).

1. Τοῦ μέντοι Βρυεννίου κατέχοντος τὴν Καστορίαν, p. 152 καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῦτον ἐκεῖθεν ἐξελάσαι καὶ τὴν V. 122 Καστορίαν κατασχεῖν ὁ αὐτοκράτωρ σπουδάζων, τὸ ὀπλιτικὸν αὐτῆς ἀνεκαλεῖτο. καὶ ὄπλοις ἅπαντας περιφράζας πρὸς τει-
 5 χομαχίαν καὶ τὰς κατὰ τοὺς ἔξωθεν πολέμους συμπλοκάς, τῆς πρὸς τὸ κάστρον φερούσης εἶχετο. ἔστι δὲ ἡ θέσις τοῦ τόπου τοιαύτη. λίμνη τίς ἐστὶν ἡ τῆς Καστορίας, ἐν ἣ τρά-
 χηλος ἀπὸ τῆς χέρσου εἰσέρχεται καὶ περὶ τὸ ἄκρον εὐρύνε-
 10 ται, εἰς πετρώδεις βουνούς ἀποτελευτιῶν. περὶ δὲ τὸν τρά-
 χηλον καὶ πύργοι καὶ μεσοπύργια ᾤκοδόμηται κάστρον δίκην, διόπερ καὶ Καστορία ὀνομάζεται. ἐκεῖ καταλαβὼν ὁ βασι-
 λεὺς τὸν Βρυέννιον, δέον ἔκρινε τῶν πύργων καὶ τῶν μεσο-
 πυργίων πρῶτος δι' ἐλεπόλεων ἀποπειρᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἔνῃν, εἰ μὴ ὡς ἔκ τινος ὀρμητηρίου, τοὺς στρατιώτας τοῖς
 15 τείχεσι προσπελάζειν, χάρακα μέντοι πρῶτως ἐπήξατο, εἶτα πύργους ξυλίνοὺς κατασκευάσας καὶ σιδήρῳ τὰ τούτων συν-
 δήσας περισφίγματα, ἐκ τούτων ὡς ἔκ τινος φρουρίου τοὺς κατὰ τῶν Κελτῶν συνίστατο πολέμους. τὰς γοῦν ἐλεπόλεις καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα ἔξωθεν καταστήσας, διὰ πά-

1. Περὶ τοῦ πολέμου τῆς Καστορίας P in margine. 2. ὡς εἴρη-
 ται A. τὴν Καστορίαν C et in margine P, ταύτην PGA. 3.
 ὁ add. GA. ἐσπούδαζε G, ἐσπούδαζε τὸ ὀπλιτικὸν ἔπαν συλ-
 λέξας καὶ πρὸς ταύτην φερούσης εἶχετο A. 9. δὲ om. A. 11.
 διόπερ A, ὅπερ PG. ἐκεῖ γοῦν καταλαβὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ
 τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα καταστήσας A.
 12. τὸν Βρυέννιον delendum. 13. lege πρῶτον. 14. ὡς
 om. G. 15. πρῶτος G. 16. παρασκευάσας G.

1. Bryennio Castoriam obtinente, ut supra exposuimus, cum inde pellere eum arceisque recipere imperator festinaret, exercitum rursus coegit, et postquam armis, quibus et ad oppugnandum et in acie opus est, omnes instruxit, eo iter ingressus est. eius loci situs est talis. lacus est, qui Castoriae dicitur; in eum promontorium excurrit, in summo latius sese explicans et in scopulosos desinens cli-
 vos. in hac peninsula turres et moenia exstructa sunt in castris speciem, unde etiam Castoriae nomen est. ibi postquam imperator advenit, turres murosque primum machinis tentanda censuit; sed cum fieri non posset, ut milites ad moenia accederent, nisi ex statione quadam, vallum primum duxit, dein turres extruxit ligneas commissurasque ferreis ligavit clavis; e quibus velut ex castello ad pugnas cum Gallis committendas prodibat. itaque cum turres atque ballistas castro admovisset, dies noctesque instat murosque quatit; sed for-

Cσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας μαχόμενος καὶ κατασεύσας τὸν τοῦ
 τείχους περίβολον, ἐπεὶ κρατερώτερον οἱ ἐντὸς ἀντίστατο,
 (οὐκ ἐνεδίδουν, οὐδὲ τοῦ τείχους καταρραγέντος,) ὡς δὲ
 οὐκ ἐνῆν αὐτῷ ἔτι τῶν κατὰ σκοπὸν τυχεῖν, βουλὴν βου-
 λεύεται γενναίαν ἅμα καὶ συνετήν, ἐν ἑξ ἑκατέρου ἕκ τε 5
 τῆς ἡπείρου καὶ τῆς λίμνης, διὰ πλοίων εἰσαγαγὼν γεν-
 ναίους τινάς, ἐν ταύτῳ τὸν πόλεμον ποιήσεται. πλοίων δὲ
 P. 153 μὴ ἐνότων, ἐν ἀμάξαις ἐπιφορτίσας ἀκατία τινὰ μικρὰ διὰ
 τοῦ μολισκοῦ ἐν αὐτῇ εἰσήγαγεν. ὄρων δὲ τοὺς μὲν ἀνιόν- 10
 τας τῶν Λατίνων ἕξ ἐνὸς μέρους ταχέως, τοὺς δὲ ἕξ ἑκατέ-
 ρου κατιόντας πλείονα χρόνον τρίβοντας ἐν τῷ κατιέναι, τὸν
 Παλαιολόγον Γεώργιον μετὰ ἀλκίμων ἀνδρῶν ἐν αὐτοῖς εἰσε-
 λάσας, εἰς τοὺς περὶ τοὺς βουνοὺς πρόποδας προσορμίσαι
 προσέταξε, παραγγείλας, ὀπηνίκα τὸ δοθῆν αὐτῷ σημεῖον θεά-
 σοιτο, τηρικαῦτα τὴν ἀκρολοφίαν καταλαβόντα ἕξ ὀπισθίων 15
 αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἀοικῆτου καὶ ὄραδιωτέρας εἰσελθεῖν· καὶ
 B ὀπηνίκα τὸν αὐτοκράτορα θεάσεται ἀπὸ τῆς χέρσου τὸν μετὰ
 τῶν Λατίνων πόλεμον ἀναδεξάμενον, καὶ αὐτὸν σπεῦσαι ὡς δύν-
 ναμις, ἵνα μὴ ὡσαύτως πρὸς ἑκάτερα μάχεσθαι δυνάμενοι,
 ἀλλ' ἕξ ἐνὸς μέρους τοῦ τόπου τῆς μάχης χαλάσαντος, ἀλώσιμοι 20
 τηρικαῦτα ἐκ ταύτου μέρους γένωνται. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος
 Γεώργιος ταῖς ἀπαιτῶν τοῦ ἤδη ῥηθέντος βουνοῦ προσορμίσας,

7. ἐνταῦθα G. 9. ἐν αὐτῇ: εἰς τὴν λίμνην A. 10. ἑκατέρου:
 lego ἑτέρου. 12. αὐτῷ G. fortasse εἰσελάσαντα. 13. τοὺς
 prius add. CG. προσορμήσαι P, προσορμίσαι CG. 16. αὐ-
 τῶν CG, αὐτὸν P. 20. χαλάσαντος F, χαλάσαντες PG. 22.
 προσορμίσας CG, προσορμήσας P.

tius, qui intus erant, obstiterunt et ne diruta quidem muri parte
 remiserunt. ubi igitur propositum assequi non poterat, consilium
 iniit generosum simul et prudens, ut ab utraque parte, a conti-
 nenti atque a lacu, navigiis manu militum fortium traiecta, eo-
 dem tempore aggredereetur. deficientibus autem navigiis, scaphu-
 las curribus advectas per portum exiguum in lacum deduci iussit.
 cumque Latinorum eos, qui colles ascendebant, ex una parte
 celeriter viam conficere, qui vero ex altera parte descendebant, plus
 temporis descendendo consumere animadvertisset, Palaeologum Geor-
 gium cum fortium militum manu, scaphulis conscensis, ad collium
 radices appellere iussit, ac simul praecepit, ut, si datum sibi signum
 conspexisset, collem statim ascenderet pone hostes et expedita plana-
 que via ingrederetur; cumque imperatorem a continenti pugnam
 cum Latinis suscepisse vidisset, et ipse, quam posset, celerrime ad-
 oriretur. sic enim haud dubie fore, ut, cum perinde utrisque resi-
 stere non possent, ea parte, qua remissior vis hostium esset, supe-

ὀπλισάμενος εἰστήκει, σκοπὸν ἄνωθεν ἐπιστήσας τὸν τὸ δο-
 θέν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιτηροῦντα ἰδεῖν σύνθημα, καὶ
 παρήγγειλεν ὡς, ὀπηνίκα τοῦτο θεάσοιτο, αὐδῆς αὐτῷ τοῦτο
 ἐπισημῆνασθαι. ἀνυαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τὸ ἐννάλιον
 5 ἀλαλάξαντες οἱ τοῦ αὐτοκράτορος πόλεμον μετὰ τῶν Λατίνων C
 ἀπὸ τῆς χέρσου συναίρειν ἠπειγόντο. ὁ δὲ σκοπὸς τὸ δοθὲν
 σημεῖον θεασάμενος, δι' ἑτέρου σημείου δηλοῖ τῷ Παλαιο-
 λόγῳ. ὁ δ' εὐθὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν ἀκρολοφίαν θῦτ-V. 123
 τον καταλαβῶν, συνησπικῶς ἴστατο. τὴν γοῦν ἐκτὸς πολιορ-
 10 κίαν ὁ Βρυένιος ὄρων καὶ τὸν Παλαιολόγον κατ' αὐτῶν βρύ-
 χοντα, οὐδ' οὕτως ἐνεδίδου, ἀλλὰ τοὺς κόμητας ἐκέλευε γεν-
 ναιότερον ἀντικαθίστασθαι. οἱ δὲ ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσ-
 φερόμενοι ἔλεγον "ὄρας, ὡς κακὸν ἐπὶ κακῷ ἐστῆρικται·
 ἔξεστι οὖν ἐκάστη ἡμῶν τοῦ λοιποῦ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν
 15 πραγματεύσασθαι, καὶ τοὺς μὲν τῷ βασιλεῖ προσελθεῖν, τοὺς
 δὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν πατρίδα ἐπαναζεύξαι." καὶ παραχρῆμα D
 ἔργον ἀψάμενοι, ἔξαιτοῦνται τὸν αὐτοκράτορα μίαν, μὲν ση-
 μαίαν πρὸς τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τέμενος στήναι,
 (ἔφθασε γὰρ ἐπ' ὀνόματι τούτου τοῦ μάρτυρος ἐκεῖσε ἀνοι-
 20 κοδομηθῆναι ὁ ναὸς οὕτοσί,) τὴν δὲ ὡς πρὸς τὸν Αὐλῶνα,

1. ἐπιστήσας τούτῳ ἕνα τοὶ τὸ δοθὲν PG, ἐπιστήσας τὸ δοθὲν C, recte F. 2. post βασιλέως add. σημεῖον P, om. CF. 3. αὐτῷ τοῦ τὸ P. 7. σημείου FC, σημείον PG. 10. καὶ τὸν Παλαιολόγον — βρύχοντα om. CG. an αὐτοῦ? βρύχοντος F. 14. οὖν FA, γοῦν PG. ὁμῶν A. 17. ἔργον PG, ἔργου FA. 18. πρὸς τὸ — τέμενος A, πρὸς τῷ — τεμένει PG. 20. τὴν δὲ: ἔτεραν δὲ πρὸς τὴν εἰς τὸν αὐλῶνα ἀπάγουσαν A.

rarentur. Palaeologus igitur Georgius postquam sub collem, quem iam commemoravi, appulit, armatus substitit et speculatorem in edito loco posuit, qui signum ab imperatore datum observaret et, simul atque conspexisset, id sibi rursus significaret. luce iam orta, qui cum imperatore erant, classico canente, pugnam a continenti conserere cum Latinis festinant. speculator, ut datum signum conspexit, per alterum signum Palaeologo id nuntiat, qui statim iugo celerrime cum suis superato, ibi confertim constitit. at Bryennius, quamvis et extrinsecus impetum imminentem et Palaeologum fremdentem in se intra cerneret, tamen ne sic quidem animo cecidat, sed comites iussit eo fortius resistere. at hi inverecundius se gerentes, "vides, inquit, ut malum malo accedat. oportet igitur unumquemque nostrum in posterum salutem suam consulere, et vel ad imperatorem transgredi vel in patriam redire." ac statim rem aggressi, petunt ab imperatore, ut signum militare alterum versus templum magni martyris Georgii, (erat enim huic templum ibi conditum,) alterum Aulonem versus statuere-

ἰν' ὁπόσοι μὲν ἡμῶν τῇ σῇ βασιλείᾳ θητεῦσαι βούλοιντο, τῇ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ μάρτυρος ἀπονευευκία προσέλθωσιν, P. 154 ὁπόσοι δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἐπαναζευξῶσι, τῇ πρὸς τὸν Ἀυλῶνα ἀφορώσει προσχωρήσωσι." ταῦτ' εἰπόντες παραχρῆμα προσῆλθον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Βρυέννιος γενναῖος ὢν 5 ἀνὴρ προσεληλυθέναι μὲν τῷ βασιλεῖ οὐδαμῶς ἠβούλετο, ἐπώμνυτο δὲ μηδέποτε κατ' αὐτοῦ ὄπλα κινήσαι, εἰ μόνον δοίη τοὺς τοῦτον μέχρι τῶν ὀρίων τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀκινδύνως ἰδιασώσοντας, καὶ οὕτω πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπολύσαι 10 χώραν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μάλα ταχέως ἐπλήρου τὸ αἰτηθέν αὐτὸς δὲ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἶχετο νικητῆς ἐπιφανέστατος.

2. Μικρὸν δὲ ἐνταῦθα τὴν τοῦ λόγου διήγησιν διακόψασα, ὅπως καὶ τοὺς Παυλικιανούς κατηγωνίσαστο, διηγήσω- 15 Βμαι. οὐκ ἔφερε μὴδὲ τούτους τοὺς ἀποστάτας καταγωνίσασθαι πρὸ τοῦ τὰ βασιλεία καταλαβεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ τινος νίκης ἑτέραν νίκην πρυτανεύομενος, καὶ τὴν πληθὺν τῶν Μανιχαίων τὸν κύκλον συμπληροῦσαν τῶν ἑαυτοῦ κατορθωμάτων ἐποίει. οὐδὲ γὰρ ἐνῆν τῷ λαμπρῷ τροπαίῳ τῶν ἐσπερίων πολεμίων οἷον σπῆλον ἐνεῖναι τοὺς ἐκ Παυλικιανῶν ὁρμωμέ- 20 νους ἐκείνους. διὰ πολέμου δὲ καὶ μάχης οὐκ ἤθελεν, ἵνα

1. ἡμῶν om. A. 3. ἰδίαν : οικίαν A. 4. ἀφορώσει P. 6. μὲν om. CG. τῷ βασιλεῖ add. A. οὐδαμῶς : οὐκ A. ἠβούλετο A, ἠβούλετο PG. ἐπώμνυτο PA, ἐπώμνυτο CG. 7. κατ' αὐτοῦ μηδέποτε G. 8. τοῦτον : αὐτὸν A. 9. διασώσαντας G. 11. ἐπιφανέστατος om. A. 13. τοῦ λόγου om. G. διακόψασα FP, τεμοῦσα CG. 14. καὶ add. F.

tur, ut "quicunque nostrum sub tua maiestate merere velint, ad signum martyris aedem versus positum se conferant; qui autem in patriam suam redire cupiant, ad signum, quod Aulonem versus spectat, accedant." quibus dictis, statim ad imperatorem transeunt; Bryennius autem, quo erat animo generoso, idem facere nequaquam voluit; iuravit tamen nunquam se in imperatorem arma capturum esse, modo se, usque ad imperii Romani fines tuto deductum, domum redire sineret. imperator celerrime concessit, quod postulavit; ipse iter Byzantium ingressus est, splendida victoria reportata.

2. Digrediar hic paullulum, ut quomodo Paulicianos quoque debellaverit, enarrem. nam puduit eum, desertores istos non devicisse, priusquam in regiam rediret; sed quasi victoriam ex victoria serens, etiam Manichaeorum multitudine deleta, praeclare factorum orbem implevit. neque enim par erat, illustrem de occiduis hostibus reportatam victoriam quasi macula afficere istos ex Paulicianis profe-

μη ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου πολλοὶ ἐξ ἑκατέρων ἀνααιρε-
 θήσονται, πάλαι τούτους γινώσκων ἐκθυμοτάτους ἄνδρας καὶ
 δριμύ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πνέοντας. ἔσπευδεν οὖν διὰ τοῦτο
 τοὺς πρωταιτίους μὲν τιμωρήσασθαι, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τῷ
 5 τοῦ στρατοπέδου συγκαταλέξαι σώματι. ἔνθεν τοι καὶ διὰ C
 τρόπου τούτου μετῆει. γινώσκων δὲ τὸ φιλοκίνδυνον τῶν
 ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ περὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας ἀκά-
 θεκτον, ἐδέδεικε μὴ ἀπογνόντες χεῖρόν τι μελετήσαιεν· ἠρέ-
 μουν γὰρ τέως τὴν σφῶν οἰκοῦντες πατρίδα, καὶ οὐπω πρὸς
 10 λεηλασίας ἄλλας καὶ προνομὰς ἐξέστράποντο· μετεπέμπετο
 οὖν διὰ γραμματίων τούτους ἐν τῷ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
 νέρχεσθαι συχναῖς ὑποσχέσεσιν. οἱ δὲ τὴν κατὰ τῶν Κελτῶν
 νίκην αὐτοῦ μεμαθηκότες ἐδεδίεσαν, εἰ τάχα καὶ τὰ γράμμα-
 τα χρησταῖς αὐτοὺς ἐλπίσιν ὑπέσαινον· ὁμως καὶ μὴ βου- D
 15 λόμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν εἶχοντο. ἐκεῖνος δὲ τὴν Μοσυνοῦ-
 πολιν καταλαβὼν, αὐτοῦ που προσέμενεν, ὑποκρινόμενος δι'
 ἄλλ' ἄττα ἐγκαρτερεῖν, τὸ δὲ γε ὄλον τὴν αὐτῶν ἀναμένων
 ἄφιξιν. καταλαβόντων δὲ, ἐσχηματίζετο ἀναθεωρῆσαι τού-
 τους βούλεσθαι καὶ ἐκάστου τὴν ὀνομασίαν ἐγγράψασθαι. ἔν-
 20 θεν τοι καὶ φοβερὸς προῦκάθητο, καὶ οὐ φύρδην, ἀλλὰ κατὰ V. 124
 δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιεῖσθαι ἐκέλευσε,

3. ἐχθρῶν : ἀντιπάλων A. 6. τούτους C. δὲ : malim γὰρ.
 15. Μοσυνοῦπολιν P, Μοσυνόπολιν AG. 16. αὐτοῦ που A et
 in margine P, αὐτόθι PG. 17. ἀλλάττα A, ἀλλ' ἄττα PG. correct.
 18. καταλαβόντων C, καταλαβόντας PG, καταλαβόντας δὲ τού-
 τους A. 19. ἀναγράψασθαι CG. 20. κατὰ C et in mar-
 gine P, καὶ PGA. 21. τοὺς λογάδας om. C. ἐκέλευε A.
 post ἐκέλευσε excidisse videtur τὴν πάροδον aut quid tale.

clios. aperto autem Marte aggredi eos noluit, ne, pugna commissa, multi utrarumque partium exstinguerentur; dudum enim summa eos fortitudine esse norat et ferociam in hostes spirare. quapropter id operam dedit, ut auctores sceleris ulcisceretur, reliquos exercitui adiungeret. hac igitur ratione poenas persecutus est, cum ad pericula eos promptos indomitique in proeliis impetus esse sciret, veritus est, ne desperatis rebas ad peiora delaberentur. nam quieti tum temporis terram incolebant patriam, et ad praedationes et latrocinia nondum se converterant. itaque per litteras, Byzantium rediens, accessivit eos magnis pollicitationibus. isti, cognita eius de Gallis victoria, quanquam verebantur, ne forte falsa sibi spe litterae subblandirentur, tamen vel invitī iter ad eum ingressi sunt. Alexius Mosynopoli substitit, fictis morandi caussis, re vera adventum eorum opperiens. qui cum adessent, lustrare eos se velle simulat ac singulorum nomina perscribere. itaque terribili considens specie, non promiscue, sed de-

τὴν τῶν κοινῶν θῆαν ἔς νέωτα ὑποσχόμενος· καὶ οὕτως
 P. 155 εἶσω τῶν πυλῶν ἀπογραφόμενους εἰσέρχεσθαι. ἤτοιμασμένοι
 δὲ ὄντες οἱ τούτους δεσμεῖν ὑφείλοντες, τοὺς ἴηπους καὶ τὰ
 ὄπλα ἀναλαμβάνόμενοι, τούτους ἐν τοῖς ἀποτεταγμένοις φρου-
 ρίοις ἐνέκλειον. οἱ δὲ γε ἐφεξῆς ἐρχόμενοι, παντελῆ τῶν πρατ- 5
 τομένων ἄγνοιαν ἔχοντες, εἰσησαν ἀγνοοῦντες τὸ ἀποβησόμε-
 νον ἐκάστω. τούτους μὲν οὖν οὕτω κατέσχε, καὶ τὰς αὐτῶν
 περιουσίας δημεύσει καθυποβαλὼν, διεκείματο τοῖς συγκεκο-
 πιακῶσι τούτῳ ἐν ταῖς συμπεσοῦσαις μάχαις καὶ τοῖς κινδύ-
 νοις γενναίοις ἐκείνοις στρατιώταις. ἀπελθὼν δὲ ὁ τὴν οἰκο- 10
 Βρομίαν ταύτην ἀναδεξάμενος, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας τῶν οἰ-
 κιῶν ἀπελάσας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἐμφροῦρους εἶχεν. τοὺς
 δὲ γε κατασχεθέντας τῶν Μανιχαίων συμπαθείας κατὰ μι-
 κρὸν ὁ αὐτοκράτωρ ἤξιωσεν· ὅποσοι δὲ καὶ τοῦ θείου βα-
 πτίσματος τυχεῖν προείλοντο, οὐδὲ τούτου ἀπετύγχανον. διὰ 15
 παντοίας δὲ περιελθὼν αὐτοὺς μεθύδου καὶ διαγνούς τοὺς
 πρωταιτίους τῆς τοιαύτης ἀπονοίας, ἐν νήσοις περιορίσας
 C καθεῖρξε· τοῖς δὲ γε λοιποῖς ἄδειαν δεδωκῶς ὅπη βουλητὸν
 αὐτοῖς ἀπιέναι, ἀπέλυσεν. οἱ δὲ τὴν ἐνεγκαμένην τῶν ἄλλων,
 προτιμησάμενοι, αὐτίκα πρὸς αὐτὴν ἐπανέτρεχον, ὡς ἐνὸν τὰ 20
 κατ' αὐτοὺς οἰκονομησαντες.

4. ἀναλαμβάνεσθαι A. 6. τῷ ἐκάστω ἀποβησόμενον A. 7.
 οὖν om. A. 8. τῇ δημεύσει A. συγκεκοπιακῶσι P. 10.
 ἀπελθὼν δὲ : πέμψας δὲ εἰς φιλιππου πόλιν καὶ τὰς αὐτῶν A.
 13. lege μετὰ μικρὸν. 17. πρωταιτίους Δ, ἀκίλους PC. 18.
 ὅπη CA, ὅποι PG.

curiatim primores Manichaeorum praetervehi iussit, universos se crastino die lustraturum pollicitus; ac deinde hoc modo urbem, postquam in tabulas relati essent, introire. iam qui ad vinciendos eos parati erant, equis armisque ablatis, in suam quemque custodiam deducunt. deinceps qui sequebantur, cum quae fierent plane nescirent, ingrediebantur ignari, quid cuique immineret. hos igitur sic cepit, bonaque eorum publicata generosis istis militibus distribuit, qui proeliorum atque periculorum socii sibi fuerant. cui negotium illud mandatum erat, Philippopolin profectus, etiam uxores eorum, domibus expulsas, in arce carceribus inclusit. captis autem Manichaeis brevi post imperator crimen condonavit; qui sacri baptismi participes fieri cupiebant, iis ne hoc quidem denegavit. omnibus autem artibus adhibitis, ubi auctores pravi illius consilii exploravit, in insulis deportatos detinuit; reliquis potestatem dedit, quo vellent, eundi. hi in patriam, qua nihil carius ducebant, statim reversi, quantum licuit, res suas ordinabant.

3. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων ἐπάνεισιν. οὐκ ἔλαθε δὲ τοῦτον τὰ κατ' αὐτοῦ ἐν τριόδοις τε καὶ γωνίαις ὑποψιθουριζόμενα. ἀλλὰ ἀκούων ἐπιτρώσκετο τὴν ψυχὴν, ὅτι μὴ τοσοῦτον εἰργασμένος, πολλαπλασίω τὰ στόματα τῶν ὕσσοφαντούτων εἶχεν ἐαυτῷ περιχαίροντα. ἐκεῖνος γὰρ χρείας κατεπειγούσης καὶ κοσμικοῦ κλύδωνος ἕξ ἀπορίας τῶν βωσι- σικῶν ταμειῶν, πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε καὶ ὡς δάνειον ἐλογί- ζετο, ἀλλ' οὐχ ὡς ἄρπαγμα ἢ τυραννικῆς χειρὸς ἐπιβουλήν, ὡς οἱ διαλοιδωρούμενοι λέξειαν. ἀλλὰ καὶ γνώμης οὕτως εἶ- 10 χεν, ὡς μετὰ τὸ κατορθῶσαι τοὺς ἐπικαιμένους πολέμους ἀποδώσων ταῖς ἐκκλησίαις τὸν ἀφηρημένον κόσμον αὐτῶν. D καὶ οὐκ ἔφρεν ἐπαναζεύξας τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, ὑπό- θεσειν γίνεσθαι τοῖς ἐθέλουσι διασύρειν τὰ ἐκείνου. ἔνθεν τοι καὶ ἐκκλησίαν κηρύττει καὶ συνέδριον μέγιστον εἰς τὰ ἐν Βλα- 15 χέρναις ἀνάκτορα, ἐαυτὸν ἐθέλων πρῶτον ὑπόδικον καταστή- σασθαι, καὶ οὕτω τὰ ὑπὲρ ἐαυτοῦ ἀπολογήσασθαι. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ἡ σύγκλητος ἅπυσσα καὶ τὸ στρατιωτικὸν καὶ ὅσον τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγον, παραδοκοῦντες τὸ τί ἂν βούλοιο ἢ p. 158 τῶν ἀπάντων συνέλευσις. τὸ δὲ ἦν ἄρα ἄλλο οὐδὲν ἢ τῶν 20 κατὰ τοῦ βασιλέως θρουλουμένων ἀνάκρισις. παρῆσαν οὖν

1. ἐκεῖνος δὲ: δ δέ γε βασιλεὺς A. τὴν τῶν πόλεων βασιλί-
δα Δ. ἐπάνεισιν A, ἐπάνεισι PG. 3. ὑποψιθουριζόμενα:
desidero περὶ τῆς τῶν ἱερῶν ἐκποιήσεως vel similem criminis
mentionem, quo sequens πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε referendum sit.
ἀλλ' ἀκούων A. 7. ταμειῶν G. 9. οἱ om. G. 12. ἐπα-
ναζεύξας C, ὑπαναζεύξας PG. 13. διασύρειν PG, διασύ-
ρειν C. 14. καὶ primum om. G. 16. αὐτοῦ G. 17. ὄσοι A.
18. ἱεροῦ AG. βούλοιο: γένοιο A. 19. ἄρα om. G.

3. Imperator in urbem reversus, ubi cognovit, quae in triviis et angipertis de alienata sacra supellectile in se susurrabantur, moleste ferebat, quod cum non tantam admisisset culpam, multo plures se allatarent calumniatores. etenim urgente is necessitate ac rerum secularium propter exhaustum aerarium vexatione, ad id animum adverterat, mutuatus potius, quam latrocinatus vel tyranni more gras- satus, ut maledici criminabantur. quin etiam statutum habebat, simul- ac bella, quae urgebant, prospere finivisset, ecclesiis ornamenta ab- lata restituere. itaque in urbem redux, cum calumniandi copiam prae- cisam cuperet, maximam concionem in Blacherarum palatium con- vocavit, coram qua primum reum se sisteret, deinde causam pro se diceret. convenerat iam senatus universus et principes exercitus et totus ordo sacerdotum, expectantes, quid omnium conventus sibi vellet. ha- bebatur autem non aliam ob causam, nisi ut eorum, quae in imperatore in- iactabantur, quaestio institueretur. aderant igitur sacrorum monaste-

τηνικαῦτα οἱ τῶν ἱερῶν φροντιστηρίων κηδεμόνες. καὶ τὰ βιβλία ἕς μέσον τηνικαῦτα προὔτιθετο, (βρέβια ταῦτα ἢ συνήθεια οἶδε καλεῖν,) ἐν οἷς ἀναγεγράφαι τὰ ἐν ἐκάστῳ τεμένει κειμήλια. καὶ τῷ μὲν φαινομένῳ κριτῆς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ καθήστο θρόνου, τῇ δὲ ἀληθείᾳ αὐτὸς ἐξετα- 5
 V. 125 σθησόμενος. ἐξητάζετο τοῖνυν τὰ πάλαι παρὰ πολλῶν ἀνα-
 Βτεθέντα τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις, καὶ παρὰ τούτων ἐσύτερον ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφαιρεθέντα. καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἕτερον ἀφαιρεθὲν κατεφαινετο, ἀλλ' ἢ μόνον ὁ τῇ σορῷ τῆς βασιλίδος ἐκείνης Ζωῆς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐπικειμένους 10
 κόσμος καὶ ὀλίγα τινα ἄλλα σκεύη μὴ τοσοῦτον εἰς ἱερὰν λειτουργίαν χρηματίζοντα, ἑαυτὸν εἰς τοῦμφανὲς ὁ αὐτοκράτωρ ὑπόδικον καθίστησιν, κριτὴν δὲ τὸν βουλόμενον ὄντιναοῦν. καὶ μετὰ μικρὸν μεταβαλὼν τῇ γλώττῃ λέγει. “ἐγώ” φησι “τὴν βασιλείαν πανταχόθεν κυκλουμένην βαρβάροις εὐράμε- 15
 Cνος καὶ μηδὲν τι πρὸς τοὺς ἐπικειμένους ἐχθροὺς ἀξιόμαχον ἔχουσαν, ἵσπε ὀπόσοις κινδύνοις περιπέτωκα, μικροῦ καὶ βαρβαρικοῦ ξίφους ἔργον γεγωνός. καὶ γὰρ πολλαπλασίους ἦσαν οἱ ἐκατέρωθεν ἡμῶς τοξεύοντες. τὰς γὰρ τῶν Περσῶν ἐπελεύσεις καὶ τὰς τῶν Σκυθῶν ἐκδρομὰς οὐκ ἀγνοεῖτε, καὶ 20
 τῶν ἐκ Λογγιβαρδίας ὄξυνομένων δοράτων οὐκ ἐπιλέλησθε.

2. προὔτιθεντο PG, προὔτιθετο C, idque Reiskius tacite correxit ad Constant. p. 752. 4. τῷ μὲν φαινομένῳ PA, τὸ μὲν φαινόμενον CG. 5. τῇ δ' A. 6. ἀνατεθέντα CA, ἀνατιθέντα PG. 7. τούτων: lege τῶν. 9. ἕτερον om. A. ἀλλ' ἢ μόνον δ CA, ἀλλ' ἢ ὁ G, κατεφαινετο ὁ μόνον τῇ P. σορῷ A, σωρῷ PG. 14. λέγει add. A. 15. κυκλουμένην πανταχόθεν A. 16. μηδένα πρὸς τοὺς ἐπικ. ἐχθ. ἀξιόμαχον ὄντα, ἵσπε A. 18. πολλαπλασίους γὰρ ἦσαν A. 21. ἐπιλέλησθε CG.

riorum curatores, et in medium proferebantur libri, (brevia vulgo vocari solent,) in quibus aedis cuiusque supellex perscripta erat. imperator regio sedebat in solio, specie quidem iudicis, re vera ipse reus. inibatur ratio eorum, quae templis olim a multis donata, postea ablata erant cum ab aliis, tum ab ipso imperatore. cumque nihil aliud sublatum esse appareret, nisi tumulto Zoes illius augustae impositum ornamentum auri argentique et pauca quaedam alia vasa, non ita ad sacri ministerii usum necessaria, reum se palam profitetur imperator, iudicemque facit, quisquis vellet. brevi post mutata oratione, “ego, inquit, cum imperium undique invenissem barbaris circumdatum et omni adversus imminentes hostes auxilio destitutum, scitis, quot pericula subierim, barbarorum tantum non ipse ferro absumptus. etenim multo plures erant, qui ab utraque parte nos aggredierentur. Persarum incursiones et Scytharum impetus haud ignoratis; nec Longibardorum. infesta in nos

τὰ δὲ χρήματα συναπῆρε τοῖς ὅπλοις, καὶ ὁ κύκλος τῆς ἡγε-
 μονίας εἰς τὸ ἀμερὲς συνένευε κέντρον. ὅπως δὲ τὸ τε ὀπλι-
 τικὸν ἅπαν ἠῤῥηται γυμναζόμενον καὶ ἀπανταχόθεν συλλεγόμε-
 νον καὶ συγκροτούμενον, οἴδατε· καὶ ταῦτα πάντα ὅτι πολλῶν
 5 εἶδετο χρημάτων, ἴσπε πάντες, καὶ ὅτι τὰ ἀφαιρεθέντα εἰς δέον
 ἀνήλωτο, κατὰ τὸν Περικλέα ἐκείνον, καὶ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 τιμῆς δεδαπάνηται. εἰ δὲ τοῖς μεμψιμολοῦσι ὡς τοῖς κανόσι
 προσκεκρουκότες κατεφάνημεν, θαυμαστὸν οὐδέν. ἀκούομεν
 γάρ, ὅτι καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης Δαβὶδ εἰς τὴν αὐτὴν
 10 ἀνάγκην ἐληλυθώς, τῶν ἱερῶν ἐγεύσατο ἄρτων μετὰ τῶν
 στρατευμάτων αὐτοῦ, καὶ ταῦτα μὴ ἐνδεχομένου, τῆς ἐξειδια-
 ζομένης τοῖς ἱερῶσι τροφῆς ἰδιώτην ἄψασθαι. καὶ ἄλλως δὲ
 καταμαθεῖν ἐστὶ τοῖς ἱεροῦς κανόνας ἐν ἑτέροις ἐνδιδόντας
 τὰ ἱερὰ πιπράσκεισθαι ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων. εἰ δὲ P. 157
 15 αἰχμαλωτιζομένης οἰκουμένης καὶ δορυαλώτων ἤδη τῶν πό-
 λεων καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντίνου γενέσθαι κινδυνευουσῶν,
 ὀλίγων τινῶν καὶ οὐδὲ πᾶν τῆς τῶν ἱερῶν μετεχόντων ἀξίας
 ἐν βία τοσαύτη ἀψάμενοι, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τούτων κατε-
 χρησάμεθα, οὐδεμίαν ἄρα κατηγορίαν εὐλογον τοῖς φιλοσκόμ-
 20 μοσι καταλιμπάνομεν." ταῦτ' εἰπὼν καὶ μεταστρέψας τὸν
 λόγον, ἔνοχον οἶον ἑαυτὸν ποιεῖται καὶ καταδικάζει αὐτὸς

2. συνένευε CA, συνγένευκε PG. ante ὀπλιτικὸν P add. δ, om.
 CG. 5. τὰ add. CAG. 6. ἀνήλωται G. καὶ ὑπὲρ: ἀπο A.
 9. δ om. G. 11. ἐνδεχομένης A. 12. τοῖς add. G. 15.
 an τῆς οἰκουμένης? 18. συνεχρησάμεθα P, κατεχρησάμεθα
 CAG. 21. οἶον: πάλιν A.

arma oblii estis. cum armis deerant pecuniae, orbisque Imperil quasi ad
 centrum individuam redigebatur. quantum mox creverit tota res mi-
 litaris, copiis exercitatis et novis undecunque contractis, recordamini.
 nec quenquam vestrum latet, talia a nobis sine magna pecunia non
 potuisse praestari, quaeque ablata fuerunt, utiliter, secundum Periclem
 illum, atque in vestrum honorem impensa esse. quodsi nonnullis ad
 vituperandum proclivioribus canones offendisse visi sumus, mirum non
 est. accepimus enim, ipsum prophetam inter reges Davidem, eadem
 necessitate circumventum, sacros panes gustasse una cum commili-
 tomibus suis, licet nefas esset cibo sacerdotibus proprio vesci. atque
 praeterea etiam intelligere licet, sacros canones aliis locis permittere
 supellectilem sacram venumdari ad redimendos captivos. itaque si,
 quo imperium Romanum urbesque nostras et ipsam Cpolin a prae-
 senti servitutis periculo liberaremus, paucis quibusdam, iisque nullo
 plane sacrorum vasorum cultu habitis, in tanto rerum discrimine usi
 sumus, nullam profecto iustam accusandi causam malignis relinqui-

ἐαυτόν. εἴτ' αὖθις τὰ βρέβια ἀνελίττειν προσταττει τοῖς ἔχουσιν, Βίνα καταφανῆ γένηται τὰ ἀφηρημένу. καὶ παραχρῆμα τῷ μὲν σεκρέτῳ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ χρυσοῦ ποσότητα ἱκανὴν ἐλογίσασατο κατ' ἔτος εἰσχομιζομένου τοῖς τοῦ δημοσίου φροντισταῖς, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαρασάλευτον διαμεμενῆκει· ἐκεῖσε 5 γὰρ ἡ τῆς δηλωθείσης βασιλίδος σορὸς ἐναπέκειτο· τοῖς δὲ Χαλκοπρατεῖσις ἐτησίαν εἴσοδον χρυσοῦ ἀρκούντος τοῖς τῷ θεῖῳ τεμένει τῆς θεομήτορος συνήθως τοὺς ὕμνους ἐπιτελοῦσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμείων προτανεύεσθαι παρεκελεύσατο.

10

4. Ἐν τούτοις ἐπιβουλή ἀνεφάνη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, μελετωμένη παρὰ τε τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων καὶ τῶν τοῦ στρατοῦ κορυφαίων· καὶ διεμνήθη τηνικαῦτα τῷ C αὐτοκράτορι. καὶ οἱ κατήγοροι παρέστησαν καὶ τοὺς συνίστο- V. 126 ρας τῆς τοιαύτης βουλῆς ἐξήλαχον. ἐκδήλου δὲ τῆς μελέτης 15 ἤδη γεγонуίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ποιῆς κατ' αὐτῶν βαρείας ἐπερχομένης, ὃ αὐτοκράτωρ ποιήν μὲν αὐτοῖς οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν προεθύμητο, δήμευσιν δὲ μόνον καὶ περιορισμὸν κατὰ τῶν πρωταιτίων ἀπεφῆνατο, καὶ μέχρι τούτου τὴν τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἐπεξέλευσιν ἔστησεν. ἀλλὰ γὰρ 20 ὃ λόγος ἀνατρεχέτω αὖθις ὅθεν ἀπερρῆη. ὀπηνίκα ὃ αὐτο-

1. εἴτ' αὖθις: καὶ προσταττει ἀνελίττειν τὰ βρέβια A. 4. εἰσ-
χομιζομένην A. τοῦ om. A. 5. δ: ἡ A. ἀσάλευτον
A. 6. σορὸς CA, σωρὸς PG. 9. ταμείων G. 11. βου-
λῆ A. ἐφάνη G. 13. καὶ om. A. 16. ἤδη om. A. 17.
οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν αὐτοῖς P, altero ordine AG. 21. αὖθις
add. CAG et in margine P.

mus." haec locutus, mutata oratione, quasi seum se profiteretur seque ipse condemnat. brevia rursus replicari iubet, ut quae ablata essent, patefieret. ac statim secreto Antiphonetae auri summam satis magnam quotannis a vectigalium curatoribus pendendam constituit; quod et hucusque constanter servatur. ibi enim imperatricis, cuius mentionem fecimus, tumulus erat. Chalcoprataeis vero tantum auri, quantum iis, qui in hac sacra deiparae aede hymnos canere solebant, videbatur sufficere, singulis annis ex aerario pendi iussit.

4. Eodem tempore exorta coniuratio in imperatorem est, conflata ab senatus principibus et exercitus ducibus nobilioribus, cuius rei ubi indicium ad imperatorem allatum est, accusatores producti conscios sceleris convincebant. patefacto iam eorum consilio, cum poena legibus praescripta esset gravissima, imperator hanc quidem iis infligi noluit, bonorum tantum publicatione et exilio coniurationis auctores multavit, et hactenus scelus ultus est. sed redeat rursus oratio, unde digressa

κράτωρ εἰς τὴν τοῦ δομestikάτου ἀξίαν παρὰ Νικηφόρου τοῦ
 Βοτανειάτου ἀνῆρέθῃ, Τραυλὸν τινα Μανιχαῖον προσλαβόμενος
 μετὰ τῶν γνησιῶν αὐτοῦ θεραπόντων συγκατέλεξε, καὶ
 τοῦ θείου βαπτίσματος ἀξιῶσας, μιᾷ τῶν τῆς βασιλίδος
 5 θεραινείδων συνέλεξε. οὗτος οὖν τέσσαρας ἀδελφὰς ἔχων,
 ὡς ταύτας ἐμφορούρους μετὰ τῶν λοιπῶν τότε συναπαχθείσας
 ἐθεύσατο τὰ τε προσόντα ἀφαιρεθείσας ἅπαντα, ἤχθητο καὶ
 φέρειν οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ διεσκοπεῖτο, ὅπως ἑαυτὸν τῆς τοῦ
 αὐτοκράτορος χειρὸς ἀπαλλάξειεν. ἐν γνώσει δὲ τούτων ἡ
 10 αὐτοῦ ὁμυνηντίς ἤδη γεγονυῖα καὶ ἀποδιδράσκοντα τοῦτον
 ὄρωσα, δηλοῖ τῷ τῆνικαῦτα τὴν οἰκονομίαν τῶν Μανιχαίων P. 158
 ἐμπεισιωτεμένῃ. οὐ διέλαθε τοῦτο τὸν Τραυλόν, καὶ τῆνικαῦτα
 ὅποσους φθάσας τὸ ἀπόρητον ἀνεκάλυψε, πρὸς ἑαυ-
 τὸν ἐσπέρας μεταπέμπεται. καὶ ὅποσοι δὲ ἐκ συγγενείας ἦσαν
 15 αὐτῷ προσήκοντες, ἐς αὐτὸν συνελθούσους καταλαμβάνουσι
 τὴν Βελιάτοβαν· πολίχνιον δὲ ταῦτο διακείμενον κατὰ τὴν
 ἀκρολοφίαν τοῦ κατὰ ταυτηνὴ τὴν Βελιάτοβαν τέμπους. αἰ-
 κων δὲ τοῦτο ἐφρευρηκότες, ὥσπερ ἴδιόν τι λάχος λογισάμενοι,
 ἐν αὐτῷ τὰς οἰκῆσεις ἐποιούντο. εἶτα τὰς καθ' ἑκάστην ἐκελ-
 20 θεν ἐκδρομὰς ποιοῦμενοι καὶ μέχρι τῆς σφετέρας φθάνοντες
 πόλεως Φιλίππου, λείαν πολλὴν ἀγαλαμβανόμενοι ἐπανέστρε- B
 φον. ὁ δὲ Τραυλὸς τούτοις μὴ ἀρκοῦμενος, σπονδὰς μετὰ

1. δομestikου G, δομestikάτου FP. 7. ἀφαιρεθέντα G, alte-
 rum FP. 13. φθάσας F, φθάσαι P, om. G. ἀπεκάλυψε
 G. αὐτῶν F, αὐτὸν PG. 21. ἀγαλαβόμενοι CG.

est. imperator enim, cum in magni domestici dignitatem a Nicephoro Botaniate evectus esset, Traulum quendam Manichaeum in familiarium ministrorum numerum adsciverat, eique sacro baptismate dignato unam ex imperatoris famulabus in matrimonium dederat. huic quatuor erant sorores; quas cum in custodiam illo tempore una cum ceteris abductas cerneret bonisque omnibus spoliatas, indignabatur nec ferro poterat. itaque dispiciebat occasionem e manibus imperatoris elabendi. quod ubi coniux eius cognovit aufugientemque maritum animadvertit, rem nuntiavit ei, cui tum Manichaeorum administratio commissa erat. sensit Traulus consilium proditum, et quibuscum rem antea communicaverat, vespere ad se accessivit; ac congregatis, qui consanguinitate sibi iuncti erant, Beliatobam occupat; oppidulum id est in summo monte positum, qui valli ad Beliatobam adiacet quod cum vacuum invenissent, in eo tanquam sibi proprio domicilia collocarunt. inde quotidianis excursionibus, interdum usque ad suam ipsorum urbem Philippopolin, factis, multa onusti praeda revertebantur. nec his contentus Traulus foedus cum Scythiis Istrum accolentibus

τῶν τὸ Παρίστριον νεμομένων Σκυθῶν ἐποιεῖτο, τοὺς περὶ τὴν Γλαβινίτζαν καὶ Δρίστραν ἡγεμόνας καὶ τὰ ταῦταις παρακείμενα ὑποποιούμενος, μνηστευσάμενος ἅμα ἑαυτῷ καὶ τῶν λογάδων Σκυθῶν ἐνὸς θυγατέρα, σπεύδων ὄλη χειρὶ λυπήσαι τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐπελεύσεως. ταῦτα δὲ 5 ὁ βασιλεὺς καθ' ἑκάστην μανθάνων, τὸ μέλλον προμηθευσάμενος, ἔσπευδεν ὑποποιεῖσθαι τοῦτον διὰ γραμμάτων καὶ ὑποσχέσεων, ἔφορῶμενος τὸ ἔξ αὐτοῦ τεχθησόμενον κυκόν. ἀλλὰ καὶ χρυσόβουλλον λόγον ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας ἐκθέμενος, ἐκπέπομφε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὄρθα βα- 10 δίζειν οὐκ ἐμάνθανεν· ὁ αὐτὸς δὲ ἦν ὁ χθῆς καὶ πρότεριτα, τοὺς τε Σκύθας ὑποποιούμενος καὶ πλείονας ἐκ τῶν σφετέρων μεταπεμπόμενος χωρῶν καὶ ληϊζόμενος τὰ παρακείμενα ἅπαντα.

5. Ἐἶτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὀδοῦ πάρεργον καὶ τὰ κατὰ 15 τοὺς Μανιχαίους ποιησάμενος, ὑποσπόνδους αὐτίς εἶχεν. ὁ δὲ γε Βαϊμούντος κατὰ τὸν Ἀνλῶνα χρονοτριβῶν ἦν· ἐπαναγέσθω γὰρ πρὸς αὐτόν αὐτίς ὁ λόγος· καὶ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον μμιαθηκῶς καὶ τοὺς ἄλλους κόμητας, ὧν οἱ μὲν V. 127 θητεῦσαι τῷ αὐτοκράτορι προείλοντο, ἄλλοι δὲ ἄλλοσι δις- 20 Δσπάρησαν, τὴν ἐνεγκαμένην ἀναζητήσας διαπερᾶ εἰς Λογγιβαρδίαν καὶ καταλαμβάνει τὸν ἴδιον πατέρα τὸν Ῥομπέρτον

1. τὸ add. G. 2. Δρίστραν G, alterum FP. 9. χρυσοβούλου G. ἀληθείας G. 10. ὄρθῶς G. 12. ἐκ τῶν G, αὐτῶν P. 17. γε om. G. 21. εἰς λογγιβαρδίαν διαπερᾶ A. 22. τὸν Ῥομπέρτον add. A, Ῥομπέρτον C, om. PG.

init, ducibus, qui Glabinitzam et Dristram finitimasque regiones obtinebant, sibi conciliatis et illustris inter Scythas viri filia in matrimonium ducta; id sedulo agens, ut imperatorem Scytharum irruptione vexaret, de quibus imperator quotidie certior factus, cum futurorum curam haberet, litteris et pollicitationibus illum reconciliare studebat, malum inde proventurum suspectans. quin etiam bullam auream, qua impunitas et plena libertas sancita erat, ad eum misit. verum cancer recta ingredi non didicit: idem erat homo, qui heri ac nudius tertius, Scythas sibi conciliabat pluresque semper arcesserat ex finibus eorum ac vicinas omnes regiones populabatur.

5. Postquam imperator obiter Manichaeos quoque ad frugem compulsi, rursus in fidem eos recepit. at Boëmundus (nam redeat ad eum oratio) Aulone comorabatur, cumque certior factus esset de Bryennio ceterisque comitibus, quorum quidem alii sub imperatore stipendia mereri mauerant, alii alio dispersi erant: patriam repetiit, et in Longibardiam traiectus, Robertum patrem Salerui convenit, ut supra iam narravi-

εἰς τὸ Σαλερρινόν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καὶ πολλὰ
κατὰ τοῦ βασιλέως εἰπὼν, ἤρθετις κατ' αὐτοῦ. ὃν θεασάμε-
νος ὁ Ῥομπέρτος τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀγγελίαν ἐπὶ τοῦ προσώ-
που φέροντα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἄς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν ἑλ-
5 πίδας δοτράκου δίκην εἰς τὸνναντίον μεταπεσούσας, αὐὸς ἐφ'
ικανὸν εἰστήκει ὡσπερ ὑπὸ κεραινοῦ βληθεὶς. περὶ πάντων
δὲ πυθόμενος καὶ μαθὼν τὰ παρ' ἐλπίδας αὐτῷ συμπεσόντα,
ἀθυμῖα κατεσχέθη. ἀγεννὲς μὲν οὖν οὐδ' οὕτω τι ἐλογίσαστο,
οὐδὲ τῆς αὐτοῦ ἀνδρείας καὶ τόλμης ἀνάξιον. μᾶλλον μὲν P. 159
10 οὖν καὶ πρὸς μάχας ἐπιπλέον ἠρέθειστο, καὶ φροντίδες τοῦτον
καὶ μέριμναι αὐθις τῶν προτέρων μείζους συνεῖχον. ἦν γὰρ
ὁ ἀνὴρ ἰσχυρὸς προστάτης τῶν οἰκείων βουλευμάτων τε καὶ
προληψεων, καὶ μηδαμῶς ἐθέλων ἀνεῖναι ἐφ' οἷς καθάπαξ
διεβουλευέσαστο, καὶ τὸ ὄλον εἰπεῖν ἀκατάπληκτος καὶ πάντα
15 αὐτῷ ἀλώσιμα ἐκ μόνης προσβολῆς οἰόμενος γίνεσθαι. εὐθύς
οὖν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς συναγαγὼν καὶ τῆς πολλῆς
ἀθυμίας ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος, ἀποστείλας ἀπανταχόθεν δι-
κηρύκευε τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐθις κατὰ τοῦ βασιλέως δια-
περαιώσιν, μετακαλούμενος ἅπαντας. καὶ αὐτίκα πανταχό- B
20 θεν πληθὺς συνείλεκτο στρατιωτῶν, ἰππέων τε καὶ πεζῶν,
πάντων ἔξωπλισμένων λαμπρῶς καὶ πρὸς μάχην ἀποβλεπόν-

1. Σαληρρινόν G. 2. ὃς καὶ θεασάμενος τοῦτον, τὴν δεινὴν A.
3. ἐκείνην om. A. 4. ἐκείνας ἐλπίδας ἄς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν A.
6. εἰστήκει A. ἀπὸ G. 7. ἐλπίδα A. 8. οὖν om. G.
9. αὐτοῦ G, ἑαυτοῦ P. μὲν om. G. 10. ἐπιπλέον C,
πλέον PG. 17. ἀπανταχόθεν A, πανταχόθεν PG. διεκη-
ρύκευε A, διεκηρύκευεν PG.

mus, multisque in Imperatorem dictis, animum patris adversus illum irritavit. quem ubi Robertus ipso vultu infaustum illum nuntium pro-
dentem vidit et magnam, quam in eo posuerat, spem testulae instar
in contrarium versam, obstupuit aliquamdiu, quasi fulmine ictus.
sciscitatus autem de omnibus, et quae praeter spem accidissent edo-
ctus, animum deiecit. quanquam ne tum quidem ignavam ac generoso
audacique animo indignam cogitationem suscepit: imo magis etiam ad
bellum incensus, gravioribus, quam antea, curis ac sollicitudinibus
agitabatur. erat enim constans et tenax propositi, nec ab iis, quae
semel statuerat, facile declinabat, imperterriti denique vir pectoris,
et nihil non expugnabile primo statim impetu sibi ratus. simul igitur
animum collegit atque ex magna perturbatione se recepit, statim di-
missis quoquoersum, qui iterum in Illyricum contra imperatorem
traiecurum se esse nuntiarent, omnes convocavit. ac protenus in-
gens undique militum conveniebat numerus, tam equitum quam pedi-
tum, qui splendide omnes armati erant et pugnandi cupiditate fla-

των. τὸ πλῆθος εἶπεν ἄν Ὀμηρος “ἦν’ ἔθνεα εἴσι μελισ-
 σαίων ἀδιάνων.” καὶ συνέρρεον ἕκ τε τῶν παρακειμένων πόλεων
 καὶ ἐξ ἄλλοδαπῶν δὲ οὐχ ἦττον. κἀντεῦθεν ὀπλιζέτο καρτε-
 ρῶς, ἐφ’ ᾧ τὴν τοῦ νιού ἀνακαλέσασθαι ἤτταν. ἱκανὰ δὲ
 συλλεξάμενος στρατεύματα, εἶτα τοὺς αὐτοῦ μετακαλεσάμενος 5
 υἱεῖς, τὸν τε Ῥογέρον καὶ τὸν Γίδον καλούμενον, ὃν καὶ ὁ
 βασιλεὺς Ἀλέξιος θέλων τοῦ πατρὸς ἀποστῆσαι, ἀποστείλας
 λάθρα περὶ κήδους αὐτῷ ἐδήλωσεν, ὑποσχόμενος καὶ τιμὴν
 διαφέρουσαν καὶ χρημάτων δόσιν δαψιλῆ· ὃ δὲ τούτων ἀκού-
 σας συνέθετο, τὸν δὲ λόγον τέως εἶχεν ἀπόρητον. τούτοις 10
 οὖν τὸ ἰππικὸν ἅπαν παραδοῆς, ἀπέστειλε παραγγέλλας σπου-
 δάσαι κατασχεῖν τὸν Ἀνλώνα, οἳ καὶ διαπεράσαντες, ἐξ ἐπι-
 δρομῆς τοῦτον εἶλον. καὶ μετρητοὺς τινὰς εἰς φυλακὴν αὐ-
 τοῦ καταλιπόντες, μετὰ τῶν λοιπῶν καταλαβόντες τὸ Βοθρεν-
 τόν, ἐξ ἐφόδου καὶ τοῦτο κατέσχον. ὃ δὲ γε Ῥομπέρτος τὸ 15
 θναυτικὸν αὐτοῦ ἅπαν ἀναλαβόμενος καὶ τὴν ὥς πρὸς τὸ Βο-
 θρεντὸν παραλίαν παραπλέων, κατέλαβε τὸ Βρεντήσιον, ἐφ’
 ᾧ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπεράσαι. τὸν δ’ ἀπὸ τῆς Ὑδροῦν-
 τος πορθμὸν ἦττον διάστημα ἔχειν μεμαθηκώς, ἐκεῖθεν διε-
 πέρασεν εἰς τὸν Ἀνλώνα. καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀναμεταξὺ τοῦ 20
 Ἀνλώνος καὶ τοῦ Βοθρεντοῦ παραλίας μετὰ τοῦ στόλου αὐ-
 τοῦ παντὸς διελθὼν, ἠνώθη μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. ὥς δὲ

6. Γίδον P, Γῆδον G, γῆδον A. hic et infra correxi. vid. p. 388
 A, 389 C, 390 B, 392 A. καὶ alterum add. A. 12. καὶ : δὲ C.
 14. καταλιπόντες εἰς τὸ βοθρεντὸν παραγενόμενοι, ἐξ ἐφόδου A.
 15. τοῦτο A, τοῦτον PG. 16. ὥς πρὸς C et in margine P, ἐς PG.
 18. Ἰδροῦντος C. 19. ἔχειν διάστημα G. 22. παντὸς : περὶ G.

grabaat. multitudinem Homerus tantam diceret, “quanta apud ferun-
 tur examina frequentium.” nec magis ex vicinis quam ex longinquis
 confluebant oppidis. iamque acriter se paravit ad ulciscendam filii cla-
 dem. exercitu satis magno collecto, filios arceasivit Rogerium et qui
 dicebatur Gidus, cui etiam imperator Alexius, ut a patre abstrahe-
 ret, legatis clam missis, affinitatem obtulerat, et honorem insig-
 nem et pergrandem pecuniae summam pollicitus. quibus ille au-
 ditis anquerat, sed consilium tum celabat. hos igitur equitatu uni-
 verso praefecit, dimisitque cum mandatis, ut Aulonem quam celer-
 rime occuparent. quod illi, trajecto mari, statim fecerunt. exiguo
 illic praesidio relicto, cum ceteris copiis Buthrotum profisciscuntur,
 quod et ipsum facile expugnant. interim Robertus cum classe uni-
 versa, oram Buthroto oppositam legens, Brundisium pervenit, in Il-
 lyricum traiecturus. sed cum Hydrunte breviorum traiectum esse di-
 dicisset, inde solvit. dein litus Aulonem ipter atque Buthrotum prae-

ἡ Κορυφῶ προκατασχεθεῖσα παρ' αὐτοῦ αὐθις ἀπαστάτησε, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Βοθρεντὸν καταλιπὼν, ἐπὶ τὸς μετὰ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Κορυφῶ. ἄλλ' ὁ P. 160 μὲν Ῥομπέρτος τοιαῦτα ἤπερ μεμαθηκὸς ὁ αὐτοκράτωρ, 5 οὐδαμῶς ἀναπεπτώκει, ἀλλὰ τοὺς Βενετικούς διὰ γραμματίων V. 128 ἐξώτρυνε, παρασκευάσας αὐθις τὸν μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἀναδήσασθαι πόλεμον, στόλον ἱκανὸν ἐξοπλίσαντας, καὶ τὰς δαπάνας πολλαπλασίους λήψεσθαι ἐπισχόμενος. αὐτὸς δὲ διήρεις καὶ τριήρεις καὶ παντολον εἶδος ληστρικῶν νηῶν κα- 10 τασκευάσας κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξέπεμψεν, ὀπλίτας εἰσαγαγὼν τῆς διὰ Θαλάττης μάχης εἰδήμονας. τὴν δὲ κατ' αὐτοῦ τῶν στόλων ἔφοδον μεμαθηκὸς ὁ Ῥομπέρτος, τὴν μάχην προ- αρκάζων ὁποῖος ἐκεῖνος, λύσας τὰ πρυμνήσια μετὰ τοῦ ναυ- B τικοῦ αὐτοῦ παντὸς τὸν λιμένα Κασσώπης κατέλαβεν. οἱ δὲ 15 γε Βενετικοὶ καταλαβόντες τὸν λιμένα Πασσάρων καὶ μικρὸν κάκειθι τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον μεμαθηκότες, θάττον καὶ αὐτοὶ καταλαμβάνουσι τὸν λιμένα Κασσώπης. καὶ συμβολῆς καρτερῶς γενομένης καὶ τῆς μάχης ἀγχεμάχου, ἠττᾶται ὁ Ῥομπέρτος. ὁποῖος δ' ἐκεῖνος φιλοπόλεμος καὶ ἐκθύμως ἔχων 20 πρὸς μάχας, οὐδὲ μετὰ τὴν ἦταν ἐκείνην τὸ παράπαν ἐνε- δίδου, ἀλλ' αὐθις ἠτοιμάζετο πρὸς ἑτέραν μάχην καὶ συμ-

3. προσapéπλευσε A. ἄλλ' ὁ μὲν: ταῦτ' οὖν ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκὸς A. 5. ἀναπεπτώκει AG. 6. παρώτρυνε AG, ἐξώτρυνε FP. 7. ἐξοπλίσαντας PG, recte C. 8. λήψασθαι G. 9. διήρεις τε G. νηῶν add. CG et in margine P. 11. εἰς Θαλάσσαν A. 15. Πασσάρων AG hic et infra, Πασσάρων P.

tervectus universa classe, cum filiis se coniungit. quoniam vero Corypho prius occupata defecerat, filiis Buthroti relictis, ipse classe insulam petiit. haec Robertus. quae postquam imperator rescivit, nequaquam oscitabatur, sed bellum adversus Robertum renovans, Venetos litteris acciit, si classem satis magnam armassent, pecunias largissimas pollicens. ipse biremes et triremes et varii generis piraticas naves instructas adversus Robertum misit, militibus impositis pugnae maritimae peritis. ubi adventum classium Robertus cognovit, quo erat animo, aggredi occupans, solvit et cum universa classe portum Cassopes in-sedit. Veneti tenebant Passarorum portum, ubi comperto Roberti adventu, celeriter et ipsi in Cassopes portum invehuntur. proelio atroci commisso et manu conserta cominus, Robertus fugatur. verum ut pugnandi cupidus erat et bello strenuus, ne victus quidem animum demisit, sed rursus ad alteram eamque graviorem pugnam se comparavit. quo cognito, utriusque classis duces, recenti victoria freti,

βολὴν πολέμου μείζονος. ὅπερ οἱ ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στό-
 C λων μεμαθηκότες καὶ τῆς προηγησαμένης νίκης θαρρήσαντες,
 μετὰ τὴν τρίτην πάλιν ἡμέραν προσβαλόντες αὐτῷ λαμπρὰν τὴν
 κατ' αὐτοῦ νίκην ἤραυτο. εἶθ' οὕτως ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὸν
 λιμένα Πασσάρων. εἶτε ὅποια ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὡς τὰ πολλὰ 5
 φιλεῖ γενέσθαι, ἐπαρθέντες ἐπὶ ταῖς προγεγενημέναις νίκαις,
 εἶτε τοὺς ἠττηθέντας ἀπελπίζαντες, ἀναπεπτόκασιν ὡς ἤδη
 τὸ πᾶν ἡνυκότες, καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον
 διετίθεντο. εἶτα διελόντες τὰ ταχύδρομα τῶν πλοίων, ἀπέ-
 στείλαν εἰς Βενετίαν διηγησομένους τὰ ζυμπεσόντα καὶ ὅπως 10
 κατὰ κράτος τὸν Ῥομπέρτον ἠττησαν. ὁ δὲ Ῥομπέρτος ταῦτα
 D μεμαθηκὼς ἀπὸ τινος Βενετῆκου Κονταρίνου Πέτρου καλου-
 μένου ἄρτι προσπεφυσυγὸτος αὐτῷ, ἐπὶ πλῆθον ἀθύμει καὶ οὐκ-
 ἔτι ἀνεκτῶς εἶχεν· λογισμοῖς δὲ κρείττοσιν ἀναρρώσας ἐαν-
 τόν, αὐτίς κατὰ τῶν Βενετῆκων ἴσται. οἱ δὲ Βενετῆκοι τῷ 15
 ἀπροόπτῳ καταπλαγέντες τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως, εὐθύς δεσμή-
 σαντες τὰ μείζω τούτων πλοῖα καλωδίους παρὰ τὸν λιμένα
 τῆς Κορυφῆ καὶ συναπαρτίσαντες τὸν λεγόμενον πελαγολι-
 μένα, τὰ σμικρὰ τούτων σκάφη εἰς μέσον ἤλασαν· σιδηρο-
 φορήσαντες δὲ ἅπαντες ἐκαραδόκουν τὴν τούτων ἔλευσιν. ὁ 20
 δὲ καταλαβὼν συμμίγνυται τούτοις πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ πό-
 λεμος δευρὸς ἦν καὶ τῶν πρώην ἰσχυρότερος, ἐκθύμως μα-

3. τὴν utrobique om. A. πάλιν add. A. προσβάλλοντες A.
 post αὐτῷ add. PGA οἱ Βενετῆκοι, om. C. 4. αὐτῶν G.
 5. εἶτε δὲ οἱ ὅποιοι G. 15. οἱ δὲ Βενετῆκοι: οἱ καὶ A. 17.
 περὶ A. 19. μικρὰ A. σκάφη om. C.

tertio die rursus aggređiuntur victoriamque splendidam reportant. dein in Passarorum portum revertuntur. sed sive elati, ut plerumque fieri solet, victoriis reportatis, sive hostes iam debellatos rati, secure degebant, tanquam tota confecta re, et Robertum contemnebant. celeres etiam naves omnes mittunt Venetias nuntiatum, quae evenissent et quantam de Roberto adepti essent victoriam. quae ubi Robertus comperit ex Veneto quodam, Petro Contarino nomine, nuper ad ipsum transfuga, animum etiam magis despondit, nec ferre amplius potuit. mox tamen prudentioribus rationibus erectus, rursus Venetos aggređitur. Veneti, improviso eius adventu obstupefacti, maioribus statim navigiis ante portum urbis Corypho inter se alligatis et facto maris portu quem vocant, parvas naves in medium cognunt, armatique omnes illorum adventum opperiantur. ille, ut advenit, pugnam coarserit. pugna autem atrox erat et prioribus acrior, cum fortius, quam antea, pugnaretur. proelio igitur commisso gravi, et nemine ex ultra-

χομένων ἢ πρότερον. καρτερᾶς οὖν μάχης ἀναμεταξὺ γεγο- P. 161
 νυίας καὶ μηδενὸς τῶν μερῶν ἄρτα διδόντος, ἀλλὰ μᾶλλον
 κατὰ πρόσωπον ἐρχομένων, ἐπεὶ οἱ Βενέτικοι τὰ προσόντα
 τούτοις φθάσαντες προκατηγαλώκεσαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο πλὴν
 5 τῶν ὀπλιτῶν ταῖς ναυσὶ παρῆν, αὐταὶ δὲ τῇ κουφότητι ἐπε-
 πόλαζον οἷον τοῖς ὕδασι ἀνεχόμεναι, ὡς μὴδ' ἄχρι δευτέ-
 ρου ζωστήρος τοῦ ὕδατος φθάνοντος, πανσυδὶ ἐπὶ τὴν ἐτέ-
 ραν πλευρὰν τὴν ὡς πρὸς τοὺς πολεμίους συρρεύσαντες, τη-
 νικαῦτα ἐβυθίσθησαν· ἦσαν δὲ ὡσεὶ χιλιάδες τρισκαίδεκα.
 10 αἱ δὲ ἄλλαι τῶν νηῶν σὺν αὐτοῖς πλωτῆροισι κατεσχέθησαν. B
 ὁ δὲ Ῥομπέρτος μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην νίκην ἀπηνῶς
 διατεθείς, πολλοῖς τῶν κατασχεθέντων ὁμοιότατος ἐχρήσατο,
 τῶν μὲν τὰς ὄψεις πηρώσας, τοὺς δὲ ῥινοτομήσας, τινῶν V. 129
 δὲ καὶ χεῖρας ἢ πόδας ἢ καὶ ἀμφοτέρω ἀφελόμενος. περὶ
 15 δὲ γε τῶν λοιπῶν ἀποστείλας πρὸς τοὺς δημοχόρους αὐτῶν
 διεφήμισεν, ἔν' ὁ βουλόμενος πρῆσθαι τὸν ἴδιον τιμῆς, ἀπό-
 βως παραγίνοιτο. ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ εἰρήνης αὐτοὺς ἤρω-
 τα· οἱ δὲ μνηύουσι πρὸς αὐτόν "ἴσθι, δούξ' Ῥομπέρτε,
 20 ὡς εἰ καὶ τὰς σφῶν ἡμῶν γυναικας καὶ τὰ τέκνα ἀποσφα-
 τόμενα θεασαίμεθα, οὐκ ἂν τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέ-
 ξιον συνθήκας ἀπαρνησόμεθα, ὅντε μὴν τοῦ ἐπαρήγειν αὐτῷ C
 καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδύμωσ μάχεσθαι ὄλωσ ἐνδώσομεν." και-

1. ἀναμεταξὺ om. A. 3. κατὰ πρόσωπον G. 4. προκα-
 τηγαλώκεσαν AG. 5. ναυσὶ A, ταῖς ναυσὶν παρῆν P, παρῆν
 ταῖς ναυσὶν G. 10. δ' A. 14. ἢ πόδας : καὶ πόδας AG.
 16. διεφήμισεν PG, ἐφήμισεν A, διεφήμισεν C, probante Lo-
 beckio ad Phrynich. p. 598. τιμῆς om. A. 19. εἰ om. A.
 20. εἰ θεασόμεθα A. Ἀλέξιον om. A. 22. ἐδώσομεν P.

que parte terga vertente, sed a fronte potius irruentibus, cum Ve-
 neti commeatum antea consumpsissent, neque quidquam praeter mi-
 lites navibus inesset, hae autem propter levitatem innatarent quasi
 undis sublatae, ne secundum quidem cingulum aqua contingente:
 accidit, ut cuncti in illud latus, quod hostes spectabat, confluentes,
 immergerentur. erant autem ad tredecim millia. reliquae naves cum
 ipsis vectoribus captae sunt. Robertus post illustrem hanc victoriam
 in crudelitate erumpens, multos eorum, quos ceperat, saevissime
 tractavit. alios privavit oculis, aliis nares abscidit, nonnullis manus
 aut pedes aut utraque simul. de ceteris misit popularibus eorum nun-
 tiatum, qui suos redimere vellent, iis secure se adire licere. simul de
 pace eosdem interrogat. at illi hoc responsum dant "scito, dux Roberte,
 etiamsi uxores et liberos nostros trucidari a te cerneremus, foedus
 cum imperatore Alexio non renuntiarem, neque adiuvarum eum et

ρου δ' ὀλίγον παρερρηκότες, δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις εὐτρε-
 νίσαντες οἱ Βενέτικοι καὶ ἄλλ' ἄττα τῶν μικρῶν καὶ ταχυ-
 δρόμων νηῶν, μετὰ πλείονος δυνάμεως κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου
 ἔρχονται. καὶ δὴ καταλαβόντες αὐτὸν περὶ Βοθρεντὸν αὐλι-
 ζόμενον, τὸν μετ' αὐτοῦ συνάπτουσι πόλεμον καὶ κατὰ κρά- 5
 τος νικῶσι, πολλοὺς μὲν ἀποκτείναντες, πλείονας δὲ καὶ βυ-
 θίσαντες· μικροῦ δὲ δεῖν καὶ αὐτὸν τὸν γνησίον υἱὸν αὐτοῦ
 Γίδον καὶ τὴν ὁμεντέτιν κατέσχον Γαΐταν. καὶ νίκην κατ'
 αὐτοῦ λαμπρὰν ἀράμενοι, δηλοῦσι πάντα τῷ βασιλεῖ. ὃς διὰ
 D πολλῶν τούτους ἀμειψάμενος δωρεῶν καὶ τιμῆς, καὶ αὐτὸν 10
 τὸν δοῦκα Βενετίας τῷ τῶν πρωτοσεβαστιῶν ἀξιώματι μετὰ
 τῆς ἀναλόγου ῥόγας ἐτίμησεν, ὑπέριμον δὲ καὶ τὸν πατριάρ-
 χην σφῶν ἤξιωσε μετὰ τῆς ἀναλόγου ῥόγας. ἀλλὰ καὶ πάσαις
 ταῖς ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίαις χρυσοῦ ποσότητα ἰκανὴν ἐτησίως
 διανείμεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ταμείων ἐκέλευσε. τῇ μέρ- 15
 τοι ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἁποστόλου Μάρκου ἐκκλη-
 σία ὑποφόρους ἅπαντας τοὺς ἐκ Μέλφης ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει ἐργαστήρια κατέχοντας πεποίηκε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πα-
 λαιᾶς Ἑβραϊκῆς σκάλας μέχρι τῆς καλουμένης Βίγλας διή-

1. τριήρης P. 2. ἀλλάττα A, ἀλλ' ἄττα PG, correcti. 4. δὴ
 om. A. περὶ τὸ Βοθρεντὸν A, παρὰ τὸν Βωτρεντὸν G, παρὰ
 τὸ Βρεντισθὸν C. 5. κατακράτος A. 6. κτείναντες A. 7.
 αὐτοῦ υἱὸν A. 8. Γίδον P, γήδον AG. Γαΐταν om. A.
 11. δοῦκα A, Δοῦκαν PG. 12. ἀναλόγου om. A. ἐτίμησεν
 om. C. ὑπέριμον — μετὰ τῆς ἀλόγου ῥόγας add. A. ἀνα-
 λόγου em. Ducangius in annotat. 14. χρυσοῦ ἰκανὴν ποσό-
 τητα A. 15. διανείμεσθαι: δίδωσθαι A. lege διανείμιασθαι.
 ταμείων A. 17. πάντας A. 18. κατέχοντας A, ἔχοντας PG.
 19. σκάλλας A hic et infra.

fortiter pro eo pugnare desineremus." paulo post Veneti paratis dro-
 monibus et triremibus nonnullisque aliis parvis ac velocibus navibus,
 cum maioribus viribus in Robertum movent. cumque in eum circa
 Buthrotum stationem habentem incidissent, gravi proelio vincunt, mul-
 tis caesis, pluribus demersis. nec multum abfuit, quin ipsum filium
 eius germanum Gidum et Gaïtam uxorem caperent. qua victoria re-
 portata splendida, imperatori rem omnem nuntiant. is multis mune-
 ribus honoribusque eos affecit, ipsum ducem Venetorum protosebasti
 dignitate ornavit, salario iusto addito, et hypertimi titulum patriar-
 chae eorum concessit cum stipendio congruo. quin etiam omnibus
 apud Venetos ecclesiis auri quantitatem satis magnam quotannis ex
 aulario regio numerari iussit; ecclesiae autem in honorem evangeli-
 stae apostoli Marci exstructae tum vectigales fecit Melfhenses omnes,
 qui Cpoli officinas habent, tum donavit officinas, quae a veteri

κοντα ἐργαστήρια καὶ τὰς ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου ἐμ-
περιεχομένας σνάλας ἐδωρήσατο καὶ ἐτέρων πολλῶν ἀκινή-
των δωρεὰς ἐν τε τῇ βασιλευσῆσι καὶ τῇ πόλει Δυρραχίου
καὶ ὅποι ποτ' ἂν ἐκεῖνοι ἤτήσαντο. τὸ δὲ δὴ μείζον, τὴν P. 162

5 ἔμποριαν αὐτῶν ἀζήμιον ἐποίησεν ἐν πάσαις ταῖς ὑπὸ τὴν
ἐξουσίαν Ῥωμαίων χώραις, ὥστε ἀνέτως ἐμπορεύεσθαι καὶ
κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτόν, μήτε μὴν ὑπὲρ κομμερκίου ἢ ἐτέ-
ρας τινὸς εἰσπράξεως τῷ δημοσίῳ εἰσκομιζομένης παρέχειν
ἄχρη καὶ ὀβολοῦ ἐνός, ἀλλ' εἴσω πάσης εἶναι Ῥωμαϊκῆς
10 ἐξουσίας.

6. Ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος (ἐπαναγέσθω γὰρ αὐθις ὁ λόγος
ἔθεν ἐξέπεσε καὶ καθ' εἰρμόν ἐχέσθω τῆς διηγήσεως,) οὐδὲ
μετὰ ταύτην τὴν ἤταν αὐθις ἤρῃμι. ἀλλ' ἐπεὶ προφθάσας
τινὰ τῶν πλοίων αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ κατὰ τῆς Κε-
15 φαληνίας ἀπέστειλε σπεύδων τὴν ἐν αὐτῇ πόλιν κατασχεῖν, B
τὰ μὲν ἐνόητα αὐτῷ πλοῖα τῇ Βονιτίτζη προσώρμισε μετὰ τῆς
παρεμβολῆς πάσης, αὐτὸς δὲ εἰς μονήρη γαλέαν εἰσελθὼν
τὴν Κεφαληνίαν κατέλαβε. καὶ πρὶν ἢ ταῖς λοιπαῖς δυνά-
μεισι καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐνωθῆναι, ἐγκυρτερῶν ἔτι περὶ τὸν
20 Ἀθήρα, (ἀκρωτήριόν τι τοῦτο τῆς Κεφαληνίας,) λάβρω κατέ-
χεται πυρετιῷ. μὴ φέρων δὲ τὴν τοῦ πυρετοῦ φλόγῳσιν, ἔδωκε
ψυχρὸν αἰτεῖ. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ἀπανταχοῦ σκεδασθέντων

5. αὐτοῖς A. ἐποήσατο A. 7. κομμερκίου C, κουμμερκίου
PGA. 13. αὐθις om. A. 16. βονιτίτζη G. προσώρμισε
G. 17. δὲ om. G. 20. ἀθήρα FP hic et infra, ἀίρα CG.
λάβρω FP, λαύρω AG. 22. αὐτῶν PG, αὐτὸν FCA.

Hebraica scala usque ad Biglam quae dicitur pertinerent, item sca-
las omnes, quae intra hoc spatium continerentur; addidit quoque
alias multas res immobiles Cpoli Dyrrhachiique et ubicunque illi
expeterent postremo, quod maximum erat, mercaturam illorum omni
vectigali immunem fecit in cunctis Romani imperii terris, ut libere
mercatum possent facere, ac commercii aliusve tributii aerario pen-
dendi nomine ne obolum quidem darent, sed omni plane exempti
essent Romanorum potestate.

6. At Robertus (nam redeat oratio, unde digressa est et ordi-
nem sequatur narrationis,) ne post hanc quidem cladom quievit. sed
cum iam antea navigia nonnulla, praefecto filio, in Cephaleniam mi-
sisset, ut urbem, quae ibi est, caperet, naves, quas ad manum ha-
buit, ad Boditzam appulit cum exercitu toto; ipse, monere galea
consensu, Cephaleniam tenuit. sed priusquam ceteris copiis filioque
suo se coniungeret, commoratus adhuc ad Athenam, quod est pro-
montorium Cephaleniae, acri correptus est feбри. cumque ardorem

εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ζήτησιν, τῶν ἐγγωρίων τις πρὸς αὐτούς
 φησιν “ὄρατε ταυτηνὴ τὴν νῆσον τὴν Ἰθάκην. ἐν αὐτῇ πόλις
 C μεγὰλῃ πρώην ᾠκοδόμητο Ἱερουσαλήμ καλουμένη, κἄν τῷ
 χρῶσι ἡρείπεται· ἐν αὐτῇ πηγὴ ἦν πότιμον ἕσαι καὶ ψυ-
 V. 130 χρὸν ὕδωρ ἀναδιδούσα.” τούτων ὁ Ῥομπέρτος ἀκούσας, δέει 5
 πολλῶ τηρικαῦτα συνεσχέθη. συμβαλὼν οὖν τὸν Ἀθήρα καὶ
 τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὸν ἐφιστάμενον αὐτῷ θάνατον τηρι-
 καῦτα ἐπεγίνωσκε. καὶ γὰρ πρὸ πολλοῦ τινὲς αὐτῷ ἔμαν-
 τεύοντο, ὅποια εἰδώσιιν οἱ κόλυκες τοῖς μεγιστᾶσιν εἰσηγεῖ-
 σθαι, ὅτι “μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος ἅπαντα μέλλεις ὑπο- 10
 τάξαι· ἐκείθεν δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπερχόμενος, τῷ χρεῶν
 λειτουργήσεις.” εἶτε δὲ ὁ πυρετὸς τοῦτον ἀνάλωσεν, εἶτε
 D πλευριτὶς ἦν ἢ νόσος, ἀκριβῶς λέγειν οὐκ ἔχω. τέως δι’ ἕξ
 ἡμερῶν τελευτᾷ. καταλαμβάνει δὲ τοῦτον τὰ ἔσχατα πνέοντα
 ἢ γυνὴ αὐτοῦ Γαῖτα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κλαίοντα ἐπ’ αὐτῷ. 15
 ἀπαγγέλλεται γοῦν τὸ συμβᾶν τῷ νιῷ αὐτοῦ, ὄνπερ ἔτι ζῶν
 διαδόχον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐποίησε. ὃς τοῦτο μαθὼν, λύπη μὲν
 ἀφορητῶ τηρικαῦτα συνείχετο, κρείττοσι δὲ λογισμοῖς ἑαυ-
 τὸν ἀνακτησάμενος καὶ συναγαγὼν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυ-
 χῆς, μετακαλεσάμενος ἅπαντας, πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει τὸ 20
 συμβᾶν, ἀπαράκλητα κλαίων ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς τελευτῇ, ὄρ-

2. ταύτην A. πόλις μεγάλη πρώην FA, πρώην πόλις μεγάλη PG.
 3. ᾠκοδόμητο F, ἀνοικοδόμητο PA, ἐνοικοδόμητο G.
 Ἱερουσαλήμ: ἰλήμ F. κἄν G, κἄν PA. 4. πότιμον ὕδωρ
 ἕσαι καὶ ψυχρὸν AG. 5. τοῦτο A. 7. τηρικαῦτα add. A.
 8. ἐπέγνωκε A. αὐτῷ om. A. 10. καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος
 A, τοῦ Ἀθήρος καὶ αὐτοῦ F, τοῦ Ἀθήρος αὐτοῦ PG. 18. ἑαυ-
 τὸν τε G. 20. πρῶτα CG. ἐπαγγέλλει G.

non ferret, frigidam petiit. dispersis quoquoersus, qui circa eum erant, ut aquam quaererent, indigenarum unus “videte, inquit, insulam hanc Ithacain. in ea urbs olim magna exstructa erat Hierusalem appellata; quanquam vetustate iam collapsa est. in ea fons erat, idoneam semper ad bibendum frigidamque aquam emittens.” his Robertus auditis, magno concussus metu est. nempe Atherem et Hierusalem urbem componens, instare sibi mortem intellexit. etenim dudum vaticinati quidam ipsi erant, qualia solent adultores principibus narrare, usque ad Atherem cuncta eum subiecturum esse, hinc Hierusalem proficiscentem, naturae debitum redditurum. febrisne eum consumserit, an pleuritis morbus, parum compertum habeo. mortuus est sexto die; animam agentem Gaita uxor reperit filiumque eius lamentantem. nuntiator igitur, quod acciderat, filio, quem adhuc vivus successorem ipse principatus designaverat. is, nuntio accepto, gravissimo dolore affectus est; sed prudentioribus cogitationibus confirmato animo, postquam omnes convocavit, pri-

κίξει δὲ ἅπαντας εἰς ἑαυτόν. καὶ ἀναλαβόμενος τούτους εἰς Ἀπουλίαν διαπερᾶ. ἐν τῷ διαπερᾶν δὲ μεγίστῳ κλύδωνι, P. 163
 κᾶν ὥρα θέρους ἦν, περιπέπτωκεν, ὥστε τὰ μὲν τῶν πλοίων βυθισθῆναι, τινὰ δὲ τῇ ψάμμῳ προσαρράξαντα συνθραυσθῆναι. τὸ δὲ τὸν νεκρὸν κομίζον πλοῖον ἡμίθραυστον γέγονε· μόλις δὲ τὸ τοῦτον συνέχον κιβώτιον οἱ ἄμφ' αὐτὸν ἀνυλαβόμενοι εἰς τὸ Βενούσιον διεσώσαντο. καὶ εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Τριάδος πάλαι ἀνοικοδομηθεῖσαν μονήν, οὗ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ προετίφησαν, καὶ αὐτὸς ἐνσωριάζεται. 10
 τελευτᾷ δὲ ὁ Ῥομπέρτος εἰκοστῷ ἕκτῳ χρόνῳ τῆς δουρικῆς Β αὐτοῦ ἀρχῆς, τὸν ἅπαντα χρόνον βιώσας ἕτη ἑβδομήκοντα. μεμαθηκώς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν τοῦ Ῥομπέρτου αἰφνίδιον θάνατον, ἀνέσφαλε μὲν ἄχθος τοιοῦτον ἀπωμισάμενος· ἐπιτίθεται δὲ παραχρῆμα τοῖς τὸ Δυρράχιον ἔτι κατέχουσιν, εἰς 15
 διχόνοιαν τούτους διὰ γραμμάτων καὶ παντοίας μεθόδου εἰσάξαι σκεψύμενος, κᾶθ' οὕτως ῥᾶστα τὴν πόλιν Δυρραχίου ἐλπίζων λήψεσθαι. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει παρατυχόντας Βενετικούς παρασκευάζει διὰ γραμμάτων ξυμβουλευσαί τοῖς τε Ἀμαλφίνοις καὶ Βενετικῶς καὶ ὅσοι ἔποικοι εἰς Ἐπί- C
 20 δαμνον ἔτυχον, ὑπέλξει τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ παραδοῦναι οἱ τὸ Δυρράχιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δι' ὑποσχέσεων καὶ δω-

2. lege Ἀπουλίαν.

4. δὲ om. G.

συναρῥάξαντα G. lege

προσαρράξαντα.

5. πλοῖον om. G.

6. τὸ om. G.

lege ἐνσωριάζεται.

10. πέμπτῳ C et in margine P, ἕκτῳ PG.

12. αἰφνίδιον ἔκεινον A.

13. ἀνέσφαλε CG.

15. τούτους:

τὸν τοῦς P.

19. Ἀμαλφίνοις CG.

num rem aperit, insolabiliter patris obitum deſſens; dein ſacramento adactos in Apuliam traiecit. quo in traiectu, licet aestatis tempus eſſet, magnae incidit tempeſtati, ita ut navigiorum alia mergerentur, alia illiſa vadis frangerentur. navi, qua mortuus vehebatur, paene confracta, comites arcam, quae cadaver continebat, vix ſalvum Venusium portabant. ac ſepultus eſt in monaſterio S. Trinitati olim extructo, ubi etiam fratres eius antea depoſiti erant. obiit anno vicesimo ſexto ducatus ſui, aetatis ſeptuagesimo. poſtquam imperator de repentina Roberti morte certior factus eſt, reſpiravit, tanto levatus onere, ac ſtatim eos, qui Dyrrhachium adhuc obtinebant, aggreſſus eſt, id agens, ut diſſenſionis ſemina litteris variisque artibus inter eos ſpargeret: ſic facillime Dyrrhachium urbem capturum ſperabat. etiam eſq, qui forte Cpoli erant Veneti, adduxit, ut Amalpheniſ, Venetiſ et quicumque coloni erant Epidamni, per litteras ſuaderent, ut voluntati ſuae obſequerentur Dyrrhachiumque ſibi proderent. quod quo lubentius facerent, ne ipſe quidem munera dare pollicerique deſiit. cumque

ρεῶν οὐκ ἐνεδίδου ὄλωσ, ὥστε τὴν πόλιν *Λυρράχιον* παραδῶναι αὐτῷ. καταπειθεῖς οὖν γεγονότες, (τοιούτων γὰρ τὸ *Λατίνων* ἅπαν γένος ἐρασιχρήματόν τε καὶ ὀβολοῦ ἐνὸς πιπράσκειν εἰσῶδός καὶ αὐτὰ δὴ τὰ φίλτατα,) μεγάλα ἐλπίσαντες καὶ συνωμοσίαν τηρικαῦτα ποιησάμενοι, ἀναιροῦσι μὲν 5 τὸν πρώτως αὐτούς ἀναπέισαντα τὸ κάστρον τῷ *Ῥομπέρτῳ* D προδοῦναι καὶ τοὺς συνωμότας αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ προσελθόντες παραδιδάσι τὸ κάστρον τῷ βασιλεῖ, πάσης ἐλευθερίας ἔξ αὐτοῦ παραπολαύσαντες.

7. Τὴν δὲ τοῦ *Ῥομπέρτου* τελευταίαν μαθηματικὸς τις το Σηθ καλούμενος μεγάλα ἐπ' ἀστρολογία αὐχῶν, μετὰ τὴν εἰς τὸ *Ἰλλυρικόν* αὐτοῦ διαπεραιώσιν προειρήκει διὰ χρη- V. 131 σμοῦ, ὃν ἐν χάρτῃ ἐκθήμενος καὶ σφραγίσας, τισὶ τῶν τοῦ βασιλέως οἰκειοτάτων ἐνεχείρισε, παραγγείλας κατέχειν αὐτὸν μέχρι τινός. εἶτα τοῦ *Ῥομπέρτου* τελευτη- 15 κός, ἔξ ἐπιπαγῆς αὐτοῦ λύουσι τὸν χάρτην. εἶχε δὲ ὁ χρησμός οὕτως· “*μέγας ἐχθρὸς ἔξ ἐσπέρας πολλὰ κυκῆσας ἄφνω πσεῖται.*” ἐθαύμασαν μὲν οὖν πάντες τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστήμην· ἦν γὰρ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ εἰς ἄκρον ἐληλακώς P. 164 καὶ ἵνα τι βραχὺ παραδράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας 20

1. <i>δὲ Ῥάχιου</i> G.	2. καταπειθεῖς GA, καταπαθεῖς P.	3.
<i>λατίνων</i> A, <i>Λατίνικόν</i> PG.	5. τηρικαῦτα add. CA.	7.
<i>συνωμότους</i> G.	ἐκεῖνοι — παραπολαύσαντες om. G.	9. ἔξ
αὐτοῦ παραπολαύσαντες A, παρ' αὐτοῦ ἀπολαύσαντες PG.	10.	10.
μαθηματικὸς A, μεμαθηκώς PG.	13. ἐκθήμενος A.	των
οἰκειοτάτων τοῦ βασιλέως G.	14. ἐνεχείρισε A, ἐνεχείρησε PG.	
15. τελευτήσαντος A.	18. μὲν οὖν A, δὲ PG.	20. παρα-
		δράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας A, παραδράμωμεν τοῦ λόγου, τῆς ἱστορίας PG.

eo adducti essent, (est enim Latinorum gens universa pecuniae amatissima et asse uno carissima quaeque solet vendere,) magna allecti spe, coniuratione facta, e medio tollunt tum qui arcis Roberto tradendae primus auctor fuerat, tum qui cum eo coniuraverant dein imperatorem adeunt, deditaque arce, omnis generis immunitatem nacti sunt.

7. Roberti mortem mathematicus quidam, nomine Seth, qui astrologiae scientia multum gloriabatur, post eius in Illyricum traiectum praedixerat, vaticiniumque charta consignatum et sigillo munitum familiarissimis quibusdam imperatoris tradiderat, rogans, ut scriptum aliquamdiu servarent. dein mortuo Roberto, iussu illius charta est resignata vaticiniumque sic se habebat: “magnus hostis ex occasu multum tumultuatus repente cadet.” admirati sunt omnes viri peritiam; ac sane is ad summam perfectionem huius divinandi scientiae

μικρὸν ἀποστάντες, οὕτως ἔχει τὰ κατὰ τοὺς χρησμοὺς. νεώτερον μὲν τὸ ἐφεύρημα, καὶ οὐκ οἶδε τὴν ἐπιστήμην ταύτην ὁ πάλαι χρόνος. οὔτε γὰρ ἐπ' Εὐδόξου τοῦ ἀστρονομικωτάτου ἢ τῶν χρησμῶν μέθοδος ἦν, οὔτε ὁ Πλάτων τὴν 5 σύνοιαν ταύτην ἤδει, ἀλλ' οὐδὲ Μανέθων ὁ ἀποτελεσματικὸς περὶ ταύτης ἠκρίβωκεν. ἀλλὰ λείψις ἦν ἐκείνοις ὠροσκόπον, ἐν οἷς προῦμαρτεύοντο, καὶ πῆξις τῶν κέντρων καὶ τοῦ ὄλου διαθέματος ἐπιτήρησις καὶ ὅποσα ἄλλα ὁ τὴν μέθοδον ταύτην εὐρηκῶς τοῖς ἐνυστερον παρέδωκεν, ἅπερ ξυνητὰ τοῖς περιῖ 10 τὰ τοιαῦτα ματαιαῖζουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐκείθεν ποτε ὀλίγον τι τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἠψάμεθα, οὐχ ἵνα τι τοιοῦτον διαπραξάμεθα, (μὴ γένοιτο,) ἀλλ' ἵνα τῆς ματαιολογίας ταύτης ἀκριβέστερον καταγνόντες, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἠσχαλημένων καταγινώσκωμεν. ταῦτα δὲ γράφω οὐκ ἐπιδείξωσθε ἕνεκα; 15 ἀλλ' ἵνα ἐνδειξάμεθα, ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου πολλὰ καὶ τῶν ἐπιστημῶν εἰς ἐπίδοσιν ἐληλύθεισαν, τιμῶντος τοὺς φιλοσόφους καὶ φιλοσοφίαν αὐτὴν, εἰ καὶ πρὸς τὸ μάθημα τοῦτο τῆς ἀστρολογίας δυσχεραίνων πως κατεφαινετο, οἶμαι, διότι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκεραιτέρων ἀπίστασθαι ἀνέπειθε 20 τῶν ἄνωθεν ἐλπίδων καὶ κερηνέαι τοῖς ἄστρασι. αὕτη

2. ἐφεύρημα G. ταύτην τὴν ἐπιστήμην A. 6. ὠροσκόπου A, ὠροσκοπίας PG. 8. διαστήματος AG, διαθέματος P. 9. περὶ ταῦτα A. 11. διαπραξάμεθα A. 12. ματαιολογίας AG, ματαιολόγου P. 13. ἠσχαλημένων AG, ἐσχαλημένων P. 14. καταγινώσκωμεν A. 16. ἐληλύθεισαν P, alterum AG. 19. τῶν ἀκεραιτέρων om. AG.

pervenerat. quae ars, ut paulisper a narrationis cursu deflectamus, ita se habet. recentioris inventum est aetatis, neque veteres hanc scientiam noverant. nec enim temporibus Eudoxi, astronomorum summi, erat ista divinandae ars, nec Platoni haec disciplina nota fuit; imo ne Manetho quidem apotelesmaticus perfectam eius rei scientiam habuit. veteres enim non solebant, cum vaticinarentur, geniturae rationem habere et cardines figere et totam constellationem observare et si quae alia inventor disciplinae huius posteris tradidit; quae quidem nota iis sunt, qui tales nugae agunt. attigimus et nos olim aliquantisper hanc artem, non ut divinarem, (avertat id deus,) sed ut vanitate huius scientiae melius perspecta, eorum qui ei dediti sunt stultitiam coarguere possemus. neque vero ostentationis causa haec scribo, sed ut ostendam, artium plerasque floruisse, Alexio imperatore, qui litterarum studiosos et litteras ipsas colebat. quanquam hanc astrologiae disciplinam haud obscuro odio prosequeretur, eam puto ob causam, quod multitudinem impulit, ut spem in deo integriorem abiceret astrisque inhiaret. ea causa erat, cur inimico in

αἰτία γέγονε πόλεμον ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πρὸς τὸ μάθημα τῆς ἀστρολογίας. οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀνχμὸς τις ἦν ἀστρολόγων τὸ τηρικὰδε, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰρημένος Σήθ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐξήνθησε, καὶ ὁ Αἰγύπτιος ἐκεῖνος Ἀλεξανδρεὺς πολὺς ἦν τὰ τῆς ἀστρολογίας ἐμφαίνων ὄργια. ὅς καὶ παρὰ 5 πολλῶν ἐρωτώμενος ἀκριβέστατα προεμαντεύετο. ἐν ἐνίοις δὲ οὐδὲ ἀστρολάβου δεόμενος, ἀλλὰ διὰ τινος ψηφηφορίας Δ τὰς προρρήσεις ἐπεποιήτο. ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο μαντικὸν μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ τέχνη τις Ἀλεξανδρέως λογική. ὄρων δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν νεότητα συρρέουσιν ἐπ' αὐτὸν καὶ ὥσπερ 10 τινὰ προφήτην τὸν ἄνδρα λογιζομένην, δις καὶ αὐτὸς τοῦτον ἐπηρωτῆκει, καὶ τοσαυτάκις καὶ ὁ Ἀλεξανδρεὺς εὐστοχῆκει τῆς ἐπερωτήσεως. δειλιάσας δὲ ἵνα μὴ πολλῶν βλάβη γένηται, καὶ πρὸς τὴν ματαιότητα τῆς ἀστρολογίας ἀποκλίνουσιν ἄπαντες, κατὰ τὴν Γαιδεστον τοῦτω τὰς διατριβὰς ἀφώρισε, 15 P. 165 τῆς πόλεως ἀπέλασας, πολλὴν τὴν περὶ αὐτὸν προμήθειαν ἐνδειξάμενος, ὥστε δασιλῶς αὐτῷ τὰ πρὸς χρῆσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμιείων ἐπιχορηγεῖσθαι. ναὶ μὴν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἐλευθέριος, Αἰγύπτιος καὶ οὗτος ἀνὴρ, τὰ τῆς ἐπιστήμης ταύτης πρεσβεύων, εἰς ἄκρον ἤλαυνεν εὐφυΐας, μηδενὶ 20 μηδαμῶς τῶν πρωτείων παραχωρῶν. ἐν ὑστέροις δὲ καὶ ὁ V. 132 καλούμενος Κατανάγκης Ἀθήνηθεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν κα-

4. ἐξήνθει A. 8. μαντικὸν A, μαγικὸν PG. 9. Ἀλεξανδρέων CAG. 10. νεότητα P. 11. λογιζομένην A, λογιζόμενοι PG. 12. ἐπερωτῆκει P, ἐπηρωτῆκει G, ἐπηρώτησε A. καὶ alterum om. AG. ἤστοχῆκει A. 14. τὴν om. A. 16. αὐτοῦ CG. ἐπιδειξάμενος G. 18. καὶ μὴν A. 19. αὐτὸς A. 22. κατανᾶς A. καταλαβῶν : παρελθῶν A.

astrologiam animo esset. neque tamen propterea inopia tum temporis erat astrologorum; sed et Seth ille, cuius modo meminimus, eo tempore floruit, et Aegyptius ille Alexandrinus multus fuit in pandendis astrologiae mysteriis. qui etiam a multis interrogatus, accuratissime futura praedixit; interdum ne astrolabio quidem usus, ex calculorum quodam iactu vaticinabatur. erat autem ne ista quidem divinatio, sed ars quaedam Alexandrini. ad quem cum imperator iuventutem confluere cerneret et quasi prophetae honore eum habere, bis et ipse consuluit hominem, et toties recte Alexandrinus consulenti respondit. veritus tamen imperator, ne multis inde damnum existeret et ad hanc astrologiae vanitatem omnes inclinarent, Raedestum in exilium eum misit, ceterum diligenter prospexit, ut quae ad victum pertinerent, largiter ex aulario regio darentur. etiam Eleutherius, in dialectica versatissimus, patria itidem Aegyptius, istam artem tenebat et ad tantam in eo genere excellentiam

ταλαβῶν, τὰ πρωτεῖα τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλονεικῶν φέρειν, ἐπαρωτηθεῖς παρὰ τινων περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, πότε τεθνήξοιτο, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ προκαταγγείλας, ὡς ᾤετο, ἐψεύσθη τοῦ στοχασμοῦ. συνέβη δὲ τηρικαῦτα τὸν Θῆρα λέγοντα ἐν τοῖς βασιλείοις διαιτώμενον ἐπὶ τέσσαρσιν ἡμέραις πυρέξαντα τὴν ψυχὴν ἐξερεῦξασθαι· εἰς ὃ τοῖς πολλοῖς ἐδόξεν ἢ τοῦ Κατανάγκη πρόρρησις τελευτήσαι. καιροῦ δὲ παρερρηκῶτος ἱκανοῦ, αὐθις τὸν τοῦ αὐτοκράτορος θάνατον προῦμαντεύσατο καὶ διεψεύσθη· ἐτεθνήκει δ' ὅμως ἡ βασιλοῖς. Ἄννα καὶ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἣν ὁ Κατανάγκης προείπεν. ὃ δὲ βασιλεύς, ἐπεὶ ποσάκις περὶ αὐτοῦ προμαντεύσάμενος, τσαυτάκις διήμαρτε, τῆς πόλεως τοῦτον μεταστῆσαι οὐκ ἤθελεν αὐτέλεγκτον γεγῆμενον, ἅμα δὲ καὶ ἵνα μὴ δι' ἐμπάθειαν δόξη τοῦτον ἐκεῖθεν ἀπελαύνειν. ἀλλ' ἡμεῖς γε ἐντεῦθεν πάλιν ὄθεν ἐξεληλύθειμεν ἀναστρέψωμεν, ἵνα μὴ δοκοίημεν μετεωρολόχοι τινὲς καὶ ἐξ ἀστρολογίας δνέμασι τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας καταζοφουῖντες. ὃ δὲ γε Ῥομπέρτος, ὡς λόγος ἐκράτει καὶ τινες ἔλεγον, ἡγεμῶν ἐξαίρετος γέγονεν, ἀγγίλους, εὐπρεπῆς τὴν ὄψιν, ἀστῆρος ἐν λό-

1. ἐρωτηθεῖς G. 2. τινος A. 4. τὸν λέοντα A. 5. ἡμέραις A, ἡμέρας PG. 7. καταναῖ A, Κατανάγγου PG, Κατανάγκη C. 9. προῦμαντεύετο A. ὁμῶς G. 11. καταναῖς A, κατανάγγης PG. correxi. ποσάκις A, πολλάκις PG. 13. ἀντέλεγκτον P, recte CAG. 14. καὶ om. A. ἐκεῖθεν om. A. 15. ἐντεῦθεν om. A. ἐξεληλύθειμεν P, ἐξεληλύθωμεν G, ἐξεληλύθειμεν A. ἀναστρέψωμεν P. 16. μετεωρολόχοι G. 17. καταζοφουῖντες P, recte CG.

pervenerat, ut nemini omnino palmam concederet. postea Catananges quidam nomine, Athenis Cpolin profectus, qui omnibus ante se genethliacis praestare studebat, cum interrogatus a quibusdam, quandonam imperator moriturus esset, obitum eius praedixisset, ut sibi videbatur, a vero aberravit, contigit autem, ut eo tempore leo, qui in palatio alebatur, postquam quatuor dies febre laboravit, animam efflaret: quo Catanangae vaticinium spectare plerisque visum est. tempore satis magno praeterito, iterum imperatoris mortem praedixit; nec minus falsus est. obiit tamen Anna augusta, illius mater, eo die, quem Catananges praedixerat. imperator autem, cum quoties ille de se vaticinaretur, toties falsus esset, urbe eum pellere noluit, quoniam semet ipse convincebat, simul ne ira eum hinc elicere videretur. sed nos iam redeamus, unde profecti sumus, ne de coelestibus rebus nugari videamur et quaesitis ex astrologia nominibus historiae corpori caliginem offundere. Robertus igitur, ut fama erat et nonnulli dicebant, dux belli eximius fuit; sillers, decora facie, ur-

γους, ὃξὺς μὲν εἰπεῖν, φωνὴ δ' αὐτοῦ μεγάλη, εὐπρόσιτος, **D** εὐμεγέθης τὸ σῶμα, σύμμετρον τὴν κόμην ἔχων ἀεὶ τῇ κε-
 φαλῇ, βαθυπύγων, σπεύδων ἀεὶ τὰ ἔθνη τοῦ οὐραίου γένους
 τηρεῖν, τὸ τοῦ προσώπου ἄνδρος καὶ τοῦ ὄλου σώματος μέ-
 χρι τέλους σώζων, καὶ τούτοις ἐπιγαννύμενος, δι' ἅπερ ἄξιον **5**
 τυραννίδος τὸ εἶδος αὐτοῦ ἔνομιζέτο, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν
 τιμῆς ἀξιῶν καὶ πλείονος μᾶλλον τοὺς εὐνοϊκωτέρως πρὸς αὐ-
 τὸν διατιθεμένους. φειδωλότατος δὲ ἦν καὶ φιλοχρυσώτατος,
P. 166 ἐμπορικώτατος καὶ φιλοκτηνωτάτος, καὶ ἐπὶ τούτοις φιλοδο-
 ζήτατος· ὅφ' ὧν πάντων ἠττώμενος, πολλὴν τὴν μέμψιν **10**
 πάντων ἐπεσπάσατο. κακίζουσι δὲ τινες τὸν αὐτοκράτορα ὡς
 μικροψυχῆσαντα καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τότε προαρχά-
 σαντα. εἰ μὴ γὰρ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ τούτου ἀνα-
 ζήτησεν, ὡς φασιν, ἄλλως ἂν ῥαδίως κατίσχυσεν αὐτοῦ βαλ-
 λομένου ἀπανταχόθεν παρὰ τε τῶν καλουμένων Ἀρβαντιῶν **15**
 παρὰ τε τῶν ἀπὸ Δαλματίας παρὰ τοῦ Βοδίνου πεμπομένων.
 ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν οἱ μωμοσκοποὶ ἔξω βελῶν ἰστάμενοι καὶ
 κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων πικροὺς ὁλοτοὺς διὰ γλώττης πέμπον-
B τες. τὸ γὰρ τοῦ Ῥομπέρτου ἀνδρείον καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ
 περιδέξιον καὶ τὸ τοῦ φρονήματος ἐδραῖον πάντες ἴσασι· καὶ **20**
 γὰρ οὐ τῶν ῥαδίως, ἀλλὰ καὶ τῶν λίαν δυσκόλως καταγωνι-

2. εὐμεγέστατος CG, εὐμεγέθης FP. 3. ἀεὶ : lege ἀμφι.
 ἦθη G. 5. διόπερ G. 8. ante δὲ add. P τε, om. G. lege
 φιλοχρυσώτατος. 11. ἐσπάσαιο CG. 14. κατίσχυσεν P,
 recte G. 15. ὀρβαντιῶν G. 21. τῶν β. G, τοῦ P.

banus in sermone, citata voce, sed plena eadem ac magna, aditu
 facillimo, procera corporis forma, capillo aequaliter circum caput pro-
 misso, barba longa, religiosus in servandis patriae moribus; faciei
 atque totius corporis decor ad finem usque idem, ipse iis corporis
 virtutibus gestiens, propter quas dignus imperio habebatur; omnibus
 quidem subditis honorem tribuens, praecipue autem, quorum prop-
 pensam erga se voluntatem perspexerat. idem parcissimus erat et ava-
 rissimus ac quaestus faciendi congerendarumque opum quam maxime
 studiosus; ad haec etiam gloriae avidissimus. quibus cupiditatibus
 omnibus cum serviret, in magnam omnium reprehensionem in-
 currit. vituperant autem quidam imperatorem ut hominem exigui
 consilii, quod aggredi eum praefestinarit. nisi enim ante opportunum
 tempus adortus esset, facile aiunt superiorem eum discessurum fuisse,
 prementibus undique et Albanis qui vocantur et Dalmatis a Bodino
 missis. at talia censors, qui extra teli iactum stant et in pugnantem
 acerbissima obtrectationum tela mittunt. nam Roberti virtutem et in
 rebus bellicis dexteritatem et animi constantiam omnes norunt. nec

ζομένων ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐν ταῖς ἤταις μᾶλλον θαρραλειώτερος φαινόμενος.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐτομολησάντων πρὸς αὐτὸν τοῦ κόμητος Βρυεννίου Λατίνων, τροπαιοφόρος νικητῆς 5 πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἐπαναζεύγνυσιν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, πρῶτην ἄγοντος τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἐβδόμης ἐπινεμήσεως, τὴν βασιλίδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν V. 133 βασιλίδων οἴκημα ἐπὶ ταῖς ᾠδίσι εὐρηκώς· πορφύραν δὲ C τοῦτο οἱ ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν πορφυρο- 10 γεννήτων ὄνομα εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. κατὰ δὲ τὸ περιόρθρον (σάββατον δὲ ἦν) τίκτεται τοῖτοις παιδίον θῆλυ ἔμφορές, ὡς ἔλεγον, κατὰ πάντα τῷ πατρὶ· ἐγὼ δὲ ἦν ἄρα τοῦτο. καὶ ὡς γε τῆς βασιλίδος καὶ μητέρος ἐν τισι καιροῖς διηγουμένης ἤκουον, ὅτι πρὸ τρίτης ἡμέρας τῆς τοῦ βασιλέως 15 εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, (ἐπανῆει γὰρ ἤδη ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου μάχης καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων πολέμων καὶ κόπων,) ταῖς ᾠδίαι συνεχομένη, σταυροῦ τύπον τῇ γαστρὶ ἐνσημήνασα ἔφη “μεῖνον ἔτι παιδίον τὴν τοῦ πατρὸς ἄφιξιν.” πολλὰ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔλεγεν, ἡ πρωτοβεσστιαρία καὶ μήτηρ D 20 αὐτῆς καταμψαμένη ἔφη μετ’ ὀργῆς “εἰ δὲ μετὰ μῆνα ἐλεύσεται, οἶδας; καὶ πῶς αὐτὴ τσοαύταις ὀδύναϊς ἐγκαρτε-

3. πρὸς αὐτὸν Λατίνων, καὶ τοῦ κόμητος Βρυεννίου, τροπαιο-
φόρος PAG, alterum FC. 5. πρὸς τὴν μεγαλόπολιν F et in
margine P, εἰς τὴν βασιλεύουσαν PAG. ἐπανέστρεψε A. 8.
δὲ om. FA. 9. οἱ ἀνέκαθεν PG, οἱ om. A. 12. κατὰ om.
G. δὲ ἄρα ἦν AG. 13. τὴν βασιλίδα καὶ μητέρα l. τ. κ.
διηγουμένην FA. 19. αὐτὴν om. A. 21. ὀδύναϊς PG, ὀδύ-
ναις CA. ἐγκαρτερήσεις AG.

facile, sed summa difficultate superandus erat, qui post acceptas clades etiam audacior exsurgeret.

8. Imperator una cum Latinis Bryennii comitis, qui in suas partes transierant, victor in urbem reversus, ut supra narratum est, calendis Decembribus indictionis septimæ, imperatricem in ea aedium parte, quæ olim augustarum puerperis dicata est, parturientem invenit. eam autem porphyram veteres appellarunt, unde porphyrogenitorum nomen per universum orbem manavit. diluculum sabbati erat, cum ipsis nasceretur puella, prorsus, ut dicebant, patri similis. hæc ego fui. ut imperatricem matrem meam narrante quondam audivi, triduo ante imperatoris in palatium adventum, (iam enim revertēbat ex bello cum Roberto gesto et multis istis pugnis sudoribusque,) cum illa partus dolores sentiret, cruce ventrem consignans, “mane, inquit, puer, et exspecta patris reditum.” sed multum pro-

ρησαις;" ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ ἐκείνης μήτηρ· τὸ δὲ γε τῆς βασι-
 λίδος ἐπίταγμα πέρας εἰλήφει, ὕπερ κἂν τῇ γαστρὶ τὴν εἰς
 τὸ μέλλον πρὸς τοὺς γειναμένους εὖνοιαν ἀριδὴλως ὑπεσημαί-
 P. 167 γετο. καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα εἰς ἡλικίαν ἐπιδεδωκυῖα καὶ ἀπο-
 λαβεῦσα τὸ φρονοῦν καθαρῶς, φιλομητῶρ κατὰ ταῦτὸν ἐγε-
 γόνειν καὶ φιλοπάτωρ. καὶ μάρτυρες τοῦ τοιούτου ἦθους
 εἰσὶ μοι πολλοὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων, ἤδη δὲ καὶ πάντες, ὅσοι
 σοὶ τὰμὰ γινώσκουσι, προσεπιμαρτυροῦντων αὐτοῖς καὶ τῶν
 πολλῶν μου ὑπὲρ τῶν γονέων ἄθλων καὶ καμάτων καὶ τῶν
 κινδύνων ἐκείνων, εἰς εὖς ἐμαυτὴν διὰ τὸ πρὸς ἐκείνους φίλ-
 τρον ἐνέβαλον, ἀφειδήσασα μὲν καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων καὶ
 αὐτῆς τῆς ζωῆς· οὕτω γὰρ με τὸ πρὸς αὐτοὺς φίλτρον ἐξέ-
 καεν, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν δι' αὐτοὺς προέσθαι πολλὰ-
 B κς. ἀλλὰ μήπω περὶ τούτων. ἀνατρεχέτω δ' αὐθις ὁ λόγος
 πρὸς τὰ δὲ αὐτῆς μοι ξυμπεσόντα γενέσεως. πάντων γὰρ 15
 τῶν συνήθων ἐπὶ τοῖς γεογνοῖς τῶν βασιλέων παισὶ θαυσιέ-
 στερον τελεσθέντων, ὡς λέγεται, εὐφρημιῶν δηλαδὴ καὶ δω-
 ρεῶν καὶ φιλοτιμημάτων παρεχομένων τοῖς λογάσι τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ στραταῦ, πλέων ἤπερ ποτὲ ἔχαιρον, ἐσκίρτων,
 ἔπαινίζον ἅπαντες, καὶ μᾶλλον οἱ τῇ βασιλίδι καθ' αἷμα 20
 προσηκόντες ἀκ' εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὅ τι καὶ γένοιτο. μετρη-

2. ἐπίταγμα om. A. εἰληφεν A. κἂν: ἐν G. 7. ἦδη:
 fortasse εἰα. 11. μὲν καὶ ζωῆς καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων G. 17.
 τελεσθέντα C. 19. ἤπερ F, εἰπερ PG. 21. ἔ, τι CG, οἷ
 21. P.

tovestiaria, eius mater, obiurgavit, ut narrabat, filiam, et cum sto-
 macho "at, inquit, scisne, num post mensem venturus sit? et quo-
 modo par eris tantis sustinendis doloribus?" haec mater eius. sed
 quod imperatrix iusserat, factum est: qua re vel in utero obsequium
 erga parentes meum in posterum satis aperte significabatur. nam ubi
 adolevi et sapere incepti, matris perinde patrisque amantissima facta
 sum. cuius rei testes mihi sunt multi mortalium, praecipue omnes,
 qui res meas norunt, accedentibus in testimonium multis, quos pa-
 rentum causa subii, laboribus sudoribusque et periculis illis, in quae
 propter illorum amorem me immisi, neque honori, nec pecuniae,
 nec ipsi vitae parcens: adeo parentum amor me inflammabat, ut etiam
 in vitae discrimen eorum causa saepe me inferrem. sed nondum de
 his agendi tempus est: redeat oratio ad ea, quae primo, postquam
 nata sum, tempore mihi acciderunt. omnibus enim, quae solennia
 sunt in natalitiis imperatoriae prolis, impensius praestitis, acclama-
 tionibus videlicet et donis muneribusque, senatus et exercitus prin-
 cipibus dari solitis, magis quam unquam gestiebant ovabanique

τῶν δὲ τινῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν, στέφους καὶ ἀξιουσίων
οἱ γονεῖς καὶ βασιλικῷ διαδήματι. ἐπεὶ δὲ, Κωνσταντίνου
τοῦ υἱοῦ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα, περὶ οὗ
πολλάκις ὁ λόγος ἐμνήσθη, συμβασιλεύοντος ἔτι τῷ αὐτοκρά-
5 τορι καὶ ἐμῷ πατρὶ κὰν ταῖς δωρεαῖς δι' ἐρυθρῶν συνυπο-
γράφοντος τούτῳ κὰν ταῖς προπομπαῖς μετὰ τιάρας αὐτῷ συν-
εφεπομένου κὰν ταῖς εὐφημίαις δευτέρου εὐφημουμένου,
καὶ γὰρ εὐφημισθῆαι ἔμελλον, Κωνσταντίνον καὶ Ἄνναν ἐν
ταύτῳ ἀξιοφάνουν ἐν τοῖς τῆς εὐφημίας καιροῖς οἱ τῆς εὐφη-
10 μίας προσξάροντες. καὶ τοῦτο δὴ μέχρι καιρῶν ἱκανῶν ἐτε-
λεῖτο, ὡς γέ μοι τῶν συγγενῶν καὶ ἐμῶν γεννητόρων ἐν ἐστέ-
ροις πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. προμάντευμα δὲ ἴσως
τοῦτο τῶν ἐμοὶ ξυμπεσόντων ἦν εἴτε εὐτυχημάτων, εἴτε τοῦμ-
παλιῶν δυστυχημάτων. ἐπεὶ δὲ τοῖς βασιλεῦσι καὶ δευτέρου D
15 ἐτέχθη Θῆλυ, ἀναφέρον μὲν κατὰ τὴν ὄψιν εἰς τοὺς προγόν- V. 134
ους, ἐμφαίνον δὲ ἅμα καὶ τὴν ἐσύτερον ἐπιλάμπουσαν αὐτῇ
ἀρετὴν τε καὶ φρόνησιν, ἐπεπόθουν καὶ ἄρρεν τεκεῖν καὶ δι'
εὐχῆς αὐτοῖς τοῦτ' ἦν. ἐπινεμήσεως οὖν ἐνδεκάτης τραχού-
σης, τίπτεται τούτοις καὶ ἄρρεν. εὐθύς οὖν οἱ μὲν γονεῖς
20 ἐγεγῆθησαν, καὶ πένθους οὐκέτι ἔχρος αὐτοῖς ἐπιέλειπτο, τῆς

4. συμβουλευόντος G. 6. συνεπομένου FA. 7. δευτέραν C.
8. Κωνσταντίνου καὶ Ἄννης C. 11. ὡσπερ CG. 13. τοῦμ-
παλιῶν om. AG. 15. εἰς uncis inclusit Hoeschel. vid. annotat.
16. ὁ ἅμα A. 17. τεκεῖν: ἰδεῖν A. 18. τοῦτο αὐτοῖς ἦν A.

omnes, maxime qui sanguine imperatrici iuncti erant, qui prae laetitia quid agerent nesciebant. diebus non ita multis interiectis, corona etiam me et regio diademate parentes ornant. Constantinus autem, filius Michaelis Ducae, antea imperatoris, cuius saepe mentionem fecimus, cum regni etiam tum consortium obtineret, et una cum imperatore patre meo donationibus rubramento subscriberet, et in pompis solennibus tiara indutus incederet, postremo in acclamationibus secundo loco nominaretur, quoniam etiam mei in acclamationibus mentio facienda erat, Constantinum et Annam simul pronuntiabant, qui acclamationes praebant; id quod satis longo tempore observatum esse, e consanguineis postea parentibusque meis saepe audivi. erat autem fortasse hoc augurium eorum, quae mihi eventura erant aut prospera aut adversa. sed cum etiam altera imperatoribus filia esset nata, vultu referens parentes, apparentibus simul virtutis atque prudentiae vestigiis, quae postea in ea eluxere, desiderium eos incessit etiam virilis stirpis procreandae, idque in votis erat. iam indictione undecima etiam puer ipsis natus est. ingenti de ea re gaudio parentes affecti sunt, neque tristitiae ullum vestigium

σφῶν ἐπιθυμίας εἰς ἔργον προαχθείσης. τὸ δὲ ὑπήκοον ἄπαν
 P. 168 ἐσκήριτων, τοὺς κρατοῦντας οὕτω χαίροντας ὄρων, συνέχαιρον
 ἀλλήλοις, ἐγεγήθησαν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεῖα χαρμονῆς
 ἀνάπλεω, καὶ πένθος οὐδαμοῦ, οὐδὲ ἐτέρας οἰασθηποτοῦν
 ἐννοίας, τῶν μὲν ἐκ μέσης θαλάμης καρδίας χαιρόντων ὀπό- 5
 σοι εὐνοι, τῶν δὲ συσχηματιζομένων χαίρειν. ἔστι μὲν γὰρ
 τὸ ὑπήκοον ὡς ἐπίπαν δύσνον τοῖς κρατοῦσιν, σχηματιζόμε-
 νον δὲ τὰ πολλὰ καὶ διὰ κολακείας ἐπισπωμένον τοὺς ὑπερέ-
 χοντας. ὁμοῦς δ' οὖν κοινὴν ἦν ἰδεῖν τότε τὴν χαρμονὴν συν-
 ηδομένων ἁπάντων. τὸ δὲ παιδίον μέλας ἦν τὴν χροίαν, 10
 μέτωπον τούτῳ εὐρύ, παρειαὶ ὑπόξηροι, ρίς οὔτε σιμῆ, οὔτε
 B κάμπτουσα πρὸς τὸ γρυπὸν, ἀλλὰ μέση πως ἀμφοῖν· ὀφθαλ-
 μοὶ μελάντεροι καὶ τὸ ἕποκαθήμενον ἦθος ὀξύ, ὅσον ἐκ βρε-
 φυλλίου σάμπος εἰκάσαι, ἐμφαίνοντες. ἐθέλοντες τοιγαροῦν
 ταῦτ' τὸ παιδίον εἰς τὴν ἀντοκράτορος περιωπὴν ἀναβιβάσαι 15
 καὶ κληρὸν οἶον αὐτῷ τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καταλιπεῖν,
 εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος
 καὶ τοῦ στέφους αὐτὸ ἀξιούσιν. τοιαῦτα τοίγυν τὰ τοῖς πορ-
 φυρογενήτοισι ἡμῖν ἐξ αὐτῶν βαλβίδων τῆς ἡμῶν γενέσεως
 ξυμβάντα· τὰ δὲ γε ἐσύσταρον ξυμπέσοντα κατὰ τὸν προση- 20
 κοντα ῥηθῆσεται τόπον.

1. προαχθείσης P. 2. οὕτω CF et in margine P, αὐτοῦ PG.
 3. καὶ om. P, add. ACG. 11. οὔτε σιμῆ add. CAG. 13.
 ante ὀξύ add. καὶ PAG, om. C. ὅσον· οἶον G. βρε-
 φυλλίου G. 19. γενέσεως C, γεννήσεως PG.

ipsis reliquum erat, quoniam optata eorum evaserant. populus autem
 omnis exsultabat, principesque tanto voluptate affectos cernens, ea-
 dem laetitia perfundebatur atque gestiebat. aulam gaudii plenam
 cerneret, nec usquam moeror aut alia ulla cogitatio erat, aliis ex
 intimo animo laetantibus, quotquot benevoli erant, aliis fingentibus
 laetitiam. nam sunt fere qui parent infesto in dominos animo, sed
 simulatione plerumque et assentando demereri student principes. ni-
 hilominus tamen communem tum cerneret laetitiam, similiter affectis
 omnibus. ceterum puerulus fusco erat colore, lata fronte, aridulis ge-
 nis; nasus neque simus erat, neque aduncus, sed forma inter utrum-
 que media, oculi nigri ingeniumque alacre, quantum ex infantis cor-
 pore conicere licet, prodentes. hunc filiolum cum ad imperatoris di-
 gnitatem extollere eique velut hereditatem Romanorum imperium re-
 linquere cuperet, in magna dei ecclesia eum sacro baptisate ini-
 tiandum et coronandum curant. haec igitur porphyrogenitis nobis ab
 ipsis ortus primordiis contigerunt; quae postea acciderunt, suo quid-
 que narrabuntur loco.

9. Ὁ μέντοι αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος τῶν παραλίω τῆς Βιθυνίας καὶ αὐτῆς Βοσπόρου καὶ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν τοὺς Τούρκους ἀπελάσας, μετὰ τοῦ Σολυμᾶ εἰς εἰρηνικὰς ἐξελθὼν C
 λύθει σπονδὰς, καθὼς ὁ λόγος ἀνωτέρω φθάσας ἐδήλωσε,
 5 καὶ οὕτω πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὰς ἡγίας στρέψας, τὸν τε Ῥομπέρτον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαϊμούντον πολλὰ μογήσας κατὰ κράτος ἤττησε, καὶ μεγίστης συμφορᾶς τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐρρύσατο. κάκειθεν ἐπανελθὼν, αὐθις τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀπελχασῆμ Τούρκους οὐ τὴν ἔω ἀπλῶς κατατρέχοντας εὐ-
 10 ρεν, ἀλλὰ μέχρις αὐτῆς Προποντίδος καὶ τῶν παραλίω ταύτῃ χωριῶν κατεληλυθότας. ὅπως μὲν οὖν ὁ Ἀμῆρ Σολυμᾶς τῆς Νικαίας ἐξελθὼν, τουτονὶ τὸν Ἀπελχασῆμ φρευρὸν αὐτῇ καταλέλοιπεν, ὁ δὲ Πουζάνος παρὰ τοῦ Περσῶν σουλτᾶν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐξεπέμφθη καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ D
 15 σουλτᾶν Τουτοίση ἤττηθείς ἀνηρέθη, καὶ τὸν Τουτούσην μετὰ τὸ τὸν Πουζάνον ἤττησαι οἱ ἀνεψιῶνδεις αὐτοῦ ἀπέπνιξαν, ἀρτίον ἤδη διηγείσθαι. ἀνὴρ τις ἄξ Ἀρμενίας ὀρμώμενος Φιλάρητος τὴν ἐπωνυμίαν, περιβλεπτός ἐπ' ἀνδρεία καὶ φρονήσει, εἰς τὴν τοῦ δομειστικᾶτου ἄξιαν παρὰ τοῦ προβε-
 20 βασιλευκότου Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους ἀνενεχθεὶς, καὶ τὰ συμβάντα τῷ Διογένει θεασάμενος καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ στέρησιν βεβαιωθείς, διαφερόντως τοῦτον ποθῶν, οὐκ P. 169

1. Ἀλέξιος om. A. 3. Σολυμᾶν G. ἐξεληλύθει C, ἐληλύθει PG.
 10. προποντίδος αὐτῆς A. 11. ταύτης AG. 16. τὸ om. G.
 17. ἀρτίον P. 18. Φιλάρητος G. 21. ξυμβάντα G.

9. Imperator Alexius, Turcis ex Bithyniae et ipsius Bosphori oris superioribusque regionibus pulsus, cum Solymano pacem fecerat, ut supra narravimus, tum versis in Illyricum habentis, Robertum filiumque eius Boemundum multa perpeusus plane devicerat et occidentem calamitate maxima liberaverat. inde reversus, rursus Turcas, qui Apelchaseo parebant, non Orientem modo invadentes invenit, sed ad ipsam usque Propontidem et maritimas circa regiones progressos. iam vero quomodo Amer Solymas Nicaea proficiscens hunc Apelchaseum praesidio urbis praefecerit, Puzanus autem, a Persarum sultano in Asiam missus, a sultani fratre Tutuse victus occisusque sit, Tutusen rursus post superatum Puzanum consobrini eius strangulaverint, narrare incipiam. vir ex Armenia oriundus, Philaretus nomine, fortitudinē ac prudentia insignis, ad domesticatus dignitatem ab imperatore Romano Diogene evectus, cum quae acciderant Diogeni vidisset, et luce eum privatam esse certo comperisset, quoniam egregie eum diligebat, forendum

ἔφερον. ἀλλ' ἀποστασίαν μελετήσας, τὴν τῆς Ἀντιοχοῦ ἔξου-
 V. 135 σίαν ἑαυτῷ περιποιήσατο. καθ' ἑκάστην δὲ τῶν Τούρκων
 ληϊζομένων τὰ πέριξ, θπεὶ μὴ ἄνεσις τούτῳ ἐδίδοτο, σκοπέ-
 ψατο προσελθεῖν τοῖς Τούρκοις καὶ περιτμηθῆναι, ὡς ἔθος
 αὐτοῖς. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἐνέκειτο σφόδρα τοῦτον τῆς παρα- 5
 λόγου ἀνακόπτων δρμῆς, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη τὰ λόφονα συμ-
 βουλεύων. περιλυπος τοίνυν γενόμενος, δι' ἡμερῶν ὀκτώ κατα-
 λαμβάνει τὴν Νίκαιαν, καὶ προσελθὼν τῷ Ἀμῆρ Σολυμᾷ δι-
 Βγείρει τοῦτον εἰς πολιορκίαν τῆς Ἀντιόχειας, τὴν τοῦ σουλτα-
 νικίου τηρικαῦτα περιβεβλημένον ἀξίαν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον 10
 τὸν κατὰ τοῦ πατρὸς παροξύνει. πείθεται τούτοις ὁ Σολυ-
 μᾶς, ἐν δὲ τῷ πρὸς Ἀντιόχειαν μέλλειν ἀπέρχεσθαι τὸν
 Ἀπελχασῆμ κατέλιπε φύλακα τῆς Νικαίας ὑπερέχοντα πάν-
 των τῶν ἡγεμόνων, ἡγεμόνα τοῦτον κατονομάσας. ἐκεῖνος δὲ
 συνεφεπόμενον ἔχων καὶ τὸν τοῦ Φιλαρέτου υἱόν, διὰ δω- 15
 δεκα νυκτῶν (διὰ τὸ ἀνύπνοτον τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) κα-
 ταλαμβάνει τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ εἰς ἐφόδον ταύτην κατέσχευ.
 ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Χαρατικῆς λαθραίως συλαῖ τὴν Σινώπην,
 C χρυσίον ἱκανὸν καὶ χρήματα τῶν βασιλικῶν ταμείων κειθε
 ἐναποκείμενα μεμαθηκῶς. ὁ δὲ Τουτούσης τοῦ μεγάλου σουλ- 20
 τῶν ἀδελφός, τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Μεσοποταμίας ἀπάσης

4. περισηθηῖναι P. 7. καταλαμβάνει P in margine, κατέλαβεν PG.
 9. σουλτανικίου: σουλιαν και οὐ G. 11. παροξύνει C, παρω-
 τρύνει G. 12. τὸν μὲν G. 13. φύλακα om. G. 16. διὰ τὰ
 ἀνύπνοτον (τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) P, γὰρ om. G, add. F. lego
 γὰρ τὰς. 18. Σινώπην PG, Σινώπην CF et in margine P.
 19. χρήματα τῶν C, χρημάτων PG.

illud non existimavit. sed defectionem molitus, Antiochiae urbis impe-
 rium sibi comparavit. Turcis autem omnem circa regionem quotidie
 vexantibus, cum quiete frui omnino non liceret, transfugere ad Tur-
 cas et circumcidendum, ut mos ipsis est, praebere se in animo erat.
 filius eius magnopere institit ab insano consilio patrem revocare; sed
 auditus non est, meliora suadens. magno igitur moerore afflictus,
 octo diebus Nicaeam pervenit, Ameremque Solymam, sultanicii digni-
 tatem eo tempore adeptum, adiit, ad Antiochiam obsidendam atque
 ad bellum patri inferendum concitans. obsequitur Solymas, et cum
 Antiochiam profecturus esset, Apelchasemo custodiam Nicaeae commi-
 sit, qui omnium ducum praestantissimus esset, ducis nomen eidem
 tribuens. ipse, Philareti filio comite, post duodecim noctium iter (nam
 ut improvise adveniret, diebus quiescebat,) Antiochiam pervenit ur-
 bemque statim cepit. eo tempore Charatices Sinopem clam occupavit,
 ubi auri vim satis magnam et regil aorarii pecunias depositas esse

καὶ τοῦ Χάλεπ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βαγδά ἔξουσιάζων καὶ
 τῆς Ἀντιοχείας ἀντιποιοῦμενος, ἔπει τὸν Ἀμῆρ Σολυμῶν ἀφη-
 ναΐζοντα ἔβλεπε καὶ τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἀρχὴν ἑαυτῷ ἤδη
 περιποιοῦμενον, σὺν ὄλαις δυνάμεσιν ἐν μεταίχμιῳ τοῦ Χάλεπ
 5 καὶ τῆς Ἀντιοχείας καταλαμβάνει. συνητηκότος δὲ αὐτῷ
 τοῦ Ἀμῆρ Σολυμῶν, πόλεμος εὐθύς ἀναρρήγνυται μέγας, καὶ Δ
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγονῆας, ὡς οἱ τοῦ Σολυμῶν ὑπο-
 σχόντες προτροπᾶν ἔφηνον. πολλὰ δὲ τούτους θαρσύνων
 ὁ Σολυμῶν, ἐπεὶ τῆς φυγῆς ἀποσχέσθαι οὐκ ἔπειθεν, ὑπὲρ
 10 κεφαλῆς τὸν κίνδυνον ἐφιστάμενον ὄρων, παρεκκλίνας ἐν ἀκιν-
 δύνῳ τάχα ἐδόκει καθεστάναι, καὶ κατὰ γῆς τὴν ἀσπίδα τε-
 θεικῶς, ἐπ' αὐτῇ προσουδίας ἐκάθητο. ἀλλ' οὐ διέλαθε
 τοὺς ὁμοφύλους. προσεληλυθότες γὰρ αὐτῷ τινὲς τῶν σατρα-
 πῶν ἔλεγον τὸν θεῖον αὐτοῦ Τουτούσην μεταπέμπεσθαι αὐτόν.
 15 δὲ ἀνένευεν ὑφορώμενος τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον. ἔγκριμέ- P. 170
 ρων δὲ τῶν σατραπῶν, ἐπεὶ οὐ πρὸς ἰσχύος αὐτῷ ἀντικαθί-
 στασθαι ἦν, οἷα μόνῳ ὄντι, τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμε-
 νος, κατὰ τῶν ἰδίων ὡς σπλάγγων διαμπερὲς τὸ ξίφος ἐλά-
 σας, καὶ κακὸς κακῶς ἀπώλετο. παραχρηῖμα γοῦν οἱ σωθέν-
 20 τες τῶν τοῦ Ἀμῆρ Σολυμῶν δυνάμεων προσχωροῦσι τῷ Του-
 τούση. ὁ δὲ μέγας σουλτᾶν ταῦτα μεμαθηκῶς καὶ δεδιῶς
 τὸν Τουτούσην ἰσχυροποιούμενον ἤδη, ἀπέστειλε πρὸς τὸν

6. πόλεμος — Σολυμῶν om. CG.
 τόν add. PG ἀνέπειθεν, om. C.

14. ἔλεγον om. G. post αὐ-
 17. κουλεοῦ FC, κολεοῦ PG.

didicerat. sed Tutuses, magni sultani frater, qui Hierosolymis et Me-
 sopotamiae toti et Chalepo atque adeo ad Bagdam usque imperita-
 bat et Antiochia potiri expetebat, ubi Amerem Solymam defecisse et
 Antiochiae imperium sibi iam comparasse cerneret, copiis omnibus
 profectus, Chalepum inter atque Antiochiam coudedit. occurrente
 Amere Solyma, proelium statim exortum est magnum: in quo post-
 quam ad manus ventum est, Solymae copiae terga dantes effuse fu-
 giebant. maguopere cohortatus Solymas, cum e fuga revocare eos non
 posset, quantum sibi periculum impenderet, perspicuens, declinavit
 et ubi in tuto constituisse sibi visus est, clipeo humi apposito, sub-
 sedit. neque tamen latuit populares. accedentes enim ad eum satra-
 pae nonnulli, a patruo ipsius Tutuse se missos dicebant, qui eum
 accirent; at ille renuit, periculum ex eo metuens. instantibus autem
 satrapis, ubi vi resistere non poterat, quippe qui solus esset, edu-
 ctum e vagina gladium in sua intravit viscera, transfossoque corpore
 malus male periit. statim igitur quae reliquae erant Ameris Solymae
 copiae, ad Tutusem transeunt. his magnus sultanus auditis, cum Tu-
 tusem potentioiorem iam factum metueret, Siausio ad imperatorem mis-

αὐτοκράτορα τὸν Σιαοὺς, μηνύσας αὐτῇ περὶ κήδους καὶ ὑποσχόμενος, ἐὰν τοῦτο γένηται, ἀναστεῖλαι μὲν τοὺς Τούρκους πῶν τῆς παραλίας μερῶν καὶ παραδοῦναι οἱ τὰ κύστρα καὶ δλοψύχως βοηθεῖν. τοῦτον θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τὰς Β τοῦ σουλτᾶν γραφὰς ἔπαναγνούς, περὶ μὲν τοῦ κήδους οὐδένα λόγον ἐπεποίητο, τὸν δὲ Σιαοὺς νουνεχῆ ἄνδρα θεασάμενος, ἐπυρθάνετο, πόθεν τε ᾤρηται καὶ τίνες οἱ τοῦτου γονεῖς. V. 136 τοῦ δὲ μητρόθεν μὲν ἐξ Ἰβήρων εἶναι λέγοντος, τὸν δὲ τοῦτου πατέρα Τυῦρκον ἀνομολογοῦντος, πολλὴν δ' αὐτοκράτωρ πραγματείαν ἐπεποίητο, ὥστε τοῦ θείου βαπτίσματος τοῦτον τυ- 10 χεῖν. συνέθετο πρὸς τοῦτο ὁ Σιαοὺς καὶ πίστεις ἐδεδώκει τῷ αὐτοκράτορι, ὥστε μὴ παλινοστήσαι, τοῦ θείου φωτίσματος τυχῶν. καὶ ἐπεὶ ἐντεταλμένον ἦν αὐτῷ δι' ἐγγράφου προστάξεως σουλτανικῆς, ἴν' εἴπερ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τελέ- 15 σαι τὸ μετ' αὐτοῦ κήδος προθυμηθεῖη, ἅπαντας τοὺς τῆς παραλίας πόλεις κατασχόντας σατραπας ἀπελάσαι ἐκείθεν, τὸ περὶ τούτων διαλαμβάνον σουλτανικὸν γράμμα ὑποδείκνυς αὐτοῖς, ταύτῃ τῇ γραφῇ συγχρησασθαι ὁ βασιλεὺς τῷ Σιαοὺς ὑπέθετο, καὶ ἐπὶ τούτους ἐκείθεν ἀπελάσειε, τὰς σουλτανικὰς ὑποδεικνύων γραφὰς, αὐθις πρὸς τὴν βασιλεύουσαν 20 ἔπαναστρέψαι. ὁ δὲ μάλα προθύμως τὴν Σινώπην πρότερον καταλαβὼν καὶ τὰς σουλτανικὰς ἐπιστολάς ὑποδείξας τῷ Χα-

1. Σιαοὺς F et in margine P, Οὐσίαν PG hic et infra, Οὐσιᾶς C.
 4. τοῦτο G. 11. ἐδεδόκει P. 12. φωτίσματος F, βαπτίσματος PG. 16. κατασχόντας F, παρασχόντας PG.

so, affinitatem eius ambit, pollicens, si voti compos fieret, abducturum se Turcas ex cunctis orae maritimae regionibus et castella ibi sita traditurum omnique studio auxiliaturum esse. quem ubi conspexit imperator et sultani litteras legit, affinitatis quidem nullam habuit rationem; ceterum Siausum, prudentia eius perspecta, interrogavit, cuius esset et quibus parentibus ortus. eo respondente, matrem sibi ex Iberis fuisse, patrem tamen Turcam, imperator omnem curam adhibuit, ut sacro is baptismo se initiandum praeberet. annuit Siaus fidemque imperatori dedit, se domum non rediturum, ubi divini participes baptismatis factus foret; cumque ipsi mandatum esset scriptis a sultano litteris, ut si imperator ad affinitatem iungendam paratus esset, omnes qui urbes maritimas tenerent satrapas inde pelleret, exhibitis sultani litteris, quibus id praescriptum esset, imperator persuasit Siausē, isto diplomate uteretur et, expulsus hoc modo satrapis, in urbem rediret. itaque libentissime Sinopem primum profectus, Charaticem, sultani litteris ostensis, inde eiecit, ne uno qui-

ρατικῆ, ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπήλασεν, μηδ' ἄχρις ἐνὸς ὄβολου τῶν βασιλικῶν ὑποκρατήσαντα χρημάτων. γίνεται δέ τι τοιοῦτον. ἐν τῇ τῆς Σινώπης ἐξέρχεσθαι αὐτὸν κατεάξας τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τέμενος, 5 δαιμόνιόν τι καθάπερ ἀλάστορι ἐκ Θείας προνοίας παραδοθεὶς, ἔκειτο ἀφρίζων· καὶ οὕτως ἐκεῖθεν δαιμονιῶν ἐξελήλυθει. καὶ τὴν μέντοι κυρίαν τῆς Σινώπης ὁ Σιαοὺς Κωνσταντίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ ἀνέθετο, ἐπ' αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλάντι, καὶ οὕτω τὰς ἄλλας πόλεις περὶ τῶν 10 τὰς σουλτανικὰς τοῖς σατραπείαις ἠποδεικνύων γραφάς, ἐκεῖθεν ἐξήλασεν, παραδιδόνς πρὸς τοὺς τοῦ αὐτοκράτορος σατραπείας. ταῦτα οὖν ὁ Σιαοὺς διαπραξάμενος, ὑποστρέφει πρὸς αὐτὸν, κἀντεῦθεν τοῦ Θεῖου βαπτίσματος τετυχηκώς P. 171 καὶ πολλῶν δωρεῶν ἐπαπολαύσας θουξ Ἀγγυάλου προχει-

15 ρίζεται.

10. Τῆς σφαγῆς δὲ τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν διαδραμούσης, ὅποσοι τῶν σατραπῶν πόλεις καὶ πόλινια ἔτυχον φυλάσσοντες, ἕκαστος ὅπερ ἔτυχε φυλάσσων κάστρον κατέσχε καὶ ἰδιοποιήσατο. καὶ γὰρ δηγνέκα πρὸς 20 τὸν Ἀπελκασῆμ τὴν Νίκαιαν παρεδίδον φρουρεῖν ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν αὐτὸν ἀπιέναι, διαφόροις σατραπείαις τὰ τε κατὰ τὴν παραλίαν καὶ τὴν Κυππαδοκίαν καὶ τὴν ἅπασαν Ἀσίαν, ὡς εἴρηται, ἀνέθετο, ὥστε ἕκαστον τὸ ἴδιον λάχος

1. ὄβολου add. C.

2. lege ἐπικρατήσαντα.

3. Δαμασσηνῷ G.

αὐτῷ C, αὐτὸ PG.

11. τοὺς τοῦ om. G.

12. ὑποστρέφει

C, ὑποστρέφη PG.

dem obolo ex regia pecunia potitum. accidit enim tale quippiam. Sinope egrediens, cum immaculatae dominae nostrae deiparae templum violasset, daemioni velut ultori per divinam providentiam traditus, iacebat spumam agens; atque ita furore agitatus, urbe exiit. praefecturam autem Sinopes Constantino Dalasseno Siaus tradidit, qui ab imperatore ad id ipsum missus erat. dein reliquas urbes circueiens, sultani scripto satrapis monstrato, eos eiecit imperatorisque satrapis urbes commisit. haec postquam Siaus perfecit, ad imperatorem reversus, sacrum baptismum accepit, multisque muneribus ornatus, etiam Anchiali dux creatus est.

10. Caede Ameris Solymae per totam Asiam vulgata, quicumque satraparum urbibus et oppidis praefecti erant, suam quisque arcem detinebant sibi vindicabant. etenim cum Apelchasemo, Antiochiam profecturus, Nicaeae custodiam committeret, compluribus satrapis oram maritimam et Cappadociam omnemque Asiam, ut narravimus, tradidit, ut quem quisque locum sortitus esset, eum tueretur, quoad ipse inde rediret. Apelchasem, archisatrapa tum temporis Nicaeae,

Βφρουρεῖν, τὴν αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐπανέλευσιν ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ ἀρχισατραπῆς τῷ τότε τῆς Νικαίας ὄν, ταύτην κατασχών, ἐν ἧ καὶ τὸ σουλτανίκιον ἦν, καὶ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Πουλχάσῃ τῶν κατὰ τὴν Καππαδοκίαν παραχωρήσας, ἐν ἀμεριμνία τε ἦν, τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περιζώσασθαι οἰόμενος καὶ ἤδη ἐν χερσὶ νομιζῶν κατέχειν, (δενὸς γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ φιλοκίνδυνος,) καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐνοῦσιν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ προνομεῖς ἀποστέλλων, τὴν Βιθυνῶν ἐληΐζετο ἅπασαν καὶ μέχρις αὐτῆς Προποντιδος. τῇ γούν προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος ὁ αὐτοκράτωρ, τοὺς μὲν προνομεῖς ἀνέστελλε, τὸν δὲ Ἀπελχασήμ πρὸς εἰρηνικὰς σπονδὰς Ὀσσηνίαν. βυσσοδομεύοντα δὲ τοῦτον διαγιγνώσκων αἰεὶ κατ' αὐτοῦ καὶ τὰς σπονδὰς ἀναβαλλόμενον, δεῖν ἐλογίσατο κατ' αὐτοῦ ἀξιομάχον ἐκπέμψαι παράταξιν. τὸν Τατικίον δέ, περὶ V. 137 ὃ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμέμνητο, μετὰ δυνάμεως ἀποχωρήσας 15 πέπομφε κατὰ τῆς Νικαίας, ἐντειλόμενος αὐτῷ μετὰ νουνεχείας τοῖς ἐχθροῖς ἀντικαταστήναι, εἴ γε τέως ἐντυχεῖν ἐξωθέν τισι γένοιτο. ἀπελθόντες δὲ τοῦ Τατικίου καὶ ἀγχοῦ τῶν τευχῶν σχῆμα παρατάξεως διατυπώσαντος διὰ τὸ μηδένα τῶν Τούρκων τηρικᾶντα παρεῖναι, ἀναπετάσαντες οἱ Τούρκοι εἰς 20 Δ διακοσίους ποσοῦμενοι ἀθρόως κατ' αὐτοῦ ἐξιπᾶσαντο. οἱ δὲ Κέλτοί (ἦσαν γὰρ ἱκανοὶ) τούτους θεασάμενοι, κατὰ πρόσ-

2. ταύτην om. G. 5. τε: τέως C. ἐξουσίαν C. 8. ἀλλὰ
 προνομεῖς C, ἀλλ' εἰς προνομίας PG. Βιθυνίαν G. 14.
 παράταξιν: στρατεύμα P in margine. 17. εἶγε τέως ἐξωθέν
 τισι ἐντύχοιεν C et in margine P. 20. post ἀναπετάσαντες
 exidisse videtur τὰς πύλας.

eum hanc urbem obtineret, ubi etiam sultanicum erat, et fratri suo Pulchase Cappadociam concessisset, securus erat, sultanici dignitatem assecuturum se sperans atque in manibus iam tenere ratus: alacer enim erat atque ad pericula promptus: neque se finibus rerum suarum continebat, sed missis, qui praedam agerent, Bithyniam universam depopulabatur usque ad ipsam Propontidem. iisdem igitur, quam antea, artibus imperator usus, et praedatores repressit, et Apelchaseum ad pacem ineundam adegit. sed cum clandestina adversus se consilia eum semper agitare intelligeret et foedus procrastinare, validum contra eum exercitum mittendum censuit. itaque Taticium, cuius saepe narratio mentionem fecit, cum copiarum vi idonea Nicaeam misit praecepitque, ut caute atque prudenter hostes aggrederetur, si quando contingeret, ut extra urbem aliquibus occurreret. Taticius, cum eo advenisset et aciem muris, nemine Turcarum tum obstante, admovisset, Turcae, numero ad ducentos, portis erumpunt et agmine in eum invehuntur. quos conspicati Galli,

ωπον σφοδρᾷ τῇ ῥύμῃ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι κατ'
 αὐτῶν ἴενται, καὶ ἱκανοὺς τρώσαντες εἴσω τοῦ κάστρου τοῦς
 λοιποὺς συνήλασαν. ὃ δὲ γε Τατίκιος ἴστατο αὐθις ἐπὶ ταύ-
 τοῦ σχήματος τῆς παρατάξεως μέχρις ἡλίου δυσμῶν. ἐπεὶ
 5 δὲ μηδεὶς ἔξω πυλῶν τῶν Τούρκων ἐωρεῖτο, ἀναποδίσας κατὰ
 τὴν Βασιλείαν τὸν χάρακα ἐπήξατο, δύο πρὸς τοὺς δέκα στα-
 δίους τῆς Νικαίας ἀπέχουσαν. νυκτὸς δὲ τις προσεληλυθὼς
 αὐτῷ ἀγρότης τὸν Προσοῦχ διενόστατο μετὰ πενήκοντα χι-
 λιᾶδων ἐπικαταλαμβάνειν παρὰ τοῦ νεωστὶ γεγονότος σουλ- P. 172
 10 τῶν τοῦ Παργιαροῦχ ἀποσταλέντα. ταῦτα ὁ Τατίκιος καὶ
 δι' ἑτέρων βεβιωθεὶς, ἐπεὶ πρὸς τοσαῦτα πλήθη δυνάμεις
 τὰς ἀντικαθισταμένας οὐκ εἶχεν, ἀναλύων τὰ δόξαντα πρότε-
 ρον, ἀγαπητὸν ἐλογίζετο, εἰ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν σῶον διατη-
 ρήσειεν, καὶ μὴ πᾶλλοστός πρὸς ὑπερπληθεῖς καὶ ἰσχυρωτέ-
 15 ρους μαχόμενος τὸ πᾶν ἀπολέσειεν. ἐνθεν τοι καὶ τὴν βασι-
 λεύουσαν κατὰ νοῦν εἶχε καὶ πρὸς ταύτην ἑώρα, διὰ τῆς Νι-
 κομήδους βουλόμενος ἐπαναστρέψαι. ὃ δὲ Ἀπελχασῆμ ἄνω-
 θεν τοῦ τείχους θεασάμενος αὐτὸν πρὸς τὴν Κωνσταντινου-
 πολιν ἀκονενευκότεα καὶ ἤδη καὶ πορευόμενον, ἐξεληλυθὼς
 20 παρείπετο, ἵνα ἐπὶ ἂν ἐπικαίρῳ τόπῳ τοῦτον στρατοπεδεύ- B
 σαντα θεάσῃται, προσβαλῆ. καταλαμβάνοντα δὲ τοῦτον τὴν
 Πρένետον ἐφθακῶς, ξυμμίγνυσί τε αὐτῷ καὶ ἐκθύμως τὴν

3. γε om. G. 10. Παργιαροῦχ C et in margine P, Παραγια-
 ρουχ PG. 12. τὰς add. C. 13. ὀπλιτικὸν G. 14. ἰσχυ-
 ρότερα G, ἰσχυρώτερα C. lege ἰσχυροτέρους. 16. ante διὰ add.
 G καὶ. 19. καὶ alterum om. G.

(erant enim sat multi,) recta in eos vehementi impetu, longis armati
 hastis, feruntur, multisque vulneratis, reliquos in arcem repellunt.
 quo facto, Taticius eodem rursus ordine stetit usque ad solis occa-
 sum; cumque nemo Turcarum extra portas conspiceretur, regressus
 ad Basileam castra posuit, quae duodecim stadia ab Nicaea abest.
 nocte autem rusticus eum adiit, qui Prosuchum cum quinquaginta
 millium exercitu appropinquare affirmavit, ab eo qui nuper factus
 esset sultano Pargiarucho missum, de quibus cum Taticius etiam ab
 aliis certior factus esset, quoniam tantae hominum multitudini copias
 suas impares erant, abiectione priori consilio, satius existimavit, exer-
 citum totum incolumem servare, nec copiis multesimis adversus longe
 plures validioresque pugnans, summam rei perdere. itaque ad
 urbem regiam animo converso, per Nicomediam revertere statuit. sed
 Apelchaseum cum de muro eum Cpolia versus iter iam ingredientem
 cerneret, eductis copiis secutus est, ut si suo eum loco castra
 metatum conspiceret, aggrediretur. Preneti assequitur Taticium, pu-

μάχην ἀναρρήγνυσιν. ὁ δὲ Τατίκιος θᾶττον τὰς δυνάμεις εἰς πολέμου τύπον καταστησάμενος, τοῖς Κελτοῖς τὴν πρώτην κατὰ τῶν βαρβάρων ἰππασίαν καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, χαλάσαντες ὕλας ἤνιαι, ὡς πῦρ κατὰ βαρβάρων ἴενται, καὶ διακό-5 ψαντες τὰς φάλαγγας τρέπουσι κατὰ κράτος. καὶ οὕτω πρὸς Ἐτὴν βασιλεύουσαν διὰ τῆς Βιθυνῶν ὁ Τατίκιος ἐπανέρχεται. ὁ μέντοι Ἀπελχασὴμ οὐδαμῶς ἤρεμεῖν ἤθελεν. ἐπιθυμητικῶς γὰρ εἶχε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων ἀναδήσασθαι ἀρχῆς εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ γε τῶν περὶ τὴν θάλατταν πάντων καὶ 10 αὐτῶν δὴ τῶν νήσων τὴν ἐξουσίαν ἐσχηκέναι. τοιαῦτα οὖν λογιζόμενος, πρότερον μὲν ληστρικὰς νῆας κατασκευάζειν διεννοεῖτο, τὴν Κίον καταλαβών· πόλις δὲ αὕτη Βιθυνῶν παρὰ θάλατταν διακειμένη· καὶ προέβαινε, ὡς ᾤετο, κατὰ σκοπὸν αὐτῷ, ἀπαρτιζομένων τῶν νηῶν. οὐδὲ τοῦτο τὸν αὐτοκράτο- 15 ρα διέλαθεν. καὶ παραχρῆμα τὰς παρατυχούσας διήρεις τε Δκαὶ τριήρεις καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλίσας, Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην δοῦκα προβαλλόμενος, κατὰ τοῦ Ἀπελχασὴμ ἀπέστειλεν, ἐπισκήψας σπεῦσαι τὰς ἡμιτελεῖς τοῦ Ἀπελχασὴμ νῆας ἐμπρῆσαι, ἐν ὁποῖα καταστάσει ταύτας εὐρήσει. ἀλλὰ καὶ 20 τὸν Τατίκιον μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἠπειρόθεν κατ' αὐ-

V. 138 τοῦ ἐκπέμπει. ἀμφοτέρων οὖν τῆς πόλεως ἐξεληλυθότων, ἐπεὶ τὸν Βουτουμίτην ὁ Ἀπελχασὴμ διαπόντιον μετὰ σφοδρᾶς τῆς

7. τῆς C, τῶν PG. 11. ἐσχηκέναι τὴν ἐξουσίαν G. 14. lege τὰ κατὰ σκοπὸν ut supra 270, 4. 23. Βουτουμίτην P, alterum CG.

gnamque fortiter committit. at Taticius, exercitu celeriter in aciem constituto, Gallos primum in barbaros impetum atque impressionem facere iussit; qui hastis correptis longis, effusissimis habenis, velut ignis barbaros invadunt et, disiecta eorum acie, in fugam effusam vertunt. sicque in urbem regiam per Bithyniam Taticius reversus est. verum Apelchasem quiescere omnino noluit. appetebat enim imperii Romani sceptrum, si minus, totam certe oram maritimam ipsasque adeo insulas. talia igitur affectans, primum piraticas naves exstruere decrevit, occupata Cio, quae urbs Bithynorum est maritima; consiliumque bene ipsi procedere videbatur, cum naves iam exstruerentur. neque id imperatorem latebat; qui armatis statim, quas ad manum habuit biremes et triemes ceteraque navigia, Manuelem Butumitem classi praepositum contra Apelchasem misit mandavitque, ut festinaret semiperfectas Apelchasemi naves incendere, quocumque in statu eas reperiret. etiam Taticium terra cum copiarum vi satis magna adversus eum misit. utroque urbe egresso, ubi Butumitem mari magna celeritate iam adventantem Apelchasem conspexit hostesque

ἑύμης ἤδη καταλαμβάνοντα ἐθεάσατο, ἐμμεθήκει δὲ καὶ τῶν
 ἐξ ἡπείρου ἐπικαταλαμβάνόντων, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔτυχε,
 μὴ συμβαλλόμενον αὐτῷ λογίζεται διὰ τὸ τραχὺ καὶ στενόν P. 173
 καὶ τοῖς τοξόταις πάντη ἀκατάλληλον, ὡς μὴ ἀποχρῶντα
 5 τούτοις πρὸς τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰππασίας, ἀπύρας ἐκε-
 θεν εἰς ἐπικαίρον τόπον ἐβουλεύσατο τὰς δυνάμεις καταθε-
 ναι. καταλαμβάνει τοίνυν τόπον, παρὰ μὲν τῶν Ἀλυκᾶς ὀνο-
 μαζόμενον, παρὰ δὲ τῶν Κυπαρίσσιον. ἐφθασκὼς δὲ ὁ Βου-
 τουμίτης διαπόντιος, θᾶπτον ἢ λόγος τὰς τοῦ Ἀπελχασήμ
 10 νῆας ἐνέπρησεν. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐξ ἡπείρου ἐληλυθῶς καὶ
 ὁ Τατίκιος, ἐν ἐπικαίροις τὸ στράτευμα κατέθετο τόποις καὶ
 ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας οὐκ ἐνεδίδου πῆ μὲν ἀκροβολιζό-
 μενος, πῆ δὲ μάχας συνάπτων μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἐπὶ B
 ὄλαις πεντεκαίδεκα ἡμέραις. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μῆδ' ὄλωσ
 15 ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντικαθισταμένου, ἐκκακήσαντες
 οἱ Λατίνοι, κἄν μὴ τὴν ἐκ τοῦ τόπου εἶχον βοήθειαν, ὥχλων
 ὁμως τὸν Τατίκιον, ἴν' οὔτοι καὶ μόνοι τὴν μετὰ τῶν Τούρ-
 κων ἀναδέξωνται μάχην. ὁ δὲ, κἄν μὴ κατὰ γνώμην πρὸ
 πρᾶγμα ἐδόκει αὐτῷ, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ὁρῶν δυνάμεις
 20 Τουρκικᾶς προσχωρούσας τῷ Ἀπελχασήμ, ὑπέβλεπε τῇ βουλῇ
 τῶν Λατίνων. καὶ περὶ ἀνατολᾶς ἡλίου τὰς φύλαγγας κατα-
 στήσας, τὸν μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ συνῆψε πόλεμον. πολλοὶ

2. καταλαμβάνόντων PG. 3. λογίζοιτο C. 7. τοίνυν : τοῦ-
 τον G. 10. τῇ FP, τὴν CG. μετ' CG, κατ' P. 13.
 μετὰ FC, κατὰ PG. ἐπὶ G, ἐπ' P. 20. προσχωρούσας τῷ
 Ἀπελχασήμ Τουρκικᾶς G. 22. μετὰ CG, κατὰ P. συνῆψε P,
 ἀνῆψε PG.

etiam terra appropinquare comperit, cum locum, in quo erat, ini-
 quum duceret, quod is asper, angustus sagittariisque nequaquam com-
 modus ad arcendum Romanorum equitatum esset: castris motis, cop-
 ias loco idoneo collocare statuit. itaque locum petiit, ab aliis Haly-
 cas, ab aliis Cyparissium dictum. at Butumites mari advectus, cele-
 rius quam dici potest naves Apelchasemi combussit; postridie terra
 etiam Taticius advenit, et exercitu idoneo loco disposito, a prima
 luce ad vesperam non intermisit modo velitari, modo cominus cum
 Apelchasemo pugnam conserere, per totos quindecim dies. Apelcha-
 semo autem nequaquam cedente, sed fortiter resistente, Latini mo-
 rae pertaesi, quamvis loci opportunitate parum adiuvarentur, tamen
 vel solis sibi ut cum Turcis congredi liceret, instabant. quae res etsi
 Taticio non satis probanda videbatur, tamen quoniam quotidie cop-
 ias Turcicas Apelchasemo accedere videbat, Latinis obsecutus, acie
 sub ortum solis instructa, pugnam cum Apelchasemo capessivit. multi

C μὲν τῶν Τούρκων τηνικαῦτα κτείνονται, πλεῖστοι δὲ καὶ ἀλί-
 σκονται, οἱ δὲ πλείους τὰ ῥῶτα διδόνασι, μηδὲ τῶν οἰκειῶν
 σκευῶν φροντίδα ποιησάμενοι. καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπελχασήμ κα-
 τευθὺ Νικαίας ἐλάσας μόλις διασώζεται. λείαν οὖν πολλήν
 ἐντεῦθεν ἀναλαβόμενοι οἱ ὑπὸ τὸν Τατίκιον, πρὸς τὴν οἰκειάν 5
 παλινοστοῦσι παρεμβολήν. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ,
 ὁποῦτος ἐκεῖνος δεινὸς θηραῖσαι ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ λιθίνην
 μαλάξαι φύσιν, γραφὴν τηνικαῦτα ἐκτίθεται πρὸς τὸν Ἀπελ-
 χασήμ, συμβουλευῶν ἀποσχέσθαι μὲν τῶν τοιούτων κενῶν
 ἐπιχειρημάτων καὶ μὴ εἰς ἀέρα παίειν, ἀλλὰ προσεληλυθέναι 10
 D τε αὐτῷ καὶ πολλῶν καμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι, δωρημά-
 των τε δαψιλῶν ἐπαπολαῦσαι καὶ τιμῆς. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ,
 ἐπεὶ καὶ τὸν Προσοχὸν ἐμάνθανε πολιορκοῦντα τὰ κατεχόμενα
 ὑπὸ τινῶν σατραπῶν κάστρα, ἤδη δὲ καὶ τῇ Νικαίᾳ προσπε-
 λάζειν ἐφ' ᾧ πολιορκῆσαι ταύτην, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, 15
 ὁ φασι, ποιησάμενος, ἅμα δὲ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης
 καταστοχασάμενος καὶ τεταρρηκῶς, τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρήνην
 ἀσπάζεται. τῶν δὲ ἀναμεταξὺ εἰρηνικῶν σπονδῶν τελεσθει-
 P. 174 σῶν, μελετήσας καὶ ἕτερόν τι συνοῖσον ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ
 οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἀνυσθῆναι τὸ σκοπούμενον, μετακαλεῖται τοῦ- 20
 τον εἰς τὴν βυσιλεύουσαν, ἐφ' ᾧ καὶ χρήματα λαβεῖν καὶ
 τρυφῆς ἄλις ἐπαπολαῦσαι καὶ οὕτως οἴκαδε ἐπαναστρέψαι.

1. πλεῖστοι: lege πολλοί.

2. μηδὲ: μετὰ G.

4. μόλις G.

7. δεινός add. CG et in margine P. 10. ἐς G. 16. καὶ om.
G.

18. ἀσπάζσθαι G.

19. post ἐπεὶ add. PG καὶ, om. C.

22. ἄλις τρυφῆς G.

tunc caesi Turcarum, multi capti, plurimi terga verterunt, nulla ne
 vasorum quidem supellectilisque cura habita; ipse Apelchasem Ni-
 caeam recta contendens, vix evasit. Taticii autem milites, multa
 potiti praedia, in castra redeunt. his imperator auditis, pro ea qua
 pollebat peritia hominum quantumvis pervicacium animos flectendi,
 litteras ad Apelchasem dedit, quibus suasit, ut inanibus istis conati-
 bus desisteret, neve aerem diutius verberaret, sed ad se potius veniret,
 ut et multis supersederet laboribus, et larga munera honoresque adi-
 pisceretur. Apelchasem cum etiam Prosuchum didicisset arces a sa-
 trapis quibusdam occupatas obsidere, iamque obsessum adventare
 Nicaeam, necessitate, ut aiunt, in virtutem versa, quoniam idem
 mentem imperatoris perspiceret, animo fidenti pacem amplectitur.
 confecta inter utrumque pace, imperator etiam alterum commodum
 spectans, cum aliter perfici non possent, quas intenderat, in urbem
 regiam eum invitat, ut et dona acciperet et iucunditati se daret,
 sicque domum reverteretur. obsequitur Apelchasem, et Cpolin pro-

πείθεται ὁ Ἀπελχασήμ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, παντοίας ἀξιούται φιλοφροσύνης. ὡς δὲ τὴν Νικομήδους (πόλις δὲ αὐτῆ μητροπόλις Βιθυνίας) κατεῖχον οἱ τῆς Νικαίας ἐξάρχοντες Τοῦρκοι, ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἐλάσαι τούτους βουλόμενος, ἕτερον παρὰ θύλατταν οἰκοδομῆσαι πολίχνην δεῖν ἔκριεν, ἐν ὧσιν τὰ τῆς ἀγάπης ἤδραστο. τοιγαροῦν ἐν φορ- V. 139
 ταιωγοῖς ναυσὶν ἅπαντα τὰ πρὸς χρῆσιν χρειώδη σὺν αὐτοῖς οἰκοδόμοις ἐμβάλων ἐξαπέστειλε, τὴν τούτου οἰκοδομὴν Εὐ- B
 σταθίῳ τῷ τοῦ στόλου δρουγγαρίῳ ἀναθέμενος καὶ τὸ ἀπόρ-
 10 ρητον ἐκκαλύψας, ἐπισκῆψας, εἴ τινες τῶν Τοῦρκων διέρ-
 χοινοτο, παντοίως φιλοφρονεῖσθαι καὶ εἰς κόρον διδόντα ἐπι-
 λαύειν τῶν δωρεῶν, προστιθέναι δὲ τὸ μετ' εἰδήσεως τοῦ
 Ἀπελχασήμ τοῦτο οἰκοδομεῖν, εἶτα ἅπαν πλοῖον ἀπειρῆσαι
 15 τῶν τῆς Βιθυνίας παραλίων μερῶν, ὡς μὴ δῆλον αὐτῷ γενέ-
 σθαι τὸ γινόμενον. τῷ δὲ Ἀπελχασήμ καθ' ἑκάστην χρή-
 ματα διδούς, οὐκ ἐνεδίδου εἰς βυλανεῖα τε προτρεπόμενος
 καὶ ἱππηλασίας καὶ κυνηγέσια, πρὸς δὲ καὶ τὰς κατὰ τὰς
 λεωφόρους ἰσταμένας στήλας ἀναθεωρεῖν· ἀλλὰ καὶ ἱππικὸν C
 ἀγῶνα δι' αὐτὸν ἐνοστήσασθαι τοῖς διφρηλάταις ἐκέλευσε κατὰ
 20 τὸ πάλαι τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ οἰκοδομηθὲν θέατρον, καὶ
 καθ' ἑκάστην ἐν τούτῳ παραγίνεσθαι καὶ τὰς τῶν ἵππων δο-

6. an δέδραστο? 10 ἐκκαλύψας C, ἐγκαλύψας PG. 11.
 ἐς P, εἰς G cum Tyrtaeo 2, 10, unde locutionem sumsit. δι-
 δόντα Diesterwegius, διδόντας PG. ἐπαπολαύειν C, ἀπολαύ-
 ειν G. lege ἐπελαύειν. 12. δωρεῶν: χρειωδῶν C et in mar-
 gine P. 13. οἰκοδομῆσαι G.

sectus, benignissime habitus est. cum autem Nicomediam (urbs ea primaria est Bithyniae,) Turcae, qui Nicaeae imperitabant, tenerent, inde pellere eos imperator in animo habens, alteram ad mare arcem extruendam interea censuit, dum solennia, quibus illum colebat, celebrarentur. itaque rebus omnibus ad usum necessariis una cum ipsis structoribus in naves onerarias impositis dimisit eas, postquam Eustathio, classis drugario, cui aedificandi curam commiserat consiliumque communicaverat, praecepit, ut si forte Turcae praeterirent, omni eos humanitate prosequeretur et dcnis ad satietatem impleret, praeterea significaret, haud inscio Apelchaseo arcem extrui, denique omne navigium Bithyniae ora arceret, ne quae fierent iste resciret. interim Apelchaseum non destitit quotidianis demereri muneribus, ad balnea, ad ludos equestres, ad venationes invitare, praeterea ad lustrandas columnas in plateis positas adhortari. quin etiam certamen equestre eius gratia aurigas apparare iussit in theatro, quod magnus olim struxit Constantinus, atque ut eo quotidie iret equos-

κιμασίας ὄραῖν ἠρέθιζεν, ἐν ἐντεῦθεν τριβομένου τοῦ καιροῦ, ἐπεχειρία τοῖς οἰκοδόμοις δίδοται. ὡς δὲ τὸ πολίχνιον ἦδη τετέλεσται καὶ πέρας τὸ σκοπούμενον ἔσχηκε, πλείοσι δωροαῖς τοῦτον ἀμειψάμενος, τῷ σεβαστοῦ τε ἀξιώματι τιμήσας καὶ ἐπὶ πλεον τὰς συνθήκας ἐμπεδώσας, διὰ τιμῆς ἑξέ-
 5
 D στραν οἰκοδομῆς, καὶ ἐπὶ τῇ τούτου ἀνεγέρσει κατετέτρωτο τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὖν τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς, τὸ παράπαν ἀοίγησεν. τοιοῦτόν τι καὶ περὶ Ἀλκιβιάδους ἰστούρηται. οὕτω γὰρ κἀκεῖνος Λακεδαιμονίους ἐξηπατήκει, μὴ συγχωροῦντας
 P. 175 ἀνοικοδομησάσιν Ἀθήνας καθαιρεθείσας ὑπὸ Περσῶν. παραγείλας γὰρ ἀνοικοδομεῖν Ἀθηναίους, ἐκεῖνος ἀπόχετο πρεσβεύσων εἰς Λακεδαιμόνα. εἶτα τῆς πρεσβείας τὸν χρόνον τρίβοντος καὶ διδόντος τὸ ἐνδόσιμον τοῖς οἰκοδομοῦσιν, μετὰ τὴν ἑξαπάτην ὅλην ἤκουσαν Λακεδαιμόνιοι τὴν οἰκοδομὴν
 15 Ἀθηνῶν. καὶ μέμνηται τῆς καλῆς ἀπάτης ταυτησί καὶ ὁ Παιανιεὺς ἐνιαχοῦ τῶν λόγων αὐτοῦ. τοιοῦτον ἄρα καὶ τοῦμοῦ πατρὸς τὸ ἐπινόημα ἦν, μᾶλλον δὲ καὶ Ἀλκιβιάδους στρατηγικώτερον. ἱπποδρομίαις γὰρ καὶ τρυφαῖς ἄλλαις τὸν βάρβαρον τοῦτον ὑποσαίων καὶ εἰς ἡμέραν ἕξ ἡμέρας παρα-
 20

1. ἠρέθιζεν CG, ἠρέθισεν P. 3. ἔσχηκε G, ἔσχηκεν P. 4. σεβαστοῦ Ducangius Gloss. II. p. 1342, σεβαστοτάτῳ PG. 7. ante κατετέτρωτο add. PG τὸ παράπαν, om. F. κατετέτρωτο FP, ἐτέτρωτα CG. 10. κἀκεῖνους P. 12. ἐκεῖνος F, ἐκεῖθεν PG. πρεσβεύσων F, πρεσβέων PG. 14. τρίβοντα G. 17. ἐνιαχοῦ τῶν: G in margine "f. ἐν ἰα τῶν." vid. annotat. 20. ἡμέραν C, ἡμέρας PG.

que probari spectaret, incitavit. id fecit eo consilio, ut dum tempus hic tali modo tereret, istis spatium ad aedificandum daretur. exstructa autem arce, ubi propositum ad finem pervenit, maioribus etiam donatum muneribus et augusti dignitate affectum, foedere confirmato, honorificentissime itinere maritimo dimisit. cumque is de arce exstructa certior factus esset, quanquam animum eius id pungebat, tamen silentio rem scire se dissimulavit. tale quid etiam de Alcibiade narratur. sic enim et ille Lacedaemonios fefellit, qui Athenas refici non permetterent a Persis deletas. postquam praecepit, ut Athenienses urbem renovarent, ipse legatus Lacedaemonem profectus est; ubi cum legationis tempus traxisset eiusque aedificandi otium dedisset, perfecta demum fraude, Lacedaemonii Athenas restitutas esse audierunt. cuius quidem fraudis egregiae meminit etiam Paeanieus alicubi in orationibus suis. tale etiam patris mei consilium, vel potius Alcibiade etiam prudentius. nam spectaculis aliisque voluptatibus barba-

πεμπόμενος, ἔφθασεν ἀπαρτίσας τὸ φρούριον. καὶ τηνικαῦ-
τα τοῦ σύμπαντος τελεσθέντος ἔργου, τὸν ἄνδρα τῆς βασιλί- B
δος ἀπέλυσε πόλεως.

11. Ὁ δὲ Προσοῦχ δεινὸς μετὰ δυνάμεως, ὡς ἠλπίζετο,
5 καταλαβὼν, ἐπολιόρκει τὴν Νίκαιαν, καθὼς δ' τῷ Τατικίῳ νυ-
κτὸς προσεληλυθὼς τότε ἔλεγε. καὶ ἐπὶ μῆσι τρισὶ πολιορκῶν
ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ἐν στενῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς οἱ
ἐντὸς καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπελχασῆμ ἐωρακότες καὶ μὴ ἐπι-
πλέον ἀντέχειν πρὸς τὸν Προσοῦχ δυνάμενοι, διαπεμψάμε-
10 μοι πρὸς τὸν βασιλέα ἤθουντο τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας τυχεῖν,
κρεῖττον λέγοντες ἠγέσθαι δούλους αὐτοῦ ὀνομάζεσθαι ἢ τῷ
Προσοῦχ δοῦναι χεῖρας. ὁ δὲ παραχρῆμα τοὺς τῶν παρα- V. 140
τυχόντων ἐκκρίτους διελὼν, σημαίας τε καὶ σκῆπτρα ἀργυ- C
ρόηλα ἐπιδιδούς, εἰς ἀρωγὴν τούτους ἐκπέμπει. οὐ γὰρ ἄν-
15 τικρὺς βοηθῶν τῷ Ἀπελχασῆμ στρατιᾶν ἔπεμπεν, ἀλλὰ τὰ
τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν κατὰ τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος εἰς
κατάλυσιν τοῦ Ἀπελχασῆμ περιῖστατο. δύο γὰρ πρὸς ἀλλή-
λους μαχομένων ἐχθρῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἔδει
τῷ ἀσθενεστέρῳ συνθεσθαι, οὐχ ἵνα ἐπικρατέστερος γένηται,
20 ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν ἀποκρούσῃται, ἀφ' οὗ δὲ τὴν πόλιν ἐξέλη-
ται καὶ τὴν τέως μὴ οὐσαν ὑπὸ τὸν κύκλον αὐτοῦ ἰδίαν
ποιήσῃται, καὶ κατὰ μικρὸν ἐκ ταύτης ἐτέραν καὶ μάλα ἄλ- D

2. ἔργον F. δεινῆς conl. Diesterwegius. 8. lege δῆ. 14.
17. lege παρίστατο. 18. ἡγεμονίας τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 19.
οὐχ G, οὐκ P.

rum demerens et de die in diem detinens, arcem extruxit; atque per-
fecto demum opere, ex urbe eum dimisit.

11. Ceterum Prosuch, postquam cum ingenti copiarum vi, ut
expectabatur, advenit, Nicaeam obsidione cinxit, prout Taticio nun-
tiaverat, qui noctu eum paulo ante adierat. tres menses in obsidione
urbis perseveravit. in summas autem angustias ubi qui intus erant et ipse
etiam Apelchaseum se compulsos esse animadverterunt, neque resistere
diutius Prosucho potuerunt, legatis ad imperatorem missis, auxilium
petierunt, satius se putare dicentes servos illius nominari, quam
Prosuchi manus dare. is statim ex copiis, quae forte aderant, prae-
stantissimos elegit, eosque cum vexillis argentoque clavatis sceptris
suppetias misit neque tamen aperte auxiliaturus Apelchaseo exerci-
tum misit, sed ex imperatoris mente auxilium in perniciem Apelcha-
semi erat. duorum enim imperii Romani hostium inter se certan-
tium succurrendum erat imbecilliori, non quo validior fieret, sed ut
alterum depelleret, alteri urbem eriperet eamque extra imperii or-
bem tum positam recuperaret, et paulatim inde aliis atque aliis po-

λην ἐλόμενος τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν πλατυτέραν ποιήση-
 ται εἰς στενὸν κομιδῇ καταστᾶσαν, καὶ μᾶλλον ἐξότου τὸ τῶν
 Τούρκων ὄρου επικρατέστερον γέγονεν. ἦν μὲν γὰρ ὅτε οἱ
 ἄροι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας αἱ ἀμφοτέραι στήλαι ἦσαν
 ἀνατολὴν καὶ δύσιν περιορίζουσαι, ἐξ ἑσπέρας μὲν αἱ τοῦ 5
 P. 176 Ἡρακλέως ὀνομαζόμεναι, ἐξ ἑω δὲ αἱ ἀγγοῦ πον ἰστάμεναι
 τοῦ Ἰνδικοῦ πέρατος αἱ τοῦ Διονύσου. κατὰ γὰρ πλάτος οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ἦν τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας τὸ κράτος,
 Αἴγυπτος καὶ Μερὸη καὶ Τρωγλοδυτικὴ πᾶσα καὶ τὰ ἐγγύ-
 θεν τῆς διακεκαυμένης καὶ τὰ ἐξ ἑτέρου μέρους ἢ πολυθρῦλ- 10
 λητος Θούλη καὶ ὅσα ἔθνη βόσκει τὸ κλίμα τὸ Βόρειον, οἷς
 κατὰ κορυφὴν ὁ Βόρειος ἰσταται πόλος. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνό γε
 τοῦ καιροῦ ἐκ μὲν ἀνατολῆς ὁ γείτων Βόσπορος ὄριον τῶν
 Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων, ἐκ δὲ τῆς ἑσπέρας ἡ Ἀδριανοῦ κα-
 θίστατο πόλις. ἀλλ' ὁ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος ὡσπερ παίων 15
 χερσὶ τοὺς ἑκατέρωθεν ἐπιτιθεμένους βαρβάρους καὶ καθά-
 B περ ἀπὸ κέντραν τῆς Βυζαντιδος περιορχοῦμενος, ηὔρυνετο
 τὸν κύκλον τῆς βασιλείας, καὶ ἐκ μὲν ἑσπέρας τὸν Ἀδριαν-
 τος πόντον ἔθετα ὄριον, ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς Εὐφράτην καὶ
 Τίγρητα. καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν τὴν βασιλείαν 20
 ἀνεκείσατο ἄν, εἰ μὴ γε οἱ ἐπάλληλοι ἀγῶνες καὶ οἱ πυκνοὶ
 πόνοι καὶ κίνδυνοι (ἦν γὰρ καὶ ἀμφοτέροις ὁ αὐτοκράτωρ με-

3. μὲν om. G. 4. τῆς om. G. 6. lege Ἡρακλέους. 9.
 ἐγγύθεν C, ἐγγύς P in margine, ἐκεῖθεν PG. 14. ἡ G, καὶ
 P. 21. ἄν om. C. 22. ἀμφοτέροις G.

titus, imperii Romani fines dilataret; qui quidem admodum contra-
 cti erant, praesertim ex quo Turcarum res validiores factae sunt. nam
 fuit, cum termini imperii Romani columnae illae erant, quae orien-
 tem et occidentem finiunt, alterae in occidente, quae Hercules di-
 cuntur, in oriente alterae, quas ad Indorum fines Bacchus posuit.
 latitudo enim quanta fuerit imperii Romani, dici non potest: quippe
 Aegyptus, Meroe, Troglodytice universa et quae zonam torridam ad-
 iacent regiones ab australi parte, ab altera autem Thule celeberrima
 et quotquot gentes boreales terras incolunt, quorum capitibus axis
 borealis imminet, Romanorum imperio parebant. at his temporibus
 ab oriente Bosphorus vicinus, ab occidente Adrianopolis regnum Ro-
 manorum terminabant. imperator autem Alexius, veluti manibus pro-
 pellens barbaros ab utraque parte instantes atque Byzantio quasi ex
 centro circumiens, imperii orbem dilatavit: ab occidente Adriaticum
 mare, ab oriente Euphratem atque Tigridem terminos constituit. at-
 que in pristinam sane felicitatem imperium restituisset, nisi bella

γαλοκίνδυνός τε καὶ πυκνοκίνδυνος) τοῦτον ἀπέστειλαν τοῦ
 δομήματος. ἀλλ' ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, ὅτι στρατιάν ἀπο-
 στέλλων τῷ τῆς Νικαίας τυράνῳ Ἀπελχασήμ, γνώμης εἶχεν
 οὐχ ἔν' ἐκεῖνον ἐξέλθαι τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ὅπως ἂν ἐαυτῷ C
 5 τὴν νίκην περιποιήσεται· οὐ μὴν ἡ τύχη πρὸς τοῦτω συνε-
 πνευσεν. ἔσχε γὰρ οὕτω τὰ κατ' αὐτοῦς. οἱ γὰρ ἀποστα-
 λέντες τὸ τοῦ κυρίου Γεωργίου ὀνομαζόμενον κατέλαβον πο-
 λίχνιον. οἱ δὲ Τοῦρκοι παραχορῆμα τὰς πύλας αὐτοῖς ἀνεπέ-
 τασαν. οἱ δὲ ἄνωθεν τῆς ἀνατολικῆς πόρτης περὶ τὰ κρηδε-
 10 μνα τοῦ τεύχους ἀνελθόντες, τὰς σημαίας καὶ τὰ σκήπτρα
 ἱλαδὸν κατέστησαν ἀλλαλάζοντες ἅμα καὶ τὸ ἐνάλιον συνε-
 χῶς ἐνηχοῦντες. ὅφ' ἂν οἱ μὲν ἐξωθεν ἐκδειματωθέντες διὰ
 πυκτὸς ἐκείθεν ὄχοντο, αὐτὸν ἐληλυθέναι τὸν αὐτοκράτορα
 νομίσαντες· αἱ δὲ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις αὐθις πρὸς τὴν βα-
 15 σιλεύουσαν ὑπέστρεψαν. οὐ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχον πλῆθος πρὸς D
 ἄφοδον Περσικὴν ἐλπίζομένην ἐκ τοῦ βύθους τῆς Τουρκικῆς V. 141
 ἔξουσίας αὐθις ἐλεύσεσθαι.

12. Τὴν δὲ τοῦ Σιαοῦς ὑποστροφὴν ὁ σουλτᾶν ἀπεκδε-
 χόμενος, ἐπεὶ ἑώρα τοῦτον ἐμβραδύνοντα, ἡμεμαθήκει δὲ τὰ
 20 κατ' αὐτόν, ὡς τὸν Χαρατικὴν μετὰ τρόπου τῆς Σινώπης
 ἀπήλασεν, ὡς τετυχῆκει τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ κατὰ τὴν

3. lege γνώμην. 4. ἐὰν G. 5. lege τοῦτο. συνένευ-
 σεν CG. 7. τῷ PG, correxi. 11. lege ἀλλαλάζοντες. 13.
 ὄχοντο ἐκείθεν G. 16. ἐλπίζομένων G. Τουρκικῆς: δου-
 κικῆς CG. 17. ἐλεύσεσθαι P, ἐλεύσεσθαι CG. 21. τοῦ
 θείου βαπτίσματος ὡς τετυχῆκει P, ὡς τε τύχοι τοῦ θείου βαπτί-
 σματος C, ὥστε τύχη τοῦ θ. β. G.

continua et frequentes labores periculaque (nam utrimque impera-
 tori et crebra et magna subeunda erant pericula) a proposito eum
 deduxissent. sed, ut initio dixi, exercitum Nicaeae tyranno Apelcha-
 semo non eo consilio misit, ut illum periculo eriperet, sed ut sibi vi-
 ctoriam pararet. neque tamen fortuna coeptis eius adspiravit. ita res
 se habuit. qui auxilio missi erant, ubi ad oppidulum pervenerunt, a
 domino Georgio vocatum, Turcae portas extemplo ipsis aperuerunt.
 hi supra portam orientalem in pinnas murorum ascenderunt, signis-
 que ac acceptris congestis, clamorem sustulerunt continuum. qua re per-
 territi, qui urbem obsidebant, noctu discesserunt, ipsum imperatorem
 advenisse rati. Romanae autem copiae in urbem reverterunt, cum se
 non pares esse sentirent excipiendis Persis, quos ex intimis imperii
 Turcici regionibus rursus adventuros sperabant.

12. Interim sultanus, diu expectato Sisiai reditu, ubi morari
 eum vidit comperitque, illum dolo Charaticen Sinope eiecisse, sa-
 crumque baptismum suscepisse, et in occidentem ab imperatore mis-

P. 177 ἐσπέραν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεστάλη, τὴν δουρικὴν ἐξου-
 σίαν Ἀγγιάλου περιζωσάμενος, ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν. δεῖν οὖν
 ἐλογίσατο τὸν Πουζάνον ἀνθις μετὰ δυνάμεων κατὰ τοῦ Ἀπελ-
 χασῆμ ἀποστεῖλαι, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα γρα-
 φὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ κήδους διαλαμβάνουσαν ἀντὶ ἐγχειρί- 5
 σαι. εἶχε δὲ τὰ γράμματα οὕτως. “ἠκηκόειν, ὦ βασιλεῦ,
 τὰ κατὰ σὲ καὶ ὅπως τὴν τῆς βασιλείας ἀναδησάμενος ἀρ-
 χὴν, ἐκ προοιμίου πολλοῖς ἀγῶσιν ἐμπέπτωκας, καὶ ὡς ἄρτι
 τὰ κατὰ τοὺς Λατίνους κατενύσαντος, οἱ Σκύθαι κατὰ σοῦ
 Βέτοιμάζονται, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀμὴρ Ἀπελχασῆμ τὰς μετὰ σοῦ 10
 τοῦ Σολυμᾶ σπονδὰς καταλύσας, μέχρις αὐτῆς Δαμάλεως τὴν
 Ἀσίαν ληΐζεται. εἰ γοῦν βοῦλει καὶ τὸν Ἀπελχασῆμ τῶν
 αὐτόθι μερῶν ἀπελαθῆναι καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν
 Ἀντιοχείαν ὑπὸ τὴν σὴν γενέσθαι χεῖρα, ἀπόστειλόν μοι τὴν
 σὴν θυγατέρα εἰς νύμφην ἐμὴν τῇ πρωτοτόκῃ τῶν ἐμῶν νύων. 15
 καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδέν σοι σκῶλον ἔσται, ἀλλὰ πάντα ῥαδίως
 ἐξέσται σοι ἀνύειν, ἐμοῦ σοι ἐπαρήγοντος, οὐ κατὰ τὴν ἐψάν
 μόνον, ἀλλὰ μέχρις Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς ἐσπέρας ἀπάσης, διὰ
 δυνάμεων ἀποστελλομένων σοι παρ’ ἡμῶν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 τὰ κατὰ τῶν Περσῶν σουλτᾶν. ὁ δὲ Πουζάνος μέχρι Νι- 20
 Cκαίας καταλαβὼν καὶ ἀπόπειραν ταύτης οὐχ ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ
 πολλὰκις ποιησάμενος καὶ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, τοῦ Ἀπελ-

10. ὁ αὐτὸς ὁ PG, recte C. σοῦ om. CG.

PG, recte C.

17. ἀνύειν ἐξέσται σοι G.

15. πρωτοτόκῃ

sum esse, in ducis Anchiali dignitatem evectum, indignabatur atque aegre ferebat. itaque Puzanum rursus cum exercitu adversus Apelchase-
 semum mittendum, simulque litteras ad imperatorem eidem traden-
 das statuit, in quibus de affinitate cum eo coniungenda agebatur.
 scriptae autem erant in hunc modum. “audivi, imperator, de rebus
 tuis, ut accepto Romanorum imperio, statim ab initio in multa cer-
 tamina incideris, utque sopito Latino tumultu, Scythae contra te bel-
 lum parent, et ipse Amer Apelchase-
 m foedere, quod cum Solyma
 tibi erat, soluto, usque ad ipsam Damalim Asiam vastet. si ergo vis
 et Apelchase-
 mum ex istis partibus imperio, et Asiam ipsamque Antio-
 chiam imperio tuo restitui, mitte tuam ad me filiam, sponsam filio
 meo natu maximo mihique nurum futuram. quod si feceris, nullum
 tibi in posterum impedimentum obstat, sed omnia facile perficies,
 me adiuvente, non per orientem solum, sed usque ad Illyricum et
 occidentem universum, auxilio usus copiarum, quas tibi mittemus.”
 haec igitur Persarum sultanus. Puzanus autem, adnotis Nicaeae co-
 piis urbeque iterum atque saepius frustra tentata, cum Apelchase-

χασῆμ γενναίως ἀνταγωνιζομένου, ἐξαιτησαμένου καὶ ἀπὸ
 τοῦ βασιλέως βοήθειαν καὶ λαβόντος, πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν
 πόλεων τε καὶ πολιχνίων κατάσχισιν ὤρμησεν, ἐκείθεν ὑπο-
 χωρήσας, τὴν σκητὴν κατὰ τὸν Λάμπην πηξάμενος· ποτα-
 5 μὸς οὗτος περὶ Λοπάδιον. μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑποχώρησιν
 ἐνδεκατέσσαρσιν ἡμίονοις χρυσίον ἐπισάξας ὁ Ἀπελχασῆμ
 δπόσον φέρειν ἠδύνατο, ἀπέρχεται πρὸς τῶν Περσῶν σουλ-
 τῶν, δῶρον αὐτῷ κομίζων ἐφ' ᾧ μὴ παραλυθῆναι τῆς ἀρχῆς.
 καταλαμβάνει δὲ τοῦτον περὶ τὸ Σπαχῦ αὐλιζόμενον. ὡς δὲ D
 10 οὐδὲ θεάσασθαι τοῦτον ὁ σουλτῶν ἤξισιν, μεσίταις ἐχρητῶ.
 ὁ δὲ ὀχλούμενος ὑπ' αὐτῶν ἔφη “ἐπεὶ καθάπαξ τὴν ἐξουσίαν
 τῷ Ἀμῆρ Πουζάνῳ ἀνεθέμην, οὐκ εἶ ταύτην ἐξ αὐτοῦ ἀφαι-
 ρεθήσεσθαι βούλομαι. ἐπιδότω τοῖνυν τὰ χρήματα, ἀπελθὼν
 πρὸς αὐτόν, καὶ πῦν ὁ βούλεται εἰπάτω. καὶ τὸ δόξαν αὐ-
 15 τῷ καὶ ἕμῳ ἔσεται θέλημα.” ἐφ' ἱκανὸν οὖν ἐγκαρτερήσας
 ἐκείσε καὶ πολλὰ μογήσας καὶ μῆδὲν ἠνυκῶς, ἀπάρας ἐκέλ-
 θεν, ὡς πρὸς τὸν Πουζάνον ἀπερχόμενος, συναντῶ τοῖς δῆ ἐκεί-
 νου κατ' αὐτοῦ ἀποσταλεῖσι διακοσίοις ἐκκρίτοις ἀνδράσι καὶ P. 178
 σατράπαις. οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκείνου τῆς Νικαίας ἐξέλευσις τοῦ-
 20 τον διέλαθεν. οἱ καὶ κατασχόντες αὐτόν καὶ βρόχον ἐκ νευ-
 ρῶς ἐπικλώσαντες τῷ τραχῆλι τούτου περιβαλόντες ἀπέτρι-

2. καὶ λαβόντος: καταλαβόντος G. 6. ἐπισάξας C, ἐπεισάξας
 PG. 8. ᾧπερ G. 9. σπαχῶ P in margine, πάσχα PG. 12.
 ἂν ἐθέμην P, ἂν om. CG, correxi. ἀφαιρήσεσθαι C. 17. ὡς:
 δὲ C, om. G. 18. ἀποσταλεῖσι κατ' αὐτοῦ G. ἀνδράσι καὶ
 om. C. 19. τούτους G. 20. καὶ alterum om. G.

fortiter resisteret atque auxilia ab Alexio et peteret et acciperet, ad
 ceteras urbes oppidaque expugnanda animum advertit; indeque pro-
 fectus, castra ad Lampen posuit, qui fluvius est circa Lopadium. is
 ubi discessit, tredecim Apelchasem mulis tantum auri imposuit, quan-
 tum ferre poterant, atque ad Persarum sultanum profectus est, do-
 num allaturus, ne praefectura sibi abrogaretur. assequitur eum ad
 Spacha commorantem; sed cum ne in conspectum quidem ab sultano
 admitteretur, internuncij utebatur; quibus vehementer instantibus,
 ille “quoniam semel, inquit, Ameri Puzano provinciam istam detuli,
 ipsi eam eripi nolo. det ergo Apelchasem aurum atque ad Puzanum
 se conferat, quocum, ut volet, de rebus suis agat. quidquid illi visum
 fuerit, etiam mihi placebit.” diu igitur ibi commoratus, cum multum
 sollicitando nihil profecisset, ad Puzanum iter ingressus, ducentis ob-
 vius fit viris lectis atque satrapis, qui a Puzano adversus eum missi
 erant. neque enim hunc latuerat, Apelchasem Nicaea profec-
 tum esse. isti captum laqueo ex nervo torto strangularunt. quan-

ξαν. τὸ δὲ ὄλον οὐ τοῦ Πουζάνου ἦν κατ' ἐμὸν λόγον, ἀλλὰ τοῦ σουλτᾶν ἐκείνου τοιαῦτ' οἰκονομήσαντος κατὰ τοῦ Ἀπελ-
 V. 142 χασήμ δηλώσαντος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν Ἀπελχασήμ.
 ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ σουλτᾶν ὑπαναγνοὺς γραφάς, οὐδ' εἰς
 νοῦν τὸ δηλούμενον βαλεῖν ἤθελε. καὶ πῶς γὰρ; τὸ γὰρ 5
 B βασιλικὸν θυγάτριον, ὅπερ τὸ γράμμα ἐζήτει κατεγγυηθῆναι
 τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἦν ἄρα δυστυχὴς, ὡς ἔοικεν, εἰ
 ἀνεληλύθει εἰς Περσίδα, βασιλείας μετσηχηκὸς ἀπάσης κακο-
 δαιμονοεστέρως πενίας. ἀλλ' οὔτε θεὸς τοῦτο ἐπέτρεπεν, οὔτε
 ὁ βασιλεὺς εἶχε γνώμης οὕτω ταῦτα προβῆναι, οὐδ' ἂν εἰς 10
 στενὸν κατητήκει αὐτῷ τὰ πράγματα. εὐθύς γὰρ καὶ κατὰ
 πρώτην ἀκοήν τοῦ γράμματος τῆς τοῦ βαρβύρου κατεγέλασεν
 ὀρέξεως, ὑποφθεγγάμενος, ὅτι "ὁ δαίμων τοῦτο εἰς νοῦν αὐτῷ
 ἀνεβίβασεν." περὶ τοῦ μὲν κήδους οὕτως ἔσχεν ὁ αὐτοκρά-
 Cτωρ· ἐλίσι δὲ κεναῖς τὸν τοῦ σουλτᾶν λογισμὸν ἀπαιωρεῖν 15
 δεῖν λογισάμενος, καταπεμψάμενος τὸν Κουρτίκιον μεθ' ἐτέ-
 ρων τριῶν, ἀποστέλλει τούτους πρέσβεις καὶ γράμματα, δι'
 ὧν τὴν εἰρήνην ἐνέφαινεν ἀσπάζεσθαι καὶ πρὸς τὰ μνησθέντα
 κατανεύειν, ἀπαιτῶν ἅμα καὶ αὐτὸς ἄλλ' ἅττα τοῦ χρόνου
 παράτασιν εἰσάγοντα. οὕτω οἱ ἐκ τοῦ Βυζαντίου πεμφθέν- 20
 τες πρέσβεις τὸν Χορασᾶν κατέλαβον, καὶ τὴν τοῦ σουλτᾶν

1. Πουζάνη G. 3. lege τὸ κατὰ. 5 λαβεῖν C. 6. ἐξήτει
 coni. Iac. Gronovius. 7. πρωτοτόκῳ PG, recte C. αὐτοῦ G,
 αὐτῷ P. 9. ἐπέτρεπεν G. 10. lege γνώμην. 13. αὐτῷ
 G, αὐτοῦ P. 16. lege μεταπεμψάμενος. 19. ἄλλα τὰ PG,
 ἀλλὰ τε τὰ C. correxi. 21. Χορασᾶν G, Χοροσᾶν P.

quam eius rei auctor ex mea quidem sententia non Puzanus erat, sed sultanus ipse, qui insidias Apelchasemo strui iusserat. hactenus de Apelchasemo. imperator, lectis sultani litteris, ne advertere quidem animum ad ea, quae significata sibi erant, voluit. quomodo enim? regia filiola, quam illius natu maximo filio desponderi epistola postulabat, sane erat infelicissima, ut apparet, si in Persidem profecta, regni facta esset consors quavis egestate tristioris. sed neque divina id lex sinebat, neque imperator haec ita perficienda censebat, vel si in summas angustias res suae redigerentur. risit igitur statim, cum primum litteras legeret, barbari spem, quam a daemone ei suggestam esse dicebat. sed de affinitate licet ita imperator sentiret, tamen inani spe sultani animum suspendi oportere ratus, Curticium cum tribus aliis accessivit eosque legatos ad eum misit cum litteris, quibus pacis conditionem libentissime se accipere postulataque concedere significabat; expetens simul et ipse alia quaedam, quibus tempus duceretur. sed priusquam Byzantio missi legati Chorasorum pervenissent, audita

ἀναίρεσιν μεμαθηκότες ὑπέστρεψαν. καὶ γὰρ ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ Τουτούσης μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Ἀμῆρ Σολυμῶν καὶ τὸν ἴδιον γαμβρὸν ἐξ Ἀραβίας κατ' αὐτοῦ στρατεύσαντα τυφωθείς, καὶ τὸν σουλτᾶν μεμαθηκῶς εἰς εἰρηνικὰς σπονδὰς μετὰ τοῦ D
5 αὐτοκράτορος ἤδη ἐπέγεισθαι, πρὸς τὸν ἀδελφοῦ φόνον ἀπέ-
βλεψε. δυοκαίδεκα τοίνυν Χασίους οὕτω τῇ Περσιδί δια-
λέκτῳ καλουμένους φόνιον πνέοντας μετακαλεσάμενος, ὡς πρί-
σβεις τάχα πρὸς τὸν σουλτᾶν ἐξέπεμψε, καὶ τὸν τρόπον αὐ-
τοῖς ὑποθέμενος ἕμα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς, “ἀπιτε” φά-
10 μενος “καὶ πρῶτα μὲν διακηρυκέυσάτε, ὡς ἀπόρρητὰ τινα
μέλλειν τῷ σουλτᾶν ἀπαγγεῖλαι, ἐπὶν δὲ παραχωρηθῆτε τῆς
εἰσόδου, ὡς τάχα πρὸς οὓς αὐτῷ ὠμιληκῆναι βούλεσθε, πλη-
σιάσαντες παραχρῆμα τὸν ἐμὸν διαμελήσατε ἀδελφόν.” οἱ
δὲ πρέσβεις ἢ μᾶλλον φονεῖς, καθάπερ εἰς δεῖπνον ἢ εὖω- P. 179
15 χίαν πεμπόμενοι, προθυμότερα πρὸς τὴν τοῦ σουλτᾶν σφα-
γὴν ἀπήεσαν. μεθύοντι τοῦτον καταλαβόντες, ἐπεὶ πᾶσα
ἐπεχειρία τούτοις ἐδίδοτο, τῶν ἐμπειπιστευμένων τὴν τοῦ
σουλτᾶν φυλακὴν πόρρωθεν ἐστηκότων, αὐτοὶ πλησιάσαντες,
τὰ ξίφη τῆς μάλης σπασάμενοι διαμελίζουσι παραχρῆμα τὸν
20 ἄθλιον. τοιοῦτον γὰρ τὸ τῶν Χασίων ἐστὶν αἵμασι χαῖρον,
καὶ τρυφὴν αὐτὸ τοῦτο λογιζόμενοι, εἰ μόνον διὰ σπλάγγων
ἀνθρώπων τὸ ξίφος ἐλάσειαν. τοῦ λοιποῦ δέ, κἄν τινες αὐ-
τοὺς ἴσως ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπιθέμενοι καταχορδεύσειαν, κα- B

2. τὸν prius om. G. 3. Ἀρῆαβίας C. 7. an φόνον? 13.
lege διαμελίζατε. 14. φονεῖς G, φωνεῖς P. 22. ἐλάσειεν G
τοῦ λοιποῦ — καταχορδεύσειαν om. CG.

sultani caede, reverterunt. nam frater eius Tutuses, postquam et Amerem Solymam et generum ex Arabia adversus se profectum occidit, insolentia inflatus, cum sultanum de pace cum imperatore agere comperisset, ad fratris necem animum advertit. duodecim igitur Chasios, ut Persarum lingua dicuntur, caedem spirantes accessivit et Jeggatorum nomine ad sultanum statim misit, simul fraudis rationem indicans, “ite, inquit, atque primum prae vobis ferte arcana quaedam sultano vos nuntiaturos esse: admissi, quasi ad aurem loqui velitis, accedite et statim fratrem meum trucidate.” legati igitur vel potius sicarii, ut ad convivium seu epulas missi, alacres ad sultani caedem properarunt. ebrium cum eum invenirent, quoniam omni libertate utebantur, iis, quibus custodia sultani credita erat, procul stantibus, accedebant ad eum gladiisque, quos sub ala gestabant, eductis, infelicem illico interficiunt. talis enim est ista Chasiorum gens, quae sanguine delectetur et voluptuosissimum ducat gladium in homi-

θάπερ τι κῦδος τὸν τοιοῦτον λογίζονται θάνατον, ὥσπερ τινα πάτριον κλῆρον τὰ φονικά ταῦτα ἔργα ἄλλος πρὸς ἄλλον διαδεχόμενοι τε καὶ παραπέμποντες. ἐκείνων μὲν οὖν ὑπέστρεψεν οὐδείς πρὸς τὸν Τουτούσην, ἀντίλυτρον οἶον τὰς ἰδίας V. 143 ὑποσχόντων σφαγᾶς· ὁ μέντοι Πουζάνος ταῦτα μεμαθηκώς, 5 σὺν ὄλαις δυνάμεσι πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανέστρεψεν. ἐπὶ δὲ τῷ Χορασάν προσπέλασε, δέχεται τοῦτον ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος ἀδελφὸς Τουτούσης. καὶ εὐθύς ἀγχεμάχου τῆς μάχης γενομένης, ἐπεὶ καρτερώς ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο C καὶ θάτερον θατέρῳ τῆς νίκης οὐδαμῶς παρεχώρει, πίπτει 10 καὶ ὁ Πουζάνος καιρίαν πληγὴν γενναίως ἀγωνιζόμενος καὶ ὄλας συνταράττων τὰς φάλαγγας· ἕκαστος δὲ τῶν αὐτοῦ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο, ἄλλος ἄλλοσε σκεδασθέντες. ὁ δὲ Τουτούσης νικητὴς πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανεστρεψεν, ὡς ἤδη τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περιζωσάμενος, 15 καὶ ταῦτα τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχων. καὶ γὰρ συνητηκῶς αὐτῷ ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος Ταπύρη σουλτᾶν υἱός, ὁ Παργγαρούχ, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας κατὰ τὴν ποιήσιν. καὶ συμβαλὼν ὅλη χειρὶ καὶ γνώμῃ, εἰς D πολλὰ τὰς Τουτούση δυνάμεις διέσπασε, καὶ τρέψας ἀνά 20 κρῆτος ἐδίωκεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τὰ Ναυάτου φυ-

1. κῦδος G. θάνατον λογίζονται G. 3. οὖν om. G. 4. οὐδείς πρὸς Τουτούσην ὑπέστρεψεν G. 6. Χοροσάν PG utrobique. correxi. 18. Παργγαρούχ C, Παργγαρούχ P in margine, Σπαργγαρούχ PG. correxi. ὡς G.

num visceribus figere. ceterum, si forte eo ipso momento alii aggressi eos discerpunt, summo honori talem mortem habent, velut paternam hereditatem cruentum istud artificium alius ab alio accipientes atque rursus tradentes. illorum quidem nemo ad Tutusen reversus est, cum mercedem quasi sceleris contrucidati darent. Puzanus, ut haec audivit, in Chorasanium cum copiis omnibus movit; appropinquantem excepit occisi sultani frater Tutuses. pugna statim cominus commissa, postquam strenue uterque exercitus pugnavit, et neuter neutri victoriam concessit, Puzanus etiam lethali vulnere percussus cecidit, fortiter pugnans et universos conturbans ordines, milites eius fuga salutem petierunt, alii alio dispersi. Tutuses autem victor in Chorasanium rediit, iam sultanicii dignitatem adeptum se ratus. sed periculum capiti eius impendebat. etenim occisi Taparae sultani filius, Pargiaruch, obviam ei factus, velut leo gavisus est, qui magnum in corpus inciderit, ut poeta ait, atque omnium virum contentione eum aggressus, Tutusis copias disiecit, disiectasque summa vi persecutus est. cecidit et ipse Tutuses, ad Novati instar inflatus. Apelchaseo cum pecuniis ad

σῶν Τουτούτης. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μετὰ χρημάτων τότε πρὸς τὸν τοῦ Χορασάν σουλτῶν ἐξεληλυθότος, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἰστόρησεν, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πουλχάσης τὴν Νίκαιαν καταλαβὼν κατέσχεν. αἰσθόμενος δὲ τούτου ὁ αὐτοκράτωρ, σαφιλεῖς τὰς δωρεὰς ὑπισχεῖτο, εἰ ταύτης αὐτῷ παρακεχωρηκῶς ἐκείθεν ἔκοιται. ὁ δὲ Πουλχάσης ἤθελε μὲν, ἀλλ' ἀνεβάλλετο αὐθις, ἀποβλέπων πρὸς τὸν Ἀπελχασήμ, καὶ λόγους ἐκ λόγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διεπέμπετο, ἀπαιωρῶν οἶον αὐτόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀπεκδεχόμενος ἐπανέλευσιν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ γίνεται τι τοιοῦτον. ὁ παρὰ τῶν Χασίων ἀναιριθεὶς τοῦ Χορασάν σουλτῶν ἐφθασε κατασχεῖν τοὺς τοῦ μεγάλου Σολυμᾶ δύο υἱεῖς. οὗτοι δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου σφαγὴν ἀποδράσαντες τοῦ Χορασάν, ὄξέως τὴν Νίκαιαν κατέλαβον. τούτους οἱ ἐντὸς Νικαίας θεασάμενοι, δημοκρατοῦντες οἶον περιχαρῶς ἐδέξαντο. καὶ ὁ Πουλχάσης καθάπερ τινὰ πατρῶον κληρὸν τὴν Νίκαιαν προθύμως αὐτοῖς παραδίδωσι. προχειρίζεται δὲ σουλτῶν ὁ πρωτογενῆς τῶν δύο, Κλιτζιασθλάν τὴν κλησιν. ἐκεῖνος δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδια τῶν τρηνικυῦτα ἐν Νικαίᾳ παρόντων μεταπεμψάμενος, ἐν αὐτῇ καθίδρυσεν, ἀποκαταστήσας τὴν πόλιν Β ταύτην σουλτάνων, ὡς ἂν τις εἴποι, κατοικητήριον. οὕτω δὲ τὰ κατὰ τὴν Νίκαιαν οἰκονομήσας, τὸν μὲν Πουλχάσην τῆς

5. εἰ CF, ἢ G, καὶ P. 8. τὸν add. CG. 9. ἀπεκδεχόμενον P, recte CG. 10. ἔλευσιν G. 12. μεγάλου: lege Ἀμῆρ. υἱούς CG. 13. ἀποδράσαντες C. 18. Κλιτζιασθλάν CG. 19. παῖδια: τέκνα P in margine.

Chorasani sultanum profecto, ut supra narravimus, frater eius Pulchases Nicaeam occupavit. de qua re imperator certior factus, largissima ei dona pollicitus est, si urbe sibi tradita decederet. Pulchases conditionem non aspernabatur quidem, sed Apelchasem respiciens cunctabatur, et alias atque alias morae causas adversus imperatorem praetendebat, suspendens quasi eum, re vera fratris reditum operiens. interim tale quid contigit. trucidatus a Chasiis Chorasani sultanus Ameris Solymae filios duos ceperat. hi post illius necem ex Chorasano aufugientes, Nicaeam celeriter se conferebant; quos conspicati, qui Nicaeae erant, tumultuantes ingenti gaudio exceperunt; atque Pulchases ut paternam hereditatem Nicaeam sine mora iis tradidit. eorum natu maior, Clitziasthlan nomine, sultanus creatus, uxores et liberos eorum, qui tum Nicaeae degebant, arcessivit eamque urbem incolere iussit, in qua urbe sultanorum, ut dixerit aliquis, domicilium rursus collocavit. ita Nicaeae rebus constitutis, Pulchases praefectura movet, et archisatrapae Muchuineti princi-

ἀρχῆς μεθίστησι, τῷ δὲ ἀρχισατράπῃ Μουχούμετ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄντων σατραπῶν ἀναθέμενος καὶ αὐτοῦ που καταλιπών, κατὰ τῆς Μελιτηνῆς ἔξεισιν.

13. Ἄλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν σουλτάνων. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀρχισατράπῃς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καταλαβῶν τὴν 5 Ἀπολλωνιάδα καὶ Κύζικον, (πόλεις δὲ αὗται καὶ ἄμφω παράλιοι) τὰ παρὰ θάλατταν ἐλήϊζετο ἅπαντα. τοῦτο μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπὸ τῶν παρατηρόντων ἀκατίων (οὐδέπω γὰρ στόλος ἠντρέπιστο) ἱκανὰ παρασκευασάμενος, καὶ ἐλεπόλεις ἐν αὐτοῖς μετὰ στρατιωτῶν γενναίων εἰσαγαγών, τὸν 10 C Εὐφορβητὸν Ἀλέξανδρον, ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν μὲν κατὰ γένος καὶ κατὰ ἀνδρείαν περίφημον, τὴν ἡγεμονίαν τούτων αὐτῷ ἀναθέμενος, κατὰ τοῦ Ἐλχάνη ἐξέπεμψε. καταλαβῶν δὲ Ἀπολλωνιάδα, παραχορῆμα ἐπολιόρκει. δι' ἑξ δὲ ἡμερῶν, μῆδ' ἐν 15 V. 144 θεν τοῦ κάστρου κύκλον, ὄνπερ ἐξώπολον ἢ συνήθηια νῦν καλεῖν εἴωθεν. ὁ δὲ Ἐλχάνης καρτερῶς ἀντεποιεῖτο τῆς ἀκροπόλεως, δυνάμεις ἐλπίζων ἔξωθεν ἐλθεῖν. καὶ δὴ στρατιάν βαρβαρικήν ἀξιόμαχον ἐπικαταλαμβάνουσαν εἰς ἀρωγὴν τοῦ D Ἐλχάνη ὡς ἐθεάσατο ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν μῆδὲ 20 τὸ πολλοστὸν τῆς ἐπικαταλαμβανούσης δυνάμεως σώζοντας, βέλτιον ἔγνω, κἂν μὴ νικῶη, ἀλλὰ γε τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀσινεῖς διατηρῆσαι. ἐν στενωῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐληλακότα

1. Μουχούμετ C, Μοχούμετ PG. 5. Ἐλλεχάνης G. 7. παράλιοι G. 11. μὲν om. G. 15. νυκτὶ CG. 16. ἐξώπολον G. ἐξώπολον conī. Possinus. vid. annotat.

patu tradito satraparum, qui Nicaeae erant, ipse hunc ibi relinquens, adversus Melitenem profectus est.

13. Elchanes autem archisatrapa, occupatis Apolloniade et Cyzico, quae urbes mari adiacent, maritimam oram universam infestam habebat. quo imperator audito, navigiorum, quae ad manus erant, (nam classis nondum erat parata,) satis multa expedit, et machinis militibusque fortibus impositis, Euphorbeno Alexandro, qui et genere et virtute clarus erat, imperium eorum tradidit, atque adversus Elchanem eum misit. is ubi Apolloniadem pervenit, urbem statim adortus, post oppugnationem sex dierum, ne noctu quidem plane omisam, exterioriorem arcis circuitum occupavit, quod promurale hodie vocari solet. Elchanes autem fortiter obstitit, auxilia mox adventura sperans. cumque revera barbarorum exercitum satis magnum subsidio Elchani venire Alexander animadverteret, suos autem ne multesimam quidem advenientium copiarum partem esse; satius duxit, quamvis

συνορῶν καὶ ὅτι σωτηρίας τρόπος οὐχ ὑπολέλειπται, ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπονευέκει. καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰσελθὼν ἐν ταῖς ἰδίαις ναυσὶ πρὸς αὐτὴν διεπλωζέτο. στοχασάμενος δὲ ὁ Ἐλχάνης τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου σκοπὸν, προ- P. 181
 5 καταλαβὼν τὸ τῆς λίμνης κατέσχε στόμιον καὶ τὴν τοῦ ποταμοῦ γέφυραν, ἐν ἧ καὶ τέμενος πύλαι παρὰ τῆς ἀγίας ὠκοδόμητο Ἐλένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐξ ὧν τὴν ἐπωνυμίαν ἡ γέφυρα μέχρι καὶ νῦν ἐκτίσαστο. τῷ γούν ἦδη ῥηθέντι στομίῳ καὶ αὐτῇ δὴ τῇ γεφύρᾳ ἄνδρας πο-
 10 λεμικωτάτους ἐπιστήσας ἐφ' ἑκάτερα, παρήγγειλε τὴν τῶν πλοίων δίοδον ἐνεδρεύειν. ὡς δὲ ἅπαντες ἐν τοῖς ἦδη ῥηθεῖσιν ἀγραρίοις εἰσελθόντες διὰ τοῦ στομίου τῆς λίμνης, ταῖς πύλαις τοῦ Ἐλχάνη ἐμπεπτώκασιν, θεασάμενοι τὸ καταλαβὸν αὐτοὺς B
 15 δεινὸν καὶ μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσειεν, τῇ χέρσῳ τὰς νῆας ἐφορμίσαντες κάκειθεν ἀλλόμενοι, περὶ τὴν ἡπειρὸν ἐξεληλύθεισαν. καταλαβόντων δὲ αὐτοὺς τῶν Τούρκων, μέγας ἀναρρηγνύται πόλεμος. καὶ πολλοὶ μὲν τῶν λογάδων ἀλίσκονται, πολλοὶ δὲ καὶ ταῖς δίναις τοῦ ποταμοῦ ἐμπεπτωκότες παρε-
 20 σύρησαν. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ φέρων τὴν ἦν ἦταν, ἀξιόμαχον δύναμιν μετὰ τοῦ Ἰβου διὰ τῆς ἡπείρου κατ' αὐτῶν ἐξεπεμψεν. ὃς καὶ τὴν Κύζικον καταλαβὼν, ἐξ ἐπιδρομῆς ταύτην κατέσχε. διελθὼν δὲ καὶ τῶν ἰδίων ταγμα-

3. διεπλωζέτο C, διεπλωζέτο PG. 4. δὲ add. C. τῶν — σκοπῶν C. 5. τῷ ποταμῷ C. 12. ἀγραρίοις P, ἀγραρίοις G correxitque Ducangius Glossar. I. p. 17. 14. lege δράσειαν. 15. fortasse ἀλόμενοι.

victoria non reportata, suos incolumes servari. sed res suas in summas angustias adductas esse cernens, neque ullam salutis viam superesse, ad mare tendere statuit, et navigia ingressus, secundo fluvio eo traiecit. odoratus Elchanes Alexandri consilium, praecoccupavit lacus ostium et fluminis pontem, in quo etiam templum dudum a sancta Helena in honorem magni Constantini exstructum erat, unde appellationem pons iste hodieque habet. ad istud igitur ostium et in hoc ponte milites fortissimos ab utraque parte dispositos navigiorum transitum exspectare iussit. iam cum omnes naviculis illis, quas dixi, per lacus ostium vecti, in insidias ab Elchane structas inciderent, imminens periculi metu nescii quid agerent, navium ad littus impulsis, in terram egrediuntur. quos ubi Turcae assecuti sunt, gravis committitur pugna. multi nobilium hominum capti, multi etiam fluvii vorticibus hausti sunt. quibus cognitis, imperator cladem inultam non ferens, Opum cum idoneis copiis terrestri itinere adversus eos misit. qui postquam Cyzicum pervenit, statim urbem cepit. electos autem e co-

των ἀνδρας τειχεσιπλήτας καὶ φιλοκινδύνους ὡσεὶ τριακοσί-
 ος κατὰ τοῦ Ποιμανηροῦ ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ ἐξ ἐφόδου
 C τοῦτο κατέσχον, καὶ τοὺς μὲν τῶν ἐντὸς τούτου αὐτοῦ που
 κτείνουσι, τοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν πρὸς τὸν Ἄβρον πεπόμφωσιν.
 ὁ δὲ θᾶπτον τούτους πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέπομφεν· αὐτὸς 5
 δὲ ἐκείθεν ἀπάρας, τὴν Ἀπολλωνιάδα καταλαμβάνει, καὶ πο-
 λιρκῶν ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀποχρῶσαν
 ἀπάρτι πρὸς αὐτὸν μὴ ἔχων δύναμιν, τὴν μὲν πόλιν ἐθέλον-
 τῆς παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν καθ' αἷμα προσηκόν-
 των αὐτομολεῖ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ μυρῶν μὲν ἐπακολαυεῖ 10
 δωρεῶν, τυχᾶνει δὲ καὶ τοῦ μεγίστου, τοῦ ἁγίου φημί φω-
 D τίσματος. ὁπόσοι δὲ συνέψασθαι τῷ Ἄβρῳ οὐκ ἠθέλον, ὃ τε
 Σκαλιάριος καὶ ὁ ἐν ὑστέροις ὑπερπερίλαμπρος τιμηθεὶς * * *,
 (ἀρχισατράπαι δὲ καὶ οὐτίτοι τῶν ἐπιφανῶν,) μαθόντες τὰς εἰς
 τὸν Ἐλχάνην φιλοφροσύνας καὶ δαυμιλεῖς δωρεάς τοῦ αυτοκρά- 15
 τορος, προσεληλυθότες καὶ αὐτοί, τῶν ἱμετρομένων ἐπιτυγχάνου-
 σιν. ἦν γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀντικρὺς ἱερατικώτατος, καὶ τὴν
 ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον, ὡς εἶπεν, εὐσεβείας ἀπάσης ἀρχιερεὺς.
 διδασκαλικώτατός τε γὰρ ἦν τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ ἀπο-
 στολικὸς τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον, καὶ εἶσω τῆς ἡμετέ- 20
 V. 145 ρας πίστεως ποιῆσαι βουλόμενος οὐ μόνον τοὺς νομάδας του-
 P. 182 τουοὶ Σκύθας, ἀλλὰ καὶ τὴν Περσίδα πᾶσαν καὶ ὁπόσοι τὴν

2. Ποιμανηροῦ G. 4. καὶ om. G. 8. μὴ ἔχων πρὸς αὐ-
 τὸν G. 11. βαπτίσματος CG. 13. σκαλιάρης CG. τιμηθεὶς :
 lacunam indicavi. 14. καὶ add. C. μεμαθηκότις P in
 margine. 16. ἱμετρομένων C et in margine P, ὁμοίων PG.

pils suis viros fere trecentos, munitionibus accedere paratos atque
 ad pericula promptos, adversus Poemanenum misit; qua arce illico
 occupata, qui intus erant partim trucidantur, partim capti ad Opum
 mittuntur; hic ad imperatorem celeriter eos misit. ipse inde profec-
 tus, Apolloniadem pervenit eamque urbem obsidione clausam ten-
 tare non destitit. Elchanes, deficientibus tum quidem copiis, oppi-
 dum ultro tradidit atque una cum consanguineis ad imperatorem trans-
 iit. a quo cum alia innumera, tum quod maximum est, sanctam
 evangelii lucem consequitur. qui Opum sequi noluerant, Scallarius
 et qui postea hyperperilampri i. e. clarissimi titulo ornatus est * * *,
 (archisatrapae hi quoque erant ex illustribus) cum audissent, quanta
 humanitate ac munificentia ab imperatore exceptus Elchanes esset,
 accesserunt et ipsi et quae vellent consecuti sunt. quippe erat impe-
 rator religiosissimus, atque virtute et cognitione, ut ita dicam, omnis
 pietatis sacerdos summus. paratissimus idem ad praecipendum dogma
 nostrum, atque apostolicus et voluntate et oratione, fidei nostrae con-

Αἴγυπτον καὶ Λιβύην νέμονται βάρβαροι καὶ ταῖς τοῦ Μωά-
μεθ τελείας ὀργιάζουσιν.

14. Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλις. βουλομένη δὲ δεινο-
τέρην καὶ μέλιονα τῆς προλαβούσης κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων
5 ἀρχῆς ἔφοδον διηγήσασθαι, εἰς ἀρχὴν αὐθις καθιστῶ τὸν
λόγον· ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις διεκυμάνθησαν. γένος τι Σκυ-
θικὸν παρὰ τῶν Σαυροματῶν καθ' ἑκάστην σκυλευόμενοι,
ἀπάραντες τῶν οἴκοι κατῆλθον πρὸς τὸν Δάνουβιν. ὡς δὲ
πρὸς ἀνάγκης ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν κατὰ τὸν Δάνουβιν οἰκούν-
10 των σκείσασθαι, τούτου συνδόξαντος πᾶσιν, εἰς ὁμιλίαν ἤλ-
θον μετὰ τῶν ἐκκρίτων, τοῦ τε Τατοῦ καὶ Χαλῆ ὀνομαζο- B
μένου καὶ τοῦ Σεσθλάβου καὶ τοῦ Σατζᾶ, (χρῆ γὰρ καὶ τῆς
ἐπωνυμίας μεμνησθαι τῶν κατ' αὐτούς ἀρίστων ἀνδρῶν, εἰ
καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας τούτοις καταμαίνεται,) τοῦ μὲν
15 τὴν Δρίστραν κατέχοντος, τῶν δὲ τὴν Βιτζίαν καὶ τᾶλλα.
σπεισάμενοι γοῦν μετ' αὐτῶν, ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διαπερῶντες
τὸν Δάνουβιν, ἐληίζοντο τὴν παρακειμένην χώραν, ὡς καὶ
πολίχνιά τινα κατασχεῖν. κἀντεῦθεν ἐκεχειρίαν τινα σχόντες,
ἀροτριῶντες ἔσπειρον κέγχρους τε καὶ πυρούς. ὁ δὲ Τραυ-
20 λὸς ἐκεῖνος Μανιχαῖος μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ καὶ οἱ
εὐ κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τῆς Βελιατόβης πολίχνιον κατασχόν-
τες ὁμόφρονες, περὶ ᾧν ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε πλατύτερον, C

6. γὰρ τε A. 7. ἐσκυλευόμενοι A, σκυλεόμενοι G. 8. οἴ-
κων A. 9. τὸν om. G. 11. ὀνομαζομένων G. 12. Σε-
σθολάβου G. Σατζοῦ CG. 19. ἐπειρον P, ἔσπειρον C,
recte G. 21. βαλιτιατόβης G. 22. ἐδίδαξε: ἐδήλωσε A.

ciliare cupiebat non nomades tantum istos Scythas, sed etiam Persidem universam et quotquot Aegyptum Libyamque incolunt barbari, Moamethis sacris initiati.

14. Sed de his satis. graviolem autem et maiorem superiore in imperium Romanum impetum cum enarratura sim, ab initio rursus repetenda res est: nam alii ex aliis ciebantur fluctus. gens quaedam Scythica, a Sauromatis quotidie vexata, relictis sedibus, ad Danubium descendit. cumque necesse ipsis esset cum iis, qui Danubium accolunt, pacisci, consentientibus, omnibus, conveniunt principes, Tatum et Chalem et Sesthlabum et Satzam, (nam oportet nominatim laudare viros inter barbaros nobilissimos, licet historiae elegantiam vocabula deformant,) quorum ille Dristrae praeerat, reliqui Bitzinae ceterisque oppidia. cum his igitur ubi pacti sunt, secure Danubio traiecto, finitimas regiones depopulabantur oppidaque nonnulla occupabant. sed Traulus iste Manichaeus cum iis, qui cum secuti erant, et qui oppidum, in Beliatobes colle positum, tenebant ipsi obnoxii, de

τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας μεμαθηκότες, ὃ πάλαι ὄδιον, εἰς φῶς ἐξήγαγον. καὶ κατασχόντες τὰς τραχείας ὁδοὺς καὶ στενωπούς, μετεκαλοῦντο τοὺς Σκύθας. κἀντεῦθεν τὴν ἅπασαν Ῥωμαίων ἐληΐζοντο χώραν. γένος γὰρ οἱ Μανιχαῖοι φύσει μαχιμώτατον καὶ αἵμασιν ἀνθρώπων λαφύσειεν καθαπερεῖ 5 κύνες αἰεὶ ἰμειρόμενον. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος μεμαθηκώς, παρακελεύεται τῷ δομεστικῷ τῆς ἐσπέρας Πακουριανῷ, γινώσκων αὐτὸν ἰκανώτατον οἰκονομῆσαι στράτευμα καὶ κατὰ φάλαγγα στήναι καὶ παρτάξιμ διαμηχανήσασθαι ποικιλώτατον, σὺν αὐτῷ τῷ Βρανᾷ (ἀνὴρ δὲ καὶ οὗτος μαχιμώτατος) 10 τὰς δυνάμεις ἀναλαβόμενον κατ' αὐτῶν ἀπελθεῖν. καταλαβὼν δὲ τοὺς Σκύθας διελθόντας τοὺς στενωπούς καὶ τῆς Βελιατόβης ἐνθεν τὸν χάρακα πηξάμενους, πληθὸς ἀναρίθμητον τούτους θεασάμενος, πρὸς τὸν μετ' αὐτῶν εὐθὺς ἀπενάρκησε πόλεμον, βέλτιον νομίζων τὰς ἰδίας τὸ παρὸν ἀμαχητὶ διασωσάει 15 δυνάμεις, ἢ τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδυσάμενον πόλεμον καὶ ἠττηθέντα πολλοὺς ἀπολωλέκειναι. ἀλλὰ τῷ Βρανᾷ φιλοκριν-
P. 183 δυνωτάτῳ τε καὶ θρασεῖ ὄντι ταῦτα οὐκ ἤρρεσκεν. ὁ δὲ γὰρ δομεστικός, ἵνα μὴ δειλίας ὑποψία τις κατ' αὐτοῦ ἀναβαλ-

2. καὶ στενωπούς ὁδοὺς A. 3. μετεκαλοῦντο C, μετεκάλουν A, κατεκαλοῦντο PG. 5. καθάπερ C, καθάπερ οἱ PG, ὥσπερ οἱ A. 8. ἰκανώτατα G. 9. lege στήσαι καὶ παρτάξιμ διαμηχανήσασθαι om. G. παρτάξιμ C, πράγματα P. ποικιλώτατα CG. 11. ἀναλαβομένους A, ἀναλαβόμενον PG. 12. δὲ ὁ δομεστικός A. σκύθας ἐνθεν τῶν στενωπῶν βελιατόβης τὸν χάρακα A. 13. ἐνθα C. 16. lege ἀναδυσάμενον. vid. annotat. 17. ἀπολωλέκειναι G. 18. τε om. G. 19. δομεστικός πακουριανός A.

quibus supra pluribus egimus, ubi de Sytharum rebus audiere, quod dudum parturierant, enixi sunt. occupatis enim viis asperis et angustis, Scythas arcesserunt, Romanorumque dehinc ditionem universam infestam habebant. siquidem Manichaei natura bellicosissimi ac sanguinis, veluti canes, cupidissimi. haec ubi imperator Alexius accepit, domesticum occidentis Pacurianum, quem exercitus ducendi disponendique et aciei instruendae quam maxime peritum cognorat, una cum Brana, qui et ipse fortissimus erat, coactis copiis, adversus eos proficisci iussit. is cum ad Scythas pervenisset, qui superatis angustiis citra Beliatobam castra posuerant, eosque innumeros esse cerneret, proelio statim abstinuit, satius ducens copias suas, in praesenti pugna non commissa, servari, quam proelio inito acceptaque clade multos perire. sed Branae, qui ad pericula promptissimus atque audax erat, haec non placebant domesticus, ne pugnam differendo ignaviae suspicionem subiret, Branae importunitati

λομένου τὸν πόλεμον δοθῆ, ἐνεδίδου ταῖς ὄρμαῖς τοῦ Βρανᾶ, καὶ θωρήξασθαι τε ἅσασι κελεύσας καὶ πολέμου σχῆμα δια- τυπώσας, κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐχώρησε, τὸ μεσαίτατον αὐ- τὸς διέπων τῆς φάλαγγος. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὸ πολλοστόν τοῦ 5 πλῆθους τῶν ἀντιτεταγμένων τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔσωζε στρα- τευμα, ἐκ μόνης ὄψεως περιδεεῖς ἐγβγόνεισαν ἅπαντες. προσ- βαλόντες δ' ὁμως τοῖς Σκύθαις, ἀναιροῦνται μὲν πολλοὶ ἐν τῷ μάχεσθαι, πίπτει δὲ καιρίαν πληγείς ὁ Βρανᾶς. ὁ δὲ γε 10 δομέστικος ἐκθύμως μαχόμενος καὶ σφοδρὰς τὰς κατὰ τῶν V. 146 ἐναντιῶν ἱππασίας ποιούμενος, φηγῶ προσκεκρουκῶς ἀφῆρη- Β ται παραχρῆμα τὴν ψυχὴν. τὸ δὲ ἐπιλοιπον τοῦ στρατοῦ ἄλλος ἄλλαχού διεσπάρησαν. ταῦτ' οὖν μεμαθηκῶς ὁ αὐτο- κράτωρ, ἐπένθει μὲν τοὺς πεπτωκότας ἅπαντας ἰδίᾳ τε καὶ 15 καθ' ἕκαστον καὶ ὁμοῦ· ἐπὶ δὲ τῷ τοῦ δομestίκου θανάτῳ 15 καὶ μᾶλλον στενάζων, κρουνοὺς ἤφειε δακρῦων. ἐφίλει γὰρ ἐξόχως τὸν ἄνδρα καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεως. οὐ μέντοι διὰ ταῦτα ἀναπέπτωκεν, ἀλλὰ μεταπεμπόμενος τὸν Τατικίον μετὰ χρημάτων ἱκανῶν ἐπέμπει πρὸς Ἀδριανούπολιν, ἐφ' ᾧ 20 τοῖς μὲν στρατιώταις τοὺς ἐπτείλους διδόναι μισθοὺς, συλλέ- 20 γειν δὲ καὶ ἀπανταχόθεν δυνάμεις, ἵνα στρατεύματα ἀξιόμαχον αὐθις συστήσῃται. τὸν δὲ Οὐμπερτόπουλον εἰς Κυζικὸν φρου- C

3. αὐτὸς om. A. 8. δὲ καὶ καιρίαν? 9. δομέστικος: πα-
κουριάνος A. 13. τε add. A. 14. ὁμοῦ: κοινη A. 15.
καὶ om. C. μᾶλλον P in margine, μάλα PCAG. 17. ἀνα-
πεπτώκει A. Τατικίον C constanter, Ταττικίον PGA. 20.
ἀπανταχόθεν A, ἀπανταχόσε PG. 21. αὐθις om. A. κατα-
στήσῃται. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὸν τοὺς κελτοὺς ἄγοντα, μετὰ
μόνων τῶν κελτῶν εἰς τὸν ταττικίον ἐφθακέναι A.

cedens, postquam arma capere omnes iussit atque in aciem colloca- vit, Scythas aggressus est, mediam ipse obtinens aciem. sed quoniam ne multesimam quidem hostium partem Romanus exercitus aequabat, solo aspectu perculti sunt omnes. tamen congressi cum Scythis, multi in pugna occisi sunt; ipse Branas mortifero vulnere ictus cecidit; domesticus autem strenue pugnavit et saepius in hostes invectus, ad fagum offensus, animam extemplo efflavit; reliquus exercitus alii alio dispersi sunt. quo nuntio accepto, imperator qui in proelio occubuerant, et singulos lugebat et universos simul; domesticus autem mortem magis etiam deplorans, lacrimarum vim effudit; quippe quem praecipue diligeret, etiam ante imperium acceptum. neque tamen propterea animo concidit, sed Tatitium arcessitum cum pecunia multa Adria- nopolim misit, qui et annua militibus stipendia solveret, et coactis undecunque copiis, exercitum satis magnam rursus pararet. Uberto-

ρὰν ἀξιόμαχον καταλιπόντα, μετὰ μόνων τῶν Κελτῶν εἰς τὸν Τατίκιον γοργῶς ἐφθάκена παρεκλεύσατο. οὗτος δὲ τοὺς Λατίνους καὶ τὸν Οὐμπερτόπουλον θεασάμενος καὶ τεθαρρηκῶς, ἐπεὶ καὶ ἰκανὸν προεφθάκει συλλεξασθαι στρατεύματα, κατευθὺ Σκυθῶν ἐχώρησε παραχρῆμα. καταλαβῶν δὲ τὰ περὶ 5 τὴν Φιλιππούπολιν, παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ κατὰ τὸν Βλίσνον ῥέοντος ποταμοῦ χάρακα πῆγγυται. ἐπὶ δὲ τοὺς Σκύθας ἐκ προνομῆς ἐπανερχομένους ἐθεάσατο λείαν πολλὴν καὶ δορυα-
 D λώτους συνεπαγομένους, μῆπω σχεδὸν τὰς κατασκευὰς εἰσω τοῦ χάρακος καταθέμενος, ἰκανοὺς τοῦ στρατοῦ ἀποτεμόμενος κατ' 10 αὐτῶν ἐκπέμπει. αὐτὸς δὲ ὄπλισάμενος καὶ πάντας θωρηξάσθαι κελεύσας, τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, τοῖς προπεμφθεῖσι παρείπετο στρατιώταις. θεασάμενος δὲ τοὺς Σκύθας μετὰ τῶν λαφύρων καὶ τῶν δορυαλώτων τῷ ἐπιλοίπῳ στρατεύματι τῶν Σκυθῶν ἐνωθέντας κατὰ τὸν σπιορὸν ὄχθον, διχῆ τὸ 15 στρατεύματα διελὼν καὶ τὸ ἐνυάλιον ἐκατέρωθεν ἠχῆσαι κελεύ-
 P. 184 σας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ προσβάλλει τοῖς βαρβάροις. καὶ καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης, λίπτουσι τῶν Σκυθῶν οἱ πλείονες, πολλοὶ δὲ καὶ διασπαρέντες ἐσώθησαν. ὁ δὲ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, νικητῆς τὴν Φιλιππούπολιν 20 καταλαμβάνει. κείθι δὲ τὸ ὄπλιτικὸν ἅπαν καταθέμενος, ἐσκό-

1. μόνων AG, μόνον P. 3. καὶ alterum om. A. 6. τὰ χεῖλη CG. Βλίσνον CA, βλίσνον G, Σαλίνον P. 9. κατασκευὰς A, σκευὰς PG. 10. τοῦ στρατοῦ add. A. 11. δὲ: τε A. 14. τῶν alterum add. A. 15. σπιορὸν PG, πιδρόν C, πυρὸν A et in margine P. lege Εὔρου. 21. ὄπλικὸν P.

pulum autem, relicto Cyzici praesidio idoneo, cum solis Gallis ad Taticium celeriter pergere iussit. hic cum Latinos atque Ubertopulum videret, confirmato animo, (nam idoneum ante exercitum conscripserat,) statim adversus Scythas profectus est. Philippopolin ubi pervenit, in ripa fluvii ad Blisnum fluentis castra motatus est; cumque Scythas a pabulatione redeuntes cum praeda multa atque captivis videret, licet nondum vasa intra vallum deposuisset, iustam in eos militum partem immisit. ipse, armis captis omnibusque se comparare iussis, aciem instruxit et praemissos milites secutus est. ubi Scythas cum praeda et captivis sese reliquo Scytharum exercitu in Euri ripa consentium adiunxisse vidit, bifariam exercitu divisio, classicum utrimque cani iussit, et magno cum clamore barbaros invadit pugna conserta acri, Scytharum plurimi occubuerunt, multi dispersi fuga servati sunt. Taticius praeda omni potitus, victor Philippopolin perrexit. ibi cum exercitum omnem collocasset, circumspiciebat, unde

πει ὄθεν χρη̄ και ὄπως τοῖς βαρβάροις αὐθις προσβαλεῖν. ἀπειροπληθεῖς δὲ τὰς αὐτῶν γινώσκων δυνάμεις, σκοποὺς ἀπανταχόσε ἐξέπεμπεν, ἵν' ἐκείθεν ἔχη τὰ κατὰ τοὺς Σκυθὰς συγγάκις ἐκμανθάνειν. ἐπαναδεδραμηκότες δὲ οἱ σκοποὶ πλη-
 5 θος βαρβάρων ἔλεγον πολὺ περὶ τὴν Βελιάτοβαν ἐνδιατρίβειν και τὰ περίξ λητίζεσθαι. και ὁ Τατίκιος προσδόκιμον τὴν τῶν Β Σκυθῶν ἐπέλευσιν ἔχων και πρὸς τοσοῦτους μὴ ἀποχρώσας ἔχων δυνάμεις, τὸ παράπαν ἀλύων τοῖς λογισμοῖς, ἐν ἀμη-
 10 χανία καθεισθήκει. ἀλλ' ὅμως και τὸ σιδήριον ἔθηγε και πρὸς μάχας ἐθάρρυνε τὸ στράτευμα. καταλαβὼν δὲ τις τὴν τῶν βαρβάρων κατ' αὐτοῦ ἔλευσιν διεμήνυε και φθάνειν ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ εὐθὺς ἐν τοῖς ὄπλοις ἦν. και ἅπαν τὸ στράτευμα ἐξοπλίσας, τὸν Εὐρὸν παραχρῆμα διαπεράσας, τὰς φάλαγγας Ἰλαδὸν καταστήσας, εἰσθήκει πολέμου σχῆμα δια-
 15 τυπώσας. αὐτὸς δὲ τὸ μέσον εἶχε τῆς παρατάξεως. και οἱ βάρβαροι Σκυθικῶς παραταξάμενοι και τὰς αὐτῶν δυνάμεις πρὸς μάχην καταστησάμενοι, ἐψέκσαν μὲν πόλεμον ἀναζητεῖν και
 20 τοὺς ἀντιπάλους ἐρεθίζειν ὡς πρὸς μάχην. ἐδεδίεσαν δὲ ὅμως και ἄμφω τὰ στρατεύματα και τὴν συμπλοκὴν ἀνεβάλ-
 20 λογτο, τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν τὸ ὑπερπληθὲς τῶν Σκυθῶν ὑπο-
 πτιῆσον, τὸ δὲ Σκυθικὸν τεθωρακισμένους ἅπαντας ὄρων, τὰς

3. ἀπανταχόθεν ἐξαπέστειλεν Α. ἐκείθεν om. Α. ἔχη AG, ἔχοι P. 4. ἐκμανθάνειν Α, μανθάνειν PG. 5. πολὺ om. G. 6. προσδοκῆσιμον CG. 7. ἔλευσιν Α. 8. δυνάμεις τὸ πᾶν, ἀναλύων P, recte CG. 11. ἤδη δειγῶς ἰσχυρίζετο PG, alterum Α. 13. παραχρῆμα om. Α. 16. αὐτὸν P. 17. καταστησάμενοι: ὄπλισαντες Α. ἐψέκσαν Α. μὲν om. Α.

et qua ratione barbaros iterum aggredi posset. verum cum innumeras eorum copias esse intelligeret, exploratores dimisit, qui de Scytharum rebus crebro certiozem se facerent. reversi speculatores, magnam barbarorum multitudinem circa Beliatobam versari finitimamque regionem diripere nuntiarunt. Taticius, qui adventum Scytharum expectaret, nec tanto numero pares haberet copias, plane consilii inops, in angustiis erat. tamen ferrum exacuit atque ad pugnam milites cohortatus est. interim advenit, qui barbaros adventare nuntiavit iamque prope adesse confirmavit. Taticius statim in armis erat, et exercitu omni arma capere iusso, Euroque illico trajecto, cohortes turmatim disposuit, ipse mediam aciem tenuit. barbari, qui suo more aciem instruxerant copiasque suas proelio paraverant, videbantur quidem pugnae occasionem quaerere et adversarios provocare. sed uterque exercitus timore congressum differebat; Romani enim innumeram

τε σημαίας και τὸ λαμπρὸν τῶν ἀμφίων και τὴν ἐκείθεν ἀπο-
 παλλομένην αἴγλην πρὸς τὴν ἀστρῶν βολὴν ἀντιστίλβουσαν.
 Ὅμοιοι δὲ ἀπάντων οἱ τολμηταὶ Λατίνιοι και θρασεῖς τὴν μά-
 χην προαρπάξιν ἤθελον, θήγοντες ὀδόντας ὁμοῦ και σιδή-
 ρια. ἀνέστελλε δὲ αὐτοὺς ὁ Τατίκιος. ἀνὴρ γὰρ οὗτος εὐ-
 σταθῆς και τοῦ μέλλοντος ῥᾶστα καταστοχάσασθαι δυνατός.
 ἰσταμένων οὖν ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων και οἷον ἐτέρου
 τὴν ἐξ ἐτέρου κίνησιν ἀπεκδεχομένου, και μηδ' οὐτινοσοῦν
 τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ μεσαίχιμιον ἐξ οὐδέτερου τῶν στρα-
 τευμάτων ἰππάσασθαι κατατολμῶντος, ἐπεὶ ἐν δυσμαῖς ἤδη ὁ 10
 ἥλιος, ἕκαστος τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπά-
 νεισι. τοῦτο ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις ἐγένετο. και πρὸς μάχην
 P. 185 εὐτρεπιζομένων τῶν δημαγωγῶν και πολέμου σχῆμα καθ'
 ἐκάστην διατυπύοντων, ἐπεὶ μηδεὶς τὴν πρὸς ἄλλον ἀπεδώ-
 ρησε μάχην, κατὰ τὸ τῆς τρίτης περιόρθρον ἀναχωροῦσιν οἱ 15
 Σκύθαι. αἰσθόμενος δὲ ὁ Τατίκιος τούτου, παραχρημα κα-
 τόπιν αὐτῶν ἤλαυνεν. ἀλλὰ πεζός, φασιν, παρὰ Λύδιον
 ἄρμα. προφθάσαντες γὰρ οἱ Σκύθαι διῆλθον τὴν Σιδηρὰν.
 Βτέμνη δ' οὕτως εἰσὶ κατονομαζόμενα· κἀκεῖσε δὲ τούτους
 μὴ καταλαβόν, ἀναλαβόμενος τὰς ὄλας δυνάμεις πρὸς Ἀδρια- 20
 νούπολιν ἐπαναζεύγνυσι. και τοὺς μὲν Κελτοὺς αὐτοῦ που

2. ἀποστίλβουσαν A.

3. ὁμοιοι ἀπάντων δὲ P, altero ordi-
 ne AG.

5. ὁ A.

7. τῶν στρατευμάτων om. CG.

ἐξ om. G.

μηδ' οὐτινοσοῦν A et in margine P, μηδέ τις

σὺν PG.

11. ἥλιος ἦν P, ἦν om. AG.

12. τούτου ἐπὶ δ.

ἡ. γεγονότος A.

13. εὐτρεπισμένων A.

17. πεζούς CG.

18. σιδηρὰν, και τούτους μὴ καταλαβόν A.

Scytharum multitudinem metuebant, Scythae percellabantur, cum omnes loriceis viderent instructos et signa et vestes splendidas et relucens inde nitorem, siderum radios referentem. soli omnium Latini audaces atque temerarii pugnam occupare poscebant, dentes simul atque gladios exacuentes. Taticius autem eos cohibuit erat enim animo prudenti et sagax in suspicandis rebus futuris. postquam uterque exercitus, dum alter alterius impetum exspectat, sed ne ullus quidem ex militibus neutra ex parte in medium equitare audeat, ad solis occasum constitit, dux uterque in castra revertit. idem duobus factum est diebus. verum licet ad pugnam duces se pararent et aciem utroque die instruerent, quoniam neuter pugnam capessivit, tertii diei diluculo Scythae retro cedunt; quo animadverso, Taticius statim eos sequitur; sed pedes, ut aiunt, ad Lydium currum. nam occupantes Scythas Sideram (vallis id nomen est) cum assecutus non esset,

καταλιπών, τῶν δὲ στρατιωτῶν οἴκοι πορευθῆναι ἕκαστον κελύσας, μετὰ τινος μερίδος τῆς στρατιᾶς αὐτὸς ἐπαναζεύγνυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

universas copias Hadrianopolin reduxit, Gallisque ibi relictis, militibus autem in suam quoque patriam dimissis, cum parte aliqua exercitus ipse in urbem revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ζ.

ALEXIADIS LIBER VII.

ARGUMENTUM.

Scythae sive Patzinacas, duce Tzelguo, Chariopolim incurstantes, a Romanis vincuntur (1). tamen in fines Romanos irrumpere pergunt. imperator contra eos movet. Scytharum legationem decipit, solis deliquio ingeniosus usus (2). proelio prope Dristram oppidum commisso, Romani funduntur, ipseque Alexius viz evadit (3). Palaeologus mirabiliter servatus (4). Scythae a Comanis, orto dissidio de praeda, in Ozolimnae palude aliquamdiu obsidentur (5). post Comanorum discessum Sythae, etsi cum imperatore pacem pepigerant, ad Cypselia usque movent. mox foedere renovato, Taurocomum recedunt (6). unde ineunte vere Chariopolim usque progrediuntur. archontopuli trecenti a Scythis caesi summo Alexii dolore. Tatiticius hostes ulciscitur (7). per idem tempus Tzachas, Smyrnae emirus, praeter Clazomenas, Phocasam et Mitylenen, etiam Chio insula potitur. quae insula a Constantino Dalasseno obsessa, tandem ad deditionem compellitur (8). Scythae ad Haden, Neantzis maxime prodicione, imperatori gravissimam inferunt cladem (9). paulo post Alexius, licet febri correptus, eos ad Rusium in fugam vertit (10). castra Romana Tzurulum translata. Scythae ibi imperatorem obsident. is, ubi sagacissimo invento hostes depulit, Cpolin revertitur (11).

P. 188 1. Ἐαρος δὲ ἐπιφανέντος διελθῶν ὁ Τζελγὸς τὰ ὑπερ-
V. 150 κείμενα τοῦ Δανούβεως τέμνη, (ἡγεμῶν δὲ οὗτος ὑπερέχων

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ἕβδομον GA. 1. δ' A. διελθῶν:
αὐθις, ὁ τζελγὸς (σκούθης δὲ οὗτος) ἡγεμῶν τοῦ σκνθ. στρατεύ-
ματος, τὰ ὑπερκ. τοῦ δανούβεως πέμπει διελθεῖν σύμμικτον A.

1. Ineunte vere Tzelgu, angustias Danubio superiacentes transgressus, (dux hic erat supremus Scythicae militiae,) exercitu octo-

τοῦ Σκυθικοῦ στρατεύματος,) σύμμικτον ἐπαγόμενος στρα-
 τευμα ὡσεὶ χιλιῶδας ὀγδοήκοντα ἔκ τε Σαυροματῶν καὶ Σκυ-
 θῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ Λακικοῦ στρατεύματος οὐκ ὀλίγους, ὧν ὁ
 5 οὕτω καλούμενος Σολομῶν δημαγωγὸς ἦν, τὰς κατὰ τὴν Χα-
 ριούπολιν παρακειμένας πόλεις ἐληΐζετο. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ φθά-
 σασ τὴν Χαριούπολιν καὶ λείαν πολλὴν ἀναλαβόμενος, κατέ-
 λαβε τόπον τινά, Σκοτεινὸν καλούμενον. μεμαθηκῶς τοῦτο
 ὁ Μαυροκατακαλὼν Νικόλαος καὶ ὁ Βεμπετζιώτης, τὴν ἐκω-
 10 νυμίαν ἀπὸ τῆς ἐνεγκαμένης λαχῶν, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς δυ-
 νάμεων καταλαμβάνουσι τὸ Πάμφυλον. ὄρῶντες δὲ τοὺς περὶ
 τὰς κομποπόλεις τῶν παρακειμένων χωρῶν πρὸς τὰς πόλεις
 καὶ τὰ φρούρια συνελαυνομένους διὰ πτοίαν πολλήν, ἀπάραν-
 15 τες τοῦ οὕτωςι καλουμένου Πάμφυλου τόπου, καταλαμβάνου-
 σι τὸ τοῦ Κούλη πολίχνηον, τὸ ἦπαν συνεπαγόμενοι στρα-
 τευμα. ὅπισθεν δὲ τούτων ἐρχόμενοι καὶ τὸν οὕτωςι καλού-
 μενον σκοπὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος (λέξις δὲ αὕτη C
 20 συνήθης τοῖς στρατιώταις) εὐρόντες οἱ Σκύθαι, παρείποντο
 ἰχνηλατοῦντες ὡς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα. ἀγαζούσης δὲ P. 189
 ἤδη τῆς ἡμέρας τὰς Ἰδίας ὁ Τζελγὸς καθιστᾷ δυνάμεις καὶ
 20 τὸν κατὰ τοῦ Μαυροκατακαλῶν ἐβουλεύετο πόλεμον. ἐκεῖνος
 δὲ κατὰ τὸν ὑπερκείμενον τῆς πεδιάδος ἀνῆλθε μετὰ

2. ὡσεὶ — στρατεύματος om. CG, ὡσεὶ — ὀγδοήκοντα om. A.
 3. οὐχ P. 4. τὴν om. A. 5. παρακειμένας om. A, κειμέ-
 νας G. καὶ — Χαριούπολιν om. A. 6. κατέλαβε περὶ τε
 χωρίον καλούμενον σκοτεινόν A. 7. τοῦτο μεμαθηκῶς A. 8.
 Βεμπετζιώτας G. τὴν — λαχῶν om. A. 9. δυνάμεων om. A.
 14. τὸ τουκούλη A. 16. κόπον C. 20. ἐβουλεύεσαστο CG.

ginta fore millium, ex Sauromatis Scythisque conflato, nec exiguo
 Dacorum numero, quorum Solomo qui dicebatur dux erat, urbes Cha-
 riopoli vicinas devastabat; atque ipsa etiam Chariopoli occupata prae-
 daeque multa abducta, in loco consedit, qui Scotinum dicitur. quibus
 cognitis, Nicolaus Maurocatalo et Bebetziota, nomen a patria sor-
 titus, cum copiis, quibus praeerant, Pamphylo profecti sunt. cum-
 que eos, qui vicis adiacentium regionum incolabant, in urbes viderent
 castellaque summa trepidatione festinantes, Pamphylo quod di-
 citur relicto, oppidulum Cule petunt copiis omnibus. Scythae, scopum
 qui dicitur exercitus Romani (vocabulum hoc usitatum est militibus)
 odorati, pone sequuntur, vestigiis quasi exercitus Romani insistentes.
 die iam illucescente, copias Tzelgu in aciem collocavit, et pugnam
 cum Maurocatalone committere in animo habuit. sed hic cum lectis
 nonnullis centurionibus iugum, quod supra planitiem iacebat, ascen-
 dit, barbarorum copias speculaturus; conspectaque Scytharum multi-

τινων λογάδων, κατασκοπήσων τὰς βαρβαρικὰς δυνάμεις. ὄρων δὲ τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, ἐσφάδαζε μὲν τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου, ἀνεβάλλετο δὲ, τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιὰν κατανοῶν μὴδὲ τὸ πολλοστὸν σώζουσαν τῆς τῶν βαρβάρων B δυνάμεως. ἐπανελθὼν δὲ μετὰ τῶν λογάδων τοῦ ὀπλιτι-5 κοῦ παντὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωαννιάκη διεσκοπεῖτο, εἰ χρὴ προσβαλεῖν τοῖς Σκίθαις. τῶν δὲ πρὸς τοῦτο ἐποτρυνόντων, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μᾶλλον πρὸς τοῦτο κατέρροπος ἦν, τριχῇ διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ ἐνυάλιον ἤχησαι κελεύσας, ξυμμίγνυται τοῖς βαρβάροις. πολλοὶ μὲν οὖν τηνι-10 καῦτα τρωθέντες πίπτουσι, κτείνονται δὲ οὐχ ἦττους. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τζελγὸν γενναίως μαχόμενος καὶ ὄλας συνταράσσων φάλαγγας, καιρίαν πληγὴν ἀφήρηται τὴν ψυχὴν. οἱ πλείους δὲ ἐν τῇ φεύγειν πίπτοντες εἰς τὸν ἀναμεταξὺ τοῦ C καλουμένου Σκοτεινοῦ καὶ τοῦ Κούλη θύακα, ἀπεπνίγοντο ὑπ' 15 ἀλλήλων συμπατούμενοι. λαμπρὰν τοίνυν τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν νίκην ἀράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγάλωπολιν. δωρεὰς δὲ καὶ τιμὰς ἀπὸ τοῦ βασιλέως δεξάμενοι κατὰ τὸ ἀνάλογον, ὑπέστρεψαν μετὰ τοῦ τηνικαῦτα προχειρισθέντος μεγάλου δομεστικῆς τῆς δύσεως Ἀδριανοῦ τοῦ Κο-20 μνηνοῦ καὶ αὐταδέλφου τοῦ αὐτοκράτορος.

2. Οὕτω δὲ τῶν κατὰ Μακεδονίαν καὶ Φιλιππούπολιν

1. κατασκοπήσων C, σκοπήσων PG. 4. τὸ om. G. 6. Ἰωανναζίου C, Ἰωαννικίου G. 9. τὰς δυνάμεις: τὸ στρατεύμα A. ἐνηχῆσαι G. 11. ἀλλὰ add. A. 16. τὴν om. A. 17. οἱ τοῦ βασιλέως om. C. 18. δὲ om. G. 20. τοῦ add. A. 22. οὗτοι con. Diesterwegius.

audine, flagrabat quidem dimicandi cupiditate, sed cunctabatur tamen, cum Romanum exercitum ne minimo quidem barbarorum numero parem esse videret. reversus cum centurionibus totius exercitus et ipso Iohanniace deliberavit, anne aggredi Scythas conduceret. quibus proelium suadentibus, cum et ipse ad hoc potius propensus esset, copiis in tres partes divisus, bellicum canis iussit et barbaros adortus est. multi eo tempore vulnerati sunt, nec pauciores caesi; quin ipse Tzelgu, postquam fortiter pugnans totas conturbavit phalanges, lethali vulnere accepto, animam efflavit; plerique fugientes in rivum Scotino qui dicitur et Cule medium prolapsi, suffocantur, a se invicem conculcati. splendida igitur de Scythis victoria reportata, Romani urbem repetierunt. ubi cum munera atque honores pro merito ab imperatore accepissent, cum magno domestico occidentis nuper creato, Adriano Comneno, imperatoris fratre, redierunt.

2. Illi hoc modo ex Macedonia atque Philippopoli vicinis regionibus

μερῶν ἀπελαθάντες, παρὰ τὸν Ἴστρον αὐτίς ἐπαναστρέψαν-
 τες ἠγλίζοντο καὶ ὡσπερ ἰδίαν τὴν ἡμεδαπὴν ἀνέτως πάντη πα-
 ροικούντες ἐλήϊζοντο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἤνέ- V. 151
 σχετο τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων εἶσω τοὺς Σκυθὰς παροικεῖν, ἅμα D
 5 δὲ καὶ δεδιώς, μὴ διὰ τῶν στενωπῶν διελθόντες, αὐτίς χεῖ-
 ρονα τῶν προτέρων ἀπεργύσωνται. ἔνθεν τοι παρεσκευα-
 σμένος καὶ καλῶς ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, καταλαμβάνει τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Λαρδέαν ἄπεισιν ἐν με-
 ταιχμίῳ τῆς Δαμπόλεως καὶ Γολόης διακείμενον. κύκεισθε
 10 προχειρισάμενος ἡγεμόνα Γεώργιον τὸν Εὐφορβητὸν κατὰ τῆς
 Δρίστρας διαπόντιον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τσο-
 σαράκοντα ἡμέραις αὐτοῦ που ἐγκαρτερῶν, τὰς ἀπανταχόθεν
 δυνάμεις μετεπέμπετο. ἰκανὸν δὲ συνειλοχῶς στράτευμα ἐβου-
 λευτο, εἰ χρὴ τὰς κλεισούρας διεληλυθότα, τὴν μετὰ τῶν
 15 Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην, "οὐ χρὴ" λέγων "ἐχειριάν P. 190
 ὄλωσ τοῖς Σκυθαῖς δίδοσθαι," εἰκότως τοῦτο περὶ τουτωνί
 τῶν βαρβάρων σκοπήσας. οὐδὲ γὰρ ἀπὸ τινος καιροῦ τῶν τσο-
 σάρων καταρξάμεναι αἱ τῶν Σκυθῶν προνομαὶ εἰς τὸν ἐφε-
 ξῆς κατέληγον, θέρους τυχὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀπώρας, ἣ
 20 καὶ χειμῶνος ἐν φθινοπώρῳ παυσάμεναι. οὐδὲ κύκλος εἰς

1. περὶ P in margine. 2. καὶ — ἐλήϊζοντο add. CAG et in
 margine P. 3. ἀκούων AG. ἠνείχετο A. 6. τοι καὶ G.
 8. κύκεισθαι A. 9. Δαμπόλεως P in margine, Δαμπύρας PG.
 lege Δαμπόλεως. 10. Φορβητὸν CG. 11. Δρίστρας G. 12.
 καρτερῶν CG. 13. ἐβουλεύσατο G. 14. διεληλυθότας AG.
 16. τουτωνί τῶν C, τῶν om. P, τῶν βαρβάρων τούτων G. 17.
 καιροῦ ἀρξάμεναι G. 20. φθινοπώρου G. παυσόμεναι G.
 εἰς om. G.

bus propulsi, ad Istrum reversi consederunt et tanquam suam Roma-
 norum ditionem finitimam summa licentia incursabant. quod cum au-
 disset imperator, intra Romani imperii fines non perferebat Scythas
 habitare; simul etiam verebatur, ne angustias montium denuo
 transgressi, peiora etiam quam antea perpetrarent. itaque exercitu
 instructo beneque armato, Adrianopolin profectus est; unde Lardeam
 movit, locum inter Diampolin et Goloen situm. ibi Gregorium Euphor-
 benum ducem creatum Dristram mari tendere iussit; imperator ipse
 quadraginta dies illic commorans, omnes undecunq̄ue copias contra-
 xit. idoneo autem collecto exercitu, deliberabat expediretne, angu-
 stiiis superatis, pugnam cum Scythiis committi, otium omnino iis
 dandum non esse censens. nec iniuria. neque enim uno ex quatuor
 anni temporibus coeptae Scytharum incursiones sequenti desinebant,
 ut vel a vere usque ad aestatem vel etiam ab hieme ad autumnum
 durarent; neque unius anni orbis hanc calamitatem circumscribebat, sed

ἐνιαύσιος τοῦτ' ἐπὶ τὸ κακὸν περιέγραψεν, ἀλλ' ἐφ' ἱκανοῖς ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων ἐκυμαίνεται, κἄν ἐκ πολλῶν ὀλίγων τινῶν αὐτοὶ ἐπεμνήσθημεν. οὐδὲ διπλοῖς ἐμερίσθησαν λογισμοῖς, κἄν ὁ αὐτοκράτωρ πολλῶν διὰ παντοίων τούτους ἐφείλκετο· ἀλλ' οὐδέ τις λαθὼν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπηντομολήσεν, ἔτι ἅμ-5
 Βτάθιτον τέως τὴν γνώμην ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν Νικηφόρος ὁ Βρυέννιος καὶ ὁ Μαυροκατακαλὼν Γρηγόριος, ὃν τιμῆς τεσσαράκοντα χιλιάδων ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν Σκυθῶν ἐάλωκότα ἐπρίατο, οὐδαμῶς τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν κατὰ τὸ Παρίστριον συνεχώρουσιν πόλεμον. ὁ δὲ γὰρ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ ἰο
 Νικόλαος ὁ Μαυροκατακαλὼν καὶ ὅποσοι ἄλλοι νέοι καὶ ἀκμα-
 ζοντες τῷ τοῦ βασιλέως προσκείμενοι θελήματι, ἐπέτρεπον τὰ τέμνη τοῦ Αἴμου διελθεῖν καὶ κατὰ τὸ Παρίστριον τὴν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην. σὺν οἷς καὶ οἱ δύο υἱεῖς Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος, Νικηφόρος τε καὶ 15
 C. Λέων, οἱ μετὰ τὸ ἀνενεχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς βασι-
 λείας περιωπὴν ἐν τῇ πορφύρᾳ ἐξ αὐτοῦ ἐτέχθησαν, κἄν-
 τεῦθεν πορφυρογέννητοι προσηγορεῦσθην. ἡ δὲ πορφύρα ὀ-
 κημῆ τί ἐστιν κατὰ τὰ ἀνάκτορα ἐξ αὐτῆς τῆς βύσσεως μέ-
 χρι τῆς ὀρόφου κινήσεως διὰ τετραγώνου συμπληρούμενον 20
 σχήματος, ἐκεῖθεν δὲ εἰς πυραμίδα ἀποτελεστικῶν, ἀφορῶν μὲν ὡς πρὸς θάλατταν πρὸς τὸν λιμένα, οὐπερ οἱ πέτρινοι

4. ἀφείλετο G. 5. ἀπηντομολήσεν PG, recte C. 7. Βρυέν-
 νιος P. 11. κατακαλὼν A. καὶ alterum om. A. 14.
 σὺν τούτοις A. 17. κἄντεῦθεν — προσηγορεῦσθην add. C.

per annos multos Romanorum res perturbabatur, quanquam e multis pauca tantum memoravimus, neque in diversas trahi poterant partes, licet imperator saepe vario modo eos tentaret, sed ne clam quidem ad eum quisquam transit, cum firmo adhuc et constanti animo essent. Nicephorus igitur Bryennius et Gregorius Maurocatalo, quem imperator a Scythis captum quadraginta millium pretio redemerat, ad Istrum cum Scythis acie decertari neutiquam probabant; Palaeologus autem Georgius et Nicolaus Maurocatalo, et si qui alii iuventute florebant, imperatori obnoxii Haemi valles transire atque ad Istrum pugnam cum Scythis committere suadebant. quibus accedebant etiam Diogenis imperatoris duo filii, Nicephorus atque Leo, qui patre imperium iam adepti, in purpura nati, porphyrogeniti appellabantur. purpura autem aedificium est in regis aedibus, ab ipsa basi usque ad tecti initium quadrata exstructum forma, hinc in pyramidem desinens, mare versus ad portum spectans, in quo lapidei sunt boves leonesque. marmore autem et solum constratum est et parietes inducti sunt: non vulgaris quidem generis, nec quale ex pretiosiore marmore

βόες καὶ οἱ λέοντες, διὰ μαρμάρων δὲ τὸ τε ἔδαφος κατέ-
 στρωτο καὶ οἱ τοῖχοι περιστέλλοντο, οὐ τῶν τυχόντων, οὐδὲ
 τῶν ἄλλων ὀπόσοι εὐποριστότεροι τῶν τιμιωτέρων λίθων εἴ-
 σιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀπὸ Ῥώμης οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς ἐπεσύραν-
 5 το. ἔστι δὲ οὗτος ὁ λίθος, τὸ ὄλον εἰπεῖν, πορφυροῦς δι' ὄ-
 ὄλου καὶ ὄλον στίγματα τινὰ ψαμμοειδῆ λευκὰ αὐτῷ περιτρέ-
 χουσιν. ἐκ τούτων τῶν λίθων, οἴμαι, πορφύραν τὸ εἶκημα
 οἱ ἀνέκαθεν ὠνόμασαν. ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, ὡς οὐδ' ἡ σάλπιγξ
 μέγα ἠχήσασα ἅπαντας τὴν πρὸς τὸν Αἴμον ὁδὸν οἰοεῖ κατὰ
 10 τῶν Σκυθῶν προὔτρέπετο, ὁ Βρυέννιος πολλὰ κωλύων τὸν
 αὐτοκράτορα τοῦ ἔγχειρήματος, ὡς οὐκ ἐπειθεν, ἐπιφωνημα- P. 191
 τικῶς φησὶν "ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, εἰ τὸν Αἴμον διέλθῃτε, τοὺς
 δρομικωτέρους τῶν Ἰππων δοκιμάσεις." ἐρωτήσαντος δὲ τινος, V. 152
 τί ὁ λόγος οὗτος ἐβούλεται, "ἐν τῷ φεύγειν" φησὶν "ἅπαν-
 15 τας." οὗτος γὰρ ὁ ἄνθρωπος, εἰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δι' ἀποστα-
 σίαν ἐξεκέκοπτο, ἀλλὰ τὸ γε εἰς στρατηγικωτάτην βουλήν καὶ
 παράταξιν δεινότατος τῶν πολλῶν καὶ ποικιλώτατος ἐγνωρί-
 ζετο. ὅπως δὲ τῶν ὀμμάτων ὁ προμνημονευθεὶς Βρυέννιος
 ἀπεστέρητο δι' ἀποστασίαν ἢ ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
 20 τορος Βοτανειάτου, καὶ ὅτι παρὰ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου
 τότε μεγάλου δομestίκου τυγχάνοντος τῶν δυτικῶν τε καὶ
 ἀνατολικῶν στρατευμάτων κατασχεθεὶς, τῷ Βορίλλῳ παρε- B

4. ἐπεσύροντο C. 5. τὸ ὄλον C et in margine P, ὄλος PG.
 6. τινὰ στίγματα G. 7. τὸ εἶκημα πορφύραν G. 9. ἅπαν-
 τας A, ἅπασιν PG. vid. annotat. 12. φησιν CA, ἔφη PG. 15.
 ὁ om. G. 16. στρατιωτικωτάτην A. 18. προμνημονευθεὶς
 P. 20. Βοτανειάτου om. G. 22. lege Βορίλλῳ ut supra.

facilius parari potest; sed ex eorum est lapidum numero, quos Roma ve-
 teres imperatores deportarunt. est is lapis purpureus fere totus, nisi quod
 puncta quaedam candida ad arenae instar inpersa sunt. ab huius
 igitur marmoris colore purpuram, arbitror, aedificium maiores vocarunt.
 sed redeo ad rem. cum igitur tubae cantus iter ad Haemum utpote
 adversus Scythas omnibus indiceret, Bryennius, ut imperatorem ab
 incepto revocaret, multam dedit operam; cumque non persuaderet,
 ad extremum "scito, inquit, imperator, Haemum si transieritis,
 equorum qui velociores sint, experiere." quae verba, quid sibi vel-
 lent, percipienti cuidam, "fugientibus nimirum omnibus" respondit.
 erat hic vir, licet ob defectionem luce privatus, rerum bellicarum et
 exercitus in aciem collocandi peritissimus atque prudentissimus. quo
 autem casu excaecatus sit, cuius mentionem modo fecimus, Bryennius
 ob defectionem vel potius rebellionem adversus imperatorem Botania-
 tem, utque a Comneno Alexio magno tunc temporis occidentalis

δόθη τὰς ὄψεις ἀβλαβεῖς ἔχων, τοὺς ἐθέλοντας λεπτομερέ-
στερον μαθεῖν παραπέμπομεν εἰς τὸν μέγιστον Καίσαρα. ὁ
γὰρ Καίσαρ οὗτος τοῦ μὲν Ἀλεξίου ἤδη τὰ Ῥωμαίων διέπον-
τος σκῆπτρα γαμβρὸς ἐγεγόνει, τοῦ δὲ Βρυεννίου ἐκείνου ἀπό-
γονος. ἀλλ' ἐνταυθοῖ γενομένη, συγχέομαι τὴν ψυχὴν καὶ 5
πένθους ἐμπίπλαμαι. σοφὸς μὲν γὰρ τὴν γνώμην ἦν οὗτος
ὁ ἀνὴρ καὶ τὸν λόγον σοφώτατος. πάντα γὰρ καὶ ῥώμη καὶ
τάχος καὶ κάλλος σώματος καὶ ἀπλῶς ἐς ταῦτόν συνελθόντα
ἔσα ψυχῆς καὶ σώματος ἀγαθὰ, τὸν ἀνδρα ἐκείνον ἐκόσμησεν.
Cενα γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἅπασιν ἐξοχωτάτον καὶ ἡ φύσις ἀνε- 10
βλάστησε καὶ ὁ θεὸς ἐδημιούργησε. καὶ οἶον τὸν Ἀχιλλεῖα
ἔμνησεν Ὅμηρος ἐν τοῖς ἀρχαίοις, τοιοῦτον ἂν τις εἶπε τὸν
ἐμὸν Καίσαρα ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον ἅπασιν ἀναπεφνήота.
οὗτος τοίνυν ὁ Καίσαρ καὶ τὰ στρατιωτικὰ γεγονὼς ἄριστος,
οὐκ ἀμελετήτως ἔσχε πρὸς λόγους. ἀλλὰ πᾶσαν βίβλον ἀνα- 15
πτυξάμενος καὶ εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην ἐγκεκυφώς, πολλὴν σο-
φίαν ἐκέϊθεν ἠρύσατο, ὄση τε ἡμετέρα καὶ ὄση ποτὲ οὐχ
D ἡμετέρα. ὕστερον δὲ καὶ πρὸς συγγραφὰς ἐξέδωκεν ἑαυτὸν,
καὶ δὴ καὶ σύγγραμμα ἐξ ἐπιταγῆς τῆς ἐμῆς δεσπότιδος καὶ
μητρὸς, τῆς βασιλίδος φημὶ Εἰρήνης, ἐσχέδιασεν ἄξιον λόγον 20
καὶ ἀναγνώσεως, ἱστορίαν συντεταχώς τῶν πρὸ τοῦ ἀναδη-
σασθαι τὰς τῆς βασιλείας ἡγίας πράξεων τοῦμοῦ πατρὸς, ἐν

4. τοῦδε PG. correxi. 5. συγχέομαι P in margine, συνέχομαι
PG. τὴν γνώμην G. καὶ πένθους C, τοῦ καὶ πάθους PG.
6. ἐμπίπλαμαι C, ἐμπίπλαμαι PG. 8. ταῦτό C. 17. ὄση-
δήποτε? 20. τῆς om. G.

atque orientalium copiarum domestico captus, Borilo traditus sit inte-
gris etiam tam oculis, id qui accuratius cognoscere cupiunt, ad sum-
mum remittimus Caesarem. nam Caesar hic et Alexii Romanorum sce-
ptra iam adepti gener erat, et Bryennii illius nepos. verum haec
memorans confundor animo luctuque afficior. praestans enim consilio
is erat et eloquentia praestantissimus; robur, agilitas, forma, po-
stremo quaecunque sunt animi corporisque bona, ea coniuncta uni-
versa hominem ornabant; unum enim illum in omnibus rebus prae-
stantissimum et natuza edidit et deus finxit; et qualem Achillem Ho-
merus antiquitus celebravit, talem dixerit quispiam Caesarem meum
inter omnes, qui sub sole sunt, extitisse. hic igitur Caesar cum rei
militaris peritissimus esset, litterarum non erat expertus; sed omnes
libros evolverat, omnibusque artibus imbutus, magnam sibi pruden-
tiam comparaverat et nostrarum rerum et externarum; postea etiam
ad historias scribendas animum appulit opusque iussu dominae
ac matris meae, imperatricis Irenes, exaravit laude et lectione di-

ἢ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον ἀκριβέστερον ἐπεξέρχεται, καὶ
 ὁμοῦ τὰς τε τοῦ προγόνου συμφορὰς ὡς ἀληθῶς ἀφηγήσατο, P. 192
 καὶ τὰς τοῦ πενθεροῦ ἀριστείας συνέγραψε, καὶ οὐκ ἂν ἐψεύ-
 σατο, καίπερ ἀμφοῖν ὡς τοῦ μὲν ἀγχιστεύς, τοῦ δὲ καθ' 5
 αἷμα προσήκων. καὶ μεμνήμεθα τούτων κἂν τοῖς προτέροις
 λόγοις τῆσδε ἱστορίας. ἐπεὶ δὲ τὸν Εὐφορβηνὸν Γεώργιον
 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς καὶ στόλου διὰ τοῦ Ἰστρου ἐρχόμενον
 κατ' αὐτῶν οἱ Σκυθαὶ ἐθεάσαντο, (ὃ δὲ ποταμὸς οὗτος ῥεῖ
 μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν, ἐκδίδεται δὲ διὰ τῶν
 10 καταρρακτῶν καὶ μετὰ ταῦτα διὰ πέντε τιγῶν στομάτων εἰς
 τὸν Πόντον τὸν Εὐξείνιον, μέγας τε καὶ πολὺς διὰ πολ-
 λῆς πεδιάδος ἐρχόμενος καὶ ναυσίπορος ὢν, ὡς καὶ τῶν Β
 πλοίων τὰ μέγιστα τε καὶ φορητότατα τούτῳ τῷ πο-
 ταμῷ ἐπινηχέσθαι· οὐ μίαν δὲ προσσηγορίαν λαμβάνει, ἀλλὰ
 15 τὰ ἄνωτέρω μὲν καὶ πρὸς τὰς πηγὰς Δίνουβις ὄνομα τούτῳ,
 τὰ κάτω δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς Ἰστρος ὁ ποταμὸς μετονο-
 μάζεται,) ἐπεὶ δὲ τοίνυν διὰ τούτου τοῦ ποταμοῦ τὸν Εὐφορ-
 βηνὸν Γεώργιον ἢ τῶν Σκυθῶν μερὶς ἐθεάσατο, ἐξ ἠπειροῦ V. 153
 δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτορα μετὰ στρατεύματος πλείστου αὐτοῦς

4. καίπερ: καὶ περὶ C. ὡς: lege ἄν. τῷ δὲ G. 5. με-
 μνήμεθα P in margine, μέμνηται PG. 6. τῆς G. Φορ-
 βηνόν G hic et infra. 9. ὄρων A et in margine P. δὲ
 add. G. 10. καὶ om. A. 11. post Εὐξείνιον add. A ῥεῖ.
 12. καὶ prius om. A. καὶ: τὰ G. 15. ἀνώτατα A, ἀνώτερα G.
 ταῖς πηγαῖς G. τούτῳ ὄνομα AG. 16. ταῖς ἐκβολαῖς G.
 ὁ ποταμὸς om. A. post ποταμὸς add. G ὁ γὰρ (leg. παρ)
 ἔβραλοις ψυσῶν (leg. φισῶν ex Gen. 2, 10. coll. Leon. Diac. VIII.
 p. 129), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς γάγγης, παρὰ αἰθίοψιν Ἰνδός, παρ'
 Ἑλλήσι δὲ δανούβιος. vid. Letronn. in A. de Humboldt. Geograph.
 histor. orbis novi II. p. 83. μετονομάζεται A, ἐπονομάζεται
 PG. 17. ἐπειδὴ A, δὲ om. G. 19. δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτ-
 ορα A, δὲ μετὰ στρατεύματος πλείστου τὸν αὐτοκράτορα PG.

gnum, quo rerum a patre meo ante sumptas imperij habenas gestarum
 historiam contexuit. in quo libro Bryennii res accuratius enarrat simul-
 que et avi calamitates verissime tradit, et soceri praeclara facinora
 refert, neque quidquam mentitur, licet utrique, affinitate alteri,
 alteri sanguine iunctus. horum mentio etiam in prioribus huius histo-
 riae libris facta est. ubi igitur Euphorbenum Georgium cum exercitu
 satis magno et classe per Istrum proficiscentem contra se Scythae vi-
 derunt, (fluvius hic ex occidentalibus regionibus decurrit, atque per
 cataractas et dein per quinque ostia in Pontum Euxinum effunditur,
 summa aquae copia, per vastas planities fluens tamque navigando
 aptus, ut vel maxima et valde onusta navigia ferat. nec tamen unum
 ei est nomen, sed superior et fonti propior pars Danubius, inferior
 et ostiis propinqua Ister, mutato nomine, appellatur,) per hunc igi-

ἤδη καταλαμβάνοντα μεμαθήκεσαν, ὡς ἀμήχανον τὴν μεθ' ἑκατέρων μάχην εὐρίσκοντες, τρόπον ἐπεζήτουν, δι' οὗ γένοιτ' ἂν αὐτοῖς τὸ ὄξυ τοῦ κινδύνου διεκφυγεῖν. πέμπουσι τοῖνυν πρέσβεις ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα Σκύθας, ἐπερωτῶντας τάχα τὰ περὶ εἰρήνης, ἅμα δὲ καὶ ἀπειλήν τινα με-5
 C ταξὺ τῶν λόγων παρενείροντας, ἔστι δ' οὗ καὶ ὑπισχνου-
 μένους, εἰ ταῖς τούτων νεύσεισι καὶ αἰτήσεισι κατανεύ-
 σαι θελήσειε, μεθ' ἰππέων χιλιάδων τριάκοντα συμμαχεῖν
 τῷ αὐτοκράτορι, ὀπηνίκα βούλοιο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν
 ἀπάτην διαγνοὺς τῶν Σκυθῶν καὶ ὅτι τὸν ὑπόγειον κίνδυ-10
 νον φεύγοντες τοιαῦτα διαπρεσβεύονται, καὶ εἰ ἀδείας ὄλωσ
 τύχοισιν, τὸν ὑποκρυπτόμενον τῆς αὐτῶν κακίας σπινθήρα εἰς
 πυρσὸν ἀνάψουσι μέγαν, τὴν πρεσβείαν οὐκ ἐδέχετο. τούτων
 δὲ τῶν λόγων συνειρομένων, Νικόλαός τις τῶν ὑπογραμματευ-
 D όντων, τῷ αὐτοκράτορι προσελθὼν πρὸς τὸ οὖς καὶ ὑποψιδυ-15
 ρίσας φησὶ “κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν, βασιλεῦ, ἔκλειψιν
 τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς προσδόκα γενήσεσθαι.” τοῦ δὲ διαπιστοῦν-
 τος, ἐκεῖνος ἐπώμνητο μὴ διαψεύσασθαι. ὁποῖος δὲ ὁ αὐτο-
 κράτωρ γοργὸς περὶ τὰς ἐνθυμήσεις, φησὶ τοῖς Σκύθαις
 ἐπιστραφεῖς, “θεῶ τὴν κρίσιν ἀνατίθῃμι· καὶ εἰ μὲν τι ση-20
 μεῖον ἐξ οὐρανοῦ κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἔκδηλον γένηται,

1. ἐμεμαθήκεσαν G.	3. διαφυγεῖν G.	6. ὑπισχνουμέ-
νου G.
10. γνοὺς G.	11. διαφεύγοντες A.	12. τῆς
αὐτῶν κακίας om. AG.
ματέων A.	14. σπειρομένων G.	ὑπογραμ-
ματέων A.
20. τι om. A.	16. ἡμέραν A, ὄραν PG.	17. προσδόκει A.
	21. ταυτην G.	ἡμέραν AG, ὄραν P.

tur fluvium ubi adventantem Euphorbenum Georgium Scytharum pars vidit, terrestri autem itinere etiam imperatorem exercitum maximum contra se iam ducere audiverunt, cum utriusque impares se intelligerent, circumspiciebant, qua ratione subito periculo evaderent. itaque mittunt legatos centum et quinquaginta Scythas, qui pacem peterent, simul minas quasdam orationi intexerent: sin postulatis atque optatis responderet, triginta millia equitum imperatori se, quando vellet, auxilio missuros pollicerentur. imperator autem cum fraudem Scytharum perspiceret, eosque imminentis periculi evitandi causa de pace agere, et facultate data, mox occultam odii favillam in magnam flammam excitaturos esse, legationem non admisit. de qua re dum disceptant, Nicolaus, scribarum unus, ad imperatorem accessit inque aurem insusurrans, “hoc, inquit, die solem defecturum esse exspecta;” quo fidem denegante, iureiurando se non mentiri confirmavit. tum imperator, qua erat ingenii dexteritate, ad Scythas conversus, “deum, inquit, iudicem facio: ac si quidem signum coelo hoc

εἴσοθε πάντως, ὡς ἐγὼ μὲν ὑποπτον οὖσαν τὴν ὑμῶν πρε- P. 193
 σβείαν εὐλόγως οὐ δέχομαι, ὅτι οὐκ ἐπὶ ἀληθείας οἱ φαλαγ-
 γάρχαι ὑμῶν τὰ περὶ εἰρήνης διαπεσβεύονται· εἰ δ' οὐ,
 διαμαρτῶν αὐτὸς τοῦ στοχασμοῦ ἐλεγχθήσομαι." δύο οὖν
 5 οὐπω παρῆλθον ὄραι, καὶ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπιλέλοιπεν, ὡς
 ἀφεγγῆ τὸν ὄλον δίσκον γενέσθαι, ὑποδραμούσης αὐτῷ τῆς
 σελήνης. καὶ οἱ μὲν Σκύθαι τηρικαῦτα ἑκταμβοὶ γεγόνασιν,
 ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ παραδίδωσιν αὐτοὺς Λέοντι τῷ Νικερίτῃ
 (ἐκτομίας δὲ οὗτος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς νηπιόθεν ἐνδιατρι-
 10 ψας καὶ ἀναφανεῖς δοκιμώτατος), ἐπισκήψας μεθ' ἱκανῶν B
 διασῶσαι τούτους μέχρι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ὁ δὲ
 μάλα προθύμως τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντίνου ἤψατο. οἱ δὲ
 βάρβαροι διὰ παντὸς τῆς ἑαυτῶν φροντίζοντες ἐλευθερίας,
 ἐπὶ τὴν μικρὰν Νίκαιαν ἔφθασαν, νυκτὸς ἀναιροῦσι τοὺς
 15 φύλακας, ἀμελῶς περὶ τὴν αὐτῶν διατεθέντας φυλακὴν. καὶ
 διὰ τινων σκολιωτέρων ἀτραπῶν ἐπαναστρέφουσι πρὸς τοὺς
 πέμψαντας. ὁ δὲ Νικερίτης μόγις μετὰ τριῶν σωθεῖς, κα-
 ταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα εἰς Γολόην.

3. Ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς καὶ πτοηθεῖς, μὴ οἱ

2. ἀληθεία G. 3. τῆς εἰρήνης G. lege ei δ' οὖν ut supra
 220, 17. 4. εὐρεθήσομαι A. οὖν add. A. 6. αὐτῷ A,
 αὐτὸν PG. 8. γε om. AG. παραδίδωσιν A, δίδωσιν PG.
 αὐτοὺς τῷ ἐκ . . . λέοντι τῷ νικερίτῃ, καὶ δες τῆς A. excidit
 ἐκτομίας. 10. ἀναφανεῖς P in margine, ἀφανῆς PG, ἀφα-
 ρεῖς C. 12. πρὸς A, περὶ PG. idem vitium apud Phrantz. I.
 p. 112, 15. τὴν βασιλεύουσαν A. 13. ἑαυτὸν P. ἐλευ-
 θερίας: σωτηρίας A. 14. μικρὰν Νίκαιαν: νικίτζαν A. 17.
 μετὰ τῶν ἐπιλοίπων A. 19. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο A.

ipso die apparet, intelligetis sane, suspectam me legationem vestram merito non admisisse, quod non vere atque ex animo duces vestri de pace agunt; sin minus, non recuso, quin temere conceptae de vobis suspicionis arguar." nondum effluxerat horae duae, cum sol ita defecit, ut totus eius orbis absconderetur luna subeunte. obstupuerunt tum Scythae, imperator autem Leoni Niceritae (eunuchus hic erat a puero innutritus castris et virtutis spectatae,) eos cum praesidio idoneo in urbem deducendos tradidit. hic alacri animo Cypolin iter ingressus est; verum barbari in occasionem recuperandae libertatis intenti, ubi Nicaeam parvam pervenerunt, custodibus, qui negligentius vigilias agebant, noctu obtruncatis, per obliquas semitas ad eos redeunt, a quibus missi erant. Nicerita cum tribus aegre servatus, Goloen ad imperatorem pervenit.

3. His auditis imperator, veritus ne legati, universis Scythis inatigatis, se adorirentur, non somnio egebat, quo ut Atrai quondam

C πρέσβεις ἔπαν τὸ Σκυδικὸν στράτευμα κατ' αὐτοῦ ἐρεθίσαντες ἐπεισπέσωσιν αὐτῷ, οὐκ ὄνειρον δεηθεὶς πρὸς μάχην αὐτὸν ἐποτρύνοντος, καθάπερ ποτὲ τὸν Ἀτρώως Ἀγαμέμνονα, ἀλλ' ἀναζέσας πρὸς μάχην καὶ τὴν Σιδηρὰν μετὰ τῶν ταγματῶν διελθὼν, τὸν χάρακα περὶ τὴν Βιτζίαν ἐπέζητο· 5 ποταμὸς δὲ οὗτος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὄρων ῥέων. πολλοὶ δὲ τηρικαῦτα χορταγωγίας χάριν τοῦ χάρακος ἐξεληθόντες καὶ πορρωτέρω γενόμενοι ἀνηρέθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ κατεσχέθησαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κατὰ τὸ περιορθρον ταχὺ καταλαμβάνει τὴν Πλίσκοβαν, κάκειθεν εἰς ἀκρολοφίαν τινὰ τὴν τοῦ 10

D Συμεῶνος καλουμένην ἄνεισιν, ἣ καὶ Βουλευτήριον τῶν Σκυ-
 V. 154 θῶν ἐγχωρίως ὠνομάζεται. τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν τῆς τῶν χρειδῶν συγκομιδῆς χάριν τοῖς τῆς παρεμβολῆς μακρὰν γενομένοις συνέβαινε. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν παρὰ τινα ποταμὸν ἔρχεται ἀγχοῦ τῆς Δρίστρας ῥέοντα καὶ ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι πρὸς τοὺς τέσσαρσι 15 σαρσιν ἀπέχοντα, κάκεισε τὰς σκευὰς καταθέμενος, τὸν χάρακα πηγνυται. ἐπεισπεσόντες δὲ ἀθρόον οἱ Σκύθαι τῇ τοῦ βασιλέως σκητῇ ἐξ ἑτέρου, ἀνεῖλον μὲν τῶν ψιλῶν τοῦ στρατοῦ ἱκανοὺς, κατέσχον δὲ καὶ τινὰς τῶν ἐκθυμοτέρως ἀγωνισαμένων Μανιχαίων. καὶ θόρυβος ἐπὶ τούτοις τοῦ στρατεύ- 20 ματος ἦρτο πολὺς καὶ σύγχυσις, ὡς καὶ τὴν βασιλικὴν κα-

1. ἔπαν τὸ σκυδικὸν A, τὸ ἔπαν Σκυδικὸν στράτευμα PG. 4. ἀλλ' om. G. 7. χάριν: ἕνεκα A. 8. πόρρω G. ἀνηρέθησαν P. 11. Συμεῶν CG. βουλευτήριος C. 14. αὐτῶν C. 18. ἐξ ἑτέρου om. A. 19. καὶ ζωὺς οὐκ ἀλλογους τῶν μανιχαίων A. ἐκθυμοτέρως G, ἐκθυμοτέρων P. 20. καὶ θροῦς ἐπὶ τούτῳ A.

filius Agamemnon, ad pugnam concitaretur, sed pugnandi cupiditate flagrans, Sideram cum legionibus transgressus, castra ad Bitzinam collocavit: fluvius hic est ex adjacentibus fluens montibus. tum multi pabulandi gratia castris egressi longiusque profecti, trucidati sunt a Scythis, multi etiam capti. imperator autem primo diluculo Pliscoham celeriter occupat, indeque in iugum, Symeonis dictum, ascendit, quod etiam Buleuterium Scytharum ab indigenis nuncupatur. eadem hic iis, qui pabulandi causa longius progressi erant, acciderunt. postridie ventum ad flumen est, quod prope Dristram fluit, stadia fere viginti quatuor distans. dum ibi, positis sarcinis, imperator castra munit, irruentes subito Scythae ab altera parte in imperatoris tentorium, magnam stragem edidere levis armaturae militum, quosdam etiam animosius repugnantes ceperunt Manichaeos. multus inde ortus tumultus est atque perturbatio, ut ipsum imperatoris tabernaculum corrueret, equis temere currentibus: quod iis, qui non

ταπεισὴν σκηπὴν ἐξ αἰτίας τῶν ἀτάκτως θεόντων ἵππων. ὅπερ τοῖς μὴ εὖνως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακειμένοις κακὸς οἶω- P. 194
 τὸς ἔδοξεν. ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς τοὺς ἐπεισεσθόντας βαρβάρους διὰ τινος στρατιάς ἐξελάσας πόρρω που τῆς σκηπῆς, 5
 ὅπως μὴ θορυβοῖεν, εὐθύς ἐποχθθεῖς ἐκείθεν, καὶ καταστείλας τὸν θόρυβον, σὺν αὐταῖς δυνάμεισι μετ' εὐταξίας τὴν πορείαν ποιησάμενος, καταλαμβάνει τὴν Δρίστραν, (πόλις δὲ αὕτη τῶν περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένων περιφανής,) πολιορκήσων ταύτην δι' ἐλεπόλεων. καὶ δῆτα τοῦ ἔργου ἀψάμενος 10
 καὶ πανταχόθεν ταύτην πολιορκῶν καὶ καταρράξας μίαν τῶν ταύτης πλευρῶν, εἰσῆει μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. αἱ δὲ δύο ἀκροπόλεις τῆς ῥηθείσης πόλεως ἔτι παρὰ τῶν συγγενῶν κατεῖχοντο τοῦ καλουμένου Τατοῦ, ἐκείνου προφθάσαντος ἀπελθεῖν ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ ἐπαναστρέψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυθῶν. ὃς ἐν τῷ ἐκείθεν ὑποχωρεῖν συντασσόμενος τοῖς ἰδίοις ἔφη, ὡς “ἐγὼ μὲν ἀκριβῶς οἶδα τὸν βασιλέα τουτὶ τὸ κάστρον πολιορκῆσαι μέλλοντα. ἐπὶ αὖν αὐτοὶ τοῦτον θεάσησθε τὴν πεδίαδα ταύτην καταλαβόντα,

1. αἰτίας om. A. ἵππων AG, ἐπλέων P. 4. lege ἐξελάσας πόρρω που τῆς σκηπῆς καὶ καταστείλας τὸν θόρυβον, ὅπως μὴ θορυβοῖεν αὐτοῖς, ἐποχθθεῖς ἐκείθεν σὺν αὐταῖς δυνάμεισι, μετ' εὐταξίας κ. τ. λ. 6. τὴν πορείαν ποιησάμενος om. G. 9. ἀψάμενος, μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῆς καταρράξας εἰσῆει A. 10. κατάρξας G. lege καταρράξας. 12. ῥηθείσης: τοιαύτης A. πόλεως ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῶν ἰδίων τοῦ τῶν Σκυθῶν ἀρχηγοῦ, τοῦ λεγομένου Τατοῦ, ὑποχωρήσαντος τῆς Δρίστρας, ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ πρὸς συμμαχίαν ἑτέρους Σκυθῶν ἀπελθεῖν G et in margine P, quibuscum consentit A, omissis tamen ἐφ' ᾧ — Κομάνους et καὶ ἐπαναστρέψαι — Σκυθῶν. 13. ἐκείνου: ἐκείθεν coni. Diesterwegius.

amico in imperatorem animo erant, infaustum omen videbatur. at imperator, postquam in vectos Scythas exercitus sui parte procul a tentorio propulit tumultumque sedavit, ne sui iterum perturbarentur, motis inde castris, bono ordine Dristram pervenit, (urbs ea est inter oppida ad Istrum sita admodum celebris,) machinis eam oppugnaturus. rem igitur aggressus, urbe undique circumdata, per ruinam unius lateris cum universo exercitu ingreditur. duas autem urbis arces tenebant adhuc consanguinei Tati qui dicebatur; ipse paulo ante eo consilio inde profectus erat, ut Comanos in auxilium Scytharum arceseret. qui cum discederet, valedicens suis, “non dubito, inquit, quin imperator oppugnaturus hoc castrum sit. itaque cum planitiem istam ab eo obsessam videritis, vos quidem festinate imminens praecocu-

σπεύσατε ὑμεῖς προκαταλαβεῖν εἰς τὸν ὑπερκείμενον ἀνχένα ἐπικαιρότατον ὄντα τῶν ἄλλων, κάκεισε τὸν χάρακα πηξασθε, C ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πολιορκεῖν τὸ φρου-
 ρίον, ἀλλὰ καὶ ὀπισθεν ὁμῶς ἔχειν τὸν νοῦν, τὴν ἐξ ὑμῶν ὑφορώμενον βλάβην. ὑμεῖς δὲ πανηγέριοι καὶ παννύχιοι κατ' 5
 αὐτοῦ πέμποντες ἀμοιβαδῖς στρατιώτας μὴ ἐνδιδοῦσθε." ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στοχασάμενος τοῦ δέοντος, καταλιπὼν τὴν τῶν ἀκροπόλεων πολιορκίαν, (ἐπεὶ δυσχερῆς ἦν καὶ καιροῦ δεο-
 μένη,) κάκειθεν ἐξελθὼν, περὶ τινα ζύακα ἀγχοῦ τοῦ Ἰστροῦ διακείμενον τὸν χάρακα ἐπήξατο, βουλευόμενος εἰ χρὴ προσ- 10
 βαλεῖν τοῖς Σκύθαις. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος καὶ ὁ Μαν-
 ροκατακαλὼν Γρηγόριος τὸν μετὰ τῶν Πατζινάκων ἀνεβύλλο-
 ντο πόλεμον, ὀπλισαμένους δὲ συνεβούλευον τὴν μεγάλην
 D Περισθλάβαν καταλαβεῖν. "οἱ γὰρ Σκύθαι οὕτω πορευομέ-
 νους ἡμᾶς καθωπλισμένους μετ' εὐκοσμίας θεώμενοι, οὐδαμῶς 15
 τὸν καθ' ἡμῶν ἀποθαρρήσουσι πόλεμον" ἔλεγον. "εἰ δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς ἄτερ τῶν ἀμαζῶν τοῦ πολέμου κατατολήσειαν, εὖ ἴσθι,
 ὡς ἡττηθήσονται, καὶ ἡμεῖς τοῦ λοιποῦ δ'χύρωμα ἐρυ-
 μνότατον τὴν μεγάλην ἔξομεν Περισθλάβαν." πόλις δὲ αὕτη
 περιφανῆς περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένη, ποτὲ μὲν οὗτ' ὄνομα 20
 τοῦτο ἔχουσα τὸ βαρβαρικόν, ἀλλ' Ἑλληνίζουσα περὶ τὴν προσ-

4. ὁμῶς PG. correxi. 6. ἀμοιβαδῖς G, ἀμειβαδὼν P. ὁ δὲ βασιλεὺς καταλιπὼν A. 8. ἐπεὶ — δεομένη add. A. 9. κάκειθεν ἐξελθὼν om. A. 11. ἀλλ' ὁ μὲν παλαιολόγος A. 12. μετ' αὐτῶν ἀνεβάλλοτο A. 14. οὕτω om. A. 15. καὶ ὀπλισμένους A. 18. ὡς om. C. 19. Περισθλάβαν A. apud Nicet. p. 486, 19 vocatur Περισθλάβη. 21. τὸ om. G. ἀπὸ τῆς προσηγορίας G.

pare iugum inter cetera opportunissimum ibique castra collocare; ne otiose vacare oppugnationi imperator queat, sed ea simul, quae a tergo fiunt, respectet metu impendentis a vobis periculi. vos autem nec diem nec noctem praetermittite, quin milites per vices adversus eum succedere iubeatis." imperator cum quid facto opus esset videret, arcium oppugnatione utpote difficili et longinqua omissa, hinc digressus, ad rivum, qui ab Istro non multum aberat, castrametatus est, eequid aggredi Scythas expediret, consultans. Palaeologus et Maurocatalo Gregorius pugnam cum Patzinacis putabant differendam; armato instructoque exercitu Peristhlabam magnam proficiscendum censebant. "sic enim, inquit, ubi paratos nos et integris ordinibus euntes Scythae viderint, nequaquam pugnare nobiscum audebunt. sin forte equites sine curribus temere aggredi nos conentur, scito eos victum iri; nobis autem praesidium iam munitissimum fore magnam Peristh-

ηγορίαν, μεγάλη πόλις καὶ οὔσα καὶ λεγομένη· ἀφ' οὗ δὲ
 Μόκρος ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου γενόμε-
 νοι καὶ προσέτι γε Σαμουήλ ὁ τελευταῖος τῆς Βουλγαρικῆς V. 155
 δυναστείας, καθάπερ ὁ Σεδεκίας τῶν Ἰουδαίων, τῆς ἐσπέρας P. 195
 5 κατέδραμον, σύνθετον ἐκτίησατο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τε τῆς
 Ἑλληνικῆς σημασίας μεγάλη ἐπονομαζομένη καὶ τὴν ἀπὸ
 τῶν Σθλαβογενῶν ἐπισυρομένη λέξιν, μεγάλη Περισθλάβη
 πανταχόθεν τούτοις φημιζομένη. “ταύτην τοίνυν κρησφύγετον
 ἔχοντες” οἱ ἀμφὶ τὸν Μαυροκατακαλῶν ἔλεγον “καὶ ὅσημέραι δι’
 10 ἀκροβολισμῶν τοῖς Σκῦθαις προσβάλλοντες, οὐ παυσόμεθα
 ζημοῦντες αὐτούς, μηδ’ ὄλως τούτους τῆς οἰκείας παρεμβολῆς
 χορταγωγίας χάριν ἢ τῆς τῶν χρειωδῶν συγκομιδῆς συγχω-
 ροῦντες ἐξεληλυθέναι.” τούτων οὖν τῶν λόγων τριβομένων, B
 ἀποβάτες οἱ τοῦ Διογένους υἱοὶ τῶν σφετέρων ἵππων, ὅλα
 15 νέοι καὶ τῆς τῶν μύθων κακότητος ἄγευστοι, ὃ τε Νικηφό-
 ρος καὶ ὁ Λέων, τοὺς χαλινοὺς ἀφελόμενοι, πλῆξαντές τε
 αὐτούς κατὰ τῶν κέγχρων ἐξήλασαν, ἐπειπόντες “μὴ δέδιθε,
 βασιλεῦ· αὐτοὶ γὰρ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι διαμελίσομεν
 αὐτούς.” ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοκινδυνότατος ὢν καὶ προαρπά-
 20 ζειν πεφυκὸς τὰς μάχας, οὐδ’ εἰς νοῦν ὄλως τῶν ἀπειργόν-
 των αὐτὸν τοὺς λόγους ἐβάλλετο, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν σκηπὴν
 καὶ τὰς σκευὰς ἀπάσας ἀναθέμενος τῷ Κουτζομίτῃ Γεωργίῳ

3. γε om. G. 4. ὁ om. G. 5. κατέδραμεν C. 7. τά-
 ξιν CG. 14. σφοδροτέρων A. 18. τοὺς: αὐτοῦς G. τοὺς
 σκύθας διαμελίσομεν A. 20. ἀπαγόντων G. 21. ἀλλὰ:
 τὰ A. 22. Κουτζομίτῃ C.

Iabam." urbs haec illustris, ad Istrum sita, olim non barbarum ha-
 bebat nomen, sed graeco appellata vocabulo, Megalopolis i. e. magna
 urbs et erat et dicebatur. ex quo autem Mocrus, Bulgarorum rex,
 quique eo orti erant, et post hos Samuel, qui ultimus Bulgaris im-
 peravit, ut Sedecias Iudaeis, Occidentem incursarunt, nomen nacta
 est partim ex Graeco, partim ex Slavorum genere ductum, ut Peristh-
 laba magna passim audiatur. "ex hac igitur urbe, tanquam tuto per-
 fugio, inquebat Manrocatalo, quotidie velitantes, lacessere Scythas
 non desistemus, nec omnino pabulandi quaeque opus sunt compor-
 tandi causa castris egredi eos sinemus." talia dum pertractantur, Dio-
 genes filii iuvenes et pugnae discriminum ignari, equis desilientes,
 fraenis eos demtis, in millii segetem propellunt, simulque "noli, in-
 quiunt, imperator timere; ipsi enim acinacibus strictis concidemus
 eos." imperator cum ad pericula promptissimus atque ad proelia oc-
 cupanda propensus esset, nulla dissuadentium ratione habita, Angu-
 stale tabernaculum et vasa omnia, Cutzomitae Georgio commendata,

πρὸς τὸ Βέτρινον ἐξέπεμψε, τὸ δὲ στράτευμα ἐπέταξε μὴ
 λύχρον, μηδὲ πῦρ ἀνάψαι τὸ παρῶπαν κατὰ τὴν ἐσπέραν
 C εἰκείνην, ἀλλὰ τοὺς ἵππους κατέχοντας ἐργηγοῦναι μέχρις
 ἡλίου ἀνατολῆς. αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ περιόρθρον ἔξεισι τῆς
 παρεμβολῆς καὶ τὰς δυνάμεις διελὼν καὶ τὰς φάλαγγας εἰς 5
 πολέμου καταστησάμενος σχῆμα, παραθέων ἐθεῖτο τὸ στρά-
 τευμα. εἶτα τὴν μέσσην τῆς παρατάξεως χώραν εἶχε αὐτός,
 συμπληρωμένην ἀπὸ τε τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσ-
 ηκόντων αὐτῷ συγγενῶν καὶ τῶν ἀδελφοῦ Ἀδριανοῦ τῶν Λα-
 τίνων τῷ τότε ἡγεμονεύοντος καὶ ἑτέρων γενναίων ἀνδρῶν. 10
 τοῦ δὲ γε ἀριστεροῦ κέρως κατῆρχε Νικηφόρος Καῖσαρ ὁ
 Μελισσηνὸς ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸς αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸ δε-
 D ξιὸν ἡγεμόνες Ἰσταντο ὁ τε Κασταμονίτης καὶ ὁ Τατίκιος·
 τῶν δὲ ἐθνικῶν ὁ τε Οὐζῆς καὶ ὁ Καρατζῆς οἱ Σαυρομά-
 ται. ἔξ δὲ τὸν ἀριθμὸν διελόμενος, τὴν αὐτοῦ φυλακὴν 15
 ἐπέτρεψε, πρὸς αὐτὸν τε ὄρῃν παραγγείλας καὶ μηδενὶ τὸ
 παρῶπαν προσεσηκέναι ἑτέρῳ, τοὺς τε δύο υἱοὺς φημι Ρω-
 μανοῦ τοῦ Διογένους καὶ Νικόλαον τὸν Μαυροκατακαλὼν
 πολλὴν ἐκ μακροῦ πείραν τῶν πολέμων ἐσχηκότα καὶ τὸν
 Ἰωαννάκην καὶ τὸν ἄρχοντα Βαραγγίας Ναμπίτην καὶ Γου- 20
 λὴν τινα καλούμενον πατρῶον Θεράποντα. ἀλλὰ καὶ οἱ Σκυ-
 P. 196 θαι σχῆμα πολέμου διατυπώσαντες, ἐκ φυσικῆς ἐπιστήμης

1. μὴ : μηδὲ G. 3. μέχρι τῆς τοῦ ἡλίου G. 7. μέσση A
 et in margine P, μεγάλην PG. 9. τοῦ ἀδελφοῦ A. 13.
 Κασταμωνίτης AG, Κασταμμωνίτης P. scripsi Κασταμονίτης, ut
 mox p. 206 B, coll. Nicet. p. 574, 7. 19. ἐσχηκότας G. 20.
 Ἰωαννάκην C. τὸν ἀμπίτην AG. Γούλην PG, γουλήν A.
 vid. 241, 18.

Betrinum misit; exercitui edixit, ne ignem neve lampadem illo uspiam
 vespere accenderent, sed paratis ad manum equis, ad solis ortum
 vigilarent. ipse primo diluculo castris egreditur, divisisque copiis et
 in aciem collocatis, obiens exercitum lustrat. dein mediam ipse te-
 nuit aciem, ubi consistebant, qui vel sanguine vel affinitate iuncti
 erant, frater eius Adrianus, qui Latinis tum praeerat, aliique viri
 fortissimi. sinistro cornu praefectus erat Nicephorus Caesar Melissenus,
 qui sororem imperatoris in matrimonio habebat; dexteri cornu duces
 erant Castamouita et Taticius; sociis praeerant Uzaz et Caratzas Sar-
 matae. sex autem numero elegit, quibus sui custodiam crederet, quos
 sibi solum adesse nec ad alium quenquam animum advertere iussit:
 filios dico Romani Diogenis et Nicolaum Maurocatalaconem, magnam
 longa militia rei bellicae experientiam adeptum, et Iohannacem Nam-
 pitinque Barangorum ducem, postremo Gulen quendam nomine, fa-
 mulum paternum. verum etiam Scythae, qui naturalem quandam pu-

πολεμεῖν εἰδότες καὶ κατὰ φάλαγγα ἵστασθαι, καὶ λόχους
 καθίσαντες καὶ τὰς τάξεις τοῖς τακτικοῖς δεσμήσαντες σφι-
 γμασι καὶ καταπυργώσαντες οἰονεὶ ταῖς ἄρμαμάξαις τὸ στρα-
 τευμα, Ἰλαθὸν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἦσαν καὶ ἠχροβολέ-
 5 ζοντο πόρρωθεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ συναρμόσας ταῖς ἰλαῖς
 τὸ στρατόπεδον, τῶν ὀπλιτῶν οὐδενὶ προπηδᾶν ἐνετέλλετο,
 οὐδὲ τὸν συνασπισμὸν λύειν, μέχρις ἂν ἀγγέμαχοι τοῖς Σκυ-
 θαῖς γένωνται· εἰτ' ἐπειδὴν τὸ μεσαιχμίον ἀποχρῶν πρὸς
 χαλινὸν ἕνα ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων κατ' ἀλλήλων ἰεμέ-
 10 νων θεάσοιγτο, ὁμοσε κατὰ τῶν ἐναντίων χωρῆσαι. οὕτω τοῖνυν B
 τοῦ αὐτοκράτορος ἐτοιμαζομένου, πόρρωθεν ἀνεφάνησαν οἱ V. 156
 Σκυθαὶ σὺν αὐταῖς ἄρμαμάξαις καὶ γυναίξιν καὶ παῖσιν ἐρχόμε-
 νοι. συρραγέντος δὲ τοῦ πολέμου, ἀπὸ πρώτης μέχρις δευτέρας
 ἑσπέρας ἀνδροκτασία γέγονε πολλή, ἕξ ἑκατέρων τῶν μερῶν
 15 πιπτόντων συχνῶν. ὀπηνίκα καὶ Λέων ὁ τοῦ προβεβασιλευ-
 κότης Διογένους υἱὸς σφοδρότερον κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξίππα-
 σάμενος καὶ πλέον τοῦ δέοντος πρὸς τὰς ἀμάξας παρασυρεῖς,
 καιρίαν πληγὴν πέπτωκεν. Ἀδριανὸς δὲ ὁ τοῦ κρατοῦντος
 ἀδελφός, ὁ καὶ τὴν τῶν Λατίνων ἡγεμονίαν ἐμπεπιστευμέ- C
 20 γος, τότε τὴν τῶν Σκυθῶν ὄρμην ἀνύποιστον θεασάμενος,

2. καθίσαντες G. τὰς om. G. 6. ἐπιτέλλετο G. 8.
 ἐπειδὴ CG. 10. ἐναντίων: ἐν αὐτῷ G. 12. σὺν ταῖς ἀμά-
 ξαις G, σὺν αὐταῖς ἄμα ἀμάξαις A. 13. δευτέρας om. A.
 15. προβεβασιλευκότης add. A. 16. σφοδρότερον A, σφοδρώ-
 τερον PG. 19. τὴν om. A. 20. τότε — θεασάμενος
 om. G.

guandi ordinesque instruendi artem habent, ubi aciem instituerunt et subsidia in occulto collocarunt, ordinesque copulis, quae ex arte adhiberi solent, devinxerunt, ac velut vallum plaustra obiecerunt, turmatim in imperatorem investi, iacula eminus miserunt. at imperator, cum turmis exercitum coniunxisset, gravis armaturae milites prosilire scutorumque contextum rumpere vetuit, donec Scythias appropinquassent; quodsi medium inter exercitum utrumque spatium iam non latius quam in unam equorum admissionem patere cernerent, tunc cum hostibus congrederentur. sic igitur imperatore parato, procul apparuerunt Scythae cum ipsis plaustris et mulieribus liberisque invadentes; proelioque commisso a prima luce usque ad vesperam magna utrimque caedes facta est. quo tempore etiam Leo, Diogenis quondam imperatoris filius, vehementius in Scythas investus seque ad plaustra eorum propius, quam par erat, ferri passus, gravi vulnere accepto cecidit. Adrianus autem, imperatoris frater, qui Latinis praeerat, cum Scytharum impetum iam non sustinendum cerneret,

ὄλους ἑυτῆρας ἐνδοὺς καὶ μέχρι τῶν ἀμαξῶν ἑαυτὸν ἐμβα-
 λῶν, ἔπειτα γενναίως ἀγωνισάμενος μετὰ ἐπιτὰ καὶ μόνων
 ἐπανέστρεψε, τῶν ἄλλων ἀπάντων παρὰ τῶν Σκυθῶν ἀπο-
 σφαγέντων, τῶν δὲ κατασχεθέντων. τῆς δὲ μάχης ἐπὶ τρυ-
 τάνης ἰσταμένης, ἔτι ἐκθύμως ἀμφοῖν τῶν στρατευμάτων μα-
 5 χομένων, ἔπει λοχαγοὶ τινες τῶν Σκυθῶν μετὰ τριακόonta
 πρὸς ταῖς ἕξ χιλιάδων πόρρωθεν ἐρχόμενοι ἀνεφάνησαν, οὐκ
 ἔτι στέγειν πρὸς τοσούτους οἱ Ῥωμαῖοι ἔχοντες, τὰ νῶτα
 D τηρικαῦτα διδόνασιν. ὁ μόντοι βασιλεὺς προβέβλητο τῆς οἰ-
 κείας δυνάμεως καὶ ξιφηφόρος εἰσῆκε· τῇ ἐτέρᾳ δὲ τῶν 10
 χειρῶν τῆς τοῦ λόγου μητρὸς τὸ ἀμόφορον σημαίαν κατέ-
 χων, ἴστατο μεθ' ἱππέων γενναίων ἀνδρῶν εἴκοσι καταλει-
 φθεῖς, Νικηφόρου φημί τοῦ υἱοῦ τοῦ Διογένους καὶ Μι-
 χαήλ πρωτοστράτορος τοῦ Δούκα καὶ ἀδελφοῦ τῆς Αὐγού-
 στης, συμπαρόντων καὶ πατρῶων θεραπεύοντων. εἰσπηδή- 15
 P. 197 σαντες δὲ τινες πεζοὶ Σκύθαι τρεῖς, οἱ μὲν αἰρουῶσιν αὐτὸν
 ἔκατέρωθεν τοῦ χαλινοῦ, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κνήμης τῆς δεξιᾶς.
 ὁ δὲ τοῦ ἐνός τὴν χεῖρα εὐθύς ἀποτέμνει, ἕτερον δὲ, τὸν
 ἀκινάκην ἀνατείνας καὶ ἐμβριμησάμενος, ὀπισθόρμητον ἐποίη-
 σε· τὸν δὲ τῆς κνήμης τοῦτον κατέχοντα πλήττει κατὰ τῆς 20
 κόρυθος. τὴν δὲ φορὰν τοῦ ξίφους ἐλαφροτέραν ἐπήνεγκε,
 οὐδ' ὄλη χειρὶ τὴν πληγὴν ἐποίησεν, πτοούμενος μὴ θυεῖν θά-
 τερον αὐτῷ συμβαίῃ, τῆς σφοδροτέρας φορᾶς τῶν ξιφῶν ὡς

2. ἔπειτα: καὶ A. μόνων A, μόνον PG. 3. ἀνέστρεψε A.
 4. τῶν δὲ: τε καὶ A. 10. δὲ om. A. 14. τῷ τοῦ Δούκα G.
 16. αἰρουσιν A. 18. εὐθύς τὴν χεῖρα G. 22. οὐδ' — ἐποίησεν
 om. G. θυεῖν A, θυοῖν PG. 23. σφοδροτέρας A, σφο-
 δρωτέρας PG.

admisso equo usque ad plaustra processit, et postquam fortiter pu-
 gnavit, cum septem tantum comitibus reversus est, ceteris omnibus
 a Scythis aut interfectis aut captis. erat anceps adhuc belli fortuna
 et ab utroque exercitu pari alacritate pugnabatur, cum duces non-
 nulli Scytharum cum triginta sex millibus procul conspiciebantur. tum
 enimvero Romani, tantis hostium copiis non amplius pares, terga
 verterunt. at imperator ante aciem suorum stricto stabat gladio, al-
 tera manu Matris verbi divini humerale tanquam vexillum tenens,
 equitibus viginti fortissimis, Nicephoro Diogenis filio et Michaele
 protostratore Duca, Augustae fratre, paternisque servis adstantibus.
 cumque Scythae tres pedites invehentur, quorum duo utrimque fre-
 nos corripunt, tertius tibiam prehendit dexteram, imperator unius
 statim abscidit manum, alterum acinace obiecto, graviter intermi-
 nans. in fugam vertit; eum denique, qui tibiam prehenderat, pul-
 savit in galea. sed ictum leviolem intulit, nec tota manu in plagam

ἐπίπαν διολισθαίνουσης, καὶ ἢ τὸν ἑαυτοῦ πόδα πλήξῃ ἢ τὸν ἵππον, ἐν ᾧ ἐπωχεῖτο, καὶ οὕτως ἀλώσιμος τοῖς ἐχθροῖς γένηται. διὰ τοῦτο καὶ δευτέραν αὐτῷ γοργῶς ἐπάγει πληγὴν, μετὰ νουνεχίας τὰς τῆς χειρὸς κινήσεις ποιούμενος. ἐν πά- B
5 σαις γὰρ ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς κινήμασι τὸν λόγον εἶχεν ἐπιστατοῦντα, οὐδ' ὑπὸ θυμοῦ ἐκφερόμενος οὐτ' ἐπιθυμίαις ὑποσυρόμενος. τῆς κόρυθος δὲ προαναδραμούσης τῇ προτέρᾳ πληγῇ, τῇ τοῦ Σκυθοῦ κεφαλῇ ψιλῇ τὸ ξίφος προσέπαισεν. ὁ δ' εὐθὺς ἄφωνος κατὰ γῆς ἔκειτο. τὴν οὖν
10 ἄμτρον φνηγὴν τῶν ταγμάτων θεασάμενος ὁ πρωτοστράτωρ, (αἱ φάλαγγες γὰρ ἤδη διεσπασθήσαν φευγόντων ἀκρατῶς,) “ἵνα τί” φησιν “ὦ βασιλεῦ, τοῦ λοιποῦ ἐνταῦθα πειρᾶσαι ἐγκαρτερεῖν; ἵνα τί τὴν ζωὴν προδίδως ἀφειδήσας παντάπασι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας;” ὁ δὲ βέλτιον γενναίως μαχομένους C
15 ἀποδανεῖν ἔφη, ἢ ἀγεννές τι πεποιηκότας σωθῆναι. ὁ δὲ V. 157 πρωτοστράτωρ “εἰ μὲν τῶν κοινῶν εἰς τις ὢν τοῦτ' ἔλεγες, ἐπαίνου ἦς ἄξιος· εἰ δὲ ὁ σὸς θάνατος κοσμικὸν ἐπάγει τὸν κίνδυνον, ἵνα τί μὴ τὸ βέλτιον αἰρῆς; εἰ γὰρ σωθείης, καὶ αὐθις πολεμήσας νικήσεις.” τὸν οὖν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς
20 ἤδη ἰστάμενον ὁρῶν ὁ αὐτοκράτωρ, ἀναισχύντως τῶν Σκυθῶν αὐτῷ προσβαλλόντων, καὶ τὰς σωζούσας ἀπεγνωνκῶς ἐλ-

1. πλήξῃ: παρῆξ C. 4. τὰς om. G. 6. οὐδ' G. 9. προσέπεσεν C. ἔκειτο κατὰ γῆς G. 10. τῶν ταγμάτων om. PG, add. C, τὴν τῶν ταγμάτων οὖν A. 12. πειρᾶσαι ἐνταῦθα A, ἐγκαρτερεῖν πειρῶ G. 14. σεαυτοῦ A. μαχομένοις G. 18. σωθείης AG, σωθεις P. 19. πολεμήσων A. 20. ἰδῶν A.

incubuit, veritus ne ictu gladii vehementiori, quod fit plerumque, in irritum cadente, alterutrum accideret, percuteretque aut suum ipsius pedem, aut equum, quo vehebatur, ac tali modo ab hostibus caperetur. quare alteram celeriter plagam intulit, cautissime manum moderans. in omnibus enim actionibus verbisque et motibus rationem habuit quasi dominatricem, nec ira se efferrī, nec cupiditatibus rapi passus. galea autem priore iam ictu deiecta, nudum Scythae caput gladio percussit, ut mutus hic in terram statim procideret. sed effusam ordinum fugam cum protostrator cerneret, (acies enim soluta iam erat, fugientibus sine respectu copiis,) “quid tu, inquit, imperator, diutius hic morari conaris? quid vitam profundis, nec ullam salutis tuae rationem habes?” cui ille “praestat, generosae pugnantem mori, quam ignava fuga salutem petere.” sed protostrator “si unus aliquis de multis, inquit, ita diceret, laude sane dignus esses; nunc cum in tuo capite publicum agitur discrimen, cur meliora non praefers? nam servatus ubi fueris, renovato bello vinces.” itaque cum mortem impendere

πίδας, “καιρὸς ἤδη τῆς ἑαυτῶν σὺν θεῷ πεφροντικῆναι σω-
 D τηρίας” εἶπε, “πλὴν ἄλλ’ οὐ τὴν αὐτὴν τοῖς φεύγουσι πο-
 ρεύεσθαι δεῖ, ὅπως μὴ οἱ τοὺς ἡμετέρους διώκοντες ἐν τῷ
 ἐπανερχεσθαι συναντῶσιν ἡμῖν, ἀλλὰ χρὴ” ὑποδείξας τῇ
 χειρὶ τοὺς κατὰ τὸ ἕκρον τῆς παρατάξεως ἰσταμένους Σκυ- 5
 θας “κατ’ αὐτῶν ἐξιπάσασθαι, ὡς σήμερον γεννηθέντας
 καὶ τεθνηξομένους, καὶ οὕτως ὀπισθεν θεοῦ ἐπαρήγοντος τῆς
 τῶν Σκυθῶν γεγονότες παρατάξεως, ἐφ’ ἑτέραν ἄτραπον βα-
 διούμεθα.” ταῦτα εἰπὼν καὶ τοὺς ἄλλους ἐποτρύνας, πρῶ-
 P. 198 τος αὐτὸς ὡς πῦρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἵεται καὶ τὸν συναντή- 10
 σαντα παῖει· ὁ δ’ εὐθὺς ἐξεκλύσθη τῆς ἑδρας. καὶ οὕτω
 τοῦ Σκυθικοῦ συνασπισμοῦ διασχισθέντος, μετὰ τῶν ἀμφ’
 αὐτὸν τὴν ὀπισθεν τῶν Σκυθῶν κατέλαβε χώραν. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ὁ βασιλεύς. τὸν δὲ πρωτοστράτορα, ὀλισθήσαντος αὐτῷ
 τοῦ ἵππου, κατενεχθῆναι συμβέβηκεν. εἰς δὲ τις τῶν αὐτοῦ 15
 θεραπεόντων παραχρῆμα τὸν ἴδιον αὐτῷ ἐπιδίδωσιν ἵππον.
 ἐφθακῶς δὲ τὸν αὐτοκράτορα, οὐκέτι αὐτοῦ χωρίζεται οὐδὲ
 βῆμα ποδός, ἐξόχως τοῦτον ποδῶν. συγχύσεως δὲ πολλῆς
 οὔσης, τῶν μὲν φευγόντων, τῶν δὲ διώκόντων, φθάνουσι
 B αὐτῶν καὶ ἕτεροι Σκυθαὶ τὸν βασιλέα. καὶ ὅς παραχρῆμα 20
 ἐπιστραφεῖς, πλῆττει τὸν διώκοντα, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον,

4. ἡμῖν : αὐτῷ A.

10. ἵεται PG, recte A.

11. ἐπέδρας A.

12. διασχισθέντος P,
 τὸν P, αὐτὸν AG.

διαπεφεύγοντος A, recte CG.
 κατέλαβε CA, ἔλαβε PG.

13. αὐ-

καὶ prius add. A.

16. ἐπιδίδωσιν A, δίδωσιν PG.

15. συμβέβη-

20.

sibi imperator cerneret, Scythis insolenter irruentibus, omni spe ab-
 lecta, “tempus, inquit, iam iam est, salutē ope divina consulere;
 neque tamen eandem, quam fugientes copiae, viam ingredi debe-
 mus, ne qui nostros persequuntur, redeuntes occurrant nobis; sed
 in istos” manu ostendebat eos Scythas, qui in prima acie stabant,
 “invehi nos oportet, tanquam hodie natos et morituros, ut deo iu-
 vante, perruptis Scytharum ordinibus, aliam capessamus viam.” his
 dictis, ubi ceteros adhortatus est, primus ipse ignea celeritate in Scy-
 thas involat, primumque obvium percutit atque de equo statim pro-
 turbat. ita interrupta Scytharum acie, cum comitibus in aversa perve-
 nit. haec quidem imperator; protostratori autem accidit, ut equo lapsio,
 in terram decideret. sed cum eidem servorum unus suum illico equum
 ultro suppeditasset, cito imperatorem assecutus, ab eius latere ne
 unguem quidem latum discessit: tanto eius amore tenebatur. pertur-
 batione autem orta maxima et fugientium et insequentium, alii rur-
 sus Scythae consequuntur imperatorem. qui repente conversus, instans-

ἀλλὰ καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους, ὡς οἱ τότε συμπαρόντες δι-
 νίσταντο, ἀνείλεν. εἷς δὲ τις Σκύθης Νικηφόρον τὸν Διο-
 γένην ἐξ ὀπισθίων φθάσας πλήττειν ἐμελλεν. ὃν ὁ αὐτοκρά-
 τωρ θεασάμενος, πρὸς τὸν Διογένην ἐφώνει “ὄρα καὶ ὀπι-
 5 σθεν, Νικηφόρε.” ὁ δὲ γοργῶς ἐπιστραφεὶς, πλήττει αὐτὸν
 κατὰ τῆς ὄψεως. καὶ ὡς τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ὑστέροις χρό-
 νοῖς διηγουμένον ἠκηκόεμεν, οὐδέποτε τάχος τοιοῦτον οὐδὲ
 περιδεξιότητα ἀνδρὸς ἐθεάσατο. καὶ ὡς “ἐγὼ” φησιν “εἰ μὴ
 τὴν σημαίαν κατεῖχον κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὑπὲρ τὰς C
 10 ἰδίᾳς τρίχας πλήξας ἂν Σκύθας ἀνείλον,” οὐ περιαιτολογῶν.
 τίς γὰρ τοσοῦτον εἰς ἔσχατον ταπεινότητος ἤλασεν; ἀλλὰ γὰρ
 ὁ λόγος καὶ τῶν πραγμάτων ἢ φύσις αὐτὸν ἠνάγκαζε, καὶ
 τὰ κατ’ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς κύκλοθεν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐνόησε
 ἐκλαλεῖν, καὶ ταῦτα παρ’ ἡμῶν πολλὰ βιαζόμενον. πρὸς δὲ
 15 τοὺς ἐξωθεν οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἤκουεν ὑπέροκμόν τι τὸν
 αὐτοκράτορα διηγούμενον. ἀνέμου δὲ σφοδροῦ πνεύσαν-
 τος καὶ τῶν Πατζινάκων προσβαλλόντων, οὐκέτι εὐτόμως
 εἶχε τὴν σημαίαν κατέχειν ὁ βασιλεὺς. ἐπεὶ δὲ τις Σκύθης D
 μεταχειρισάμενος δόρυ μακρὸν δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν,
 20 ἐπλήξεν αὐτὸν κατὰ τοῦ γλουτοῦ, διέτρησε μὲν τὸν χροῶτα

1. οὐκ ὀλίγους add. A. παρόντες A. διενίσταντο C et in
 margine P, ἐδιηγώσαντο PG, ἔλεγον A. 3. ἐξόπισθεν A. 4.
 ἔφη A. 6. τοῖς add. A. 7. ἠκούομεν P in margine. 8.
 ἠπερ δεξιότητα P, ἢ περιδεξιότητα A, οὐδὲ περιδεξιότητα CG.
 καὶ ὡς, εἰ μὴ τὴν σημαίαν φησίν, ἐγὼ κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν
 κατεῖχον A. 18. ὁ βασιλεὺς om. C. 19. μεταχειρισάμε-
 νος P, recte AG.

tem barbaram percutit, neque hunc solum, sed et alios non paucos
 interemit, ut qui praesentes tum fuere, enarrarunt. Scytharum unus
 Nicephorum Diogenem, a tergo assecutus, gladio petebat; quo con-
 specto imperator, alte voce Diogenem appellans, “vide, inquit, etiam
 retro, Nicephore!” celerrime hic conversus, barbarum in facie percu-
 tit; ac memini imperatorem postea narrare, nullius se unquam tan-
 tam velocitatem dexteritatemque vidisse. “atque ego, addebat, nisi
 vexillum tenuissem illo die, plus, quam pili in capite sunt, Scytharum
 occidissem.” neque tamen gloriosius haec de se praedicavit; quis
 enim eo humilitatis atque modestiae processit? sed et narrationis
 serie et rerum gestarum natura cogebatur, ut etiam sua interdum faci-
 nora in privatis nostris familiarium circulis enarraret, idque vehe-
 menter instantibus nobis: adversus alieniores nemo unquam magnifice
 loquentem imperatorem audivit. vento autem vehementi perflante irru-
 entibusque Patzinacis, imperator vexillum sustinere vix poterat: cum-
 que Scytharum unus, hastam longam utraque impellens manu, clunes

οὐδαμῶς, ὀδύνην δὲ ἐνεποίησεν ἀνήκεστον, ἥτις ἐπὶ πολλοῖς
 V. 158 διέμεινεν αὐτῷ ἔτεσιν. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον βιασθεῖς, τὴν
 σημαίαν περιστείλας ἔν τινι τῶν χαμαιδρῶν κατατίθειαι,
 ὡς μηκέτι δρᾶσθαι παρά του. οὗτας δὲ διὰ τῆς νυκτὸς διε-
 σάθη εἰς Γολόην· ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολῖται “ἀπὸ τὴν Δρί-5
 στραν εἰς Γολόην καλὸν ἄπληκτον, Κομνηνέ.” καὶ μεθ’ ἡμέ-
 P. 199 ρας καταλαβὼν τὴν Βερόην, διεκαρτέρει πρίσθαι τοὺς δο-
 ρυαλώτους ἐθέλων.

4. Ὁ δὲ Παλαιολόγος ἔν τῷ φεύγειν τῶν ταγματῶν ἡτ-
 τηθέντων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατενεχθεῖς τοῦ ἵππου, 10
 ἀπώλεσε τοῦτον· ἐν ἀμηχανίᾳ δὲ ὦν καὶ τὸν κίνδυνον ἰστά-
 μενον ὑπὲρ κεφαλῆς ὄρων, περιαδρήσας, εἴ που γένοιτό οἱ
 τοῦτον θεάσασθαι, ὄρᾳ τὸν τῆς Χαλκηδόνος πρόεδρον Λέ-
 οντα, περὶ οὗ ἄνωθεν ἐμνήσθημεν, τὴν ἱερατικὴν στολὴν
 ἡμφισσόμενον, ἵππον ἐπιδιδόντα αὐτῷ, ἐν ᾧ ἐπιβάς εἶχετο 15
 τῆς φυγῆς· τὸν δὲ ἱεροπρεπῆ ἐκείνον ἄνδρα οὐκέτι τεθέα-
 B ται. ἦν δ’ ἄρα οὗτος παρρησιαστικὸς τὴν ψυχὴν καὶ ἀληθῆ
 χαρακτῆρα ἐμφαίνων ἀρχιερέως, φρονήματος μέντοι ἀπαλω-
 τέρου καὶ τὸν ζῆλον ἔστιν οὗ οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν ἐνδεικνύμε-
 νος, καὶ οὐδὲ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀκριβῆ γνῶσιν εἶχε. διὸ 20
 καὶ ἄπερ ἄνωθεν εἴρηται συνεπεπτόκει αὐτῷ λυπηρὰ, καὶ

2. αὐτῷ om. A, ἔτεσιν αὐτῷ G. 4. παρ’ αὐτοῦ A. 5.
 ὅτε — Κομνηνέ add. A. an ὄθεν? τῆς Δρίστρας male
 conl. Hoeschel. 6. καλλὸν A, correxit Hoeschel. 13. τοι-
 οῦτον A. 14. περὶ om. G. ἄνωθεν: ὀπισθεν A. 15.
 ante ἵππον add. A καὶ. 18. lege ἀπλωτέρου. 19. οὐ
 om. G.

eius percussisset: tametsi cutem non perforavit, gravissimum inussit
 dolorem, qui multos deinceps annos duravit. tandem hac re coactus,
 vexillum complicatum in trixagine posuit, ut a nemine iam conspi-
 ceretur. ipse nocturna fuga Goloen incolumis pervenit; unde etiam
 cives “Dristra fugienti bellum diversorium Goloe, Comnene.” luce
 orta, Beroen pervectus, captivos redimendi gratia ibi permansit.

4. Palaeologus autem, inter fugiendum, ordinibus dissipatis, eo die
 equo deiectus, hunc amisit; cumque in summis angustiis esset peri-
 culumque capiti impendere cerneret, circumspiciens, si forte ille ap-
 pareret, videt ecce Chalcedonensem praesulem Leonem, cuius su-
 pra meminimus, sacerdotali indutum stola, equum ipsi ultro offe-
 rentem; quo ille consensu, fugere perrexit: sanctum istum hominem
 non amplius conspexit. erat is sane animo vel maxime ingenio veram-
 que sacerdotis speciem praestabat; quanquam simplicioris erat mentis,
 zelumque nonnunquam haud secundum scientiam ostendebat, ac ne
 canonum quidem sacrorum exactam habebat notitiam. hinc etiam, quae

τοῦ θρόνου ἐξέπεσεν. ἐξείλετο δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὁ Παλαιολόγος αἰεὶ καὶ διαφερόντως ἐτίμα διὰ τὸ περιὸν αὐτῷ τῆς ἀρετῆς. εἴτε οὖν διὰ τὴν θερμοτάτην πίστιν τὴν. εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ὁ Παλαιολόγος θείας ἔτυχεν ἐπιφανείας, εἴτ' ἄλλο τι ἦν 5 τῆς προνοίας ἀπόρητον κατὰ τουτοὶ τὸν ἀρχιερέα τὸ φαινόμενον, οὐκ ἔχω λέγειν. διωκόμενος δὲ ὑπὸ τῶν Πατιζιναίων C εἰς ἐλώδη τόπον καὶ συνηρεφῆ εἰσελθὼν, περιτυγχάνει στρατιώταις τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα. περικυκλούντων αὐτοὺς τῶν Σκυθῶν, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς 10 ἐώρων, πρὸς τοσοῦτους ἀντέχειν μὴ ἐξισχύοντες, τῆς τοῦ Παλαιολόγου ἐξήρτητο γνώμης, πάλαι τούτου τὸ γενναῖον καὶ ἀκατάσειστον τῆς γνώμης γινώσκοντες. αὐτὸς δὲ κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμηθαὶ συνεβούλευε, τῆς κατ' αὐτοὺς παντά- 15 σασθαι. χρῆ δὲ δι' ὄρκων ταυτηνὶ τὴν βουλὴν ἐμπεδῶσαι, (ὃ δὴ καὶ γέγονεν,) ὡς τηρικαῦτα μιᾶς γνώμης ἀπάντων γεγο- D νότων, τῆς κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμῆς μηδένα ἀπολειφθῆναι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν κίνδυνον ἴδιον ἑκάστου λογισαμένου. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος σφοδρὰν τὴν ἱππασίαν ποιησάμενος, 20 παίει τὸν αὐτῷ πρώτως ὑπαντήσαντα. ὁ δ' εὐθὺς σκοτοδι- νιάσας κατὰ γῆς ἔκκειτο. τῶν δὲ λοιπῶν μετὰ διψυχίας τὴν

5. τὸν om. A. 6. οὐκ ἔχω λέγειν om. C. ὑπὸ τῶν σκυ-
θῶν A. 9. αὐτοὺς: δὲ αὐτὸν A. 14. ἀφειδήσαντες G.
16. ὃ δὴ καὶ γέγονεν om. C. 20. ὑπαντιάσαντα A. δ AG,
δὲ P.

supra narravimus, mala sibi contraxit thronoque excidit. Palaeologus autem perpetuo amplexus est hominem et praecipue propter summas, quibus excellebat, virtutes coluit. utrum igitur propter ferventissimam Palaeologi erga hunc virum fidem divinae apparitionis compos factus sit, an aliud fuerit providentiae consilium arcanum, quod in hoc sacerdote eluxit, non habeo dicere. Patzinacis igitur insequentibus, cum Palaeologus in palustrem ac fruticosum locum delatus esset, milites ibi offendit centum et quinquaginta. hi circumventi a Scythis, cum in angustias adductos se esse cernerent, quod tanto Scytharum numero impares erant, ex Palaeologi consilio pendebant, cuius dudum fortitudinem animique praesentiam cognoverant. is ut sua quisque salute neglecta in Scythas inveherentur, talique modo vitam redimerent, suasit. sed iureiurando, inquit, confirmari hoc consilium oportet, (quod etiam factum est) ut eodem ab omnibus consilio inito, nemo in impetu adversus Scythas faciendo desit, sed omnium et salutem et periculum ducat suum. vehementi igitur impressione facta, Palaeologus primum qui occurrit percutit, ut vertigine correptus, statim corrueret; ceteri, contracto animo aggressi, alii

P. 200 ἰππασίαν ποιησαμένων, οἱ μὲν πεπτώκασιν, οἱ δὲ αὖθις ὡς εἰς φωλεὸν τὸ συνηρεφὲς ἄλλος παλινοστήσαντες, ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι. ἐν δὲ τῷ τὸν Παλαιολόγον ἀκρολοφίαν τινὰ καταλαμβάνειν ὑπὸ τῶν Πατζινάκων αὖθις διωκόμενον, συνέβη τὸν ἵππον πληγέντα καταπεσεῖν, αὐτὸν δὲ τηρικαῦτα⁵ εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος εἰσδῦναι. ἀναζητῶν δὲ τὴν σῶζουσαν ὁδὸν, ἐπεὶ ἔραδίως μὴ ἔξῃν αὐτῷ ταυτὴν εὐρηκέναι, ἐπὶ ἕνδεκα ἡμέραις πλανώμενος περιτυγχάνει γυναικί τινος στρα-
 V. 159 τιώτου χήρα καὶ ἐπιξενίζεται παρ' αὐτῆς ἐφ' ἡμέραις τισί· σωθέντες δὲ τοῦ κινδύνου καὶ οἱ ταύτης υἱεῖς στρατιῶται ὄντες¹⁰ B τὴν σῶζουσαν τούτῳ ὁδὸν ὑποδεικνύουσιν. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τῷ Παλαιολόγῳ συμπεσόντα. οἱ δὲ γε τῶν Σκυθῶν λογάδες οὓς κατέσχον δορυαλώτους ἀποκτεῖναι ἐβουλεύοντο, τὸ δὲ πληθός τοῦ κοινοῦ τὸ παράπαν τοῦτο οὐ συνεχώρει, βουλόμενοι ἀπεμπολῆσαι τούτους τιμῆς. ταύτης γοῦν τῆς βουλῆς κυρωθεῖ-¹⁵ σης, δίδεται γυνῶσις τῷ βασιλεῖ διὰ γραμμάτων τοῦ Μελισσηροῦ, ὃς πολλὰ πρὸς τοῦτο, κἂν δορυάλωτος ᾗν, τοὺς Σκύθας ἤρεθίζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς Βερόην ἔτι ἐνδιατρίβων, τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων χρήματα ἱκανὰ μετακομίσας, ἐπρίατο τοὺς δορυαλώτους.²⁰

5. Καταλαμβάνει δὲ τηρικαῦτα καὶ ὁ Τατὸς τὸν Ἴστρον C μεθ' ὧν ὑπεποιήσατο Κομάνων, οἱ τὴν τοσαύτην λείαν καὶ

1. ὡς add. C. 4. σκυθῶν A. 5. τηρικαῦτα om. A. 7. αὐτῷ add. A. 8. γυναικί τινι χήρα A. 9. ἐφ' add. A. 10. ἐκ τοῦ conl. Hoeschel. καὶ add. A. υἱοὶ A. στρατιῶται ὄντες add. A. 18. διατρίβων A. fortassè ἐκ τῆς. 21. τατουχ AG, Τατοῦ C. 22. κομάνων A ubique. τοσαύτην CA, τοιαύτην PG.

ceciderunt, alii in densae silvae latebras reversi sese occultarunt. cum Palaeologus collem ascenderet, iterum Patzinacis insequentibus, accidit, ut equus vulneratus caderet: ipse montem adiacentem subiit. inde viam, qua se reciperet, quaeritans, quum facile reperiri non posset, undecim dies in saltu oberravit: tandem a vidua militis hospitio per aliquot dies exceptus est, cuius filii, periculo et ipsi perfuncti milites, viam ipsi monstrarunt. haec quidem Palaeologo acciderunt. Scytharum autem duces cum captivos interficere in animo haberent, multitudo id nequaquam permisit, sed venundari eos iussit. haec ubi vicit sententia, imperatori res nuntiata est Melisseni litteris, qui, licet ipse captivus, multum Scythas ad hoc consilium adhortatus est. imperator, Beroae adhuc commorans, pecunia sat multa ex urbe apportata, captivos redemit.

5. Eodem tempore Tatus ad Istrum pervenit cum iis, quos collegerat, Comanis. qui ubi tantam praedam captivorumque multitudinem

τὸ πλῆθος τῶν δορυαλώτων θρασυάμενοι, τοῖς ἡγεμόσι τῶν Σκυθῶν ἔφασαν, ὡς “ἡμεῖς μὲν τὰ οἴκοι καταλιπόντες, εἰς ὑμέτεραν ἦλθομεν βοήθειαν, τὴν τοσαύτην ὁδὸν διηρηκότες, ἐφ’ ᾧ καὶ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς νίκης συγκοινωνοὶ γενήσεσθαι. 5 τὸ γοῦν ἡμέτερον ἄπαν συνεισενεγκόντας, οὐ χρῆ κενοὺς αὐθις ἀποπεμφθῆναι. οὐ γὰρ ἐκ προαιρέσεως τοῦ πολέμου κατόπιν καιροῦ ἐφθήμεν ἐληλυθότες, οὐδὲ αὐτοὶ τούτου αἰτιοὶ ἔσμεν, ἀλλ’ ὁ προαρπάσας τὸν πόλεμον βασιλεύς. ἢ γοῦν κοινῇ μεθ’ ἡμῶν τὴν λείαν πᾶσαν διαμερίσασθε, ἢ ἀντὶ συμ- D 10 μάχων πολεμίους ἡμᾶς ἔξετε.” πρὸς τοῦτο ἀνένευσαν οἱ Σκυθᾶι. τῶν δὲ Κομάνων τοῦτο μὴ φερόντων, σφοδρῶς ἀναμέσον αὐτῶν ἀναρρήγνυται πόλεμος, καὶ κατὰ κράτος οἱ Σκυθᾶι ἠττηθέντες, εἰς τὴν καλουμένην Ὀζολίμνην μόλις ἐσώθησαν. στενοῦμενοι δὲ παρὰ τῶν Κομάνων, ἐφ’ ἱκανὸν ἐκεῖσε 15 διέτριβον, τὴν μετάβασιν μὴ ἀποθαρροῦντες. ἢ δὲ νῦν παρ’ ἡμῶν Ὀζολίμνη κατονομαζομένη μεγίστη μὲν ἐστὶ κατὰ τε διάμετρον καὶ περίμετρον, καὶ τῶν ὅπου δήποτε φημιζομένων παρὰ τοῖς γεωγράφοις λιμνῶν μηδεμιαῦς εἰς μεγέθους λόγον ἐλλείπουσα· κεῖται δὲ τῶν Ἑκατὸν βουνῶν ὑπερθεν, καὶ εἰς P. 201 20 αὐτὴν μέγιστοὶ τε καὶ κάλλιστοι συρρέουσι ποταμοί· καὶ κατὰ νότον πολλὰς τε καὶ μεγάλας καὶ φορτηγούς ἐστὶν ἀνέχουσα νῆας, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν δῆλον τὸ βάθος αὐτῆς ὑπό-

2. μὲν om. A. 3. ὑμέτεραν AG, ἡμέτεραν P. τὴν τοσαύτην ὁδὸν A, τὴν τόσῃν τε PG. 4. κοινωνοὺς G. 5. αὐθις : ἡμᾶς A. 6. τὴν τοῦ πολέμου CG. 15. παρ’ ἡμῶν om. A. 16. καὶ τὴν διάμετρον τε καὶ τὴν περίμετρον C. 17. ὁποίων δὴ ποτε A. 18. γεωγράφοις PG, correxi. 19. τὸν P. 21. νότον A, νότου PG. πολλὰς τε καὶ om. A. ἐστὶν add. A. 22. εἶναι : η A. ὁπόσον τί ἐστὶν om. A.

conspexerunt, cum ducibus Scytharum ita egerunt. “sese domibus relicta, longam emensos viam, eo animo ipsis auxilio venisse, ut et periculi et victoriae participes forent. iam cum pro sua parte nihil reliquii fecissent, non decere vacuos se dimitti. neque enim data opera, bello iam finito, advenisse, nec sua id culpa factum esse, sed imperatoris proelium occupantis. itaque nisi praedam secum omnem partirentur, pro sociis se hostes futuros. id cum Scythae recusassent, a Comanis indignabundis atroci proelio funditus devicti, ad Ozolimnam quae dicitur aegre evaserunt. ubi circumsidentibus Comanis, satis diu commorati sunt, prodire metu hostium non ausi. est haec, quae nunc a nobis Ozolimna nominatur, palus amplissima, sive latitudinem sive circuitum spectas, nec ulli earum, quae uspiam a geographis celebrantur, magnitudine inferior. sita est supra Centum

σον τί ἔστιν. Ὀζολίμνη δὲ κατωνόμασται, πύχ ἤτι κακοῦ τι-
 νος καὶ βαρυνόμου ἀναδίδωσιν ἀποφοράν, ἀλλ' ὅτι Οὐννικῆς
 ποτὲ στρατιᾶς ἐπιφοιτησάσης τῇ λίμνῃ (τούτους δὲ τοὺς Οὐν-
 νους Οὐζους ἢ ἰδιωτὶς ἀπεκάλεσε γλώσσα) καὶ περὶ τοὺς
 ὄχθους τῆς λίμνης ἀλίσσαμένης, Οὐζολίμνην τὴν τοιαύτην προσ-
 ἤγορεύεσσι λίμνην, μετὰ προσθήκης, οἶμαι, καὶ τοῦ υ φωνήεν-
 Βτος. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων οὐχ εὐρηταί
 πω συνελαθὴν ἐνταῦθα Οὐννικὸν στρατεύμα, ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου τότε πάντες ἀπανταχόθεν ἐκεῖσε συνερωγότες
 τῷ τόπῳ δεδώκασι τὸννομα. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς λίμνης 10
 ὡδὲ πη ἔχεται, ὥσπερ παρ' ἡμῶν νῦν πρώτως ἱστορούμενα,
 ἐν' ἐνδειξιμῆσθε, ὅτι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου ταῖς πολλαῖς
 καὶ πολλαχοῦ στρατηγίαις νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ, νῦν δὲ ἀπὸ τῶν
 V. 160 ἐπισυρρυσθέντων ἐχθρῶν πολλαῖς ἐλάμβανεν οἱ τότε προσηγο-
 ρίας. τοιοῦτον δὲ τι καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδό- 15
 νων βασιλέως καταμανθάνω. καὶ γὰρ ὅπου μὲν Ἀλεξάνδρεια
 ἢ κατ' Αἴγυπτον, ὅπου δὲ ἢ Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Ἰνδοὺς ἀπ'
 ἐκείνου ὠνόμασται, ἴσμεν δὲ καὶ ἀπὸ Λυσιμάχου τινὸς τῶν
 ἀμφ' αὐτὸν στρατιωτῶν Λυσιμάχειαν κατονομάζεσθαι. οὐκ
 ἂν οὖν θαναμασαιρην, εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ζῆλον Ἀλε- 20

2. Οὐγγρικῆς CPG in margine. 4. ἀπεκάλεσεν ἢ ἰδιωτὶς
 γλώσσα G, ἢ ἰδ. ἀπεκάλεσεν γλώσσα P, recte A. 5. ἀλί-
 σαμένους C, ἀλίσσαμένης τῆς στρατιᾶς A. 6. καὶ om. A. 7.
 μὲν om. G. 9. πάντες om. CG. 11. ἔχετο P. 13. παν-
 ταχοῦ P in margine. 15. τοῦ βασιλέως Βλακεδόνων A, τοῦ
 Μακεδόνοσ G. 17. δὲ καὶ ἢ A. 20. θαναμάσοιμεν G.

colles, maximique et pulcherrimi in eam confluent fluvii; meridiem
 versus multas magnasque et onerarias fert naves, ut vel ex hac re,
 quanta sit altitudo eius, appareat. ceterum Ozolimnae nomen non ex
 eo cepit, quod malum pestilentemque emittat halitum; verum cum
 Hunnorum aliquando exercitus ad lacum pervenisset, (hi autem Hunni
 vulgari lingua Ouzi appellantur,) positus ibidem castris, Ozolimnam
 lacum nuncuparant, addita nimirum littera vocali. veteram quidem his-
 toriae nusquam tradunt, Hunnorum exercitum eo venisse. nempe id
 Alexio imperante accidit. tunc universa natio, undique ad lacum
 advecta, nomen ei dedit. quae res nunc primum a nobis refertur,
 quo demonstramus, imperatoris Alexii multis variisque expeditionibus
 saepe factum esse, ut loca modo ab ipso, modo ab hostibus, qui con-
 fluxerant, nomina nanciscerentur sua. tale quid etiam de Alexandro,
 Macedonum rege, accepimus: a quo et quae in Aegypto, et quae in
 India sita est, Alexandria appellationem traxit; quin etiam a Lysi-
 macho, comitum eiusdem uno, Lysimachiam dictam esse scimus.
 quid igitur mirum, si etiam imperator Alexius, aemulatione Alexan-

ξάνδρειον ἀναλαβών, ὅπου μὲν ἐξ ἐθνῶν ἢ συρραγέντων ἢ προσκεκλημένων παρ' αὐτοῦ παριῆψε τοῖς τόποις ὀνομάτων καινότητος, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς κατεπράξατο, τῆς ἑαυτοῦ προσηγορίας τοῖς τόποις μετέδωκε. τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἄνωθεν εἰρημένης Ὀζολίμνης ἐπερρίφθω ἱστορικώτερον. οἱ δὲ D Κόμανοι, ἐπεὶ σπάνιν τῶν χρειωδῶν εἶχον, παλινδρομοῦσιν εἰς τὰ ἴδια, ἐφ' ᾗ τὰ χρειώδη συγκομισάμενοι, αὐθις κατὰ τῶν Σκυθῶν ὑπαναστρέψαι.

6. Συνάγεται ἐν τῇ μεταξὺ ὁ βασιλεὺς κείμενος εἰς Βε-
10 ρόην, ἐξοπλίζει τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν ὀπλι-
τικόν. τότε καὶ ὁ Φλάντρης κόμης ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπαρε-
χόμενος, ἐκείσε καταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν συν- P. 202
ῆθη τοῖς Λατίνοις ἀποδίδωσιν ὄρκον, ὑποσχόμενος ἅμα τῷ
τὰ οἶκοι καταλαβεῖν συμμάχους ἀποστελλαί οἱ ἰππεῖς πεντα-
15 κοσίους. φιλοτιμησάμενος τοίνυν τὸν τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς,
πρὸς τὰ σφέτερα χαιρόντα προέπειμυεν. ἀπύρας οὖν ἐκείθεν
ὁ αὐτοκράτωρ μεθ' ὧν αὐθις συνελέξατο δυνάμεων καταλαμ-
βάνει τὴν Ἀδριανούπολιν. οἱ δὲ Σκύθαι διεληλυθότες τὰ με-
ταξὺ τέμμη, μέσον Γολόης καὶ Διαμπόλεως κατὰ τὴν λεγο-
20 μένην Μαρκελλαν τὸν χάρακα ἐπήξαντο. ὁ δὲ γε αὐτοκρά- B
τωρ τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους μεμαθηκώς, ἐπεὶ προσδόκιμοι
ἐπαναστρέψαι ἦσαν, ἐδεδίει, τὴν ἐκείνων ἔλευσιν ὑφορώμα-

1. συρραγέντων G. 5. Ὀζολίμνης C, λίμνης PG. 8. ἐπαναστρέψαι CG. 19. εἰς τὴν μαρκελλαν A. 20. ὁ δὲ γε: ὑπερμαθῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν συνέσιον στείλας, ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι αὐτῷ. ἀλλὰ μετὰ καιρὸν αὐθις παρασπονδήσαντες, τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο A. 21. μεμαθηκώς τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους G.

dri ductus, modo ex populis aut coortis in se aut auxilio arcessitis nova locis nomina dederit, modo ex iis, quae ipse gesserat, eorum locis nomen communicarit? de Ozolimna, quam supra memoravimus, ad cognitionem rei satis dictum. Comani, commeatus penuria coacti, domum redierunt, ut re frumentaria parata, rursus adversus Scythas expeditionem susciperent.

6. Interea imperator Beroae captivos, quos redemerat, et ceterum omnem exercitum armat. eodem tempore etiam Flandriae comes, Hierosolymis rediens, imperatorem convenit et quo solent Latini, sacramento se obstrinxit, pollicitus insuper, simulac domum rediisset, quingentos equites auxilio se missurum. honorifice igitur acceptum imperator eam in patriam dimisit; ipse cum iis, quas collegerat, copiis inde profectus, Adrianopolin pervenit. at Scythae, superatis valibus mediis, Goloen inter et Diampolin ad Marcellam, quae dicitur, castra posuerunt. imperator de Comanorum expeditione certior

νος μεταπεμφόμενος τοίνυν τὸν Συνέσιον καὶ τοῖς πρὸς τοὺς
 Σκύθας χρυσοβούλλοις λόγοις ἐφοδιάσας, ἐπέμψει παραγγεί-
 λας, ὡς εἰ μὲν πεισθῆεν σπείσασθαι καὶ δοῖεν ἡμέρους, ἀνα-
 χαιτίσαι αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω φορᾶς καὶ παρασκευάσαι
 μένειν ἐν ᾧ προκατέλαβον τόπῳ, καὶ οὕτω χορηγεῖν αὐτοῖς 5
 δαψιλῆ τὰ χρειώδη· ἐσκόπει γὰρ τούτοις κατὰ τῶν Κομά-
 Cνων χρήσασθαι, εἰ τὸν Ἴστρον αἰθῆς καταλαβόντες πρὸς τὰ
 πρόσω χωρεῖν ἐπιχειρήσαιεν· εἰ δέ γε οἱ Σκύθαι μὴ πείθον-
 ται, αὐτοῦ που καταλιπεῖν αὐτοὺς καὶ ὑποστρέψαι. κατέλαβε
 τούτους ὁ ῥήθεις Συνέσιος, καὶ τὰ εἰκότα προσομιλήσας, 10
 ἔπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. κακέισε προσ-
 καρτερῶν πάντας αὐτοὺς θεραπείας ἡξίου, πᾶσαν περιαι-
 ρῶν σκανδάλου πρόφασιν. ἐπαναστρέψαντες δὲ αἰθῆς οἱ
 Κόμανοι παρεσκευασμένοι πρὸς τὸν κατὰ τῶν Σκυθῶν πόλε-
 μον, καὶ μὴ ἐντυχόντες αὐτοῖς, ἀλλὰ μεμαθηκότες τὴν τού- 15
 των διὰ τῶν κλεισουργῶν ἔλευσιν, καὶ ὅτι τὴν Μαρκέλλαν
 D καταλαβόντες εἰς εἰρηνικὰς ἦλθον μετὰ τοῦ βασιλέως σπον-
 δάς, ἐξαιτοῦνται διελθεῖν τὰς κλεισούρας καὶ προσβαλεῖν τοῖς
 Σκύθαις. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένειυσε, προεφθακῶς σπείσα-
 V. 161 σθαι μετὰ τῶν Σκυθῶν, εἰπὼν, ὡς “οὐ χρεῖα τὸ παρὸν βοη-
 θείας ἡμῖν· λαβόντες ἱκανὰ ἐπαναστρέψατε.” καὶ φιλοφρο-
 νησάμενος τοὺς πρέσβεις, δῶρά τε ἱκανὰ ἐπίδους, μετ’ εἰρή-
 κης ἀπέστειλε. τοῦτο θάρσος τοῖς Σκύθαις ἐνέβαλε, καὶ πα-
 ρασπονδῆσαντες τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο, ληϊζόμε-
 4. τὸ add. G. 20. ὡς om. CG.

factus, cum reditum eorum exspectaret, in metu erat. misit igitur
 Synesium ad Scythas, aureis instructum bullis, cum his mandatis, ut,
 si foedus inire vellent obsidesque dare, curaret, ne ulterius tenderent,
 sed in eo, quem occupassent, loco manerent, atque ita rerum neces-
 sariarum largam copiam suppeditaret. habebat enim in animo, iis
 adversus Comanos uti, si ad Istrum isti reversi, ulterius procedere con-
 arentur. sin autem Scythae abnuerent, statim illis ibi relictis, reverti eum
 iussit. Synesius ubi ad Scythas pervenit, disseruit, quae res postulabat,
 persuasitque, ut foedus cum imperatore pepigisse didicissent, ac diutius ibi com-
 mans, officii coluit omnes, causasque offensionum prorsus sustulit. reversi
 autem Comani, ad bellum cum Scythis gerendum parati, cum eos non
 invenissent, sed clusuras transisse et, postquam Marcellam pervene-
 rint, pacem cum imperatore pepigisse didicissent, petunt, ut clusur-
 ras transire Scythasque aggredi sibi liceret. id ille, foedere paullo
 ante cum Scythis icto, abnuit dicens, in praesenti auxilio sibi opus
 non esse; quare muneribus cumulati, domum redirent. itaque lega-
 tos laute acceptos, donis sat multis additis, cum pace dimisit. hac
 re Scythae metu liberati, foedere laeso, eadem qua antea immani-

νοι τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. ἀστατεῖ γὰρ ὡς ἐπίπαν ἅπαν τὸ βάρβαρον καὶ σπονδὰς φυλάττειν οὐ πέφυκε. P. 203
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Συνέσιος, ἐπανέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, αὐτάγγελος μηνυτὴς γεγονὼς τῆς τῶν Σκυθῶν ἀγνωμοσύνης 5 καὶ παραβάσεως. τὴν Φιλιππούπολιν δὲ τούτων καταλαβόντων, τοῦτο μεμαθηκὼς ὁ βασιλεύς, ἐν ἀμμηχανία καθίστατο, ἀποχρώσας πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἔχων δυνάμεις, ὥστε ὄλως τὴν μετ' αὐτῶν μάχην ἀναδέξασθαι. ὁποῖος δὲ ἐκεῖνος ἐν ἀμμηχανοῖς πόρους εὐρίσκων καὶ μηδ' ὀπωσοῦν καταπίπτειν 10 ἐν περιστάσεσιν εἰθωῶς, δεῖν ἔγνω δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόγων τὴν τούτων μελετῆσαι καθαιρέσιν. καὶ οὕτω στοχασάμενος τῶν τύπων καὶ τῶν πόλεων, ἔνθα καταλαμβάνειν ἐκεῖνοι πρωΐας ἔμελλον, αὐτὸς ἐσπέρας τὴν τούτων προκατελάμβανεν ἄλευσιν· εἰ δὲ ἐσπέρας τούτους ἔμεμαθήκει τόπον 15 τινὰ καταλαβεῖν, ἐκεῖνος τὸν τοιοῦτον πρωΐας κατελάμβανε. καὶ ὡς δύναμις, δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόγων πόρρωθεν πρὸς αὐτοὺς ἀπεμάχετο, ὡς μὴ ἐγκρατεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι τῶν φρουρίων. κατέλαβον οὖν ἄμφω οἱ τε Σκύθαι καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ Κύψελλα. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐπιζόμενον μισθοφορικὸν 20 οὐπω κατέλαβε, γινώσκων ὁ αὐτοκράτωρ τὸ δξυκίνητον τῶν Σκυθῶν καὶ ὄρων αὐτοὺς ἤδη καὶ αὐτὴν τὴν βασιλίδα καταλαμβάνοντας τῶν πόλεων ξὺν τάχει πολλῶ, ἐν ἀμμηχανία ἦν.

4. αὐτάγγελος P in margine, αὐτάγγελτος A, αὐτεπάγγελτος PG.
 5. καταλαβόντων CA, καταλαμβάνοντων PG. 6. τοῦτο μεμαθηκὼς om. A. 9. μηδοποσοῦν PG. correxi. 18. κατέλαβον σὺν A, καταλαμβάνουσιν δὲ P, δὲ om. G.

tate urbes terrasque vicinas depopulabantur. nam inquieti plerumque barbari sunt, nec foedera servare solent. quod ubi Synesius vidit, ad imperatorem reversus, ultro improbitatem Scytharum atque perfidiam nuntiavit. Philippopolin autem cum imperator pervenisse eos comperisset, gravi affectus est cura; nam adversus tantam multitudinem non ita instructus erat, ut acie decertare posset. tamen, ut erat animo praesenti, quem difficultates nec frangerent ullo modo, nec conturbarent, velitationibus atque insidiis attenuandas hostium copias censebat. itaque odoratus, quem locum quamve urbem mane isti adituri essent, ea ipse praeoccupabat vespera; sin vespere eos comperit locum occupaturos, eo ipse mane se conferebat. ad hoc, quantum poterat, velitationibus insidiisque eminus aggrediebatur, ne arcibus potirentur. ita pervenerunt utrique, Scythae atque imperator, usque ad Cypsella. ubi cum qui exspectabantur, mercenarii milites nondum adessent, imperator, qui celeritatem Scytharum probe nosset videretque eos iam iam ad ipsam urbem regiam properantes, quid ageret

καὶ μὴ ἀποχρώσας δυνάμεις πρὸς τσσαῦτα πλήθη ἔχων, τὸ μὴ χεῖρον, ὃ φασιν, βέλτιον λογισάμενος, πρὸς εἰρηνικὰς αὐθις ἀπέιδε σπονδάς. ἐρωτᾷ γοῦν, πρέσβεις ἀποστείλας πρὸς αὐτούς, τὰ περὶ εἰρήνης· οἱ δ' αὐθις τῷ τοῦ βασιλέως ἐπέβξαν θελήματι. προέφθασε δὲ πρὸ τῶν εἰρηνικῶν σπον- 5 δῶν αὐτόμολος παραγενέσθαι ὁ Νεάντζης. πέμπεται τοίνυν Ὁ Μιγιδηνός, ὥστε πανηγύρεις ἐξύγειν ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν· οὗ ὁ υἱὸς εἰς τὸν γεγονότα ὕστερον πόλεμον κατὰ τὸν * * * * * τόπον ὀξέως κατὰ τῶν Πατζινάκων ὀρμήσας, καὶ παρασυρεῖς παρὰ γυναικὸς Σκυθίδος ἐάλω, διὰ σιδηρᾶς 10 ἄρκης εἴσω τῶν ἀμαξῶν ἐλκυσθεῖς. οὗ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεῖσαν ἐπρίετο ὁ βασιλεὺς ἐξ αἰτήσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

P. 204 ὑπὸ δὲ τῆς ἀφορήτου θλίψεως ἐπὶ τρισὶ νυχθημέροις διὰ χειμάδος λίθου τύπτων τὸ στέρον ὁ πατὴρ τελευτᾷ. οὐκ ἐπὶ πολὺ δὲ τὰ τῆς εἰρήνης τῶν Σκυθῶν διήρκει, ἀλλ' αὐθις 15 πρὸς τὸν ἴδιον ἔμεινον, ὡς κύνες, ἐστράφησαν. ἀάφαντες οὖν ἀπὸ τῶν Κυψέλλων, καταλαμβάνουσι τὸν Ταυρόκομον, κακέῃ παραχειμάσαντες, ἐληίζοντο τὰς παρακειμένας κομπούλους.

V. 162 7. Ἐαρος δὲ ἤδη ἀναφανέντος, ἐκείθεν εἰς Χαριούπολιν ἔρχονται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον διατρίβων, 20 οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν. ἀλλὰ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀποτεμνόμενος

3. ἐπειδε C.
ἐφθακε PG.

πρὸς : ἐπὶ A.
Nicet. p. 516, 4.

4. αὐθις : an εὐθύς?
14. τύπτον P.
17. ἀπὸ om. A.
19. ἤδη om. AG.

5. προέφθασε C, προ-
15. τῶν Σκυθῶν om. A.
ταυρόκομον A. vid.

noctiebat. ac quoniam adversus tantam multitudinem non sat magna copiarum vi instructus erat, quod deterius non est, ut aiunt, pro meliore habens, ad pacem rursus animum advertit, eaque de re legatos ad Scythas mittit, qui statim imperatoris voluntati satisfaciant. prius autem quam pax facta erat, transfugerat ad Romanos Neantztes. mittitur ergo Migidenus, ut ex regionibus locisque adiacentibus conventus educeret. cuius filius, contracta deinde pugna ad locum * * * * * nominatum, cum in Patzinacas fervide inveheretur, a muliere Scythica captus est, falce ferrea intra plaustra tractus; cuius amputatum caput imperator, rogante patre, redemit; pater ipse, dolore amens, cum per tres dies noctesque continuas saxo pectus pulsasset, animam efflavit. ceterum haud diuturna pax fuit, Scythis rursus canum instar ad proprium vomitum redeuntibus. Cypsellis igitur profecti, Taurocomum se conferunt, ibique hiemantes vices adiacentes populabantur.

7. Orto iam vere, inde Chariopolia veniant. at imperator, Bulgarophygi commorans, non amplius cunctabatur; sed electos e militibus primores omnes atque ipsos etiam, qui archontopuli dicuntur

ἱκανὸν λογάδας ἅπαντας καὶ αὐτὰς δὴ τοὺς ἀρχοντοπούλους B
 καλουμένους νέους, ἀρτιφυεῖς πάντας τὸ γένειον, τὴν ὁρμὴν
 ἀνυποστάτους, προσέταξεν ἐξ ὀπισθίων τοῖς κατὰ τὸ ἄκρον
 τῶν ἄμαξῶν ἰσταμένοις προσβαλεῖν. τὸ δὲ τῶν ἀρχοντοπου-
 5 λων τάγμα παρὰ Ἀλεξίου πρῶτως ἐφεύρητο. ἀστρατίαν γὰρ
 ἐχούσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διὰ ῥαθυμίαν τῶν ἀνέκα-
 θεν αὐτοκρατόρων, συλλεξάμενος ἅπανταχόθεν αὐτοὺς τῶν
 ἀποπεπρωκότων στρατιωτῶν υἱεῖς, ἐγύμνασέ τε πρὸς ὄπλα
 καὶ πόλεμον, καὶ ἀρχοντοπούλους ὠνόμασεν, ὡσπερὶ ἐξ ἀρ-
 10 χόντων υἱοὺς γεγονότας, ἵνα διὰ τοῦ ὀνόματος εἰς τὴν τῶν
 γονέων εὐγένειάν τε καὶ ἀνδρίαν ἀναφερόμενοι καὶ οὗτοι θου- C
 ριδος ἀλκῆς μνήσαιντό τε καὶ ἀνδριότεροι γένοιτο, τοῦ και-
 ροῦ τούτοις τόλμαν καὶ θώμην ὑπαγορεύοντος. τοιοῦτον δὲ
 τὸ τῶν ἀρχοντοπούλων τάγμα, ὡς ἐν ὀλίγῳ εἶπειν, εἰς δύο
 15 χιλιάδας συμποσούμενον, ὡσπερ ποτὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν ἐφεύ-
 ρητο ὁ ἱερὸς λεγόμενος λόχος. οὗτοι τοίνυν οἱ νεόλεκτοι
 ἀρχοντόπουλοι ἐσταλμένοι πολεμικῶς ἦσαν. οἱ δὲ κάτωθεν
 τοῦ αὐχένος προλοχίζοντες Σχύθαι τὰς τούτων ἐφόδους ἐπε-
 20 μηκότας, ἀσχήτῳ ἔϋμῃ κατ' αὐτῶν ἴενται. καὶ ἀγχαμάχου
 τῆς συμπλοκῆς καταστάσης, πίπτουσι τῶν ἀρχοντοπούλων ὡσεὶ
 τριακόσιοι ἐκθύμως μαχόμενοι. περὶ ὧν ἐπὶ πολὺν χρόνον D

1. δὴ om. A. ἀρχοντοπούλους P ubique. 2. λεγομένους A.
 νέους om. A. 5. lege ἀστρατίαν. 6. τῶν alterum add. CG.
 7. αὐτοὺς: lege τοὺς. 8. lege πεπρωκότων. 9. καὶ ἀρχοντο-
 πούλους — εὐγένειάν τε om. G. 15. Λάκωσιν: ἰμμο Θη-
 βαίοις. 18. Σχύθαι om. GG. 19. ἐφωρμηκότας AG, ἀφωρ-
 μηκότας P. 20. ἴενται PG, recte A. 22. ἐπὶ add. CA.

iuvenes, tenera quidem laugine, sed virtute invicta, a tergo iussit
 Scythas in summis plaustris stantes adoriri. quae quidem archontopu-
 pulorum cohors constituta primum ab Alexio est. nam cum militum
 penuria propter imperatorum, qui antecesserant, desidiam imperium
 Romanum laboraret, collectos undique defunctorum militum filios
 exercuit ad militiam et archontopulos nominavit, id est archontum
 filios, ut ipso nomine paternae fortitudinis virtutisque admoniti, stre-
 nuos se praesberent ac generosos, si quando res postularret. ea erat
 archontopulorum cohors, duobus fere millibus hominum constans:
 quale olim etiam Lacedaemoniorum sacrum, quod dicebatur, agmem
 erat. hi igitur lecti archontopuli in Scythas, ut iussi erant,
 armati pergunt. sed barbari depresso loco prope iugum subsidentes,
 impetum eorum observabant; cumque in plaustra eos investos cerne-
 rent, vehementi impetu adorti, conserto proelio, archontopulorum

βύθιον ἔστεινεν ὁ βασιλεὺς, δάκρυα θερμὰ ἐκχέων καὶ ὀνομαστί ἕκαστον καθάπερ ἀπόδημον ἀνακαλούμενος. ἤτησαντες οὖν οἱ Πατιζινακοὶ τοὺς ἀντιτεταγμένους, διὰ τῆς Χარიουπόλεως διελθόντες, ἀπονενεύκασιν πρὸς τὸν Ἄπρον, ἅπαντα ληϊζόμενοι. τῇ γοῦν προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος 5 αὐθις ὁ βασιλεὺς προκαταλαμβάνει τούτους καὶ εἰσεῖσιν εἰς τὸν Ἄπρον· οὐ γὰρ προσῆσαν αὐτῷ ἀποχρῶσαι δυνάμεις, P. 205 καθάπερ πολλάκις εἴρηται, πρὸς μάχην τοῖς ἀντικαθισταμένοις. τοιγαροῦν γινώσκων αὐτοὺς κατὰ τὰς ἀνάγας ἡλίου εἰς προνομήν ἐξερχομένους, μετακαλεσάμενος τὸν Τατίκιον, οὗ 10 ὁ λόγος ἐν πολλοῖς ἐμémητο, ἐντεῖλατο συμπαραλαβεῖν μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς τε καλουμένους ἠνδρειωμένους τῶν ἀγούρων καὶ τῶν περὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειότερων τοὺς λογάδας καὶ τοὺς Λατίνους ἅπαντας, καὶ κατὰ τὸ περιορῶρον τὰς Σκυθικὰς ἐκδρομὰς διυπνισθέντας τηρεῖν, ὡσθ' ὀπηνίκα τοὺς 15 Σκύθας εἰς προνομήν ἐξιόντας τῆς ἰδίας πόρρω γενέσθαι παρεμβολῆς στοχάζονται, κατ' αὐτῶν τηρικαῦτα ὄλους ρυτῆρας ἐνδοῦναι. ὁ δὲ κατὰ τὸ ἐντεταλμένον πεποιηκῶς, κτείνει μὲν B τριακοσίους, ἱκανοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἄγει. τί τὸ ἐντεῦθεν; καταλαμβάνουσιν οἱ παρὰ τοῦ Φλάντρα ἀποσταλέντες ἱππεῖς 20 ἔκκριτοι ὡσεὶ πεντακόσιοι, χάρισμα κομιζόμενοι τούτῳ ἱπποὺς ἔκκριτους τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα· ἀλλὰ

2. καθάπερ C, καθάπερ PG. 3. Πατιζινακοὶ G, σκύθαι A.
 10. Τατίκιον APG, correxi. 12. ἠνδρειωμένους conl. Sinner.
 Stephan. Thesaur. I. p. 449. τῶν ἀγούρων: ἀγούρους A. 17.
 στοχάζονται G. 19. τριακοσίους CAG, τετρακοσίους P. ζω-
 γρήσας G. 20. παρὰ add. CG. φλάντρας G. 21. χα-
 ρίσματα A.

fere trecentos generose pugnantes caedunt; quos diu gemitu lacrimisque Alexius prosecutus est, nominatim unumquemque inclamans, tanquam abessent. victoria igitur potiti Patzinacae, transita Chario-
 poli, Aprum tendunt, cuncta devastantes. imperator iisdem, quibus antea, artibus eos praevenit Aprumque occupat. neque enim satis iusto ad proeliandum, ut saepius diximus, copiarum numero instructus erat. quare cognito, prima luce pabulandi causa castris eos egredi, accessito, cuius identidem mentio facta est, Taticio mandavit, strenuioribus ex ephedorum cohorte et famulorum, quos haberet, fidis-
 simis Latinisque omnibus assumtis, diluculo Scytharum excursiones observaret, ut cum eos, qui pabulandi causa exissent, procul iam abesse a castris cognoveret, vehementissimo invaderet impetu. quae mandata ille exsecutus, trecentos cecidit, nec paucos cepit. quid postea? adveniunt missi a Flandriae comite egregii equites fere quin-
 genti, munus imperatori offerentes equorum centum quinquaginta

καὶ ὄσους τῆς προκειμένης αὐτοῖς χρείας εἶχον ἐπέκεινα, ἀπο-
 δεδώκασι τούτῳ τιμῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος δεξιωσόμενος
 τούτους, ἱκανὰς ἀπεδίδου τὰς χάριτας. ἀγγελίας δὲ ἐκ τῆς
 ἐφίας καταλαβούσης, ὅσον ἤδη ὀπλιζέσθαι τὸν τὴν Νίκαιαν V. 163
 5 φρουροῦντα, ὃν ἡ συνήθεια μὲν τῶν Περσῶν σατράπην ἀπο-
 καλεῖ, οἱ δὲ νῦν τὰ Περσῶν φρουροῦντες Τοῦρκοι ἀμηρᾶν
 ὀνομάζουσι, τὸν Ἀπελχασῆμ κατὰ τῆς Νικομήδους, ἀποστέλ-
 λει τούτους πρὸς φυλακὴν τῆς χώρας.

8. Τότε δὴ καὶ ὁ Τζαχᾶς τὴν τοῦ βασιλέως περὶ τὴν C
 10 δύσειν πολυσχιδῆ ὄχλησιν καὶ τοὺς τῶν Παιζινάκων μετ' αὐτοῦ
 συχνοὺς πολέμους βεβαιωθείς, εὐκαιρίαν εὐρῶν, δέον ἐλογί-
 σαστο στόλον κτήσασθαι. Σμυρναίῳ δέ τιμι ἐντυχῶν, τὴν
 κτίσιν αὐτῷ τῶν ληστρικῶν ἀνέθετο πλοίων, ὡς περὶ τὰ τοι-
 15 αῦτα ἐμπειρίαν πολλὴν ἔχοντι. αὐτοῦ πού δὲ πολλὰς κατα-
 σκευάσας ναῦς, πρὸς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἀγρᾶρια σκεπα-
 στά, καὶ ἐν αὐτοῖς ἄνδρας εἰσαγαγὼν ἐμπείρους, λύσας τὰ
 πρυμνήσια προσώρμισε ταῖς Κλυζομεναῖς καὶ ἐξ ἐφόδου ταύ-
 τας κατέσχεν. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Φώκαιαν ἀπελθὼν, εἶλε καὶ
 ταύτην ἐξ ἐπιδρομῆς. κἀκεῖθεν ἀποστείλας πρὸς τὸν τὴν D
 20 διοίκησιν Μιτυλήνης ἐμπειπιστευμένον κουράτορα τὸν Ἀλω-

1. ὄσα A. εἶχον ἐπέκεινα om. A. 2. τιμῆς om. A. Ἀλέ-
 ξιος: ἀξίως A. 7. Ἀπελχασῆμ ἀδελφῶν conii. Ducangius, re-
 cte improbante Wilkenio Hist. Comn. p. 265. 9. Τζακατῆς
 Glycas p. 620, 6, sed Τζαχᾶς recte, quem exscripsit, Zonaras III.
 p. 236. 11. εὐρῶν, καὶ ναῦς κατασκευάσας πολλὰς πρὸς ἕξ
 καὶ τεσσαράκοντα ἀγρᾶρια σκεπαστὰ προσώρμισε A. 12.
 κτίσαι CG. 17. προσώρμησε G. lege Κλαζομεναῖς. 20.
 Μελιτῆνης conii. Ducangius Gloss. I. p. 737. lege κουράτωρα.

praestantium. quin et ipsi, quotquot habebant equos supra usum, eidem vendidere. imperator benevole eos excepit gratiasque magnas retulit. cum autem ex Oriente nuntiatum esset, Apelchaseum Nicæae praefectum, quem Persae satrapam vocare solent, Turcae autem, Persis nunc obnoxii, amiram appellant, expeditionem in Nicomediam parare, equites illos ad tuendam regionem misit.

8. Eodem tempore Tzachas, de variis imperatoris in Occidente difficultatibus atque de crebris Patzinacarum cum eo proeliis certior factus, hac occasione oblata, classem ornare decrevit. cumque Smyrnaeum quendam invenisset, piraticas naves aedificandas ei tradidit, utpote harum rerum imprimis perito. multis igitur navibus, praeter ea scaphis tectis quadraginta paratis classariisque impositis, Clazomenas solvit ac statim urbem occupat. inde Phocaeam appulsus, et ipsam capit primo adventu. ex hoc loco litteras dat ad Mitylenensis dittonis curatorem, Atopum, quibus atrocissima quaeque minuitatus

πόν, πάνδεινα ἠπειλήσατο, εἰ μὴ θάττον ἐκεῖθεν ἀπέλθοι, κήδεσθαι τε αὐτοῦ λέγων καὶ διὰ τούτῳ προμηγύειν, τὰ μέλλοντα τούτῳ ἔσεσθαι δεινὰ, εἰ μὴ ἐκεῖθεν ἐκσταίῃ. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ἀπειλῶν ἐκδειματωθεὶς, ρυκτός εἰς ναῦν εἰσελθὼν, τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε. τοῦτο δὲ μεμαθη- 5
 P. 206 κως ὁ Τζαχᾶς, οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν, ἀλλὰ παραχρῆμα ἀπέλθων, ἐξ ἐφόρου τὴν Μιτυλήνην κατέσχεν. ἐπεὶ δ' ἡ Μήθυμνα περὶ τὸ ἄκρον ταυτησί τῆς νήσου διακειμένη οὐ προσεληλύθει τῷ Τζαχᾶ, ὁ βασιλεὺς περὶ τούτων πυθόμενος, παραχρῆμα διὰ πλοίων ἀποστείλας ἀποχρῶσαν δύναμιν, κα- 10
 τωχυρώσατο ταύτην. ὁ μὲντοι Τζαχᾶς οὐδένα λόγον τῆς Μηθύμνης ἐποίησατο, ἀλλ' εὐθύ τῆς Χίου τὸν ἀπόπλον ποιησάμενος, ἐξ ἐφόδου κατέσχε καὶ ταύτην. ὅπερ ὁ αὐτοκρά-
 των μεμαθηκώς, πέμπει κατ' αὐτοῦ στόλον ἀποχρῶντα μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν, ἡγεμόνα τούτων καταστησάμενος Νικήταν 15
 Βτὸν Κασταμονίτην. ὁ δὲ ἀπέλθων καὶ τὸν μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνύρας πόλεμον, ἤττάται παραχρῆμα, καὶ πολλὰς τῶν συνεπαγομένων αὐτῷ νηῶν ὁ Τζαχᾶς ἀφείλετο. τοῦ συμβάντος δὲ τῷ Κασταμονίτῃ ὁ βασιλεὺς ἐν εἰδήσει γενόμενος, ἕτερον ἐξοπλίξει στόλον, ἐπιστήσας δοῦκα τούτῳ Κωνσταντῖνον τὸν 20
 Δαλασσηνόν, ἄνδρα μαχιμώτατον καὶ μητρόθεν τούτῳ προσήκοντα. ὃς κατὰ τὴν ἡῖονα τῆς Χίου γενόμενος, παραχρη-
 μα τῆς τοῦ κάστρου πολιορκίας εἶχετο, ἐκθύμως μαχόμενος

3. δεινὰ ἔσεσθαι G. 12. τὸν om. G. 16. τὸν alterum om. G.
 20. τούτῳ δοῦκα G, τούτου P. 21. Δαλασσηνόν C semper postea.

est, nisi celerrime decederet, bene se ei velle addens ideoque praemonuisse, quas capturus esset calamitates, nisi inde abiret. his tergitus curator, noctu navi conscensa, Cpollin petiit; quo Tzachas audito, sine mora Mitylenen profectus, extemplo eam cepit. Methymna autem, in promontorio huius insulae sita, cum ad Tzacham non deficeret, imperator ea de re certior factus, illico navibus idonea praesidia misit, quibus hostis repelli posset. at Tzachas, nulla Methymnae ratione habita, Chium recta profectus, statim ea quoque potitur. quod ubi imperatori nuntiatum est, classem sat magnam cum idonea militum manu contra eum misit, duce Niceta Castamomita. verum hic, proelio cum Tzacha commisso, statim victus, multas naves, quibus praeerat, amisit. ad eius cladis nuntium imperator alteram rursum classem armat, eique ducem praefecit Constantinum Dalassenum, fortissimum virum et materna ipsi cognatione iunctum. is simulatque ad Chii oram pervenit, nulla arcis oppugnandae mora facta, strenue admitebatur, ut priusquam Tzachas Smyrna adveniret,

καὶ σπεύδων τὴν πόλιν ἐλεῖν πρὸ τοῦ τὸν Τζαχᾶν ἀπὸ τῆς
 Σμύρνης καταλαβεῖν. διὰ πολλῶν οὖν ἐλεπόλειον καὶ πετρο-
 βόλων ὀργάνων πλήξας τὰ τεῖχη, καθαιρεῖ τὸ μεταξὺ τεῖχος C
 τῶν δυεῖν πύργων. οἱ δὲ ἐντὸς Τοῦρκοι θεασάμενοι τὸ γε-
 5 γονὸς καὶ ἄγνωκότες, ὡς ἀνυπόστατοι ταῖς ὀρμαῖς οἱ Ῥωμαῖοί
 εἰσιν, εἰς ἔλεον τὸν τῶν ἀπάντων ἐπεκαλοῦντο κύριον Ῥω-
 μαῖζοντας. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαλασσηνὸν καὶ τὸν Ἄκρον ἀκά-
 θεκτοι ἦσαν, σπεύδοντες εἴσω τοῦ κάστρου εἰσελθεῖν, κἄν
 παρ' αὐτῶν διεκωλύοντο, δεδιότων, μὴ πως τὴν προαποτι-
 10 θείσαν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ λείαν ἄπασαν καὶ τὰ χρήματα εἰσ-
 ελθόντες ἀναλάβωνται, καὶ λεγόντων, ὡς "τῆς εὐφημίας τοῦ
 αὐτοκράτορος λαμπρᾶς ἤδη παρὰ τῶν Τοῦρκων γινομένης
 ἀκούετε καὶ ὡς ὑπόσπονδοι ὑμῶν γεγόνασιν. οὐ χρὴ τοίνυν D
 εἰσελθόντας ἀπηνῶς τούτους κατασφάττειν." ἐπεὶ δὲ τὸ πᾶν V. 164
 15 τῆς ἡμέρας ἤδη παρφηχέει καὶ νύξ παρῆν, οἱ Τοῦρκοι ἑτε-
 ρον τεῖχος ἀντὶ τοῦ ἐρειπωθέντος ἀνοικοδομήσαντες, ἀπηνῶ-
 ρησαν τούτου ἕξωθεν στιβάδας καὶ βύρσας καὶ πᾶν τὸ παρα-
 τυχὸν πέπλον, ὡς ἂν ἡ σφοδρότης τῶν πεμπομένων λίθων
 ἐντεῦθεν ὑποχαλώσα μερικῶς ποσῶς ἐνδίδωσι. καὶ ὁ μὲν
 20 Τζαχᾶς τὸν προσόντα στόλον αὐτοῦ ἐξοπλίσας καὶ διὰ τῆς
 ἠπείρου ὡσεὶ ὀκτὼ χιλιάδας στρατεύσας Τοῦρκους, τὴν πρὸς
 Χίον φέρουσαν ἐβάδιζεν. ὁ δὲ γε στόλος αὐτῷ ἐπηκολού- P. 207
 θεει παραθέων τὴν ἠϊόνα. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς τοῦτο μεμαθη-
 κῶς, λῦσαι τὰ πρυμνήσια τοὺς ναυάρχας τοῦ στόλου παρε-

4. δυεῖν C, δύο PG. 13. τοίνυν P in margine, οὖν PG. 19.
 ὀποσῶς C. lege πως. 21. Τοῦρκους C et in margine P, τοὺς
 ὄρκους PG.

urbem caperet. itaque multis arrietibus et ballistis moenia quatit: tan-
 dem muri inter duas turres spatium diruit. eo Turcae, qui intus
 erant, animadverso, quoniam Romanis nulla vi resisti posse intelli-
 gerent, communis omnium domini misericordiam, Romana usi lingua,
 implorabant. at Dalasseni Opique milites desiderio flagrabant arcis
 ingrediendae. obstabant duces, qui timebant, ne comportatam eo a
 Tzacha praedam omnem opesque ingressi diriperent. "auditis, inquie-
 bant, ut manifeste iam imperatori Turcae acclament, seque in ditie-
 nem tradant; quid igitur crudeliter eos trucidatum itis?" sic con-
 sumpto die, cum nox adesset, Turcae deiecti muri loco alterum ex-
 traunt, cuius exteriore in parte culcitas, pelles omnisque generis
 centones suspendent, ut missorum lapidum vis infracta paululum im-
 minueretur. interim Tzachas classe, quae ad manum erat, armata,
 atque in continente octo fere millibus Turcarum collectis, Chium
 iter ingressus est, classemque secundo mari se sequi iussit. id ubi
 Dalassenus didicit, solvere navium praefectos iussit, idoneo militum

κελεύσατο, ἀποχρῶντας εἰσαγαγὼν ἐν αὐτῷ στρατιώτας καὶ ἡγεμόνα τὸν Ἰωποῦ, βουλόμενος, εἴ που τοῦτο συναντήσῃ διαπλοισιζομένη κατ' αὐτοῦ, συμμίξει πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν ἡπειρον καταλιπὼν, κατευθὺ Χίου τὸν ἀπόπλου ἐποιεῖτο. καὶ συναντήσας αὐτῷ περὶ μέσας νύκτας ὁ Ἰωπος, ὡς εἶδε καινὴν τινα τὴν ναυλοχίαν ποιούμενον, (καὶ γὰρ ἄλυσιν κατασκευάσας παμμεγέθη, ἅπαντα τὰ αὐτοῦ ἐδέ-

Β σμησε πλοῖα, ὡς μῆτε τοὺς τρεπομένους ἀποδιδράσκειν δύνασθαι, μῆτ' αὖ πύλιν τοὺς προεκτρέχειν ἐθέλοντας τῆς ναυτικῆς συντάξεως διακόπτεσθαι,) ἐκδειματωθεὶς καὶ μηδὲ προσ-10 πέλῃσαι τοῦτοις θαρρήσας ὄλωσ, στρέψας τοὺς οἰάκας, τὴν Χίον αὐθις ἀνεζήτη. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς σὺν ἐπιστήμῃ ἀκολουθῶν αὐτῷ, οὐκ ἐνεδίδου τῆς εἰρεσίας. ἐπὰν δὲ τῇ Χίῳ προσπελάξῃ ἐμειλλον, ὁ μὲν Ἰωπος τῷ λιμένι πρῶτος τὰς ναῦς προσώρμισε τῆς Χίου, (προσφθάκει γὰρ τοῦτον κατασχέειν ὁ 15 Δαλασσηνός,) ὁ δὲ Τζαχᾶς περιπλεύσας τουτονὶ τὸν ἤδη ῥηθέντα τῆς Χίου ὄρμον, τῷ τείχει τοῦ κάστρου τὰς ἰδίας προσπέλασε ναῦς. τετράς δὲ τῆς ἑβδομάδος ἦν. τῇ δὲ μετ'

Γ αὐτὴν ἐξελάσας τῶν νηῶν ἅπαντας, ἠρίθμει τε καὶ ἀπεγράφετο. ὁ δὲ γε Δαλασσηνός πολίχνιον τι ἀγχοῦ τοῦ λιμένος 20 εὐρηκῶς, ἠφάνισε μὲν τὸν χάρακα, ὃν προσφθάσας διώρυξε, κεῖθι δὲ κατελθὼν καὶ ἄλλην διώρυχα ποιήσας εἰς ἀποχρῶντα τῆφρον, αὐτοῦ που τὸ ὀπλιτικὸν κατέθετο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐξοπλισόμενα κατ' ἀλλήλων παρεσκευά-

3. διαπλοισιζομένη PG, alterum C. 7. παμμεγέθη σκευάσας G.
 ἅπαντα om. CG. ἐδέσμευσε G. 11. τοῦτοις G, τοῦτους P.
 13. εἰρεσίας G. 15. προσφθακῶς G.

numero imposito, duce Opo. mandaverat, si forte obviam fieret traicienti, pugnam committeret. Tzachas, relicta terra, recta in Chium cursum dirigit. cui Opus media nocte obviam factus, cum nova quadam ratione classem hostium dispositam cerneret, (nam catena parata longissima, omnes naves colligayerat, ut nec retrocedentes fugere, nec si qui procurrere vellent, ordinem perrumpere possent,) is igitur percussus et ne accedere quidem ausus propius, versis gubernaculis, Chium repetiit. Tzachas prudenter secutus, non destitit remigare; cumque Chio appropinquarent, Opus portum urbis, quem Dalassenus antea occupaverat, prior ingressus est; Tzachas autem praetervectus hunc, cuius memini, Chii portum, moenibus arcis naves admovit. quarta dies hebdomadis erat. postridie eductos e navibus omnes numeravit atque in tabulas retulit. Dalassenus, oppidulum quoddam portui propinquum conspicatus, avulso priori vallo, nova ad illud metatus est castra fossaque iusta altitudine munivit. eo copias universas transtulit. sequente die uterque exercitus armatus in

ζοντο. ἀλλὰ τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν ἀτρεμοῦν ἴστατο, τοῦ Δαλασσηνοῦ κελεύσαντος, μηδένα τὸν συνασπισμὸν λύειν. ὁ δὲ γὰρ Τζαχᾶς τὸ πλεῖστον τῆς βαρβαρικῆς παρατάξεως κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰέναι παρέθῆξεν, ὀλιγοστοὺς δὲ καὶ ἵππαζομένους 5 συνέπεσθαι τούτοις. τοῦτον οἱ Λατῖνοι θεασάμενοι, δόρατα D μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξιπῆσαντο. οἱ δὲ οὐ κατὰ τῶν Κελτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν Ἰππων τὰς βολὰς πέμποντες καὶ διὰ τῶν δοράτων δέ τινας πλήξοντες, πλείστους ἀνείλον, καὶ εἴσω τοῦ χάρακος τετραμμένους οὕτω 10 συνήλασαν. οἱ δ' ἐκείθεν ἐνέπιπτον εἰς τὰς ναῦς ἀλογίστω φθοᾷ. τοὺς δὲ Κελτοὺς προτροπᾶδην φεύγοντας οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι καὶ ἐκδειματωθέντες, μικρὸν τι ἀναποδίσαντες παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ ἤθῆτος ἔστησαν πολίχνιου. καὶ θ' οὕτως P. 208 οἱ βάρβαροι εἰς τὴν ἡῖονα κατεληλυθότες τινὰς τῶν νηῶν 15 ἀφείλοντο. τοῦτο οἱ ναυτικοὶ θεασάμενοι, λύσαντες τὰ πρυμνήσια ἀπέθραξαν τῆς χέρσου, καὶ τὰς ἀγκύρας χαλάσαντες V. 165 ἴστατο καραδοκοῦντες τὸ μέλλον. ὁ μὲντοι Δαλασσηνὸς παραπεπλευκῆναι τὰς περὶ τὸ δυτικώτερον μέρος ἀπὸ τῆς νήσου καὶ τὴν Βολισσὸν καταλαβεῖν παρεκελεύσατο καὶ τὴν αὐτοῦ 20 ἀπεκδέχεσθαι ἔλευσιν· ἡ δὲ Βολισσὸς πολίχνιον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον ταυτησί τῆς νήσου διακείμενον. Σκύθαι δὲ τινες προσεληλυθότες τῷ Τζαχᾶ, τὴν τοῦ Δαλασσηνοῦ βου- B λὴν προκατήγγειλαν. ὁ δὲ ἐνθεν μὲν τηρικυῖτα πενήτηκοντα

5. lege τοῦτο.

τὰς ναῦς G.

18. παρὰ G. lege πρὸς.

9. τετραμμένους P.

16. lege ἀπήραξαν.

21. ἀκρωτέρον G.

10. ἀλογίστω φθοᾷ εἰς

17. παραπλευσαι G.

aciem prodit. ac Romani quidem loco se non movebant, a Dalasseno acie excedere vetiti; Tzachas autem maximam barbarorum partem in Romanos promovit, equitibus sequi iussis paucissimis. quo Latini conspecto, cum hastis longis in barbaros invadunt. hi vero non in Gallos, sed in equos eorum iacula mittunt et hastis quoque nonnullos feriunt. ita plerisque caesis, caeteri in fugam versi intra vallum compelluntur, unde praecipiti cursu in naves sese iniiciunt. Romani, effusa Gallorum fuga perterriti, paullulum recedunt atque ad muros eius, quod diximus, oppiduli consistunt. tum Turcae ad littus usque proVecti, naves nonnullas ceperunt. quod conspicati classiarum, solutis funibus, naves pellunt a littore, atque in ancoris consistentes expectant, quid futurum esset. iubet eos Dalassenus insulae oram, qua occidentem spectaret, praetervectos Bolissum tendere, ibique adventum suum praestolari; Bolissus oppidulum est in promontorio insulae istius situm. ad Scythae nonnulli Tzacham adeunt, eique consilium Dalasseni produnt; quo audito, tum quinquaginta is misit spe-

σκοπούς ἐπαφῆκε θῦπτον αὐτῷ διαμηνύσασθαι, ὀπηνίκα τὸ ναυτικὸν τοῦ Δαλασσηνοῦ τὰ πρυμνήσια λύειν ἐπείγεται, ἐκείθεν δὲ τὸν Δαλασσηνὸν μετεπέμπετο, ὡς τάχα τὰ περὶ εἰρήνης βουλόμενος ἐπερωτῆσαι, ἀπεγνωκῶς οἶμαι παντάπασι, πρὸς τὸ τοῦ Δαλασσηνοῦ γενναῖον καὶ φιλοκίνδυνον ἀφορᾶν. 5 ὁ δὲ εἰς νέωτα κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρεμβολῆς ἐξεληλυθέναι τῷ Τζαχᾷ ἐπηγγέλματο καὶ ἀκούσαί τε καὶ εἰπεῖν, ὅποσα ἀμφοῖν τούτοις συνδόξειεν. οὐδ' ὁ βάρβαρος πρὸς τοῦτο Ἐάνενυσεν. ἀλλὰ προΐας ἄμφο τὼ στρατηγῶ κατὰ ταυτὸν ἐλληλυθέτην, καὶ τῆς ὀμιλίας ὁ Τζαχᾶς κατήρχεν, ὀνομαστί 10 τοῦτον καλέσας. "ἴσθι ἐμὰ εἶναι τὸ μισεράκιον ἐκεῖνο, ὅπερ πάσαι τὴν Ἀσίαν κατατρέχον καὶ ἐκθύμως μαχομένον, ἐξ ἀπειρίας ἀπαίτηθὲν ἐάλων παρὰ τοῦ Καβαλικά ἐκείνου Ἀλεξάνδρου. κἀντεῦθεν ζῶργία παρ' αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ προσεγεχθέν, κυραχοῦμα τῇ τῶν 15 πρωτονοβελλισίμων ἀξία τετίμημαι καὶ δωρεῶν μεγάλων ἀξιώθεις, ὑπεσχόμην δουλείαν αὐτῷ. ἐξότου δὲ τὰς τῆς βασι-
D λείας ἡνίας ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος περιεζώσατο, ἐκκέκοπται ἅπαντα. κἀγὼ μὲν οὖν ἤδη τὸ τῆς ἔχθρας αἴτιον ἀπαγγέλιον ἤκω. μαθήτω δὲ ταῦτα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ εἰπερ 20 βουληθῆ τὴν ἀναφνεῖσαν ἔχθραν διαλυθῆναι, ὅποσα λαβεῖν ὀφείλων ἐστέρημαι, ἀνελλιπῶς ἀποδοθῆτω μοι ἅπαντα. εἰ δέ σοι δοκεῖ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν συναφεῖναι, προβεβλήσθω

3. τὰ add. C. 14. lege ζωργίαν. 15. βοτανειάτῃ G. 16. πρώτων ἡγεμόνων P in margine. 19. ἀπαγγέλλων P, ἀπαγγέλων G. 23. δοκεῖ C, δεκῆ PG. lege συναφεῖναι.

culatores, qui cito sibi nuntiarent, quando classis Dalasseni solvere pararet; tam ad Dalassenum de colloquio misit, pacis conditiones propositurus, diffusus puto rebus suis, cum fortitudinem Dalasseni audacianque consideraret. promisit dux Romanus, postridie extremis castris se proditurum, ut audiret proponeretque, quae utrique placerent. accepit conditionem barbarus. itaque conveniunt mane duces ambo, atque Tzachas colloquium exorsus est, nomine Dalassenum appellans. "scito, invenem me esse illum, qui olim Asiam iacensavi et, postquam fortissime pugnavi, imprudentia circumventus, captus sum a Cabalica illo Alexandro. a quo cum imperatori Nicephoro Botaniate oblatum essem, protonobilissimi statim dignitate honestatus donisque magnis affectus, obsequium ipsi promisi. verum ex quo Comnenus Alexius imperii habenas accepit, rescissa sunt omnia. atque ego iam adveni, ut inimicitiarum causam exponerem. nuntietur istud etiam imperatori, qui si sublatis inimicitias velit, quibuscumque privatus sum honoribus debitis, cumulate restituet. quodsi tibi etiam

μέσον ἡμῶν ἔγγραφος ἢ περὶ τούτου συμφωνία, ὡς ἔθος τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἡμῖν τοῖς βαρβάροις ἐστί. καὶ οὕτω τῶν ἀπάντων ἤδη ῥηθέντων πέρας ἐσχηκότων, ἀπίστας τὰς νήσους, ἃς αὐτὸς καταδραμὼν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας ἀφεί-
 5 λόμεν, διὰ σοῦ ἀντιτρέψω πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ τὴς μετ' αὐτοῦ σπονδὰς ἀποπληρώσας πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπαναστρέψω πατρίδα." ταῦτα δὲ ὁ Δαλασσηνὸς σκῆψιν λογισάμενος, ὡς P. 209
 ἄτε τὸ τῶν Ἰνδύρκων ἦθος δολερὸν πάλαι γνωσκῶν, ἀνεβάλ-
 λετο τέως τὴν τῶν αἰτουμένων ἐκπλήρωσιν, παραγυμνώσας
 10 ἅμα καὶ ἦν ἔσχε περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν καὶ φάμενος, ὡς
 "οὔτε σύ, ὡς ἔφησθα, τὰς νήσους πρὸς ἐμὲ παραδώσεις,
 οὔτε ἐγὼ βουλῆς ἄτερ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς ἕπερ αὐτὸς
 ἐπέλθην εἰς ἐκείνου καὶ ἐμοῦ ἐπιζητεῖς, κτενωθεῖσαι δύναμαι.
 ἀλλ' ἐπεὶ δοῦξέ μεγας ὁ Ἰωάννης καὶ γυναικάδελφος τοῦ αὐ-
 15 τοκράτορος ὅσον ἤδη μετὰ παντὸς καταλαμβάνει τοῦ στόλου,
 εἰς ἠπειροῦ τε καὶ θαλάττης δυνάμεις πολλὰς συνεπαγόμενος,
 ἐκείνος ἀκουσάτω τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων. καὶ οὕτως, εὐ B
 ἴσθι, αἱ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος σπονδαί, αὐτοῦ τὴν εἰρήνην
 μεσάζοντος, πέρας λάβοιεν." καὶ γὰρ τοντονὶ τὸν Δούκαν
 20 Ἰωάννην εἰς Ἐπίδαμνον ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ στρατιᾶς ἀξιωμα-
 χου κατέπεμψεν, ἅμα μὲν καὶ περὶ τὴν τοῦ Δυρραχίου V. 166
 φρουρὰν ἐπιμελῶς διαπονεῖσθαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν
 Δαλματῶν ἀναδήσασθαι μάχην. ὁ γὰρ οὕτω καλούμενος

1. ἢ περὶ P in margine, ὑπὲρ PG. 3. ἤδη ῥηθέντων ἀπάντων G. 5. αὐτὰς στρέψω CG. lege ἀντεπιστρέψω. 6. ἀποπληρώσαι G. 19. μεσάζοντος CG. 23. Δαλματῶν: κελτῶν CG. ἀναδήσασθαι C, ἀναδύσασθαι PG.

nuptiis inngi liberos nostros placet, scribantur modo sponsales tabulae, qui Romanis nobisque barbaris mos est. ubi cuncta praestita illa fuerint, tum vero insulas, quas Romanae ditioni subiectas bello cepi, per te vicissim imperatori reddam, sique foederis conditionibus impletis, in meam me patriam conferam." haec cum Dalasseno, qui dudum fraudem ac fallaciam barbarorum nosset, simulata viderentur, assentiri conctatus est declaravitque simul suspicionem de eo suam. "neque tu, inquiebat, insulas mihi trades, ut affirmasti, neque ego imperatore inconsulto, quae ab illo atque a me postulas, annuere possum. verum quoniam magnus dux Iohannes, imperatricis frater, iam in eo est, ut cum ingentibus terra marique copiis huc adveniat, cognoscat is condiciones, quas proposuisti. illo intercedente, mihi crede, pax cum imperatore componetur." etenim hunc Ducam Iohannem Epidamnum imperator cum exercitu magno miserat, ut et Dyrhachium diligenter tueretur et cum Dalmatis bellum gereret. nam

Βοδίνος μαχιμώτατος ὢν καὶ ἔαδιουργίας πλήρης, οὐ μέχρι τῶν ἰδίων ὀρίων ἐστάναι ἠβούλετο, ἀλλ' ὄσημέραι τὰς ἔγγιστα Δαλματίας κωμοπόλεις κατατρέχων, τοῖς ἰδίους προσετί-
 C θει ὀρίοις. ὁ δὲ Δούκας Ἰωάννης ἐνιαυτοὺς δέκα πρὸς τῷ
 ἐνὶ εἰς τὸ Δυρράχιον ἐνδιατρίψας, πολλὰ μὲν τῶν ὑπὸ τὴν 5
 ἔξουσίαν Βολκάνου ἀφηγεῖτο φρούρια, πολλοὺς δὲ καὶ ζω-
 γυρίαν Δαλμάτας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξαπέστειλεν. καὶ
 τέλος καρτερὰν μετὰ τοῦ Βοδίνου μάχην συναρράξας, καὶ
 αὐτὸν κατέσχευε. ἄνδρα δὲ τὸν Δούκαν τοῦτον Ἰωάννην μα-
 χιμώτατον ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ πολλῶν ἐγνωκῶς καὶ περὶ τὰ 10
 πολεμικὰ ἐπιτήδειον καὶ μὴδ' ὀπωσοῦν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐντε-
 ταλμένα ἀθετεῖν ἐθέλοντα, ἐπεὶ τοιοῦτου ἀνδρὸς κατὰ τοῦ
 Τζαχᾶ ἐδέετο, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκεῖθεν ὁ αὐτοκρά-
 D τωρ, μετὰ πολλῶν δυνάμεων ἐξ ἠλείρου καὶ Θαλάττης κατὰ
 τοῦ Τζαχᾶ ἐξέπεμψεν, δοῦκα τοῦ στόλου μέγιστον κατονομά- 15
 σας. ὀπόσας δὲ μετ' αὐτοῦ μάχας συνῆψε καὶ ἐν ὅσοις κιν-
 δύνοις ἑαυτὸν ἐπιρρίψας νικητὴς ἀνεφάνη, ὁ λόγος ἐν ὕστε-
 ροις δηλώσει. τοῦτον προσδόκιμον ὁ Δαλασσηγὸς ἔχων, ἐν
 τῇ πρὸς τὸν Τζαχᾶν ὀμιλίᾳ τὸ πᾶν εἰς τὸν ἐρχόμενον δοῦκα
 ἐφαίνετο ἀντιτιθέμενος. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο 20
 ἔπος ἐδόκει λέγειν· “νῦξ ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ
 πιθέσθαι.” ἀνυαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας πολλὰ τῶν χρειω-

2. δρων P, ὀρίων C, om. G. 4. ἐνιαυτοὺς τῷ δέκα πρὸς ἐνὶ
 P, recte CG. 5. τῶν add. C. 6. βολκάνου G. ζωγυρίας
 CG. 7. Δαλμάτας CG, Δαλματίας P. 8. συρρήξας CG.
 lege συναράξας. 11. ὀπωσοῦν C, ὀποσοῦν PG. 19. τὸν
 prius add. C.

Bodinus qui dicebatur, cum bellicosissimus esset et perfidiae plenus, non continuerat suis se finibus, sed quotidie propinqua Dalmatiae oppida incursans, accessioem adiecerat ditioni. Ducas autem Iohannes, undecim annos Dyrrbachii commoratus multas Bolcano arces eripuerat, multosque etiam captos Dalmatas imperatori miserat; tandem gravi cum Bodino proelio commisso, ipsum ceperat. huius igitur Ducas Iohannis cum imperator multis ex rebus egregiam cognosset virtutem reique bellicae peritiam atque in exsequendis mandatis fidem summam, quoniam tali homine adversus Tzacham opus erat, accessivit eum istinc ac multis terrestribus atque maritimis copiis praefectum adversus Tzacham misit. qui quot cum barbaro pugnas commiserit quotque in periculis victor discesserit, infra narrabimus. huic igitur adventanti Dalasseus in colloquio cum Tzacha habito omnia reservare se velle significavit; Tzachas autem Homericum illud dicere videbatur “nox iam adest; bonum etiam nocti parere.” pro-

δὴν κομίσαι ὑπέσχετο. ἅπαντα δὲ δόλος ἦν καὶ ἀπάτη. καὶ P. 210
 ὁ Δαλασσηνὸς οὐ πόρρω σκοποῦ ἔβαλλε. κατὰ γὰρ τὸ πε-
 ρίορθρον λαθὼν ὁ Τζαχᾶς καὶ περὶ τὴν ἡϊόνα τῆς Χίου κα-
 τεληλυθὼς, οὐρίου τυχῶν πνεύματος, τὴν Σμύρνην κατέλα-
 5 βεν, ἐφ' ᾗ πλείονας συναγγοχένοι δυνάμεις καὶ αὐθις ἐπα-
 ναστρέψας ἐν Χίῳ καταλαβεῖν. ἀλλ' οὐδ' ὁ Δαλασσηνὸς δεύ-
 τερος πρὸς τὰς τοῦ Τζαχᾶ μηχανὰς ἐφαίνεται. εἰσελθὼν γὰρ
 ἐν τοῖς παρατυχοῦσι πλοίοις μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, τὴν Βο-
 λισσὸν κατέλαβε. καὶ τὰς τε ναῦς περιποιησάμενος καὶ ἐλε-
 10 πόλεις ἐτέρας παρασκευασάμενος, τοὺς τε στρατιώτας διανα-
 παύσας καὶ πλείονας τούτων συμπαραλαβὼν, αὐθις ὄθεν ἐξῆει
 ἐπανέστρεψε. καὶ καρτερόν μετὰ τῶν βαρβάρων συνήρασσε
 πόλεμον, καὶ καθελὼν τὰ τεῖχη ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, τοῦ
 Τζαχᾶ τὴν Σμύρνην ἔτι περιουστοῦντος. κάκειθεν λειοκύ-
 15 μονα τὴν Θάλασσαν εὐρηκῶς, εὐθυπλοήσας μετὰ τοῦ στόλου
 παντὸς κατέλαβε τὴν Μιτυλήνην.

9. Οὕτω δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν διαθή-
 μενος, ἐπεὶ τοὺς Σκύθας αὐθις τὸ 'Ρούσιον καταλαμβάνειν ἐμε-
 μαθήκει καὶ κατὰ τὸ Πολυβοτὸν τὸν χάρακα πῆξασθαι, ἐξε-
 20 ληλυθὼς ὡς εἶχε τῆς Κωνσταντίνου, τὸ 'Ρούσιον κατέλαβε. συν-
 C εἶπετο δὲ τούτῳ καὶ ὁ αὐτόμολος Νεάντζης, δεινὴν τινα καὶ
 βύθιον μελέτην κατ' αὐτοῦ τεκταινόμενος· συμπαρῆν δὲ καὶ

3. λαβὼν G. 12. τοῦ βαρβάρου G. 15. εὐθυπλοήσας C, συν-
 ἠρέασσε G, συνῆρέασσε P. 16. εὐθυπλοήσας P, τὸν πο-
 λυβοτὸν G, τὸν μολυβοτὸν A, τὸ πολυβοτὸν C. vid. Cantacuz.
 II. p. 475, 4. ἐξελεθὼν A. 21. καὶ prius add. G.

misit postredie se copiam comestus magnam missuram; sed haec
 verba erant; nec Dalassenum opinio sefellit. nam diluculo Tzachas
 ad littus clam progressus et ventum nactus secundum, Smyrnam na-
 vigavit, ut pluribus coactis copiis, Chium reverteretur. sed nec Da-
 lassenus anteveniri se Tzachae consiliis passus est. navigia enim, quae
 forte aderant, cum copiis ingressus, Bolissum proficiscitur; ubi post-
 quam naves collegit machinasque comparavit alias, praeterea milites
 refecit et plures etiam collegit, rursus, unde discesserat, rediit. in-
 staurata acriter oppugnatione moenibusque dirutis, urbem cepit,
 Tzacha Smyrnae adhuc commorante. cumque mare esset tranquillum,
 recto cursu universa classe Mitylenen profectus est.

9. Sic rebus adversus Tzacham constitutis imperator, cum Scythas
 Rusium tendere rursus didicisset atque ad Polybotum castra posuisse,
 Constantinopoli, ut erat, profectus, Rusium occupavit. sequebatur
 Neantzies transfuga, perniciose secreto in eum consilia coquens; ad-

ὁ Καντζούς καὶ ὁ Κατράνης ἄνδρες πολέμων μεμνημένοι καὶ
 V. 167 ζήοντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πόδον ἔχοντες. ἀπόμοιραν δὲ
 ἰκανὴν τῶν Σκυθῶν πόρρω θεασάμενος, τὴν μετ' αὐτῶν ἐνα-
 ποδύεται μάχην. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ μάχε-
 σθαι πίπτουσι, τινὲς δὲ καὶ ζωρηθέντες παρὰ τῶν Σκυθῶν 5
 κτείνονται, ἱακοὶ δὲ καὶ μέχρις αὐτοῦ Ῥουσίου κομίζονται.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τοὺς προνομῆς τῶν Σκυθῶν. ὁ δὲ
 D βασιλεὺς, τῶν καλουμένων Μανιακατῶν Λετινῶν καταλαβόν-
 των, Φαρσήσας ἐβουλεύσατο τῇ μετ' αὐτὴν τὸν μετὰ τῶν Σκυ-
 θῶν κατὰ συστάδην ἀναδέξασθαι πόλεμον. ἐπεὶ δ' οὐ πολὺ 10
 τὸ μεταίχμιον ἀμφοῶν τῶν στρατευμάτων ἐτυχεν ὄν, τὴν ἐνυά-
 λιον οὐκ ἀπεθάρρησεν ἠχῆσαι σάλπιγγα, θάλων προαρπάσαι
 τὴν μάχην. μεταπεμπόμενος οὖν τὸν περὶ τὴν τῶν βασιλικῶν
 ἱεράκων διαπονούμενον Θεραπέριαν Κωνσταντῖνον, προστάττει
 τύμπανον ἐσπέρας ἀναλαβόμενον τόπτειν δι' ὅλης νυκτὸς περι- 15
 νοστοῦντα τὸ στράτευμα καὶ διακηρυκεῖν ἐτοιμάζεσθαι, ὅτι
 P. 211 περιαναγαζούσης τῆς αὔριον ἀπερισσάλπικτως τὸν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν ὁ αὐτοκράτωρ βούλεται συνάψαι πόλεμον. οἱ δὲ
 Σκύθαι τοῦ Πολυβοτοῦ ἀπάραντες, προκαταλαμβάνουσι τόπον
 τὸν καλούμενον Ἄδην, κάκειδι τὸν χάρακα πηγγνυται. οὕτω 20
 μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ ἐξ ἐσπέρας αὐτῆς παρεσκευάζετο. αὐ-
 γαζούσης δὲ ἡμέρας διελὼν τὸ στράτευμα καὶ εἰς φάλαγγας

1. πολέμους CG. 9. ἐβουλεύσατο G. 10. lege κατασυστά-
 δην. 13. τὴν alterum add. C. 17. ἀπερισσάλπιστως PG,
 ἀπερισσάλπικτως in margine. 19. πολυβοτοῦ G.

erantque etiam Cantzus et Catranes, viri fortes et flagranti in impe-
 ratorem studio. manum Scytharum non ita parvam ubi procul com-
 spexit, pugnam conseruit, in qua multi Romanorum cadunt, alii cap-
 ti a Scythiis trucidantur, reliqui satis magno numero Rusium incol-
 lumes evadunt. verum hoc cum pabulatoribus Scytharum proelium
 erat; postero die, cum Maniacatae qui dicuntur Latini advenissent,
 aucto imperator animo, ipsa acie depugnare cum Scythiis constituit.
 quoniam exercitus non magno intervallo distabant, classicum canere
 ausus non est; quippe inopinatos opprimere voluit. accessit igitur
 Constantinum, qui curam regionum accipitrum habebat, eique mandavit,
 ut tympanum a vespere per totam noctem castra circumiens pulsa-
 ret militesque ad pugnam se accingere iuberet; nam sole orto impe-
 ratorem signo non dato Scythas aggressurum. at Scythae Polyboto
 profecti, locum Haden dictum praeoccupant, ibique castra ponunt.
 tali igitur modo postquam imperator ab ipso vespere pugnam para-
 vit, oriente sole distribuit ordines, acieque instructa in hostem pro-

καταστήσας, ἔται κατ' αὐτῶν. οὐπω δὲ τῆς συμβολῆς τοῦ
πολέμου γενομένης, ἀλλ' ἐκάστου τῶν ταγμαίων ἤδη καθιστα-
μένου, ὁ Νεάντζης κατὰ τινα παρακειμένην ἀκρολοφίαν ἀνελ-
θὼν ἐφ' ᾧ κατασκοπῆσαι μὲν τὰς Σκυθικὰς παρατάξεις, ὡς B
5 ἔλεγεν, ἀγγελίαν δὲ τῷ αὐτοκράτορι τῆς αὐτῶν καταστάσεως
συγκομίσαι, ἅπαν τὸνναντίον ἐποίησε. καὶ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
τοῖς Σκύθαις τηρικαῦτα συνεβούλευε, τὰς ἀμάξας μὲν στοι-
χηδὸν καταστῆσαι, αὐτοὺς δὲ μὴ δεδιέναι τὸν αὐτοκράτορα,
τετραμμένον τε ὄντα ἤδη ἐκ τῆς πρώτης ἡττης καὶ πρὸς φυ-
10 γὴν ἔτοιμον, σπάνιν τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν συμμάχων
ἔχοντα. ταῦτα εἰπὼν κάτεισι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. μίξοβάρ-
βαρος δὲ τις εἰδήμων τῆς Σκυθικῆς διαλέκτου, συνεῖς τὰ πρὸς
τοὺς Σκύθας παρὰ τοῦ Νεάντζη λεχθέντα, ἀπαγγέλλει πάντα C
τῷ βασιλεῖ. ἐν αἰσθήσει δὲ τούτου γενόμενος ὁ Νεάντζης,
15 ἀνεξήτει τὸν ἔλεγχον· ἀναισχύντως δ' ὁ μίξοβάρβαρος εἰς
μέσον ἔλθων ἤλεγχεν. ἐκεῖνος δὲ τὸ ξίφος ἀθρόον σπασάμε-
νος, ἀπέκοψε τὰνθρώπου τὴν κεφαλὴν, αὐτοῦ τε τοῦ βασι-
λέως ὀρώτων καὶ ἐκατέρωθεν τῶν φαλάγγων ἰσταμένων. καί,
οἶμαι, τὴν ὑποψίαν τῆς συκοφαντίας ὁ Νεάντζης ἐκκλίνων ἐκ
20 τῆς σφαγῆς τοῦ συκοφαντοῦντος, ὑποπτον μᾶλλον ἑαυτὸν κα-
θιστᾷ. τί γὰρ μὴ τὸν ἔλεγχον περιέμενε; ἀλλ', ὡς εἶοικε,
γλωτταν ἐθέλων προαναίρειν ἐξορχομένην τὰς κατ' αὐτὸν D

1. ἔται PG, correxī. αὐτῶν C, αὐτοῦ PG. 7. συνεβούλευε
G. 9. τετραμμένον G, τετραμμένον P. ἤδη ὄντα G.
12. συνεῖς G. 13. πάντα om. CG.

cedit. priusquam exercitus congrederentur, ordinibus iam constitutis, Neantzes collem vicinum ascendit, quo Scytharum, ut aiebat, exercitum specularetur referretque imperatori, quomodo acies eorum instructa esset. sed contraria omnia fecit. Scythis enim lingua ipsorum suavit, ut plaustra ordine collocarent, neve imperatorem metuerent, ex nupera clade iam trepidum fugamque meditantem, quippe qui nec suos nec auxiliares idoneo numero haberet. haec locutus, ad imperatorem descendit. semibarbarus autem quidam, linguae Scythicae peritus, cum intellexisset, quae Neantzes cum Scythis locutus erat, omnia imperatori nuntiavit. quod ubi Neantzes sensit, disquisitionem rei postulat; ibi tum audacter semibarbarus prodit, criminisque eum arguit. at ille, stricto confestim gladio, caput hominis abscidit, imperatore cernente ipso ordinibusque utrimque adstantibus. ita quam amovere a se proditionis suspicionem Neantzes volebat nece accusatoris, auxit potius atque confirmavit. cur enim non expectabat disquisitionem criminis? verum enimvero cum linguam effluentis fallaciam suam, ut apparet, extinctam cuperet, etiam au-

δολιότητος, τολμῆ τι καὶ παραβολώτερον, πρᾶγμα ποιήσας
 βάρβαρικῆς μὲν ψυχῆς ἄξιον, ὑποπτον δὲ τοσοῦτον, ὅσον καὶ
 V. 168 βάρβαρον οὐδὲ ἐπεξῆλθε, δέον ὄν. ἀλλὰ τὴν μὲν καρδίαν
 παλλομένην εἰς θυμὸν καὶ ὄργην ἐπέσχευεν αὐτίκα, ἵνα μὴ 5
 προσοβήσῃ τὴν θήραν καὶ ταράξῃ τὰς φάλαγγας. ἐταμιεύετο
 P. 212 δὲ καὶ ὑπώρνιτε τὴν ὄργην τῷ Νεάντζῃ, τούτου προδοσίαν
 τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἀποστασίαν καὶ ἀπὸ τῶν προειργασμένων
 καὶ ἐξ ἄλλων προμαντευόμενος· ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς εἰστή-
 κει τὰ τοῦ πολέμου· καὶ διὰ τοῦτο περιυλακτοῦντα τὸν θυ- 10
 μὸν ὁ βασιλεὺς τέως ἐπέσχευεν, ἀπορῶν τὸ θηρικαῦτα, ὃ τι καὶ
 δρώσειεν. ὁ μέντοι Νεάντζης μετὰ μικρὸν προσελθὼν καὶ
 τοῦ σφετέρου ἀποβάς ἵππου, ἄλλον ἤτειτο τὸν βασιλέα. καὶ
 δίδωσιν αὐτῷ παραχρῆμα ἵππον τῶν ἐκκρίτων μετὰ βασιλι-
 κῆς ἐφεστρίδος. εἰς ὃν ἀναβάς, ἐπεὶ τὰ τάγματα κατ' ἀλλή- 15
 Βλων διὰ τοῦ μισαιχιμίου ἤδη ἦσαν, σχῆμα κατὰ τῶν Σκυ-
 θῶν ἵππασίας ποιησάμενος, τὴν ἀκωκὴν τοῦ δόρατος ὀπισθεν
 στρέψας, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς φοιτᾷ, πολλὰ κατὰ τῆς βασι-
 λευκῆς παρατάξεως αὐτοῖς παραινῶν. οἱ δὲ ταῖς ὑποθημοσύ-
 ναις αὐτοῦ χρώμενοι, καρτερὸν τὸν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος 20
 συνάψαντες πόλεμον, τρέπουσι κατακράτος. ὁ δὲ βασιλεὺς
 διασπασθείσας τὰς φάλαγγας ὄρῶν καὶ φεύγοντας ἅπαντας,

3. ἐτιμωρήσατο: ἐπεπορεύσατο C et in margine P. 4. ἐπεξῆλθε
 C, ὑπεξῆλθε PG. 6. ἐταμιεύσατο CG. 8. τὴν om. G.
 11. τὸ om. G. 15. ἐπιβάς G. ἐπὶ PG, ἐπεὶ lac. Grono-
 vius. 20. τὸν add. C.

dacius designavit facinus, barbaro vere dignum et tam suspiciosum, quam temerario ausu. neque tamen imperator statim in barbarum, quemadmodum oportebat, animadvertit, nec in ius eum vocavit; sed exardescentem ira atque indignatione animum repressit, ne protereret praedam ordinesque turbaret. ac licet proditionem Neantzis atque defectionem mox futuram tum ex iis, quae admiserat, tum ex aliis colligeret, tamen iram in hominem tenuit dissimulavitque. cum enim res in ipso discrimine versaretur, nec imperator, quid ageret, haberet, effervescentem iracundia animum cohibuit. Neantzis autem brevi post adiit ad eum, et suo desiliens equo, alium ab imperatore poposcit. dari confestim imperator eximium ipsi atque regio ornatum strato iussit. quo consensu, cum exercitus in se iam vaderent, et ipse velut infestus in Scythas equitavit, sed hastae mucrone in nostros verso, suis se immiscuit popularibus, quibus multa de acie imperatoris praecepit. his consiliis barbari usi, gravi pugna commissa, imperatoris copias plane fundunt. qui cum disiectos ordines cerneret

ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, παρακινδυνεύειν ἀλόγως οὐκ ᾔθελεν.
 ἔνθεν τοι καὶ τὰς ἡνίας στρέψας, μέχρι τοῦ ῥέοντος ποταμοῦ
 ἄγγυς τοῦ Ῥουσίου καταλαμβάνει. κάκειθεν τὸν χαλινὸν
 ἀνασειράσας, μετὰ τινων λογαδῶν ὡς ἐνὸν πρὸς τοὺς διώκον- C
 5 τας ἀπεμάχοντο, ἰππασίας κατ' αὐτῶν ποιούμενος, πολλοὺς
 μὲν κτείνων, ἔστι δ' οὗ καὶ αὐτὸς πληττόμενος. ἐπειδὴ δὲ
 εἷς ἑτέρου μέρους καὶ Γεώργιος ὁ Πύρρος καλούμενος φεύ-
 γων τὸν ποταμὸν κατελάμβανεν, ἐμβριμησάμενος τοῦτον ὁ αὐ-
 τοκράτωρ μετεκαλέσατο πρὸς ἑαυτὸν. ὡς δὲ τὸ ἴταμον τῶν
 10 Σκυθῶν εἶρα καὶ ὅτι ὄσαι ὄραι πληθύνουσι, καὶ ἄλλων ἐρ-
 χομένων εἰς τὴν αὐτῶν ἀρωγὴν, τὸν μὲν Γεώργιον αὐτοῦ που
 καταλέλοιπεν μετὰ τῶν λοιπῶν, παραγγείλας μετὰ φειδοῦς
 ἀντικαθίστασθαι τοῖς Σκύθαις, μέχρις ἂν αὐτὸς ἐπανέλθοι.
 γοργῶς δὲ τοῦ ἵππου τὸ ψάλλιον περιστρέψας, τὴν περὶ αὐ-
 15 τοῦ ποταμοῦ καταλαβῶν, εἴσεισιν εἰς τὸ Ῥούσιον, καὶ ὄσους D
 τῶν φευγόντων στρατιωτῶν κείθι κατέλαβε, καὶ τοὺς αὐτό-
 χθονας ἅπαντας Ῥουσιώτας, ὅποσοι στρατεύσιμον τὴν ἡλικίαν
 εἶχον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀγρότας μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀμαξῶν παρεκελεύσατο θᾶπτον εἰς ἐληλυθότας παρὰ τῷ χεῖλει
 20 τοῦ ποταμοῦ καταστήσαι. τούτου δὲ θᾶπτον ἢ λόγον γεγονό-
 τος, κατὰ στοίχους τινὰς καταστήσας αὐτοὺς, αὐθις πρὸς
 τὸν Γεώργιον ἀναδεδραμήκει, καίτοι ὑπὸ τεταρταίου κακοῦ

5. ἀπεμάχετο? 6. μὲν CG, δὲ καὶ P. δ' add. G.
 8. τούτῳ G. 18. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγρότας G.
 19. τὸ χεῖλος CG. 21. κατὰ στοίχους C, καταστοίχους PG.
 22. τεταρταίου C, τεταρταίου PG. κακοῦ ῥίγους om. G.

omnesque in fugam datos, inops consilii, temere periclitari diutius noluit; versisque habentibus usque ad fluvium prope Rusium fluentem recedit. tum vero equum sistens, cum primoribus nonnullis persequentes, quantum poterat, propulsavit, inectusque in eos, multos cecidit, interdum et ipse vulneratur. ubi autem ex altera parte Georgius, cognomento Pyrrhus, fugiens ad fluvium pervenit, graviter hunc increpatum imperator ad se accessit. sed cum temeritatem Scytharum animadverteret, augerique in horas numerum eorum, aliis super alios auxilio venientibus, Georgio cum ceteris ibi relicto mandavit, ut modice Scythis obsisteret, dum ipse revertetur. dein celeriter equo converso, amnem traiecit, Rusiumque ingressus, quotquot fugientes illic milites invenit, indigenasque omnes Rusiotas, quicumque militari erant aetate, ipsos insuper rusticos cum plaustris suis prodire confestim atque ad ripam fluminis consistere iubet. quibus dicto citius factis, postquam ordine quodam istos disposuit, ad Georgium recur-

ρίγους πιεζόμενος, ὡς καὶ τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τῆς φοβῆς προσ-
 αράσσειν. ἐπισυναχθὲν δὲ καὶ τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στρατεύ-
 μα ὡς τὴν διττὴν ἐθεάσαντο παράταξιν καὶ τὸν αὐτοκράτορα
 P. 213 οὕτως ἀγωνιζόμενον, τὸ φιλοκίνδυνον αὐτοῦ ἐπεγνωκότες καὶ
 ὅτι ὁ αὐτὸς κὰν ταῖς νίκαις κὰν ταῖς ἡτταις ἐστί, τὴν ἀνύ-5
 ποιστον τούτου ἐπεγνωκότες ὁρμὴν, ἐστήκεσαν μὴ ἀποθα-
 ροῦντες τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ
 μέντοι ὑπὸ ῥίγους συνεχόμενος, τὸ δὲ πλεῖστον ὅτι οὐπω οἱ
 σκεδασθέντες ἕπαντες ἔφθασαν συνελλυθῆναι, ἴστατο καὶ
 αὐτὸς παραθέων καὶ μετριῶς ἱππαζόμενος καὶ κατ' αὐτῶν 10
 θάρσος ἐνδεικνύμενος, συνέβαινεν ὃν ἄμφω τὰ στρατεύματα
 ἀτρεμοῦντα μέχρις ἐσπέρας ἐσάναι. ἐπεὶ δὲ ἡ νύξ ἦδη
 V. 169 προῆι, ἀμαχητὶ πρὸς τὰς ἰδίαις ἐπανεστρεψαν παρεμβολάς.
 Βέβηδέισαν γὰρ καὶ ἀποθαρρεῖν οὐκ εἶχον τὸν πόλεμον. οἱ δὲ
 γε κατὰ τὴν πρώτην μάχην ἄλλοι ἀλλαχοῦ σκεδασθέντες, κατὰ 15
 μικρὸν ἀθῆς πρὸς τὸ 'Ρούσιον ἐπανήρχοντο. οἱ πλείους δὲ
 τούτων καὶ μάχης παντελῶς ἄγευστοι. ὁ δὲ γε Μοναστραῶς
 καὶ Οὐζῶς καὶ ὁ Συνέσιος, ἄνδρες Ἀρητίφιλοι καὶ μαχιμώτα-
 τοι, διὰ τοῦ Ἄσπρου καλουμένου τῷ τότε διελθόντες χωρίου,
 ἀπόμαχοι καὶ αὐτοὶ τὸ 'Ρούσιον καταλαμβάνουσιν. 20

10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ συνεχόμενος αὐτόν, ὡς
 ἔφην, ῥίγους βιαζόμενος, κατεκλίθη μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακτη-

4. οὕτως: τοσοῦτον P in margine. 5. κὰν ἐν ταῖς νίκαις G.
 12. ἦδη om. G. 13. ἐπανεστρεψαν G. 15. ἄλλοι ἀλλαχοῦ-
 σε PG, ἄλλοι ἀλλαχῆ P in margine, ἀλλαχοῦ C. an ἀλλαχόσε?
 16. πρὸς: εἰς CG. 22. ἀνακτησάμενος G.

rit, licet frigore quartanae ita affectus, ut dentes colliderentur. Scytharum copiae ibidem congregatae, cum duplicem conspicerent Romanorum aciem atque contentionem imperatoris, cuius promptum ad pericula et in victoriis iuxta cladibusque immutatum animum noscent, impetum eius sustinere se posse desperantes, invadere non audebant. imperator autem, cum frigore correptus, tum maxime, quod dispersi fuga nondum omnes convenerant, stabat et ipse, circuiens ordines crebroque obequitans et hostibus ostentans animum. quo factum est, ut usque ad vesperam uterque exercitus loco non moveret; nox autem ubi adfuit, in sua uterque castra reversus est: metu enim acie discernere non audebant. interim dispersi prima pugna alius alio, paulatim Rusium revertebant; plerique eorum certamini omnino non interfuerant. Monastras autem Uzasque et Synesius, homines bellicosissimi, Aspro, qui dicitur locus, transito, proelii et ipsi expertes, Rusium perveniunt.

10. At imperator feбри, qua aegrum eum fuisse docuimus, coa-

σόμνος. ἀλλ' ὅμως οὐδ' οὕτως ἡρέμει, σκεπτόμενος, τί ἂν
 χρὴ τὴν αὐρίον ποιῆσαι. προσελθὼν δ' ὁ Τατράνης, (Σκύ- C
 θης δὲ οὕτως ὁ ἀγὴρ πολλαῖς αὐτομολήσας πρὸς τὸν αὐτο-
 κράτορα καὶ παλινορομήσας αὐτίς οἰκάς καὶ τοσαυτάκις παρ'
 5 αὐτοῦ συμπαθείας ἀξιοθεῖς καὶ πολὺν τὸν πόδον εἰς αὐτὸν
 διὰ τὴν τοσαύτην ἀνεξικακίαν ἐσχηκώς,) τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ὄλη
 ψυχῇ καὶ φρονῶν καὶ πραγματευόμενος ἔφη· “ἐλπὶς ἐστί
 μοι, βασιλεῦ, κατὰ τὴν αὐρίον τοὺς Σκύθας κυκλώσαι ἡμᾶς
 καὶ οὕτω τὸν μεθ' ἡμῶν ἀναζητῆσαι πόλεμον. χρὴ τοίνυν
 10 προλαβόντας ἔξω τῶν τειχῶν ἀγῶζούσης ἡμέρας παρατάξα-
 σθαι.” ἐπαινέσας δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπεδεξάμενος
 τῆς βουλῆς, συνέθετο ἡλίον ἀνίσχοντος πέρας ταύτην λαβεῖν. D
 ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν, ἀπελθὼν τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀπε-
 στομάτισε τῶν Σκυθῶν· “μὴ ἐπαίρεσθε διὰ τὰς προγεγενη-
 15 μένας ἤττας τοῦ αὐτοκράτορος, μηδὲ ὀλιγοστοὺς ὄρωντες
 ἡμᾶς, τὴν μεθ' ἡμῶν ἀγαθαῖς ἐλπίσι θαρρεῖτε μάχην. ἄμα-
 χος τὴν ἰσχύν ἐστὶν ὁ κρατῶν καὶ πολὺ μισθοφορικὸν ἔσον
 ἤδη ἐλπίζεται καταλαβεῖν. καὶ εἰ μὴ τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρή-
 νην σπάσθητε, τὰ σώματα ὁμῶν οἰωνοὶ ἔδονται.” τοιαῦτα
 20 μὲν τὰ τοῦ Τατράνη πρὸς τοὺς Σκύθας. ὁ δὲ γε αὐτοκρά-
 τωρ μελετήσας τοὺς κατὰ πεδιάδα νεμομένους ἱπποὺς αὐτῶν P. 214

2. τὴν C, τὸ G, τὸν P. τραγάνης G et in margine P. 4.
 τοσαύτης CG. 11. τοῦτο CG. 19. ἀποπτύσεσθε G et in
 margine ἀποσπάσθητε. lege ἀσπάσθητε, ut supra 308, 17.

ctus, decubuit paullulum, quo se reficeret. verum ne tum quidem
 otiosus plane erat, sed circumspiciebat, quid postero mane faciend-
 um esset. talia meditantem adit Tatraneus, (Scytha hic erat, qui cum
 saepius ad imperatorem transiisset, atque ad suos rursus reversus
 esset, toties venia delicti et impunitate ab imperatore impetrata, ob
 hanc clementiam magno eum amore prosequabatur.) hic igitur impe-
 rator toto pectore studens, “suspicio, inquit, mihi est, imperator,
 crastino mane Scythas nobiscum circumventis proelium inituros esse.
 itaque oportet nos antevertere, et prima luce aciem ante moenia
 instruere.” laudavit virum imperator, probatoque consilio eius, oriente
 sole, quae suadebat, facere constituit. Tatraneus autem, postquam ita
 ad imperatorem locutus est, Scytharum duces adiit, et “ne efferamini,
 inquit, propter victorias, quas de imperatore reportastis; neve quod
 exiguo nos numero videtis, vincendi fiducia proelium incipiat. nam
 invicti roboris imperator est et multi auxiliarii milites iamiam ex-
 spectantur. nisi pacem cum eo complectamini, cadavera vestra vultu-
 ribus epulas dabunt.” haec Tatraneus ad Scythas. imperator autem in-
 numeros, qui in campo pascebantur, Scytharum equos quotidie agrum

ἀναλαβέσθαι (ἦσαν δὲ παμπληθεῖς) ληϊζομένων ἡσμεῖραι τὰς
 νύκτας τὴν ἡμεδαπὴν χώραν, μεταπεμπόμενος τὸν τε Οὐζῶν
 καὶ τὸν Μοναστραῶν, ἐπέσκηψε μεθ' ἵππέων ἐκκρίτων ἐξ ὀπι-
 σθίων τῶν Σκυθῶν διελθόντας κατὰ τὸ περιόρθρον τὰς πε-
 διαδάδας καταλαβεῖν, καὶ τοὺς ἵππους ἅπαντας καὶ τὰ ἄλλα 5
 κτήνη σὺν αὐτοῖς νομεῦσιν ἀναλαβέσθαι, καὶ μὴ δεδιέναι
 παρεκελεύετο. “ἡμῶν γάρ, φησι, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς μα-
 χομένων, ὑμεῖς ῥαδίως τὸ κελυσοθὲν ἐκπληρώσετε.” οὐδαμῶς
 δὲ τοῦ σκοποῦ διημάρτηκεν. ὁ γὰρ λόγος ἔργον εὐθύς ἐγε-
 γόνει. αὐτὸς δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπέλευσιν προσ- 10
 δόκιμον ἔχων, οὐκ ἐδίδου ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ἐπι-
 νυστάζων ὄλωσ ἦν. ἀλλὰ μεταπεμπόμενος δι' ὅλης νυκτὸς
 τοὺς στρατιώτας, καὶ μᾶλλον τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας,
 πολλὰ περὶ τῶν Σκυθῶν ὠμίλει, ἐπαλείφων ὅσον αὐτοὺς καὶ
 τὰ συνοίσοντα πρὸς τὴν ἐλπίζομένην ἐς νέεσσι μάχην ξυμβου- 15
 λέων, ὅπως δεῖ τόξον τείνειν καὶ βέλη πέμπειν, ἔστιν οὗ καὶ
 τοὺς ἵππους ἀνασειράζειν καὶ αὐθις ἐνδιδόναι τὸν χαλινόν,
 καὶ ἀποβαίνειν τῶν ἵππων, εἰ καὶ τοῦτο χρή. ἀλλὰ ταῦτα
 V. 170 μὲν τὰ τῆς νυκτὸς ἔργα. μικρὸν δὲ ὑπνώσας, ἐπεὶ τῆς ἡμέρας
 C ἤδη ἐπιφωσκούσης οἱ λογάδες ἅπαντες τῶν Σκυθῶν διαπεραιω- 20
 θέντες τὸν ποταμὸν . . . τὸν πόλεμον ἀναζητεῖν ἐφύκταν, καὶ
 ἤδη πέρασ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἐλάμβανε στοχασμός, (δεινὸς γὰρ

1. καὶ νυκτὸς G. 4. περιόρθρον τοὺς ἵππους τούτων καὶ τὰ-
 λα κτήνη A. 7. παρεκελεύεσθε CG. φησι add. A. αὐ-
 τῶν A. 8. ἐκπληρώσατε A. 10. προσδοκῶν A. 11. οὐδὲ
 A. 12. ἦν ὄλωσ G. 15. lege συνοίσοντα. vid. annotat. 20.
 ἐπιφωσκούσης CA, ἐπιφωσκώσης PG. 21. ποταμὸν τὸν πόλε-
 μον CA.

nostrum noctu devastantium capere in animo habens, Uzam Mona-
 stramque accessivit, eosque cum lectis equitibus hostium terga cir-
 cumvectos, primo diluculo planitiem occupare, atque omnes equos
 ceteraque iumenta cum ipsis pastoribus capere iussit. addit “nolite
 metuere; nobis enim a fronte pugnantibus, vos facile mandata exse-
 qui poteritis.” nec spes eum fefellit; nam quod dixerat, statim even-
 tum habuit ipse Scytharum impetum expectans, somnum illa nocte
 non vidit oculosque ne connivere quidem passus est. sed tota nocte
 milites, iaculatores maxime, arcessitos confirmavit ac multa ad usum
 pugnae postero die committendae edocuit, praecipitque, quomodo arcum
 tenderent et tela mitterent, subinde etiam equum vel refrenarent vel
 admitterent, vel, si opus esset, desillirent. haec nocte agebat; quiete
 autem modica sumta, cum prima luce duces omnes Scytharum traie-
 cto fluvio proelium capessuri viderentur, iamque coniectura impera-

ἦν προῖδέσθαι τὸ μέλλον, ἐμπειρίαν πολλὴν τῇ πυκνότητι τῶν ὀσημέραι κατ' αὐτοῦ ἐπανισταμένων πολέμων λαβῶν,) ἐπιβὰς παραχρῆμα τοῦ ἵππου, τὴν ἐνυάλιον ἠχῆσαι προσέειπτε σάλπιγγα, καὶ τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, αὐτὸς ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐιστήκει. ὄρων δὲ τοὺς Σκύθας ἰταμώτερον ἢ πρότερον ἐπικαταλαμβάνοντας, παραχρῆμα τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας ἀποβῆναι τῶν ἵππων καὶ βάδην κατ' αὐτῶν ἵνα ἐπι-
 10 τὸ μέσον διέπων τοῦ στρατεύματος. οἱ δὲ τοῖς Σκύθαις μετατόλμης προσέβαλον. καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γεγυνίας, τὸ μὲν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν, τὸ δὲ καὶ τὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συντάγματος συνασπισμὸν ὄρωντες καὶ αὐτὸν δὴ τὸν αὐτοκράτορα ἐκθύμως μαχόμενον, ἐκδειματωθέντες παλιμπόρευτοι γεγό-
 15 νασι, τὸν ποταμὸν εἰς τοῦπίσω σπεύδοντες διαπερᾶν, πρὸς τὰς σφῶν ἀρμαμάξας τὴν φυγὴν ποιούμενοι. ἐδίωκον γὰρ ὄλους ῥυτῆρας ἀφέντες οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, οἱ μὲν τοῖς δόρασι κατὰ τῶν μεταφρένων παίοντες, οἱ δὲ τοῖς βέλεσι τούτους βάλλοντες. πολλοὶ μὲν οὖν πρὸ τοῦ παρὰ τὸ χεῖλος
 20 ἰφθακέναι τοῦ ποταμοῦ ἀναιρεθέντες πίπτουσι, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις ἐμπίπτοντες τοῦ ποταμοῦ παρυσυρόμενοι ἐναπεπνίγοντο. ἐκθυμότερον δὲ ἀπάντων κατὰ Β

7. τῶν ἵππων ἀποβῆναι ἐπέσκηψε καὶ βάδην χωρεῖν κατὰ τῶν σκυθῶν. καρτερᾶς δὲ Α. 8. τῆς add. G. 12. τῇ πυκνότητι Α, τὴν πυκνότητα PG. 16. ἀμάξας Α. 17. Ῥωμαίων CG. 21. ἀνὰ κράτος Α, ἀνακράτος PG. 22. ἀποσυρόμενοι G. ἐναπεπνίγοντο CAG, ἀπεπνίγοντο P.

toris evaderet, (nam acutus erat in praeciendis futuris magnamque sibi experientiam ex proeliis quotidie commissis paraverat,) equo statim conscenso, signum dari iussit, instructaque acie, in fronte stetit ipse. cumque Scythas vehementius quam antea irruere animadverteret, confestim iaculatores descendere equis iubet et pedibus procedere, nulla iaculandi intermissione facta. quos sequebantur reliquae copiae ipseque imperator in media curans acie. audacter illi Scythas aggrediuntur; ac postquam acriter pugnatum est, barbari, et propter telorum multitudinem, et quoniam confertam Romanorum aciem imperatoremque ipsum fortissime pugnantem videbant, metu terga vertunt fluviumque iterum traicere festinant, carraginem repetentes. in-sequebantur toto impetu Romanorum ordines, partim hastis terga pulsantes, partim iaculis ferientes. itaque multi, priusquam ad fluvium pervenirent, percussi ceciderunt; multi sine respectu fugientes, amnis gurgitibus hausti, misere perierunt. fortissime omnium illo die

τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα διακονοῦμενοι θοράποντες ἠγωνίσαντο. ἦσαν γὰρ ἀκμήτες ἄπαντες. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ ἐκδηλὸς ἀριστεὺς κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἀναδειχθεὶς, νικητὴς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ὑπέστρεψεν.

11. Ἐπὶ τρισὶν οὖν ἡμέραις αὐτοῦ που διαναπανσάμε-5
νος, ἐκεῖθεν ἀπώρας καταλαμβάνει τὴν Τζουρουλόν. σκοπή-
σας δέ, ὡς χρὴ μὴ ταχέως ἐκεῖθεν μεταστῆναι, τάφρον ἀπο-
C χρῶσαν πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ πολιχνίου ταῖς
προσούσαις αὐτῷ δυνάμεσι διορύξας, τὴν τε βασιλικὴν σκη-
νὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπώσας εἰσὼ τούτου κατέθετο. οἱ δὲ γε 10
σχύθαι ἐπιόντες καὶ οὗτοι κατὰ τῆς Τζουρουλοῦ, ἐπειδὴ προ-
καταλαβεῖν τὸν αὐτοκράτορα ταύτην ἠκηκόεισαν, διαβεβηκό-
τες τὸν ἀνὰ τὴν πέδιάδα ῥέοντα ποταμὸν ἀγχοῦ που τοῦ πο-
λιχνίου τούτου, (Ξηρόγυψον τοῦτον ἐγχωρίως κατονομάζουσι,) τὸν χάρακα ἐπήξαντο, μεταξὺ ὄντες τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τοῦ 15
πολιχνίου. καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἔξωθεν τὴν πόλιν ταύτην κυ-
κλώσαντες· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνδον ἐναπείληπτο καθάπερ πολιορ-
D κούμενος. ἀλλ' ἐπεὶ νύξ κατέλαβεν, ἄλλοι μὲν ἦα θεοὶ τε καὶ
ἀνέρες ἵπποκορυσταί, τοῦτο δὴ τὸ τῆς Καλλιόπης Ὀμήρου,
εὐθρόν· τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἀλέξιον οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. 20
ἀλλὰ διηγηρῶνται τε καὶ ἀνέλκτε λογισμούς, ὅπως τὸ θράσος

4. ἐπανέστρεψεν A. 5. τρισὶν οὖν A, τρισὶ γούν PG. αὐ-
τόθι A. ἀναπανσάμενος A. 9. τε om. A. 10. γε add.
A. 11. σχύθαι τὸν οὕτω πως ἐγχωρίως ποταμὸν τὸν καλού-
μανον Ξηρόγυψον διαβεβηκότες τὸν χάρακα ἐπήξαντε A. 15.
όντες om. A. τε om. A. 19. τὸ ὀμήρειον A. 20. εἰ-
χεν C. ἦδυμος C. 21. ὁ γε . . . πνεῖ A. ἀνέλκτε
A. lege ἀνέλκτε.

imperatoris domestici pugnauerunt; erant enim omnes ipso aetatis flore. imperator autem, qui heroem sane virtute excellentem hoc die se probavit, victor in castra reversus est.

11. Trium ibi dierum quiete capta, Tzurulam proficiscitur; unde cum non ita cito movendum censeret, castra idonea magnitudine copiis, quae tum aderant, ad orientalem oppidi metatus partem, tabernaculum regium vasaque omnia ibi deposuit. Scythae et ipsi Tzurulum adibant; sed ut praeoccupatum oppidulum ab imperatore audiverunt, traiecto amne, qui per planitiem haud procul fuit (Xerogypsum indigenae eum appellant,) castra amnem inter et oppidulum posuerunt. atque hi quidem urbem illam circumsidebant; imperator intus quasi obsessus tenebatur. nox ubi adfuit, ceteri quidem dii ac proeliatores, ut Calliope Homeri ait, dormiebant, at imperator Alexius dulci haud declinavit lumina somno, sed vigil dispiciebat ami-

τῶν βαρβάρων τέγγη καταγωνίσηται. ἰδὼν τοίνυν ὡς τὸ πολίχνιον τοῦτο ἢ Τζουρουλὸς ἐπὶ λόφου ἀνεξήκωτος τετείχι- V. 171
στο, τὸ δὲ βάρβαρον ἄπαν κάτω που περὶ τὴν πεδιάδα ἄπαν
ἠψίσατο, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν πρὸς τσαυτὰ πλήθῃ δύναμιν
5 εἶχεν, ὥστε τὴν μετ' αὐτῶν ἀποθαρρῆσαι μάχην κατασυστά-
σθην, ἐπινοεῖται τι καὶ μάλα εὐμήχανον. ἀναλαβόμενος τὰς
τῶν οἰκητόρων ἀμάξας καὶ ταύτας ἀφελὼν ἀπὸ τῶν ἐπικραβ-
βάτων, τοὺς τε τροχοὺς τούτων καὶ τοὺς ἄξονας ἄνω κα-
τέσχε, καὶ οὕτως ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τῶν κρηδόμενων
10 ἐφεξῆς ἀπαιωρεῖ διὰ τινῶν καλωδίων ἀναποδεσμουμένον ταῖς P. 216
ἐπάλλεσι τῶν τειχῶν. καὶ ἅμα τε τοῦτο ἐνενόησε καὶ εἰργά-
σατο. καὶ μιᾶς ὄρας ἀναπεκρέμαντο κύκλω οἱ τροχοὶ μετὰ
τῶν ἀξόνων, ὥσπερ τινὲς ἐφεξῆς κυκλοὶ κείμενοι, καὶ ἀλλή-
λοις ἐγγίζοντες καὶ τοῖς ἄξουσιν αὐτῶν ξυνδεσμούμενοι. προῶ-
15 θεν δὲ ἀναστὰς καὶ αὐτὸς τε ὄπλισάμενος καὶ τοὺς ἄλλους
ὄπλισας, ἐξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοὺς στρα-
τιώτας τοῖς βαρβάροις. συνέβαινε δέ, ἐφ' ἃ μέρη τὰ κύκλω
τῶν τροχῶν ἀπηώρηται, ἐπ' ἐκεῖνα καὶ τοὺς ἡμετέρους στρα-
τιώτας ἴσασθαι καὶ ἀντικρὺ κελῶσαι κατὰ μίαν γραμμὴν τὸ
20 ἀντίθετον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτὸς μέσον τῆς ἀμφ' αὐτὸν πα- B

1. καταγωνίσηται A, καταγωνήσηται P, κατασοφίσηται CG. ἰδὼν
— τετείχιστο om. CG. 2. ἀνεξήκωτος? 3. ἄπαν al-
terutrum delendum. 5. ἀποθαρρῆσαι C, ἀναθαρρῆσαι PG.
8. τούτων add. A. κατέσχευε G. 10. ἐφεξῆς om. A. διὰ
καλωδίων A. ἀποδεσμουμένων A. 11. ἐνενόησε καὶ C,
ἐπενόησε τε καὶ PG. 13. ἀλλήλοις C, ἀλλήλους PG. 14.
δεσμούμενοι CG. 15. ἀναστὰς, ὄπλισθέντας τοὺς στρατιώτας
ἐξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοῖς βαρβάροις A.
17. τοῖς βαρβάροις τοὺς στρατιώτας G, τοῖς τοῖς στρ. βαρβά-
ροις P, recte C. 20. μέσον A, μέσης P, μὲν CG. vid. an-
notat.

mo, quomodo audaciam barbarorum arte superaret. itaque Turulum oppidulum cum in eminenti colle situm esset, barbarorum autem exercitus totus planitiem obtineret, quoniam non satis copiarum habebat, ut adversus tantam multitudinem cominus pugnaret, astum excogitavit callidissimum. plaustra incolarum cogit; tum rotas et axes, a reliquis plaustrorum partibus seiunctas, extrinsecus e summo muro ordine continuo suspendit, funibus ad murorum pinnas alligatis. quod consilium simul ut cepit, statim executus est, uniusque horae spatio suspensae erant circa axibus connexae rotae, veluti orbes inter se contingentes. diluculo imperator surgens sese ipse armat, ceterosque armari iussos moenibus mox educit in hostes. accidit autem, ut qua parte rotarum orbes pendebant, ibi Romana explicaretur acies, atque

ρατάξεως ἐστηκώς, συνεβούλευεν, ἐπὶ ἢ σάλπιγξ τὸ ἐνυάλιον ἠχῆση, ἀποβάντας τῶν ἵππων τοὺς στρατιώτας σχολῇ καὶ βιάδην κατὰ τῶν ἐναντίων χωρεῖν, τόξοις τὰ πολλὰ χρωμένους καὶ ἀκροβολισμοῖς, καὶ τὴν φύλαγγα τῶν Σκυθῶν εἰς ἐντοὺς προκαλεῖσθαι· ἐπὶ δὲ τούτους παρασυρέντας καὶ ἐπ' αὐ- 5 τοὺς ἐγκεκραγίτας τοὺς ἵππους θεάσαιντο, προτροπύδην ὀπισθορμήτους γενομένους ὀλίγον διαιρεθῆναι τηνικαῦτα διχῆ εἰς δεξιὸν τε καὶ εὐώνυμον μέρος, καὶ χώραν δοῦναι τοῖς ἐναντίοις ἕς τοσοῦτον, ἕως ἂν τοῦ τείχους πλησίον γένωντο. τούτου δὲ γεγονότος, παρήγγελο τοῖς ἄνωθεν ἐστηκόσιν ἀπὸ 10 C τοῦ τείχους, ὀπηνίκα τὴν σχίζαν τῶν φαλάγγων θεάσαιντο, ξίφεσι τὰ καλώδια κόπτειν καὶ ἀφείναι τοὺς τροχοὺς μετὰ τῶν ἀξόνων ἄνωθεν κάτω κατακρημνίζεσθαι. ἐγένετο ταῦτα κατὰ τὸ τοῦ βασιλέως παράγγελμα. καὶ ἀθρόοι μὲν ἐπαρρά- ξαντες ἦσαν οἱ Σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῇ ἱππῶται 15 κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς παρατάξεως, περὶ καὶ βιάδην κατ' αὐτῶν ἰεμένων πάντων, μόνου δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπόχον συγκατιόντος αὐτοῖς. οἱ δὲ κατὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τέχνην ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείψαντες καὶ οἶον ἀναποδίσαντες, διεσχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ὡς οὐκ ἂν τις ἤλπισεν, ὥσπερ θύ- 20 ραν τοῖς βαρβάροις πλατυτάτην εἰς τὴν εἴσοδον ὑπανοίξαν-

2. ἠχῆση C, ἐπιβοήσει P, ἐμβοήσει A, ἐνηχῆση τὸ ἐνυάλιον G.
5. αὐτὸ A. 8. τε om. G. 9. ἕς τοσοῦτον om. A. 11.
τὴν om. G. 13. ἐγένοντο οὖν A. 14. παράγγελμα, περὶ
A. lege ἐπαρράξαντες. 15. ἦσαν G. 17. ἰεμένων πάν-
των κατ' αὐτῶν AG. ἰεμένων correxi hic et infra. 18. οἱ δέ:
αὐτίκα γοῦν οἱ μὲν τοῦ βασιλέως, κατὰ τὴν ἐκεῖνου τέχνην, γόνυ
A. 21. πλατύτατον A. ὑπανοίξαντες A, ἀνοίξαντες CG,
ἀνεψῆξαντες P.

ex adverso hostilis exercitus staret. ipse mediam tenens aciem, suis edixit, ut, quum primum classicum cecinerit, omissis equis, lento gradu in Scythas vaderent eosque eminus lacessendo in se elicerent. iam si hos cornerent, equis incitatis, irruere, in fugam se conicerent; sed paullulum dextrorsum sinistrorsumque discedentes, hostibus locum darent tantisper, dum ad muros accessissent. quod ubi conspexissent, qui in moenibus stabant, gladiis funes dissecare rotasque cum axibus deorsum praecipitare iubentur. sunt imperata. Scythae conferto agmine, truci sublato clamore, equis aggrediuntur, dum nostri pedibus lente procedunt, solo imperatore equo vehente. dein hi ex imperatoris consilio genua presso gradu alternantes et quasi recedentes, in duas partes discedunt praeter exspectationem, ita ut aditum ad oppidum barbari haberent amplissimum. qui ubi per hoc aciei quasi ostium penetrarunt, rotae impetu ultra cubitum a muro ablatae, (nam

τες. και ἄμα οἱ μὲν Σκύθαι εἶσω τοῦ στομίου τῆς ἐκατέρω- D
 θεν φαλάγγος ἐγεγόνεισαν, οἱ δὲ τροχοὶ μετὰ τινος ῥοίζου
 και καταφορῶς ἐνεχθέντες, ὑπὲρ πῆχυν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑκα-
 5 στος θφαλλόμενοι, ἄτε τῶν κυρτοτήτων ἐκάστου τροχοῦ ἀπο-
 5 κρουσθεισῶν ἐκ τοῦ τείχους και ὄϊον ἀποσφενδοηθειῶν,
 εἰς μέσους τοὺς ἱππότας τῶν βαρβάρων ἐξεκυλίσθησαν, ῥύ-
 μην λαβόντες σφοδρότεραν. τὸ μὲν και ἀπὸ τῆς ἀθρόας κα-
 ταφορῶς τῇ φυσικῇ πειθόμενοι βάρει, τὸ δὲ και ῥοπήν λα-
 βόντες ἀκάθεκτον ἀπὸ τοῦ κατάντους τόπου, σφοδρῶς τε τοῖς P. 217
 10 βαρβάροις ἐνέπιπτον και πανταχόθεν αὐτοὺς περιέθλιβον, τὰ
 σκέλη τῶν ἱππων ὡσπερ θερίζοντες, και ἀμφοτέρω ἐκατέρω-
 θεν ἀπὸ τε τῶν ἐμπροσθίων και ὀπισθίων μερῶν διατεμνόμε-
 νοι, ὀκλάσαι τοὺς ἱππους, ἐφ' ἃ μέρη τὴν πλῆγὴν ἀνεδέξαντο,
 κατηγάκασαν και τοὺς ἱππότας συγκатаβαλεῖν. ὧν ἐπαλλή- V. 172
 15 λων και συγχῶν πιπτόντων, ἐξ ἐκατέρου δὲ και τῶν στρατιω-
 τῶν κατ' αὐτῶν ἰεμένων, και δεινῆς τῆς μάχης τοῖς Σκύθαις
 πανταχόθεν ἐφισταμένης, οἱ μὲν τοῖς πεμπομένοις ἀνηροῦντο
 βέλσειν, οἱ δὲ διὰ τῶν δοράτων ἐπλήττοντο, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ B
 πλείους ὑπὸ τῶν τροχῶν σφοδρῶς καταφερομένων συνωθοῦμε-

1. και ἄμα: οἱ δὲ γε σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῷ κατὰ τῆς
 ῥωμαϊκῆς παρατάξεως ἱππῶται συρρήξαντες, εἶσω τοῦ στομίου A.
 τῶν ἐκατέρωθεν φαλάγγων CG, τῶν ἐκατέρων φαλάγγων A.
 3. ἐνεχθέντες τοῦ τοίχου, και ὄϊον ἀποσφενδοηθέντες A. ἐνε-
 χθέντες ὑπὲρ πῆχυν, ἀπὸ PG. interpunctionem mutavi. 4.
 ἀφελόμενοι CG. τροχῶν CG. 6. τῶν βαρβάρων ἱππό-
 τας G. 7. σφοδρότατην CG. και om. G. 8. βάρει P.
 9. τοῦ τόπου P, τόπου CG, τόπους A. τε om. A. κατὰ
 τὰ βάρβαρα G, τὰ βάρβαρα C. 10. ἀνέπιπτον C. 13.
 ἐδέξαντο CG. 14. ἐπαλλήλων A, ἐπ' ἀλλήλων PG. 15. πι-
 πτόντων ἐξ ἐκατέρων, και τῶν A. 17. ἀπανταχόθεν G. τοὺς
 πεμπομένους G. 19. κατ' αὐτῶν φερομένων A.

orbes earum, repercussi muro, tanquam machina emittebantur,) in me-
 dios equites barbarorum devolvebantur; ac partim sua praecipitantes
 mole, partim declivitate loci vim nactae, vehementer in barbaros in-
 currebant ab omnique parte eos affligebant, crura equorum quasi
 demetentes; cumque anteriora aliis, aliis posteriora frangerent, pro-
 cumbens equos, qua parte ictus acceperant, et deicere equites coge-
 bant. quorum cum alii post alios magno numero caderent, utraque
 insuper ex parte milites nostri advolarent, acri undique certamine
 orto, alii sagittis obruncantur, alii hastis; reliqui plerique irraentium
 rotarum impetu ad annem compulsi, fluctibus obruantur. postridie
 cum superstites Scythas proelium repetero, suos autem bono omnes
 animo esse animadverteret, armari hos iussit; sumtisque et ipse ar-

νοι πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἀπεπνίγησαν. τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ἐπεὶ πάλιν τοὺς καταλειφθέντας Σκύθας πρὸς πόλεμον ὀρμῶντας ἑώρα, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἅπαντας τεθαρορηκότητας κατανόησας, ὀπλίσασθαι παρεκελεύσατο. σιδηροφορήσας δὲ καὶ αὐτὸς καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσας, πρὸς τὸ πρᾶνὲς κά-5 τεισιν. εἶτα δὴ τὰς φάλαγγας ἐπιστρέψας κατὰ πρόσωπον τοῖς Σκύθαις ἴστατο, ἐφ' ᾧ τὸν μετ' αὐτῶν, ὡς ἐνόν, συνάψαι πόλεμον. αὐτὸς μὲν οὖν τὴν μέσην τῶν ταγμάτων εἶχε χώ- ραν· μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης, τὴν νικῶσαν τηρικαῦτα Σκαρ' ἐλπίδας αἱ Ῥωμαϊκαὶ εἶχον φάλαγγες, καὶ ἐδίωκον τοῦ- 10 τούς ἀκρατῶς· ἐπεὶ δ' ἰκανὸν διάστημα τούτους ἑώρα διώ- κοντας ὁ αὐτοκράτωρ, δεδιὼς μὴ λοχῶντές τινες αἰφνιδίως ἐπισπεσόντες τοῖς Ῥωμαίοις παλίντροπον τὴν τῶν Σκυθῶν φυγὴν ἀπεργάσωνται, καὶ προστεθέντες τούτοις καὶ οἱ φεύ- γοντες μέγα τὸ δεινὸν τῇ Ῥωμαϊκῇ στρατιᾷ ἐπάξωσιν, ἵπκα- 15 σίας πυκνὰς ποιούμενος, ἀνασειράζειν τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἵππους ἀναψύχειν τοῖς στρατιώταις ἐκέλευεν. οὕτω γοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄμφω διαστήτην τὰ στρατεύματα. οἱ μὲν γὰρ φυγάδες, ὁ δὲ βασιλεὺς χαίρων νικητῆς λαμπρὸς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπάνεισιν. οἱ δὲ Σκύθαι κατα- 20 Δκράτος ἤττηθέντες μεταξύ τοῦ Βουλγαροφύγου καὶ τῆς μι- κρᾶς Νικαίας τὰς σκηνὰς ἐπήγγυντο. χειμῶνος δὲ ἤδη ἐπι-

2. πάλιν om. A. πόλεμον ἑώρα τεθαρορηκότητας ὁ βασιλεὺς· καὶ αὐτὸς τὰς οικείας φάλαγγας καταστησάμενος, καὶ τὴν μέσην τῶν ταγμάτων ἐπέχων χώραν, κατ' αὐτῶν ἵεται. καὶ μάχης ἀ- θίς καρτερᾶς A. 11. δὲ G. διαστήματος G. τού- τους διώκοντας ὁ αὐτοκράτωρ εἶδε G. 17. ἐκέλευσεν G. 18. lege διεστήτην. an respexit Hom. II, I, 6.? 19. γὰρ om. A. 20. οἱ δὲ: οὕτω μὲν οὖν οἱ σκύθαι A. 21. βουλγαροφύγου A.

mis, ubi aciem instruxit, in declivitate collis descendit. dein ordi- nibus fronti Scytharum oppositis, constitit, ut pugnam, quantum pos- set, committeret. ipse mediam tenuit aciem. pugna atroci commissa, Romani praeter spem victoria potiti, barbaros acriter persequabantur. verum ubi satis longe hos insecutus imperator vidit, veritus, ne forte insidiae repente in Romanos coortae non solum fugam Scytharum sisterent, sed adiunctis etiam, qui fugiebant, magnam exercitui Ro- mano cladem inferrent, crebro obequitans suos, ut subsisterent equis- que requiem darent, admonuit. sic illo die uterque disiunctus est exercitus, Scythis fugientibus, imperatore victoriae compe manifesta in castra redeunte. Scythae funditus victi, Bulgarophygam inter et Nicaeam parvam castra posuerunt. hieme autem iam ineunte, im- perator in urbem revertendum statuit, quo et se et maiorem exerci-

καταλαβόντος, δεῖν ἔγνω ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν βασιλεύουσαν
 ἐπανελθεῖν, ἐφ' ᾧ ἑαυτὸν τε καὶ τὸ πλεον τοῦ στρατοπέδου
 τῶν πολλῶν ἀγῶνων ἐπανακτῆσασθαι. διελόμενος οὖν τὰς
 5 δυνάμεις, καὶ εἰς ἀντίπαλον μοῖραν ἀποκρίνας, ὅποσοι εὐψυ-
 χότεροι τοῦ παντὸς ἦσαν στρατεύματος, ἡγεμόνας τούτων τὸν P. 218
 τε Ἰωαννάκην καὶ τὸν Μαυροκατακαλῶν Νικόλαον προεβάλ-
 λετο, περὶ ὧν πολλάκις φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐντειλάμε-
 νος αὐτοῖς ἐν ἐκάστῳ μὲν τῶν πολιχνίων ἀποχωῶντας εἰσ-
 10 ἀπάσης τῆς χώρας μετὰ ἀμαξῶν καὶ τῶν ταύτας ἐλκόντων
 βοῶν ἐξελασαι. βουλόμενος γὰρ ἕαρος ἐφισταμένου τῆς κατὰ
 τῶν Σκυθῶν καρτερώτερον ἀνθῆξασθαι μάχης, προεμελέτα τε
 καὶ ἠντρεπίζε τὰ συνοίσοντα. οὕτω γοῦν ἅπαντα δεόντως
 διαδέμενος, ἐπανερχεται πρὸς τὸ Βυζάντιον.

2. καὶ τὸ στρατόπεδον A. 3. ἀγῶνων : καμάτων A. ἐπα-
 νακτῆσασθαι, τὸν Ἰωαννάκην καὶ τὸν μαυροκατακαλῶν, ἡγεμόνας
 ἐν τοῖς κατὰ δύοσιν ἑάσας μέρεσιν, ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἀποχω-
 εἰσαγαγεῖν στρ. εἰς τὴν τῶν ἐκάσῃ πολιχνίων φρουρᾶν A. 6.
 Ἰωαννάκην A, Ἰωάννην PG. 7. ὁ λόγος φθάσας G. 8.
 ἐν om. G. εἰσάγειν G. 12. καρτερώτατα G. 13. δεόν-
 τως add. A.

tus partem ex multis laboribus reficeret. copiis igitur bifariam divi-
 sis, qui alacriores erant totius exercitus milites, eos, ut hostem propul-
 sarent, selegit. his praefecit Iohannacem et Maurocatalalonem Ni-
 colaum, quorum saepius supra mentionem fecimus, mandans, ut ido-
 neis oppida praesidiis firmarent, pedites autem ex universa regione
 cum plaustris eaque trahentibus bubus abducerent. nam vere inse-
 quente bellum adversus Scythas maiori vi instauraturus, providit iam
 et paravit, quae sibi profutura opinabatur. tali modo rebus probe
 dispositis, Byzantium revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Η.

ALEXIADIS LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Imperator ad Choerobacchos cum Patzinacis proeliatur (1). victoria potius, Cpolin redit (2). hostibus nihilominus insolenter ad urbem usque excurrentibus, imperator Aenum movet (3). castra ad Lebunium metatur (4). Comanorum adventantium ope Patzinacae delentur (5). Comani clam discedunt; ipse Byzantium repetit (6). Arieba et Ubertopulus coniurationis poenas dant. Iohannes Comnenus, Dyrrhachii praefectus, insimulatur proditionis (7). quo crimine, intercedente Isaacio patre, ab imperatore liberatur (8). Gregorii Gaurae coniuratio (9).

P. 221 1. *Μεμαθηκώς δ' αὐτοκράτωρ, ὡς ἀπόμοιράν τινα οἱ*
V. 175 *τῶν Σκυθῶν ἡγεμόνες ἀπολεξάμενοι κατὰ τῶν Χοιροβάχων*
ἔξεπεμψαν, καὶ προσδόκιμος ἦ τούτων ἄφιξις ἦν, ὁποῖος ἐκέ-
νος θερμοουργὸς περὶ τὰς ἐγχειρήσεις καὶ τοῖς ἀφηνιδίους αἰεὶ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ἡ' AG. 1. *Μεμαθηκώς*: Ἐνθα (leg. μαθῶν) πάλιν τοὺς σκύθας εἰς χοιροβάχους σηνώσαντας, καὶ ἀπειροπληθεῖς ὄντας, ὡς καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου ὑδάσαντας, καὶ πάντα ληίσανμένους· ἐξελθὼν τῆς πόλεως κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπόκρουσθαι καὶ ὡσεὶ πεντακοσίους μόνους τῶν οἰκείων μεθ' ἑαυτοῦ ἐκλεξάμενος, (excidit ὀλλίσσας) ἑαυτὸν δ' βασιλεὺς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἐντὸς τοῦ κάστρου τῶν χοιροβάχων εἰσεληλύθειν (leg. εἰσεληλύθει) νυκτὸς. καὶ κλείσας τὰς πύλας Δ.

1. *Imperator ubi didicit, Scytharum duces selectam copiarum partem adversus Choerobacchos misisse, earumque iamiam instare adventum, ut erat alacer atque in subitis etiam periculis nunquam non paratum se praebens, licet septimum nondum diem in regia transe-*

ὡς προπαρεσκευασμένος δεικνύμενος, μήπω ἑβδόμην ἡμέραν
 ἐν τοῖς βασιλείοις διαναπαυσάμενος, μηδὲ βαλανείου τυχῶν,
 μηδὲ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κοινόρτον ἀποτιναξάμενος, παρα-
 χρημα τοὺς ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως ἑταγμένους καὶ B
 5 ὅποσοι νεόλεκτοι, ἀναλαμβάνεται ὡσεὶ πεντακοσίους τὸν ἀρι-
 θμὸν, καὶ ὀπίσθας δι' ὅλης νυκτός, κατὰ τὸ περιόρθρον ἔξεισι.
 τηρικαῦτα δὲ δῆλῃν καθίστησι τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Σκύθας
 ἔξελουσιν. τοῖς δὲ ἔξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσήκουσιν
 αὐτῷ συγγενέσι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅποσοι τῆς μείζονος τύχης
 10 ἦσαν καὶ τῷ στρατιωτικῷ συντάγματι συγκατελεγμένοι, (πα-
 ρασκευὴ δὲ ἦν ἡ τῆς ἀπόκρεω) ταυτὶ διὰ τῶν ἀποστολέων
 παρακλευσάμενος· ὡς ἄρα γοῦν “ἐγὼ μὲν ἄπειμι τὴν τῶν C
 Σκυθῶν κατὰ τῶν Χοιροβάκχων ὄξειαν μεμαθηκῶς κίνησιν,
 ὑμεῖς δὲ ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου στρατεύ-
 15 σατε πρὸς ἡμᾶς. τὰς γὰρ μεταξὺ τῆς τε παρασκευῆς τῆς
 ἀπόκρεω καὶ τῆς τυροφάγου δευτέρας ἡμέρας ὑμῖν ἐφίημι εἰς
 μικρὰν τινα ἔφροσίνην, ὡς μὴ βαρὺς τις καὶ ἀδιάκριτος δό-
 ξαιμι.” ἐκεῖνος μὲν οὖν παραχρημα κατευθὺ Χοιροβάκχων
 ἤλαυνε, καὶ εἰσελθὼν κλείει τὰς πύλας· τὰς δὲ κλείς αὐτὸς
 20 ἀναλαμβάνεται. εἶτα τοὺς εὐνοὺς ἅπαντας τῶν θεραπόντων
 περὶ τὰ κρήδεμνα καθίστησι τοῦ τείχους, ἐγχελευόμενος μὴ D

1. post ἡμέραν add. P εαυτὸν, om CG. 8. lege ἔξελουσιν τοῖς
 τε ἔξ. 9. συγγενέσι P, συγγενέσι G. 10. στρατιωτικῷ
 συντάγματι F, Ρωμαϊκῷ στρατεύματι PG. 11. ἡ om. G. 15.
 τὰς: τὰ CG. τε om. G. 16. εἰς add. F. 17. τις om. G.
 21. περὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ τείχους ἐπαγορευτικῶν ἐγχελεύεται, μὴ
 που A. ἐγχελευόμενος: παραγγέλλας C.

gisset otiose, nec lavatione usus esset, nec pulverem bello collectum
 excussisset, tamen e vestigio et praesidarios urbis milites et quicum-
 que recens conscripti erant, convocat numero fere quingentos; quos
 cum nocte armasset tota, circa diluculum exit. tum demum adver-
 sus Scythas se proficisci palam ostendit, missis, qui cognatis affini-
 busque suis et ceteris, qui nobili loco nati militiae erant adscripti,
 (erat autem feria sexta ante dominicam carnisprivii,) haec nuntia-
 rent: “equidem ego de repentina Scytharum in Choerobacchos in-
 cursione certior factus, eo iam proficiscor; vos tyrophagi hebdomade
 cum copiis auxilio mihi veniatis; quod enim temporis inter carnis-
 privii feriam sextam et secundam tyrophagi interest, id ad quietem
 vobis indulgeo paullulam, ne severior atque importunus videar.” ita-
 que ille recta Choerobacchos tendit, ingressusque oppidum obsērat,
 clavesque ipse sumit. dein quos habuit fidos famulos, omnes in muri
 pinnis disposuit, cohortatus, ut segniter ne agerent, sed intente cir-
 cumspectando caverent, ne quis civium muro ascenso colloquia cum

ἀναπεπτωκέναι, ἀλλ' ἐπαγρυπνοῦντας περιαθρεῖν τὰ τείχη, μὴ πού τις ἀνελθὼν καὶ προκύψας ὁμλήσειε τοῖς Σκυθιαῖς. ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, καὶ οἱ ἐλπίζομενοι τῶν Σκυθῶν καταλαβόντες κατὰ τὸν συγκεκολλημένον τῷ τείχει τῶν Χοιροβάκχων ἀνχένα ἔσθησαν. ἔξ ὧν τῆνικαῦτα ἀποκριθέντες ὡσεὶ 5 ἕξ χιλιάδες εἰς προνομὴν διεσκαδάσθησαν, ἐφθαρκοτέε μέχρις αὐτοῦ τοῦ Δεκάτου, ὡσεὶ δέκα σταδίου τῶν τειχῶν ἀπέχοντος τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ἔξ οὗ, οἶμαι, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκτήσατο. οἱ δὲ λοῖποι αὐτοῦ πού διαμεμενήκεσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὰς ἐπάλλξεις, περιεσκόπει τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς βουνούς, εἴ που καὶ ἕτερα δύναμις τούτοις ἔπεισιν, ἢ εἴ που λόχους καθίσαντες μελετῶσιν τὸν τούτοις ἴσως προσβαλεῖν ἐπιχειρήσοντα κατασχεῖν. ὡς δ' οὐδέν τι τοιοῦτον ἐθεάσατο, (περὶ δευτέραν τῆς ἡμέρας Βῶραν ὄρεα τούτους οὐ πρὸς μάχην ἠντρεπισμένους, ἀλλὰ πρὸς 15 τροφήν καὶ ἀνάπαισιν ἀποκλίναντας,) πληθὸς δὲ πολὺ τούτοις ὄρεων καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν κατὰ συστάδην μὴ κατατολμῶν πολέμου, ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ τὴν ἅπασαν ληϊσάμενοι χώραν, καὶ αὐτοῖς τοῖς τείχεσι τῆς βασιλευσύσης τῶν πόλεων προσπελάσαιεν, καὶ ταῦτα αὐτοῦ ἐκείθεν ἐξεληλυθότος, ἐφ' ᾧ τούτους ἀποσοβῆσαι τῆς χώρας. μετακαλεσάμενος οὖν τοὺς ὑπ' 20

1. ἐπαγρυπνοῦντας C, ἀπαγρυπνοῦντας P, ἀπαγρυπνεῖν καὶ ἀθρεῖν G. 5. ὡσεὶ χιλιάδες ἕξ A. 11. ἕτεροι δυνάμεις CG. 12. ἢ add. A. καθίσαντες : ποιήσαντες A. 13. ἴσως τὸν τούτοις PG, recte A. ἐπιχειρήσαντα A. 14. τι om. G. περι — ἠντρεπισμένους om. A. 16. τροφήν A, τροφήν PG. ἀποκλίναντας τούτους ἕως, παραχρῆμα διὰ τῆς ἀπονευκυίας A. τούτους CG. 17. lege κατασυστάδην. 20. ἐξεληλυθότος C, ἐληλυθότος PG.

Scythis sereret. oriente sole exspectatae Scytharum turmae collem muro Choerobacchorum adiacentem occupant. ex quibus ad sex milia selecti, pabulatum in omnem circa regionem excurrerunt, usque ad Decaton locum, decem fere stadia ab urbe distantem, unde etiam nomen traxit. ceteri in eo, quod dixi, iugo remanserunt. imperator, consensu murorum pinnis, campos collesque lustrabat oculis, si forte et aliae Scytharum copiae adessent dispositivae insidiis eum, qui aggressurus esset, capere in animo habent. tale quid ubi non animadvertit, (secunda diei hora Scythas vidit, nihil minus quam pugnam cogitantes, cibo se atque quieti dederet,) cum ingenti multitudine acie discernere non ausus, turpe existimabat, si omni late regione direpta, ipsis regiae urbis moenibus appropinquarent, praesertim cum ipse ad arcendas eorum incursiones inde egressus esset. con-

αὐτὸν στρατιώτας καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν δοκιμάσαι βουλό- V. 176
 μενος, ἔφη· “οὐ χρὴ ἀποδειλιᾶν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Σκυ- C
 θῶν ἀφορῶντας, ἀλλ’ εἰς θεὸν ἠλπικότας τὸν μετ’ αὐτῶν συν-
 αῖψαι πόλεμον, καὶ εἰ μόνον ὁμογνωμονήσαιεν, πέποιθα ὡς
 5 ἤττησομεν αὐτοὺς κατὰ κράτος.” τῶν δὲ ἀπαναινομένων
 πάντη καὶ πρὸς τὸν λόγον ἀναβαλλομένων, ἐκείνος εἰς φόβον
 ἐμβάλλων πλείονα τοὺς αὐτοῦ καὶ ἀνεγείρων εἰς κίνδυνον,
 φησὶν· “ἐὰν οἱ εἰς προνομὴν ἐξελθόντες ἐπανέλθοιεν αὐθις
 καὶ μετὰ τῶν παρόντων ἐνωθεῖεν, προὔπιτος ὁ κίνδυνος. ἢ
 10 γὰρ καὶ τὸ κάστρον παρ’ αὐτῶν κατασχεθήσεται καὶ ἡμεῖς
 παρανάλωμα φόνου γενησόμεθα, ἢ παρ’ οὐδὲν ἡμᾶς λογισά- D
 μενοι, ἴσως τοῖς τείχεσι τῆς πόλεως προσπελάσαντες, οὐκ ἐγ-
 χωρήσουσιν ἡμῖν εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν εἰσελθεῖν, αὐτοῦ που
 περὶ τὰς πύλας αὐτῆς ἀλισσάμενοι. λοιπὸν κινδυνεύουσι ἡμᾶς
 15 χρὴ καὶ μὴ ἀνάνδρως ἀποθανεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη ἔξειμι
 καὶ ὁπόσοι βούλεσθε, προεκδραμόντος ἑμοῦ καὶ ἐς μέσον τῶν
 Σκυθῶν εἰσπηδήσαντος, συνέψασθε, ὁπόσοι δὲ τοῦτο οὐ δύ-
 νασθε ἢ μὴ βούλεσθε, μηδὲ τῶν πυλῶν ἐκτός γένησθε.” πα- P. 223
 ραχρήμα γοῦν διὰ τῆς ἀπονενευκυίας ὡς πρὸς τὴν λίμνην
 20 πύλης, ὀπισσάμενος ἔξεισι. καὶ παραδραμῶν τὰ τείχη καὶ
 μικρὸν παρεγκλίνας, ἔξ ὀπισθίων τοῦ ἀχέρονος ἄνεισιν. οὐδὲ
 γὰρ συνέψασθαι τούτῳ διέγνω τοὺς μετ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν κα-

4. εἰ δὲ μόνον G. an ὁμογνωμονήσαιμεν? 7. an τοὺς
 μετ’ αὐτοῦ? 8. εἰσελθόντες C. 10. καὶ prius C, κατὰ PG.
 11. φόνου παρανάλωμα G. γενηθῆσόμεθα G. 20. καὶ alterum
 om. A. 22. συνέψασθαι τούτῳ P in margine, συνάψαι τοῦτο PG.

vocatis igitur militibus, animum eorum exploraturus, “non decet, in-
 quit, despondere animum, conspecta multitudine Scytharum, sed deo
 confidentes, pugnam committere; modo in eadem omnes sententia
 simus, certo spero, fore ut funditus eos vincamus.” ad ea illi cun-
 ctari renuerunt. tum imperator etiam maiorem suis iniicit metum,
 ac periculo eos excitans, “ad pabulandum, inquit, qui egressi sunt,
 si redierint, seque cum his, qui adsunt, coniunxerint, certum sane
 praesensque periculum erit. nam aut expugnabunt castellum, nobis-
 que mors erit parata, aut pro nihilo nos putantes, ad ipsa urbis moe-
 nia accedent atque ab aditu nos intercludent, portis circumsessis.
 quare nil restat, nisi ut experiamur ultima et fortiter moriamur. ego
 certe iam egredior, et qui volet, praecurrentem me et in medios Scy-
 thas irruentem sequatur; quicumque id non potestis aut non vultis,
 nec porta egrediamini.” itaque extemplo porta, quae ad lacum vergit,
 armatus exit, murosque celeriter praetergressus, postquam paul-
 lulum declinavit, a tergo iugum conscendit. nam ad apertum cum

τασυστάδην μετὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον. καὶ πρῶτος αὐτὸς
 δόρυ σπασάμενος, ἐς μέσους Σκύθας ἑαυτὸν ᾤδησε, παίσις
 τὸν πρῶτος αὐτῷ ὑπαντιάσαντα. ἀλλ' οὐδ' οἱ σὺν αὐτῷ
 στρατιῶται τῆς μάχης ἀπελείφθησαν, κἀντεῦθεν τοὺς μὲν
 πλείους ἔκτειναν, τοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἤγον. εἶτα ὅποια ἐκεῖ- 5
 Βνος μηχανᾶσθαι εἰώθει, τὰς τῶν Σκυθῶν ἐσθῆτας τοὺς στρα-
 τιάτας ἀμφιέννυσι καὶ τῶν Σκυθικῶν ἵππων ἐπιβῆναι κελεύει,
 τοὺς δὲ ἵππους τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τούτων σημαίας καὶ
 τὰς ἀπομηθείσας τῶν Σκυθῶν κεφαλὰς παραδούς τισι τῶν
 εὐνοστέρων, παραλαβόντας προσέταξεν εἰσω τοῦ κάστρου γε- 10
 νέσθαι ἀπεκδεχομένους αὐτόν. ταῦτα τοίνυν οὕτως αἰκονο-
 μήσας ἐκεῖνος, μετὰ τῶν Σκυθικῶν σημαῖων καὶ τῶν τὰ Σκυ-
 θικὰ ἀμφία περιβεβλημένων στρατιωτῶν κάτεισιν ὡς πρὸς
 τὸν ἀγχοῦ Χοιροβάχων ῥέοντα ποταμὸν, ὅπου καὶ τοὺς ἀπὸ
 τῆς προνομῆς ὑποστρέφοντας Σκύθας ἐνόμιζε διαλθεῖν. οἱ 15
 δέ γε προνομεῖς ἐκεῖνοι θεασάμενοι τούτους ἰσταμένους ἐκείσε
 C καὶ νομίσαντες Σκύθας καὶ αὐτοὺς εἶναι, ἀφυλάκτως τού-
 τοις προσπίπτοντες, οἱ μὲν ἀγροῦντο, ἄλλοι δὲ καὶ κα-
 τείχοντο.

2. Ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, (σάββατον δὲ ἦν,) ἐπα- 20
 νέρχεται μετὰ τῶν δορυαλώτων εἰς Χοιροβάχους. καρτερή-

1. κατὰ σκυθῶν G.	5. πλείονας CG.	ζωγρίας AG.
ὅποιος G.	10. παραλαβόντας om. A. non male.	κάστρου
χοιροβάχου A.	14. ὅπου: ἐνθα A.	15. διαλθεῖν ἠλπίζεν A.
16. γε add. A.	17. σκύθας καὶ αὐτούς A, καὶ αὐτοὺς σκύ-
θας G, καὶ Σκύθας αὐτοῦς P.	18. προσπίπτουσι CG. ante
οἱ μὲν add. PG καὶ, om. AC.	ἄλλοι: οἱ G.	καὶ om. A.
21. εἰς Χοιροβάχους add. A.		

Scythis proelium suos secuturos se non esse intellexerat. primus ipse
 stricto gladio in medios Scythas invehitur, et qui primus sibi obviam
 fit, prosternit; nec qui eum sequebantur milites, non omittunt pugnare.
 quo factum est, ut plerosque caederent, nonnullos etiam caperent.
 dein ut solebat dolos intendere, Scytharum vestibis suos induit,
 equosque Scythicos conscendere iussit; suorum equos et signa mili-
 taria una cum praecisis capitibus Scytharum hominibus certis aspor-
 tanda in oppidum tradidit, dato negotio, ut se ibi praestolarentur.
 haec postquam ita constituit, ipse cum signis Scytharum militibus-
 que, Scythicas indutis vestes, ad amnem prope a Choerobacchis
 descendit, qua traiecturos putabat Scythas istos a pabulando rever-
 tentes. qui cum hos ibi stantes conspicerent, Scythas et ipsos esse
 rati, incante incurrunt: pars trucidantur, alii capiuntur.

2. Sub vesperam (erat autem sabbatum) cum captivis revertitur
 Choerobacchos, ubi posterum diem commoratur. illucescente altero die

σας δὲ καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀνυαζούσης ἤδη τῆς δευτέρας,
 ἐξῆλθε τοῦ κύστρου. καὶ διελὼν τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἔμπροσθεν
 μὲν εἰσήγαγε τοὺς τὰς τῶν Σκυθῶν σημαίας κατέχοντας, ὀπι-
 σθεν δὲ τοὺς δορυαλώτους τῶν Σκυθῶν, παρὰ χωριτῶν ἑκα-
 5 στον τούτων κατεχομένους· τὰς δὲ ἀποτμηθείσας κεφαλὰς
 δόρασι περιπέρας, παρ' ἑτέρων αὐθις ἐν τούτοις ἀπαιώμου. V. 177
 μένας παρεκελεύσατο οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν ποιεῖσθαι. τού-
 των δὲ ὀπισθεν, ἐκ διαστήματος μετρίου ἀπέχων, μετὰ τῶν D
 ὑπ' αὐτόν καὶ τῶν συνήθων τοῖς Ῥωμαίοις σημαίων ἐπόμενος
 10 ἦν. ἀνυαζούσης δὲ τῆς ἀπόκρου κυριακῆς, ὁ Παλαιολόγος
 θερμορργὸς ὧν περὶ τὰς πολεμικὰς πράξεις, πρὸ τῶν ἄλλων
 ἐξεληλύθει τοῦ Βυζαντίου. τὸ δὲ ὀξύρροπον τῶν Σκυθῶν
 ἐπιστάμενος, οὐκ ἀπεριμερίμωσ τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο. ἀλλ'
 15 ρεκελεύσατο αὐτοῦ προεκτρέχειν διάστημα, καὶ τὰς πεδιάδας
 καὶ τὰ ἄλση καὶ τὰς ὁδοὺς περιαθρεῖν, ἵν' εἴ ποὺ τινες τῶν
 Σκυθῶν ἀναφανεῖεν, ταχὺ ὑποστρέψαντες ἀπαγγείλωσιν αὐ- P. 224
 τῷ. οὕτω γοῦν πορευόμενοι, ἐπεὶ κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν οὕτω
 καλουμένην Διμυλίαν τοὺς τὰ Σκυθικὰ περιβεβλημένους ἀμ-
 20 φία καὶ Σκυθικὰς σημαίας ἐθεάσαντο, εἰς τούπισω ἀναστρέ-
 ψαντες, τοὺς Σκύθας ἤδη καταλαμβάνειν ἔφασαν. ὁ δὲ πα-
 ραχρῆμα ἐν τοῖς ὄπλοις ἦν. κατὰ πόδας δὲ καὶ ἕτερος ἐλθῶν,
 διενίστατο λέγων, ὡς ὀπισθεν τῶν τάχα Σκυθῶν ἐξ ἱκανοῦ

3. εἰσήγαγε τὰς τῶν σκυθῶν σημαίας καὶ τοὺς ταύτας κατέχον-
 τας A. 4. ἑκαστον τούτων om. A. 5. παρεχομένους A.
 6. αὐθις: τούτων δὲ ὀπισθεν A. 8. μετρίου αὐτός ἐπόμενος
 ἦν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν A. 23. ὡς om. CG.

oppido egressus, bifariam divisit copias, in primo agmine locat eos, qui
 Scytharum signa tenebant; quos sequebantur captivi Scytharum, ab
 indigenis quisque ducti; capita autem praecisa Scytharum alios rur-
 sus hastis fixa gestare sicque viam ingredi iussit. modico post hos
 intervallo ipse cum suis signisque Romanorum usitatis agmen claud-
 bat. carnisprivii autem dominica Palaeologus, ut erat ad bellum im-
 pinger, ante ceteros Byzantio exierat; cumque celeritatem Scytharum
 probe nosset, non sine cura iter faciebat. itaque aliquot ex
 famulis, quos comites habebat, intervallo praecedere, et campos sal-
 tusque et vias circumspicere iussit, ut, si forte Scytharum aliqui ap-
 parerent, statim reversi nuntiarent. tali modo iter facientes, ubi in
 planitie, quae Dimylia vocatur, illos Scytharum vestibus indutos mi-
 lites Scytharumque signa conspexerunt, reversi Scythas iam advenire
 edixerunt. Palaeologo e vestigio arma expediente, statim alter adest
 nuntius, qui affirmat, hos, qui Scythae viderentur, intervallo modico, Ro-

διαστήματος Ῥωμαϊκαὶ ἀνεφάνησαν σημαῖαι καὶ στρατιώται κατόπιν θεόντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέντοι Βέστοχαζόντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν γὰρ κατόπιν εἰλαῦνον στρατεύμα ὡς ἀληθῶς Ῥωμαϊκὸν ἦν καὶ τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε-5 μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐσταλμένον τῆς Ῥωμαϊκῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιᾶς, Σκυθικὰς δὲ στόλας ἠμφιέννυτο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν ἀμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παράγγελμα, ὁπόταν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξηπατή-10 κασιν, ὡς φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε· τοῦτο δὲ καὶ ἀπεχρή- Cσατο τηρικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῇ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τὴν τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπάτην τε καὶ φρενάκην, ἵνα οἱ προεντυχά- νοντες αὐτοῖς ὀρθοδοῶεν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιώταις ἡμῶν ἐμπύπτοντες, καὶ ἅμα παρέχοι στρατηγικὸν τε καὶ ἕπιον 15 γέλωτα φόβῳ ξυμμεμιγμένον· πρηνὴ γὰρ φοβηθῆναι σαφῶς, ἐδάφρονον τὸν βασιλέα κατόπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ αὐτοκράτωρ τοὺς ὑπαντῶντας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα- λαιολόγος πολυπειρίᾳ τοὺς ἅπαντας ὑπερβάλλων, καὶ εἰδῶς 20 Dδοπίως ἐστὶν Ἀλέξιος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνώ- ρισεν αὐτίκα, ὅτι Ἀλεξίου τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἐαυτὸν τε

2. μέντοι καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
 τε om. G. 15. ἕπιον : ἤπιον C et in margine P. 18.
 ὑπαντιώνας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant, partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur agmen, ut habitu et specie, ita res ipsa Romanum erat, et imperator id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem incedebant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum speciem ementiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; partim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos nostros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterrefierent, in Scythas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occurrentibus terrorem iniecit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea, quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu superaret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, intellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse recepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam consanguineorum af-

θαρρῆν ἀνέπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἤδη δὲ καὶ τὸ
 πλῆθος ἅπαν τὸ κατόπιν συνέρρωγεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν καθ' αἷμα προσηκόντων ζυγκείμενον. ἔσπευδον γάρ, ὡς
 φόντο, φθάσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μενα. φθάσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρῳ, κα-
 θάπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφάγῳ. οὐ μὴν ἐφθῆσαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντας αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέι-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 νίκην δέξιος ἐξεργασίμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπεπηγμένας ἰώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοίπους,
 οὓς τὸ ξίφος οὐπω ἐξέτεμε, δεσμώτας ἡγμένους καὶ ἐξηγῳων- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 τάχος τῆς στρατηγίας τὸ θαῦμα ἐποίει· πλὴν τοσοῦτον μαν-
 15 θῶν περὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπαρόντες
 ἡμῖν διηγοῦντο,) ὡς ἀσχετλίαζέτε καὶ τοῦ καθυστερῆσαι τοῦ
 πολέμου· ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρῆν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένη ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ νίκη τῶν
 βαρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κάκεινος εὐκλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνν θβούλετο. περὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον “πῶς διώξεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέρῳεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἰώρων om. G.
 12. οὐπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεινε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finiumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdom-
 made constitutus fuerat. sed priusquam urbe egressi essent, impe-
 rator victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi par-
 tis tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixa conspexissent, cete-
 rosque, qui ferro nondum occiderant, victos et manus post terga
 ligatos, alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis
 movit admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum com-
 peri, (nam qui praesentes tum erant, mihi enarrarunt,) conquestum
 esse, seque ipsum vituperasse, quod sero urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythis victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: “quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?” nam tantum non

σοισι μυριάδας;” μονονουχι γάρ κατ’ ἐκεينو καιροῦ ὁ βασι-
 λεὺς Ἀλέξιος, πρὸς τοσοῦτον βαρβάρων πλῆθος ἐαντιὸν ἀντι-
 καταστήσας, τὸ βῆρος ὄλον τοῦ πολέμου μέχρι καὶ τῆς νίκης
 αὐτῆς καλῶς διηκονομήσατο. εἰ γάρ τις τοὺς συνόντας λο-
 γίσαιτο, ὅποσοι τε ἦσαν καὶ ποδαποί, καὶ οὕτως ἀντιπαρα-5
 βῦλλοι τὰ τοῦ αὐτοκράτορος μηχανήματα καὶ τὸ τοῦτον πο-
 λύτροπον μετὰ τῆς ῥώμης καὶ τόλμης πρὸς τὸ βυρβαρικὸν
 πλῆθος καὶ τὴν ἰσχύν, μόνον ἂν ἐφεύροι τοῦτον τὰ τῆς νί-
 κης καταπραξάμενον.

C 3. Οὕτω μὲν οὖν τηρικαῦτα θεὸς τὴν παράδοξον ταύτην 10
 τῷ κρατοῦντι δέδωκε νίκην. εἰσερχόμενον δὲ ὄρωντες αὐτὸν
 οἱ Βυζάντιοι ἔχαιρον, ἐκπληττόμενοι τὸ τάχος, τὴν τόλμαν,
 τὴν περιδεξιότητα τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τὸ ἐξ ὑπογυῖου τρέ-
 παιον, ἐπαιάνιζον, ἐσκίρτων, θεὸν ἀνύμνον, σωτῆρα καὶ εὐ-
 εργέτην τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς Νικη- 15
 φόρος δακνόμενος ἐπὶ τοῦτοις καὶ μὴ φέρων, ὅποια τὰ ἀν-
 θρώπινα, ἔφη “ἡ νίκη αὕτη χαρὰ μὲν ἀκερδῆς, λύπη δὲ ἀζη-
 μιος.” οἱ μέντοι Σκυθαὶ ἀπειροπληθεῖς ὄντες ἀπανταχοῦ τῆς
 D ἐσπέρας διασπαρέντες, ἐλήϊζοντο ἅπαντα, καὶ οὐδὲν τὸ παρῶ-
 πων συμπεσόντων αὐτοῖς τὴν ἐκείνων ἀκάθεκτον ἀνέκο- 20
 πτε τόλμαν. ἐνιαχοῦ δὲ τῆς ἐσπέρας καὶ πολίχνιά τινα κα-

3. μέχρι om. G. 11. αὐτὸν ὄρωντες A. 12. τὴν τόλμαν
 om. A. 13. τὸ: τοῦ PG, τὸ CA. 14. ἔσχαιρον, καὶ ἀνύμνον
 τὸν σωτῆρα, ὁ εὐεργέτης τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα ἀναστα A.
 18. ἀπανταχοῦ om. CG.

solus illo tempore imperator Alexius, cum ingenti barbarorum mul-
 titudini sese obiecisset, totam belli molem ita sustinuit, ut ipsam re-
 portaret victoriam. etenim si quis commilitones eius quot quales-
 que fuerint, reputaverit, et sic demum artes imperatoris et solertiam,
 cum virtute audaciaque coniunctam, barbarorum multitudini ac robori
 composuerit, solum hunc victoriam confecisse reperiat.

3. Ita tum temporis deus inopinatum hanc imperatori victoriam
 concessit. quem cum ingredientem Byzantii cernerent, admirati cele-
 ritatem, audaciam, dexteritatem moliminis victoriamque subitam, lae-
 tari, laudibus efferre, exsultare ac deo gratias agere, qui hunc ipsis
 salutis auctorem defensoremque concessisset. Melissenus autem Ni-
 cephorus moleste haec ferens atque, ut sunt homines, laude aliena
 dolens, “ista, inquit, victoria gaudium quidem sine lucro nobis, at
 hostibus dolor sine damno est.” ac sane Scythae, cum innumeri es-
 sent et per totum Occidentem dispersi, omnia depopulabantur, nec
 quidquid iis acciderat, impotentem eorum audaciam refrenavit. non-
 nunquam etiam oppida expugnabant, ne iis quidem vicis temperan-

τεῖχον, μηδὲ τῶν ἀγχοῦ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κωμοπό-
 λεων φειδόμενοι, παραγενόμενοι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὗτω
 καλουμένου Βαθίος ῥύακος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν P. 226
 μάρτυσι μεγίστου Θεοδώρου τέμενος ἴδρται. πολλοὶ μὲν
 5 γὰρ καὶ ἐφοίτων ἐντεύξεως τοῦ ἀγίου χάριν καθεκάζτην·
 ὀπηνίκα δ' ἡ κυριακὴ παρῆν, πάνδημον οἱ εὐσεβεῖς ἐποιούντο
 τὴν πρὸς τὸ ἱερόν τούτου τέμενος ἔλευσιν, παννύχιοι καὶ
 πανημέριοι κύκλω τε καὶ κατὰ τὸν πρόδρομον καὶ ὀπισθόδρομον
 τοῦ νεῶ προσμένοντες. ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπεσχύρισεν ἡ τῶν
 10 Σκυθῶν ἀκάθεκτος ὄρμη, ὡς μηδὲ τὰς πύλας ὑπανοῖξαι τοῦ
 Βυζαντίου τολμᾶν τοὺς εἰς τὸν μάρτυρα φοιτᾶν βουλομένους
 διὰ τὰς ἀθρόας ἐφόδους τῶν Σκυθῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ
 εἰς ἠπείρου τῆς ἐσπέρας προσπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι δεῖνά.
 οὐ μέντοι γε οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν θύλατταν ἀνέτως εἶχεν, ἀλλὰ B
 15 καὶ λίαν ἐπικινδύνως, τοῦ Τζαχᾶ αὐθις στόλον κτησαμένου
 καὶ τὰ παρὰ θύλατταν ἄπαντα κατατρέχοντος. ἐπὶ τούτοις V. 179
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν, ἀπανταχόθεν βαλλόμε-
 νος ταῖς φροντίσιν. ἐπειδὴν δ' ἠγγέλη τούτῳ, ὡς ἤδη καὶ
 πλείονα στόλον ἐκ τῶν παραλίων κτησάμενος ὁ Τζαχῆς καὶ
 20 τὰς ἐπιλοίπους, ὧν προφθάσας κατέσχε νήσων, πορθήσας,
 καὶ κατὰ τῶν ἐσπερίων χωρῶν διανοεῖσθαι ἐπικεχειρήκε, καὶ

1. post ἀγχοῦ add. PG ἀγρῶν, om. C. κωμοπόλεων om. G.
 3. τὸ om. G. 5. καὶ om. G. 6. παρῆν C, ἦν PG. 7.
 τούτου C, τοῦτο PG. 8. πρόδρομον P, πρόδρομον G. ὀπι-
 σθόδρομον G. 9. lege ὑπερίσχυσεν. 12. ἀθρόους G. 14.
 οὐδὲ om. G. 15. κτισαμένου CG. 16. ἐπεὶ P, ἐπὶ G. 19.
 κτισάμενος G.

tes, qui urbi regiae adjacent, usque ad locum Bathyn Rhyca dictum
 progressi; quo loco etiam Theodori, summi martyris, aedes est. multi
 eam adorandi sancti causa frequentabant quotidie; dominicis autem
 diebus tota piorum multitudo ad sacram illius peregrinabatur aedem,
 noctem diemque vel circumcirca vel in vestibulo vel in postica
 templi parte permanentes. tum vero haud sustinendus Scytharum
 impetus in tantum creverat, ut qui martyrem colere vellent, ne
 portas quidem Byzantii aperire auderent propter crebras Scytharum
 incursiones. haec a continente occidentali imperatori adversa contigere.
 nec vero mari res secure habebant, sed in summo versabantur
 discrimine, cum Tzachas, classe rursus parata, totam maritimam oram
 infestaret. his rebus imperator angebatur et dolebat, curarum undique
 quasi telis ictus. cumque nuntiatum esset, Tzacham iam maiore
 classe ex maritimis oris coacta, et reliquis, quas ante ceperat, insulis
 devastatis, etiam ad occidentales regiones animum adiecissee, Scythisque
 missis legatis suasisse, ut Chersonesum occuparent, praeterea

πρὸς τοὺς Σκίθας διαπεμπόμενος συνεβούλευε τὴν Χερρόνησον καταλαβεῖν οὐ μὴν ὑδὲ τὸ ἐκ τῆς ἐρίας προσεληλυθὸς τῷ αὐτοκράτορι μισθοφορικῶν, τῶν Τούρκων φημί, συνεχώρει τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς ἀρραγαεῖς τηρεῖν, ὑποσχέσασι χρησταις ὑποσάμων, εἰ τὸν αὐτοκράτορα καταλιπόντες αὐτῷ προσχωρήσαιεν, 5
 ὀπηρῖκα τὰς κριθὰς καταλάβοι· ταῦτα γνοὺς ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰ τε κατὰ θάλατταν τότε κατὰ τὴν ἡπειρον λίαν κακῶς αὐτῷ διετίθετο, καὶ ὁ χειμὼν σφοδρῶς ἐπικείμενος τὰς ἐξόδους παντάπασιν ἔκλειεν, ὥστε μηδὲ ἀποζυγοῦσθαι τὴν τῶν οἰκημάτων θύρας διὰ τὸ τῆς γιόνος ἐπιβριθῆς, (συνέβη γὰρ τότε 10
 πολλὴν ἐπιφορηθῆναι καὶ ὕσιν οὐδεὶς πω πρότερον ἔγνωκεν,) Δὴ δὲ ἐνὸν διὰ γραμμμάτων ἀπανταχόθεν ἔσπευδε μισθοφορικὸν μετακαλέσασθαι τοῦ ἡλίου δὲ τὴν ἑαρινὴν τροπὴν ἀπάρτι καταλαμβάνοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐκ τῶν νεφῶν ἀπειλούμενος πόλεμος ᾤχετο καὶ ἡ θάλαττα τοῦ θυμοῦ μετεβέβλητο, δεῖν ἐλο- 15
 P. 227 γίσαστο, ἐκατέρωθεν τῶν ἐναντίων ἐπικειμένων, τὰ κατὰ θάλατταν μᾶλλον καταλαβεῖν, ἵνα ὁμοῦ καὶ τοῖς ναυσιπόροις ἐχθροῖς ῥαδίως ἔχοι ἀντικαθίστασθαι καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ἡπείρου εὐχερῶς μάχεσθαι. παραχρῆμα τοίνυν τὸν καίσαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηρὸν ἀποστείλας μετεκαλεῖτο θᾶπτον ἢ 20
 λόγος τὴν Αἴνον καταλαβεῖν. ἔφθασε γὰρ διὰ γραμμμάτων δηλώσας συλλέξασθαι, ὁπόσους ἂν δυνηθεῖη, οὐκ ὑπὸ τῶν ἡδη ἑστρατευμέων, (ἐκείνους γὰρ φθάσας εἰς τὴν πόλιν ἀπαν-

2. ἐκ om. G. 6. ὀπηρῖκα τὰς κριθὰς καταλάβοι om. P, add. CG et in margine P. 8. σφοδρῶς C. 15. μετεβάλλετο G, μετεβάλετο C. 18. ἔχοι C, ἔχη PG. 19. τὸν Νικηφόρον G. 23. ἐκείνοι G.

etiam Turcas, qui ex Oriente imperatori auxilio venerant, magnis pollicitationibus tentasse, ut foedus cum imperatore pactum violarent ad seque, illo deserto, accederent, simulatque copiam pabuli comparasset, — haec igitur postquam imperator audivit, quoniam terra marique res admodum erant afflictæ, hiemeque gravi occlusi plane exitus, ita ut aedium fores ne aperiri quidem possent propter vim nivis, (nam plurima tum delapsa erat et quantam nemo antea vidit,) per litteras, quantum poterat, mercenarios undique milites cogere nitabatur. sole autem ad vernal æquinoctiî cardinem progresso, ubi et pax a coelo fuit et maris ira deferbuit, optimum factu duxit, hostibus ab utraque parte instantibus, loca maritima petere, quo simul et mari advectis hostibus et qui a continente urgebant, facile obsistere posset. statim igitur Nicephorum Melissenum caesarem missis legatis dicto citius Aenum petere iussit; nam per litteras iam antea ei mandaverat, ut quam plurimos posset milites conscriberet, non

ταχῆ τῆς ἐσπέρας διέσπειραν, ἐφ' ἣ φρουρεῖν τὰ κυριώτερα
 τῶν πολιχνίων,) ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτους καταλέγων, ὅπό- B
 σοι τε ἐκ Βουλγάρων καὶ ὅποσοι τὸν νομάδα βίον εἶλοντο,
 (Βλάχους τούτους ἢ κοιῆν καλεῖν οἶδε διάλεκτος,) καὶ τοὺς
 5 ἄλλοθεν ἐξ ἀπασῶν τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἰππέας τε καὶ
 πεζοὺς. αὐτὸς δὲ τοὺς τοῦ Φλάντρα πεντακοσίους Κελτοὺς
 ἐκ Νικομηδείας μεταπεμπάμενος, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ
 ἐξεληλυθὼς τῆς Βυζαντιδος, θῦπτον τὴν Λίνον καταλαμβάνει.
 καὶ τῆνικαῦτα ἐν ἀμφιρύκῃ εἰσελθὼν καὶ παραδραμῶν, τὴν
 10 τοῦ ὄλου ποταμοῦ θέσιν καὶ τὴν ὄλην αὐτοῦ κοίτην κατα-
 σπεπάμενος ἐκατέρωθεν, καὶ διαγνοὺς, ὅποι τὸ στρατιωτικὸν C
 κατιδεῖναι βέλτιον, ὑπέστρεψε. καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τοὺς λο-
 γάδας συναγαγὼν τοῦ στρατεύματος, τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν
 καὶ τὰ τούτου παρ' ἐκάτερα διηγείτο, καὶ ὡς "χρὴ τὴν αὐ-
 15 ριον διαπεράσαντας καὶ ὑμᾶς τὴν ὄλην περιαθρῆσαι πεδιάδα.
 καὶ ἴσως οὐκ ἀδόκιμος ὑμῖν ὄν αὐτὸς ὑποδείξω τόπον φανεῖ-
 ται, οὗ χρὴ τὰς σκητὰς πῆξασθαι." τοῦτο δὲ πῦσι συνδόξαν-
 τος, ἀνγαζούσης ἡμέρας πρῶτος αὐτὸς τὴν περσῖαν κατέλαβε,
 κἢ θ' οὕτως ἅπαν αὐτῷ συνέειπετο τὸ στρατιωτικόν. καὶ μετὰ
 20 τῶν λογιῶν αὐθις κατασκοπήσας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ V. 180
 καὶ τὴν ὑπερκειμένην πεδιάδα, καὶ τὸν ἀρέσκοντα τόπον ἀν- D
 τῷ ὑποδείξας αὐτοῖς, (ἀγχοῦ δὲ ἦν πολιχνίου τινοῦ τοῦ οὐ-

2. lege καταλέγειν. 10. ὄλου: expectabam Εὔρου. vid. p.
 450 A. κοίτην om. G. 13. κατὰ: καὶ G. 16. ὑπο-
 δείξω ὄν αὐτὸς P, altero ordine G. 17. lege τούτου, ut su-
 pra 153, 17. 228, 8. 323, 10. 18. τὴν add. CG, om. P. 19.
 συνέειπετο αὐτῷ G.

veteranos, quippe quos in praecipuis Occidentis urbibus disposuisset, ut praesidio iis essent, sed partim tirones colligeret cum ex Bulgaris tum ex nomadibus, quos Blachos vulgari lingua vocare solent, aut ei qui alli aliunde se offerrent equites peditesque. ipse, accessit e Nicomedia quingentis illis Gallis equitibus, a Flandriae comite missis, una cum necessariis Byzantio egressus, Aenum contendit. ibi navem conscendit, et urbem praetervectus, Euri fluvii situm totumque alveum exploravit ab utraque parte, et postquam cognovit, qui locus castris metandis aptissimus esset, rediit; dein noctu convocatis centurionibus, de flumine et utraque eius ripa exposuit, significavitque cupere se, ut postridie secum ipsi, traiecto fluvio, omnem viserent campum; fortasse quem monstraturus esset locum, haud ineptum castris visum iri. assentientibus cunctis, ipse, simul illaxit, primus fluvium traiecit; copiae mox secutae sunt universae. postquam una cum centurionibus iterum ripas fluvii et campum imminentem

τωσί Χοιρηγούς ἑγχωρίως ἐπονομαζομένους, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους ἔχοντος τὸν ποταμὸν, ἐξ ἑτέρου δὲ βαλτωίδης ὄν,) ἐπεὶ ἱκανὸν δυχρῶμα καὶ πᾶσι ὁμοῦ τοῖς στρατιώταις ἐφαίνετο, θῦτον τάφρον διορύξας, ἅπαν ἐκεῖ τὸ στράτευμα κατατίθεισιν. αὐτὸς δὲ αὐθις μεθ' ἱκανῶν πελταστῶν πρὸς τὴν Αἶνον ἐπά-5 νεισιν, ἐφ' ᾗ τὰς τῶν Σκυθῶν ὁρμὰς ἐς ἡμᾶς ἐκείθεν ἐρχομένων ἀναστέλλειν.

4. Πυθόμενοι δὲ οἱ κατὰ τὴν γενομένην εἰς Χοιρηγούς ταφρείαν ἀμυθῆτων Σκυθικῶν στρατευμάτων ἔλευσιν, δηλοῦσι περὶ τούτων τῇ αὐτοκράτορι-περὶ τὴν Αἶνον ἔτι ἐνδιατρίβον- 10 P. 228 τι. ὁ δὲ παραχρῆμα ἐν ἀμφιρύνκῃ πλοίῳ εἰσελθὼν καὶ παραπλεύσας, τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ στομίου διελθὼν, ἠνώθη μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. τὰς δὲ ἰδίας ὁρῶν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστημόριον τοῦ Σκυθικοῦ σωζούσας στρατεύματος, ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ φόβῳ ἦν, μὴ ἔχων τὸν ἐπαρήγοντα κατὰ ἄνθρω- 15 πον. οὐκ ἀνέπιπτε δὲ ὁμοῦ, οὐδὲ ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ πολλοὺς τοὺς παρ' ἑαυτῷ κυμαιομένους εἶχε λογισμούς. μετὰ γούθ τετάρτην ἡμέραν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους πόρρωθεν ὄρᾳ Κομανικὸν στράτευμα, ὡσεὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας, ἐπικαταλαμ- 20 Β βάνον ἤδη. σκεψάμενος δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ τοῖς Σκυθαῖς προσ-20 τεθέντες δεινὸν τὸν κατ' αὐτοῦ ποιήσονται πόλεμον, (καὶ

2. lege ἔχων. 3. ὁμοῦ add. C, om. PG. 6. τὰ τῶν Σκυθῶν πλήθῃ G. 10. malim τούτου. περι om. PG. add. C. 11. παραπλεύσας G, περιπλεύσας P. 12. διὰ τοῦ στομίου om. G. 16. δλως CG. 18. Κομανικὸν G hic et infra. 20. σκεψάμενος: δεδιώς A. δὲ: lege γάρ. 21. τὸν om. CG. ποιήσονται A.

lustravit, locumque castris delectum ostendit, (prope aberat ab oppidulo, quod Choereni indigenis appellatur, una ex parte fluvio, altera palude munitus,) quoniam omnibus simul ducibus satis firma munitio videbatur, fossa quam primum ducta, totum illic exercitum collocat. ipse cum peltastarum numero idoneo Aenum revertitur, ut Scytharum ab ista parte invadentium impetus reprimeret.

4. Sed qui in castris ad Choerenos erant, cum innumerabilia Scytharum agmina appropinquare comperissent, id imperatori nuntiant, Aeni adhuc commoranti. is statim navigium conscendit, et maritimam praetervectus oram fluviumque per ostia ingressus, ad castra suorum pervenit. quos cum ne minimae quidem parti Scytharum pares sensisset, consilii inops erat et timore affligebatur, quoniam non habebat, qui sibi subveniret, quantum homines prospicere possunt. neque tamen animo concidit ignavumque se praestitit, sed multa secum cogitationum aestuolvebat. quarto abhinc die ex altera parte procul vidit Comanorum exercitum quadraginta fere mil-

οὐδὲν ἄλλο ἐντεῦθεν τὸ ἐλπιζόμενον ἢ πανωλεθρία,) δεῖν ἐλο-
 γίσασθαι ὑποποιήσασθαι αὐτούς· καὶ γὰρ προέφθη τούτους
 μετακαλέσασθαι. τοῦ δὲ Κομανικοῦ στρατεύματος πολλοὶ μὲν
 καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατέστησαν, προαγοὶ δὲ πάντων ὁ Τογορ-
 5 τάχ, ὁ Μανιάκ καὶ ἕτεροι ἄνδρες μαχμωάτατοι. τὴν δὲ πλη-
 θύν τῶν ἐπικαταλαμβάνόντων ἤδη Κομάνων ὄρων, ἐδέδειε,
 τὸ εὐάγωγον πάλαι γινώσκων τῆς αὐτῶν γνώμης, μὴ οἱ σύμ-
 μαχοὶ ἐχθροὶ καὶ πρλέμιοι γεγονότες μεγίστην βλάβην αὐτῶ C
 προξενίσειαν. ἀσφαλέστερον δὲ λογισάμενος ἐκείθεν ἀπάραν-
 10 τα μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός διαπερᾶσαι αὐτίς τὸν ποτα-
 μόν, δεῖν ἐλογίσατο πρότερον τοὺς ἡγεμόνας τῶν Κομάνων
 μετακαλέσασθαι. οἱ δὲ παραχρῆμα προσέρχονται τῷ βασι-
 λεῖ, καὶ αὐτὸς ὁ Μανιάκ, κἂν ὀψιαιτέρον τῶν ἄλλων,
 πρότερον ἀναβαλλόμενος. δαψιλῆ τοίνυν τράπεζαν αὐτοῖς
 15 παρατεθῆναι τοῖς ὀψοποιοῖς ἐπέταξε. καλῶς οὖν εὐωχηθέν-
 τας μετὰ ταῦτα φιλοφρονησάμενος αὐτούς καὶ παντοίων
 δωρεῶν ἀξιώσας, ὄρκον καὶ δμήρους ἐξ αὐτῶν ἤτετο, ὑπο-
 πτεύων τὸ τῆς αὐτῶν γνώμης εὐεξαπάτητον. οἱ δὲ ἐτοι-
 μως τὸ προσταχθέν ἐπλήρουν τὰς πίστεις παρασχόμενοι, αἰτη- D
 20 σάμενοι παραχωρηθῆναι τὸν μετὰ τῶν Πατζινακῶν πόλε-
 μον συνάψασθαι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις· καὶ εἰ τὴν νίκην αὐ-

1. ἢ G. 4. προαγωγοὶ CG. Τογορτάς CG. 8. γεγο-
 γονότες καὶ πολέμιοι G. 9. lege προξενίσειαν. 12. μετα-
 καλέσασθαι C, μετακαλέσεισθαι PG. 15. ἐταξε A. εὐωχη-
 θέντας μετὰ ταῦτα om. A. 18. ὁ A. 19. τὰς πίστεις
 παρασχόμενοι om. A. 20. Πατζινακῶν : Σχυδῶν A.

lium iam adventantem. nempe veritus, ne et ipsi, Scythis coniuncti, exitiosum Romanis bellum inferrent, (nec sane quidquam nisi internecio hinc exspectari poterat,) eos sibi conciliandos statuerat; nam ipse eos accessiverat. duces Comanorum erant cum multi alii, tum primi omnium Togortac, Maniac ceterique viri fortissimi. multitudine vero adventantium iam Comanorum conspecta, cum, quam mobili essent animo, dudum nosset, veritus est, ne ex sociis hostes atque adversarii facti, maximam sibi cladem inferrent. itaque cum tutius arbitraretur, hinc cum exercitu toto reversum fluvium rursus traicere, tamen prius duces Comanorum accessendos statuit. qui continuo ad imperatorem se contulerunt, ipse etiam Maniac, licet serius reliquis, ut qui initio colloquium detrectasset. magnificentum iis convivium parari iussit, lauteque epulatos ubi benigne salutavit ac variis ornavit muneribus, iusiurandum et obsides poposcit, fraudulentiam eorum suspicatus. libenter, quod iussi sunt, faciunt, fideque data, petunt, ut sibi cum Patzinacis configere tribus diebus liceret; quodsi deus

τοῖς δοίῃ ὁ θεός, διχῆ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς ἅπασαν λείαν
 διελόντας, θύτερον μέρους ἀφορίσαι τῷ βασιλεῖ ὑπισχοῦντο.
 ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τρισὶ μόναις ἡμέραις, ἀλλ' ἐπὶ ὄλαις δέκα με-
 τελεύσεσθαι τοὺς Σκυθὰς κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν ἄδειαν
 V. 181 ἐδεδώκει, καὶ τὴν ἐκείθεν ἅπασαν ἀφαιρεθησομένην λείαν, 5
 P. 229 εἰ γε τέως τὴν νίκην αὐτοῖς παράσχοι θεός, ἀποχαρισάμενος.
 ἦσαν μὲν οὖν ἐπὶ ταύτου τέως μένοντα τὰ Σκυδικὰ καὶ Κο-
 μάνων στρατεύματα, τῶν Κομάνων δι' ἀεροβολισμῶν πειρω-
 μένων τῆς Σκυδικῆς στρατιᾶς. τριῶν δὲ ἡμερῶν οὐκῶ διελ-
 θουσῶν, μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀντίοχον, (ἄνηρ δὲ 10
 οὔτος τῶν εὐγενῶν καὶ δραστηριότητι γνώμης τῶν πολλῶν
 διαφέρων,) ἐπισκήπτει αὐτῷ γέφυραν κατασκευάσαι. θῦττον
 δὲ διὰ πλοίων ἐπιζευχθέντων μακροτάτοις ξύλοις κατασκευα-
 σθείσης γεφύρας, μεταπεμψάμενος τόν τε πρωτοστράτορα Μι-
 χαῆλ τὸν Δούκαν καὶ γυναικάδελφον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἴδιον 15
 Βάδελφόν Ἀδριανόν καὶ μέγαν δομέστικον, παρεκλεύσατο
 παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἐστάναι καὶ μὴ συγχωρεῖν συμ-
 μέγδην διαπερᾶν πεζοὺς τε καὶ ἵπποτας, ἀλλὰ τοὺς πεζοὺς
 τῶν ἱππέων πρότερον διακρινομένους καὶ τὰς ἀμάξας μετὰ
 τῶν σκευῶν καὶ τὰς φορταγωγούς ἡμιόνους. διαπερασάντων 20
 οὖν τῶν πεζῶν, δεδιὼς τὰς Σκυθῶν καὶ Κομάνων δυνάμεις
 καὶ τὰς λαθραίας τούτων ὑποπτέων ἐφόδους, θῦττον ἢ λό-

1. δώη αὐτοῖς G. 4. βουλευτὸν A, βουλευτὸν PG. 5. ἀφαι-
 ρεθησομένης CG. 6. ὁ θεός PG, θεός C. 11. δραστηριώ-
 τatos CG. γνώμη G. 14. καὶ Μιχαῆλ G. 16. Ἀδρια-
 νόν C, Ἀδριανόν PG.

victoriam sibi concederet, praeda omni bifariam divisa, alteram par-
 tem imperatori se reddituros. imperator non tribus solum, sed de-
 cem integris diebus Scythas, utcumque vellent, vexandi potestatem
 fecit, et quam capturi essent praedam, victoriam deo annuente, eam
 iis concessit universam. ceterum Scytharum et Comanorum exercitus
 loco non movebant, Comanis iaculando Scythicas copias lacescenti-
 bus. triduum nondum abierat, cum imperator accessit Antiochum,
 virum nobilem et strenuitate animi plerisque antecellentem, pontem
 aedificare iussit. pons ubi celeriter navigiis per longissimas trabes
 coniunctis factus est, Michaellem Ducam protostratorem, uxoris fratrem,
 suumque fratrem Adrianum, magnam domesticum, accessivit, iisque man-
 davit, ut ad ripam fluvii consisterent, neve sinerent promiscue equites
 peditesque transire, sed pedites prius ab equitibus segregatos, et plau-
 stra cum sarcinis mulosque clitellarios. transgressis igitur pediti-
 bus, Scytharum et Comanorum copias metuens eorumque clandestinas
 incursiones suspectans, fossam summa celeritate duxit, intra quam

γος τάφρον πεποιηκώς, ἐντὸς τούτου εἰσήγαγεν ἅπαντας, εἴτα
καὶ τοὺς ἰππότες παρεκελεύσατο διαπερᾶν. καὶ αὐτὸς δὲ
παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἰστάμενος τοὺς διαπερῶντας C
ἑώρα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς καθ' ἣν φθάσας ἐδέξατο γραφὴν τοῦ
5 αὐτοκράτορος πεποιηκώς καὶ συλλέξας δυνάμεις ἀπανταχόθεν,
ἀπὸ δὲ τῶν ἐγγύς καὶ πεζοὺς ἐξελάσας ἐπείσασσεν ἐν ἀμά-
ξαις ὑπὸ βοῶν ἔλκομέναις τὰς ἰδίας σκευὰς καὶ τὰ πρὸς
χρείαν ἅπαντα, σπουδαίως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξέπεμψεν.
οἱ δὲ φθάσαντες ἤδη ἐκ διαστήματος, καθόσον ὀφθαλμὸς
10 ἄξιχνεῖται περιὰθρεῖν τὸ ὄρώμενον, ἀποσπᾶς τῶν Σκυθῶν ἐδό-
κει τοῖς πλείστοις κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἰέναι. ἤδη δὲ καί
τις τεθαρρηκὼς καὶ τῷ δακτύλῳ ὑποδεικνὺς τῷ αὐτοκράτορι,
Σκύθας διενίστατο εἶναι. ὁ δ' ἀληθὲς τὸ φηθὲν οἴηθεις καὶ D
πρὸς τοσοῦτους μὴ ἐξισχύων, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. με-
15 ταπεμψάμενος οὖν τὸν Ῥοδομηρὸν τηρικαῦτα, (ἀνὴρ δὲ οὗτος
ἐκ Βουλγάρων ὀρμώμενος εὐγενὴς καὶ μητρόθεν συγγενὴς τῆς
Ἀγνούστης καὶ μητρὸς ἡμετέρας,) τοῦτον ἀποστείλας ἐπέ-
σκηψε κατασκοπῆσαι τοὺς ἐρχομένους. ὁ δὲ τάχῃ τὸ κελυ- P. 230
σθὲν διηνηκώς, ὑποστρέψας τοὺς ἐκ τοῦ Μελισσηνοῦ πεμ-
20 φθέντας εἶναι ἔλεγεν. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ περιχαρῆς γεγονὼς
καὶ μικρὸν ἐγκαρτερήσας φθασάντων, διαπερᾶ σὺν αὐτοῖς, καὶ

1. εἴτα om. CG. 6. lege ἀπό τε. τὸν P. lege ἐπισά-
ξαντας. ἐπείσασσεν — αὐτοκράτορα om. CG. 7. σκευὰς,
καὶ τὰ πρὸς χρείαν ἅπαντα σπουδαίως libri. interpunctionem
mutavi. 10. ἀποσπᾶς CG. lege ἀποσπᾶσας. vid. 209, 19.
δὲ τῶν G. 11. τοὺς πλείστοις G. 16. τῆς Ἀγνούστης P in
margine, αὐτῆς PG. 17. ἐπέσκηψε P in margine, ἐπεμψε PG.
19. Μελισσηνοῦ C.

omnes collocavit; dein equites quoque traicere iussit. ipse in ripa
fluvii traicientes lustrabat. Melissenus autem secundum mandata,
quae ab imperatore per litteras antea acceperat, cum copiis undique
collegisset, et ex vicinia pedites abduxisset, qui plaustris, a bubus
tractis, impedimenta atque ad victum necessaria omnia apportarent,
eos diligenter ad imperatorem miserat. qui cum tantum accessissent,
quantum oculi prospicere possunt, Scytharum pars plerisque in im-
peratorem invehi videbatur; atque erat etiam, qui digito adventan-
tes commonstrans, quovis pignore eos Scythas esse contenderet. quod
cum imperator pro certo haberet, neque tantae multitudini par es-
set, consilii inopia laboravit. itaque Rodomerum, nobilem hominem
ex Bulgaris oriundum et materno genere ipsi Augustae matri meae
propinquum, exploratum misit, quinam isti essent. is celeriter re
perfecta, redax missos a Melissenno esse dixit. summo inde affectus

παραχρημα τὴν γενομένην τάφρειαν ἐπιπλέον ἐπαυξήσας, ἤνωσε
 τούτους μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος. οἱ δὲ Κομάνοι παρα-
 χρημα τὴν τάφρον καταλαμβάνουσι, ὃθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ
 ὀπλιτικοῦ παντός ἀπάρας διεπέρασεν, αὐτοῦ που κατασκηνώσαν-
 τες. τῇ γοῦν μετ' αὐτὴν ἐκεῖθεν ἀπάρας ὁ αὐτοκράτωρ, κατα- 5
 Β λαμβάνειν ἔμελλε τὸν κάτωθεν τοῦ ποταμοῦ πόρον τοῦ Φιλοκά-
 V. 182 λου ἐγχωρίως καλούμενον· ἱκανοὺς δὲ τῶν Σκυθῶν ἐντυχῶν
 καὶ τηρικαῦτα προσβαλὼν αὐτοῖς, καρτερόν συνῆψε πόλεμον.
 καὶ κτείνονται μὲν οὖν ἐν τῇ μάχῃ εἰς ἑκατέρων πολλοί·
 ὁμως δὲ τὴν νικῶσαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἠτήσας τοὺς Σκύθας 10
 κατὰ κράτος. οὕτω γοῦν τῆς μάχης διαλυθείσης καὶ τῶν
 στρατευμάτων διακριθέντων πρὸς τὰς οἰκείας παρεμβολάς,
 αὐτοῦ που τὸ Ῥωμαϊκὸν προσέμεινε στρατεύμα δι' ὅλης τῆς
 τότε νυκτός. ἀγχαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖθεν ἀπάραντες,
 καταλαμβάνουσι τόπον τινα καλούμενον τοῦ Ἀσβούνη· βου- 15
 C νός δὲ τῆς πεδιάδος ὑπερκείμενος. ἄνισι μὲν οὖν ἐκάσσε ὁ
 αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δὲ μὴ τὸ πᾶν τοῦ στρατεύματος ὁ ὑπερ-
 κείμενος ἐχώρει τόπος, περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ διώρυχα
 ποιήσας καὶ τάφρον ἀποχωρῶσαν τῷ παντὶ στρατεύματι, ἐκεῖ
 τούτους κατατίθησι. πρόσσεισι δὲ τηρικαῦτα τῷ αὐτοκράτορι 20
 αὐτίς αὐτόμολος ὁ Νεάντζης καὶ σὺν αὐτῇ ὀλίγοι Σκύθαι.
 ὃν θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς προτέρας αὐτοῦ ἀγνωμο-

1. γεγεννημένην G. 4. διεπέρασεν CG, διεπέρασαν P. 9.
 καὶ add. A. οὖν add. C. ἑκατέρων τῶν στρατευμάτων A.
 10. ὁμως: τέως A. 12. τὰς om. G. 13. τῆς om. G. 22.
 αὐτοῦ add. AG.

gaudio imperator, ubi advenientes paulisper praestolatus est, fluvium
 cum iis traiecit, vallique circuitu celeriter aucto, reliquo exercitui re-
 centes copias adiunxit. Comani autem in eum extemplo locum, unde
 imperator toto exercitu traiecerat, accesserunt ibique castra posue-
 runt. postridie imperator inde movens ad vadum fluvii inferius,
 quod Philocall indigenae appellant, cum in Scytharum copias haud
 exiguas incidisset, acrem commisit pugnam. licet multi utrimque oc-
 cubuisent, palmam tamen imperator reportavit, Scythis funditus vi-
 ctis. tali modo pugna finita et exercitibus ad castra reversis, ibidem
 Romani pernoctarunt; sole orto inde profecti, ad locum Lebune no-
 minatum pervenerunt. collis est planitiei imminens. eum imperator
 conscendit. quoniam vero exercitui toti capiendo collis non erat,
 ad radices eius fossam duxit vallumque idoneum, ibique copias col-
 locavit. eo tempore Neantztes transfuga imperatorem rursus adiit pau-
 cis cum Scythis. quem conspicatus imperator, prioris perfidiae eum

σύκης ἀναμνήσας καὶ ἄλλ' ἅτα προσθέμενος, ἔμφρονον αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ σιδηρόδετον εἶχεν.

5. Οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς. οἱ δὲ γε Σκυθαὶ κατὰ Δ τὸν ῥύακα τοῦ καλουμένου Μαυροποτάμου κείμενοι ὑπεποι- 5 οὔντο λαθραίως τοὺς Κομάνους, συμμάχους προσκαλούμενοι. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βασιλέα πέμποντες ἤρემον, τὰ περὶ εἰ- ρῆνης ἐρωτῶντες. ὁ δὲ τοῦ δουλοῦ τῆς γνώμης αὐτῶν στο- 10 χαζόμενος, προσηκούσας καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῖς ἐπεποίητο, ἀπαιωρεῖν ἐθέλων τοὺς αὐτῶν λογισμούς, εἴ που καὶ τὸ ἐκ τῆς 10 Ρώμης προσδοκώμενον μισθοφορικὸν καταλάβοι. οἱ δὲ Κο- μάνοι ἀμφιβόλους ἔχοντες τὰς τῶν Πατζινακῶν ὑποσχέσεις, οὐ πάνυ τι αὐτοῖς προσετίθεντο, ἀλλ' ἐσπέρας μηνύουσι τῷ βασιλεῖ. “μέχρι πόσου τὴν μάχην ἀναβαλλώμεθα; ἴσθι τοί- 15 νυν, ὡς ἐπὶ πλέον οὐκ ἐγκατεργήσομεν, ἀλλ' ἡλίου ἀνατέλ- 15 λοντος λύκου ἢ ἀρνίου κρέας ἐδόμεθα.” ταῦτα ὁ βασιλεὺς P. 231 ἀκούσας καὶ τὸ δῆθ' αὐτῆς τῶν Κομάνων γνώμης διαγνοῦς, οὐκ- ἔτι ἐν ἀναβολαῖς τοῦ μάχεσθαι ἦν. ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκεί- νην κρίσιν τοῦ πολέμου δημοτελῆ θέμενος, ἐκείνοις μὲν κατὰ τὴν ἐπιούσαν τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ὑπέσχετο πόλεμον, αὐτοῖς 20 δὲ παραχρῆμα μετακαλεσάμενος τοὺς ἡγεμόνας καὶ πεντηκον-

1. καὶ add. CG. 2. σιδηρόδετον A, σιδηροδέτην PG. A. τὸν om. G. 6. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπεμπον A. ἤρε- μον πέμποντες G. τὰ om. G. 7. τὸ δουλοῦ αὐτῶν στο- χαζόμενος A. 8. προσηκούσας ἐποίησας τὰς ἀποκρίσεις A. 11. ἀμφιβόλως A. τὰς om. G, τὰς μετὰ τῶν A. 13. ἀνα- βαλλόμεθα G. 14. ἐπιπλέον A. 15. ἀρνείου C. 16. ἀκούσας ὁ βασιλεὺς A. καὶ om. G. 20. τοὺς ἡγεμόνας C, ἡγεμόνας P, τοὺς ἡγεμόνας μετακαλεσάμενος G.

admonuit, aliisque quibusdam exprobratis, in vincula una cum ceteris coniecit.

5. Atque haec quidem imperator; Scythae autem ad ripas Mauropotami, qui dicitur, subsidentes, Comanos clam aggrediebantur inque societatem vocabant; iidem tamen missis ad imperatorem legatis pacem petere non desistebant. hic cum dolosa eorum consilia perspiceret, responsa eiusmodi dedit, quibus animos eorum suspenderet, quoad, quos Roma exspectabat mercenarios milites, advenirent. Comani autem, cum ambigua Patzinacarum promissiones essent, nequaquam in partes eorum transierunt, sed vespere haec imperatori significarunt: “quo usque pugnam differamus? scito, diutius nos exspectaturos non esse; sed oriente sole aut lupi carnem aut agni comedemus.” quibus auditis imperator, cum promptam Comanorum animum perspiceret, proelium diutius non distulit; sed armis plane decernendum ratus, illis proximo die cum Scythis conficturum se esse

τάρχας καὶ λοιποὺς προσέταξε διὰ παντὸς τοῦ φοσσάτου δια-
 κηρυκεῦσαι τὸν ἐς τὴν αὐριον ταμειουθέντα πόλεμον. ἀλλὰ
 κἄν τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἐδέδιαι ὅμως τὰ ἄπειρα πλήθη τῶν
 Β Πατζινακῶν καὶ Κομάνων, ὑποπτέων τὴν ἄμφοτέρων σύμ-
 βασιν. ταῦτα γοῦν διασκοπομένον τοῦ βασιλέως, κατέλαβον 5
 πρὸς αὐτὸν τῶν ὀρεινότερων μερῶν ἄνδρες τολμηταίαι καὶ
 Ἄρειμάνιοι αὐτόμολοι πρὸς συνασπισμὸν αὐτοῦ, εἰς χιλιάδας
 ποσούμενοι πέντε. ἐπεὶ δ' ἀναβολὴν ἔτι τὰ τῆς μάχης οὐκ
 εἶχε, θεὸν ἀρωγὸν ἐπεκαλεῖτο. δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, πρω-
 τος αὐτὸς κατῆρχε τῆς πρὸς θεὸν παρακλήσεως, λαμπρὰν τε 10
 θαυουχίαν ποιούμενος καὶ προσήκοντας ὕμνους ᾄδων αὐτῷ.
 οὐ μὴν οὐδὰ τὸ ἄπαν φοσσάτον ἠρεμεῖν συνεχώρει, ἀλλὰ τὰ
 C αὐτὰ ἐκάστω μὲν τῶν συνετωτέρων πράττειν συνεβούλευε,
 V. 183 τοῖς δὲ ἀγροικότεροις ἐπέσκηπτε. τηρικαῦτα γοῦν τὸν μὲν ἡλιον
 ἦν ὄρῃν τοῦ ὀρίζοντος δύνοντα, τὸν δὲ ἀέρα πεφωτισμένον, 15
 οὐχ ἐνός ὡσπερ ἡλίου λάμποντος, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων
 ἀστέρων λαμπρὰν τὴν φαῦσιν παρεχομένων. ἄπαντες γὰρ
 τοῖς ἰδίους δόρασι πῆξαντες λαμπάδας καὶ κηρούς, ὡς ἔκαστος
 δυνάμεως εἶχεν, ἀνῆψαν. αἱ δὲ γε παρὰ τοῦ στρατεύματος
 ἀναπεμπόμεναι φωναὶ μέχρις οἴμαι τῶν σφραγίων ἀντύγων 20

1. διακηρυκεῦσαι P, recte CA. 2. ταμειουθέντα om. A. 6.
 τολμηταίαι PG, recte C. 7. ἀρειμάνιοι G. 11. ποιησάμε-
 νος G. 12. ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάντας πράττειν ἐβούλευε. τὸν δὲ
 ἡλιον ἦν ὄρῃν τοῦ ὀρίζοντος ἤδη δύνοντα· τὸν δὲ αὐτοκράτο-
 ρα θεόμενον πανστρατί. καὶ οὐχ ἐνός ἠϋχετο λειπόντος, ἀλλὰ
 πάντων λαμπρὰν τὴν θέσιν παρεχομένων Δ. 15. ἦν om. G.
 18. τοῖς om. G. πῆξαντες add. A. 19. δυνάμενος εἶχε P,
 εἶχε δυνάμεως G, δυνάμεως εἶχεν Δ. ἀνῆψαν Δ, ἀνῆψεν PG.

promisit. ipse convocatis statim centurionibus ceterisque ordinum
 ductoribus mandavit, ut per castra universa proelium in posterum
 diem indiceret. verum enim vero licet haec ita constituisset, tamen
 innumeram Patzinacarum Comanorumque multitudinem reputans me-
 tuebat, ne utriusque arma coniungerent. haec cum imperator animo ver-
 sabat, advenerunt ad eum montanarum regionum incolae bellicosi ac
 fortes, numero quinque fere millia, qui operam ultro suam offerebant.
 cumque procrastinare proelium diutius non posset, dei opem imploratu-
 rus, occidente sole precationem praevit pompa facibus ardentibus hy-
 mnorumque cantu; nec universum exercitum quiescere passus est, sed
 prudentioribus, ut idem facerent, suasit, agrestioribus praecipit. ibi tum,
 etsi sol occiderat, aërem cernores illustratum, non unius quaei solis
 lumine, sed innumeris aliis sideribus lucem fundentibus. omnes enim
 militas faces candelaque cereas, pro eo ut culosque facultates fere-

ἔφθانون, μᾶλλον δὲ, εἰ χρὴ γάληθός εἰπεῖν, εἰς αὐτὸν τὸν
 δεσπότην θεὸν ἀνεσφέροντο. ἐκ ταύτου δ' οἴμαι τεκμαίρεσθαι
 χρὴ τὴν τοῦ βασιλέως εὐσέβειαν, ὡς ἄρα τὰς πρὸς ἐχθρούς D
 προσβολὰς οὐκ ἐδόκει ποιεῖν ἄνευ τῆς ἐκείθεν ἐπαρωγῆς. οὐ
 5 γὰρ ἐν ἀνδράσι καὶ ἵπποις καὶ στρατηγικαῖς μηχαναῖς καὶ
 οὗτος ἐθάραρει, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῇ ἄνω βοῇ ἐδίδου. καὶ ταῦτα
 μὲν μέχρι μέσης ἐτελεῖτο νυκτός· μικρὸν δὲ τοῦ λοιποῦ τὸ
 σῶμα διαναπαύσας, ἀνέθορε τοῦ ὕπνου, καὶ τοὺς ψιλοὺς τῶν
 στρατιωτῶν ὤπλιζε καρτερῶς, ἕστιν οὐ καὶ τινὰς ἀμφία καὶ P. 232
 10 περικεφαλαίας ἐκ σηρικῶν πέπλων δημοχρόων κατασκευάσας
 περιέβαλεν, ἐπεὶ μὴ ἀπέχρη τούτῳ πρὸς πάντας ὁ σίδηρος.
 ἡμέρας δὲ ἀπάρτι διαγελώσης, καρτερῶς ὄπλισάμενος τῆς
 φάραγγος ἔξεισι, τὸ ἐνυάλιον ἠχῆσαι κελεύσας. καὶ κάτωθεν
 τοῦ λεγομένου Λεβουνίου (τόπος δὲ οὗτος * * *) τὸ στρά-
 15 τευμα διελεύσας, τὰς φάλαγγας ἰλαδὸν ἴσθησιν. αὐτὸς δὲ ὁ αὐ-
 τοκράτωρ προμετώπιος ἴστατο, δεξιμὴ μένος πνέων. τοῦ μὲν-
 τοι δεξιῶ καὶ εὐωνύμου μέρους καὶ κέρως ὁ Παλαιολόγος
 Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος κατῆρχον ὁ Δαλασσηνός. ἐξ
 ὑπερδεξιῶν δὲ τῶν Κομάνων ὁ Μοναστραῖς ὄπλισάμενος μετὰ B
 20 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἴστατο· ἤδη γὰρ κἀκεῖνοι τὰς Ῥωμαϊκὰς φά-
 λαγγας καθιστώμενοι τὸν αὐτοκράτορα ὀρώντες, τὰς σφῶν ὤπλι-
 ζον δυνάμεις, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν πολέμου διετύπον σχῆμα·

2. θεὸν τὸν δεσπότην G. 13. φάραγγος PG in margine, φά-
 λαγγος PGA. 14. καλουμένου C. 18. ὁ Δαλασσηνός κα-
 τῆρχον G, Δαλασσηνός C. 21. ὀρώντες τὸν αὐτοκράτορα A.

bant, summis hastis fixas accenderant. preces autem, ab exercitu
 sursum missae, ad coeli, arbltror, verticem vel, ut verius dicam, ad
 ipsum deum penetrarunt. atque hinc meo quidem iudicio probari
 potest imperatoris religio, quod hostes sine divino auxilio aggredi
 noluit. non enim in viris ille, non in equis, non in machinis belli-
 cis fiduciam collocabat, sed in divino numine omnem spem positam
 habebat. haec igitur usque ad mediam acta sunt noctem. dein
 postquam paululum quietis cepit, surrexit levemque armaturam gra-
 vioribus instruit armis; nonnullis etiam, quoniam ferrum non sup-
 pletebat, thoracem et galeam, ex sericis eiusdem coloris confecta,
 induit. prima luce armatus, postquam signum tuba dari iussit, e
 vallo proccedit; et infra Lebunium, quod dicitur, (locus hic est * * *)
 diviso exercitu, turmatim milites constituit. ipse in fronte aciei sta-
 bat imperator, Martem spirans; dextro laevoque cornibus Palaeologus
 Georgius et Constantinus Dalasenus praecerant. a dextra Comanorum
 Monastrae cum suis in armis stabat: siquidem Comani imperatorem
 ordines explicantem conspicati, suas itidem copias armarant et arbi-

ἔξ εὐωνύμου δὲ τούτων ὁ Οὐζᾶς καλούμενος, τὸ δὲ γὰρ πρὸς
 δύσιν ὄρων, ὁ Οὐμπερόπουλος μετὰ τῶν Κελτῶν. οὗτω
 γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ τὰς φάλαγξι πυργώσας οἷον τὸ στρα-
 τέυμα καὶ τὰς ἰλαῖς περισφιγῆσας, τὴν ἐνυάλιον αἰθρὰς ἐκέ-
 λευσεν ἠχῆσαι σύλπιγγα. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δεδιότες τὸ ἀπει-
 5 ροπληθὲς τῶν Σκυθῶν καὶ τὰς ἀμυθῆτους ἀρμαμάζας, τειχῶν
 C ὥσπερ παρεχομένας ἀντοῖς χρεῖαν, τὸν ὄλων κύριον εἰς ἔλεον
 μιᾷ φωνῇ ἐπικαλεσάμενοι, ὅλας ἡνίας χαλύσαντες τὴν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν μίχην ἐπέσπευδον, τοῦ αὐτοκράτορος ἀπάντων προπά-
 ροιθεν θέοντος. μνηοειδοῦς δὲ τῆς παρατάξεως γεγνοῦσας, ἐν 10
 ταύτῃ καὶ ὥσπερ ἐξ ἐνός συνθήματος παντός τοῦ στρατοῦ καὶ
 αὐτῶν δὴ τῶν Κομάνων τὴν κατ' αὐτῶν ποιησαμένων ὁρμὴν,
 στοχασάμενος τοῦ μέλλοντος Σκύθης τις τῶν ἐκκρίτων ἡγεμῶν
 τηρικαῦτα καθεστώς, προηρηπάκει τὴν σωτηρίαν, καὶ ὀλίγους
 συμπαράλαβὼν πρόσσειοι τοῖς Κομάνοις ὡς ὁμογλώττοις. κἄν 15
 γὰρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκθύμως καὶ οὗτοι ἐμάχοντο, ἀλλὰ θαρ-
 ρήσας μᾶλλον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτοῖς προσεληλύθει, ἐφ' ᾧ
 D μεσίταις τούτοις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χρήσασθαι. τοῦτο ὁ αὐ-
 τοκράτωρ θεασάμενος, καὶ πτοηθεὶς μὴ τούτοις καὶ ἕτεροι τῶν
 V. 184 Σκυθῶν προσχωρήσαντες ἀναπεισῶσι τοὺς Κομάνους τὰ ὑπὲρ 20
 αὐτῶν φρονήσαντας κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος στρέψαι

1. οὐζᾶς A.	3. γοῦν: γὰρ οὖν G.	8. ὄλων A.	9.
ἔσπευδον G.	10. ἐν ταύτῃ om. A.	12. τὴν κατὰ τῶν	
σκυθῶν A.	13. Σκύθης: συνήθης C.	20. παραχωρήσαντες	
G.	ἀναπεισῶσι A.	21. αὐτῶν A et in margine G, ad-	
τὸν PG.	φρονῆσαι G, φρονεῖν· τῷ τὴν βασιλικὴν A.		

tratu suo aciem instruxerant: a sinistra eorundem Uzas; occasum
 versus Ubertopulus cum Gallis. ita postquam exercitum imperator
 phalangibus quasi muniit turmisque constrinxit, classicum iterum cani
 iussit. Romani, cum infinitam Scytharum multitudinem et innumera
 plaustra, quae moenium loco ipsis essent, metuerent, deo omnium
 rerum domino uno ore invocato, vehementissimo impetu pugnam ca-
 pesserunt, imperatore ante omnes praecurrente. lunata autem cum
 Romana acies esset, totusque exercitus et ipsi etiam Comani velut
 signo dato eodem omnes momento in Scythas irruerent, imminens
 exitium auguratus unus e ducibus Scytharum, suae prospicere salutis
 statuit, paucisque assumtis, ad Comanos transfugit, ut qui eadem
 uterentur lingua. nam licet et ipsi strenue contra Scythas pugnarent,
 tamen fidenti animo, potius quam Romanos, hos adiit, quos apud im-
 peratorem precatores fore speraret. quo imperator animadverso, ve-
 ritus, ne ad Comanos alii quoque transirent iisque persuaderent,
 secum ut facerent, ac mutata voluntate, in Romanam aciem inveh-

μετὰ τῆς γνώμης καὶ τὰς ἡνίας, παραχωρήμα, ὁποῖος ἐκείνος
 δραστήριος ἐν ὄξειά ῥοπῇ τοῦ συνοίσοντος καταστοχάσασθαι, P. 233
 τῆ τὴν βασιλικὴν σημαίαν κατέχοντι ἐπέταξε ταύτην ἐν χει-
 ροῦν φέροντι μετὰ τῆς τῶν Κομάνων στήναι παρεμβολῆς. τῆς
 5 Σκυθικῆς δὲ ὁμαιχιμίας διασπυοθείσης ἤδη, καὶ παραχωρη-
 σάντων ἀλλήλοιν τοῦν στρατοπέδοιν, ἀνδροκτασίαν ἦν θεάσα-
 σθαι τηρικαῦτα, ὁποῖαν οὐδεὶς πώποτε ἐθεάσατο. τῶν δὲ
 Σκυθῶν δεινῶς ἀποσφαττομένων, ὡς ἐγκαταλειφθέντων ἤδη
 ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως, κεκοπιακότες οἱ σφάττοντες τῇ σφο-
 10 δρᾷ καὶ πυκνῇ κινήσει τῶν ξιφῶν, λειποθυμοῦντες ἀνεκό-
 πτοντο τῆς ὁρμῆς. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐν μέσοις τοῖς πολεμί-
 οῖς ἐξιππαζόμενος, ὄλας συνετάραττε φάλαγγας, πλήττων μὲν
 τοὺς ἀντικαθισταμένους, καταπτήσων δὲ καὶ τοὺς πόρρω τοῖς
 ἐμβοήμασιν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἥλιον ἐπὲρ κεφαλῆς τὰς ἀκτῖνας
 15 βάλλοντα ἑώρα, μεσημβρίας ἀπύρτι οὐσης, προμηθεύεται τι
 τοιοῦτον. μεταπεμψάμενός τινας ἀποστέλλει, ἐφ' ᾧ ἀγρότας
 ἀσκούς πλήσαντας ὕδατος καὶ ταῖς ἰδίαις ἐπεισάξαντας ἡμιό-
 νοις ἐξελάσαντας ἀγαγεῖν. τοῦτους δὲ ἤδη θεασάμενοι καὶ οἱ
 μὴ προκληθέντες τῶν πλησιοχώρων, τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐποίουν,
 20 τοὺς τῆς δεινῆς τῶν Σκυθῶν χειρὸς αὐτοῦς ἀπαλλάττοντας ὁ
 μὲν δι' ἀμφορέως, ὁ δὲ δι' ἀσκού, ὁ δὲ δι' ὀποῖου τύχοιεν ἄγγους C

2. καταστοχάσασθαι PG, recte C. 4. μετὰ: an κατὰ? 5.
 lege προσχωρησάντων. 6. θεάσασθαι AG, θεάσθαι P. 14.
 ὑπὲρ AG, περὶ P. 16. καὶ μεταπεμψάμενος A. ἀγρότας
 ἀσκούς πληρεῖς ὕδατων ἀγαγεῖν. τοῦτο οὖν ἐποίουν. καὶ ὁ μὲν
 δι' ἀμφορέως A. 17. lege ἐπισάξαντάς. 21. τύχοιον PG,
 τύχοιεν CA.

rentur: statim, qua erat celeritate in perspicendis iis, quae conducerent, signifero regio praecepit, ut cum vexillo, quod manibus tenebat, ad castra Comanorum consisteret. Scytharum autem acie iam soluta, ubi coniunctim uterque exercitus confixit, tum vero caedem cerneret, quantum nemo unquam vidit. itaque magna Scytharum strage facta, ut qui destituti plane essent divino auxilio, nostri, vehementi et assidua armorum vibratione defessi, impetum remiserunt. imperator in medios invectus hostes, totas conturbabat phalanges, caedens obvios, procul stantes minacibus percillens vocibus. sed ubi animadvertit, solem supra vertices pugnantium radios fundere, cum meridies iam esset, tale quid providit. misit, qui rusticos iuberent utres aqua implere, iumentisque impositos apportare. quos conspicati, etiam qui non iussi erant accolae, idem faciebant iisque, qui Scytharum vexationibus se liberabant, aquam utribus alii, alii amphoribus et quae forte ad manum erant vasis ministrabant, milites, aqua

ἀναψύχοντες ὕδατι. οἱ δὲ μικρὸν τοῦ ὕδατος σπώμενοι, ἀδῆς τῆς μάχης ἀντίχοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν θάμα καινόν, ἔθνος ὄλον, σὺ μυριάνθρωπον, ἀλλ' ἄριθμὸν ἅπαντα ὑπερβαῖνον, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἄρδην κατὰ ταυτηγὶ τὴν ἡμέραν ἀπολωλός. ἦν δὲ μῆνός Ἀπριλίου εἰκοστὴ πρὸς τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ, τρίτῃ 5 δὲ τῆς ἑβδομάδος. ἔνθεν τοι καὶ παρῴδιόν τι οἱ Βυζάντιοι ἐπῆδον, φάσκοντες "διὰ μίαν ἡμέραν οἱ Σκύθαι τὸν Μάϊον εὐκ εἶδον." ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς ἦδη ἦν, καὶ ἅπαντες μὲν ξιφῶν ἔργον γεγόνασι, καὶ τὰ τέκνα φημί καὶ αἱ μητέρες, πολλοὶ δὲ καὶ ζωγρίαν ἐλήφθησαν, τὸ ἀνακλητικὸν κε-10 λεύσας ὁ ἀντοκράτωρ ἠχῆσαι, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπάνεισι παρεμβολῆν. καὶ ἦν τῷ κατανοοῦντι θαῦμα ἰδέσθαι, πῶς οἱ πάλαι κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξερχόμενοι καλώδια τοῦ Βυζαντίου ἐξωνούμενοι καὶ ἰμάντας, δι' ὧν δεσμώτας ἄγοιεν τοὺς τῶν Σκυθῶν ἐλωκότας, τούναντίον πεπόνθασιν, αὐτοὶ τε παρὰ 15 P. 234 τῶν Σκυθῶν ἐλωκότες καὶ δεσμῶται γενόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τότε, ὀπηνίκα κατὰ τὴν Ἀρίστραν ὁ μετὰ τῶν Σκυθῶν γέγονε πόλεμος· καὶ γὰρ τὸ φρούαγμα τότε τῶν Ῥωμαίων καθεῖλε θεός. ἐν ὑστέροις δὲ, καθ' ὃν ἐφηγοῦμαι καιρὸν, ὀπηνίκα περιδεεῖς τούτους ἔγνω καὶ τὰς σωζούσας ἀπολελω-20 κότας ἐλπιδας, πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἐξισχύνοντας, τὴν νέ-

1. ὕδατι ἦσαν τοὺς τῆς δεινῆς τῶν σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντας A. οἱ δὲ στρατιῶται ἄκος τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐπισπόμενοι, πάλιν τῆς μάχης A. 5. μὴν ἀπριλλίου εἰκοστῇ A. 7. ἡμέραν τὸν μάϊον οἱ σκύθαι τὸν μάϊον AG. 10. ζωγρίαν A, ζωγρία PG. ἐλεφθησαν G. 11. τὴν om. P, add. CAG. 13. scribe τοῦ Βυζαντίου καλώδια. καλώδια C, κάλωσ δὲ PG. 14. ἄχθιεν G.

hausta, proelium repetebant. ibi tum novum cernebas spectaculum, cum gens non decem quidem millium hominum, sed omnem excedens numerum, eo ipso die cum mulieribus liberisque ad internecionem tota deleteretur. fuit hic vicesimus nonus Aprilis dies, hebdomadis tertius. hinc carmen Byzantiis iactatum: "unum ob diem Scythae Maium non viderunt." solis occasu, cum essent omnes ferro interempti, ne liberis quidem matribusque exceptis, multi etiam capti, imperator receptui cani iussit inque castra reversus est. ac mirabilis sane hic exitus erat, praesertim reputantibus, quam qui olim in Scythas profecti sunt Byzantio, fuses loraque emercati, quibus captos Scythas vincirent, contraria passi sint, ipsi a Scythis capti vinculisque constructi. verum id illo tempore accidit, quo ad Dristram cum Scythis pugnatum est: tum spiritus Romanorum fregit deus. postea autem, in quibus dicendis nunc versamur temporibus, cum summo eos affe-

κην παραδόξως ἐχαρίσατο τούτοις, ὡς καὶ δεσμεῖν καὶ σφάττειν καὶ ζωορίαν ἄγειν τοὺς Σκύθας, οὐ τοῦτο δὲ μόνον, (τάχα γὰρ τι τοιοῦτον κἂν τοῖς μερικοῖς τῶν πολέμων πολλαῖς εἴωθε γίνεσθαι,) ἀλλὰ καὶ ὄλον ἔθνος μυριάνδρον κατὰ μίαν 5 καὶ μόνην ἀφανίσει ἡμέραν.

6. Τῶν ταγματῶν δὲ τοῦ τε Κομανικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ V. 185 ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντων, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ λυγῶν ἀφὰς πρὸς δεῖπνον ἀπιδόντος, δυσχεραίνων εἰστήκει ὁ καλούμενος Συνέσιος, "τί τὸ γινόμενον καὶ τίς αὕτη ἡ καινὴ 10 οἰκονομία;" λέγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. "ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν ἀνὰ τριάκοντα καὶ πλείω δεσμώτας ἔχει Σκύθας. ἡ τῶν Κομάνων πληθὺς ἐγγὺς ἡμῶν ἐστίν. εἰ γοῦν ἐπνώσασαιεν οἱ στρατιῶται, καθάως καὶ δεῖ, τοσοῦτον κεκοπιαχότες, καὶ οἱ Σκύθαι ἄλλος ἄλλον λύσαντες καὶ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι 15 ἀναιρήσουσιν αὐτούς, τί τὸ λοιπὸν ἔσται; ἀλλὰ κέλευσον ἀναιρεθῆναι θάττον τοὺς πλείονας." ὁ δὲ βασιλεὺς δριμύ πρὸς αὐτὸν ἐνιδὼν, ἔφη "κἂν Σκύθαι, ἀλλὰ πάντως ἀνθρώποι, κἂν ἐχθροί, ἀλλ' ἔλέους ἄξιοι. αὐτὸς δ', οὐκ οἶδα, τί φρονήσας ταῦτα ληρεῖς;" τὸν δ' ἐνιστάμενον μετ' ὀργῆς ἀπέ- 20 πέμψατο. προσέταξε δὲ τηρικαῦτα διαλαλίαν εἰς ἅπαν τὸ στρατεύμα γενέσθαι, ἅπαντα τὰ τῶν Σκυθῶν ἀναλαβομένους

3. τε add. C. 6. τῶν δὲ A. ῥωμαϊκοῦ καὶ κομανικοῦ A, καὶ τοῦ ῥωμαϊκοῦ G. 8. ἐπιδόντος G. 9. συνέσιος τις καλούμενος δυσχεραίνων εἰστήκει A. καινὴ om. AG. 11. πλείους CG. ἔχει Σκύθας δεσμώτας G. 12. ἐστὶν ἡμῶν G. 14. ἀκινάκεις A, ἀκινάκας PG. 17. ἰδὼν A. 18. δὲ AG. 19. ἀνιστάμενον A. ὀργῆς αὐτὸν A. 21. ἔπαντας G.

ctos timore cerneret et de salute sua desperantes, quippe tantae multitudini impares, praeter expectationem victoriam dedit, ita ut et vincirent Scythas et trucidarent et captos ducerent, immo etiam (nam tale quid etiam in minoribus proeliis haud raro evenit,) universam gentem multitudine innumerabilem funditus delerent uno isto ac solo die.

6. Digressis in suas quibusque stationes Comanicis Romanisque copiis, cum imperator prima face ad coenam iturus esset, indignabundus quidam, Synesius nomine, adstitit et "quid hoc, inquit, sibi vult, et quae ista nova agendi ratio est? unusquisque militum ad triginta et amplius Scythas captivos tenet; Comanorum multitudo prope adest. quid si indormierint milites, ut par est, tantis exantlatis laboribus, et Scythae alter alterius vincula solverint, strictisque gladiis eos confoderint? quamobrem plerosque barbarorum quamprimum trucidari iube." at imperator traci vult "etsi Scythae, inquit, tamen sunt ho-

δπλα εἰς ἓνα καταθέσθαι τόπον, τοὺς δὲ δεσμώτας παραφ-
 λῆττειν. ταῦτα κελύσας ἐν ἀμεριμνίᾳ τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς
 ἦν. περὶ μέσσην δὲ φυλακὴν τῆς νυκτὸς, εἴτε ἐκ θείας ὁμῆς,
Πεῖτε καὶ ὅπως οὐκ οἶδα, ὁμῶς δ' οὖν ὡς ἐξ ἑνὸς συνθήματος
 μικροῦ πάντας οἱ στρατιῶται ἀπέκτειναν. τοῦτο ὁ βασιλεὺς 5
 ἀνγαζούσης ἡμέρας ἀκηκῶς, ὑπόπτον εὐθύς τὸν Συνέσιον
 εἶχε. μετακαλεῖται τοίνυν παραχρημα τοῦτον. καὶ αἰτιώμε-
 νος σφοδρῶς ἠπειλεῖτο λέγων "τοῦτο τὸ ἔργον σόν." τοῦ
 δὲ ἐπομνυμένον μὴ εἰδέναι, ἐπέταξε δεσμηθέντα τοῦτον κα-
 τασχέθῃναι, "γνώτω" λέγων "ὅποσον καὶ μόνον ὁ δεσμὸς κα- 10
 κόν ἐστιν, ὡς μηκέτι κατὰ ἀνθρώπων τοιαύτας ἀποφύσεις
 ποιεῖσθαι." τάχα δὲ ἂν καὶ ἐκόλασε τοῦτον, εἰ μὴ προσελθόντες
P. 235 οἱ καθ' αἷμα καὶ δὲ ἀγχιστείας προσήκοντες τῷ αὐτοκράτορι
 μεγιστᾶνες κοινὴν τὴν ὑπὲρ τοῦ Συνεσίου ἱκετηρίαν ἐποιοῦντο.
 τῶν δὲ Κομάνων οἱ πλείους πτοηθέντες, μὴ τι δεινὸν καὶ 15
 κατ' αὐτῶν ὁ αὐτοκράτωρ νυκτὸς μελετήσεις, τὴν λείαν πᾶ-
 σαν ἀναλαβόμενοι, νυκτὸς φέροντο, τὴν πρὸς τὸν Δάνουβιν φέ-
 ρουσαν ὀδεύοντες. αὐτὸς δὲ ἀνγαζούσης ἡμέρας, φεύγων τὴν
 τῶν νεκρῶν σωμάτων δυσωδίαν, ἀπίρας ἐκείθεν ἔρχεται ἐπὶ

1. τόπον καταθέσθαι G. 3. εἴτ' ἐκ A. 4. ὁμῶς correxi,
 ὁμῶς codices. ὡς om. G. 5. βασιλεὺς κατὰ τὴν πρῶταν
 ἀκηκῶς A. 8. τὸ γὰρ A. 11. τοιαῦτα G. 15. καὶ
 add. A. 16. αὐτῶν CAG, αὐτὸν P. 18. φεύγων om. G.
 19. σωμάτων om. A. ἀπίρας τῶν χοιρητῶν (ἐκέισε γὰρ ὁ
 πόλεμος ἐγεγόνει) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κατὰ δ. καλούμενον ἔρχε-
 ται A.

mines; etsi hostes, tamen misericordia nostra digni. tibi vero, ne-
 scio, quid in mentem venerit ita deliranti?" instantem ulterius ira-
 tus dimisit; tum edicto per castra promulgato admonuit milites, ex-
 uerent Scythas armis, eaque collecta omnia uno in loco deponerent,
 captivos ipsos diligenter custodirent. his ita provisus, securus reli-
 quum transegit noctis. circa mediam autem noctem, divinus impulsu,
 an quo alio casu, incertum: eodem momento veluti signo dato ferme
 universos Romani trucidant. quod ubi imperator exorta luce audi-
 vit, suspectum extemplo habet Synesium. arcessitum de scelere com-
 pellat, et atrociter munitans, "huius quidem, inquit, tu auctor es fa-
 cinoris." hic licet iuraret, se inscio id factum esse, tamen vinculis
 eum constringi iussit; nam "discat, inquit, quantum mali vel sola ha-
 beant vincula, ne posthac de hominibus isto modo statuat." et fortasse
 etiam castigasset eum, nisi cognati et affines imperatoris, homines
 nobilissimi, intercessissent pro eo coniunctis precibus. Comanorum
 autem plerique veriti, ne quid mali etiam sibi imperator noctu strue-
 ret, praeda omni sumta, Danubium versus iter ingressi sunt. ipse

τινα τόπον Καλὰ δένδρα καλούμενον, σταδίους δέκα πρὸς τοὺς ὕατὼ ἀπέχοντα τῶν Χοιρητῶν. ἀπερχόμενον δὲ ἐκεῖσε κατέλαβεν ὁ Μελισσηνός. οὐ γὰρ ἔφθασε παραγενέσθαι ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἀσχολούμενος τὴν πληθύν ἐκείτην τῶν Β 5 νεολέκτων ἀποστείλαι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλήλους τοίνυν ἀσπασάμενοι καὶ συγχαρόντες, ὡς εἰκός, τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοιπορίας περὶ τῶν συμπεσόντων ἐπὶ τῇ τῶν Σκυθῶν ἤτιτ' ὠμίλουν. μεμαθηκῶς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ, ὀηνίκα τὰ Καλὰ δένδρα κατέλαβε, τὸν δρασμὸν τῶν Κομάνων, ὅποσα τούτοις 10 ἀνῆκε πρὸς λόγον τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς, ἐπισιάξας ἐν ἡμίνοις, ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς, ἐντειλάμενος σπεῦσαι καταλαβεῖν αὐτούς καὶ πέρασθαι, εἰ δυναθῆεν, Λαοῦβεως καὶ V. 186 δοῦναι τὰ ἀποσταλέντα. βαρὺ μὲν αὐτῷ ἦν διὰ παντός, μὴ C μόνον ψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι ψεύδεσθαι, ὁμίλιαν ἰκα- 15 νῆν πρὸς ἅπαντας περὶ ψεύδους ποιουμένην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν φευγόντων· τοὺς δὲ γε λοιποὺς ἐφεπομένους αὐτῷ εἰστία τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας δαψιλῶς. δέον δὲ ἐλογίσατο, μὴ τηρικαῦτα τοὺς ἀνήκοντας δοῦναι μισθούς, ἀλλὰ μεθεῖναι τοὺς εἰς ὕπνον τραπέντας καταπέψαι τὸν οἶνον, καὶ 20 οὕτω τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς συλλεξαμένους ἐν ἐπιγνώσει γενέσθαι τοῦ πραττομένου. τῇ μετ' αὐτὴν οὖν μετακαλεσάμενος ἅπαντας, οὐ τὰ προὔπεσχημένα δίδωσι μόνον, ἀλλὰ καὶ

2. ἀπερχόμενον C, ἀπερχόμενος PG. 4. τὴν τῶν CG. 9. ὅποσα: πάντα τούτοις ἀνῆκε, πρὸς τὴν τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς ὄλην A. 11. ἡμίονους ἐπισιάξας A. posterius recepi, ἐπεισάξας PG. 16. πεφηνότων P in margine. δέ γε καταλειφθέντας εἰστία A.

illucescente die, cadaverum foetorem defugiens, inde profectus, in locum se contulit, cui Caladendra nomen est, qui octodecim stadiis a Choerenis distat. eo tendentem Melissenus convenit; neque enim pugnae tempore adesse potuerat, multitudine illa recens lectorum ad imperatorem mittenda occupatus. ambo amplexibus ac gratulationibus, ut assolet defuncti, in reliquo itinere de iis, quae in pugna cum Scythia commissa acciderunt, confabulati sunt. ad Caladendra ubi perventum est, imperator de fuga Comanorum certior factus, quae ipsis concesserat pacto, iumentis imposita ad eos misit, mandans, ut itinere accelerato vel ultra Danubium, si possent, eos assecuti, munera traderent. quippe grave ipsi semper videbatur, non solum mentiri, verum etiam in mendacii suspicionem incidere: de cuius turpitudine orationem sat longam ad omnes habuit. sed haec de fugientibus; ceteros, qui remanserant, per diem reliquum accepit lautissime. neque tamen praemia debita tum temulentis danda censuit, sed cra-

D πολλῶν κλίονα. σκεψάμενος δέ, ἐπεὶ ἀπολύειν τούτους οἴκαδε ἐβούλετο, μὴ ἐν τῷ ἀπιέναι εἰς προνομήν σκεδασθέντες οὐ μικρὰν τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν παρακαυμέναις κομποπέσει τὴν βλάβην ἐπάξωσιν, δμήρους ἐξ αὐτῶν λαμβάνει. αἰτησαμένων δὲ καὶ αὐτῶν τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἀσφαλίσασθαι, δίδωσιν 5 αὐτοῖς τὸν Ἰωαννάκην, (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἀνδρεία καὶ φρονήσει διαφέρων,) τὴν τῶν ἀπάντων οἰκονομίαν διαθέμενος καὶ τὴν μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ζυγοῦ τῶν Κομάνων εὐθέτησιν. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ τοῦ αὐτοκράτορος θεῖα πάντως προνοία. πάντα γοῦν P. 236 κατὰ τὸ πληρὲς τελέσας, τροπαιοφόρος αὐτὸς νικητὴς πρὸς τὸ 10 Βυζάντιον ἐπανέρχεται, Μαΐου παριπνεύοντος μηνός. ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν Σκυθῶν οὐδέ πη πέρας ἔχεται, κἄν ἐκ πολλῶν ὑλίγα μοι εἴρηται, ἄκρῳ δακτύλῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἀψυμένῃ κελύγους. τὰς γὰρ λαμπρὰς τοῦ αὐτοκράτορος νίκας, τὰς μερικὰς τῶν πολεμίων ἦτας, τὰς καθ' ἓνα τούτου ἀνδραγαθίας, 15 τὰ ἐν τῷ μεταξὺ συμπύκνοντα τοῖς τότε καιροῖς, καὶ ὅπως πρὸς ἅπαντας ἐποικίλλετό τε καὶ διὰ παντοίας μεθόδου διέλυε τὰ συμπύκνοντα δεινὰ, οὐδ' ἂν Δημοσθένους ἄλλος ἢ καὶ ὁ ἅπας τῶν ῥητόρων χορός, οὐδ' ἂν ἡ Ἀκαδημία πᾶσα καὶ ἡ

3. κατὰ CA et in margine P, παρὰ PG. τὴν alterum om. A. 4. αἰτησαμένων: καὶ τὸν Ἰωαννάκην δοῦς διασωῖσαι τούτους μέχρις αὐτοῦ ζυγοῦ, οἴκαδε τούτους ἀπέλυσεν A. 5. τὰ om. G. 6. Ἰωαννάκην C. τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῇ G. 8. Ζυγοῦ scripsi. vid. p. 245 A. libri ζυγοῦ. 9. post προνοία punctum posui; libri uno tempore προνοία πάντα. 10. τελέσαι G. τὸ alterum om. G. 12. σκυθῶν οὕτω· κἄν A. 17. ἂν ἅπαντα? 18. ὁ om. G. 19. ἡ prius om. G.

pulam edormire sivit, quo mente recepta beneficii sensum haberent. itaque postridie eius diei convocatis omnibus, non ea solum, quae pollicitus erat, sed multo plura persolvit. sed cum domum eos dimittere vellet, veritus, ne in reditu praedabundi oppidis viam adiacentibus haud parvam calamitatem inferrent, obides iis imperavit; vicissim et ipsis securitatem itineris petentibus, Iohannacem comitem dedit, fortitudine ac prudentia praestantem, cui omnium rerum procuracionem incolumitatemque Comanorum commendavit, usque dum ad Zygom pervenissent. atque ita quidem imperator divina plane providentia. omnibus igitur abunde persolutis, ipse triumphans Byzantium revertitur, Maio mense. hactenus de bello Scythico; licet ex multis pauca tantummodo narraverim, Adriaticum quasi mare summo digito tangens. nam splendidae imperatoris victorias ac leviores hostium clades singulaeque ab eodem praeclare gesta et quanta arte, quae interim acciderant, malis se expediverit, haec omnia verbis aequare nec Demosthenes alter posset, nec universus oratorum

Στοι εἰς ταυτὸν συναληλυθέην καὶ προὔργου παντὸς τῆς Β
Ἀλεξίου πράξεις ἐποίησαντο, τούτων ἐφικέσθαι ἐξίσχουσιν.

7. Οὐ πολλαὶ διήλθον ἡμέραι τῆς τοῦ βασιλέως εἰς τὰ
ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, καὶ ὁ Ἀριέβης Ἀρμένιος καὶ ὁ Κελ-
5 τὸς Οὐμπερτόπουλος (λογάδες οὗτοι ἄνδρες τῶν ἐπιφανῶν
Ἀρμενίαι) κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετήσαντες ἐφωρδή-
σαν, πλῆθος οὐκ ἀγεννὲς πρὸς ταυτηνὴν τὴν βουλήν ἐπισυρό-
μενοι. καὶ οἱ ἔλεγχοι παρήσαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπαρρησιάζετο.
κατάκριτοι δὲ ἤδη καταστάντες οἱ ἐπίβουλοι, δήμευσιν καὶ
10 ὑπερορίαν τῆνικαῦτα κατεκρίθησαν, τῶν ἐκ τῶν νόμων ποι-
τῶν τοῦ αὐτοκράτορος σχολὴν παντελῆ καταψηφισαμένον, μη-
δενὸς τὸ σῶμα λωβηθέντος. λογοποιουμένην δὲ Κομάνων ἔχο-
δον μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ, ἐκείθεν δὲ καὶ τὸν Βοδῖνον καὶ
αὐτοὺς Δαλμάτας παρασπονδήσαι τε καὶ κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς
15 χωρῆσαι βουλομένους, ἐμερίζετο τοῖς λογισμοῖς, πρὸς ὅπτε-
ρον ἂν ἀπονεύσειε τῶν ἐχθρῶν. δέον οὖν αὐτῷ ἐδόκει κατὰ
τῶν Δαλματῶν πρώτως ἐξοπλίσασθαι καὶ προκαταλαβεῖν τὰ
ἀναμεταξὺ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ αὐτῶν διακειμένα τέμπη καί,
ὡς ἐνόν, ἀσφαλίσασθαι. συναγαγὼν τοῖνυν ἅπαντας καὶ ἀνα-
20 κοινοῦσαμενος τὸ σκοπούμενον, ἐπαὶ συνοῖσον ἅπανι τοῦτ' ἐδό- V. 187
κει, ἔξεισι τῆς μεγαλοπόλειως, τὰ κατὰ τὴν ἐσπέρην προμη- D
θευσόμενος. καὶ ταχὺ τὴν Φιλιππούπολιν καταλαβὼν, καὶ

3. οὐ πολλαί: τότε καὶ ὁ ἀριέβης A. 4. Ἀρμένιος G. 6.
ἀρμενίαι G. 7. ταυτηνὴν om. A. 10. ἐκρίθησαν CG. 13.
ὁ αὐτοκράτωρ μανθάνων G. 14. αὐτοῦς: lege τοὺς. 14. ἡμετέ-
ρας G. 19. ἅπαντας: excidit fortasse τοὺς λογάδας. 21.
μεγαλονπόλειως C. προμηθευσάμενος G.

chorus, neque si Academia tota Stoaque ad celebrandas Alexii res ge-
stas convenirent.

7. Non multū dies effluxerant ab imperatoris in palatium reditu,
cum detecta in eum confuratio est Ariebis Armenii et Ubertopuli
Galli, nobilissimorum fortissimorumque hominum, qui multitudinem
non contemnendam in partes suas traxerant. aderant testes et rem
libere profitebantur. convicti cum essent insidiatores, bonorum pub-
licatione et exilio multati sunt, capitis poenam, legibus praescriptam,
remittente imperatore. iam cum imperator fama Comanos irruptionem
fecisse accepisset, ab altera autem parte Bodinum et Dalmatas, foe-
dere rupto, incursionem in fines nostros meditari, incertus erat animi,
utri prius adversariorum occurreret. tandem satius duxit, contra Dal-
matas primum arma parare, viasque nostros inter et illorum fines
sitas occupare et, quantum fieri posset, munire. convocavit igitur
primores omnes aperuitque consilium; quod cum probatum esset
omnibus, urbe egressus est, Occidentem placaturus. celeriter Philip-

γράμματα δεξάμενος τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας χρηματίζοντος περὶ τοῦ δουκὸς Δυρραχίου Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος, διαβεβαιούμενα ἀποστασίαν ἐκείνον εὐδύνειν, ἀθυσμῶν διὰ πάσης ἡμέρας καὶ τυκτὸς ἦν, πῆ μὲν διὰ τὸν ἐκείνου πατέρα ἀναβαλλόμενος τὴν τῆς ὑποθέσεως 5
 P. 237 ἐξέτασιν, πῆ δὲ καὶ δεδιώς, μὴ ἄπερ ἡ φήμη λέγει οὐ ψεύσεται. καὶ ἐπεὶ μαιράκιον ἦν ὁ Ἰωάννης, ὡς ἐπίπαν τὰς τῶν τοιούτων ὁρμᾶς ἀκαθάρτους γινώσκων, ἐδεδίει, μὴ τι νεωτερίσεις καὶ λύπης ἀφορήτου ἀμφοῖν τῷ τε πατρὶ καὶ θεῷ πρόξενος γένοιτο. δεῖν οὖν ἐλογίσαστο διὰ πάσης μεθόδου σπεῦναι τὴν ἐκείνου σφῆλαι βουλὴν. ἐκήθετο γὰρ τούτου, ὅπως οὐκ ἂν τις εἴποι. μεταπεμφάμενος οὖν τὸν τότε μέγαν ἐταιρειάρχην Ἀργυρὸν τὸν Καρατζᾶν, Σκύθην μὲν ὄντα, φρονιμώτατον δὲ καὶ ἀρετῆς καὶ ἀληθείας ἐπιμελούμενον, διττὰς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ γραφάς, τὴν μὲν πρὸς τὸν Ἰωάννην τοιαῦτα 15
 B διαλαμβάνουσαν· “ἡ μὲν βασιλεία μου βαρβαρικὴν διὰ τῶν κλεισουρῶν ἔλυσιν κατ’ αὐτῆς μεμαθηκυῖα, ἐξεληλύθει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ’ ᾗ τὰ μεσαίχμια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀσφαλίσασθαι. δεόν οὖν ἐστὶ καὶ αὐτὸν σε παρυγενέσθαι, τὰ κατὰ τὴν ὑπό σε ἀρχὴν ἀναδιδάξοντα· (δέδια γὰρ καὶ 20 τὸν Βουλκάνον, μὴ καὶ αὐτὸς ἐναντίω καθ’ ἡμῶν φρονήσας μελετήσῃ,) πρὸς δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Δαλματιαν ἀναγγελεῖν

3. διαβεβαιούμενος CG. 14. ἐπιμελούμενον C. 15. τοιαῦτα C, ταῦτα PG. 18. ἐφ’ ᾗ — ἀσφαλίσασθαι om. CG. 20. ἀναδιδάξαντα G. 21. Βουλκάνον G hic et infra.

popolin pervectus, a Bulgariae, qui tunc erat, archiepiscopo de Dyrrhachii duce, Iohanne, Sebastocratoris filio, litteras accepit, quae hunc defectionem moliri affirmabant. quo nuntio allato, diem noctemque laboravit, partim propter illius patrem detrectans inquisitionem rei, partim veritus, ne, quod fama ferebat, evaderet. cumque iuvenis esset Iohannes, qua aetate impotenti plerosque animo esse norat, metuebat, ne seditione is mota, intolerandi doloris utriusque, et patri et patruo, auctor foret. itaque omnem statuit operam dare, ut consilium illius impediret; nam iuvenem diligebat quam maxime. accessit igitur magnum tum temporis hetaeriarum Argyrum Caratzam, genere quidem Scytham, sed prudentissimum hominem et virtutis verique studiosum eique duas tradidit epistolas, quarum altera ad Iohannem in hunc sensum scripta erat: “maiestas nostra certior facta, barbaros per flusuras in imperium irrupisse, quae egressa est, ut Romanorum fines tutaretur. itaque opus est etiam te ad me pervenire, ut de provinciis, cui praees, statu referas. vereor enim, ne Bulcanus infesta adversus nos moliat. praeterea de Dalmatiae re-

πρὸς ἡμᾶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Βολκάνου, εἰ ταῖς εἰρηρικαῖς
 ἐμμένει σπονδαῖς, (καὶ γὰρ οὐκ ἀγαθαί μοι περὶ αὐτοῦ ἀγ-
 γέλαια καθ' ἑκάστην κομίζονται,) ἵνα σαφέστερόν τι μεμαθη-
 κότες καὶ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἐπιπλέον παρασκευασόμεθα **μηχα-**
5 **5** **νάς,** καὶ σοὶ τὸ δέον ὑποθέμενοι, ἀδθις πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν
 ἐκπέμψωμεν, ὅπως εἰς ἑκατέρου μέρους τοῖς ἐχθροῖς μαχόμε-
 νοι, τὴν νικῶσαν, θεοῦ ὑπαρήγοντος, σχοίημεν." ταῦτα μὲν
 ἢ πρὸς τὸν Ἰωάννην γραφὴ διελάμβανεν. ἢ δέ γε πρὸς τοὺς
 λογάδας τῶν ἐποίκων Δυρραχίου τοιαῦθ' ὑπηγόρευεν. "ἐπεὶ
10 καθ' ἡμῶν μελετᾶν τὸν Βολκάνον ἀδθις μεμαθηκότες, τῆς
 Βυζαντίδος ἐξεληλύθειμεν, κατασφαλισόμενοι τε τὰ ἐν με-
 σαιχιμῷ τῆς τε ἡμεδαπῆς καὶ τῶν Δαλματῶν διακείμενα τέμ-
 πη, ἅμα δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τοὺς Δαλμάτας ἀκριβώ-
 σασθαι. διὰ τοι ταῦτα δέον κρίναντες μετακαλέσασθαι τὸν **D**
15 ἑμῆτερον δοῦκα καὶ ποθούμενον ἀνεψιὸν τοῦ κράτους ἡμῶν,
 τουτονὶ τὸν τὴν ἡμετέραν ἐγχειρίζοντα ἕμην γραφὴν ἐξαπε-
 στείλαμεν, δοῦκα τοῦτον προχειρισάμενοι. δέξασθε αὐτὸν καὶ
 ἑμεῖς, καὶ εἰς πᾶν τὸ παρ' αὐτοῦ προστατιόμενον ὑπέικετε."
 ταύτας οὖν τὰς γραφὰς ἐγχειρίσας τῷ Καρατζᾷ, ἐντειλατο
20 ἀπελθόντα πρῶτα μὲν ἐγχειρίσαι τῷ Ἰωάννῃ τὴν πρὸς αὐτὸν **P. 238**
 γραφὴν. καὶ εἰ μὲν αὐθαιρέτως ἐπεται, θεκῆνον μὲν θεκῆθεν μετ'
 εἰρήνης προπέμψαι, αὐτὸν δὲ τὴν φρουρὰν τῆς χώρας ἀναδέξα-

7. lege ὑπαρήγοντος.

μὲν οὖν G.

8. διελάμβανε γραφὴ G.

11. ἐξεληλύθαμεν G.

μεταιχιμῷ G.

20. ἀπελθόντα om. G.

bus certiores nos facias velim atque de ipso Bolcano, num stet pacis conditionibus. siquidem haud laeti de eo quotidie ad me perferuntur nuntii. cuius consiliis, ubi certi aliquid ex te cognoverimus, melius poterimus occurrere; te vero, mandatis instructum, in Illyricum remittemus, ut ab utraque parte impetu in hostem facto, victoria, deo iuvante, potiamur." haec ad Iohannem perscripta erant; alterius epistolae, ad nobiliores Dyrrhachii cives datae, argumentum hoc erat. "de Bolcano bellum in nos rursus parante certiores facti, Byzantio egressi sumus, ut montium angustias, quae nostros Dalmaticosque interiacent fines, praesidiis firmemus, simul etiam probe cognoscamus, quid ille et Dalmatae agant; cumque eam ob causam opus esse duxerimus, ducem vestrum, carissimum nostrae maiestatis nepotem, isthinc ad nos evocare: hunc, qui nostram vobis epistolam reddet, ad vos misimus ducemque creavimus. itaque accipite eum et ipsi, atque in omnibus, quae praescripserit, obsequium ei praestate." has epistolas cum Caratae tradidisset, mandavit, ut, eo advectus, prius Iohanni epistolam redderet; quem, si sua sponte obtemperaret, cum

ἄμφω, μετὰ τοῦ Μελισσηνοῦ Νικηφόρου τοῦ καίσαρος καὶ
 τινων τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς
 μόνοι πρὸς ἀλλήλους ὠμίλουσιν περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 ἐηθέντων. ὡς δὲ τὸν Μελισσηνὸν καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν
 Ἀδριανὸν κατατρέχοντας ἐσχηματισμένως τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἑώρα, 5
 V. 189 αὐτὸς τὸν θυμὸν παφλάζοντα μὴ δυνηθεῖς κατασχεῖν, δριμύ
 πρὸς τὸν Ἀδριανὸν ἀτενίσας, ψιλῶσαι τὸν αὐτοῦ πάγονα
 ἠπειλήσατο καὶ διδάξαι, μὴ προφανῶς ψευδόμενον τοιοῦτων
 συγγενῶν ἀποστερηῆσαι τὸν βασιλέα ἐπιχειρεῖν. ἐν ταῦτοις ὁ
 C Ἰωάννης κατέλαβε, καὶ παραχρῆμα εἰσὼ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς 10
 εἰσάγεται, καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτοῦ λαληθέντων ἀκούει. οὐ
 μέντοι γε εἰς ἐξέτασιν ὄλωσ ἄγεται, ἀλλ' ὁ κατάκριτος ἐλεύ-
 θερος ἵσταται, τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν εἰπόντος. "πρὸς
 τὸν σὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐμὸν ἀφορῶν, οὐδ' ἀκούσαι τῶν
 κατὰ σοῦ λαληθέντων ἀνάχομαι. ἔσο τοίνυν ἀμεριμνῶς διά- 15
 γων, ὡς τὸ πρότερον." ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ἐντὸς τῆς βα-
 σιλικῆς ἐρρηθῆ σκηνῆς, μόνων τῶν συγγενῶν, ὀθνεῖον δὲ οὐ-
 δενὸς παρόντος. οὕτω γοῦν τῶν λαληθέντων ἢ μελετηθέντων
 ἴσως κατευνασθέντων, τὸν ἴδιον ἀδελφόν, τὸν σεβαστοκράτο-
 D ρά φημι Ἰσαάκιον, μετακαλεσάμενος σὺν αὐτῷ τῷ Ἰωάννῃ 20
 τῷ υἱῷ αὐτοῦ, πολλὰ ὁμιλήσας πρότερον, ἔφη πρὸς τὸν σε-
 βαστοκράτορα "σὺ μὲν χαίρων ἄπιθι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν,

1. κατὰ CG. 2. αὐτοῖς C, αὐτοῦς P, αὐτοῦς προσηκόντων G.
 9. ὁ om. G. 12. ἐλεύθερον G. 14. ἐμὸν ἀδελφόν G. 17.
 ἐρρηθῆ C, εἰρήθῆ G. 19. ἴσον CG. κατευνασθέντα G.
 21. τῷ G, καὶ P. πρότερον ὁμιλήσας πολλὰ G.

diam sedaret. considentes igitur ambo, una cum Melisseno Nicephoro caesare nonnullisque aliis, sanguine et affinitate iunctis, soli de crimine Iohannis colloquebantur. ubi autem Melisenum fratremque suum Adrianum oblique in filium invehi sensit, effervescenti iterum impar comprimendae irae, Adriano truci vultu comminatur, vulsurum se ipsi barbam atque ita tractaturum, ut in posterum non conaretur propalam mentiendo talibus imperatorem propinquis orbare. interea Iohannes advenit, et statim in regium tabernaculum admissus, quae in eum dicta erant omnia, audit. neque tamen in quaestionem adducitur; sed reus adestat liber, imperatore haec ad eum verba faciente: "patrem tuum, meum fratrem, respiciens, ne audire quidem sustineo, quae in te coniecta crimina sunt. esto igitur animo securo, ut antea." haec omnia intra regium tabernaculum acta sunt, solis propinquis praesentibus, extraneo nemine. tali modo sopitis, quae vel falso insimulata vel meditata etiam fuerant, Isaacium fratrem sebastocratorem una cum Iohanne filio arcesivit, multaque cum utroque

τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ μητρὶ ἀνακοινωσόμενος. ἐγὼ δὲ τουτονὶ”
 (τὸν Ἰωάννην φησὶν ὑποδείξας) “αὐθις, ὡς ὄρας, ἐκπέμψω
 πρὸς τὸ Δυρράχιον, ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἐπιμελῶς ἐνεργεῖν.” οὕτως οὖν ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντες, ὁ μὲν τῆς πρὸς
 5 τὸ Βυζάντιον τῇ μετ' αὐτὴν εἶχετο, ὁ δὲ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 στέλλεται.

9. Οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἔσθη.
 ἀλλ' ἐπεὶ Θεόδωρος ὁ Γαβρᾶς ἐνδημήσας ἦν ἐν τῇ βασιλευ-
 ούσῃ, γινώσκων τὸ τούτου ὄβριμοεργὸν καὶ περὶ τὰς πράξεις P. 240
 10 ὄξυ, βουλόμενος τοῦτον ἀπελάσαι τῆς πόλεως, δοῦκα Τραπε-
 ζοῦντος προϋβάλλετο, πάλαι ταύτην ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀφε-
 λόμενον. ὄρμητο μὲν γὰρ οὗτος ἐκ Χαλδαίας καὶ τῶν ἀνω-
 τέρω μερῶν, στρατιώτης δὲ περιφανῆς γενόμενος, ἐπὶ τε φρο-
 νήσει καὶ ἀνδρείᾳ ὑπερέχων ἀπάντων, μικροῦ καὶ μηδέποτε
 15 ἔργου ἀψάμενος καὶ ἀτυχήσας, ἀλλὰ πάντων αἰεὶ τῶν πολε-
 μίων κρατῶν, καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Τραπεζοῦντα ἐλὼν καὶ ὡς
 ἴδιον λάχος ἑαυτῷ ἀποκληρωσάμενος, ἄμαχος ἦν. τούτου τὸν
 υἱὸν Γρηγόριον ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς εἰς
 μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ εἰσώκισατο. ἀνήβων δὲ ἄμφω τῶν B
 20 παίδων ὄντων, γαμήλια μόνα σύμφωνα ἀναμεταξὺ προέβησαν.
 εἶτα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον εἰς χεῖρας τοῦ σεβαστοκράτο-
 ρος παραθέμενος, ἔν' ὀπηνίκα νομίμου ἄψωνται οἱ παῖδες

1. ἀνακοινωσάμενος G.
 om. G. τῇ om. G.
 17. ἑαυτοῦ G.

2. φησὶν om. G.

5. τὸ prius
 9. ὄβριμοεργὸν P, ὄβριμοεργὸν CG.

locutus, Sebastocratori “tu quidem, ait, salvus in urbem revertere, et quo loco res nostrae sint, matri renuntia. hunc vero (Iohannem digito monstrabat) rursus, ut vides, Dyrrhachium dimitto, ut provinciae suae curam gerat.” ita discedentes, alter Byzantium postridie iter iniit, alter Dyrrhachium missus est.

9. Extitit etiam alia tunc in imperatorem conspiratio. etenim Theodorus Gauram, Cpoli commorantem, cuius imperator animum audacem et promptum norat, ut urbe exterminaret, ducem Trapezuntis creaverat, quam is dudum Turcis eriperat. oriundus hic e Chaldaea superiori, eximiam in militia laudem tulerat, quod et consilio et virtute omnes superabat, neque unquam vel minimam rem susceptam non feliciter perfecerat; cumque omnes semper hostes devicisset, atque adeo ipsam Trapezuntem expugnatam tanquam propriam sibi vindicasset, invictus plane habebatur. huius filio Gregorio Isaacius Comnenus Sebastocrator filiarum unam collocaverat; sed cum ambo impuberes essent, non ultra pacta nuptialia res processerat. tum tradito Gauras Gregorio filio Sebastocratori, ut cum legitimam

ἡλικίας, καὶ ἡ μνηστεία τελεσθῆ, αὐτὸς συνταξάμενος τῆ βασιλεῖ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανήει χώραν. τῆς δὲ ὀμεινέτιδος αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ τὸ κοινὸν ἀποδεδωκυίας χρέος, ἄλλην αὐθις ἐξ Ἀλανῶν ἠγάγετο εὐγενεστάτην. ἔτυχε δὲ τὴν τε τοῦ σεβαστοκράτορος ὀμεινέτιν καὶ ἦν ὁ Γαβρῶς ἔλαβε, δυοῖν ἀδελφοῖν θυγατέρας εἶναι. τούτου δὴλου γεγονότος, ἐπεὶ ἀπὸ τε C τῶν νόμων ἀπὸ τε τῶν κανόνων ἢ τῶν παιδῶν ἐκωλύετο συνάφεια, διεσπάσθη τὸ τοιοῦτον συναλλάγμα. γινώσκων δὲ ὁ βασιλεὺς, ὅποτος ὁ Γαβρῶς στρατιώτης ἐστὶ καὶ ὅποσα πράγματα συνταράττειν δύναται, οὐκ ἤθελε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον, διασπασθέντος τοῦ τοιοῦτου συναλλάγματος, πωλιδρομῆσαι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κατέχειν τοῦτον εἰς τὴν βασιλευσσαν δυεῖν ἕνεκα, ἵν' ἅμα μὲν ὡς ὄμηρον αὐτὸν παρακατέχοι, ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ Γαβρῶ εὐνοίαν ἐπισπᾶσαιτο. κἀν V. 90 τευθεν, εἰς πονηρόν τι βούληται, ἀπόσχεται τοῦ τοιοῦτου. 15 D μιᾷ γοῦν τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν Γρηγόριον συνάψαι ἐβούλετο. διὰ τοι ταῦτα ὑπερετίθετο τὴν τοῦ παιδὸς ἀποστολήν. καταλαβῶν δὲ αὐθις ὁ Γαβρῶς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων καὶ μηδὲν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετωμένων συνείς, ἐσκόπει τὸν ἴδιον υἱὸν λεληθότως ἀναλαβέσθαι. εἶχε δὲ τέως τὸ 20 βεβουλευμένον ἀνεκφορον, κἀν ὁ αὐτοκράτωρ παρηγνίσσετό τι καὶ παρενέφαινε αὐτῷ περὶ τοῦ σκοπομένου. ὁ δὲ εἴτε μὴ γνοῦς, εἴτε καὶ ἀκηδιάσας διὰ τὴν πρὸ μικροῦ γεγονυῖαν τοῦ

13. δυεῖν C, δυοῖν PG. 14. Γαυρά G. 15. an βουλευῆται?
17. τοι om. G. 20. δὲ om. G. 21. κἀν — σκοπομένου om. CG.

aetatem illi attigissent, nuptiae perficerentur, imperatorem salutavit dominusque reversus est. ibi defuncta haud multo post eius uxore, cum alteram ex Alanis nobilissimam duxisset, contigit, ut sebastocratoris coniux et quam Gauras sibi adiunxerat, fratrum duorum filiae essent. quo patefacto, quoniam et civilibus et ecclesiasticis legibus filiorum nuptiae prohiberentur, dirempta illa sponsalia sunt. verum imperator reputans, quam esset Gauras bello egregius quamque efficax turbandis rebus, sponsalibus solutis, reverti ad patrem Gregorium noluit, sed detinere ipsum Cpoli duabus de causis decrevit, primum ut fidei Gaurae obsidem haberet, deinde ut benevolentiam eius sibi conciliaret; propter quae ille, si quid machinaretur, coeptis absterret. itaque sororum mearum unam connubio ipsi iungere voluit. eam ob causam pueri reditum distulit. at Gauras Byzantium reversus, cum nihil eorum, quae imperator meditabatur, intelligeret, filium clam abducere in animo habuit. sed celavit tum consilium, licet imperator obscuris verbis ei significaret, quid in animum induxisset. quae

τοιούτου κήδους διάζευξιν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἤτειτο τὸν υἱὸν
 δοθῆναι οἱ ἐπαναστρέφοντι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀνένευε πρὸς
 τοῦτο. σχηματιζόμενος δὲ ὁ Γαβραῆς ἔκοντι τοῦτον καταλιμ- P. 24
 5 πάνειν καὶ τῇ τοῦ αὐτοκράτορος τὰ κατὰ τὸ παιδίον ἀναθέ-
 5 σθαι γνώμη, ἐπεὶ συνταξάμενος αὐτῷ ἀπάρτι τοῦ Βυζαντίου
 ἐξίεναι ἔμελλεν, ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ σεβαστοκράτορος διὰ τὸ
 παρακολουθῆσαν κῆδος καὶ ἦν πρὸς αὐτὸν ἐκ ταυτησὶ τῆς
 αἰτίας ἔσχε συνήθειαν, ἔνθα τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Φωκᾶ
 τέμενος ἴδρυνται· προάσκειόν τι τοῦτο περὶ τὴν Προποντιδα
 10 διακειόμενον περικαλλές. δαψιλῶς οὖν αὐτοῦ που εὐωχηθέν-
 τες, ὁ μὲν σεβαστοκράτωρ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπανήσει, ὁ δὲ
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤτειτο παραχωρηθῆναι οἱ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν
 συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθύς κατένευεν. ὁ δὲ πολλὰκις ῥηθεὶς B
 Γαβραῆς, ἐπεὶ τῇ μετ' αὐτὴν χωρίζεσθαι ἤδη τοῦ παιδὸς
 15 ἔμελλε, τοὺς παιδαγωγοὺς ἡξίου συνέψεσθαι οἱ μέχρι τοῦ
 Σωσθενίου· κείθι γὰρ ἔμελλε κατασκηνοῦν. οἱ δὲ κατανεύ-
 σαντες συναπήεσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως καὶ ἐν τῷ μέλ-
 λειν αὐτῷ ἐκείθεν ἀπαίρειν τὸ αὐτὸ τοὺς παιδαγωγοὺς ἤτει-
 το, συνέψεσθαι τούτῳ τὸν υἱὸν καὶ μέχρι τοῦ Φάρου. οἱ δὲ
 20 ἀνένευον. ὁ δὲ σπλάγχνα τε πατρικὰ προεβάλλετο καὶ ἀπο-
 δημίαν μακρὰν καὶ ἀλλάττα συνείρων τοῖτοις, κατέκλασε τὰς
 τῶν παιδαγωγῶν καρδίας, καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ λόγοις

5. αὐτῷ τοῦ ἀπάρτι Βυζαντίου P, αὐτῷ τοῦ om. C, ἀπάρτι τοῦ
 Βυζαντίου G, om. C. 13. συνεῖναι CG. 15.
 τοῦ add. G. 19. καὶ om. G.

ille sive non intelligens, sive ob dirempta nuper sponsalia parum cu-
 rans, filius ut secum domum rediret, postulavit. id imperatore re-
 cusante, Gauras non invitum se facere simulans, ut filium relinque-
 ret et imperatoris tutelae committeret, cum valere hunc iussisset
 iamque Byzantium discessurus esset, a Sebastocratore propter affini-
 tatis coniunctionem et natam inde familiaritatem hospitio acceptus
 est ad magni martyris Phocae, in suburbano pulcherrimo ad Propon-
 tidem sito. ubi cum opipare essent epulati, Sebastocrator Byzantium
 revertitur; alter dari id sibi petiit, ut filius postero quoque die se-
 cum una esset. statim annuit Sebastocrator. at Gauras, quem saepe
 diximus, cum postridie iam discessurus a filio esset, paedagogos pueri
 rogavit, ut comitarentur se usque ad Sosthenium; ibi enim diversu-
 rum erat. annuentes illi una ibant. cum et hinc discedendum fuit,
 idem paedagogos rogavit, ut filium ad Pharam usque se sequi pate-
 rentur. id illi recusare. verum alter amorem paternum obtendere et
 itineris longinquitatem et eiusmodi alia addere. ita fregit paedagogo-

C συνείποντο αὐτῷ. τὸν Φάρον τοίνυν καταλαβῶν, εἰς φῶς τὴν
 σκῆψιν προήγαγε. καὶ ἀναλαβόμενος τὸ παιδίον καὶ ἐμβα-
 λῶν εἰς ὀλκιάδα, τῷ τοῦ Πόντου ῥοθίῳ ἑαυτὸν τε καὶ τὸν
 υἱὸν ἐπαφῆκε. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ, θῦπτον
 ἢ λόγος δρομάδας νῆας κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψεν, ἐπτειλόμενος 5
 τοῖς ἀπερχομένοις τῷ μὲν Γαβρᾷ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐγχειρίσαι
 γραφάς, τὸ δὲ παιδίον σπεῦσαι μετὰ τῆς ἐκείνου γνώμης
 ἀναλαβέσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἐχθρὸν τὸν αὐτοκράτορα βούλοιο
 ἐσχηκέναι. καταλαμβάνουσι τοίνυν αὐτούς οἱ ἀπελθόντες ἐν-
 D θεν τῆς Αἰγίνου πόλεως κατὰ τὴν πόλιν τὴν οὐτωσί ἐγχωρίως 10
 Κάραμβιν καλουμένην. καὶ δὴ τὰς βασιλικὰς ἐγχειρίσαντες
 γραφάς, δὲ ὧν ὁ αὐτοκράτωρ ἐνέφαινε, μᾶ τῶν ἐμῶν ἀδελ-
 φῶν τὸ παιδίον βούλεσθαι συναρμόσαι, καὶ πολλὰ ἄττα πρὸς
 αὐτὸν ὠμιληκότες πείθουσιν ἐκπέμψαι τὸν υἱόν. ὄνπερ θεα-
 σάμενος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ διὰ τῶν συνήθων ἐγγράφων μό- 15
 νων τάχα τὸ συνάλλαγμα ἐμπεδώσας, παιδαγωγῷ παραδέδω-
 κεν ἐνὶ τῶν τῆς βασιλίδος θεραπόντων, Μιχαῆλ τῷ ἐκτομῖα,
 καὶ οὕτω περὶ τὰ ἀνάκτορα ἐνδιατριβόντα πολλῆς ἐπιμε-
 V. 191 λείας ἤξιον, τὰ τε ἡθῆ διορθούμενος καὶ πᾶσαν παιδείαν στρα-
 τιωτικὴν ἐκδιδάσκων. ὁποῦ δὲ τὰ τῶν νέων, μὴ βουλόμε- 20
 P. 242 νος ὄλωσ ὑποτάσσεσθαι τι, ἠνιάτο, ὡς μὴ προσηκούσης δῆ-

5. ἐξέπεμψεν CG, ἐξέπεμψεν P. 6. ἐπαρχομένοις P, ἐπερχο-
 μένοις G, recte C. Γαυρᾷ G hic et infra. 9. αὐτοὶ C.
 11. Κάραβιν CG. 17. τῶν add. C. 19. ἡθῆ CG, ἡθῆ P. 21.
 δῆθεν add. C.

rum animos, seque ut comitarentur, evicit. Pharum sic proventus,
 quid vellet, patefecit. nam arrepto puero et in ouerariam navem
 coniecto, maris fluctibus se filiumque commisit. quod simulatque
 imperator cognovit, dicto citius celoces misit, vectoribus mandans, ut
 Gaurae litteras ad eum datas redderent, puerumque sine mora ab eo
 repeterent; sin negaret, utique minarentur hostem ipsi imperatorem
 fore. assequuntur Gauram citra Aeginum urbem, ad oppidum ab
 indigenis Carambim appellatum. statim reddunt imperatoris litteras,
 quibus se sororum mearum unam puero in matrimonium daturum
 significabat, et multis ad eum verbis factis, tandem persuadent, ut
 filium remitteret. quem ut imperator vidit et legitimis solum pactio-
 nibus continuo nuptias firmavit, paedagogo puerum tradidit, famulo-
 rum imperatricis uni, Michaeli eunucho. ac multa dehinc eum in
 palatio commorantem cura complexus, et mores adolescentis ad hu-
 manitatem informavit, et universae rei militaris scientia eundem im-
 buit. verum ut sunt puerorum ingenia, cum parere prorsus nollet,
 indignabatur, quod iusti scilicet sibi honores non haberentur. huc

Θεν ἀξιούμενος τιμῆς. δυσαρρεσιῶν δὲ ἅμα καὶ πρὸς τὸν παιδαγωγόν, ἐσκέπετο πρὸς τὸν ἴδιον φοιτῆσαι πατέρα, δέον μᾶλλον εὐχαριστεῖν ἐπιμελείας τοσαύτης ἀξιούμενον. οὐ μέ-
 5 χρι δὲ τούτου περιῦστατο τούτῳ τὸ βούλευμα, ἀλλὰ καὶ ἔρ-
 5 γου ἦπτετο. προσελθὼν οὖν ἀνακοινοῦνται τισι τὸ ἀπόρητον. ἦσαν δὲ ὁ τε Γεώργιος τοῦ Δεκανοῦ, Εὐστάθιος ὁ Καμύτζης καὶ Μιχαὴλ ὁ οἰνοχόος, ὃν καὶ πιγκέρην συνήθως οἱ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ὀνομάζουσιν. ἄνδρες δὲ οὗτοι μαχιμώτατοί τε καὶ τῶν λίαν προσφικωμένων τῷ βασιλεῖ. τούτων ὁ Μι-
 10 χαὴλ προσελθὼν ἀπαγγέλλει πάντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὁ δὲ οὐδὲ πᾶν πιστεύειν ἔχων, ἀνένευε πρὸς τὰ ῥήματα. ἐπι-
 κειμένου δὲ τοῦ Γαβρᾶ καὶ τὸν δρασμὸν ἐπείγοντος, οἱ εὐ-
 νούστερον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακείμενοι ἔφασαν, “εἰ μὴ
 15 δι’ ὄρκου ἡμῖν τὸ βεβουλευμένον πιστώσειας, οὐ συνεψόμεθά
 15 σοι.” τοῦ δὲ κατανεύσαντος, τὸν ἅγιον ἦλον, δι’ οὗ τὴν τοῦ ἐμοῦ ὄσσηρος πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἔνυξαν, ὑπεδείκνουν οὗ ἔκειτο, βουλευσάμενοι ἀναλαβέσθαι καὶ ἐξαγαγεῖν, ὥστε εἰς τὸν δι’ αὐτοῦ τρωθέντα ἐπωμόσασθαι. πείθεται τούτοις ὁ Γαβρᾶς, καὶ εἰσελθὼν ἀναλαμβάνεται λαθραίως τὸν ἅγιον
 20 ἦλον. εἰς δὲ τις τῶν προκαταγγειλάντων τῷ αὐτοκράτορι τὴν βουλὴν δραματοῦς εἰσελθὼν ἔφη, ὡς “ἴδε καὶ ὁ Γαβρᾶς, καὶ ὁ ἦλος ἐγκόλπιος αἰτῷ.” καὶ παραχρῆμα, ἐπισκῆψαντος τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὁ Γαβρᾶς εἰσήγετο, καὶ ὁ ἦλος τοῦ κόλπου

4. περιῦσταται G. 6. αὐ Καμύτζη? 11. πιστεύων PG, re-
 cte C. 16. ὑπεδείκνυτο CG. 19. ἀναλαμβάνει CG. 22.
 αὐτοῦ G.

accedebat, ut offenso in paedagogum animo esset. itaque fugam ad patrem meditabatur, cum tam diligentis institutionis gratiam potius referri oporteret. neque in meditando constitit; immo rem aggressus est etiam. communicavit igitur consilium cum Georgio Decani, et Eustathio Camytza et Michaele a poculis, quem pincernam vulgo aulici vocant, fortissimis viris iisdemque imperatori familiarissimis. ex quibus Michael totius rei indicium ad imperatorem detulit. is nullam omnino fidem dictis habuit. acrius autem Gaura ad fugam urgente, qui animo erga imperatorem fideli erant, “nisi iure iurando, inquit, consilio tuo fidem addideris, non sequemur te.” quod cum ille non recusasset, locum ipsi ostendunt, ubi sacra lancea, qua salvatoris mei latus impii pupugerunt, recondita erat. hanc inde auferret, suadent, ut per eum, cuius latus illa percussus esset, iuraret. paruit adolescens, sacrariumque ingressus, lanceam surripuit. tum vero eorum unus, qui rem imperatori prodiderant, accurrens, “ecce, inquit, Gauras, sacram lanceam in sinu gestans.” statim imperatoris

εὐθὺς ἐξήγετο. ἐρωτηθεὶς δέ, ἀπήγγειλε πάντα ἐκ ψιλῆς ἐπερωτήσεως, τοὺς τε συνίστορας ὁμολογήσας καὶ τὰ βεβουλεμένα ἅπαντα. αὐτοῦ μὲν οὖν καταψηφισάμενος, παραδί-
 δωσι πρὸς τὸν δοῦκα Φιλιππουπόλεως Γεώργιον τὸν Μεσο-
 ποταμίτην, ὥστε ἔμφρουρον τοῦτον τηρεῖν δεσμώτην ἐν τῇ 5
 ἄκροπόλει. Γεώργιον δὲ τὸν τοῦ Δεκανοῦ μετὰ γραμμιώων
 D πρὸς Λέοντα τὸν Νικερίτην δοῦκα τῷ τότε τοῦ περὶ Δουνά-
 βου τυγγάνοντα πέπομφεν, ὡς δῆθεν καὶ αὐτὸν σὺν ἐκείνῳ
 τὰ περὶ τὸν Δάνουβιν φυλάττειν· τὸ δὲ πᾶν, ἵνα μᾶλλον
 ἐκεῖνος παρὰ τοῦ Νικερίτου ἐπιτηροῖτο. ἔμφρουρους δὲ καὶ 10
 αὐτὸν Εὐστάθιον τὸν τοῦ Καμύτζη καὶ τοὺς λοιποὺς περιο-
 ρίσας εἶχεν.

1. πάντα : ταῦτα CG. 6. τοῦ om. G. 7. τὸν add. CG. τῷ
 om. CG. τοῦ om. G. lege τῶν. παρὰ G. Δανούβου
 C, Δανούβου G, Δανουβλου Ducangius, Δάνουβιν ego, ex consue-
 tudine scribentis. 9. Δάνουβιν PG, recte C.

insu Gauras inducitur, et lancea sinu educitur. atque cuncta ad
 simplicem interrogationem confessus est, et consociis editis et consi-
 liis omnibus. damnatum Philippopolis duci Georgio Mesopotamitae
 tradidit in arce custodiendum; Georgius Decani cum litteris ad Leo-
 nem Niceritam, qui tunc regionum Danubio adiacentium dux erat,
 missus est, tanquam cum illo scilicet custodiam horum finium actu-
 rus, revera ut ipse potius a Nicerita custodiretur; Eustathium deni-
 que Camytzae reliquosque, ex urbe itidem expulsos, carcere inclusos
 habuit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Θ.

ALEXIADIS LIBER IX.

ARGUMENTUM

Imperio a Dalmatarum incursionibus munito, Alexius Iohannem Ducam in Tzacham mittit: Mitylene, Samus aliaeque insulae receptae (1). Carycae et Rhapsomatis defectio (2). Tzacham rursus bellum parantem sultanus Clitziasthan, quem imperator in auxilium vocaverat, inter epulas confodit (3). Dalmatarum princeps, Bolcanus, Romanam ditionem depopulatur, pulso Iohanne Comneno duce (4). contra quem dum Alexius ipse movet, patefacta est coniuratio Nicephori Diogenis (5). eiusdem ortus, consilia, virtutes (6). ad confessionem sceleris frustra admonitus (7), per tormenta conscios edere cogitur (8). a militibus, in concionem convocatis, Nicephorus et Cecaumenus Catacalo excaecantur, incertum an Alexio auctore (9). Bolcanus pacem impetrat, obsidibus datis. Nicephorum, novis iterum studentem, venia imperator donat (10).

1. Οὕτως οὖν τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ Γρηγόριον τὸν p. 245
Γαβρᾶν ὃ αὐτοκράτωρ οἰκονομήσας, ἀπύρας τῆς Φιλιππου-V. 194
πόλεως, τὰ ἀναμεταξὺ Δαλματίας καὶ τῆς ἡμεδαπῆς τέμπη
καταλαμβάνει. καὶ τὸν ὅλον ἀνχένα διαδραμῶν τοῦ οὕτως
5 πως ἐγχωρίως καλουμένον Ζυγοῦ, οὐκ ἐποχοῦμενος, (οὐ γὰρ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Θ Γ. 1. οὕτως G, οὕτως P. 2. γαυρᾶν G.
5. πως ἐγχωρίως om. CG. Ζυγοῦ scripsi, ζυγοῦ PG. ἐπο-
χοῦμενος CG, ἐποχοῦμενον P.

1. His ita de Iohanne et Gregorio Gaura constitutis, imperator Philippopoli profectus, quae Dalmatiam Romanamque ditionem in-
teriacent valles occupavit. cumque totas emensus esset angustias Zygi,

ἐδίδου τοῦτο ἐς αἰὶ ὁ τόπος ἠχθρώδης τε καὶ χαραδρώδης
 ὦν καὶ συνηρεφῆς καὶ μικροῦ ἄβητος,) ἀλλὰ περὶ ἅπαντα
 διερχόμενος καὶ οἰκείους περιαρθρῶν ὀφθαλμοῖς, μὴ διαλάθῃ
 τι ἀφύλακτον, δι' οὗ ῥαδία τοῖς πολεμίοις πολλάκις ἢ δίοδος
 γένηται, καὶ οὗ μὲν διώρυγας ἐπιτρέπων γενέσθαι, οὗ δὲ καὶ 5
 Βυζυλίνοὺς κατασκευασθῆναι πύργους καὶ πολίχνια, ἔνθα ὁ τό-
 πος παρεῖχε, γενέσθαι διὰ πλίνθων ἢ λίθων ἐπέταττε, τὰ
 ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα καὶ τὰ μεγέθη αὐτὸς διαμε-
 τρῶν· ἔστι δ' οὗ καὶ οὐρανομήκη δένδρα ῥιζοτομηθέντα
 κατατεθῆναι εἰς τὸ ἔδαφος διετάξατο. καὶ οὕτω τὰς τῶν πο- 10
 λεμίων δίοδους ἀποταφρεύσας, ἐπάνεισι πρὸς τὴν μεγαλοῦ-
 πολιν. ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ῥαδίαν ἴσως τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν
 τοῖς ἄκροαταῖς παρίστησιν· ὅποσον δὲ τὸν ἰδρῶτα ὁ αὐτο-
 C κράτωρ τῷ τότε ὑπέστη, μαρτυροῦσι πολλοὶ τῶν τότε παρόν-
 των καὶ εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων. ἀλλ' οὐ πολὺς παρελη- 15
 λύθει καιρὸς, καὶ τὰ κατὰ τὸν Τζαχῦν ἀκριβέστερον αὐτῆ
 ἐπηγγέλλετο, ὡς οὐδὲν τῶν συμβάντων αὐτῷ κατὰ τὴν
 θάλατταν καὶ τὴν ἡπειρον τῆς πρότερον γνώμης ἀπέστησαν,
 ἀλλὰ τοῖς προσήκουσι βασιλεῦσι χρᾶται παρασήμοις, βασι-
 λέα ἑαυτὸν ὀνομάζων, καὶ τὴν Σμύρνην οἰκῶν καθαπερεὶ βα- 20
 σιλεία τινα, στόλον εὐπρεπίζει, ἐφ' ᾧ τὰς τε νήσους αὐθις
 δηώσασθαι καὶ μέχρι αὐτοῦ φθάσαι Βυζαντίου καὶ εἰς αὐ-

1. τε om. G. 3. περιαρθρεῖν G. lege περιαρθρῶν. 9. δὲ
 G. 10. πολέμων G. 11. lege μεγαλόπολιν. 18. lege
 ἀπέστησεν. 19. χρῶται G.

quod vulgo vocant, non equo vectus, (nam id per locum praeruptum
 et salebrosum fruticibusque tectum ac fere invium non ubique lice-
 bat,) sed pedibus semper incedens et suis ipse oculis dispiciens omnia,
 ne quid praesidio destitutum lateret, unde facile irrumpere hostes
 possent: fossas hic duci iussit, alibi ligneas exstrui turres et, sicubi
 id locus sivit, oppida e laterē aut saxo aedificari, quorum inter se
 distantiam magnitudinemque ipse dimetiēbatur. nonnunquam etiam
 celsissimas arbores, radicibus excisas, prosterni humi iussit. ita cum
 hostium aditus interclusisset, Cpolin revertitur. ceterum opera haec
 ex narratione mea levior fortasse auditoribus videtur; at quanti su-
 doris imperatori fuerit, multi eius comites hodieque testari possunt.
 non multo post imperator de Tzacha certior fit, nihil eum de priori
 spe remittere ob ea, quae illi terra marique accidissent; quin potius
 insignibus ornatum regis, regem se ipsum nominare; Smyrna velut
 regni metropoli facta, classem ibidem parare, qua et insulas rursus
 vastaret et ad urbem usque progressus, imperio ipso, si posset, poti-
 retur. his quotidie nuntiatis, imperator non socordi, nec demisso ad

την δέ, εἰ δυνατόν, τὴν τῆς βασιλείας ἀνευχεθῆναι περιω- D
 πῆν. ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ βεβαιούμενος ὁσημέραι, δεῖν ἔγνω
 μὴ ἀναπίπτειν, μηδὲ μαλακίζεσθαι πρὸς τὰ θρυλλούμενα,
 ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι διὰ τοῦ ἐπιλείποντος ἔαρινου καιροῦ
 5 καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν χειμῶνος κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ καρτερώς
 πρὸς αὐτὸν ἀντικαταστήναι καὶ σπεῦσαι διὰ πάσης μηχανῆς, P. 246
 μὴ μόνον φρουρὰ τὰ ἐκείνου ἀναδείξαι ἅπαντα, τὰς βουλὰς,
 τὰς ἐλπίδας, τὰς ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀπελάσαι τῆς
 Σμύρνης καὶ ὅσα ἄλλα προφθάσας κατέσχε, τῆς ἐκείνου χει-
 10 ρὸς εὔσασθαι. τοῦ χειμῶνος δὲ ἤδη παρωχηκότος, ἐπεὶ προσ-
 μειδιῶν ἤδη τὸ ἔαρ παρῆν, μεταπεμψάμενος ἀπὸ τῆς Ἐπι-
 δάμνου τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Δούκαν, μέγα
 δούκα τοῦ στόλου προσχειρίσατο. καὶ ἡπειρώτας δὲ στρατὸν
 15 τὴν πρὸς τὸν Τζαχᾶν πορείαν ποιῆσθαι, τῇ δὲ γε Κωνσταν-
 τίνῃ τῇ Δαλασσηῷ τὴν τοῦ στόλου ἡγεμονίαν ἐγχειρίσαι,
 ἐπιτελάμενον οὕτω τὴν ἡῖονα παραθέειν, ἵν' ἅμα τὴν Μιτυ- B
 λήνῃ καταλαβόντες εἰς ἀμφὸν θαλάττης τε καὶ ἡπείρου τὸν
 μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψωσι πόλεμον. καταλαβὼν τοίνυν τὴν
 20 Μιτυλήνῃν ὁ Δούκας παραχρῆμα ξυλίλους κατεσκεύασε πύργους V. 195
 καὶ ὥσπερ εἰς ὀρμηματός τινος ἐκεῖθεν ἀφορμῶν καρτερώτε-
 ρον τοῖς βαρβάροις ἀντικαθίστατο. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν τῆς
 Μιτυλήνης φρουρὰν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γαλαβατίτῃ προανα-
 θέμενος, ἐπεὶ μὴ ἐξαρκοῦντα τοῦτον πρὸς μάχας τοιοῦτον ἀν-

1. lege δη. τὴν βασιλειον CG. 4. ἔαρινου: an θερινου? 5.
 καὶ κατὰ coul. Brockhoffius. 17. ἡῖονα C. 23. αὐτοῦ add. CG.

ea animo esse oportere ratus, per aestatis quod supererat tempus et per sequentem hiemem eos belli apparatus facere decrevit, quibus non tantum consilia, spes moliminaque Tzachae irrita redderet, verum etiam ipsa Smyrna eum depelleret et quidquid antea locorum occupaverat, ipsi eriperet. hiberno igitur tempore praeterito, cum ridens iam ver adesset, Iohannem Ducam fratrem Augustae, Epidamno accessitum, magnum classis creavit ducem. cui insuper terrestres copias attribuit lectissimas, cum iisque ipsum iubet pedestri itinere in Tzacham proficisci, classis autem praefecturam Constantino Dalasseno dare, qui sic oram legeret, ut ambo eodem tempore Mitylenem pervenirent et terra marique bellum cum Tzacha capessero. itaque ubi primum Ducas Mitylenem pervenit, ligneas turres extruxit, unde quasi ex arce quadam fortiter cum barbaris contendit. Tzachas Mitylenes custodiam fratri suo Galabatzae commiserat; quem ubi tanto adversario haudquaquam parem cognovit, non distulit ipse Ducam

δρὸς ἐγίνωσκε, θῦπτον φθάσας καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώ-
 σασ, ξυμμίγνυται τῷ Δούκα. καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γενο-
 μένης, ἢ νυξ ταύτην διέλυσε. κῆκτοτε ὁ Δούκας διὰ τρι-
 τῆς σεληνιακῆς περιφορᾶς οὐκ ἐνεδίδου καθ' ἐκάστην ἡμέραν
 προσβάλλον τε τοῖς τείχεσι Μιτυλήνης καὶ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ 5
 λαμπροὺς πολέμους συναίρων ἐξ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι δυ-
 σμῶν. καὶ οὐδὲν πλέον ἦν τῷ Δούκα τοῦ τοσοῦτου καμάτου.
 ὅπερ μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ ἠνιᾶτο καὶ ἥσχαλλεν. ἐπερω-
 τήσας δὲ ποτε τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα στρατιώτην καὶ διαγνούς,
 ὡς οὐδὲν ἄλλο τῷ Δούκα ἢ μάχαι τε καὶ πόλεμοι, καὶ περὶ 10
 τοῦ καιροῦ ἤρετο, καθ' ὅποιαν ὥραν αἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ
 μάχαι συνίστανται. τοῦ δὲ περὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐ-
 Δγὰς εἰρηκότος, ὁ βασιλεὺς αὖθις “καὶ τίνες τῶν μαχομένων
 πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσι;” καὶ ὁ στρατιώτης “τὸ ἡμέτε-
 ρον” ἔφη “στράτειμα.” ξυνεῖς οὖν τηνικαῦτα τὴν αἰτίαν, 15
 ὁποῖος ἐκεῖνος ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον εὐρίσκων, γράμμα
 πρὸς τὸν Δούκαν σχεδιάζει, ξυμβουλευῶν ἀποσιῆσαι τῆς κατὰ
 τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Τζαχᾶ μάχης, καὶ μὴ ἔνα
 πρὸς δύο μάχεσθαι, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας δηλαδὴ καὶ αὐτὸν
 τὸν Τζαχᾶ. ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τὸν μεσημβρινὸν κύκλον διελ- 20
 θῶν πρὸς δυσμὰς ἀποκλίνῃ, τηνικαῦτα προσβάλλειν τοῖς ἐναν-
 τίοις. ἐγγειρίας οὖν τὸ γράμμα τῷ στρατιώτῃ καὶ πολλάκις
 P. 247 περὶ τούτου παραγγέλλας, τέλος ἀποφαντικῶς ἔφη “ἐὰν κλί-

6. ἀνατολῶν CG.

17. ξυμβουλευῶν C.

20. lege Τζαχᾶν.

invadere. committitur proelium grave, quod nox diremit. dehinc
 per trium mensium spatium, Ducas non desitit quotidie Mitylenes muros
 quater atque cum Tzacha acriter congregi a primo mane ad vesperam
 usque. neque tamen ullum tanti laboris fructum tulit. quo impe-
 rator comperto, indigne molesteque rem ferebat. cumque reducem
 e castris militem percontatus audivisset, nihil aliud Iohannem quam
 proelia committere, item interrogavit, quonam diei tempore ista cum
 Tzacha certamina inirentur. “sub solis ortum,” respondit miles. tum
 imperator: “utri pugnantium in ortum versus spectant?” “noster ex-
 ercitus,” miles ait. perspexit ille causam statim et, qua erat inge-
 nii alacritate in excogitando eo, quod facto opus esset, litteras ad
 Ducam exaravit, quibus monebat, ne aciem strueret solis radiis ad-
 versis, neve unus pugnaret contra duos, solem nimirum et Tzacham
 ipsum; sed cum sol, superato meridiano circulo, in occasum verge-
 ret, tum hostes adoriretur. militi igitur ubi litteras tradidit verbis-
 que eadem praecepta identidem dedit, ad extremum asseveranter edi-
 xit: “sole in occasum inclinante, si pugnam cum hostibus iniveritis,

νοτος τοῦ ἡλίου προσβαλεῖτε τοῖς ἐναντίοις, νικηταὶ παρα-
 χρῆμα ἔσεσθε.” ταῦτα τοῦ Δούκα διὰ τοῦ στρατιώτου με-
 μαθηκότες καὶ μηδέποτε τοῦ αὐτοκράτορος μηδὲ τὴν ἐπὶ τῆ
 5 τυχόντι παραβλεψαμένον συμβουλήν, τῇ μετ’ αὐτὴν κατὰ τὸ
 5 σύννηθες οἱ βάρβαροι ὀπλισάμενοι, ἐπεὶ τῶν ἀντιμάχων οὐδεὶς
 ἐφαίνετο, (ἡρέμον γὰρ αἱ Ῥωμαϊκαὶ φάλαγγες κατὰ τὰς τοῦ
 αὐτοκράτορος ὑποθήκας,) τὴν μάχην ἀηληπικότες κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην, αὐτοῦ που μεμενήκασιν, τὰ ὄπλα ἀποθέμε-
 νοι. ἀλλ’ ὁ Δούκας οὐκ ἡρέμει. εἰς μεσουράνημα γὰρ τοῦ
 10 ἡλίου ἤδη ἐφθικότες, αὐτός τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν ἐπὶ Β
 τοῖς ὄπλοις ἦν. καὶ κλίνοντος ἤδη τοῦ ἡλίου, πολέμον τάξιν
 διατυπώσας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ αἰφνηδὸν κατὰ τῶν
 βαρβάρων ἵεται. οὐ μέντοι οὐδ’ ὁ Τζαχᾶς ἀνέτοιμος ἐφάνη.
 15 ἀλλ’ εὐθύς καρτερῶς ὀπλισάμενος συμμίγνυσι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
 15 φάλαγγιν. πνεύσαντος δὲ τρικαῦτα καὶ ἀνέμον σφοδροῦ καὶ
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγαυρίας, ὁ κοίνισσαλος ἐς οὐρανὸν
 αὐτὸν ἤρτο. καὶ τὸ μὲν τοι κατὰ πρόσωπον τὸν ἡλίον λάμ-
 ποντα ἔχοντες, τὸ δὲ τι καὶ τοῦ ἀνέμου τὰς ὄψεις διὰ τῆς
 κόνεως τρόπον τινὰ κατασβολοῦντος, τῶν τε Ῥωμαίων καρτε- C
 20 ρώτερον εἶπερ ποτὲ προσβαλόντων, ἠττήθησαν τὰ νῶτα δεδω-
 κότες. καὶ οὕτω μὴ φέρων ὁ Τζαχᾶς τὴν ἐπὶ πλεόν πολιορ-
 κίαν καὶ πρὸς τὴν ἀδιάστατον μάχην μὴ ἐσαρκῶν, τὴν περὶ
 εἰρήνης ἐπερωτᾷ, τοῦτο καὶ μόνον ἐξαιτούμενος, ἐκχωρηθῆναι

4. τῆ CG, τῷ P.
 22. lege τὰ περι.

17. lege τὸ μὲν τι.

20. προσβαλόντων C.

statim vincetis.” haec Ducas per militem accepit, cumque quodvis
 imperatoris vel in minimis rebus consilium magni semper faceret, po-
 stera luce hostibus more solito ad pugnam paratis, nemo ex Roma-
 norum exercitu apparuit; siquidem omnes ordines quieti manebant ex
 praecepto imperatoris. itaque barbari, pugnam eo die desperantes,
 armis positis, considerabant secure. at Ducas haud quievit. nam sub-
 vecto sole in coeli verticem, ipse cum toto exercitu in armis erat;
 et ad occasum solis aciem instructam magno cum clamore subito ad-
 movet. sed nec Tzachas quidem imparatus erat. immo statim copiis
 bene armatis, pugnam iniiit cum Romanis. quoniam autem ventus
 tum erat vehemens, ubi ad manum res venit, ingens excitatus est
 pulvis. cumque barbari partim adversos haberent solis radios, partim
 etiam pulvis, vento actus, oculis caliginem quodammodo offunderet,
 Romani autem fortius quam unquam instarent, victi terga verterunt.
 ita cum Tzachas neque oppugnationem amplius ferret, neque cominus
 pugnando esset, pacem petiit, hoc unum rogans, ut sibi tuto Smyr-

- V. 196 θί ἀβλαβῆ τὸν πρὸς τὴν Σμύρνην ἀπόπλουν. πείθεται τούτῳ ὁ Δούκας, καὶ λαβὼν ὁμήρους δύο τῶν ἐκκρίτων σατραπῶν, ἐπεὶ κάκεινος αὐθις ἄλλους ἤτειτο τὸν Δούκαν, ἐφ' ᾧ τὸν μὲν μηδένα τῶν Μιτυληναίων ἀδικῆσαι ἐξερχόμενον ἢ συνεπαγαγέσθαι ἀποπλέοντα πρὸς Σμύρνην, τὸν δὲ διατηρῆσαι 5
- D αὐτὸν ἀβλαβῆ τὸν ὡς πρὸς Σμύρνην ἀπόπλουν ποιούμενον, δέδωκε τούτῳ τὸν τε Εὐφορβητὸν Ἀλέξανδρον καὶ Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην· ἄνδρες οὗτοι φιλοπόλεμοι τε καὶ γενναῖοι. εἶτα πίστεις ἐξ ἀλλήλων λαβόντες, ὁ μὲν ἀμεριμνίαν ἤδη εἶχε τοῦ μὴ ἐν τῇ ἐξέρχεσθαι τὸν Τζαγῶν βλάβην τινὰ τοῖς Μι- 10
- τυληναίοις ἐπαγαγεῖν, ὁ δὲ ἐν τῇ διαιπερᾷ μὴ παρὰ τοῦ Ῥωμαιικοῦ στόλου κάκωσιν ἐσχηκέναι. ἀλλ' ὁ κερκίνος ὀρθῶς βαδίζειν οὐκ ἐμάνθανεν, οὐδ' ὁ Τζαγῶς τῆς πρότερον ἀπίστατο πονηρίας. πάντας γὰρ τοὺς Μιτυληναίους ἐπεπειράτο σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἑαυτῇ συνεπαγαγέσθαι. ἐν ᾧσ' ὅσ' 15
- P. 248 τηρικαῦτα ὧν καὶ μήπω ἐφθακῶς, κατὰ τὰ ἐντεταλμένα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Δούκα εἰς ἀκρωτήριόν τι τὰς ναῦς προσορμίσας, ἐπεὶ ταῦτα μεμαθήκοι, ἐλθὼν ἠξίου τὸν Δούκαν παραχωρηθῆναί οἱ μετὰ τοῦ Τζαγῶ συνάψαι πόλεμον. ὁ δὲ τὸν 20
- προγεγονότα ἐσθλαβούμενος ὄρκον, ἀνεβάλλετο τέως. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς ἐνέκειτο λέγων, ὡς "σὺ μὲν δμῶμοκας, ἐγὼ δ' οὐ πιρῆν· καὶ σὺ μὲν τήρει ἕς δέδωκας πίστεις ἀραγεῖς, ἐγὼ

5. τὸν : τοῦ C. 7. τε om. G. Μιχαῖλ G. 8. Βουτουμίτην C constanter. 11. ἐπιγαγεῖν P, recte CG. 16. Δαλασσηνὸς C semper. 23. ἀρωγεῖς C. lege ἀραγεῖς.

nam solvere liceret. obsequitur Ducas, et postquam duos e praecipuis satrapis obsides accepit, ut barbarus Mitylanaeos iniuria discedens ne afficeret neu quemquam secum Smyrnam aveheret, Tzachae, itidem obsides securi reditus poscenti, Euphorbenum Alexandrum et Manuelem Butumitem, viros fortissimos, tradidit. ita fide mutuo data, nec alter iam verebatur, ne abiens Tzachas molestiae quidquam Mitylanaeis inferret, et alter trajectum sibi tutum fore a Romana classe confidebat. verumenimvero cancer recta ingredi non didicit; nec Tzachas a prava consuetudine recessit. omnes enim Mitylanaeos cum uxoribus et liberis conabatur secum abducere. haec dum geruntur, Dalassenus Constantinus, qui Romanae classi praefuit neque dum advenerat, classe ad promontorium quoddam, ut Ducas iusserat, appulsa, ubi ista comperit, accurrit magnoque opere egit, ut Ducas bellum cum Tzacha gerendum sibi permitteret. verum is, iuriurandi memor, abnuebat. cui Dalassenus instans, "nempе tu,

δ' ὁ μήτε παρών, μήτ' ὁμωμοκῶς, μήτε τι τῶν συνδοξάντων
 ἀμφοῖν γινώσκων, ἐπαποδύσομαι πρὸς τὸν κατὰ τοῦ Τζαχᾶ
 πόλεμον. ἐπεὶ δ' ὁ Τζαχᾶς τὰ πρυμνήσια λύσας, ὡς εἶχε,
 κατευθύνει Σμύρνης τὸν ἀπόπλον ἐποιεῖτο, καταλαμβάνει τοῦ- B
 5 τον ὁ Δαλασσηνός θάπτον ἢ λόγος, καὶ παραχρῆμα προσβα-
 λὼν ἐδίωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Δούκας τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ναυτικοῦ
 τοῦ Τζαχᾶ λύνει τὰ πρυμνήσια ἐφθακῶς, κατέσχε μὲν τὰς
 ναῦς καὶ τῆς βαρβαρικῆς χειρὸς τοὺς δορυαλώτους ἅπαντας
 καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς δεσμώτας αἰχμαλώτους ἐρρύσατο. ὁ δὲ
 10 Δαλασσηνός, πολλὰ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ληστρικῶν πλοίων κατα-
 σγῶν, τοὺς ἐνόητας σὺν αὐτοῖς ἐρέταις ἀναιρεῖσθαι παρεκε-
 λεύετο. τάχα δ' ἂν καὶ ὁ Τζαχᾶς αὐτὸς ἐαλώκει, εἰ μὴ παν-
 οὔργος ὢν καὶ τὸ μέλλον ὑφορώμενος, εἰς ἐν τῶν κουφοτέ-
 ρων ἀκατίων μεταβάς, διὰ τὸ ἀνύποπτον διεσώθη λαθῶν. C
 15 στοχαζόμενος γὰρ τοῦ συμπεσόντος αὐτῷ, ἐκ τῆς ἠπείρου
 Τούρκου παρεσκευάκει εἰς τι ἀκρωτήριο ἐστάναι καὶ ὄρᾶν,
 μέχρις ἂν ἢ τὴν Σμύρνην ἀκινδύνως αὐτὸς καταλάβοι, ἢ πο-
 λεμίους περιτρυχῶν πρὸς αὐτοὺς τὴν ναῦν ἐξορμίση καθάπερ
 εἰς τι κρησφύγετον. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἤστοχευε. ἀλλ'
 20 ἐκεῖ τὴν ναῦν προσορμίσας, μετὰ τῶν ἀπεκδεχομένων αὐτὸν
 Τούρκων ἐνωθεῖς, ὡς πρὸς Σμύρνην ᾤχετο. καὶ δὴ καὶ ταύ-
 την κατέλαβεν. ὁ δὲ Δαλασσηνός νικητῆς ὑποστρέψας ἐνοῦ-

3. ὡς om. G. 9. αὐτῷ G. 13. ὑφορώμενος G, ὑποφο-
 ρώμενος P. 15. στοχασάμενος G. 18. ἐξορμίση C, ἐξορ-
 μήση PG. 19. τε add. C. ἤστοχῆκει CG.

inquit, iurasti; ego non adfui. ergo tu quam dedisti fidem, inviolatam
 serva; at ego, qui nec adfuerim, nec iuraverim, nec quicquam eorum,
 quae inter vos convenerunt, norim, in certamen cum Tzacha descendam.
 iam ubi Tzachas, soluta nave, Smyrnam sine mora vela dedit, Dalassenus
 assecutus eum celeriter, impetu facto, in fugam vertit. sed et Ducas,
 reliqua eius classe, priusquam solveret, oppressa, navibus potitus
 est captivosque inibi repertos a barbarorum potestate liberavit uni-
 versos. Dalassenus autem praedatorias naves magno numero cepit,
 quarum vectores cum ipsis remigibus iussit occidi. atque etiam ipse
 Tzachas captus foret, nisi caute proviso periculo, naviculam ingres-
 sus, latendo evasisset. cum enim, quid sibi eventurum esset, praesagi-
 visset, a continente ad promontorium quoddam Turcas iusserat in
 statione esse ibique observare, dum aut Smyrnam pervectus esset in-
 columis, aut hostibus obviam factus, nave appulsa, ad ipsos confugis-
 set. nec sefellit consilium. eo enim postquam navem applicuit, comi-
 tantibus Turcis, qui opperti eum erant, Smyrnam celerrime se re-

ται τῷ μεγάλῳ δουκί. καὶ ὁ Δούκας τὰ κατὰ τὴν Μιτυλή-
 D νην ἀσφαλισάμενος, ἐπεὶ καὶ ὁ Δαλασσηνὸς ἐκεῖθεν ἐπέστρε-
 ψεν, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου πολὺ μέρος ἀφελόμενος, κατὰ
 τῶν παρὰ τοῦ Τζαχῦ κατεχομένων (καὶ γὰρ ἰκανὰς ἔφθασε
 νήσους χειρῶσασθαι) ἐξαπέστειλε. καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν τε 5
 Σάμον καὶ τινὰς ἄλλας νήσους κατασχών, ἐπανέρχεται πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν.

2. Οὐ πολλὰ παρῆλθον ἡμέραι, καὶ μεμαθηκῶς ὁ αὐ-
 τοκράτωρ τὴν τοῦ Καρυκῆ ἀποστασίαν καὶ ὅτι τὴν Κρήτην
 κατέσχευ, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Ῥωμομάτης τὴν Κύπρον, μετὰ στόλου 10
 V. 197 μεγάλου κατ' αὐτῶν τὸν Δούκαν Ἰωάννην ἐξέπεμψε. καὶ κα-
 ταλαβόντα δὲ τὸν Δούκαν τὴν Κάρπαθον οἱ Κρηῖτες μεμαθη-
 κότες, ἐπεὶ οὐ πόρρω ταύτην εἶναι ἐγίνωσκον, ἐπιθέμενοι τῷ
 Καρυκῆ, δεινὸν τὸν φόνον κατ' αὐτοῦ ἀπειργάσαντο. καὶ
 οὕτω τὴν Κρήτην τῷ μεγάλῳ δουκί παραδεδώκασιν. κατα- 15
 P. 249 σφαλισάμενος δὲ τὰ περὶ αὐτὴν ὁ Δούκας καὶ ἀποχωρῶσάν
 δύναμιν εἰς τὴν αὐτῆς φρουρὰν καταλιπών, ἐπὶ τὴν Κύπρον
 τὸν κατάπλουον ποιεῖται. καὶ ἅμα τῷ ταύτῃ προσοκεῖλαι, ἐξ
 ἐφόδου τὴν Κυρήνην κατέσχευ. ὁ δὲ Ῥωμομάτης τοῦτο με-
 μαθηκῶς, καρτερῶς ὀπλιζέται κατ' αὐτοῦ. ἀπὸ Λευκουσίας 20
 τοιγαροῦν ἀπύρας καὶ τὰς ἀκρολοφίας τῆς Κυρήνης καταλα-
 βών, ἐκεῖ που τὸν χάρακα ἐπήξατο, ἀναβαλλόμενος τέως τὸν
 πόλεμον, ὡς ἀπειροπόλεμος καὶ στρατηγικῶν τεχνασμάτων
 ἀδαής. χρεῶν γὰρ τούτοις ἀνετοίμοις ἐπεισεσεῖν. ὁ δὲ ἀνεβάλ-

10. ῥωμομάτης A. 11. αὐτὸν G. καὶ om. C. 12. δὲ
 om. A. 14. φόνον τούτου A. 20. Λευκωσίας Ducangius,
 sed vid. Cinuam. IV. p. 179, 1. 24. ἀνεβάλλετο — μάλα
 om. G.

cepit. Dalassenus, victoria reportata redux, magno se duci iunxit.
 qui, idoneis praesidiis firmata Mitylene, quando inde Dalassenus rediit,
 magnam Romanae classis partem segregatam adversus insulas, quas
 Tzachas ditioni suae additas sat multas obtinuit, misit. ac statim
 occupata Samo aliisque nonnullis insulis, Cpolin reversus est.

2. Non multi dies praeterierant, cum imperator, cognito defe-
 cisse Carycem Cretamque occupasse, Rhapsomatem autem Cyprum,
 ingenti classe Iohannem Ducam adversus utrumque misit. quem cum
 Carpathum pervenisse Cretenses comperissent, freti eius vicinia, Ca-
 rycem adoriuntur ingenti clade. ita Cretam magno duci dedunt.
 constitutis ibi omnibus idoneoque praesidio relicto, Ducas Cyprum
 versus tendit, appulsuque ibi primo Cyrenem cepit. qua re Rhapso-
 mates comperta, valide sese in eum arnavit. ac postquam Leucosia
 profectus, iuga collium Cyrenae imminentium occupavit, castris loca-

λετο τέως τὴν μάχην, οὐχ ὅπως εἰς συμβολὴν πολέμου παρα-
 σκευασθασόμενος, ὡς δῆθεν ἀνετοιμίως ἔχων, (παρεσκευάστο B
 γὰρ εὖ μάλα, καὶ εἵπερ ἐβούλετο, συνεκρότησεν ἂν αὐτίκα τὸν
 πόλεμον,) ἀλλ' ὡς ἂν μὴδὲ συμπλακῆναι βουλόμενος, ὥσπερ ἐν
 5 παιδιαῖς μειρακίων τὰ τοῦ πολέμου ἐπικειροίηκε, μαλακῶς τε
 πρὸς αὐτοὺς διαπρεσβευόμενος καὶ μειλχιόις λόγοις ἐφέλκεσθαι
 τούτους ὡσπερ οἰκονομούμενος. καὶ οἶμαι ἢ δι' ἀπειρίαν πολέ-
 μων ταῦτ' ἐποιεῖ, (ἦν γάρ, ὡς ἔγωγε περὶ τούτου ἤκουον,
 10 ναι ἐφ' ἵππον εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ τύχοι ἐπιβεβηκῶς, καὶ οὐ-
 τως ἐξιππάσασθαι βούλοιο, ταραχὴν εἶχε καὶ σάλον· οὕτως C
 εἶχε περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν ἀπέριωσ ὁ Ῥαψομάτης,)
 ἢ τοίνυν διὰ ταῦτα ἢ καταπλαγείς τὴν ψυχὴν τῷ αἰφνιδίῳ
 τῆς ἐφόδου τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, τὰς φρένας περι-
 15 πεπλάνητο. ἔνθεν τοι καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τινος δυσελπιστίας
 ἐπιχειρήσαντι οὐκ εἰς καλὸν αὐτῷ ἀπηγνῆκε τὰ πράγματα.
 ὁ γὰρ Βουτουρίτης ὑποποιησάμενός τινος τῶν ἐκείνῳ συνα-
 ραμμένων, αὐτομολήσας τῷ ἰδίῳ συγκατέλεξε στρατεύματι.
 τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τὰς φάλαγγας στήσας ὁ Ῥαψομάτης, τὸν
 20 μετὰ τοῦ Δούκα ἐζήτει πόλεμον, διὰ τοῦ προνοῦς τῆς ἀκρο-
 λοφίας βραδεῖ ποδὶ στείγων. ὡς δὲ τὸ μεσαίχιμιον ἀμφοῖν
 τοῖν στρατοπέδοιιν ἀπεστενοῦτο ἤδη, ἀπόμοιρά τις τῶν τοῦ D
 Ῥαψομάτου εἰς ἑκατὸν ποσομένη τὸν ἀριθμὸν, διακριθεῖσα

5. τὰ τοῦ πολέμου om. G. 16. ἐπεχειρήσατο G. 17. γὰρ :
 γοῦν CG. 21. μεταίχιμιον G. 23. ποσοῦμενοι G.

tis, proelium defugit, rei bellicae artisque imperatoriae plane ignarus. cum enim imparatos hostes oporteret improviso opprimi, pugnam defugit, non modo ad eam se adornaturus, utpote qui imparatus esset, (immo optime se paraverat, ac dummodo voluisset, proelium illico committere poterat,) sed configere omnino veritus, quemadmodum pueri colludentes solent, bellum tractavit, missis prae ignavia legatis, qui pollicitationum illecebris illos in partes suas traherent. atque ita, opinor, sive ob imperitiam rei bellicae, (audivi enim, heri eum ac nudistertius tractare hastam ensemque coepisse, equum autem ne conscendere quidem scivisse, aut si forte conscendisset velletque equitare, perturbatione plenum vacillasse: adeo rei militaris imperitus erat Rhapsomates,) sive igitur eam ob causam, sive repentino nostri exercitus adventu percussus, animo fluctuabat. bellum dein cum quadam desperatione aggresso non prospere res cessit. Butumites enim quosdam ex eius militibus, ad defectionem pellectos, suis copiis adiunxit. postridie vero cum Rhapsomates, Ducae pugnandi facultatem

ὡς τάχα κατὰ τοῦ Δούκα τὰς ἡνίας ὄλας ἐνδόντες, τὰς ἀκο-
 κάς τῶν δοράτων ὀπισθεν στρέψαντες, προσχωροῦσιν αὐτῷ.
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Ῥαψομάτης, τὰ νῶτα παραχρῆμα δίδω-
 σιν, ὄλας ἡνίας εἰς φυγὴν χαλάσας, ὡς πρὸς τὴν Νεμεσὸν
 ἀπονενευκῶς, εἴ που γένοιτό οἱ ταύτην καταλαβόντι πλοῖφ ἐν-
 5 τυχεῖν, δι' οὗ τῇ Συρίᾳ προσορμίσας τὴν σωτηρίαν ἐαυτῷ
 περιποιήσαιο. Μανουὴλ δὲ ὁ Βουτουμίτης ἐξ ὀπισθίων αὐ-
 τοῦ διώκων ἤλαυνε. ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ κατεπειγόμενος καὶ τῆς
 ἐλπίδος διημαρτηκῶς, τῷ ἐπὶ θάτερα προσεχώρησεν ὄρει, εἰς
 τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀνεγερθέντα πάλαι νεῶν 10
 προσπεφευγῶς. ὁ δὲ Βουτουμίτης, (οὗτος γὰρ τὴν αὐτοῦ
 διωκὴν παρὰ τοῦ Δούκα ἐπετέτραπτο,) τοῦτον αὐτοῦ ποσ κα-
 ταλαβῶν, λόγον ἀπαθείας αὐτῷ δίδωσι καὶ συμπαλαβῶν
 P. 250 ἄγει πρὸς τὸν μέγαν δούκα. κἀντεῦθεν πάντες τὴν Λευκου-
 σίαν καταλαμβάνουσι. κἀκεῖθεν τὴν ὄλην νῆσον ὑπὸ τὴν ἰδίαν 15
 χεῖρα ποιησάμενοι, ἤσφαλίσαντο κατὰ τὸ ἐγχωροῦν, τῷ αὐτο-
 κράτορι τὰ συμπεσόντα ἅπαντα διὰ γραμμάτων δηλώσαντες.
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὸν ἄγωνα, δεῖν ἔγνω τὰ
 κατὰ τὴν Κύπρον ἀσφαλίσασθαι. κριτὴν μὲν οὖν τηρικαῦτα
 καὶ ἔξισωτὴν τὸν Καλλιπάριον προὐβάλλετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος 20
 V. 198 τῶν ἐπισήμων, μαρτυρίαν δὲ πολλὴν δικαιοπραγίας τε καὶ

3. δίδωσιν καὶ CG.	4. Λέμισον G.	5. ἀπονένευκεν CG.
6. προσορμίσας C, προσορμήσας PG.	7. Μιχαὴλ CG.	9.
ἤμαρτηκῶς G.	11. προπεφευγῶς C.	14. μέγαν δούκα A,
Δούκα PG.	Λευκοσίαν G.	17. ἐμπεσόντα G. ἀπαγ-
τα add. CG.	21. τε om. G.	

daturus, aciem instructam de collibus per declive tardo gradu deduxisset, angusto iam inter utrumque exercitum spatio, Rhapsomatis equites numero fere centum, effusissimis Ducam versus, velut ad pugnandum, habenis progressi, hastarum cuspidibus conversis, ad eum transeunt. quo viso Rhapsomates, terga statim dedit, citatoque equo aufugit Nemesum; ubi navigium se inventurum sperabat, quo in Syriam delatus, salutem sibi pararet. instabat Manuel Butumites fugienti, qui cum ad incitas redactus esset speque excidisset, ad montem, in altera parte situm, accessit ibique in aedem sanctae cruci olim structam confugit. ibi Butumites, cui insequendi curam Ducas commiserat, eum cepit ac, securitate data, ad magnum ducem secum abduxit. hinc omnes Leucosiam petunt et postquam totam insulam subiectam, quantum licuit, praesidiis firmarunt, imperatori per litteras, quae acciderant, nuntiarunt. imperator, laudata ipsorum virtute, iam id sibi faciendum putavit, ut Cyprum insulam tutam praestaret. quapropter iudicem et peraequatorem constituit Calliparium, virum nobilem ac

ἀφιλοχρηματίας καὶ ταπεινοφροσύνης συνεπαγόμενος. ἐπει δὲ καὶ τινος ἢ νῆσος ἐδέετο τοῦ ταύτην φρουρήσοντος, τὸν Β Φιλοκάλην Εὐμάθιον, τὴν ταύτης ἀναθήμενος φρουρὰν, στρατοπεδιάρχην προχειρίσατο, ναῦς πολεμικὰς δεδικῶς αὐτῷ καὶ 5 ἵππότητας, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν Κύπρον διὰ τε θαλάσσης καὶ ἡπείρου ἀσφαλίζεσθαι. ὁ μέντοι Βουτουμίτης ἀναλαβόμενος τὸν Ῥαψομάτην καὶ τοὺς συναποστατήσαντας αὐτῷ ἀθανάτους, ἐπάνεισι πρὸς τὸν Δούκαν. καὶ οὕτως εἰσεῖσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

- 10 3. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κατὰ τὰς νήσους, τὴν Κύπρον φημί καὶ Κρήτην. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς, ἀνὴρ ὢν φιλοπόλεμος, δραστηριότητι γνώμης οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὴν Σμύρνην ἐπελθὼν κατέλαβε. καὶ αὐθις ληστρικὰς ἐπιμε- C λῶς κατεσκευάσας ναῦς, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις καὶ τριήρεις 15 καὶ ἄλλ' αἷτα τῶν κουφοτέρων νηῶν, τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐχόμενος. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, οὐκ ἀνέπιπτεν αὐθις, οὐδ' ἀνεβάλλετο, ἀλλ' ἐκ θαλάττης καὶ ἡπείρου ἔσπευδε τοῦτον καταγωνίσασθαι. τὸν μὲν οὖν Κωνσταντῖνον τὸν Δαλασσηνὸν θαλασσοκράτορα προχειρισάμενος, τηρικαῦτα μετὰ 20 τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἐξέπεμψε κατὰ τοῦ Τζαχᾶ. τὸν δὲ γε σουλιάνον συνοῦσον ἐδόκει διὰ γραμμάτων ἐρεθίσαι κατ' αὐτοῦ. εἶχε δ' οὕτω τὰ γράμματα. "οἶδας, μεγαλοδοξότατε D

3. Εδοτάδιον G. 11. τζαχᾶς πάλιν οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, φιλοπόλεμος ὢν, καὶ αὐθις τὴν Σμύρνην κατέλαβε καὶ δρόμωνας A. 12. ἔθελεν G. 13. ὑπελθὼν CG. 21. διερεθίσαι κατ' αὐτοῦ διὰ γραμμάτων G.

multa iustitiae, abstinentiae modestiaeque laude commendatum. quoniam autem praeterea insula, qui praesidio esset, postulare, Philocallem Eumathium ducem creavit eique naves bellicas et equites tradidit, quibus Cyprum terra marique tueretur. ceterum Butumites Rhapsomaten et qui cum eo defecerant immortales, ad Ducam deduxit. dein Cpolin revertitur.

3. Hactenus de insulis Cypro et Creta. at Tzachas, inquieti vir animi et belli amans, quiescere noluit, sed paulo post Smyrnam adortus cepit. ac rursus piraticas naves studiosè paravit, dromones, biremes, triemes aliasque id genus leviores, in eodem consilio perseverans. sensit imperator, nec otium cunctandumve ratus, terrestribus eum maritimisque debellare copiis statuit. itaque Constantinum Dalassenum, cui classis praefecturam dederat, cum omnibus copiis maritimis in Tzacham misit. ad hoc e re videbatur, sultanum per litteras contra eum concitare. quae hunc ferme in modum scriptae erant. "scis, nobilissime sultan Clitziasthlan, sultanicii dignitatem hereditario iure

σουλιτάν]Κλιτζιασθλάν, ὅτι τὸ σουλτανικὸν ἀξίωμα σοι πατρό-
θεν προσήκει. ὁ δὲ σὸς γαμβρὸς ὁ Τζαχῆς κἀν κατὰ τῆς
βασιλείας Ῥωμαίων τῷ φαινομένῳ ὀπλιζῆται, βασιλέα ἑαυτὸν
ἀποκαλῶν, ἀλλὰ τοῦτο πρόδηλος σκῆψις ἐστίν. οὐ γὰρ λέλη-
θεν αὐτὸν πολυπειρίαν ἔχοντα καὶ ἀκριβῶς γινώσκοντα, ὡς 5
οὐ προσήκει τούτῳ ἢ βασιλεία Ῥωμαίων, καὶ ἀδύνατον τει-
αύτης ἀρχῆς ἐπιδράξασθαι. τὸ δὲ πᾶν σκαιώρημα κατὰ σοῦ
ἐξαρτύεται. οὐ χρὴ τοιγαροῦν ἀνέχεσθαι αὐτοῦ, οὔτε μὴν
ἀναπεπτωκέναι, ἀλλ' ἐργηγορέναι μᾶλλον, ἵνα μὴ τῆς ἀρχῆς
παραλυθῆς. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ῥω- 10
P. 251 μαίων ὀρίων ἀπελάσω, Θεοῦ ἀρήγοντος· κηδόμενος δὲ σοῦ
παρεγγυῶμαι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας φροντίσης ἀρχῆς καὶ
ἐξουσίας, καὶ πῆ μὲν μετ' εἰρήνης, πῆ δέ, εἰ μὴ ταύτην ἀσπά-
ζοιτο, μετὰ ξίφους σπεύσης αὐτὸν καθυποτάξαι." τούτων οὕτω
παρὰ τοῦ βασιλέως οἰκονομηθέντων, καταλαμβάνει τὴν Ἄβυδον 15
ὁ Τζαχῆς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων ἐξ ἠπίρου, καὶ ἐπο-
λιόρκει ταύτην δι' ἐλεπόλεων καὶ πυντοίων πετροβόλων ὀργάνων.
οὐδὲ γὰρ παρήσαν τούτῳ ἔτι ληστρικαὶ νῆες μήπω ἀπαρτισθεῖ-
σαι. ὁ δὲ γε Δαλασσηνὸς εἶχετο μὲν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνά-
μεων τῆς πρὸς Ἄβυδον φερούσης, φιλοκινδυνότατος καὶ εὐψυ- 20
B χότατος ὢν ὁ ἀνήρ· ὁ δὲ σουλιτάν Κλιτζιασθλάν δεξιόμενος τὰ

1. Κλισιασθλάν CG, κντζιασθλάν A. 2. γαμβρὸς: κηδεστῆς A.
3. ὀπλιζῆται G. 5. καὶ add. C. 6. τούτων G. 10.
τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους ὀρίων A. 11. δὲ om. G. 12. ὡς ἂν
τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας φροντίσης A. 14. σπεύσης C,
σπεύσεις PA. 15. τὰ παρὰ PG, τὰ om. CA. 18. ἐτι τού-
τῳ A. οὕτω A. ἐπαρτισθεῖσαι G. 21. κλυτζιασθλάν A.

ad te pertinere. tuus autem affinis Tzachas etiamsi in imperium Romanum se armet, imperatoris nomine assumpto, tamen ista reapse simulatio est. non enim praeterit eum, quo est rerum usu ingeniique acumine, Romanorum imperium ad se nihil pertinere, neque unquam fieri posse, ut regno illo potiatur. Immo tibi omnes parantur insidiae. proinde non aequum est eum pati, nec vero etiam remisso animo esse, sed advigilare potius, ne imperio privero tuo. ego certe istum finibus Romanae ditionis, deo opitulante, expellam; tibi autem timens auctor sum, ut et ipse tuendi principatus tui curam geras illumque vel pace vel, si eam respuerit, armis subigas." his ita ab imperatore provisus, Abydum Tzachas, per continentem cum exercitu perfectus, balistis omnisque generis machinis oppugnabat. naves enim piraticae ei praesto non erant, quippe nondum perfectae. Dalassenus, vir ad pericula strenue subeunda promptissimus, cum copiis recta Abydum tendit. at sultan Clitziasthlan, accepto imperatoris nuntio,

παρὰ τοῦ βασιλέως διαμηνυθέντα, ἔργον εὐθύς εἶχετο, τῆς
 πρὸς τὸν Τζαχῶν φερούσης ἀψάμενος σὺν παντὶ τῷ στρατευ-
 ματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ βάρβαρον ἄπαν ἔτοιμον πρὸς σφαγὰς
 5 καὶ πολέμους. ἔγγιστα δὲ τούτου γενομένου, ἐπεὶ δὲ ἤπειρον
 καὶ Θαλάττης τοὺς πολεμίους ἐώρα ἐπιόντας, πλοῖον δὲ οὐδα-
 μῶν, μήπω τῶν παρ' αὐτοῦ ἐτοιμαζομένων νηῶν ἀπαρτισθει-
 σῶν, μήτε δυνάμεις ἀποχρώσας ἔχων πρὸς τε τὸ Ἑωμαϊκὸν
 καὶ τὸ τοῦ κηδεστοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Κλιτζιασθλὰν στράτευ- V. 199
 μα, ἐν ἀμηνχανία καθεστῆκει. προούμενος δὲ καὶ τοὺς ἐποί-
 10 κους καὶ στρατιώτας Ἀβύδου, δεῖν ἐλογίσατο προσεληλυθέναι C
 τῷ σουλτᾷν, ἀγνοῶν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατ' αὐτοῦ κατα-
 σκευασθεῖσαν τορείαν. ὁ δὲ σουλτὰν τοῦτον θεασάμενος, ἰλα-
 ρὸν εὐθύς ἐδείκνυ βλέμμα καὶ ἀσπασίως ἐδέχετο. τράπεζαν
 τοίνυν, ὡς ἔθος, ἐτοιμάσας καὶ συνδειπνῶν μετ' αὐτοῦ, ζω-
 15 ρότερον πιεῖν τὸν Τζαχῶν κατηνάγκαζεν. ὀηνήκα δὲ τοῦτον
 ἐμφορηθέντα τοῦ οἴνου διέγνω, σπασάμενος ξίφος κατὰ τῶν
 λαγόνων ᾤσεν αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτοῦ που νεκρὸς ἔκει-
 το· ὁ δὲ γε σουλτὰν τὰ περὶ εἰρήνης τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν
 αὐτοκράτορα διαπρεσβεύεται. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐ διή-
 20 μαρτε. δέχεται γὰρ αὐτοῦ τὴν αἵτησιν ὁ αὐτοκράτωρ. καὶ D
 τῶν εἰρηλικῶν σπονδῶν, ὡς ἔθος, τελεσθεισῶν, ἐν καταστάσει
 τὰ παρὰ θύλασσαν ἦσαν ὄρια.

1. μνηυθέντα A. 8. σουλτὰν om. CG. 9. εἰστήκει A.
 12 θεασάμενος τοῦτον G. 15. πιεῖν A, πίνειν PG. 16.
 ἐμφορηθῆναι οἴνου PG, alterum A. 17. που add. A.

rem statim aggressus, in Tzacham movet copiis omnibus; sic est bar-
 barorum ingenium ad caedem et bella proclive. quo adventante, cum
 Tzachas a terra marique hostes videret instantes, navigium autem
 nusquam, (quae enim naves exstruebantur nondum perfectae erant.)
 nec satis copiarum haberet ad Romanum simul et affinis sui exer-
 citus sustinendos, inopia consilii conflictabatur. cumque etiam Abydi
 incolas et praesidia formidaret, optimum factu putavit, sultanum ad-
 fire, ignarus eorum, quae imperator adversus ipsum machinatus erat.
 quem ubi sultanus vidit, vultu statim ad hilaritatem composito, excep-
 citus eum comiter. et cum epulas, ut fit, instruxisset, unaque accum-
 bens, meracius Tzacham bibere invitasset, postquam vino plenum eum
 vidit, eductum gladium in eius latus impulit; quo ille vulnere iacnit
 exanimis. tum sultanus misit, qui cum imperatore de pace agerent.
 nec frustra. accepit enim conditiones imperator; foedereque rite
 iecto, ora maritima in tranquillum rediit.

4. Μήπω δὲ τοσούτων φροντίδων ὁ αὐτοκράτωρ ἀπαλλαγείς, μηδὲ τῶν ἀπὸ τούτου κακώσεων καθαρειύσας, (εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς μὴ παρῆν ἔν τισιν, ἀλλὰ γε ταῖς φροντίσι καὶ ταῖς οἰκονομίαις συμπαρῆν καὶ συνέπραττεν,) εἰς ἕτερον ἀγῶνα αὐθις ἠπείγετο. ὁ γὰρ Βολκάνος, (ἀνὴρ δὲ οὗτος τὸ πᾶν 5 τῆς ἀρχῆς τῶν Σαλματιῶν φέρων, δεινὸς μὲν εἰπεῖν, δεινὸς δὲ καταπραΰεσθαι,) μετὰ διττὴν ἡλίον περιφορὰν τῆς τῶν Σκυθῶν καταλύσεως, τῶν ἰδίων ὄρων ἐξεληλυθὼς, τὰς παρακει-
P. 252 μένας ἐληλίζετο πόλεις καὶ χώρας, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ Λιπένιον κατασχών, πῦρ ἐμβυλῶν ἐνέπρησε. ταῦτα ὁ βσιλεύς μεμα- 10 θηκῶς, οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν, ἀλλ' ἀποχρώσας δυνάμεις συναγχοῶς, κατὰ τῶν Σέρβων κατευθὺ τοῦ Λιπενίου ἤλαυνε, (τοῦτο δὲ πολίχνιον τι μικρὸν περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυγοῦ τοῦ διαιροῦντος τὴν Σαλματίαν ἀπὸ τῆς ἡμεδαπῆς χώ-
ρας,) ἐφ' ᾗ τῷ Βολκάνῳ, εἰ τύχοι, ἀντικαταστήσαι πόλεμον 15 συνάψαι κυρτερόν, καὶ εἰ τὴν νίκην δοίη αὐτῷ θεός, τὸ τε Λιπένιον καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα ἀνεγεῖραι καὶ εἰς τὸ πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα. ὁ δὲ Βολκάνος τὴν τοῦ αὐτοκράτο-
Bρος μεμαθηκῶς ἔλευσιν, ἀπάρας ἐκεῖθεν καταλαμβάνει τὸ Σφεντζάνιον· πολίχνιον δὲ τοῦτο ἄνωθεν τοῦ ἡδὴ ρηθέντος 20 Ζυγοῦ διακείμενον ἐν μεσαιχμῖφ τῶν τε Ῥωμαϊκῶν ὁρίων καὶ τῆς Σαλματίας. ὀηνίκα δὲ τὰ Σκόπια ὁ αὐτοκράτωρ κατειλήφει, ἀποστείλας ὁ Βολκάνος διετίθετο τὰ περὶ εἰρήνης, καὶ

6. δὲ om. G. 9. αὐτὸ δὴ A, αὐτὸς δὲ PG. λιπαινιον A.
15. τύχοιεν CG. post ἀντικαταστήσαι excidit kai. G κατα-
στήσαι.

4. His curis imperator vix solutus necdum incommodis inde natis emersus, (etenim is earum etiam rerum, quibus praesens, cum gererentur, non intererat, sollicitudinem haud minorem sustinebat absens,) ad aliud rursus certamen properavit. Bolcanus enim, vir et consilio et manu strenuus, qui Dalmatiae ditionem obtinebat, post alterum a Scytharum interitu annum suis finibus egressus, finitimas urbes regionisque infestavit atque ipsum Lipenheim igne delevit. ea nequaquam tolerabilia imperator ratus, contractis idoneis copiis, in Serbos movit rectaque Lipenium petiit, (oppidulum id est sub Zygom montem situm, qui Dalmatas a nostris discludit,) ut cum Bolcano, si forte, acriter configeret ac, deo victoriam annuente, tum Lipenium tum reliqua loca omnia in pristinum statum restitueret. verum Bolcanus, adventu imperatoris cognito, Splentzanium inde se contulit. est id oppidum exiguum, supra Zygom, quod diximus, in ipsis Romaniae Dalmatiaeque confiniis situm. sed quum Scopia venisset imperator, missis legatis, Bol-

εαυτὸν ἅμα τῆς αἰτίας τῶν κακῶς γεγονότων ἀπολύων καὶ τὸ
 αἴτιον ὄλον τοῖς σατράπαις τῶν Ῥωμαίων ἀνατιθείς, λέγων
 ὡς "ἐκεῖνοι τοῖς οἰκείοις ὄροις μὴ ἐμμένειν βουλόμενοι, δια-
 φόρους ἐκδρομὰς ποιούμενοι, οὐ μικρὰν τὴν βλάβην τῇ Σερ-
 5 βία προσηῶσαν. ἐγὼ δὲ οὐκέτι τοιοῦτον τοῦ λοιποῦ διαπραΐσο-
 μαι, ἀλλ' ἐπαναστρέψας καὶ ὀμήρους ἀποστελῶ τῶν ἐμῶν C
 συγγενῶν τῇ σῆ βασιλείᾳ καὶ τῶν οἰκείων ὄρων οὐχ ὑπερβή-
 σμαι." πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς κατένευσε. καὶ καταλείψας
 ἐκέλευσε τοὺς μέλλοντας τὰς ἐριπωθείσας πόλεις ἀνεγεῖραι καὶ
 10 ὀμήρους ἀναλαβέσθαι, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέξενυξεν.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ὀμήρους ἀπαιτούμενος, οὐκ ἐδίδου τού-
 τους, ἀλλ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ὑπερετίθετο. ἐνιαυτοῦ δὲ μήπω
 παρρηχότος ὄλου, αὐθις εἰς προνομὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν χω-
 ρῶν ἐξεληλύθει. καὶ διαφόρους γραφὰς τοῦ αὐτοκράτορος
 15 δεξάμενος, ἀναμνησκόντος αὐτὸν τῶν συνθηκῶν καὶ ὑπο-
 σχέσεων, ἕς φθιάσας πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο, οὐδ' οὕτως τὰ D
 ὑπεσχημένα τελέσαι ἤθελε. μεταπεμψόμενος οὖν ὁ βασιλεὺς
 Ἰωάννην τὸν υἱὸν τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐ- V. 200
 τοῦ, κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψε μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως. ὁ δὲ
 20 οἶα ἀπειροπόλεμος καὶ σφαδάζων ὡς νέος πρὸς μάχας, ὑπελ-
 θὼν καὶ τὸν τοῦ Λιπενίου ποταμὸν διαβιάς, περὶ τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ Ζυγοῦ κατευθὺ τοῦ Σφεντζανίου τὸν χάρακα ἐπή-
 ξατο. οὐκ ἔλαθε τοῦτο τὸν Βολκάνον. καὶ πάλιν περὶ εἰρή-

9. τὰς om. G. ἐριπωθείσας supra 185, 18. 243, 2. 288, 4.
 363, 15. vid. Hasius ad Leon. Diacon. p. 433. 23. an τὴ περὶ
 εἰρήνης?

canus de pace egit omnemque malorum culpam in Romanos duces
 derivavit, qui excursionibus crebris ultra fines suos factis, haud par-
 vam calamitatem Serbiae attulissent. addebat se nihil eiusmodi post-
 hac ausurum, sed simulac domum rediisset, obsides missurum ex con-
 sanguineis suis, nec ultra limites amplius egressurum. his imperator
 annuit; relictisque illic, qui destructa oppida reficerent obsidesque re-
 ciperent, ipse Cpolin est reversus. neque tamen Bolcanus obsides
 petentibus dedit, sed diem de die distulit. tandem, anno nondum
 praeterito, rursus finibus excessit, Romanam ditionem vastaturus. ac
 licet crebris imperator litteris eum ad foederum pactorumque memo-
 riam excitaret, tamen conventis stare noluit. itaque imperator Io-
 hannem, Sebastocratoris fratris sui filium, adversus eum misit iusto
 militum numero. is, quippe inexpertus belli et pugnandi cupiditate
 juveniliter ardens, amne prope Lipenium sub Zygom montem traiecto,
 ex adverso Sphentzanio castra posuit. neque hoc latuit Bolcanum,

νης καὶ πρὸς αὐτὸν ἠρώτα, ὑπισχνούμενος καὶ τοὺς ὑπεσχη-
 μένους ἐμήρους δοῦναι καὶ καθαρὰν τὴν εἰρήνην μετὰ τῶν
 Ῥωμαίων τοῦ λοιποῦ τηρῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν μόναις
 φιλαῖς ὑποσχέσειν· αὐτὸς δὲ ἐξωπλιζέτο ἀγνώστως αὐτῷ
 P. 253 προσβυλεῖν. καὶ τῆς πρὸς τὸν Ἰωάννην φερούσης τοῦ Βολ- 5
 κάνου ἀφαιμένου, μοναχὸς τις προκαταλαβὼν τὸ μελετώμε-
 νον ἀπαγγέλλει τῷ Ἰωάννῃ, καὶ καταλαμβάνειν τὸν ἐχθρὸν
 ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ μετὰ θυμοῦ τοῦτον ἀπεπέμψατο,
 ψεύστην καὶ ἀπατεῶνα ἀποκαλῶν. ἀλλὰ τὸ ἔργον τὸν λόγον
 προέφθασεν πιστώσασθαι. νυκτὸς γὰρ ἐπεισεσῶν αὐτῷ, 10
 πολλοὺς μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐντὸς τῶν σκηνῶν ἀνείλε, πολλοὶ
 δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίαις τοῦ κάτω ῥέοντος
 ποταμοῦ παρασυρέντες ἀπεννίγησαν. ὅποσοι δὲ σταθροτέρως
 B νόμῃς ἦσαν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀναζητήσαντες σκηπὴν, ἐκθύ-
 μως μαχόμενοι ταύτην ἐπὶ ταύτου μόγις διετήρησαν. οὕτω 15
 γοῦν τὸ μὲν πλείστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ἔρχετο.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ἰδίους ἀναλεξάμενος καὶ ἀνελθὼν ἄνω-
 θεν τοῦ Ζυγοῦ κατὰ τὸ Σφεντζάνιον ἔστη. οἱ δ' ἄμφι τὸν
 Ἰωάννην τοὺτους θεασάμενοι, ὀλίγοι ὄντες καὶ μὴ μετὰ το-
 σούτων μάχεσθαι δυνάμενοι, ἐβουλεύσαντο εἰς τοῦπίσω δια- 20
 περᾶσαι τὸν ποταμόν. τούτου δὲ γεγονότος, καταλαμβάνουσι
 τὸ Λιπένιον, ὡσεὶ δώδεκα σταδίους τούτου ἀπέχον· ἐπιπλέον
 δ' ἀντέχειν τοὺς πλείστους ἀπολωλεκῶς μὴ δυνάμενος, τὴν
 C ὥς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε· καὶ οὕτως τεταρρη-

18. δὲ G. 20. δυνάμενοι μάχεσθαι μετὰ τοσούτων G. 21.
 γενομένου CG. 22. ἀπέχοντος CG. 24. ὡς add. C.

qui rursus de pace etiam cum illo egit, obsides, quos ante promisisset, redditurum se pollicens pacemque cum Romanis integram in posterum servaturum. verum haec mera tantum promissa; aggredi necopinantem parabat. iamque Bolcano adversus Iohannem proficiscente, monachus quidam praecurrens rem Iohanni indicat hostemque ianiam adventare affirmat. quem ille cum stomacho facessere abs se iussit, ut mendacem ac fraudulentum; sed mox fidem nuntio res ipsa addidit. Bolcanus enim per noctem invadens, plerosque militum in ipsis castris concidit; alios trepida ruentes fuga fluminis infra labentis undae hauserunt. qui autem fortiore erant animo, tabernaculo Iohannis occupato, strenue pugnantes locum vix obtinebant. sic dissipatis maximam partem Romanis, Bolcanus cum suis reversus, supra Zygum ad Sphenzanium constitit. quos conspicati, qui cum Iohanne erant, cum numero essent exiguo nec tantis hostium copiis pares, trans flumen recedendi consilium ceperunt. quo facto, Lipenium perveniunt, duodecim fere stadia inde distans. cumque plerisque amis-

κὼς ὁ Βολκάνος, ὡς μὴ τινος τοῦ ἀντικαθισταμένου περιλειφθέντος, ἐλήϊζτο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. καὶ τῶν Σκοπίων τὴν ἔξω χώραν τελείως ἤρῳωσε, τὸ δέ τι καὶ κατέκασεν. οὐ μέχρη δὲ τούτου. ἀλλὰ καὶ τὸν Πόλοβον κα-
5 ταλαβῶν καὶ ἄχρι Βρανέας φθάσας καὶ δηῶσας ἅπαντα, πολλὴν τε λείαν ἐκείθεν ἀφελόμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψε
χώραν.

5. Ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμαθηκῶς οὐκ ἐτ' ἀνεκτῶς εἶχεν. ἀλλ' εὐθὺς αὐθις ἐξωπλίσατο, μὴ πᾶν τι μηδὲ τοῦ ἀύλητοῦ
10 Τιμοθέου πρὸς τοῦτο δεόμενος, καθάπερ Ἀλέξανδρος περιμείνας τὸν ὄρθιον νόμον. αὐτὸς τε οὖν ὁ αὐτοκράτωρ περιθήμενος D ὄπλα καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλίσας τοὺς τότε παρατυχόντας, τῆς κατευθῆ Δαλματίας φερούσης εἶχετο, σπεύδων τὰ μὲν φθάσαντα ἐριπωθῆναι τῶν κάστρων ἀνεγείραι αὐθις καὶ εἰς τὸ
15 πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα, καὶ ἀντίποινα τῶν παρ' αὐτοῦ πεπραγμένων ἐκ περιουσίας κατ' αὐτοῦ διαπραΰξασθαι. ἀπάραι οὖν τῆς μεγαλοπόλεως καὶ τὸ Δαφνῶντιον καταλαβῶν, (πόλις δὲ τοῦτο παλαιά, τῆς Κωνσταντινίου σταδίους ἀπέχουσα τεσσαράκοντα,) καὶ τοὺς μῆπω ἐφθακῶτας τῶν
20 συγγενῶν ἐκδεχόμενος, αὐτοῦ πον ἐκαρτέρει. τῇ γοῦν μετ' P. 254 αὐτὴν καταλαμβάνει Διογένης ὁ Νικηφόρος πλήρης θυμοῦ

4. Πολοβῶν G. καταλαβῶν add. C. 5. Βρανίας CG.
9. τοῦ om. A. 12. τῆς κατὰ A. 13. σπεύδοντα μὲν φθάσαι τὰ ἐριπωθέντα G. 17. μεγαλοπόλεως CG. Δαφνῶσιον CG.
18. τοῦτο: αὐτῆ G. Κωνσταντινουπόλεως CG.
19. ἀπέχουσα σταδίους G. 20. lege ἐγκαρτέρει. 21. ὁ Διογένης νικηφόρος A.

sis, Iohannes amplius resistere non posset, viam Cpolin versus ingressus est. tum aucta Bolcanus confidentia, tanquam nemine, qui prohiberet, reliquo, ex finitimis oppidis pagisque praedas egit. ac Scopiorum quidem agrum suburbanum igni ferroque vastavit; neque ibi substitit; sed usque ad Polobum Braneasque progressus, cuncta latrocinis infestavit, praedaque onustus domum rediit.

5. Haec cum imperator comperisset, non amplius ferenda duxit, sed extemplo rursus ad bellum se accinxit, nihil prorsus, ut quondam Alexander, indigens Timotheo tibicine, qui orthium modularetur. postquam igitur et se et reliquos, qui praesto tum erant, armis instruxit, recta in Dalmatiam contendit, ut tum castella repararet destructa atque in integrum restitueret, tum iniurias multo gravius reponeret. Cpoli igitur profectus Daphnutium, (oppidum id vetus est, ab urbe quadraginta stadiis diasitum,) ibi substitit, qui nondum advenierant e consanguineis, opperiens. eo postridie se contulit Nice-

V. 201 καὶ φρονήματος· τῷ συνήθει δὲ χρώμενος προσωπεῖα, τὴν ἀλωπεκὴν περιεβέβλητο, καὶ τὴν ὄψιν χαριεστέραν διατιθεῖς, τῷ βασιλεὶ προσφέρεσθαι ἐλευθέρως ἐσχηματίζετο. τὴν μέντοι σκηνὴν οὐ τῷ συνήθει ἀποστήματι τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος ἐπῆξατο, ἀλλ' ἀγχοῦ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα εἰσαγωγούσης 5 ἀνόδου. Μανουὴλ δὲ ὁ Φιλοκάλης τοῦτο θεασάμενος καὶ ὡς ὑπὸ κεραυνοῦ βληθεὶς, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ παρ' αὐτοῦ μελετώμενα τοῦτον διελάνθανεν, αὐδὸς παραχορῆμα εἰστήκει. μόλις δὲ B συναγαγὼν τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς, πρόσσεισιν εὐθὺς τῷ βασιλεὶ καὶ φησιν "οὐχ ἄπλοῦν τὸ γινόμενόν μοι δοκεῖ, ἀλλὰ 10 δέος μοι ἔπεισι, μὴ τι νυκτὸς κατὰ τῆς σῆς νεωτερισθῆ βασιλείας. ῥήμασι γοῦν τισὶ πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἐκεῖθεν μεταβῆναι τοῦτον παρασκευάσω." ὁ δέ, ὀποῖος ἐκεῖνος ἀκατάσειστον ὡς ἐπίπαν ἔχων τὸ φρόνημα, οὐδαμοῦ παρεχώρει τοῦ ἔργου τῷ Φιλοκάλῃ. πολλὰ δὲ τούτου βιαζομένου, "ἔα" 15 φησίν. "οὐ χρῆ πρόφασιν τοῦτον ἔξ ἡμῶν ἐσχηκέναι. ἔστω τῆς καθ' ἡμῶν μελέτης αὐτὸς ὁ αἴτιος πρὸς τε θεὸν καὶ ἀνθρώπους." ἀχθόμενος δὲ ὁ Φιλοκάλης καὶ τύπτων τὰς χεῖρας, μεματαιωμένον τε τὸν βασιλέα ἀποκαλῶν, μεδίστατα . C οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τοῦ βασιλέως σὺν αὐτῇ τῇ βασι- 20 λίδι ἀπεριμερίμωως ὑπνώττοντος, περὶ μέσην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἄνεισιν ὁ Διογένης, ξίφος ὑπὸ τὴν μάλῃν φέρων· καὶ

5. ἐπῆξατο κοιτῶνος G. 8. παραυτίκα A. 11. μὴ τι κατὰ τῆς βασιλείας σου νεωτερισθῆ A. 13. παρεσκευάστο A. 17. ὁ om. G. 19. μεδίσταται CG. 20. αὐτῇ om. A. 22. εἰσεισιν A.

phorus Diogenes, qui cum ira arrogantiaque plenus esset, quasi vulpina pelle indutus, veterem gratiam vultu referebat ac liberaliter imperatore uti simulabat. tabernaculum non solito intervallo a cubiculo regio, verum proxime eum locum posuit, unde ad imperatorem aditus erat. id ubi vidit Manuel Philocales, quasi fulmine ictus, (quippe compertum habebat, quid ille pararet,) illico obstupuit; mox revocato, ut potuit, animo, imperatorem adiens, "hoc, inquit, consilium mihi non expers fraudis videtur; sed vereor, ne quid mali per noctem contra maiestatem tuam moliantur. quare conveniam eum efficiamque, ut inde se amoveat." at ille, imperterrito plane animo, non sivit id fieri. Philocali autem instantius flagitanti, "desine, inquit; non enim oportet nos odii praetextum ei dare; si quid molitur, deus hominesque scient illum in culpa esse." discessit Philocales aegritudine complodens manus et imperatorem temperitatis incusans. non multo post imperatore cum ipsa Augusta secure dormiente, circiter mediam noctis custodiam, ascendit Diogenes in cubiculum, ense sub

ἐπιβεβηκώς τῶν εὐδῶν ἔσθη. κοιμωμένῳ γάρ τούτῳ τῷ βα-
 σιλεῖ οὔτε θύραι ἐπεζυγοῦντο, οὔτ' ἐκτός ἐπηγρύπνει φρου-
 ρά. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὸν βασιλέα. τὸν δέ γε Νι-
 κηφόρον θεία τις τῶ τότε δύναμις ἀπεῖρξε τοῦ ἐγχειρήματος.
 5 τὴν παιδίσκην γὰρ θεασάμενον τὴν τὸν ἀέρου ἀναρριπίζουσαν
 καὶ πόρρω ποι τοὺς κώνωπας ἀπώθουμένην τοῦ τῶν βασιλέων
 χρωτός, παραχρῆμα ὑπὸ τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα, ὄχρος τέ
 μιν εἶλε παρειάς, κατὰ τὸν ποιητὴν φάναι, ἐς νέωτα τὸν φό-
 νον ἀναρτήσαντα. καὶ οὗτος μὲν τὴν ἀποφάσιστον τοῦ αὐ-
 10 τοκράτορος σφαγὴν ἐμελέτα διαπαντός, ἐκείνον δὲ οὐδὲν τῶν
 μελετηθέντων κατ' αὐτοῦ διελάνθανε. ταχὺ γὰρ ἡ παιδίσκη
 τοῦτο προσελθούσα τὸ δράμα ἀπήγγειλε. τοιγαροῦν ἐκεῖθεν
 τῇ μετ' αὐτὴν ἀπάρας, τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχετο, τὸν
 ἀγροοῦντα μὲν ὑποκρινόμενος, οἰκονομῶν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν
 15 τοσοῦτον, ὡς ἅμα μὲν καὶ φυλάττεσθαι, ἅμα δὲ καὶ μηδ'
 ἦντιναοῦν εὐλογον λαβὴν διδόναι τῷ Νικηφόρῳ. ἐν τοῖς μέ- P. 255
 ρεσιν οὖν γενόμενος τῶν Σερρῶν, ἐπεὶ ὁ Πορφυρογέννητος
 Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας συνεπόμενος τῷ αὐτοκράτορι ἦτέτο
 εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν καταλῦσαι ἐπιτερπῆ ὄντα καὶ ὕδασι ψα-
 20 χροῖς καὶ ποτίμοις κατάρρυντον καὶ ἀποχρῶντα οἰκήματα ἔχον-
 τα πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑποδοχὴν, (Πεντήγιστις τούτῳ τὸ

1. κοιμωμένον γὰρ τουτου G. 3. τὰ om. CG. 5. θεασά-
 μενος A. τὴν alterum om. G. ἀναρριπίζουσαν PG, recte A.
 8. φάναι μὲν A. τὸ φαῦλον A. 12. lege τούτῳ. 15. μὲν
 add. CG. 21. τοῦ add. CG.

ala gestans, atque ipso in limine stetit. etenim hic imperator ita
 decumbere solebat, ut neque fores clauderentur cubiculi, nec ulla
 extra excubaret custodia. caeterum Nicephorum a perpetrando scelere
 divina quaedam vis tum avertit. cum enim ancillam videret, cui ven-
 tuli faciendi culicesque ab imperatorum facie abigendi negotium erat,
 extemplo tremor occupat artus pallorque eius capit generas, ut cum
 poeta loquar, caede in crastinum diem prolata. nec vero imperato-
 rem quicquam eorum, quae Nicephorus aperte machinatus erat, late-
 bat; statim enim ancilla expergefata, quid accidisset, narravit. iti-
 nere tamen postridie continuato, dissimulavit se id nosse, quanquam
 ita se gessit, ut et a Nicephoro sibi caveret, nec ullam offensionis
 causam probabilem ei daret. itaque cum in fines Serrarum ventum
 esset rogassetque imperatorem Constantinus Ducas Porphyrogenitus,
 qui itineris comes erat, ut ad villam suam diverteret peramoenam
 aquisque abundantem salubribus atque ita amplam, ut commodum
 imperatori hospitium esset, (Pentegostis huic nomen erat,) imperator
 roganti obsecutus, ibi divertit. sed ne postridie quidem, cum in viam

ὄνομα,) ὁ βασιλεὺς ὑπέβηκε τῷ τούτου θελήματι, αὐτοῦ πεν
κατέλυσεν. ἀλλ' οὐδὲ τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένῃ ἐξελεῖν ὁ
Πορφυρογέννητος συνεχώρει· ἤξιον δὲ μῦλλον ἐγκαρτεροῦσαι
καὶ ἔτι, ἐφ' ᾧ ἀνακτήσασθαι τε ἑαυτὸν τῆς ὀδοιορίας καὶ
B τὸ σῶμα τοῦ κοινορτοῦ καθῆραι λουσάμενον. ἠντρείπιτο 5
γὰρ αὐτῷ ἤδη καὶ τὰ πρὸς εὐνοχίαν δαιμιλῆ. ὁ δὲ καὶ αὐθις
τῷ τοῦ Πορφυρογεννήτου ὑπέβηκε θελήματι. ὡς δὲ λουσάμε-
V. 202 νον καὶ τοῦ βαλαλείου ἐξελθόντα τοῦτον μεμαθήκει Νικηφό-
ρος ὁ Διογένης, πάλαι τυραννιῶν, ἐπιτηρῶν δὲ εἶπου καὶ αὐ-
τόχειρ δυνηθῆναι τούτου γενέσθαι, περιζωσάμενος τὸν ἀκινάκη 10
εἰσῆμι, ὡς δῆθεν ἐκ θήρας ἐπανιῶν κατὰ τὸ σῆνθηδες. τοῦ-
τον οὖν ὁ Τατίκιος θεασάμενος καὶ πάλαι γινώσκων τὸ κατ'
αὐτοῦ μελετώμενον, ἀπώσατο ἐπειπὼν "Ἴνα τί ἀσυντάκτως
οὕτω καὶ ξιφῆρης εἰσέρχῃ; καιρὸς βαλαλείου καὶ οὐχὶ ὀδοι-
C πορίας οὐδὲ θήρας ἢ μάχης ἔστιν." ὁ δὲ τοῦ σκοποῦ διη- 15
μαρτηκῶς ὑπεχώρησεν. ὑπολαβὼν δὲ ὡς ἤδη ἐπέγνωσται,
(δεινὸς γὰρ ἔλεγχος ἢ συνείδησις,) δρασμῶ τὴν ἑαυτοῦ σω-
τηρίαν πραγματεύσασθαι ἐβουλεύετο, καὶ εἰς τοὺς ἐν Χρι-
στουπόλει ἀγροὺς τῆς βασιλίδος Μαρίας ἢ εἰς τὸν Πέρνικον
ἢ εἰς τὸν Πετριζὸν προσχωρῆσαι, κἀκεῖθεν αὐθις πρὸς τὰ 20
συμπίπτοντα τὰ κατ' αὐτὸν εἰς διαθέσθαι. προεφθύκει γὰρ
ἢ βασιλὶς Μαρία τοῦτον προσλαβέσθαι, ἀδελφὸν ὄντα μητρό-
θεν τοῦ προβεβασιλευκότος ἀνδρὸς αὐτῆς Μιχαὴλ τοῦ Λούκα,

B lege μεμαθήκει. 12. Πατρικιος G. 14. καὶ prius om. A.
καὶ οὐχ ὀδοιορίας ἢ θήρας A. 20. Πετριζὸν G. τῷ συμ-
πίπτουσι . . G. 22. προλαβέσθαι C, προλαβέσθαι PG.

se dare vellet, id Porphyrogenitus sivit; immo petiit, ut diutius etiam ibi maneret, quo recrearet se ab itinere pulveremque abstergeret lavando. quippe lautitiarum apparatus iam provissus ab eo erat. quare iterum imperator precibus Porphyrogeniti cessit. cum autem Nicephorus Diogenes cum e balneo prodisse comperisset, quoniam regnum dudum affectans illius interimendi tempus aucupabatur, acinace cinctus ingreditur, tanquam e venatione, ut solebat, rediens. quem ut vidit Taticius, consiliorum eius haud ignarus, repulit hisce verbis: "quid insolenter sic cum telo intras? tempus balnei est, non itineris, nec venationis aut pugnae." ille re infecta se subduxit quia autem iam deprehensus sibi videbatur, (tanta enim conscientiae vis est,) fuga salutem quaerere parabat atque in villas imperatricis Mariae, quae ad Christopolin erant, vel Pernicum vel Peritzum discedere, unde pro re nata rursus sibi prospiceret. hunc enim iam ante sibi adiunxerat Maria imperatrix, quod is coniugis nuper regnantis Michaelis Ducae frater erat, eadem cum illo matre natus, sed patribus diversis.

κᾶν τὰ ἐς πατέρας διήλλαττον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τριταῦτος ἐκεῖθεν ἔξεισι. τὸν δὲ Κωνσταντῖνον αὐτοῦ που καταλειοίπει D ῥωσιῶνης χάριν, δεδιῶς τὸ ἀπαλὸν καὶ ἀσύνηθες τοῦ νεανίου τότε πρώτως τῆς ἐνεγκαμένης πρὸς ἐκστρατείαν ἐξεληλυθότος. 5 ἦν γὰρ μονογενὴς τῇ μητρὶ. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ σφόδρα τοῦ νεανίσκου κηδόμενος, πάσης ἀνέσεως συνεχῶρει ἐπαπολαύειν αὐτὸν σὺν τῇ βασιλίδι μητρὶ, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἴδιον ἀπαρτὶ τέκνον ἐξόχως φιλῶν τοῦτον.

6. Ἄλλ' ἵνα μὴ συγκεχυμένος ὁ λόγος προῆ, τὰ κατὰ 10 τὸν Διογένην Νικηφόρον ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς ἱστορεῖται. ὅπως μὲν οὖν ὁ τούτου πατὴρ Ῥωμανὸς εἰς τὴν βασιλείον ἀνήχθη περιωπὴν καὶ ὄποιον τέλος ἔσχε τὰ κατ' αὐτὸν, διαφόροις τῶν ἱστοριογράφων ἐμέλησε, κάκειθεν ἐξέσται τὰ περὶ τούτου ἀνα- P. 256 λέγεσθαι τοῖς βουλομένοις. ἐπὶ παισὶ δὲ ὅμως τετελευτῆκει 15 τῷ τε Λέοντι καὶ τῷ Νικηφόρῳ. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ἐκ προουμιῶν τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως παραλαβὼν τούτους ἰδιώτας ἐκ βασιλείων, (καὶ γὰρ ἅμα τοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβῆ- ναι ὁ Μιχαὴλ καὶ αὐτάδελφος αὐτῶν αὐτοὺς μὲν τῶν ἐρυ- θρῶν ἀπογυμνοὶ πεδύλων καὶ τὰ στέφη τούτων ἀφαιρεῖται, 20 καὶ ὑπερορίαν ζὺν τῇ μητρὶ αὐτῶν τῇ βασιλίσῃ Εὐδοκίᾳ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Κυπερούδη καταψηφίζεται,) παντοίας θερα- πείας ἤξιον, τὸ μὲν τι δι' ὃ πεπόνθασιν οὐκτεῖρων αὐτούς, B

4. ἐκστρατείαν C, ἐκστρατίαν PG. 10. ἀρχῆς αὐτῆς G. 11. ἀνηχέθη G. 14. τετελευτήκοι PG. correxi. 17. τοὺς CG. lege τῷ. 18. καὶ : ὁ CG. τῶν om. G. 19. τῶν πεδύ- λων G. 21. καταψηφίσθαι G. 22. τι : τοι G.

ceterum imperator triduo post inde proficiscitur. Constantinum autem ibi, ut otio frueretur, reliquit, tenero timens adolescenti, qui tum primum domo in bellum profectus erat. unicus enim matris erat filius, quem etiam imperator ipse non minus, quam filium, carum habebat.

6. Verum, ut ordine narratio procedat, Nicephori Diogenis memoria ab ipsis originibus repetenda est. pater eius Romanus quomodo ad imperium sit evectus quemque exitum habuerit, a variis scriptoribus traditum est; unde historiam eius cognoscere, qui volet, poterit. hoc unum monebo, decedentem eum duos reliquisse filios, Leonem et Nicephorum, quos imperator Alexius initio imperii sui privatos ex imperatoribus invenit. etenim cum Michael, frater ipsorum, rerum potitus esset, et rubris calceis et diademate ipsis interdixerat; quin etiam exsulare eos cum matre Endocia imperatrice in monasterio Cyperudae iusserat. movit Alexii misericordiam tum tristis juvenum casus, tum quod eos vide-

τὸ δὲ τι καὶ τοὺς νέους ὄρων κατὰ τε σώματος ὄραν καὶ
 ῥώμην διαφέροντας τῶν πολλῶν, χροάζοντας μὲν καὶ ἀρτι-
 φρεῖς τὸ γένειον, ὑψηλοὺς καὶ ἰσομέτρους ὡσπερ ὑπὸ κανόνα
 τὸ μέγεθος, καὶ αὐτὸ τὸ νεότησιον ἤδη ἐκφύοντας ἄνθος, ἐξ
 αὐτῆς τε ὕψους τὸ Θραμοειδὲς αὐτῶν καὶ γενναῖον τοῖς μὴ διὰ 5
 πάθος τυφλώττουσιν ἀριδῆλως ἐμφαίνοντας, καὶ σκύμνους οἶον
 λέοντος· καὶ ἄλλως δέ, ὅποῖος ἐκεῖνος μὴ ἐπιπολαίως ὄρων,
 μήτε πρὸς τὴν ἀλήθειαν μύων, μηδὲ πάθεισιν ἀλισκόμενος
 C ἐπιψόγοις, ἀλλὰ ταλαντεύων τὸ ὄν ἐν ἰσορροπίῃ στάθμῃ τῆς
 συνειδήσεως, καὶ τὸ ὕψος ἐξ οὗπερ ἐπεπτόκεισαν λογιζόμε- 10
 νος, ἐνηγκαλιζέτο ἴσα καὶ τέκνοις ἰδίοις, τί μὲν οὐ λέγων, τί
 δὲ οὐ πρῶτων ἀγαθὸν ἐς αὐτούς, τί δὲ οὐ προμηθευόμε-
 V. 203 νος; κἄν ὁ φθόνος βάλλων αὐτούς τοῖς τοξέμμασιν οὐκ ἀνίει.
 ἐκ πολλῶν γὰρ κατ' αὐτῶν ἐρεθιζόμενος ὁ αὐτοκράτωρ, αὐτὸς
 μᾶλλον πάσης αὐτούς ἐπικουρίας ἤξιον, ἰλαρὸν ἐνατενίζων 15
 αἰεὶ καὶ ἐνωραϊζόμενος οἶον ἐπὶ αὐτοῖς, ξυμβουλευών τε δια-
 παντὸς τὰ συνοίσοντα. ἄλλος μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑπόπτους ἂν
 D ἐλόγισατο τούτους καὶ ἐκποδῶν διὰ παντοίας μεθόδου ἐξ αὐτῆς
 ἀρχῆς ποιῆσαι ἐσπούδασεν ἂν οὗτος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰς τῶν
 πολλῶν κατὰ τῶν νέων εἰσηγήσεις παρ' οὐδὲν ἐτίθετο, ἐξόχως 20
 τούτους φιλῶν, τὴν μέντοι μητέρα τούτων Εὐδοκίαν καὶ δω-
 ρεῶν ἀξιῶν καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης βασιλίσσαις μὴ ἀπο-

13. τοῖς om. CG.

ἀρχῆς αὐτῆς G.

16. αἰεὶ: αὐτοῖς CG.

19. ποιῆσαι om. G.

ἐπ' G.

18.

ret forma ac robore corporis ceteris praestantes. ambo malas prima
 flavescebant lanugine; statura erant procera et magnitudine ad amu-
 sim pares, ipso iuventutis flore; vultus ipse fortitudinem generosita-
 temque animi tam aperte prodebat, ut nisi qui odio obcaecatus es-
 set, leonis catulorum instar eos haberet. cumque praeterea impera-
 tor, homo et mentis acie pollens ad cernendum verum, nec pravus im-
 peditus affectibus, quominus iustum aequa conscientiae lance pensitaret,
 id quoque reputasset, quanto ex fastigio rerum iuvenes cecidissent,
 eos velut proprios filios amplexabatur, et verbis et re amorem curamque
 ipsis probans. quanquam invidia non desinebat tela in eos iaculari. sed
 quo plures imperatoris iram adversus eos concitare studebant, tanto
 ipse maiori eosdem praesidio dignabatur, cum blando semper vultu
 iuvenes exciperet iisque quasi superbiret et rationibus ipsorum omni
 modo prospiceret. alius fortasse suspectos illos habuisset omnibusque
 artibus de medio tollere iam ab ipso initio studuisset; at hic impe-
 rator, contemptis delatorum calumniis, eximie caros habebat. ac ma-
 trem quidem eorum Eudociam et donis prosequabatur et nulla hono-

στερωῶν, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Νικηφόρῳ τὴν τῆς νήσου Κρήτης ἀρχὴν ἀνέθετο εἰς ἐνδιαίτημα ἴδιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς. τούτων δὲ ὁ μὲν Λέων, φρονήματος ὢν ἀγαθοῦ καὶ P. 257 γνώμης ἐλευθέρως, ὄρων δὲ καὶ τὴν βασιλείωσ εἰς αὐτοὺς 5 εὐμένειαν, ἔστειρε τὴν λαχοῦσαν, ἐπαναπαυόμενος οἶον ἐπὶ τοῖς παροῦσι κατὰ τὸν εἰπόντα “Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμι.” ὁ δὲ γε Νικηφόρος δύσσοργος καὶ βαρῦμηνις ὢν, καὶ βυσσοδομεῶν κατὰ τοῦ αυτοκράτορος καὶ τυραννήσειν μελετῶν οὐκ ἐπαίετο· ὑποβρύχιον δὲ ὄμως εἶχε τὴν βου- 10 λήν. ἤδη δὲ καὶ τοῦ ἔργου ἀπαρξάμενος, γνησιώτερόν τισι προσωμίλει. οὐκ ἐλάνθανε τοῦτο τοὺς πλείστους· δι’ ὧν καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν ἔφθανε τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς B καινόν τι ποιῶν, μεταπεμπόμενος τούτους ἐν καιροῖς ἀρμοδίοις, οὐκ ἐνέφαινε μὲν τὸ ἀκουσθέν, εὐφυνῶς δὲ παρήγει καὶ 15 τὰ εἰκότα συνεβούλευε. καὶ ὄσῳ μᾶλλον τῆς ἐπιβουλῆς ἐν γνώσει ἐγίνετο, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐλευθερώτερον πρὸς αὐτοὺς διετίθετο, οὕτω βουλόμενος τούτους κερδανεῖν. ἀλλ’ ὁ Αἰθίοψ οὐκ ἐλευκαίνετο. ἔμενε γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ μετεδίδου τῆς λύμης, ὁπόσοις ἂν προσεπέλασε, τοὺς μὲν δι’ ὄρκων, τοὺς δὲ 20 δι’ ὑποσχέσεων σφετεριζόμενος. τοῦ μὲν οὖν κοινοῦ τοῦ στρατοῦ οὐ τοσοῦτον ἔμελλε τῷ Νικηφόρῳ· ἤδη γὰρ ἅπαντες πρὸς αὐτὸν ἀπονενέκασιν· ἀλλ’ ὄλος πρὸς τοὺς μεγι- C

4. lege τε καὶ. 6. ἔλαβες G. ταύτην CG. 7. δύσσοργος ὢν καὶ βαρῦμηνις G. 8. καὶ prius om. G. τυραννεῖν συμμελετῶν οὐκ ἐπαύσατο CG. 17. κερδάνειν PG, recte C. 21. lege ἔμελε. 22. ἀπονενέκασιν πρὸς αὐτὸν G. μεγιστάνους CG.

ris parte, qui imperatricibus debetur, defraudabat; Nicephoro autem ipsi principatum insulae Cretae proprium dedit. ita quidem imperator. iuvenum autem alter, Leo, bona indole ingenuoque praeditus animo, cum imperatoris in se caritatem perspiceret, sorte contentus erat fortunaque, qua utebatur, acquiescebat, secundum illud: “quae tibi Sparta obtigit, eam orna.” sed Nicephorus, natura impotens et iracundus, consilia adversus imperatorem agitare tyrannidemque affectare non desistebat. consilium tamen celabat. tandem rem iam aggrediens, familiariter cum quibusdam colloquebatur. id continuo palam factum est; unde res brevi ad imperatoris quoque notitiam pervenit. verum ille, nova quadam usus ratione, postquam suo quemque tempore accessivit, non indicavit quidem, quod audiverat, sed salubria dedit consilia et quae res postulare videbatur, admonuit. et quo certiore conspirationis cognitionem nactus erat, eo liberalius cum iis agebat; ita sibi eos conciliare studens. sed Aethiops non albescit. mansit enim idem Nicephorus et contagione, quoscunque

στᾶνας ἀπονευκῶς, τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν τῆ συγκλήτῃ κατελεγμένων προκρίτων ἀνδρῶν πολλὴν φροντίδα ποιούμενος, ὑπεποιεῖτο αὐτούς. ἦν γὰρ τὴν φρένα μὲν ὀξύτερος ἀμφιστόμου ξίφους, στάσιμος δὲ οὐδαμῶς, εἰ μὴ ὅσον πρὸς τὸ τυραννῆσειν τὸ ἀμετάθετον ἐνεδείκνυτο μελιχρὸς ἐν λόγοις, ἐν 5 συναναστροφαῖς ἡδύς, ταπεινοφροσύνην μὲν ὡς ἄλωπεκῆν ποτὲ περιβαλλόμενος, ἔστιν οὖν καὶ τὸ θυμοειδὲς καθάπερ λέων ἐμφαίνων ποτὲ, ῥωμαλέος καὶ πρὸς Γίγαντας ἐγκανυχώμετος D ἀμίλλασθαι, σιτόχρονος τὴν ὄψιν, εὐρύς τὰ στέγνα, ὑπερωμίας τῶν τότε καιροῦ ὄντων ἀνδρῶν. εἰ δὲ σφαιρίζοντα τοῦ- 10 V. 204 τον εἰδὲ τις, εἰ δὲ ἰππαζόμενον, εἰ δὲ ὀιστόν πέμποντα, εἰ δόρυ κραδαίνοντα καὶ ἰππασίας ποιούμενον, θαῦμα ἔδοκει καινὸν θεᾶσθαι, ἐκαχῆνει τε καὶ μόνον οὐ πεπηγῶς ἦν. διὰ P. 258 τοῦτο καὶ μᾶλλον τὴν τῶν πολλῶν ἐπεσπᾶτο εὐνοίαν. τοσοῦτον δὲ τὸ σκουδαζόμενον αὐτῷ προῆει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ἐπ' 15 ἀδελφῇ τοῦ αὐτοκράτορος γαμβρὸν Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην τῆ τοῦ πανυπερσεβάστου τιμώμενον ἀξιώματι ὑποποιήσασθαι.

7. Ἄλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον αὐθις ὄθεν ἀπερρῶη καὶ καθ' εἰρμὸν ἐκτέον τῆς διηγήσεως. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ 20 τοῖς λογισμοῖς ἀνατρέχων, δὲ ὅπερ τὴν καθ' εἰυτοῦ τοῦ

3. ὑποποιεῖτο PG, recte C.
ἔστιν οὐ. 15. τὸν add. C.

5. τυραννίσειν G.

7. lege

sedebat, contaminavit, alios iuramentis sibi adiungens, alios promissis. ac vulgus quidem militum, non tantum operae dedit, ut pelleret: iam enim omnes in ipsum se inclinabant: sed totus in eo erat, ut civitatis principes, tam exercitus duces quam qui in senatu plurimum auctoritate pollebant, omni cura sibi devinceret. habebat enim mentem ancipiti gladio acutiorem, constantem autem minime, praeterquam quod tyrannidis occupandae tenax esset. dulcis sermone, consuetudine comis, modestiae se plerumque specie tanquam pelle vulpina tegebatur, sed idem non raro iracundus, ut leo, apparebat. corporis robore Gigantibus parem se gloriabatur. triticeus color oris, latum pectus. totis humeris eminebat supra eos qui tunc erant homines. iam vero cum vel pila luderet, vel equitaret, vel isculum mitteret, vel hastam quateret, vel equestris pugnae specimen daret, admirationi spectantibus erat, qui tantum non attoniti adstabant. ea res maiorem etiam multitudinis favorem ipsi conciliavit. ac tam prospere inceptum succedebat, ut ipsum imperatoris ob ductam sororem affinem, Michaelē Taronitam, panhypersebasti dignitate ornatam, in partes suas traheret.

7. Sed redeundum est, unde deflexit narratio. Imperator igitur, ex quo Diogenis adversus se odium perspexit, inde animo repetens,

Διογένους μελετήν ἀνέγνωκεν, καὶ ὅπως ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς
 αὐτοῦ ἀναρρήσεως ἀμφοῖν ἐχρησάτο τοῖν ἀδελφοῖν, ὀπόσης τε
 φιλοφροσύνης καὶ κηδεμονίας ἐπὶ τοσοῦτοις ἔτεσιν αὐτοὺς ἤξιον,
 κἄν οὐδὲν τούτων τὴν τοῦ Νικηφόρου γνώμην ἐπὶ τὸ βέλτιον Β
 5 μετῆλλοίωσεν, εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν. ταῦτ' οὖν ὁ βασι-
 λεὺς ἀναλογιζόμενος πάντα καὶ ὅπως μετὰ τὸ σφαλῆναι αὐτίς
 εἰσῆει, ὅπως ἀπόσθη παρὰ τοῦ Τατικίου, καὶ γνοὺς ὅπως τὸ
 φονουργὸν σιδήριον θήγων κατ' αὐτοῦ αἵμασιν ἀναιτίοις σπεν-
 10 δει χράναι τὰς χεῖρας, καὶ ὁ τέως ἐφεδρεύων καὶ νυκτὸς τὸν
 φόνον ἐπιτηρῶν τελέσαι ἀπαρακαλύπτως τοῦτον ἤδη ἐπισπεν-
 δει, πολλοῖς ἐκυμαίνετο λογισμοῖς. ἤθελε μὲν οὖν οὐδαμῶς
 τὸν Διογένην μετελεύσεσθαι δι' ὃν πρὸς αὐτὸν ἐγκάρδιον
 ἐκέκτητο πόθον, ἐξόχως τὸν ἄνδρα φιλῶν. ἄπαξᾶπλῶς δὲ
 15 ἅπαντα συνελών, ὅπη τε προβῆσεται τὸ δεινὸν ἐννοῶν, ἐπεὶ C
 τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον αὐτῷ ἐφιστάμενον ἔγνω; πλήττεται
 τὴν καρδίαν. καὶ εἰς ἐν τὸ πᾶν συναγαγών, δεῖν ἔκριεν κα-
 τασχεῖν τὸν Νικηφόρον. ἐκεῖνος δὲ τὸν μελετώμενον ἐπισπεν-
 δων δρασμὸν καὶ βουλόμενος νυκτὸς τῆς πρὸς Χριστουπόλεως
 20 φερούσης ἄψασθαι, ἐσπέρας ἀποστείλας εἰς τὸν Πορφυρογέν-
 ητον Κωνσταντῖνον τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως
 ταχυδρόμον ἵππον ἤτειτο ἀποχαρίσασθαι οἱ. ὁ δὲ καὶ ἀνέ-
 νευσε, λέγων μὴ δύνασθαι δῶρον τοιοῦτον ἀνθήμερον τοῦ βα-

4. κἄν: καὶ G. 7. πατρικίου G. γνοὺς om. CG. 13. ἐκέ-
 κτητο ἐγκάρδιον G. 20. αὐτοῦ G. 21. καὶ om. CG. lege δ
 δέ γε.

cum reputaret, quemadmodum ab ipso imperii sui initio se erga
 utrumque adolescentem gessisset quantamque iis tot annis benevolen-
 tiam curamque praestitisset, licet nihil ista profecissent ad delinien-
 dum Nicephori animus, consilii inopia affectus est. ad hoc conside-
 ravit, ut Nicephorus post irritum caedis consilium rursus ad se ir-
 rupisset, ut repulsus esset a Taticio; cumque intellexisset, illum cru-
 entam ferrum aculem insoniti sanguine manus pollutum properare,
 et qui insidiis modo noctuque ipsius vitam appetivisset, eundem iam
 aperte caedem festinare, inter varia fluctuabat consilia. noluit qui-
 dem gravius aliquid de Diogene statuere ob eximium, quo hominem
 prosequeretur, amorem. tamen cum omnia secum perpendere uni-
 versa et quo evasurum esset malum, quoniam vitae periculum sibi
 imminens cognovit, timore percussus, Nicephorum comprehendendum
 statuit. is fugam, quam meditabatur, parans ac noctu Christopolin
 versus contendere cupiens, misit sub vesperam ad Constantium Por-
 phyrogenitum, ut sibi equum celerem, quem imperator ei dederat,
 concederet. at hic renuit, dicens, non posse se tale imperatoris mu-

Δοσιλέως ἀποποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ πρωΐας ὁ βασιλεὺς τῆς προκειμέ-
 νης ὁδοῦ ἤψατο, συνείπετο τούτῳ καὶ ὁ Διογένης, τοῦ διασκε-
 δάζοντος βουλὰς καὶ λογισμοὺς ἀθετοῦντος λαῶν θεοῦ τούτου
 σφήλαντος, γνωσιμαχοῦντα μὲν τὸν δρασμὸν, ὑπεριθέμενον
 δὲ ὄραν ἐξ ὄρας, ὅποια τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα. κατασκηνώσας 5
 αὖν ἀγχοῦ τῶν Σερρῶν, ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς μὲν τῶν
 συνήθων εἶχετο λογισμῶν, ὡς πεφωραμένος ἤδη καὶ δεδιῶς
 τὸ μέλλον. ὁ δὲ βασιλεὺς μετακαλεῖται τῆνικαῦτα τὸν ἴδιον
 P. 259 ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον κατ' αὐτὴν τὴν
 ἐσπέραν, ἐν ἧ καὶ ἡ τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐτελεῖτο 10
 μνήμη. καὶ κοινοῦται αὐδὶς τούτῳ τὰ τοῦ Διογένους, μηδὲ
 τὸ πρότερον ἀγνοοῦντι, ὡς ξιφῆρης εἰσήει, ὡς ἀπώσθη τῆς θύ-
 ρας, ὡς τὸ πάλαι βεβουλευμένον, εἰ δυνατόν, ἴσεται σπεύδων
 τελέσαι. τῆνικαῦτα οὖν ἐπισκῆπτει τῷ δομοστικῷ ὁ βασιλεὺς
 V. 205 τὸν Διογένην εἰς τὴν ἰδίαν μετακαλέσασθαι σκηρὴν καὶ διὰ 15
 μιλίχτων λόγων καὶ παντοίων ὑποσχέσεων πείσαι ἀνακαλύ-
 ψαι ἅπαντα τὰ βεβουλευμένα, ἀπάθειαν αὐτῷ ὑπισχνουμένην
 καὶ ἀμνηστίαν τοῦ λοιποῦ τῶν κακῶν, εἰ μὴδ' ὅτιοῦν ἀποκρύ-
 B ψειεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνίστορας ἐξείποι ἄφρατος. ὁ δὲ ἀθυ-
 μίας πλήρης γενόμενος, ὅμως ἐπλήρου τὸ κελευσθέν. ποτὲ 20
 μὲν οὖν ἀπειλῶν, ὅτ' ἐδὲ ὑπισχνόμενος, ὅτ' ἐδὲ καὶ συμ-

3. βουλὰς om. G. 4. ἀμελλαντος G. τὸν δρασμὸν om. CG.
 6. Σερρῶν C. 9. Ἀδριανὸν G. 16. πείραι P, δεῖσαι G,
 πείσαι C. 17. ὑπισχνόμενος CG. 20. τὰ κελευσθέντα CG.
 21. ὅτ' prius: ποτὲ CG.

nus eodem, quo accepisset, die alteri donare. postridie autem impe-
 ratore inceptum iter continuante, etiam Diogenes sequitur, a divino
 numine, quod hominum cogitationes pervertit et gentium consilia
 irrita reddit, in perniciem datus. cum enim fugam cogitaret, tamen,
 ut sunt dei consilia, horam ex hora trahebat. itaque dum prope
 Serras, ubi et ipse imperator erat, commoratur, eadem quidem con-
 silia agitabat, utpote qui iam deprehensus esset futuraque timeret.
 imperator autem arcessivit fratrem suum Adrianum, magnum domesti-
 cum, illa ipsa vespera, qua magni martyris Theodori celebrabatur
 memoria; cumque rursus huic, qui nec ea ignoravit, quae antea ac-
 ciderant, exposuisset, ut gladio armatus introisset, ut ab ostio repul-
 sus esset, ut consilium dudum agitatam, si posset, exsequi propera-
 ret, domestico mandavit, evocaret Diogenem in suum tabernaculum
 eique blandis verbis et promissionibus omnis generis persuadere ni-
 teretur, ut omnia aperiret consilia; quorum si nihil celasset omnes-
 que etiam coniurationis socios edidisset, impunitatem et criminum in
 posterum oblivionem polliceretur. Adrianus sollicitudine plenus,

βουλαῶν, οὐκ ἐπέιδε τὸν Διογένην ἕλωσ οὐδ' ὄτιοῦν τῶν βε-
 βουλευμένων ἀνακαλύψαι. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; ἤχθετο μὲν
 ὁ μέγας δομέστικος καὶ ἠνιάτο, οὗ κακῶν φέρεται ὁ Διο-
 γένης, στοχαζόμενος. ἔσχε γὰρ τούτον προφθάσας ὁ Διογέ-
 5 νης γαμβρὸν ἐπὶ τῇ ὑστάτῃ τῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν.
 ἔνθεν τοι καὶ μετὰ θακρῶν ἐκλιπαρῶν αὐτὸν οὐκ ἀνίει· ἐπει-
 θε δὲ οὐδαμῶς, κἂν αὐτὸς ἐνέκειτο, ἀναμιμνήσκων ἅμα καὶ
 τῶν ὀπισθεν. σφαιρίζοντι γάρ ποτε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὸ C
 ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἰππηλάσιον ἀνὴρ τις βάρβαρος ἐξ
 10 Ἀρμενίων καὶ Τούρκων φύς, ξίφος ἔσωθεν τῶν ἀμφίων φέ-
 ρων, ἐπᾶν τὸν αὐτοκράτορα τῶν συσφαιριζόντων ἀνασειρά-
 σαντα τὸν χαλινὸν ἀπολειφθέντα ἐθεάσατο, ἐφ' ᾧ πνευσσιῶν-
 τα τὸν ἵππον ἀναψῦσαι, πρόσεισι μὲν τῷ αὐτοκράτορι γων-
 πετῶν ἅμα καὶ αἰτεῖσθαι ὀποκρινόμενος. ὁ δὲ ἀνασειράζει
 15 τὸν ἵππον εὐθύς καὶ ἐπιστραφεὶς ἐπνυθάνετο, τί ἂν τὸ αἰτοῦ-
 μενον εἴη. ὁ δὲ φονεύς μᾶλλον ἢ προσαιτῆς ὢν, τὴν χεῖρα
 ὑποβαλὼν καὶ τοῦ ξίφους ἀψάμενος εἴλκε τοῦ κουλεοῦ. τὸ δ' D
 οὐ συνείπετο τῇ χειρί. ἕπαξ οὖν καὶ δις τοῦ μὲν ξίφους ἀπο-
 πειρώμενος, τοῖς δὲ χεῖλεσι ψευδεῖς αἰτήσεις συνείρων, ἀπο-
 20 γνοὺς καὶ προσουδίσας ἑαυτὸν τῇ γῆ, ἔκειτο συγγνώμην ἐξαι- P. 40
 τούμενος. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν στρέψας τὸν χαλινόν, ἠρώτα ὅτου
 χάριν συγγνώμην αἰτεῖ. καὶ ὅς τὸ ξίφος σὺν αὐτῷ κουλεῷ

3. lege οἱ κακῶν. 8. τὸ ἐν om. G. 11. ἐπᾶν: ἐπ' αὐτὸν
 CG. σφαιριζόντων CG. 19. συνείς CG.

tamen quod iussus est, exsequitur. verum nec minando, nec polli-
 cendo, nec suadendo Diogenes adduci potuit, ut vel minimam consi-
 liorum partem detegeret. quid postea? magno domestico, qui bene
 nosset, quo malorum Diogenes rueret, gravem ea res dolorem attu-
 lit. siquidem Diogenes sororem germanam natu minimam ei in ma-
 trimonio collocaverat. quapropter etiam lacrimis eum obsecrare non
 desist. nihil tamen quidquam profecit, etsi veteris memoriae recor-
 dationem repeteret. ludente enim aliquando imperatore pila in ma-
 gni palatii area, barbarus quidam ab Armeniis et Turcis oriundus,
 gladio sub vestibus abdito, cum illum frenis adductis a ceteris so-
 ciis, quo equo anhelanti respirandi spatium daret, segregasse se ani-
 madvertisset, accidit ad pedes imperatoris, petentis specie. is, equo
 statim retento, conversus ad eum percontatur, quid vellet. tum ille,
 qui sicarius potius quam mendicus erat, submissa manu gladium e
 vagina educere parabat. cumque, semel iterumque facto conatu, fru-
 stra esset, mendaci verborum supplicatione, humi prostratus, veniam
 orabat. imperatori ad eum converso percunctantique, cuius rei pe-

ἐδέκνυ· στερονοτυπῶν δ' ἅμα καὶ ἐκθαμβούμενος καὶ βροῶν
 ἔλεγε "νῦν σε δοῦλον τοῦ θεοῦ γνίσιον ἔγνωκα, νῦν τὸν μέγαν
 θεὸν σκέποντά σε ἐν ὀφθαλμοῖς τεθέαμαι. ἐπὶ τῇ σφαγῇ γὰρ
 τῇ σῆ τουτί τὸ ξίφος κατασκευάσας καὶ λαβὼν οἴκοθεν, ἐν-
 ταῦθα πάριμι, ἐφ' ᾗ κατὰ τῶν σῶν ὠθήσω σπλάγγων. 5
 ἀπαξ δὲ καὶ δὶς καὶ τρίς τοῦτο σπασάμενος, οὐδαμῶς ὑπελ-
 κον ἔσχον τῇ βίᾳ τῆς ἐμῆς χειρός." ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς κα-
 Β θαπερεὶ μηδέν τι τοιοῦτον ἀκηκόως, ἐπὶ ταύτου στήματος
 θαρσαλέος εἰστήκει. συνέδραμον δὲ πρὸς αὐτὸν παραχρῆμα
 ἄπαντες, οἱ μὲν ἀκροασόμενοι τῶν λεγομένων, οἱ δὲ ἐκθαμ- 10
 βούμενοι ἐπὶ τούτοις. οἱ δὲ εὐνούστερον πρὸς τὸν αὐτοκρά-
 τορα διακείμενοι, καὶ διασπαράττειν αὐτὸν ἐπεχειροῦν, κἄν
 αὐτὸς νεύματί τε καὶ χειρὶ καὶ συχνοῖς ἐμβριμήμασιν ἀπέειπε
 τῆς ἐγγειρησεως. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; παντελῶς ἀφέσεως ὁ
 φονεὺς ἐκεῖνος παραχρῆμα τυγχάνει στρατιώτης, οὐκ ἀφέσεως 15
 δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγίστων δωρεῶν· ἐπὶ τούτοις καὶ ἔλευ-
 C θερίας παραπολαύει. πολλοὶ μὲν οὖν τούτων καὶ ὀχλοῦντες
 V. 206 ἐνέκειντο τῆς βασιλευσούσης ἀπελαθῆναι τὸν φονέα ἐκεῖνον· ο
 δὲ οὐκ ἐπέειπτο, λέγων "ἐάν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μά-
 την ἡγρῦνησεν ὁ φυλάσσων. λοιπὸν θεῶ ἐπεύχεσθαι δεῖ, 20
 τὴν ἡμετέραν ἐκεῖθεν ἐξαιτουμένους διαμονὴν καὶ φρουράν."

1. στερονοτυπῶν CG. vid. Lobeck. Phryn. p. 593. 7. γὰρ :
 lege οὖν. 9. θαρσαλέος G. 10. ἀκροασάμενοι G. τῶν
 λεγομένων om. G. 11. εὐνούστερον C, εὐνούστε-
 ροι PG. 13. τε om. G.

teret veniam, gladium iste vaginae affixum monstravit; simul pectus
 tundens reique miraculo percussus exclamavit: "nunc te verum dei
 servum cognovi, nunc deum maximum tueri te hisce oculis vidi; etenim
 cum huc advenissem, ut ense hunc, ad tuam caedem paratum, in
 viscera tua conderem, semel iterumque ac tertio eum stricturus, neu-
 tiquam manui meae parentem habui." imperator, quasi nihil eiusmodi
 audisset, eodem habitu imperterritus stetit. concurrunt repente omnes,
 alii rei cognoscendae cupidi, partim admiratione affecti. qui bene-
 volentiore erga imperatorem animo erant, etiam discernere istum ag-
 grediebantur; verum ipse nutu manaque ac multis minis inceptum repres-
 sit. quid postea? omnino venia sicario statim datur, nec solum venia,
 sed larga etiam munera; ad hoc libertas concessa, ac licet complu-
 res enixe flagitarent, ut sicarius urbe pelleretur, tamen non obsecu-
 tus ille, "nisi, inquit, dominus custodierit civitatem, frustra vigilat
 qui custodit eam. proinde ad deum precemur oportet, nostram inde
 expetentes salutem praesidiumque." susurrabant tum nonnulli, Dioge-

ὑπεψύριζον οὖν τινές, μετὰ τῆς τοῦ Διογένους γνώμης τῆ
 τοῦ αὐτοκράτορος φόνῳ ἐπιχειρηθέναι τὸν ἄνδρα ἐκείνον,
 κἂν ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὄλως ὑπέιχε τούτοις τοῖς λόγοις τὰ ὄτα.
 ἀλλὰ μᾶλλον ἐβαρυσμηνία κατ' αὐτῶν, τοσοῦτον αὐτοῦ ἀνε-
 5 χόμενος, ὡς μέχρις αὐτοῦ λαιμοῦ τῆς ἀκωκῆς τοῦ ξίφους
 φθανούσης, τὸν ἀγροῦντα ὑποκρίνεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 οὕτω. τούτων οὖν ἀναμνήσας αὐτὸν ὁ μέγας δομestικός D
 καὶ μηδὲ μὴ πείθων, προσελθὼν ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ
 τὴν τοῦ Διογένους ἔνστασιν καὶ ὅτι ἕξαρτος παντίπασιν
 10 ὁ Διογένης ἐστὶ, καί τοι πολλά παρακληθεῖς, ὡς ἔλεγε, παρ'
 αὐτοῦ.

8. Παραπέμπεται τοίνυν τὸν Μουζάκην. καὶ ἐπισκή-
 πτει ἔνοπλον μεθ' ἑτέρων παραγεγόμενον, ἀναλαβέσθαι τοῦτον
 τῆς τοῦ μεγάλου δομestίκου σκηνῆς καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀπαγα-
 15 γεῖν κακείσε μετὰ ἀσφαλείας τηρεῖν, δεσμῶν ἕτερ καὶ ἑτέρας
 κακώσεως. ὁ δ' εὐθύς τὸ κελευσθὲν ἐπλήρου. καὶ παραλα-
 βὼν τοῦτον εἰς τὴν ἰδίαν ἀπάγει σκηνήν. ἐπεὶ δὲ δι' ἄλλης P. 261
 νυκτὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ συμβουλευσάν οὐ μόνον οὐκ ἐπει-
 θεν, ἀλλὰ καὶ ἀναισχύντως αὐτῷ προσφερόμενον ἑώρα, θυμοῦ
 20 πλησθεῖς, καὶ ἃ μὴ προστέτακτο ἐπιχειρεῖν ἠπειγέτο. δοκι-
 μίαςας οὖν ἐτάσαι αὐτόν, ἤδη δὲ καὶ ἐτάζων, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς τὴν
 πρώτην προσβολὴν ὁ Διογένης ἀντισχῶν ἅπαντα ἀνομολογήσαι
 διεβεβαίουτο, τῶν μὲν δεσμῶν λύει παραχρῆμα, καὶ γραφθεῖς

10. ὡς παρ' αὐτοῦ ἔλεγε P, recte G.

20. πλησθεῖς C, πλει-
 σθεῖς PG.

ne haud inscio hominem aggressum esse caedem. at Augustus, ser-
 monibus hisce spretis, graviter etiam succensebat, eo usque illum per-
 ferens, ut licet ipsum iugulum admoto mucrone peteret, tamen ne-
 scire id simularet. his igitur in memoriam revocatis, cum magnus do-
 mesticus animus Diogenis flectere non posset, reversus imperatori
 contumaciam eius renuntiavit et quod negando omnino perstaret, etsi
 multum a se, ut aiebat, admonitus.

8. Tum imperator accersitum Muzacen cum armatis praesto
 esse iubet et Diogenem ex tabernaculo magni domestici in suum
 ipsius transferre ibique custodire, nullis tamen adhibitis vin-
 culis aliave contumelia. fecit ille extemplo, quod imperatum
 erat, comprehensumque in tabernaculum suum abduxit. ubi vero
 per totam noctem adhortando et admonendo non solum eum non
 movit, verum etiam insolenter tractatum se vidit, ira incensus,
 quae non erat iussus, facere properavit. etenim decrevit tormentis
 eum exquirere; cumque iam exquireret Diogenesque ad primum do-

τηνικαῦτα προκαλεῖται γραφίδα κατέχων· Γρηγόριος δὲ ἦν ὁ Καματηρὸς νεωστὶ προσληφθεὶς καὶ ὑπογραμματεῦσιν τῷ αυτοκράτορι καὶ Διογένης ἅπαντα ἀπαγγέλλων, οὐδὲ τὸν φόβον παρεσιώπα. ἀναλαβόμενος δὲ πρῶτας ὁ Μουζιάκης τὰς τε ἐγγράφους αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἄς ἀναζητήσας εὔρε πα- 5 ρά τινων πρὸς αὐτὸν πεμπομένας γραφάς, δι' ὧν ἐφαίνετο καὶ ἡ βασίλισ Μαρία τὴν μὲν ἀποστασίαν τοῦ Διογένης εἰδέναι, τὸν δὲ φόνον μηδαμῶς συγχωρεῖν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀπειροῦσιν αὐτὸν οὐκ ἀπὸ τοῦ φόνου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς ψιλῆς ἐννοίας, κομίζει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ ταύτας 10 ἐπαναγνοὺς καὶ πλείων τῶν ὑποπτευομένων ἐγγεγραμμένοις εὐρηκῶς καὶ τούτους ἐκκρίτους ἅπαντας, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν. οὐδὲ γὰρ ἐμελλεν τῷ Διογένηι τοσοῦτον τῆς σοιότητος· εἶχε γὰρ αὐτοὺς πάλαι ὄλη ψυχῇ κεχρηότας καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπονενευκότας· ἀλλὰ πᾶν τὸ τὰ πρῶτα φέρον τοῦ στρατιωτι- 15 κοῦ τε καὶ πολιτικοῦ συντάγματος ἔσπενδεν ὑποποιήσασθαι. ὁ μὲν οὖν αυτοκράτωρ τὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἀνέκφορα μένειν ἠβούλετο. καὶ μέντοι καὶ διετήρησε τὸν ἀγνοοῦντα ἐποκρίθεις δι' ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε πίστιν καὶ ὁμολογίαν καὶ πρὸ τοῦ τὰ τῆς βασιλείας ἀναδέξασθαι σκηπτρα. διεδίδοτο δὲ 20

1. an προσκαλεῖται?	γραφίδια G.	3. φόνον G.	5.
ἄς om. G.	11. ἐπαναγνοὺς G, ὑπαναγνοὺς P.	lege πλείους.	lege πλείους.
transponendum videtur post αὐτὸν.	13. lege ἐμελε.	14. καὶ	19.
ὁμολόγως G.	18. διετῆρει G.		

loris sensum omnia fassurum se esse polliceretur, statim remissis fidiculis, scriba advocatur, stilo instructus. Gregorius is erat Camaterus, qui nuper imperatori ab epistolis factus erat. Diogenes omnia confessus est ac ne caedem quidem reticuit. mane igitur Muzaces, quibus confessiones illius perscriptae erant, tabulas et quas indagaverat litteras, a quibusdam ad Diogenem datas, ex quibus apparebat, imperatricem quoque Mariam defectionem Diogenis non ignorasse, sed caedis tamen consilium minime probasse, quin etiam operam dedisse, ut eum non a caede tantum, sed ab ipso consilio revocaret, haec igitur scripta imperatori defert. quae cum is legisset, magna affectus est sollicitudine. quippe plures, quam suspicatus erat, litteris signatos reperit, et eos quidem principes civitatis omnes. Diogenes enim non admodum studuit demerendae multitudini, cuius egregiam erga se voluntatem studiumque dudum nosset, sed quidquid castrensium atque urbanae nobilitatis erat, conciliare sibi nitebatur. imperator, quae quidem imperatricem Mariam attinebant, sempiterno silentio premi voluit; ac sane nihil quidquam eorum se scire assimulavit ob amicitiae foedus, quod inierat cum illa, antequam imperii potitus esset.

πανταχοῦ, τὴν τοῦ Διογένους βουλὴν παρὰ τοῦ Πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῆς διαμηνῶθῆναι τῷ βασιλεῖ, κἄν ἄλλως εἶχε τὸ πρῶγμα. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν ἐξυηρητουμένων τῷ Διογένει τὰ τῆς βουλῆς ἡρέμα διεπορθ-
 5 μεύετο. ἐπεὶ δὲ ὁ Διογένης περιωρῶτο καὶ δέσμιος ἦδη καὶ ὑπερόριος καθίστατο, καὶ οἱ τῆς αὐτοῦ βουλῆς ἔκκριτοι ὑπό-
 πτους ἑαυτοὺς οἱ μὴ φθάσαντες ἀλῶναι ἤδη γεγενημένους
 10 διαγνόντες, περίφοβοί τε ἐφαίνοντο καὶ σκεπτόμενοι ὃ τι καὶ
 δράσαιεν, τούτους οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα οὕτω κυμαινομένους
 κατανοοῦντες, ἐν ἀμηγάνοις ἐστάναι ἐδόκουν, ἐν στενῷ κομιδῇ
 τὰ κατ' αὐτὸν ὕρῶντες, ὡς εἰς ῥητούς τινας περιγρυφείσης ἤδη
 τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἀγωγῆς, τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἐφι-
 15 στάμενον ἤδη ἔχοντας. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς ἀναλύων P. 262
 εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς καὶ ποσάκις κατ' αὐτοῦ ὁ Διογένης ὁρμήσας
 15 καὶ σφαλεῖς ἐκ θείας δυνάμεως, αὐτὸς αὐτόχειρ τούτου φο-
 νεὺς ἤδη ἐφίστατο, πολλοῖς ἐκυμαίνετο λογισμοῖς. καὶ πολ-
 λὰ νοημάτων λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς παρ' ἑαυτῷ,
 ἐπεὶ ἄπαν τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συντάγματος διε-
 20 φθορὸς ταῖς τοῦ Διογένους θωπείαις ἐπέγνων, ἀποχρῶσαν μὴ
 ἔχων δύναμιν, ὥστε φρουρὰν πρὸς τοσοῦτους ἐπιστῆσαι, μήτε

2. αὐτοῦ G. 3. τῷ αὐτοκράτορι CG. 5. ὃε: lege γὰρ. 5. an ἐπεφωρῶτο? 6. ὑπόπτους ἑαυτοὺς transpone post ἀλῶ-
 ναι. 9. κυμαινόμενοι CG. 11. ὡς — ἐφιστάμενον om. G. an μετρητοῦς? idem supra 237, 11. 282, 13. 296, 21. 12. lege ἀρωγῆς. 15. φονεὺς τούτου G.

quod autem vulgo ferebatur, Diogenis coniurationem a filio eiusdem Mariae Constantino Porphyrogenito, imperii insignibus ornato, detectam esse imperatori, id secus erat. ab ipsis enim Diogenis familiaribus consilia eius paulatim erant divulgata. ceterum cum Diogenes, sceleris compertus, in custodiam iam datus esset atque exsilio multatus, qui nondum capti erant coniurationis participes, quoniam in suspicionem se venisse intelligebant, conturbabantur metu nec, quid agerent, habebant. quos ubi imperatoris familiares ita anxios animi sollicitosque viderunt, ipsi difficultatibus circumventi sibi videbantur, cum in summas angustias imperatorem adductum conspicerent, quippe cuius salus, imminente periculo, paucorum tantum praesidio niteretur. atque hic animo reputans omnia inde ab initio et quoties Diogenes, insidiis sibi structis, divino numine frustratus, vitam suam ferro appetivisset, magno cogitationum aestu fluctuabat. tandem, multum re secum deliberata, cum senatus exercitusque principes omnes Diogenis blanditiis corruptos nosset, destitutusque esset copiis, quibus tot custodiendos traderet, nec vero etiam multitudinem in-

μὴν ἀκρωτηριάσαι λαὸν παμπληθῆ ἐθέλων, τὸν μὲν Διογένην καὶ Κεκανυμένον τὸν Κατακαλῶν τοὺς πρωταιτίους ἐς Καισαροπόλιν ἐξέπεμψεν, ἐφ' ᾧ ἐμφροῦρους καὶ δεσμώτας εἶναι μόνον, μηδὲν ἄλλο δεινὸν τέως κατ' αὐτῶν βουλευσάμενος, κἂν πάντες ἀκρωτηριάσαι τούτους αὐτῷ ξυμβούλευον. ἤγάπα⁵ γὰρ τὸν Διογένην διαφερόντως καὶ τῆς προτέρας ἔτι περὶ αὐτὸν εἶχετο κηδεμονίας. ὑπερόριον δὲ καὶ τὸν ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸν αὐτοῦ Μιχαῆλ τὸν Ταρωνίτην καὶ τὸς * * * * καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ἀφελόμενος. τὰ δὲ γε κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφαλῆς ἐλογίσατο μηδὲ εἰς ἐξέτασιν ἀγαγεῖν ὅλως, ἀλλὰ διὰ¹⁰ συμπαθείας τούτους μᾶλλον καταμαλθάσαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἑσπέραν ἕκαστος τῶν ὑπερορίων τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ κατελάμβανεν, καὶ ὁ Διογένης τὴν Καισαροπόλιν. τῶν δ' ἄλλων οὐδεὶς τῆς οἰκείας μεθίστατο κατασιτίσεως, ἀλλὰ ἐπὶ ταυτοῦ ἅπαντες μεμενήκεσαν.¹⁵

9. Ἐν τούτοις δὲ τοῖς δεινοῖς ὄντων, τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένου τοῦ αὐτοκράτορος μετακαλέσασθαι πάντας καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαπραΰνασθαι, ὅποσοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἐγκάρδιον ἔτρεφον τῶν τε ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας αὐτῷ προσηκόντων, καὶ ὅποσοι πατρῷα θεράποντες τότε παρῆσαν,²⁰ ὄβριμοεργοὶ καὶ ταχεῖς μὲν συνιδεῖν τὸ μέλλον, ἀγχίνοοι δὲ τὸ συνοῦσον ἐν ἀσκέπτῳ καταπραΰνασθαι χρόνῳ, δεδιότες μὴ

2. Καυμένον CG. 4. μηδὲ G. 7. εἶχεν G. 10. ἀσφαλῶς G. 14. ἀλλ' G. 20. πρώην οἱ CG. ἴσγε πατρῶσι. 21. ὄβριμοεργοὶ G, ὄβριμοεργοὶ P. ἀγχίνοες CG. vid. Lobbeck. Paralip. p. 174.

gentem poena afficere vellet, Diogenem et Cecaumenum Catacalonem coniuurationis auctores Caesaropolim mittendos ibique in custodia citra noxam habendos statuit, quamquam omnes, ut excaecari eos iuberet, suadebant. quippe amantissimus erat Diogenis eademque, qua antea, cura eum prosequabatur. relegavit quoque sororis suae coniugem, Michaelē Taronitam et * * * *, bonaque eorum publicavit. reliquos e re videbatur ne in examen quidem vocare, sed ignoscendo potius sibi conciliare. sub vesperam igitur Diogenes Caesaropolim et alii alio, quo relegati erant, perrexere; ceterorum nemo loco summotus est, sed eodem omnes statu mansere.

9. In hac tanta difficultate rerum imperator convocare postridie concionem et quae sibi viderentur, exsequi cogitabat. quicumque ei cupiebant ex cognatis affinibusque, et quotquot paterni ministri adierant, viri fortes nec minus acres in coniciendis futuris, quam in iis, quae usui erant, exsequendis promptissime: hi igitur metuebant, ne postridie, multitudine confluate, nonnulli eum adorti in ipso solio

πως τῇ μετ' αὐτὴν τοῦ πλήθους συρρεῦσαντος ἐφορμήσαντό
 τινες διαμελίωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολλάκις ξίφη ὑπὸ D
 τὰ ἀμφία φέροντες, ὥσπερ ποτὲ ἐκεῖνος ὁ σφαιρίζοντι τούτῳ
 ἐν σχήματι προσαίτου προελθῶν, (τὸ δὲ οὐκ ἄλλην εἶχε τὴν
 5 θεραπειάν ἢ τὸ τὰς πρὸς τὸν Διογένην ἀπάντων περιελεῖν ἐλπί-
 δας, τὴν τῶν τούτου ὀμμάτων ὡς ἐν παραβύστῳ διαφημισάν-
 των ἐκτύφλωσιν,) μεταπεμψάμενοί τινας διαπέμπονται τοὺς
 τοῦτο πρὸς πάντας διακηρυκεύσοντίς ἐν ἀπὸρρήτοις, κἂν μῆδ'
 εἰς νοῦν οὐπω τοῦτο τοῦ αὐτοκράτορος ὄλωσ ἀνῆει. ὁ δὲ P. 263
 10 λόγος οὗτος κἂν ψιλὸς τότε ἦν, εἰς ἔργον ὅμως προὔβηθεκε,
 καθὼς ὁ λόγος κατωτέρω διατρανώσειεν. ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τοῦ V. 208
 ὄψιζοντος ὑπερκίψας λαμπρὸς ἀνέθορεν, ὅποσοι τῶν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορα μὴ τῆς τοῦ Διογένης λύμης μετεilhάσῃ καὶ
 αὐτοὶ δὲ οἱ πάλαι τῶν βασιλικῶν σωματίων τεταγμένοι φύ-
 15 λακες, πρῶτοι πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐχώρουν ἀκηνῆν, οἱ μὲν
 ξίφη περιεζωσμένοι, οἱ δὲ δόρατα φέροντες, οἱ δὲ τὰς βαρυσ-
 σιδήρους ῥομφαίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες, ἐκ διαστήματος
 τινος τοῦ βασιλικοῦ θρόνου εἰς μνηοειδῆς σχῆμα ἑαυτοὺς ἰλα-
 δὸν καταστήσαντες καὶ οἷον ἐναγκαλισάμενοι τὸν αὐτοκράτορα, B
 20 θυμῷ στρατηγούμενοι πάντες καὶ θήγοντες κἂν μὴ τὰ ξίφη,
 ἀλλὰ τὰς καρδίας. ὅσον δὲ συγγενὲς εἶς αἵματος τε καὶ ἀγχι-

1. lege ἐφορμήσαντό τινες καὶ διαμελ. vid. annotat. 3. τοῦ-
 του G. 4. lege προσελθῶν. 10. προὔβηθεκε CG. 11. τρα-
 νώσειεν CG. 14. lege δῆ. 16. δῶρα CG. 18. μνηοειδῆς
 F, μνηοειδῆς P, μοειδῆς G. 21. δὲ om. CG.

considerent, gladios fortasse vestibis tegentes, sicut ille, qui quon-
 dam mendici habitu ludentem eum pila adierat. cui rei cum non
 aliter occurrī posset, quam si omnium spes, in Diogene posita, ita prae-
 cideretur, ut eum clam excaecatū esse in vulgus spargerent, mise-
 runt, qui hoc omnibus secreto renuntiarent, quamquam id ne in men-
 tem quidem imperatori venerat. etsi is tunc quidem rumor erat merus,
 tamen in rem mox evasit, ut narratio infra docebit. luce igitur orta,
 quotquot ex imperatoris familiaribus Diogenis scelere infecti non
 erant, atque ipsi illi ad imperatorum praesidium olim constituti mi-
 lites, ad regium tabernaculum primi tendunt, ensibus partim, partim
 hastis armati, alii rhomphaeas ferreas magno pondere humeris gestan-
 tes, nec procul ab imperatorio sollo lunata acie turmatim consistunt
 imperatoremque quasi cingunt, strenui omnes et, si non tela, certe
 animos exacuentes. quidquid sanguinis aut affinitatis necessitudine
 eum contingebat, proxime solium stabat utrimque; a dextra laeva-
 que ceteri collocati erant milites. Imperator in throno terribilis ad-
 spectu sedebat, non regio magis quam militari ornatu, nec admodum

στείας τούτη προσήκον, ἀγχοῦ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐφ' ἐκά-
 τερα ἴσταντο. δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐωνύμων ἕτεροι καθίσταντο
 ὑπασπισταί. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ θώκου φοβερός προῦκάθητο,
 οὐ βασιλικῶς ἐσταλμένος μᾶλλον ἢ στρατιωτικῶς, οὐδὲ πολὺ
 μετέωρος, ὅποια τὰ ἐκείνου μὴ ἐνηρημένα. χρυσὸς δὲ ὅμως τὸν 5
 θρόνον ὑπῆλειψεν, ὄπερνεοστήκει τε τὴν κεφαλὴν. συνέσταλτο
 C δὲ τούτου τὸ ἐπισκύνιον, τὴν δὲ παρειὰν ἐπιπλέον τότε ὁ ἀγὼν
 κατεφοίνισσε, τὰ δὲ ὄμματα πεπηγότα ἐπὶ συννοίας καὶ πλήρη
 ἐνθυμημάτων ὑπεμφαίνοντα τὴν ψυχὴν. συνέθεον δὲ ἅπαντες
 ὁμοῦ πεφοβημένοι καὶ τὰς ψυχὰς μικροῦ ἐς ἀέρα ὑπὸ φόβου 10
 ἔξερευξασθαι ἐκβιαζόμενοι, τῶν μὲν ὀξύτερον βέλους ὑπὸ τῆς
 σφῶν συνειδησεως κεντουμένων, τῶν δὲ τὴν καινὴν ὑποψίαν
 δεδιότων. φωνὴ δὲ τις παρ' οὐδενὸς ἐξηκούετο, ἀλλ' αἰτενὲς πρὸς
 τὸν ἐφροστηκότα τῇ πύλῃ τῆς σκηνῆς ἀπονεύοντες ἐπτοημένοι
 ἐστήκεσαν. ἀνὴρ δὲ οὗτος καὶ εἰπεῖν συνετὸς καὶ κατακρά- 15
 ξασθαι δυνατός. Τατίκιος τούτῳ τὸ ὄνομα. τούτῳ ὁ βασι-
 λεὺς ἐνατενίσας, δοῦναι τοῖς ἔξωθεν τὴν εἴσοδον διὰ τοῦ βλέμ-
 D ματος ἐπέφηεν. ὁ δὲ παραχρῆμα τῆς εἰσόδου τούτοις παρα-
 χωρεῖ. οἱ δὲ καίπερ δεδιότες, ἀλλ' ὅμως εἰσῆσαν, τετρεμ-
 μένοι τε τὰς ὄψεις καὶ βραδεῖ ποδὶ στείχοντες. κατὰ στοί- 20
 χους δὲ τὴν στάσιν λαχόντες, ἑκαροδόκουν τὸ μέλλον ἕκαστος
 δεδιώς, ὡς τὸν περὶ ψυχῆς λοίσθιον δρόμον δραμούμενος.
 ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἐθάρρει παντάπυσιν, (κατ'

1. αὐτῷ CG.	3. φοβεροῦ G.	4. μηδὲ CG.	5. ἐπη-
μένου G.
6. lege ὑπέλληφεν.	10. ὑπὸ ἔξερευξασθαι φό-
βου P, recto CG.	11. βιαζόμενοι CG.	15. συνετὰ — δυ-
κατὰ G.
17. ἔξω CG.	19. lege τετραμμένοι.		

excelsus, ut statura haud procera erat. quamquam auro erat solium circumdatum, et ipse supereminēbat capite. supercilia eius contracta erant, genae ob animi contentionem solito rubicundiores, oculi in cogitatione defixi animumque consiliorum plenum prodentes. concurrēbant cuncti pariter conterriti et praee metu tantum non exanimēs, quippe qui partim conscientia aculeo acrius pungerentur, partim novam timerent suspensionem. nec ulla vox a quoquam audiebatur, sed pavidi stabant, intentis in tabernaculi portae custodem oculis. erat is Taticius, vir et consilio prudens et manu strenuus: quem cum natu iussisset imperator eos, qui foris essent, intro admittere, intrandi iis continuo potestatem dedit. illi, quantumvis trepidi, tamen introiere, confuso vultu et pede cunctabundo. mox ordine collocati, quid futurum esset, exspectabant animo anxio, tanquam de vita periclitatari. nec vero imperator ipse plaue vacuus erat metu, (humanitus dico,

ἄνθρωπον λέγω, εἰ μὴ ὅσον εἰς θεὸν ἀναφέρων τὸ πᾶν,) δε-
 διῶς τὸ σύμμικτον τῶν παρεστώτων, μὴ ἄλλο τι ὄξυ καὶ
 δεινὸν κατ' αὐτοῦ μελετήσαιεν. στερροτέροις δὲ λογισμοῖς
 ἑαυτὸν ἐδράσας καὶ ἄπαξ τοῖς ἀγῶσιν ἐγκυασταῖς, τῆς πρὸς P. 264
 5 αὐτούς δημηγορίας ἤρχετο· οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἰχθύων ἀφω-
 νότεροι ἐστήκεσαν, καθάπερ εἰ τὰς γλώττας ἐγκεκομμένοι·
 “οἴδατε,” λέγων, “ὡς οὐδὲν δεινὸν παρ' ἐμοῦ ὁ Διογένης ἐπε-
 πόνθει ποτέ. οὔτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ταυτησοῖ τῆς βασιλείας ἐκ τοῦ
 10 πατρὸς αὐτοῦ ἀφειλόμην ἐγώ, ἀλλ' ἕτερος, οὐδέ τι δεινὸν ἢ
 λυπηρὸν τὸ παράπαν εἰς αὐτὸν πέπραχα. καὶ τῆς βασιλείας
 εἰς ἐμὲ θεοῦ πάντως γενέσει μεταβιβασθείσης, οὐ μόνον αὐτὸν
 καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Λέοντι ἐπὶ ταυτοῦ διεφύλαξα, ἀλλ' ὡς
 οἰκείους παῖδας καὶ ἐπόθησα καὶ ἐχρησάμην. τὸν δὲ Νικηφί-
 15 ρον καὶ πολλακίς κατ' ἐμοῦ βουλευόμενον φωρούσας, τοσαυτάκις B
 συμπαθείς ἤξίωσα. καὶ μηδὲ πάλιν διορθούμενον ἠνειχόμεν
 ἐπικρύπτειν τὰ πολλὰ τῶν αὐτοῦ μηνιμάτων, κατινοῶν τὴν V. 209
 τῶν ἀπάντων πρὸς αὐτούς δυσμένειαν, καὶν μηδὲν τῶν παρ'
 ἐμοῦ εἰς αὐτὸν γενομένων ἀγαθῶν τὸ δολερὸν τῆς αὐτοῦ
 γνώμης ἠλλοίωσεν. ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ πάντων θάνατόν μοι ἐπε-
 20 ψηφίσατο.” ἐπεβόησαν δ' ἐπὶ τούτοις ἄπαντες, ὡς οὐ βοί-
 λονται ἄν ἕτερον προεστηκότα ἐν βασιλείῳ ἰδεῖν σχήματι, οὐ
 τοῦτο οἱ πλείους βουλόμενοι, ἀλλ' ἦσαν θῶπες αὐτῶν οἱ λό-

3. στερρότερον CG. 15. an διορθουμένου, ἠνειχόμεν ἐπικρύ-
 πτων? 17. αὐτὸν τὴν G.

sine fiducia respectu, qua in deo acquiescere solebat,) verebatur enim a multitudine omnis generis, ne quid gravius contra se moliretur. tamen cum se animo obfirmasset semelque periculum subisset, verba facere hunc in modum coepit, dum illi ipsis piscibus multiores adstant, tanquam linguis excisis. “scitis, inquit, nulla unquam in re laesum esse a me Diogenem. non enim ego patrem eius imperio privavi, sed alius, nec omnino iniqui in eum molestive quicquam feci; immo imperio dei voluntate ad me translato, non modo ipsum eiusque fratrem Leonem eodem in statu manere sivi, verum etiam paterno amore, acsi filii essent mei, amplexus sum. Nicephorum autem, saepius in insidiis mihi struendis deprehensum, nunquam non venia donavi, et cum parum ad bonam frugem proficeret, sustinui tamen pleraque ab eo scelerate suscepta negligere, commune in istam familiam odium reputans. quamquam nihil eorum, quae bene illi feci, subdolum eius animum frangere potuit, sed pro his omnibus ipse mihi necem inferre decrevit.” ad haec cuncti nolle se alium principem clamabant, etsi plerique non ita sentiebant, sed adulabantur

Cγοι, τὸν ὑπόγυιον διαδραῖναι κίνδυνον ἐντεῦθεν μηχανώμενοι.
 ὁ δὲ βασιλεὺς προαρπιάσας τὸν καιρόν, συμπαθείας κοινῆς τοὺς
 πλείονας ἤξιον, ὡς τῶν αἰτίων τῆς βουλῆς ὑπερορίαν πρότε-
 ρον κατακριθέντων. ἐπὶ τούτου θροῦς ἤρτο πολὺς, ὅσων οὐ-
 δείς πω τῶν τότε παρόντων εἰς ἔτι καὶ νῦν τῶν ὤτων, ὡς 5
 λέγουσιν, ἐντὸς εἰσεδῆξατο, τῶν μὲν ἐπαινούντων τὸν βασιλέα
 καὶ θανατοζόντων τῆς ἀνεξικακίας καὶ προφότητος, τῶν δὲ τοὺς
 ὑπερορίους διασυρόντων καὶ θανάτου ἀξίους εἶναι διενιστα-
 μένων, ὅποια τὰ τῶν ἀνθρώπων. ὃν γὰρ τὴν σήμερον μακα-
 ρισμοῦ ἀξιοῦσι, προπέμπουσί τε καὶ διὰ τιμῆς ἄγουσιν, ἐπὰν 10
 Περικτραπέντα τούτῳ τοῦ βίου τὸν κύβον θεάσονται, πᾶν του-
 ναντίον εἰς αὐτὸν ἐνδεικνύμενοι οὐκ αἰσχύνονται. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νέυματι τούτους κατασιγάσας, αὐθις ἔφη· “οὐ χρὴ
 θορυβεῖσθαι, οὐδὲ συγχεῖν τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. ἔγωγος
 γὰρ, καθὼς ἔφην, ἅπαντας συμπαθείας ἀξιώσας, πάλιν ὁποῖος 15
 τὰ πρότερα πρὸς ἡμᾶς ἔσομαι.” ἐν ᾧ δὲ τούτους συμπαθείας
 ὁ βασιλεὺς ἤξιον, ἄτερ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἀποστείλαντες οἱ
 P. 265 τὴν βουλὴν ἐκείνην βουλευσάμενοι τῶν ὀμμάτων τὸν Διογένην
 ἐστέρησαν. ταῦτά τούτῳ καὶ κατὰ τοῦ Κεκαυμένου Κατακα-
 λῶν ὡς τῆς αὐτοῦ βουλῆς κκοινωνηκότα τῷ Διογένει κατε- 20
 ψηφίσαντο. ἡμέρα δὲ ἦν, ἐν ᾗ ἡ τῶν κορυφαίων Ἀποστού-

1. an μηχανωμένων? 5. πω add. CG et in margine P. ὤτων
 C, ὄτων PG. totum locum sic corrige τῶν τότε παρόντων καὶ
 εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων τῶν ὤτων. 9. μακαρισμῶν C, μα-
 καρισμὸν G. 18. ἐκείνου CG. 20. lege αὐτῆς. lege κκοι-
 νωνηκότος.

tantum, quo praesens periculum esugerent. imperator vero, hac op-
 portunitate usus, gratiam se facere plerisque criminis dixit, quod con-
 iurationis principes exsilio damnati iam essent. ibi tum ingens oritur
 tumultus, qualem nemo eorum, qui tum aderant atque etiamnum super-
 stites sunt, auidire se meminit, aliis quidem laudantibus imperatorem ac
 propter patientiam clementiamque admirantibus, aliis exsules laceran-
 tibus morteque dignos contendentibus, ut hominum mos est. quem
 enim hodie beatum praedicant, cui pompam faciunt, quem omni pro-
 sequuntur honore, simulac vitae sortem conversam viderint, nullo
 pudore prohibentur, quominus contraria omnia faciant. imperator,
 nutu silentio indicto, “non decet, inquit, tumultuari et propositam
 causam interrumpere. ego enim, ut dixi, ceteros omnes indulgentia
 dignatus, erga vos rursus, qualis antea, ero.” interea dum hi venia
 donantur, consilii illius auctores, imperatore invito, mittunt, qui
 Diogeni oculos eruerent. eodem supplicio et Cecaumenum Catacalo-
 nem, quippe eius participem consiliorum, affecterunt. dies erat princi-

λων μνήμη έτελείτο. άλλα ταῦτα μὲν ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον λογοποιεῖται. εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου παρ' αὐτῶν εἰσηγηθεὶς ἐνδέδωκεν, ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆς ἐκείνου γνώμης ἦν, θεὸς ἂν εἰδείη· ἔγωγε τέως οὐ πᾶν τι γινώσκειν
5 ἔχω βεβαίως.

10. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκ τοῦ Διογένους συμπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι, παραδόξως τῆς ἀμάχου τοῦ ὑψίστου χειρὸς ῥυσαμένης τοῦτον ἐξ ὑπογύτου κινδύνου. αὐτὸς δὲ πρὸς οὐδέν Β τῶν συμπιπτόντων ἐμαλάκιστο, ἀλλὰ καὶ ὡς κατευθῦ Δαλμα- 10 τίας ἤλαυνε. μεμαθηκῶς δὲ ὁ Βολκάνος τὴν εἰς τὸ Λιπένιον τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν καὶ ἐπικαταλαβόντα τοῦτον Θεασά- 10 μενος, καὶ πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς παρατάξεις καὶ τὸν συνασπισμὸν ἐκείνον καὶ τὴν στρατηγικὴν πανοπλίαν μῆδ' ἀντωπῆ- 15 σαι δυνάμενος, ἀποστείλας παραχρῆμα τὰ περὶ εἰρήνης ἡρώ- 15 τα, ὑπισχνούμενος ἅμα καὶ αὐτοὺς τοὺς προὔπεσχεθέντας· 15 ἡμέρους ἀποστεῖλαι καὶ μηδέν τι δεινὸν τοῦ λοιποῦ διαπρά- 15 ξασθαι. δέχεται τοίνυν τὸν βάρβαρον ἄσμένως ὁ αὐτοκρά- 15 τωρ, ἀκηδιῶν οἶον καὶ ἀποστρεφόμενος τὴν ἐμφύλιον μάχην· C 20 κἂν γὰρ Δαλμάται ἦσαν, ἀλλ' ὅμως Χριστιανοί. ἐκεῖνος δ' 20 εὐθὺς τεθαρρηκῶς προσεληλύθει συνεπαγόμενος τοὺς τε συγ- 20 γενεῖς καὶ ἐκκρίτους τῶν ζουπάνων, καὶ προθύμως ἡμέρους τοὺς αὐτοῦ ἀνεψιαδεῖς τῷ αὐτοκράτορι παραδέδωκε, τὸν τε

15. τοὺς om G. προὔπεσχημένους CG. 18. τὴν ἐμφύλιον
om. CG. 19. καὶ G. δὲ G.

pum Apostolorum memoriae sacratus. atque haec quidem fama ex illo tempore etiamnunc tenet. utrum etiam imperator, edoctus ab illis, assenserit, an totum ipsius fuerit consilium, deus sciverit: ego certe ea de re nihil prorsus habeo comperti.

10. Tali modo a Diogene insidiae structae erant imperatori, quem mirum in modum invicta summi numinis vis ex praesenti periculo eripuit. ipse ob ea, quae sibi acciderant, nihilo demissiore erat animo, sed vel sic recta in Dalmatiam contendit. quem ubi Bolcanus Lipenium advenisse cognovit, quoniam Romanorum aciem omnemque bellicum apparatus ne intueri quidem contra sustinuit, statim legatos de pace misit, pollicens se et promissos obsides redditorum et ab omni deinceps iniuria temperaturum. accepit perlibenter barbarum imperator, bellum exosus civile; quanquam enim Dalmatae, Christiani tamen erant. ille statim magna fiducia se ad eum confert, comitantibus cognatis zupanorumque electis, ac lubenti animo obsides imperatori tradidit consobrinorum suorum filios, unum Uresin nomine, alterum Stephanum Bolcanum, praeterea alios, nu-

Οὐραστὶν καλούμενον καὶ Στέφανον τὸν Βολκάνον, καὶ ἐτέρους
 τὸν εἶκοσι ἀριθμὸν ἀποπληρωύντας. οὐ γὰρ ἐνὸν ἦν αὐτῶ
 V. 210 ἄλλως πως τοῦ λοιποῦ διατεθήσεσθαι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ
 ὁπόσα διὰ μάχης καὶ σιδήρου ἀνύεσθαι πέφυκεν, εἰρηνικῶς
 διαλύσας, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεψεν. τοῦ μέντοι 5
 D Διογένους ἐκήδετο πάνυ, καὶ δακρύων ὠρᾶτο καὶ βύθιον στε-
 νων δι' αὐτὸν ἐξηκούετο. πολλὴν τε τὴν περὶ αὐτὸν φιλο-
 φροσύνην ἐπεδείκνυτο, καὶ ἀνακτιῶσθαι τοῦτον ἔσπευδεν, καὶ
 τοῖς πλείοσι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων αὐθις τοῦτον ἀπο-
 κατέστησεν. αὐτὸς δὲ κατακώχιμος ὑπὸ τῆς λύπης ὦν καὶ 10
 τὴν ἐν μεγαλοπόλει διατριβὴν ἀποστρεφόμενος, τοῖς ἰδίους
 P. 266 ἀγροῖς ἐμφιλοχωρῶν ἦν, ταῖς τῶν παλαιῶν προσανέχων διό-
 λου βίβλους, ἄλλων ὑπαναγινωσκόντων αὐτῶ. στερούμενος
 γὰρ φωτός, ἐτέρων ἐχρᾶτο πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ὄμμασιν.
 ἀνὴρ δὲ οὗτος τοσοῦτος τὴν φύσιν, ὡς καὶ μὴ ὄρων τὰ τοῖς 15
 ὄρωσι δυστέκμαρτα ῥαδίως καταλαμβάνων. πᾶσαν μὲν δὴ
 ἔκτοτε παιδείαν διελθὼν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν περικλυτὸν γεω-
 μετρίαν, τὸ καινότατον, φιλοσόφων τινὶ ἐντυχὼν διὰ στε-
 ρεῶν τούτῳ τὰ σχήματα παρέχειν ἐπέταττεν. ὁ δὲ τῇ τῶν
 χειρῶν ψηλαφήσει ἀπάντων τῶν τῆς γεωμετρίας θεωρημά- 20
 B τῶν τε καὶ σχημάτων ἔσχε κατάληψιν, καθάπερ ἐκείνος ὁ
 Δίδυμος, ὃς δι' ὀξύτητα νοῦ καὶ ἄνευ ὀμμάτων μουσικῆς καὶ

1. Βελκάνον CG. 5. ἐπανέστρεψεν CG. 14. ὄμμασιν om.
 P, recte CG. 15. ὄρωντα PG, em. Brockhoffius. 16. lege
 καταλαμβάνειν.

mero viginti. neque enim alia conditione pacisci ei in posteriorem li-
 cult. at imperator, quae bello armisque confici solent, pace conse-
 cutus, in urbem rediit. Diogenes autem rebus non desinit consulere
 eiusque casum lacrimis et gemitu prosequi. ac magnam omnino be-
 nevolentiam homini praestitit consolarique eum studuit et pleraque
 bona, quibus multatus erat, eidem restituit. at Diogenes, aegritudini
 indulgens, urbanae vitae odio in praediis suis degebat et in veterum
 scriptis omne studium collocabat, aliis ei praelegentibus. etenim lu-
 minibus privatus, alienis ad legendum utebatur oculis. atque hic vir
 tanto erat ingenio, ut, cum caecus esset, tamen ea facile perspiceret,
 quae oculis praediti vix perspiciunt. universum exinde disciplinarum
 orbem emensus est atque ad ipsam, quod maxime mirere, geometriam
 illam accessit, duce philosopho quodam, quem sibi ex solida mate-
 ria figuras efformare iussit. manuum enim contractatione omnia geo-
 metriae theorematum atque figuras comprehendebat, sicut Didymus ille,
 qui oculis captus ingenii quadam vi summam artis musicae et geo-

γεωμετρίας εἰς ἄκρον ἐλήλυθεν, εἰ καὶ μετὰ τὴν γνῶσιν τούτων εἰς αἴρεσιν ἄτοπον συνηλάθη, τὸν νοῦν ἐκτυφλωθεὶς ὑπὸ κενοδοξίας, καθάπερ ὑπὸ πάθους τὰ ὄμματα. θαυμάζει μὲν οὖν ἅπας ταῦτα ἀκούων. ἐγὼ δὲ καὶ τεθέσθαι τὸν ἄνδρα καὶ 5 τεθαύμακα καὶ περὶ τοιούτων λαλοῦντος βῆχῃσα· μηδ' αὐτὴ δὲ τῶν τοιούτων παντάσῃσι ἀμελέητος οὖσα, ἐπεγίνωσκον C τοῦτον ἀκριβῆ τῶν θεωρημάτων γνῶσιν ἔχοντα. εἰ δὲ καὶ περὶ λόγους ἡσχόλητο, τῆς παλαιᾶς ἄμωσ κατα τὸ αὐτοκράτορος οὐκ ἀρίστατο μηνίδος, ἀλλὰ τὸν τῆς τυραννίδος λογι- 10 σμὸν ὑποτυφόμενον εἶχε διόλου. καὶ μέντοι καὶ τισιν αὐθις τοῦ ἀπορρήτου τούτου κεκοινώνηκε λογισμοῦ, ἀφ' ὧν εἷς τις τὰ βεβουλευμένα προσελθὼν προσαγγέλλει τῷ αὐτοκράτορι. μεταπεμφάμενος δὲ τὸν Διογένην, ἐπυνθάνετο περὶ ὧν τε βε- D βούλευται καὶ περὶ τῶν τῆς βουλῆς αὐτῷ κεκοινωνηκῶτων. 15 καὶ ὅς πάντα θῆττον ἀνομολογήσας, παραχρῆμα συμπαθείας ἤξιωτο.

2. συνηλάθη τὸν νοῦν, ἐκτυφλωθεὶς PG. correxi. 5. τοῦ-
των G. 12. an ἀπαγγέλλει? 14. αὐτοῦ G. 15. ὅς : οὐ G.

metriae nactus est scientiam; quamquam is quidem ex harum rerum cognitione in absurdam haeresin incidit, cum mentem eius obcaecaret superbia, quemadmodum morbus oculos. scio haec audientibus mira visum iri. ego vero Diogenem et vidi et admirata sum et de eiusmodi rebus disserentem audivi; cumque ipsa in eo genere non plane rudis essem, accuratam eum theorematum cognitionem habere intellexi. quamvis autem litteris vacaret, a veteri tamen in imperatorem odio non destitit, sed gliscentem semper tyrannidis cogitationem habuit; quin etiam nonnullos rursus clandestini huius consilii participes fecit. e quibus unus rem ad imperatorem detulit, qui Diogenem arcessivit eumque et de iis, quae ipse moliretur, et de coniurationis sociis interrogavit. atque hic omnia quantocius confessus, veniam statim impetravit.

B O N N A E
T Y P I S C A R O L I G E O R G I I .
